ভৱানীপুৰ হস্তিনাপুৰ বিজনী মহাবিদ্যালয়

আলোচনী

BHB COLLEGE MAGAZINE

GLOBAL EDUCATION,
GLOBALIZATION,
SOCIAL NETWORKING,
THE CORPORATE WORLD
ETC......

In-charge

PHANIDHAR TALUKDAR
KALPANA BAISHYA

Secretary

PRASHANTA SARMA
SANIDUL BEG

বি. এইচ্. বি. মহাবিদ্যালয় আলোচনী

শিক্ষাবৰ্ষ ঃ ২০১১-১২, ২০১২-১৩

৩০ তম সংখ্যা

(চৰকাৰী অৰ্থ সাহাৰ্যৰে প্ৰকাশিত)

বাৰ্ষিক মুখপত্ৰ

বি. এইচ্. বি. মহাবিদ্যালয়
ছাত্ৰ একতা সভাৰ দ্বাৰা প্ৰকাশিত

তত্ত্বাৱধায়কদ্বয়
ড° ফণীধৰ তালুকদাৰ
ড° কল্পনা বৈশ্য

সম্পাদকদ্বয়
প্ৰশান্ত শৰ্মা
চানিমুল বেগ

সম্পাদনা সমিতি ঃ ২০১২-১৩

সভাপতি-

ড° মনোৰঞ্জন দাস

উপদেষ্টা-

ড° টি ফেনসিং

ড° অমিয়া মহন্ত

ড° দুৰ্গেশ্বৰ বৰ্মন

বীণা ৰাণী ডেকা

বিবেকানন্দ চৌধুৰী

তত্বাৱধায়কদ্বয়-

ড° ফণীধৰ তালুকদাৰ

ড° কল্পনা বৈশ্য

সম্পাদকদ্বয়-

প্ৰশান্ত শৰ্মা

চানিদুল বেগ

সদস্য/সদস্যা বৃন্দ-

ড° নমিতা দাস (ঠকৰ)

দীপজ্যোতি ডেকা

দেবজিৎ দাস

বেটুপাত-

ধীৰাজ তালুকদাৰ

ডি.টি.পি-

সঞ্জয় সূত্ৰধৰ

মুদ্ৰণ-

কলিতা মাইক্ৰ' প্ৰিণ্টাৰ্চ,

সৰুপেটা

ফোন নং ঃ- ৯৪৩৫১-২৩৮৯৩

*****

তত্ত্বাৱধায়কৰ কলম

বি. এইচ্. বি. মহাবিদ্যালয়ৰ এই সংখ্যা বাৰ্ষিক মুখপত্ৰ শিক্ষক-কৰ্মচাৰী আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰী-সুধীজনৰ হাতত তুলিদিয়াৰ দিনটোত আমি গৌৰৱ প্ৰকাশ কৰিছোঁ।

আশা কৰিছোঁ এখন নবীন সুন্দৰ আলোচনী পঢ়ুৱৈ সকলে লাভ কৰিব। আলোচনীখনৰ সম্পাদকক আমাৰ সাধ্য অনুযায়ী দিহা-পৰামৰ্শ আগবঢ়াইছোঁ। এই কাৰ্যত সকলো ফালৰ পৰা সহায় আগবঢ়োৱা সম্পাদনা সমিতিৰ উপদেষ্টা সমন্বিতে মাননীয় সদস্য-সদস্যা সকলৰ উপৰিও ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, তাৰোপৰি অধ্যক্ষ মহোদয়ক কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ। আমাৰ এই প্ৰচেষ্টাত ৰৈ যোৱা ত্ৰুটি-বিচ্যুতিৰ বাবে সদয় পঢ়ুৱৈ সমাজৰ ওচৰত ক্ষমা ভিক্ষা মাগিছোঁ।

বি. এইচ্.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ বাৰ্ষিক মুখপত্ৰখনতে এই মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে সাহিত্য সাধনাত ব্ৰতী হওঁক। আশা কৰা হৈছে এই সকল সাহিত্যকে সময়ৰ সৌৰভ প্ৰতিষ্ঠা লাভ কৰিব। মহাবিদ্যালয় আলোচনীখন প্ৰগতি আৰু উন্নয়নৰ প্ৰকৃত প্ৰতিফলন হওঁক আৰু ভৱিষ্যত প্ৰজন্মই সাম্প্ৰতিক সময়ৰ যাতে খতিয়ান পাব পাৰে তাৰেই আশা কৰিছোঁ। লগতে আলোচনীখনৰ বৌদ্ধিক মানদণ্ড আৰু গুণগত বৈশিষ্ট্য উন্নত কৰাৰ যি প্ৰচেষ্টা সেই প্ৰচেষ্টা অব্যাহত থাকিব। আলোচনীখন পঢ়ুৱৈৰ হাতত তুলি দি কিমান দূৰ কৃতকাৰ্য হ'ব পাৰিছোঁ সেইটো পঢ়ুৱৈ সকলে উপলব্ধি কৰি বিচাৰ কৰিব। পুনঃ আটাইলৈ ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

জয়তু বি. এইচ্. বি. মহাবিদ্যালয় আলোচনী
জয়তু বি. এইচ্. বি. মহাবিদ্যালয়
জয় হিন্দ।

ড° ফণীধৰ তালুকদাৰ
ড° কল্পনা বৈশ্য

সম্পাদকীয়

বৰ্তমান আমাৰ সমাজত অতিকৈ প্ৰয়োজনীয় হৈ পৰিছে মানুহৰ চৰিত্ৰ গঠন আৰু এখন সুস্থ সমাজ গঢ় দিয়াটো। কিন্তু এয়া জানো সম্ভৱ 'Man making and character building'- মানুহ গঢ় দিয়া আৰু মানুহৰ চৰিত্ৰ গঠন এই দুটাৰ ওপৰত গুৰুত্ব নিদি মাত্ৰ সমাজ ব্যৱস্থা সলনি কৰি কোনো লাভ নহ'ব। সমাজ প্ৰতিষ্ঠিত হয় মানুহক কেন্দ্ৰ কৰি, সামাজিক শক্তিৰে এখন সমাজ ৰক্ষা কৰা নাযায়। মানুহ গঢ়া বুলি কওঁতে বুজায় ব্যক্তিত্বৰ বিকাশ আৰু চৰিত্ৰ গঠন। কিন্তু আমাৰ সমাজৰ প্ৰায় ভাগ সন্মানীয় আৰু শক্তিশালী মানুহৰ জানো এনে কোনো লক্ষণ দেখা যায়?

মিছা কথা নোকোৱা, চুৰি নকৰা, আইনৰ ক্ষতি সাধন নকৰা, সমাজৰ উন্নতিৰ হকে চিন্তা কৰা, সত্যবাদিতা, স্পষ্টবাদিতা ইত্যাদি যোৱ সৎ চৰিত্ৰৰ লক্ষণ। মাত্ৰ এইবোৰৰ ওপৰত জোৰ দিলে নহ'ব। আচলতে মানুহে অন্যায় কিয় কৰে? কিয় দুৰ্নীতিকাৰী হয়? মিছা কথা কিয় কয়? হিংসা কিয় কৰে? সন্ত্ৰাসবাদী কিয় হয়? নিজেই পৰবশত পতিত কিয় হয় ইত্যাদিবোৰ ভালদৰে চালে দেখা যায় প্ৰতিটো ক্ষেত্ৰতে এইবোৰৰ মূল কাৰণ হয় ভয় আৰু প্ৰলোভন অথবা লোভ। গতিকে ক'ব পাৰি ভয় আৰু প্ৰলোভন বৰ্তমান সমাজৰ সকলো সমস্যাৰে মূল কাৰণ।

ভয় আৰু প্ৰলোভনক যেতিয়ালৈকে মানুহে জয় কৰিব নোৱাৰিব তেতিয়ালৈকে উপযুক্ত কাৰণ বিনাকে মানুহক সদায় দমন কৰি থাকিব। ঠিক একেদৰে দেখা যায় অন্তৰ্জগততো। লোক ভয়, ৰাজভয়, নিৰাপত্তাৰ ভয় ইত্যাদিবোৰ যেনেদৰে আছে তেনেদৰে আছে মনৰ কল্পনা বাসনাবোৰ। বহিৰ্জগতৰ আৰু অন্তৰ্জগতৰ এই ভয় আৰু প্ৰলোভনৰ বিৰুদ্ধে জয় হ'বলৈ চেষ্টা কৰাই হ'ল চৰিত্ৰ গঠন।

সুন্দৰ সমাজ ব্যৱস্থাত যেনেদৰে ভাল হৈ উঠিব পাৰে তেনেদৰে প্ৰতিকূল পৰিবেশৰ মাজত থাকিও ভাল মানুহ হৈ গঢ় ল'ব পৰাটোহে প্ৰকৃত মানুহৰ শক্তিৰ পৰিচয় পোৱা যায়। বৰ্তমানৰ তুলনাত বহু বেছি বেয়া পৰিস্থিতি আছিল পৰাধীন ভাৰতবৰ্ষত অথচ তেনে যুগতো মানুহ হৈ গঢ়ি উঠিছিল বহুতো ব্যক্তি। সেইদৰে বৰ্তমান সমাজ ব্যৱস্থাতো যে সকলো লোকেই বেয়া তেনে কথা নহয়। আচলতে সমাজ ব্যৱস্থাৰ দোহাই দিয়াটোৱেই এই ধৰণৰ অনুমান।

বৰ্তমান সমাজ ব্যৱস্থাত এই দুৰ্বলতাই ব্যাপক ৰূপত গঢ়লৈ উঠিছে। যাৰ পৰিণতিতে সমাজত সৰ্বক্ষেত্ৰতে দেখা যায়- সাহিত্য, ৰাজনীতি, সংবাদ জগত, সংস্কৃতিৰ ক্ষেত্ৰখন মুষ্টিমেয় ব্যক্তিৰ হাতৰ মুঠিত। বৰ্তমান এক অন্ধ আনুগত্য প্ৰবণ সম্পৰ্ক গঢ়ি উঠিছে, য'ত স্বাধীন চিন্তাৰ অৱকাশ নাই। প্ৰতি বছৰৰ দৰে এই বছৰো বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ আলোচনী খন প্ৰকাশৰ পথত অৱতীৰ্ণ হৈছে। এয়া আমাৰ বাবে এক উৎসাহ জনক কথা। আলোচনীখনৰ তত্ত্বাৱধায়ক, সম্পাদনা সমিতিৰ প্ৰচেষ্টা, শিক্ষা গুৰু সকলৰ উৎসাহ, আলোচনী প্ৰকাশ পাবলগীয়া স্বত্বাধিকাৰী, সহযোগী সকলৰ প্ৰতিটো ক্ষেত্ৰত থকা সহযোগে আলোচনীখনৰ প্ৰকাশৰ ক্ষেত্ৰত বিশেষ অৰিহণা উল্লেখনীয়।

শোক আৰু এটা কথাই আমনি কৰি থাকে। বহুতো প্ৰতিভা থকাৰ পিছতো শিক্ষাৰ্থীসকল সুযোগ- সুবিধাৰ পৰা বঞ্চিত। বাহিৰৰ কোনো অনুষ্ঠানত সহযোগ নকৰা আদি কাৰ্যই ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ অমনোযোগিতাৰ কথাকে সূচায়। এইখন মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা ওলাই যোৱা বহু শিক্ষাৰ্থী আজি সমাজৰ বিশেষ ব্যক্তি। তেন্তে কিয় কমি হৈ গৈছে আমাৰ বীজ সিঁচিব খোজা ক্ষেত্ৰখন? আৰু বহুতো সমস্যা আছে। কিন্তু তাৰ সমাধানৰ পথো আছে।

মহাবিদ্যালয়ৰ আলোচনীখন প্ৰকৃতাৰ্থত বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ দাপোণ স্বৰূপ হওঁক, ইয়াৰ মাজেৰে প্ৰতিফলিত হওঁক বি.এইচ.বি.ৰ জীৱনৰ ৰূপ।

জয়তু বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়

প্ৰশান্ত শৰ্মা
সম্পাদক, আলোচনী

উছৰ্গা

জোনাকৰ পোহৰত আশাৰ
ফুল বাছি আৰু সেই
অফুৰন্ত আশাক মূৰ্ত্তিমান
কৰি তোলা
বি. এইচ্. বি. মহাবিদ্যালয়ৰ ভেঁটি
গঢ়োতা সমূহ পথিকৃত ব্যক্তিৰ
শ্ৰীচৰণত এই আলোচনী
উছৰ্গা কৰিলোঁ।

শ্ৰ দ্ধা ঞ্জ লি

স্বৰ্গীয় চুকুৰ আলী

স্বৰ্গীয় দিলীপ কলিতা

স্বৰ্গীয় কম্পিতৰা ডেকা

বি. এইচ্. বি. মহাবিদ্যালয় আলোচনী সম্পাদনা সমিতিয়ে বিগত সময় ছোৱাত প্ৰত্যক্ষ অথবা পৰোক্ষভাৱে মহাবিদ্যালয়ৰ সেৱা আগবঢ়াই যোৱা অথচ আজি চিৰকালৰ বাবে আমাৰ মাজৰ পৰা হেৰাই যোৱা জ্ঞাত-অজ্ঞাত ব্যক্তি সকলৰ প্ৰতি গভীৰ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি নিবেদন কৰিছোঁ।

বি.এইচ্.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ মৰমৰ ছাত্ৰ চুকুৰ আলী, দিলীপ কলিতা আৰু মৰমৰ ছাত্ৰী কম্পিতৰা ডেকাৰ কৰুণ মৃত্যুৱে মহাবিদ্যালয়পৰিয়ালক শোকাহত কৰি তোলে।

সেয়েহে এই ছেগতে এই আটাই কেইজন ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মৃত্যুত বি.এইচ্. বি. মহাবিদ্যালয় পৰিয়ালৰ তৰফৰ পৰা সম্পাদনা সমিতিয়ে গভীৰ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি নিবেদন কৰিছোঁ।

তদুপৰি সৰ্বহাৰাৰ সৰ্বস্ব ফিৰাই আনি নতুন অসম গঢ়াৰ সংকল্পলৈ দেশ আৰু জাতিৰ হকে কাম কৰি যোৱা ড° ভূপেন হাজৰিকা আৰু জ্ঞানপীঠ বঁটা বিজয়ী ড° মামণি ৰয়ছম গোস্বামীৰ চৰণত সম্পাদনা সমিতিয়ে গভীৰ শ্ৰদ্ধাঞ্জলি নিবেদন কৰিছোঁ।

বৰ্তমান মহাবিদ্যালয়ৰ কৰ্মৰত ভাৰপ্ৰাপ্ত অধ্যক্ষ

ড° মনোৰঞ্জন দাস

DIBRUGARH UNIVERSITY

[illegible]

Chief warden,
Dibrugarh University,
Warden
M.Phil & Research Scholar's Hostel
Dibrugarh University
E-mail - [illegible]

ড° ভীমকান্ত বৰুৱা, অধ্যাপক, অসমীয়া বিভাগ, ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়, ডিব্ৰুগড় - [illegible] (অসম)

Date: 05-04-2013

শুভেচ্ছাবাণী

সকলেপেটাৰ বি এইচ্ বি মহাবিদ্যালয়ৰ ২০১২-১৩ বৰ্ষৰ বাৰ্ষিক আলোচনীখন প্ৰকাশ হ'ব বুলি জানি আনন্দিত হৈছোঁ। মহাবিদ্যালয়খনৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ মানসিক উন্নতি তথা সামগ্ৰিকভাৱে মহাবিদ্যালয়খনৰে মানসিক উন্নতি বা উৎকৰ্ষ সাধনত আলোচনী এখনে যথেষ্ট অৰিহণা আগবঢ়াব পাৰে। বাৰ্ষিক পত্ৰিকাখনিৰ জুই শালত গঢ়ি কোনো ছাত্ৰ লেখকে পৰৱৰ্তী কালত কমাৰ শালত গঢ়ি লবা হৈছে। নিৰ্দিষ্ট পাঠ্যক্ৰমৰ মাজত আবদ্ধ থকা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে পাঠ্যক্ৰমৰ বাহিৰৰ পৰা আঁতৰি গৈ আলোচনীখনৰ জৰিয়তে বৌদ্ধিক বিকাশ গঢ়ি তুলিব পাৰে। সেইদিশৰ পৰা চালে মহাবিদ্যালয়খনৰ বাৰ্ষিক পত্ৰিকাখন নিতান্তই গুৰুত্বপূৰ্ণ আৰু প্ৰয়োজনীয়। মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে প্ৰকাশ কৰিবলৈ উলিওৱা আলোচনীখনত সাম্প্ৰতিক কালৰ চিন্তাৰ সৈনাৰ বিপৰীতে চিন্তাৰ বিকাশ লাভ হওক আৰু নতুন নতুন চিন্তাই ঠাই পাওক। পত্ৰিকাখন সুন্দৰকৈ প্ৰকাশ পাওক আৰু ইয়াৰ সমৃদ্ধ লিখনিৰে সমৃদ্ধ হওক তাৰ বাবে শুভ কামনা যাচিলোঁ।

ইতি

ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়
০৫.০৪.২০১৩

(ড০ ভীমকান্ত বৰুৱা)
অধ্যাপক, অসমীয়া বিভাগ
ডিব্ৰুগড় বিশ্ববিদ্যালয়

RAJ BHAVAN
GUWAHATI

April 9, 2013

MESSAGE

I am glad to know that **B.H.B. College,** Sarupeta, Assam is publishing its annual college magazine for the session 2012-13. Publishing college magazine is an opportunity for the students to showcase their talent and skills, in writing. I hope the magazine will act as a medium of expression of the constructive thoughts of the students and I appeal them to uphold the reputation of the institution and strive for excellence in all fields. I wish the publication all success.

(**Janaki Ballav Patnaik**)
Governor of Assam.

সম্পাদনা সমিতি

ড° মনোৰঞ্জন দাস
অধ্যক্ষ সভাপতি

ড° অনিমা শৰ্মা
উপদেষ্টা

ড° [illegible]
উপদেষ্টা

শ্ৰীযুতা বীণা ৰাণী ডেকা
উপদেষ্টা

ড° পূৰ্ণেশ্বৰ বৰ্মন
উপদেষ্টা

শ্ৰীযুত [illegible]
উপদেষ্টা

ড° ফণীধৰ তালুকদাৰ
তত্ত্বাৱধায়ক

ড° কল্পনা বৈশ্য
তত্ত্বাৱধায়ক

প্ৰশান্ত শৰ্মা
সম্পাদক

ড° নমিতা দাস (শুক্লা)
সদস্য

শ্ৰীপদ্মজ্যোতি ডেকা
সদস্য

[illegible]
সদস্য

Dr. Namita Das,

সূচীপত্র

সূচীপত্র

প্ৰবন্ধ-

গ্ৰাম্য অৰ্থনীতিৰ উন্নয়ন আৰু অসমত ইয়াৰ প্ৰয়োজনীয়তা -ড° বাসন্তী দেৱি/১
নাৰী শিক্ষাৰ প্ৰয়োজনীয়তা : চমু আলোকপাত -উপেন্দ্ৰ নাথ বৰ্মন/৫
অসমৰ সংস্কৃতিৰ জনগোষ্ঠীয় উপাদান -অঞ্জনা দাস/৭
ইছলাম ধৰ্ম আৰু অসমীয়া সমাজ -আনোৱাৰ উদ্দিন আহমেদ/৯
সোণোৱালী দিন, আজি হেৰালে...কিছু চিন্তা, দুশ্চিন্তা -অতুল কুমাৰ দাস/১১
সামাজিক বিকাশত পুথিভঁৰালৰ ভূমিকা -বিজয় পাঠক /১২
শংকৰদেৱৰ সত্ৰ আৰু সত্ৰৰ অৰ্থনৈতিক দিশ : এটি পৰ্যালোচনা -ড° অঞ্জলা ডেকা/১৪
বৰগীতৰ দাৰ্শনিক বৈশিষ্ট্য বিচাৰ : এটি অধ্যয়ন -জিনামী দাস/১৬
অসমীয়া সংস্কৃতি বিলুপ্তিৰ পথত: এটি আলোচনা -কবিতা কলিতা/১৯
মোৰ অসমীয়া জীৱনৰ অনুভৱ -নিভূমিকা চৌধুৰী/২০
অসমীয়া সংস্কৃতিৰ 'জাপি' : এটি চমু অধ্যয়ন -কুসুম বৰ্মন/২২
বৰ্তমান সময়ত পাৰিপাৰ্শ্বিক শিক্ষাৰ প্ৰাসংগিকতা : এটি আলোচনা -ফুল দাস/ ২৪
'গামোচা'- অসমীয়া সংস্কৃতিৰ কীৰ্তিচিহ্ন -নমিতা তালুকদাৰ/২৫
ভূপেন হাজৰিকাৰ সাংগীতিক প্ৰতিভা -কৃষ্ণমণি চৌধুৰী/২৭
ভূপেন হাজৰিকাৰ গীত আৰু জীৱন দৰ্শন : এটি অধ্যয়ন -মৌচুমী কলিতা/৩০
অসমীয়া সমাজ জীৱনত আমোদ-প্ৰমোদ স্থান : এটি সমালোচনা -দীপশিখা কলিতা/৩২
অহোমযুগৰ অন্যতম বিপ্লৱী বীৰাঙ্গনা বাবানুজন : এটি সমীক্ষা -অভিজিৎ শৰ্মা/৩৩
তৃণমূল সেই দুৰ্দিনা : এটি আলোকপাত -মমতা দেৱি/৩৫
অসমীয়া সমাজত নাৰীৰ স্থান : এক চমু আলোকপাত -পূৰৱ দেৱি/৩৬
মোবাইল ফোন আৰু যুৱ মানসিকতা - মৃদুলা দাস/৩৮
শংকৰদেৱৰ অংকীয়া নাট : এটি বিশ্লেষণাত্মক আলোচনা -জুনিলী দাস/৩৯

কবিতা/৪২-৬৪

(বিজয়শ্ৰী মহাজনী, বিশ্বজিৎ দাস, পিংকু নাথ, নুৰহেদুল কাৰুল, জ্যোতি বৰ্মন, মালবী দেৱী, আব্দুল আহমেদ, বিশ্বজিৎ দাস, জয়ন্ত বৰ্মন, ধৰ্মিতা তালুকদাৰ, নবমল্লিকা দাস, অজিত চক্ৰবৰ্তী, দীপ্তিমণি ডেকা, চুমি কলিতা, জুমি কলিতা, দীপাৰ্ণী ডেকা, নীতুমণি ডেকা, শিখা বৰুৱা, জুনি ঠাকুৰীয়া, বৰ্ণালী দাস, মণিকা বৰা, মমতা দেৱি, জুনুমণি নাথ, নিধি পাটোৱাৰী, প্ৰীতম তালুকদাৰ, ৰাহিলা বেগম, চম্পক কলিতা,পম্পী বৈশ্য, জিনামী পাঠক,জনমজ্যোতি উজীৰ, অৰ্থী পাঠক, পূৰবী দাস, অৰ্পি দাস, ইমদাদুল ইছলাম, জুবীন কলিতা, প্ৰণব পাঠক, নকুল চন্দ্ৰ বৰ্মন, ইন্দ্ৰজিৎ দাস, নিশিকা দেৱী, ভূপেন কলিতা, পূৰবী হাজৰিকা, বিশ্বজিৎ দাস, জুনি ডেকা, ৰুকমণি দেৱী, সংগীতা দাস, ইয়াছমিন ৰহমান, সুস্মিতা গগৈ, বিজুমণি দাস, জুমিকা দেৱি, অনুপম চৌধুৰী, পিংকি দাস, চুমিলা নাথ, মফিজুৰ ৰহমান, জিতু দাস, জনমজ্যোতি তালুকদাৰ, অনীষ কুমাৰ ডেকা, চুমা তালুকদাৰ, অৰ্পি দাস,বকুল অধিকাৰী,চিমি তালুকদাৰ,মৌমণি দাস, গোপীনাথ বিশ্বাস, নিতাষ ডেকা, মফিদুল ইছলাম।)

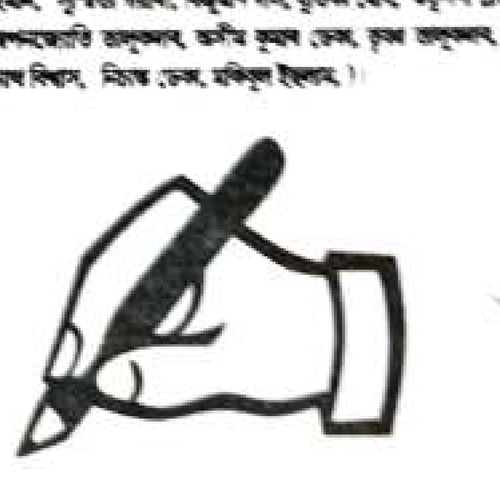

ভিন্ন ছন্দ

তিনিজন মহান পণ্ডিতৰ কথা-অলকেশ বৰ্মন/৬৫
এটা খালৰ শেষত....কিছু অনুভৱ -প্ৰসাদ শৰ্মা/৬৬

গল্প-

'অনুভৱ' -ড° কণীধৰ তালুকদাৰ/৬৭
'জীৱন পথ' -বাতুল তালুকদাৰ/৭১
'আপোন মানুহ'-সত্যজিৎ উজিৰ/৭২
'সৰু কণৰ দুটামি' (এটি হাস্য মধুৰ গল্প) -অৰূপ কুমাৰ ডেকা/৭৬
'অপৰাধ'-জানকী শৰ্মা/৭৮
'বাস্তৱ' -ৰত্না দাস/৮০
'জেৰ দুলন প্ৰেম'- অৰূপ দাস/৮২
'দুদুৱাই কাজিটৈ গ'ল এখন ঘৰ' -গোপাল বায়ন/৮৪
' প্ৰেমৰ অনুভৱ' - নিৰেদিতা কলিতা/৮৫
'প্ৰাপ্তি অপ্ৰাপ্তি' -শিখী ঠাকুৰীয়া/৮৭
'আকাংক্ষাৰ উপহাৰ' -কৃষ্ণম তালুকদাৰ/৮৮
'চকুলো'- পিংকি দাস/৯০
'মুক্ত' -অংকুমণি দাস/৯১
'মৃত্যু' -অভিনৱ ৰহমান/৯২

অতিথি কলম-

ড° সত্যেন্দ্ৰ নাথ শৰ্মাৰ গদ্যৰীতি -ড° বসন্ত কুমাৰ ভট্টাচাৰ্য্য/৯৪
বিশ্বায়নৰ আগ্ৰাসনত থলুৱা সংস্কৃতি - ড° উপেন ৰাভা হাকাচাম/৯৭
চৰ্যাপদৰ ভাষাতাত্ত্বিক বৈশিষ্ট্য-ড° বিভা ভৰালী/১০১
আমাৰ শিক্ষা কেনে হোৱা উচিত -শশী শৰ্মা/১০৪
কলৰ বাকলি-অনুদিত ব্যংগ্য ৰচনাঃ অনুবাদ -ড° ভূষণ চন্দ্ৰ পাঠক/১০৭
লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ 'ধোৱাখোৱা': এটি আলোচনা - বিপ্লৱ ডেকা/১০৯
কিছু বিক্ষিপ্ত চিন্তাৰে জীৱন- জুনুমা দাস কলিতা/১১২
ছিন্নমস্তাৰ মানুহটো : এক অভিনৱ প্ৰতিবাদ -ঊষা দাস/১১৪
বিশিষ্ট সাহিত্যিক ড° হৰিনাথ শৰ্মা দলৈৰ সৈতে অন্তৰংগ আলাপ - /১১৮
যুগৰ সৈতে খাপ খাই চলিবলৈ কম্পিউটাৰ শিক্ষা-কবিদুৰ ৰহমান/১১৯
নাৰী যাৰ অবিহনে সৃষ্টি আধৰুৱা -আব্দুল মুত্তালিব/১২০
মামণি ৰয়ছম গোস্বামীৰ গল্পত নাৰী মনঃস্তত্ত্ব- 'সংস্কাৰ'গল্পৰ আধাৰত- চন্দনা দাস/১২১
নিৰ্মল প্ৰভা বৰদলৈৰ কবিতাত নাৰীঃ এটি আলোচনা-দীপামণি দাস/১২৩
সভ্যতাৰ আঁৰত নাৰী সমাজঃ এটি সমীক্ষা -জেউতী কলিতা/১২৫
নামতত্ত্বঃ এটি সম্যক ধাৰণা -অনুস্মিতা তালুকদাৰ/১২৬

ইংৰাজী বিভাগ-

VOCATIONAL EDUCATION : ITS IMPACT ON PRESENT EDUCATIONAL SYSTEM :- Dr. Manoranjan Das/129
DISINTEGRATION OF JOINT FAMILY SYSTEM IN RURAL SOCIETY : A HISTORICAL BACKGROUND :- Dipti Kalita/132
COMMUNALISM: ASA CHALLENGE FOR MAINTAINING HARMONY AND NATIONAL UNITY IN INDIA :- Prabodh Kalita-137
CONCEPT OF KARMA IN INDIAN PHILOSOPHY- Pranita Kalita/140
GANDHI'S CONCEPT OF SATYAGRAHA: A CLOSE OBSERVATION- Rumi Deka/142
MIDNIGHT'S CHILDREN AND INDIA'S FREEDOM :- Nayan Jyoti Talukdar/144

বড়ো বিভাগ-

आयमानि गुबुन गुबुन हाथबेलफोरनि रंजाथाय फोरबोफोर-आनान्द लाहारि/147

बे गोथां गोथनलाइनायखौ मा मुं होनो-फुख्रा दैमारी/150

गोसोआ हासथायनो गोथौ-कमल सिं दैमारी/152

थांखिनि सायाव गोजोर-बिमद देवरी/154

কবিতা/১৫৫-১৬৭

माबेलाय...-धुबेन गयारी

लिमारिक-दिप्ती बसुमतारी

आं बिवायारि -हायना बर

दाहा-रहिला स्वर्गीयारी

बडलेण्ड-प्रनिता गयारी

बर' फिसाफोर-रैसुमै लाहारि

बिडनि मोदै-अजय रामसियारी

जानाय खाफ्रा-नमिता बर'

जोनोम हादर-प्रनिता गयारी

फुंबिलि-कृष्णा फादांगारि

सोर नौलाय-जसना स्वर्गीयारी

दफाबै लिमारिक-मधि प्रसेनजित बसुमतारी

बे जोनोमाव-दिगन्त गयारी

मिजिं-डेबिट खेरकाटारि

बार-मरमि स्वर्गीयारी

गलाब बिबार-अन्जलि देवरि

जों सुबैयों बडलेण्ड-सोमाराम बसुमतारी

खौसे-मिजुक्र रामसियारी

दिखार-मिनति गयारी

जानाय-सनजिब रामसियारी

गोसोनि अनजालि-मिखिंगा दैमारी

সম্পাদকীয় প্রতিবেদন/১৬৮

প্রবন্ধ-

গ্ৰাম্য অৰ্থনীতিৰ উন্নয়ন আৰু অসমত ইয়াৰ প্ৰয়োজনীয়তা

ড° গায়ত্ৰী মেধি

ভাৰতৰ উত্তৰ-পূব দিশত অৱস্থিত অসম হ'ল প্ৰাকৃতিক সম্পদেৰে পৰিপূৰ্ণ এখন অতি সমৃদ্ধিশালী ৰাজ্য। প্ৰকৃতিয়ে অসমক মুকলিহস্তে প্ৰচুৰ প্ৰাকৃতিক সম্পদ প্ৰদান কৰি এক ঐশ্বৰ্য্যশালী ৰাজ্য হিচাপে বিশ্ববাসীৰ ওচৰত আত্মপ্ৰকাশ কৰাৰ সুযোগ প্ৰদান কৰিছে যদিও ৰাজ্যখনৰ উন্নয়নৰ হাৰ বৰ্তমানো অতি শোচনীয় অৱস্থাতে আছে। ১৯৯১ চনত আৰম্ভ হোৱা বিশ্বায়ন, উদাৰীকৰণ আৰু বে-চৰকাৰীকৰণ ব্যৱস্থা দেশে গ্ৰহণ কৰাৰ পৰৱৰ্তী সময়ৰ পৰা ভাৰতৰ বিভিন্ন অঞ্চলত উত্থান-পতনৰ প্ৰবল ধুমুহা তীব্ৰ বেগে প্ৰবাহিত হ'বলৈ আৰম্ভ কৰাৰ লগে লগে অসমৰ বিভিন্ন অঞ্চলত বিশেষকৈ ৰাজ্যখনৰ গ্ৰাম্যাঞ্চলত ইয়াৰ বিৰূপ প্ৰভাৱ বিস্তৃত ভাৱে পৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিছে। বিশ্বায়নৰ প্ৰবল ধুমুহাই অসমৰ সামাজিক, ৰাজনৈতিক, অৰ্থনৈতিক, শৈক্ষিক, নৈতিক আদি সকলো দিশতে এক ভয়াবহ আলোড়নৰ সৃষ্টি কৰিছে আৰু ইয়াৰ ফলত ৰাজ্যখনৰ উন্নয়নৰ বাবাত দুখ লগা ধৰণে নএৰ্থক প্ৰভাৱ পৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিছে। এনে এক জটিল সন্ধিক্ষণত আমাৰ ৰাজ্যখনৰ বিশেষকৈ গ্ৰাম্যাঞ্চলত বসবাস কৰা দৰিদ্ৰ লোকসকলে জীয়াই থকাৰ বাবে প্ৰয়োজন হোৱা অত্যাৱশ্যকীয় সা-সুবিধা তথা খাদ্য সামগ্ৰী আহৰণ কৰাৰ অৰ্থে নানা ধৰণৰ সংঘৰ্ষ আৰু প্ৰত্যাহ্বানৰ সন্মুখীন হ'ব লগীয়াত পৰিছে। সময়ৰ বিৱৰ্তনৰ লগে লগে অসমৰ গ্ৰাম্য অৰ্থনীতি এক অতি শোচনীয় অৱস্থালৈ প্ৰবাহিত হ'বলৈ আৰম্ভ কৰিছে। গোলকীকৰণৰ ফলত সৃষ্টি হোৱা মুকলি প্ৰতিযোগিতাই ভাৰতৰ বিভিন্ন ৰাজ্যৰ গ্ৰাম্যাঞ্চলৰ দুখীয়া জনসাধাৰণৰ লগতে অসমৰ দুখীয়া জনসাধাৰণকো চাৰিওফালৰ পৰা অন্ধকাৰ দেখিবলৈ বাধ্য কৰিছে। সেয়েহে গ্ৰাম্য অৰ্থনীতিৰ উন্নয়নৰ বিষয়টো অসম তথা সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষৰ দৰে অনুন্নত অৰ্থনীতিৰ দেশ সমূহৰ বাবে অতি প্ৰয়োজনীয় বিষয় হিচাপে বিবেচিত হৈছে।

২০১১ চনৰ লোকপিয়ল মতে অসমৰ মুঠ গাঁওৰ সংখ্যা হ'ল ২৬,৩৯৫ খন আৰু এই গাঁওসমূহত ৰাজ্যখনৰ মুঠ জনসংখ্যাৰ প্ৰায় ৮৬ শতাংশলোক বসবাস কৰে। অৰ্থাৎ অসমৰ মুঠ জনসংখ্যাৰ মাত্ৰ ১৪ শতাংশহে নগৰ অঞ্চলত বসবাস কৰে। এই তথ্য সমূহে সহজে প্ৰতিপন্ন কৰে যে অসমৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ হাৰ বৃদ্ধি কৰিবলৈ হ'লে গ্ৰাম্যাঞ্চলৰ উন্নয়ন সাধন কৰিব লাগিব আৰু এনে এক লক্ষ্যত উপনীত হ'বলৈ হ'লে ৰাজ্যখনৰ গ্ৰাম্যাঞ্চল সমূহত থকা সম্ভাৱনাপূৰ্ণ উৎপাদন ক্ষেত্ৰ সমূহ চিনাক্তকৰণৰ দ্বাৰা সেইবোৰৰ পৰিকল্পিত ভাৱে সম্প্ৰসাৰণ তথা বিকাশ সাধন কৰিবই লাগিব। অসমৰ গ্ৰাম্য অৰ্থনীতিৰ বিকাশত বিশেষ ভাৱে অবিহণা যোগাব পৰা সম্ভাৱনাপূৰ্ণ ক্ষেত্ৰ সমূহৰ ভিতৰত ক্ষুদ্ৰ উদ্যোগ, অতি ক্ষুদ্ৰ উদ্যোগ, কুটিৰ শিল্প, সেৱাভিত্তিক উদ্যোগ, কৃষিভিত্তিক উদ্যোগ, কৃষিখণ্ড, হস্ততাঁত শিল্প, মীন পালন, গাহৰি পালন, হাঁহ-কুকুৰা পালন, গৰু-ম'হ পালন, মৌ পালন, উদ্যান শস্য, মছলাৰ খেতি, ফুলৰ খেতি, বাঁহ প্ৰভৃতি, কাঠফুলৰ খেতি আদিৰ বিষয়ে উল্লেখ কৰিব পাৰি। এই সম্ভাৱনা পূৰ্ণ ক্ষেত্ৰসমূহৰ তথা সমূহ সম্প্ৰসাৰণ আৰু উন্নয়নৰ বাবে সুকলমিভাৱে ফলপ্ৰসূ আঁচনি গ্ৰহণ আৰু ৰূপায়ণ কৰিব পৰাৰ ওপৰতে অসমৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়ন বিশেষভাৱে নিৰ্ভৰশীল বুলি ক'ব পাৰি। সেয়েহে দেশে স্বাধীনতা লাভ কৰি পৰিকল্পিত ভাৱে উন্নয়নৰ হাৰ বৃদ্ধিৰ পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰাৰ (১৯৫০-৫১ চন) তক পূৰ্বৰ পৰা বৰ্তমানলৈ গ্ৰাম্য অৰ্থনীতিৰ পুনৰ গঠনৰ দ্বাৰা অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ হাৰ ত্বৰান্বিত কৰাৰ অৰ্থে নানা আঁচনি গ্ৰহণ তথা ৰূপায়ণ কৰি আহিছে। কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰৰ লগত সংগতি ৰাখি অসমৰ বিগত চৰকাৰ সমূহেও যোৱা ছয় দশকৰো অধিক কাল ধৰি ৰাজ্যখনৰ গ্ৰাম্য অৰ্থনীতিৰ বিকাশৰ অৰ্থে বিভিন্ন পৰ্য্যায়ৰ আঁচনি গ্ৰহণ তথা ৰূপায়ণ কৰি আহিছে যদিও ইয়াৰ প্ৰকৃত সুফল অসমৰ দৰিদ্ৰ জন সাধাৰণে ভোগ কৰাৰ সুযোগ লাভ কৰা নাই। বৰং ৰাজ্যখনৰ গ্ৰাম্যাঞ্চলত থকা দুখীয়া লোকসকল সময় বাগৰাৰ লগে লগে অধিক দুখীয়া হৈ গৈ আছে আৰু ইয়াৰ ফলত ৰাজ্যখনত দুখীয়া আৰু ধনী লোকৰ মাজৰ ব্যৱধান তীব্ৰ হাৰত বৃদ্ধি পাবলৈ আৰম্ভ কৰিছে।

জাতিৰ পিতা মহাত্মাৰ মহাত্মা গান্ধীয়ে কৈছিল যে- " The soul of India lives in villages and India's salvation lays in rural reconstruction." গান্ধীজীৰ এই অমৰ বাণীক ভাৰত জননীৰ লগতে অসমৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ মূল মন্ত্ৰ বুলি স্বীকৃতি দিব পাৰি। সেয়েহে তেওঁ কৈছিল যে, " Go back to villages, if you want to develop India."

গান্ধীজীৰ ভাবাদৰ্শৰ লগত সামঞ্জস্য থকা এক গুৰুত্বপূৰ্ণ মন্তব্য আগবঢ়াইছিল আচাৰ্য্য জে,বি, কৃপালনীয়ে। তেওঁ কৈছিল যে '[illegible] লোকৰ মাজত থকা যন্ত্ৰণাদায়ক দৰিদ্ৰতা আৰু জটিল নিষ্ঠুৰা সমস্যাৰ সন্তোষজনক সমাধান কৰিব নোৱাৰিলে গণতন্ত্ৰ শোষণহীন নহয় আৰু সাম্যবাদৰ ভিত্তিত সমাজ ব্যৱস্থা প্ৰতিষ্ঠা কৰিব বিচৰা আমাৰ সপোন অথলে যাব।' এনে এক ভাবাদৰ্শৰ আধাৰত স্বাধীন ভাৰতৰ চৰকাৰ সমূহে বিগত দশক কেইটাৰ ভিতৰত দেশৰ দৰিদ্ৰ লোক সকলক দৰিদ্ৰতাৰ যন্ত্ৰণাদায়ক চক্ৰবেহুৰ পৰা উদ্ধাৰ কৰাৰ অৰ্থে পৰিকল্পিতভাৱে বহুতো গ্ৰাম্য অৰ্থনীতিৰ উন্নয়নৰ লগত জড়িত আঁচনি ৰূপায়ণ কৰি আহিছে। এই আঁচনি সমূহৰ ভিতৰত বেংক ৰাষ্ট্ৰীয়কৰণ, আঞ্চলিক গ্ৰাম্য বেংক স্থাপন, সমবায় সমিতি সমূহৰ সক্ৰিয়কৰণ, সংহত গ্ৰাম্য উন্নয়ন আঁচনি, ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰাম্য নিয়োগ আঁচনি, গ্ৰাম্য ভূমিহীনৰ নিয়োগ নিশ্চিতকৰণ আঁচনি, জৱাহৰ ৰোজগাৰ যোজনা, সম্পূৰ্ণ গ্ৰামীণ ৰোজগাৰ যোজনা, ৰাষ্ট্ৰীয় সামাজিক সাহায্য কাৰ্য্যসূচী, অন্নপূৰ্ণা আঁচনি,

অন্ত্যোদয় অন্ন যোজনা, স্বৰ্ণজয়ন্তী গ্ৰাম স্ব-ৰোজগাৰ যোজনা, মধ্যাহ্ন ভোজন আঁচনি, ইন্দিৰা আবাস যোজনা, ৰাষ্ট্ৰীয় গ্ৰাম্য নিয়োগ নিশ্চিতকৰণ আঁচনি আদি বিশেষভাৱে উল্লেখযোগ্য। কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে গ্ৰহণ কৰা আঁচনি সমূহৰ উপৰিও অসমৰ বিগত কালছোৱাৰ চৰকাৰ সমূহেও ৰাজ্যখনৰ দৰিদ্ৰলোক সকলৰ যন্ত্ৰণাদায়ক সমস্যা সমূহৰ সমাধানৰ অৰ্থে বিভিন্ন আঁচনি গ্ৰহণ আৰু কৰ্যায়ন কৰি আহিছে। অসমৰ পঞ্চায়ত আৰু গ্ৰাম্য উন্নয়ন বিভাগে দৰিদ্ৰতা দূৰীকৰণৰ অৰ্থে গৃহীত প্ৰায়ভাগ আঁচনি ৰূপায়ণ কৰাৰ দায়িত্ব বহন কৰি আহিছে। কিন্তু অতি দুখৰ বিষয় হ'ল যে কেন্দ্ৰীয় তথা ৰাজ্যিক চৰকাৰ সমূহে যোৱা কেইবাটাও দশক জুৰি দৰিদ্ৰতা দূৰীকৰণৰ অৰ্থে ইমানবোৰ আঁচনি ৰূপায়ণ কৰি অহা সত্বেও ভাৰতৰ লগতে অসমৰ দৰিদ্ৰ লোকসকলে দৰিদ্ৰতাৰ অভিশপ্ত চক্ৰবেহুৰ ভিতৰতে আৱদ্ধ হৈ আছে আৰু সেয়েহে সমাজৰ বিভিন্ন স্তৰৰ আলোচনা-বিলোচনাত এই বিষয়টোৱে এক অতি জৰুৰী বিষয় হিচাপে গুৰুত্ব লাভ কৰা পৰিলক্ষিত হৈছে।

অধ্যাপক ৰেগনাৰ নাৰ্কছে কৈছিল যে, 'পৃথিৱীৰ অনুন্নত দেশবোৰ দৰিদ্ৰ কাৰণেই দৰিদ্ৰ'। অৰ্থাৎ অনুন্নত দেশৰ মানুহবোৰে দৰিদ্ৰতাৰ পাকচক্ৰৰ মাজত পৰি ক্ৰমান্বয়েই থাকে। কিন্তু বিশ্বৰ উন্নত দেশবোৰৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ ইতিহাসলৈ লক্ষ্য কৰিলে দেখা যায় যে এই দেশবোৰৰ বেছিভাগেই প্ৰথম অৱস্থাত দৰিদ্ৰতাৰ চক্ৰবেহুৰ মাজত সোমাই আছিল আৰু সময়ৰ তাগিদাত স্বকীয় প্ৰচেষ্টাৰে এই চক্ৰবেহু ভেদ কৰি অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ হাৰ বৃদ্ধি কৰি উন্নত দেশলৈ ৰূপান্তৰিত হ'বলৈ সক্ষম হৈছিল। এই ক্ষেত্ৰত 'টাইৱান' নামৰ দেশখনৰ অৰ্থনৈতিক প্ৰগতি সাধনৰ প্ৰক্ৰিয়াক আঙুলিয়াব পাৰি। 'টাইৱান' নামৰ দেশখনৰ অৰ্থনৈতিক প্ৰগতি সাধনৰ মূল ভেটি আছিল যে ব্যক্তিগত খণ্ডত ক্ষুদ্ৰ ক্ষুদ্ৰ উদ্যোগ গঢ় দিয়া আৰু উদ্যোগ সমূহৰ মাজত প্ৰকৃত তথা সুস্থ প্ৰতিযোগিতাৰ পৰিৱেশ সৃষ্টি কৰা আৰু লগতে প্ৰয়োজন সাপেক্ষে কিছুমান উদ্যোগৰ ক্ষেত্ৰত অৰ্থনৈতিক নিয়ন্ত্ৰণৰ ব্যৱস্থা কৰা আদি। অসমৰ দৰে গ্ৰাম্যভিত্তিক ৰাজ্যখনৰ বিকাশৰ হাৰ দ্ৰুতহাৰত বৃদ্ধি কৰাৰ অৰ্থে 'টাইৱান' নামৰ দেশখনৰ ৰাজনৈতিক, অৰ্থনৈতিক তথা সামাজিক দৰ্শনক মূল আহি হিচাপে গ্ৰহণ কৰিলে ৰাজ্যখনৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ হাৰ বৃদ্ধিৰ লক্ষ্যত উপনীত হ'ব পাৰিব বুলি আশা কৰিব পাৰি। অসমৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ হাৰ সঁচা অৰ্থত বৃদ্ধি কৰিবলৈ হলে ৰাজ্যখনৰ সম্ভাৱনা থকা উৎপাদন ক্ষেত্ৰসমূহৰ চিনাক্ত কৰণ কৰি সেইবোৰৰ বিকাশ তথা সম্প্ৰসাৰণৰ বাবে বাস্তৱবাদী ব্যৱস্থা গ্ৰহণকৰিবই লাগিব, অন্যথা অসমৰ গ্ৰাম্যাঞ্চলৰ দৰিদ্ৰ লোকসকল দৰিদ্ৰতা দূৰীকৰণ আঁচনি সমূহৰ আওতাৰ পৰা বহু দূৰতে থাকিবলৈ বাধ্য হ'ব..........।

অসমৰ অৰ্থনীতিৰ আটাইতকৈ সম্ভাৱনা পূৰ্ণ উৎপাদন ক্ষেত্ৰ হ'ল কৃষিখণ্ড। অসম হ'ল মূলতঃ কৃষিভিত্তিক ৰাজ্য। কৃষি খণ্ডই ৰাজ্যখনৰ গ্ৰাম্যাঞ্চলৰ ৫৩ শতাংশ লোকক নিয়োগৰ সুযোগ প্ৰদান কৰি আছে। এই কৃষি খণ্ডই ২০১০ -১১ বৰ্ষৰ হিচাপ মতে অসমৰ মুঠ ঘৰুৱা উৎপাদনলৈ প্ৰায় ২৫ শতাংশ আগ বঢ়াই আছে। কিন্তু অতি দুখৰ বিষয় হ'ল যে অসমৰ কৃষি খণ্ডৰ সম্প্ৰসাৰণ অথবা বিকাশৰ সম্ভাৱনা আছে যদিও বৰ্তমানেও এই খণ্ডৰ উৎপাদন বৃদ্ধিৰ হাৰ ভাৰতৰ আন কিছুমান ৰাজ্যৰ (যেনে : পাঞ্জাব, হাৰিয়ানা আদি) তুলনাত যথেষ্ট কম। ২০০৬-০৭ ইং বৰ্ষত অসমত মুঠ খাদ্য শস্যৰ উৎপাদনৰ পৰিমাণ আছিল প্ৰায় ৩০০০ হাজাৰ টন আৰু ২০১০-১১ ইং বৰ্ষত ই বৃদ্ধি পাই প্ৰায় ৫০৩৩ হাজাৰ টন হয়গৈ যদিও ভাৰতৰ আন কিছুমান ৰাজ্যৰ তুলনাত এই উৎপাদনৰ পৰিমাণ তেনেই নগণ্য।

কিন্তু বিভিন্ন গৱেষণা তথা অধ্যয়নৰ পৰা জানিব পৰা ... অসমৰ মাটি বিভিন্ন ধৰণৰ খাদ্য শস্য উৎপাদনৰ বাবে বিশেষ ভাৱে ... অসমৰ তিতাবৰত থকা কৃষি গৱেষণা কেন্দ্ৰৰ পৰা পোৱা তথ্য মতে ... চাৰিবিধ বিশেষ ধৰণৰ বাও ধানৰ খেতি কৰি অধিক লাভবান ... আৰু এই কেইবিধ হ'ল ক্ৰমে- বিদ্যুৎজ্যোতি, বাওজোতি, ... জয়মতী। এই ধান কেইবিধৰ বিশেষত্ব হ'ল যে এইবোৰ ধান ... যথেষ্ট কম সময়ত সম্পন্ন কৰিব পৰা যায়। বিদ্যুৎজ্যোতি আৰু ... নামৰ বাও ধান দুবিধৰ কৃষিকাৰ্য্য প্ৰায় ১৬০ ৰ পৰা ১৭০ দিনৰ ... সম্পন্ন কৰি ধান চপাব পৰা যায় আৰু কনকলতা আৰু জয়মতী ... দুবিধৰ খেতি প্ৰায় ১৭০ ৰ পৰা ১৮০ দিনত সম্পন্ন কৰিব পৰা ... যায়। গতিকে চৰকাৰে পৰিকল্পিত ভাৱে এনেধৰণৰ ধানৰ উৎপাদন ... অগ্ৰাধিকাৰ প্ৰদান কৰিলে অসমৰ গ্ৰাম্য অৰ্থনীতিৰ বিকাশত সহায় ... বুলি আশা কৰিব পাৰি।

অসমৰ মাটি আৰু জলবায়ু বিভিন্ন ধৰণৰ উদ্যান শস্য ... বিশেষ ভাৱে উপযোগী বুলি বিভিন্ন অধ্যয়নৰ পৰা জানিব পৰা গৈছে ... উদ্যান শস্যৰ ভিতৰত আম, কঁঠাল, অমিতা, কলা টেঙা, বিভিন্ন ... নেমু, মাটি কঁঠাল, কুঁহিয়াৰ, নাৰিকল, কল, হালধি, বিভিন্ন শাক-পাচলি ... বিশেষ ভাৱে উল্লেখ কৰিব পাৰি। বিভিন্ন গৱেষণাৰ পৰা আৰু জনা ... গৈছে যে অসমৰ হালধি বিশেষভাৱে ঔষধি গুণযুক্ত আৰু সেয়ে ... বজাৰত ইয়াৰ যথেষ্ট চাহিদা আছে। আকৌ অসমত উৎপাদন হোৱা ... আমাৰ দৈনন্দিন খাদ্যত প্ৰয়োজন হোৱা বহুকেইবিধ উদ্যান শস্য ... বিভিন্ন গৱেষণাৰ পৰা জানিব পৰা গৈছে আৰু সেয়েহে অসম চৰকাৰে ... কিছুমান অঞ্চলত সুপৰিকল্পিত ভাৱে কঁঠালৰ বাগান তৈয়াৰ কৰা ... প্ৰদান কৰিছে। তদুপৰি চৰকাৰে আন কিছুমান বাস্তৱবাদী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ ... পৰিলক্ষিত হৈছে আৰু ইয়াৰ ভিতৰত গ্ৰীন হাউচ খেতি পদ্ধতি বিশেষ ... উল্লেখযোগ্য। জলবায়ুৰ দ্ৰুত পৰিবৰ্তন হোৱা সত্বেও বছৰৰ সকলো সময়তে ... যাতে বিভিন্ন উদ্যান শস্যৰ খেতি কৰিব পৰা যায় তাৰ বাবে নতুন দিল্লীত ... 'উদ্যান শস্যত প্ৰাষ্টিক ব্যৱহাৰৰ ৰাষ্ট্ৰীয় সমিতি' গঠন কৰা হয় আৰু ... সমিতি খনৰ অধীনত ভাৰতৰ ভিন্ ভিন্ ৰাজ্যত ২২ টা 'প্ৰিচিচন ফাৰ্মিং ডেভেলপমেণ্ট চেণ্টাৰ' স্থাপন কৰা হৈছে। অতি সুখৰ কথাৰে উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলৰ বাবে অসম আৰু মণিপুৰত একেটাকৈ এনে কেন্দ্ৰ খোলা হৈছে আৰু ... কেন্দ্ৰবোৰে গৱেষণা, প্ৰশিক্ষণ, প্ৰদৰ্শনমূলক কাৰ্যসূচী আদিৰ জৰিয়তে ... নিজ ৰাজ্যত গ্ৰীন হাউচ তথা কৃষিত প্ৰাষ্টিক ব্যৱহাৰ কৰাৰ আন পদ্ধতি ... কৃষকৰ মাজত প্ৰচাৰ কৰাৰ বাবে চেষ্টা চলাই আছে। বাঁহ আৰু ... সহায়ত অতি কম খৰচতে গ্ৰীন হাউচ বা পলি হাউচ নিৰ্মাণ কৰিব পাৰি ... ইয়াৰ ভিতৰত গোটেই বছৰ আৱৰ্তনীয়াভাৱে বিলাহী, কেপচিকাম, ... পালেং আদিৰ খেতি সহজে কৰি অধিক অৰ্থ উপাৰ্জন কৰিব পাৰি। ... অসমৰ গ্ৰাম্যাঞ্চলৰ ইচ্ছুক যুৱক-যুৱতী সকলে 'উদ্যান শস্য গৱেষণা ... কাহিকুছি (গুৱাহাটী)' ৰ লগত যোগাযোগ কৰি এনেবোৰ শস্য উৎপাদনত ... নিয়োগ কৰিব পাৰে।

অসমৰ অৰ্থনীতিৰ অন্যতম গুৰুত্বপূৰ্ণ তথা সম্ভাৱনা থকা উৎপাদন ক্ষেত্ৰটো হ'ল মীন পালন। অসমৰ সোঁমাজেৰে প্ৰায় ৭২০ কি.মি. প্ৰবাহিত হৈ থকা ব্ৰহ্মপুত্ৰ নদীয়ে ভাৰতৰ মুঠ জলৰাশিৰ প্ৰায় এক তৃতীয়াংশ ...

অভিৱৰ্তী আছে। সেইদৰে বৰাক নদীতো অসমৰ জলজ সম্পদৰ অতি ডাঙৰ উৎস। ব্ৰহ্মপুত্ৰ আৰু বৰাকৰ লগতে জান, বিল, পুখুৰী আৰু জলাশয় আদি আছে। এইবোৰক বাস্তৱত 'সুনীল বিপ্লৱ' গঢ় দিয়াৰ সম্ভাৱনাৰ অতিক গুৰুত্বপূৰ্ণ অংশ হিচাপে লোৱা হৈছে। ২০১০-১১ চনৰ হিচাপ মতে অসমত ৪০০ টা নদীয়াল বিল, আৰু ১০৬,১১৪ টা খাল আৰু পুখুৰী আছে। এই জল ৰাশি সমূহৰ উৎসৰ ব্ৰহ্মপুত্ৰ আৰু বৰাকৰ ৫৩ খন উপনৈ আছে আৰু এইবোৰৰ জলসম্পদৰ দ্বাৰা পুষ্টিৰ উৎস যোগাইছে।

জোৱা জলাশয় আদিৰ বাবেও অসমক পৃথিৱী বিখ্যাত বুলি গণ্য কৰা হয়। অসমত মুঠ ৩,১৩৬ টা জোৱা জলাশয় আছে আৰু এই জলাশয় সমূহত মাছৰ প্ৰাকৃতিক আহাৰ প্ৰচুৰ পৰিমাণে পোৱা যায়। সেইদৰে নদীৰ পৰা লগত চৈ থকা বাবে বাস্তৱত থকা বিলবোৰক মাছৰ বংশবৃদ্ধিৰ বাবে এটা অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ বুলি ক'ব পাৰি। মাছৰ প্ৰজনন বৃদ্ধিৰ বাবে এই বিলবোৰৰ প্ৰাকৃতিক পৰিৱেশ বিশেষ ভাবে উপযোগী। ১৯৯৮-৯৯ চনৰ কেন্দ্ৰীয় অন্তৰ্দেশীয় মীন গৱেষণা সংস্থাই অসমৰ বিল সমূহৰ ওপৰত কৰা গৱেষণাৰ পৰাও জনা গৈছিল যে বাস্তৱত বিলবোৰত মাছৰ প্ৰজনন বৃদ্ধিৰ প্ৰচুৰ সম্ভাৱনা আছে। তদুপৰি মাছ উৎপাদনৰ ক্ষেত্ৰত অসমৰ নদী সমূহক অন্যতম বুলি ক'ব পাৰি। অসমক জলজ সম্পদত চহকী কৰাত আগৰণী ভূমিকা লোৱা মহাবাহু ব্ৰহ্মপুত্ৰ নদীয়ে বংগোপ সাগৰৰ লগত সংযুক্ত হোৱা বাবে বাস্তৱত ইলিছ বা আন কেতো জাতীয় প্ৰজনন কাৰী মাছ পোৱাৰ সম্ভাৱনাও প্ৰচুৰ হৈ আছে। অষ্ট্ৰেলিয়াৰ গঢ় দৈ উঠা 'ওৱাটাৰ ফ্ৰেচ লিমিটেড' নামৰ মীন পাম খন হ'ল এছিয়াৰ ভিতৰত উল্লেখযোগ্য মীন পাম। মীন বুলি কবি কিদৰে এখন দেশ অৰ্থনৈতিক দিশত আগবাঢ়িব পাৰে তাৰ জলন্ত উদাহৰণ হিচাপে অষ্ট্ৰেলিয়াই আজি বিশ্ব দৰবাৰত জিলিকি আছে। অষ্ট্ৰেলিয়াক আৰ্হি হিচাপে লৈ অসমত মীন উৎপাদন বৃদ্ধি কৰাত বা 'সুনীল বিপ্লৱ' গঢ় দিয়াৰ প্ৰচুৰ সম্ভাৱনা আছে। কাৰণ অসমৰ অন্তৰ্দেশীয় জলভাগ অষ্ট্ৰেলিয়াতকৈ কেইবা গুণে বেছি।

অসমৰ বিশিষ্ট অৰ্থনীতিবিদ ড° জয়ন্ত মাধৱে এবাৰ এখন আত্ম সহায়ক গোটৰ সভাত ভাষণ দি কৈছিল যে বাস্তৱৰ যুৱক- যুৱতী সকলে তেওঁলোকৰ কৰ্ম পন্থা সমূহ ব্যৱসায়িক মানসিকতাৰে গ্ৰহণ কৰিবই লাগিব। তেওঁ লগতে উল্লেখ কৰিছিল যে বাস্তৱত থকা প্ৰায় ২৩ লাখতকৈও অধিক নিবনুৱাক চৰকাৰীভাৱে সংস্থাপন দিয়াটো সম্ভৱপৰ নহ'ব। সেয়েহে তেওঁ বাস্তৱৰ লোকসকলক নাৰীৰ নিজবাৰে এনেয়ো পৰি থকা পুখুৰী বা জলাশয়ৰ পৰাও উপাৰ্জনৰ ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিবলৈ আহ্বান জনাইছিল। সেয়েহে তেওঁ বাস্তৱৰ যুৱক-যুৱতী সকলক সময়ৰ অপচয় নকৰি আত্ম সহায়ক গোট গঠনৰ দ্বাৰা সম্ভাৱনা থকা উৎপাদন ক্ষেত্ৰসমূহত আত্ম নিয়োগ কৰি আগবাঢ়ি যাবলৈ আহ্বান জনাইছিল। তেওঁ লগতে আৰু কৈছিল যে অসম দুগ্ধ উৎপাদনৰ ক্ষেত্ৰত বৰ্তমানো অতি নিম্নপৰ্যায়ত আছে। ড° জয়ন্ত মাধৱে উল্লেখ কৰে যে বিহাৰত দুগ্ধ উৎপাদনৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰচলিত হৈ থকা 'সুধা' নামৰ আঁচনি খনৰ আৰ্হিত অসমতো নতুন আঁচনি কাৰ্যকৰী কৰিলে অধিক সুফল লাভ কৰিব পৰা যাব। ইতিমধ্যে অসম চৰকাৰে এই দিশত যোগাত্মক ভূমিকা গ্ৰহণ কৰা বুলি জানিব পৰা গৈছে।

অসমৰ হস্তশিল্প আৰু বস্ত্ৰশিল্পৰ সম্প্ৰসাৰণ কৰাৰ প্ৰচুৰ সম্ভাৱনা আছে। অতীতৰ পৰা অসমৰ শিল্পীসকলে তাঁতশালত গুৰুত্ব আৰু মুহিত্বে অসমৰ কাপোৰৰ এক অতীত ঐতিহ্য আছে। ২০১০-১১ চনৰ এক হিচাপ মতে ১১,৬৬,১২৩ জনী শিল্পীয়ে নিয়োজিত হৈ বস্ত্ৰশিল্পত জড়িত হৈ আছে। এই শিল্পীসকলৰ ভিতৰত ১০,১৩,১৬৩ জনী হ'ল অনুষ্ঠানিক শিল্পী আৰু ১,৫৩,৬৬০ জনী হ'ল চুক্তি ভিত্তিক শিল্পী। বৰ্তমান এই শিল্পত নিয়োজিত শিল্পীসকলৰ সংখ্যা আৰু অধিক বৃদ্ধি পাইছে। অসমৰ উৎপাদিত পাট আৰু মুগাৰ কাপোৰৰ চাহিদা বৰ্তমান আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় বজাৰত বিশেষ স্থান আছে। পাট আৰু মুগাৰ কাপোৰৰ চাহিদা বিশ্বৰ বিভিন্ন দেশত ক্ৰমে বৃদ্ধি পাবলৈ আৰম্ভ কৰিছে। পৰিচয় প্ৰকাশক কাপোৰৰ উৎপাদন উন্নত প্ৰযুক্তি তথা উৎপাদন কৌশলৰ সহায়ত অধিক পৰিমাণে উৎপাদন কৰিব পাৰিলে বিদেশলৈ প্ৰচুৰ পৰিমাণে বৃদ্ধি কৰাৰ বাবে উপযুক্ত ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰি নিবনুৱা যুৱক-যুৱতী সকলে আত্মনিয়োগ কৰিব পাৰে। এনে প্ৰযুক্তিৰ নিয়োজনৰ সুবিধা বৃদ্ধি কৰাৰ লগতে বৈদেশিক মুদ্ৰা অৰ্জনৰ পথ সুগম কৰাত ক্ষেত্ৰখনে অধিক যোগান দিব পাৰে। তদুপৰি অসমৰ গ্ৰাম্যাঞ্চলৰ মহিলাসকলে জনসাধাৰণৰ পৰিধানৰ উপৰিও অন্যান্য বিভিন্ন বস্তু যেনে— চাদৰ, মেখেলা, গামোচা, জাপি আদি তৈয়াৰ কৰি বিভিন্ন উৎপাদন কৰাৰ বাবে আত্ম সহায়ক গোট গঠন কৰি সমূহীয়া ভাৱে আগবাঢ়ি গ'লে অসমৰ গ্ৰাম্য অৰ্থনীতিৰ দ্ৰুত বিকাশত সহায়ক হোৱাৰ লগতে জনসাধাৰণৰ জীৱন ধাৰণৰ মানদণ্ড উন্নত কৰাত যথেষ্ট সহায়ক হ'ব।

বিভিন্ন অধ্যয়ন তথা গৱেষণাৰ পৰা গম পোৱা গৈছে যে অসমৰ জলবায়ু আৰু উৰ্বৰ মাটি বিভিন্ন ধৰণৰ ফুলৰ খেতিৰ বাবে যথেষ্ট উপযোগী। কিন্তু অতি পৰিতাপৰ বিষয় হ'ল যে বাস্তৱত ফুল উৎপাদনৰ বাবে ইমান বেছি সম্ভাৱনা থকা সত্ত্বেও বৰ্তমানো অসম ফুল উৎপাদনৰ ক্ষেত্ৰত আত্মনিৰ্ভৰশীল হ'ব পৰা নাই। অসমত প্ৰয়োজন হোৱা মুঠ ফুলৰ প্ৰায় ৫০ শতাংশ মাত্ৰহে বাস্তৱত উৎপাদন হয় আৰু সেয়েহে ফুলৰ ক্ষেত্ৰত অসম পৰনিৰ্ভৰশীল হ'বলৈ বাধ্য হৈছে। প্ৰাপ্ত তথ্য মতে অকল কলিকতাৰ পৰাই বছৰি গড়ে ১১ কোটিমান টকা মূল্যৰ ফুল বাস্তৱলৈ আমদানি কৰা হয়। সেইদৰে ভাৰতৰ আন আন ৰাজ্যৰ পৰাও বছৰি গড় হিচাপত প্ৰায় দুই কোটিমান টকা মূল্যৰ ফুল অসমলৈ আহে। গতিকে অসমৰ বিশেষকৈ গ্ৰামাঞ্চলৰ নিবনুৱা যুৱক-যুৱতী সকলে এই সম্ভাৱনা থকা উৎপাদন ক্ষেত্ৰ সমূহত আত্ম নিয়োগ কৰাৰ বাবে আগবাঢ়ি আহিলে বাস্তৱৰ গ্ৰাম্য অৰ্থনীতিৰ বিকাশৰ গতি ত্বৰান্বিত হ'ব বুলি আশা কৰিব পাৰি। আনহাতে অসমৰ কিছুমান ঠাই যেনে - নলবাৰী, গুৱাহাটী, নলবাৰী, হাজো, মুছুৰী, তেজপুৰ, লখিমপুৰ আদিৰ কিছুমান লোকে ইতিমধ্যে ব্যৱসায়িক ভিত্তিত ফুলৰ খেতি কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰিছে। যদিও এই ক্ষেত্ৰত বিশেষ প্ৰসাৰতা লাভ কৰিব পৰা নাই, সেয়েহে এই ক্ষেত্ৰত চৰকাৰে দূৰদৰ্শিতাৰে কিছুমান বাস্তৱধৰ্মী আঁচনি কাৰ্যকৰী কৰাৰ অগ্ৰাধিকাৰ প্ৰদান কৰি যুৱক-যুৱতীসকলক এইবোৰ দিশত মনোনিবেশ কৰাৰ বাবে উৎসাহিত কৰিব পাৰে আৰু এইদৰে অসমৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়নত অবিহণা যোগাব পাৰে।

অসমৰ গ্ৰামাঞ্চলৰ পৰিবেশ বিভিন্ন প্ৰজাতিৰ কাঠফুলাৰ খেতি কৰাৰ সম্ভাৱনা আছে। কাঠফুলাৰ পুষ্টিগুণ যথেষ্ট বেছি। ২৫ গ্ৰাম কাঠ ফুলাৰ পুষ্টিগুণ দুটা কণী বা মুৰ্গীৰ মাংসৰ সমতুল্য। কাঠফুলাক নিৰামিষ ভোজী সকলৰ মাংস বুলি গণ্য কৰা হয়। কাঠফুলাত কলেষ্টেৰলৰ পৰিমাণ যথেষ্ট কম আৰু সেয়েহে বিভিন্ন ৰোগীয়ে ইয়াক উত্তম পথ্য হিচাপে গ্ৰহণ কৰিব পাৰে। আমাৰ বাস্তৱত প্ৰধানকৈ 'পেট্ৰী বস্ত্ৰ বা খেৰ কাঠফুলা', 'অয়ষ্টাৰ

কাঠফুলা', 'বগা কাঠফুলা' আদিব বেছি অধিক লাভজনক ভাবে কৰিব পাৰি। এই কাঠফুলা খেতিবিলাক তিনিটা প্ৰধান বিধৰ খেতি যে' মাহৰ পৰা ফেব্ৰুৱাৰী মাহলৈকে, দ্বিতীয় বিধৰ খেতি ফেব্ৰুৱাৰী মাহৰ পৰা এপ্ৰিল মাহলৈকে আৰু তৃতীয় বিধৰ খেতি নৱেম্বৰ মাহৰ পৰা ফেব্ৰুৱাৰী মাহলৈকে সুন্দৰ ভাৱে সম্পন্ন কৰিব পাৰি। অসমৰ গ্ৰাম্যাঞ্চলত থকা নিবনুৱা যুৱক-যুৱতীসকলে আত্ম-সহায়ক গোট গঠন কৰি এনেধৰণৰ অধিক সম্ভাৱনা থকা দ্ৰব্য উৎপাদনত অগ্ৰণী ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিব পাৰে।

বিশেষজ্ঞসকলৰ প্ৰাক্তন মুখ্যমন্ত্ৰী জোৰাম থাংগাই এবাৰ এখন আলোচনা চক্ৰত ব্যক্ত কৰিছিল যে কেৱল বাঁহেই উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চলৰ অৰ্থনৈতিক উন্নয়ন আৰু দাৰিদ্ৰ্য প্ৰক্ৰিয়াত এক বৈপ্লৱিক পৰিৱৰ্তন আনিবলৈ সক্ষম হ'ব পাৰে। বিশিষ্ট অৰ্থনীতিবিদ ড' অমৰ্ত্য সেনৰেও এই আলোচনা চক্ৰখনত উপস্থিত থাকি মত প্ৰদান কৰে যে বাঁহ প্ৰযুক্তি বিদ্যাক ৰাজ্যখনৰ অৰ্থনৈতিক সংস্কাৰ, সংস্থাপন আৰু পৰিৱেশ সুৰক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত সঠিক আহিলা হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰাটো আৱশ্যক। বাঁহৰ পৰা প্ৰস্তুত কৰিব পৰা 'এক্টিভেটেড কাৰ্বন' ৰ বিশ্ব জুৰি বিপুল চাহিদা আছে আৰু সেয়েহে এনেধৰণৰ উদ্যোগ ৰাজ্যখনত আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় ভিত্তিত স্থাপন কৰাত জোৰ দিলে অসমৰ আৰ্থিক বৃদ্ধিৰ পথ সুগম হোৱাৰ লগতে উদ্যোগীকৰণ প্ৰক্ৰিয়াও ত্বৰান্বিত হ'ব বুলিও আশা কৰিব পাৰি। তদুপৰি অসমৰ বাঁহ বেতক কেন্দ্ৰ কৰি বিভিন্ন ধৰণৰ কুটিৰ আৰু ক্ষুদ্ৰ শিল্প গঢ় দিয়াৰ প্ৰচুৰ সম্ভাৱনা আছে। অসমত বৰ্তমান ৫০৮ টা বাঁহ-বেতৰ ক্ষুদ্ৰ উদ্যোগ আছে আৰু ইয়াত প্ৰায় ৪,৯৮৭ জন কৰ্মীয়ে কৰ্ম সংস্থাপন লাভ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে (২০১০-১১চনৰ তথ্য মতে)। কিন্তু ৰাজ্যখনত এনে উদ্যোগ আৰু অধিক গঢ়ি তোলাৰ যথেষ্ট সম্ভাৱনা আছে।

'টাইম্‌চ' নামৰ দেশখনৰ আহিত অসমত বহুতো ক্ষুদ্ৰ উদ্যোগ আৰু অতি ক্ষুদ্ৰ উদ্যোগ গঢ় দিয়াৰ প্ৰচুৰ সম্ভাৱনা আছে। বিশেষকৈ স্থানীয় ভাৱে সহজ লভ্য কেঁচামালৰ ওপৰত ভিত্তি কৰি জাম, জেলি আচাৰ ফলৰ ৰস, আদি প্ৰস্তুত কৰাৰ বাবে সৰু সৰু উদ্যোগ গঢ় দিয়াৰ যথেষ্ট সুবিধা অসমত আছে। তদুপৰি অসমৰ কৃষিখণ্ড আৰু বনাঞ্চলৰ মূল্যবান সম্পদ সমূহক আধাৰ হিচাপে লৈ ধান কল, চাহ-উদ্যোগ, চেনি কল, লা-উদ্যোগ, সুগন্ধি আঁতৰ তৈয়াৰী উদ্যোগ, কাগজ প্ৰস্তুত উদ্যোগ, কুটিৰ আৰু হস্তশিল্পৰ প্ৰয়োজনী সা-সৰঞ্জাম প্ৰস্তুত উদ্যোগ, আঁহ তৈয়াৰ কৰা উদ্যোগ, কাঠকলা কল আদি গঢ়ন আৰু সম্প্ৰসাৰণ কৰাৰ প্ৰচুৰ সম্ভাৱনা আছে। উল্লেখযোগ্য যে অসমত সুগন্ধি দ্ৰব্য উৎপাদন কৰা ক্ষুদ্ৰ ক্ষুদ্ৰ উদ্যোগ প্ৰস্তুত কৰাৰ যথেষ্ট সম্ভাৱনা আছে। গতিকে ৰাজ্যখন নিবনুৱা যুৱক-যুৱতীসকলে সময়ৰ অপচয় নকৰি সম্ভাৱনা পূৰ্ণ ক্ষুদ্ৰ উদ্যোগ বা অতি ক্ষুদ্ৰ উদ্যোগ গঢ় দিয়াৰ বাবে সমূহীয়া ভাৱে আগবাঢ়ি আহিব পাৰে।

অসমৰ গ্ৰাম্য অৰ্থনীতিৰ এটা গুৰুত্ব পূৰ্ণ দিশ হ'ল যে ইয়াৰ প্ৰত্যেক ঘৰ মানুহে হাঁহ, কুকুৰা, পাৰ চৰাই, ছাগলী, গৰু আদি পোহপাল কৰে। কিন্তু অতি দুখৰ বিষয় হ'ল যে অসমৰ মানুহ লোকে এই জীৱ জন্তুবোৰ বৰ্তমানো ব্যৱসায়িক ভিত্তিত পালন কৰাৰ বাবে মানসিক ভাবে প্ৰস্তুত নহয়। কিন্তু অসমত এনেবোৰ জীৱ-জন্তু যদি ব্যৱসায়িক ভিত্তিত পোহপাল কৰা বাবে চৰকাৰে বিদ্যমান যোগাযোগ তথা বাস্তৱতাৰী আঁচনি গ্ৰহণ কৰে আৰু এইবোৰৰ বহুল ভাৱে প্ৰচাৰ কৰাত গুৰুত্ব প্ৰদান কৰে, তেন্তে সম্ভাৱনাত হাবু-ডুবু খাই থকা নিবনুৱা সকলে এনেবোৰ ক্ষেত্ৰত কৰিবলৈ উৎসাহিত হ'ব বুলি আশা কৰিব পাৰি। অৱশ্যে এই ক্ষেত্ৰত চৰকাৰে বিদ্যমান পদক্ষেপ গ্ৰহণ কৰা পৰিলক্ষিত হৈছে। হাঁহ কুকুৰা পালনৰ দ্বাৰা অধিক ভাৱে লাভৱান হোৱাৰ অৰ্থে 'খেকেল হাঁহ' নামৰ এবিধ বৰ উন্নত প্ৰজাতি হাঁহ অসমলৈ আনা হৈছে। এই বিধ হাঁহৰ উৎপাদন ক্ষমতা যথেষ্ট বেছি আৰু ইয়াৰ স্থানীয় হাঁহৰ কণীতকৈ যথেষ্ট ডাঙৰ। এজনী খেকেল হাঁহে প্ৰায় ২৫০/৩০০ টা কণী পাৰে।

অসমৰ গ্ৰাম্য অৰ্থনীতিৰ সম্ভাৱনা থকা ক্ষেত্ৰ সমূহৰ নীতিৰ বৈচিত্ৰ্যময় সম্ভাৱনা পূৰ্ণ ক্ষেত্ৰৰ বিষয়েহে এই প্ৰবন্ধটিত উল্লেখ কৰা হৈছে। কিন্তু প্ৰাকৃতিক সম্পদ বাহিৰে বিতুৰ্কিত আমাৰ ৰাজ্যখনত অজ্ঞাত অনেক অসীম সম্ভাৱনা থকা ক্ষেত্ৰ আছে যিবোৰক চিনাক্ত কৰি সম্প্ৰসাৰণত আত্মনিয়োগ কৰি অসমৰ নিবনুৱা যুৱক-যুৱতী সকলৰ লগতে সমাজ তথা ৰাজ্যখনকো অৰ্থনৈতিক ভাৱে টনকিয়াল কৰাত সহায় কৰিব পাৰে। ইমানবোৰ সম্ভাৱনা থকা সত্ত্বেও অসমৰ গ্ৰাম্য অৰ্থনীতিৰ বিকাশৰ হাৰ বৰ্তমানো ত্বৰান্বিত কৰাৰ ক্ষেত্ৰত সক্ষম হ'ব পৰা নাই। সেয়েহে অসমৰ সামগ্ৰিক অৰ্থনৈতিক উন্নয়নৰ হাৰ বৃদ্ধি কৰাত ব্যৰ্থ হৈছে। শেহতীয়া তথ্যমতে অসমৰ জনমূৰী আয় হ'ল ২৭১৯৭ টকা আৰু ইয়াৰ বিপৰীতে ভাৰতৰ বিদ্যমান উন্নত ৰাজ্য যেনে- চণ্ডীগড়, গোৱা, দিল্লী, গুজৰাট আদিৰ জনমূৰি আয় হ'ল ক্ৰমে ১২০৯১২ টকা, ১০২৭১১ টকা, ... টকা, ৭৮৭৮১ টকা। এই তথ্য সমূহে সহজে প্ৰতিপন্ন কৰে অসমৰ অৰ্থনৈতিক প্ৰগতিৰ হাৰ ভাৰতৰ বহুতো ৰাজ্যৰ তুলনাত যথেষ্ট কম। সেয়েহে প্ৰগতিশীল ৰাজ্য হিচাপে অসমৰ গ্ৰাম্য অৰ্থনীতিৰ উন্নয়ন যথেষ্ট প্ৰয়োজনীয় হৈ পৰিছে।

কিন্তু অসমৰ গ্ৰাম্য অৰ্থনীতিৰ বিকাশৰ প্ৰক্ৰিয়া যথেষ্ট প্ৰত্যাহ্বানযুক্ত আৰু ইয়াৰ লগত বহুতো নঞৰ্থক কাৰক জড়িত হৈ আছে। নঞৰ্থক কাৰকবোৰৰ ভিতৰত ৰাজ্যখনৰ জনসাধাৰণৰ মাজত প্ৰতিযোগিতামূলক মনোভাৱৰ অভাৱ, শ্ৰম-বিমুখতা, আত্মবিশ্বাসৰ অভাৱ, নিৰক্ষৰতা, শিক্ষণৰ আন্তঃগাঁথনি ঘণ, আনুষ্ঠানিক ঋণৰ অপ্ৰাচুৰ্য্যতা, বাঁধোৰাহযুক্ত শিক্ষা ব্যৱস্থা, চৰকাৰী আঁচনি সমূহৰ উপযুক্ত প্ৰচাৰৰ অভাৱ, পৰম্পৰাগত সমাজ ব্যৱস্থা, প্ৰশিক্ষণৰ অভাৱ, প্ৰয়োজনীয় মূলধনৰ অভাৱ আদি বিশেষ ভাৱে উল্লেখযোগ্য। গতিকে অসমত গ্ৰাম্য অৰ্থনীতিৰ সম্ভাৱনা পূৰ্ণ ক্ষেত্ৰ সমূহৰ সম্প্ৰসাৰণ আৰু বিকাশৰ ধাৰা ত্বৰান্বিত কৰি ৰাজ্যৰ অৰ্থনৈতিক প্ৰগতিৰ হাৰ বৃদ্ধি কৰিবলৈ হ'লে উক্ত আলোচিত সমূহ দূৰীকৰণৰ অৰ্থে চৰকাৰী ভাৱে প্ৰয়োজনীয় ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰিবই লাগিব। অৱশ্যে চৰকাৰী ভাৱে আঁচনি গ্ৰহণ তথা ৰূপায়ণ কৰাত গুৰুত্ব প্ৰদান কৰিলেই নহ'ব, ইয়াৰ লগতে ৰাজ্যখনৰ সকলো শ্ৰেণীৰ জনসাধাৰণে স্বেচ্ছাসেৱী অনুষ্ঠান, বে-চৰকাৰী সংস্থা, শিক্ষাবিদ সকল, গৱেষক সকল, চৰকাৰী বিষয়া সকল আৰু সঁচা অৰ্থত সমাজ সেৱক সকলে ব্যক্তি স্বাৰ্থৰ ঊৰ্দ্ধত থাকি সমষ্টিৰ স্বাৰ্থৰক্ষাৰ অৰ্থে আত্মনিয়োগ কৰাৰ বাবে আগবাঢ়ি আহিবই লাগিব। তেতিয়াহে হয়তো অসমৰ গ্ৰাম্য অৰ্থনীতিৰ বিকাশৰ প্ৰক্ৰিয়া সঁচা অৰ্থত ত্বৰান্বিত হ'ব বুলি আশা কৰিব পাৰি।

(লেখিকা - বি. এইচ. বি. মহাবিদ্যালয়ৰ
অৰ্থনীতি বিভাগৰ সহযোগী ও মুৰব্বী অধ্যাপিকা)

নাৰী শিক্ষাৰ প্ৰয়োজনীয়তাঃ চমু আলোকপাত

উপেন্দ্ৰ নাথ বৰ্মণ

প্ৰস্তাৱনা ঃ জৱাহৰলাল নেহৰুৱে কৈছিল ঃ 'এজন ল'ৰাক শিক্ষা দিয়া মানে এজন পুৰুষক শিক্ষিত কৰি তোলা, কিন্তু এজনী ছোৱালীক শিক্ষা দিয়া মানে হ'ল এটা পৰিয়ালক শিক্ষিত কৰি তোলা।' নাৰী শিক্ষাৰ প্ৰয়োজনীয়তা সম্পৰ্কত এই কথাষাৰ বিশেষভাৱে প্ৰযোজ্য। শিক্ষাই মনৰ অন্ধতা দূৰ কৰি যৌক্তিক চিন্তা মুকলি কৰে। জগতৰ সৰ্বতোপ্ৰকাৰ মংগলৰ বাবে নিজকে যোগ্যবান কৰি তোলাৰ একমাত্ৰ মাধ্যম হ'ল শিক্ষা। সু-শিক্ষাই মানুহক পশুত্বৰপৰা দেৱত্বৰ পাৰলৈ উত্তীৰ্ণ কৰে। অতএৱ সাম্প্ৰতি স্বৰূপে শিক্ষা যেনে পুৰুষ নাৰী নিৰ্বিশেষে সকলোৰে বাবে অতি আৱশ্যকীয়।

প্ৰাচীন কালৰ নাৰী শিক্ষা ঃ বৈদিক যুগত পুৰুষৰ সমানে নাৰীয়েও যাগ-যজ্ঞাদিত অংশগ্ৰহণ কৰাৰ লগতে বৈদিক শিক্ষা আৰু আধ্যাত্মিক শিক্ষা লাভ কৰাৰ পথ প্ৰশস্ত আছিল। গাৰ্গী, মৈত্ৰেয়ী আদি বিদুষী নাৰীয়ে শ্লোক ৰচনা কৰাৰ উল্লেখে নাৰীৰ সবল স্থিতিৰ কথাকে সূচায়। পণ্ডিত সৰ্বপল্লী ৰাধাকৃষ্ণনে 'Women in Hindu Society' শীৰ্ষক প্ৰবন্ধত এনেদৰে উল্লেখ কৰিছে—'অতীতত ভাৰতীয় নাৰীৰ স্থান উচ্চ আছিল। নাৰীৰ বাবে শিক্ষা অতি আৱশ্যকীয় বুলি গণ্য কৰা হৈছিল। ব্ৰাহ্মণ সমাজত ছোৱালীক বৈদিক শিক্ষা দিয়া হৈছিল আৰু ক্ষত্ৰিয় সমাজৰ ছোৱালীক ধনু কাঁড়ৰ ব্যৱহাৰ শিকোৱা হৈছিল। মেগাস্থেনিছৰ টোকাত সম্ৰাট চন্দ্ৰগুপ্তৰ নাৰী দেহৰক্ষীৰ উল্লেখ পোৱা যায়। অৱশ্যে সেই নাৰী ভাৰতীয় নাছিল। প্ৰাচীন ভাৰতৰ মুকলি বিশ্ববিদ্যালয়ত ল'ৰা ছোৱালীয়ে একেলগে শিক্ষা লাভ কৰিছিল। আত্ৰেয়ীয়ে বাল্মীকিৰ অধীনত ৰামৰ পুত্ৰদ্বয় লৱ-কুশৰ সৈতে একেলগে অধ্যয়ন কৰিছিল। ছোৱালীৰ ক্ষেত্ৰত সংগীত, নৃত্য, চিত্ৰকলাৰ দৰে সুকুমাৰ কলাৰ শিক্ষাদানত বিশেষ উৎসাহিত কৰা হৈছিল। ঋক বৈদিক যুগত যাগ-যজ্ঞ, পূজা-পাতল আদি ধৰ্মীয় কাৰ্যত নাৰীৰ সামাজিক অৱস্থিতি মন কৰিবলগীয়া। সেই সময়ৰ বিদুষী নাৰী ঋষিপত্নী যেনেঃ ঋষি অগস্ত্যৰ পত্নী লোপামুদ্ৰা, ঋষি অত্ৰি কন্যা বিশ্ববাৰা, অপালা, ঋষি সাবিত্ৰী সূৰ্য্যা, ঋষি ইন্দ্ৰাণী আদিৰ নাম উল্লেখযোগ্য।

মধ্যযুগত উত্থান আৰু অৱক্ষয় ঃ- খ্ৰীঃ পূঃ ষষ্ঠ শতিকামানত বৌদ্ধ ধৰ্মৰ অভ্যুদয়ৰ সময়তো নাৰীৰ স্বাধীনতা তথা শিক্ষাৰ প্ৰসাৰতাৰ উত্থান পোৱা যায়। সম্ৰাট অশোকে বৌদ্ধ ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ বাবে কন্যা সংঘমিত্ৰাক সিংহল দ্বীপলৈ প্ৰেৰণ কৰাটোৱে নাৰীক পুৰুষৰ সমকক্ষ বুলি ভবাৰ উৎকৃষ্ট নিদৰ্শন।

খ্ৰীষ্টজন্মৰ প্ৰায় দুশ বছৰৰ পাছত লিপিবদ্ধ হোৱা মনুৰ ধৰ্ম-শাস্ত্ৰত সন্নিবিষ্ট নাৰীকেন্দ্ৰিক দমননীতি সমূহে নাৰী স্বাধীনতাক সমূলকে অভিভূত কৰি পেলালে। ভাৰতীয় সমাজত, জন-মানসত খোদিত হ'ল নাৰীৰ প্ৰতি শোষণ নিপীড়নমূলক নীতি। মধ্য যুগত ভাৰতবৰ্ষত সঘনাই হোৱা বিদেশীৰ আক্ৰমণে নাৰীক চাৰিবেৰৰ মাজত আবদ্ধ কৰাবলৈ বাধ্য কৰালে বাল্য-[illegible] প্ৰথা প্ৰচলিত হ'ল। সৃষ্টি হ'ল পুৰুষ প্ৰধান সমাজৰ নাৰী শিক্ষা গৌণ হৈ পৰিল পুৰুষ প্ৰধান সমাজত নাৰী হৈ পৰিল পণ্য সামগ্ৰী।

একালৰ আদ্যা শক্তি ৰূপে, দুৰ্গা, কালী, বৈষ্ণবী, লক্ষ্মী, সৰস্বতীক উপাসনা কৰা, আনকালে পণ্য সামগ্ৰীৰূপে ক্ৰয়-বিক্ৰয় কৰা (ৰজা হৰিশ্চন্দ্ৰয়ো নিজ পত্নীক ব্ৰাহ্মণৰ ওচৰত বেচিছিল), যৌতুক আদিৰ লোভত বোৱাৰীক হত্যা কৰা বা অত্যাচাৰ উৎপীড়ন কৰাৰ পৰিৱেশ ভাৰতীয় সমাজত সুলভ হৈ পৰিল তাৰ মাজতো ভাৰতীয় নাৰীয়ে যোগ্যতা-অৰ্হতাৰে সমাজ, ৰাজনীতিত সন্মানীয় স্থান অধিকাৰ কৰিবলৈ সমৰ্থ হৈ আহিছে। বৈদিক যুগৰ পৰা সাম্প্ৰতিক কাললৈকে কীৰ্তিৰে নাম উজলাই থকা গাৰ্গী, মৈত্ৰেয়ী, সীতা, কুন্তী, দ্ৰৌপদী,খনা, লীলাৱতী, মীৰাবাই, ঝাঁচীৰ ৰাণী লক্ষ্মীবাই, জয়মতী, কনকলতা, ইন্দিৰা গান্ধী, সৰোজিনী নাইডু, বিজয়লক্ষ্মী পণ্ডিত, শান্তিৰ নোবেল বঁটা বিজয়ী মাদাৰ টেৰেছা, ভাৰতৰ প্ৰথম মহাকাশচাৰী মহিলা কল্পনা চাওলা আদি বৰেণ্য বিদুষী নাৰীৰ নাম প্ৰাতঃস্মৰণীয়।

নাৰী শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত জাগৰণ ঃ শিক্ষিত নাৰী আৰু পুৰুষৰ উমৈহতীয়া প্ৰচেষ্টাৰদ্বাৰা একোটি সুস্থ পৰিয়াল, পৰিয়ালৰ পৰা সমাজ, সমাজৰপৰা দেশ গঠন হোৱাটো সম্ভৱ। ভাৰতৰ সংবিধানতো পুৰুষ মহিলা উভয়ে শিক্ষিত হোৱাটোত গুৰুত্ব দি আহিছে। এখন দেশৰ নাৰীসকল পুৰুষৰ সমানে শিক্ষিতা হ'লেহে দেশৰ সৰ্বাংগীণ উন্নতি হ'ব। কিয়নো এগৰাকী মাতৃ জননীয়েই হোৱাৰ লগতে সন্তানৰ প্ৰথম শিক্ষাদাত্ৰীও। মাতৃগৰাকী শিক্ষিতা নহ'লে সন্তানক সুপথেৰে পৰিচালনা কৰিবলৈ অসমৰ্থ হ'ব। স্বামী বিবেকানন্দ, মহাত্মা গান্ধী, ৰবীন্দ্ৰ নাথ ঠাকুৰ, ৰাধাকৃষ্ণণ আদি বৰেণ্য ব্যক্তিসকলেও নাৰী শিক্ষাৰ অগ্ৰগতিৰ ক্ষেত্ৰত বিশেষ গুৰুত্ব আৰোপ কৰিছিল। সম্প্ৰতি নাৰীৰ স'তে পুৰুষৰ শিক্ষাৰ কোনো পাৰ্থক্য নাই; কিন্তু এই পৰ্যায় পাবলৈকে নাৰীয়ে মধ্য যুগৰ পৰা ঊনবিংশ শতিকাৰ মাজভাগলৈকে অপেক্ষা কৰিব লগীয়া হৈছিল। বাল্য-বিবাহৰ গ্ৰাসত শিক্ষাৰ পোহৰ নোপোৱাকৈয়ে বহু কন্যা শিশুৱে হোমৰ কাষত বহিবলগীয়া হৈছিল।

ঊনবিংশ শতিকাৰ তৃতীয়-চতুৰ্থ দশকটো ভাৰতীয় নাৰীৰ বাবে অতি উল্লেখযোগ্য সময়। এই সময়ছোৱাতে ভাৰতত এক নৱ জাগৰণৰ উন্মেষ ঘটে। ইষ্ট-ইণ্ডিয়া কোম্পানীৰ ৰাজত্ব সুদৃঢ় হৈ অহাৰ লগে লগে পাশ্চাত্যীয় শিক্ষা ভাৰতৰ শিক্ষা ব্যৱস্থালৈ সম্প্ৰসাৰিত হয়। এই নৱজাগৰণৰ উন্মেষ কালতে ভাৰতলৈ ইষ্ট-ইণ্ডিয়া কোম্পানীৰ প্ৰথম গৱৰ্ণৰ জেনেৰেল হৈ আহে লৰ্ড উইলিয়াম বেণ্টিংকে। বেণ্টিংকে আন আন সংস্কাৰ মূলক কাৰ্য কৰাৰ লগতে স্ত্ৰী শিক্ষা প্ৰচলন, বাল্য-বিবাহ,সতীদাহ প্ৰথা নিবাৰণত গুৰুত্ব দিছিল। তাৰ পিছত ৰাজা ৰামমোহন ৰায়, দয়ানন্দ সৰস্বতী, ৰামকৃষ্ণ পৰমহংস আদি বৰেণ্য ব্যক্তিৰ উদ্যোগত স্ত্ৰী শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত নৱ জাগৰণৰ সৃষ্টি হয়। ১৮৮২ চনত হাণ্টাৰ আয়োগে স্ত্ৰী শিক্ষাৰ দিশটোত অধিক ধন বিনিয়োগ কৰিবলৈ বৃটিছ চৰকাৰক দিয়া পৰামৰ্শ অতি উল্লেখনীয়।

বিংশ শতিকাৰ আৰম্ভণি মানেই নাৰীৰ বাবে শৈক্ষিক দিশটোৰ শুভ উদ্বোধনী বুলি ক'ব পাৰি। পুৰুষৰ লগতে ক্ৰমশঃ নাৰীয়েও শিক্ষা আহৰণ কৰাৰ পথ প্ৰশস্ত হ'ল। কলা, বিজ্ঞান, বাণিজ্য, সুকুমাৰ কলা যেনে সংগীত, নৃত্য, চিত্ৰকলা, অভিনয়, ৰাজনীতি আদি সকলো দিশতে নাৰীয়ে বিশেষ পাৰদৰ্শিতা দেখুওৱাৰ পথ উন্মোচিত হ'ল। আজি একবিংশ শতিকাত বিশ্বৰ কথাতো বাদেই ভাৰতীয় নাৰীয়ে জল, স্থল, মহাকাশত বিশেষ ব্যুৎপত্তি

সেপুৰণীন সকল হৈছে।

এনে চলা উৎকৰ্ষ লাভৰ সময়তো ভাৰতবৰ্ষ তথা অসমৰ প্ৰয়োজন আৰু অত্যুন্নত অৱস্থাৰ এতিয়াও নাৰী শিক্ষাৰ প্ৰয়োজনীয়তা, ওতপ্ৰ উপলব্ধ হোৱা নাই। ১৯৭১ চনৰ লোক পিয়লৰ তথ্য মতে ভাৰতৰ প্ৰায় ২১.৫ কোটী নাৰী অশিক্ষিতা। ইউনেস্কোৱে যে ১৯৯৮ চনত ইউনিচেফে প্ৰকাশ কৰা তথ্য অনুযায়ী শিশু মৃত্যু জনসংখ্যাৰ এক-তৃতীয়াংশ নিৰক্ষৰ লোকৰ হৈ আছে ভাৰতত একবিংশ শতিকাৰ দুৱাৰ-দলিত ভৰি দিছে। এই সময়ত ১৯৯১ চনত প্ৰকাশ কৰা পৰিসংখ্যাৰ তথ্য অনুযায়ী সাক্ষৰতাৰ হাৰৰ সফলতা দেখুৱাব পৰা নাই দুই-তৃতীয়াংশ হ'ল নাৰী। এইবোৰ দিশৰ লক্ষ্য ৰাখিয়েই সমগ্ৰ বিশ্বতে ১৯৭৫ চনৰ বছৰটো 'আন্তৰ্জাতিক নাৰী বৰ্ষ' হিচাপে উদ্‌যাপন কৰাৰ লগতে ৮ মাৰ্চ তাৰিখটো আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় নাৰী দিৱস হিচাপে পালন কৰা হৈছে। নাৰী শিক্ষাৰ অভাৱত অবিহনে সমাজ তথা দেশৰ প্ৰগতি অসম্ভৱ। নাৰীৰ মুক্ত মনৰ চাৰিবেৰীৰ ভিতৰত আৱদ্ধ কৰি ৰখাৰ দিন এতিয়া উকলিল। আজিৰ কন্যা কাইলৈ দেশৰ ভৱিষ্যৎ প্ৰজন্মৰ জননী। অন্ধবিশ্বাস, আওপুৰণি কু-সংস্কাৰৰ পৰা পৰিয়ালৰ সকলো সদস্যক মুক্ত কৰা, পৰিবেশ সচেতনতা বৃদ্ধি কৰা, খোৱা-বোৱাৰ আদিৰ আৱশ্যকীয়তা প্ৰতিষেধক ব্যৱস্থা লোৱা, সঞ্চয়ৰ অভিনৱ আদি নানা ইতিবাচক দিশবোৰ পৰিচালনা কৰা একমাত্ৰ শিক্ষিতা গৃহিণীৰ পক্ষেহে সম্ভৱ।

আধুনিক কালত নাৰীৰ স্থিতি :- ভাৰতীয় সংবিধানত পুৰুষ আৰু নাৰীৰ সম স্থান দিয়া হৈছে যদিও আজিও সংসদ আৰু বিধান সভাত মহিলাৰ ৩৩ শতাংশ আসন সংৰক্ষণৰ বিধেয়কখন গৃহীত হোৱা নাই। নাৰী শিক্ষাই ৰাজনৈতিক আৰু সামাজিক সচেতনতা বৃদ্ধি কৰাৰ সময়ত এতিয়াও বাটৰ পথৰ নাৰী প্ৰতিবন্ধৰ সংখ্যাই অধিক। শিশুকন্যা প্ৰতিকে আজিও প্ৰসৱৰ পৰিয়ালতে হত্যাৰ বিভিন্ন হৈ দিন কটাবলগীয়া হৈছে।

গোলকীকৰণৰ প্ৰভাৱে আজি ভাৰতীয় অধিকাংশ নাৰীক পাশ্চাত্য সংস্কৃতি আৰু চালি চ'লৈ প্ৰবোচিত কৰিছে। বহুজাতিক পাশ্চাত্যৰ সম্প্ৰসাৰৰ উৎপাদিত বিলাসী সামগ্ৰীবোৰ হাততে পোৱা কৰি দিয়াত একালে ভোগবাদী সংস্কৃতিয়ে এজাম নাৰীক পণ্যলৈ পুনৰ ৰূপান্তৰিত কৰিছে। ইয়াৰ বিপৰীতে, এজাম নাৰীয়ে সামান্যতম শিক্ষাৰ পৰাও বঞ্চিত হৈ হাড়ভঙা পৰিশ্ৰম কৰিও প্ৰাপ্য অৰ্থ নাপাই ভুকাত দিন কটাইছে। নাৰী শিক্ষাৰ প্ৰয়োজনীয়তাৰ ঢাক-ঢোল বজোৱাৰ সময়তে ভাৰতৰ বিভিন্ন চুক-কোণে সতীদাহ, ডাইনী হত্যা, শিশুকন্যা বধ, শিশুকন্যা ভ্ৰূণ হত্যা, ধৰ্ষণ, বলাৎকাৰ, যৌতুকৰ বাবে বোৱাৰী হত্যা আদি পৰিঘটনা সদায়ে ঘটিব ধৰিছে। কন্যা বৰ্ষ, ৮ মাৰ্চৰ আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় নাৰী দিৱসৰ প্ৰাসংগিকতা এনে ক্ষেত্ৰত উপহাস বুলি ক'লেও নিশ্চয় অত্যুক্তি কৰা নহ'ব।

নাৰী শিক্ষা প্ৰসাৰণৰ বাবে কৰণীয় দিশ :- নাৰীয়ে ভোগ কৰি অহা নেতিবাচক দিশবোৰৰ বিপক্ষে থিয় হ'বলৈ প্ৰতিবাদী নাৰী হ'ব লাগিব উপযুক্ত শিক্ষাৰে শিক্ষিতা। শিক্ষাই দিয়া সজাগতাৰ জৰিয়তে নাৰীয়ে ভোগ কৰিবলৈ এবাই আহিব লাগিব সাংবিধানিক স্বাধীনতা। প্ৰাপ্ত বয়স্ক শিক্ষা-নীতিৰ জৰিয়তে বয়স্ক মহিলা সকলে প্ৰাথমিক শিক্ষাৰ আহিলাৰে লৈ আত্ম সহায়ক গোটৰ জৰিয়তে অৰ্থনৈতিকভাৱে স্বাৱলম্বী হোৱাৰ পথ সম্প্ৰতি প্ৰশস্ত হৈছে। কেৱল প্ৰাত্যহিক ঘৰুৱা কামতে নিজক আৱদ্ধ নাৰাখি প্ৰতিভাৱান নাৰীয়ে স্ব-আৰ্জিত শিক্ষাৰ জৰিয়তে সমান্তৰালভাৱে শিল্প বাণিজ্যত মনোনিবেশ কৰিলে অৰ্থনৈতিক স্থিতি সবল হোৱাৰ লগতে সমাজখো উন্নতি হ'ব। কেৱল পুৰুষৰ শিক্ষাই মুল ভেটি বুলি ভবা ... উকলিল। কেৱল পুৰুষ সমাজৰ ওপৰতে পৰিয়ালৰ ... নিৰ্ভৰ কৰি থকা দিন নিশ্চয় ভাবে অন্ত পৰা হ'ব ... সমাজৰ অৰ্থনৈতিক ভাৱে সমান হাত আগবঢ়াব লাগিব ... যুৱতীসকল নিজ কৰ্মসংস্থাপনৰ সময়ত নিজা নিজা উপযুক্ত ... কৰি অৰ্থনৈতিকভাৱে স্বাৱলম্বী হোৱাৰ পথ দেখুৱাব লাগিব।

দৈহিক বা চাককুলা বিষয়ত প্ৰতিবন্ধকী নাৰীক, ... কৰি তুলিবৰ বাবে এজাম সচেতন নিজস্ব প্ৰয়োজন। ... জৰিয়তে সজাগতা বৃদ্ধি কৰিব লাগিব। দুৰ্গম গাঁৱে-ভূঁৱে ... প্ৰয়োজনীয়তা সম্পৰ্কে জনজাগৰণৰ সৃষ্টি কৰিব লাগিব। ... প্ৰতিবন্ধকী কন্যা শিশু বিদ্যালয়লৈ নৈযায় যে নাই দৃষ্টি ... বঞ্চিত শৈক্ষিকবোৰৰ ভাৰৰ কন্যাক শিক্ষাৰ উদ্যম পৰ্যায়তে ... মাসুল নোহোৱা দিয়া বা বৃত্তি দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰিব লাগিব, ... প্ৰদান আইনসমূহ কঠোৰ কৰিব লাগিব; প্ৰাপ্ত বয়স্ক শিক্ষা ... প্ৰচলন কৰাব লাগিব; তৃতীয় লিঙ্গৰ শিক্ষাৰ গাঁৱে-ভূঁৱে ... লাগিব; সামাজিক, সাংস্কৃতিক তথা ৰাজনৈতিক দিশত ... নাৰীৰ বাবে মুক্ত ৰাখিব লাগিব। তেহে নাৰী শিক্ষাৰ প্ৰাসংগিকতা ... সফল হ'ব।

সাম্প্ৰতিক উপৰিউক্ত দিশবোৰ চৰকাৰ তথা উৰ্দ্ধতন ... বিষয়া, প্ৰাথমিক, মাধ্যমিক, মহাবিদ্যালয়ৰ বিষয় বস্তুৰ, ... লোকসকলে চলি-জাৰি চাই এটা ইতিবাচক সিদ্ধান্তলৈ আহিব ... নাৰী শিক্ষাৰ প্ৰকৃত মূল্যায়ন হ'ব। যিহেতু মানুহৰ মৌলিক ... ভিতৰত অন্যতম হ'ল শিক্ষা লাভৰ অধিকাৰ। তথাপি এতিয়াও ... নিৰক্ষৰতাৰ হাৰ দিনক দিনে বৃদ্ধিহে হৈছে। সেয়ে নাৰী ... লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্য হ'ব লাগিব এটাই যোগ্য ভোগ্য বস্তুৰ ... নাৰী শিক্ষাৰ প্ৰসাৰেহে সমাজলৈ পৰিবৰ্তন আনিব। পুৰুষৰ ... সকল উপযুক্ত শিক্ষাৰে শিক্ষিত হ'লেহে সমাজ, দেশ, জাতিৰ ... উন্নয়ন সম্ভৱ।

(লেখক - বি. এইচ. বি. মহা...
শিক্ষা বিভাগৰ সহকাৰী অ...

অসমৰ সংস্কৃতিত জনগোষ্ঠীয় উপাদান

সৰলা দাস

সংস্কৃতি হৈছে এটা জাতিৰ বৌদ্ধিক উন্নত অৱস্থা। অসমৰ সংস্কৃতি কোনো নিৰ্দিষ্ট জনগোষ্ঠীৰ সংস্কৃতি নহয়। ই সমন্বয়ৰ সংস্কৃতি। অতীতৰে পৰা উত্তৰ পূব ভাৰতলৈ বিভিন্ন জনগোষ্ঠীৰ লোকে আহি বসতি স্থাপন কৰিবলৈ লৈছে। তাৰ লগে লগে লৈ আহিছে নিজ নিজ সংস্কৃতিৰ বাৰিধাৰা। এটা সময়ত এই বাৰি ধাৰা অসমীয়া সংস্কৃতিৰ লগত একাকাৰ হৈ গৈছে। যোগ-বিয়োগ, এৰা-ধৰাৰ মাজেৰেহে সংস্কৃতি বৰ্ত্তি থাকে। ই নিৰন্তৰ চলি থাকে। সময়ৰ কুলাচলীত খোজ মিলাই সংস্কৃতিও নৱ-নৱ ৰূপত বিকশিত হৈ আগবাঢ়ে।

অসমীয়া সংস্কৃতি আৰু ইয়াৰ জনগোষ্ঠী : নৃতাত্ত্বিক দৃষ্টিৰে ভাৰতীয় জনসমষ্টিক অষ্ট্ৰেলীয়, ককেচীয়, মঙ্গোলীয় আৰু নিগ্ৰো এই চাৰিটা শ্ৰেণীত ভাগ কৰিব পাৰি। আনহাতে ভাষিক দৃষ্টিৰে অষ্ট্ৰিক, আৰ্য্য, দ্ৰাবিড়, মঙ্গোলীয় আদি ভাগ কৰি সেই অনুসাৰে নামাকৰণো কৰিব পাৰি। অসমৰ থলুৱা জনসমষ্টিৰ মূল অষ্ট্ৰেলীয়, মঙ্গোলীয় আৰু ককেচীয় তেজৰ সংমিশ্ৰণত গঢ় লৈ উঠিছে। সেইমতে অষ্ট্ৰিক, মঙ্গোলীয় আৰু আৰ্য সংস্কৃতিৰ সন্মিলিত উপাদানেৰে অসমীয়া সংস্কৃতি পূৰ্ণৰূপ পাইছে।

অসমত প্ৰাগঐতিহাসিক যুগৰে পৰা আহি থিতাপি লোৱা বিভিন্ন সংস্কৃতিধাৰী জনগোষ্ঠীৰ উপাদানসমূহ তলত বিতং আলোচনা কৰা হ'ল-

অষ্ট্ৰিক গোষ্ঠী আৰু উপাদান :-

ভূমধ্য সাগৰৰ পূৰ্বাঞ্চলৰ পৰা প্ৰব্ৰজন কৰি অষ্ট্ৰেলীয় বা অষ্ট্ৰিকসকল উত্তৰ পশ্চিম দিশৰ পৰা ভাৰতত প্ৰৱেশ কৰে আৰু সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষতে বিয়পি পৰে। তাৰ পিছত দক্ষিণ পূব দিশলৈ গতি কৰি দক্ষিণ পূব এছিয়া হৈ আহি অষ্ট্ৰেলীয়াত উপনীত হয়। সময়ৰ সোঁতত বিভিন্ন কাৰণত এই প্ৰজাতিৰ লোকৰ সুপ্ৰসাৰিত বিস্তাৰ সংকুচিত হৈ এতিয়া ঠায়ে ঠায়ে নিজৰ অস্তিত্ব বজাই ৰাখি বৰ্ত্তি আছে, ঠায়ে ঠায়ে অন্য প্ৰজাতীয় প্ৰকাৰৰ লোকৰ লগত সংমিশ্ৰিত হৈ স্বকীয় বৈশিষ্ট্য হেৰুৱাই পেলাইছে। সেইকালৰ অষ্ট্ৰেলীয় সংস্কৃতিৰ প্ৰকৃত ৰূপ সঠিকভাৱে জনা নাযায় যদিও এইটো নিশ্চয়কৈ ক'ব পাৰি যে তেওঁলোকৰো নিজস্ব সংস্কৃতি আছিল আৰু তাক লৈয়ে অসমত প্ৰৱেশ কৰিছিল। পিছলৈ উত্তৰ-পূব দিশৰ পৰা অহা তিব্বতবৰ্মীয় ভাষা ভাষী আৰু পশ্চিমৰ পৰা অহা ভূ-মধ্য সাগৰীয় লোকৰ লগত সানমিহলি হৈ যোৱাৰ ফলত সাংস্কৃতিক উপাদানসমূহো মিলি যায়। অষ্ট্ৰেলীয়সকল বিভিন্ন সময়ত বিভিন্ন নামেৰে পৰিচিত; যেনে-প্ৰাক দ্ৰাবিড়, প্ৰাক অষ্ট্ৰেলীয়, অষ্ট্ৰিক, নিষাদ আদি।

অষ্ট্ৰিক বা অষ্ট্ৰেলীয় সংস্কৃতিৰ বিভিন্ন উপাদান আৰু প্ৰক্ৰিয়াৰ সু-সমন্বয় ঘটিছে অসমীয়া সংস্কৃতিত। এই সংস্কৃতিক গাওঁমুখী কৃষি সংস্কৃতি আখ্যা দিব পাৰি। অকল ধানখেতিয়েই নহয়, অসমৰ প্ৰায়বোৰ খেতিতেই অষ্ট্ৰিক সংস্কৃতিৰ প্ৰভাৱ লক্ষ্য কৰিব পাৰি। উদাহৰণ স্বৰূপে-লাও,

কোমোৰা বেঙেনা, কেৰেলা, বোল, জিকা, আৰু বিভিন্ন ধৰণৰ শাক পাচলি। ইয়াৰ উপৰিও কল, তামোল, নাৰিকল, হালধি, আদা, কচু, কঠাল তেওঁলোকৰ প্ৰভাৱ পৰিলক্ষিত হয়। এই শব্দবোৰো অষ্ট্ৰিক মূলৰ। জীৱ-জন্তুৰ পোহ মনোৱা কাৰ্যতো অষ্ট্ৰিক প্ৰভাৱেই লক্ষ্য কৰিব পাৰি। আনকি বহুতো পণ্ডিতৰ মতে অসমীয়া মানুহে খাদ্য হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা বহু শাক-ফলৰ নামো অষ্ট্ৰিক মূলৰ পৰা আহিছে। যেনে-ঢেকিয়া, মেজেঙা, থেকেৰা, ঔ, লফা আদি। তামোলৰ ব্যৱহাৰো অষ্ট্ৰিকসকলৰেই অৱদান বুলি ক'ব পাৰি। কুকুৰা পোহ-পালন, বিভিন্ন ধৰ্মীয় উৎসৱত কুকুৰাৰ বলি দিয়া, খাদ্য হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰা ৰীতিও অষ্ট্ৰিকৰ। গড় মেখেলা, কুৰা (খাহনি), কেকেটুৱা, জহামাল, কুকুৰনেঠীয়া, কামচৰাই, কপৌ আদি শব্দৰ অষ্ট্ৰিকৰ প্ৰভাৱ থকা বুলি ক'ব খোজে। সাম্প্ৰতিক কালত অৱশ্যে অসমৰ চাহ বাগিছাৰ বনুৱাৰ বাহিৰে বেলেগ অষ্ট্ৰিকৰ জনগোষ্ঠী দেখিবলৈ পোৱা নাযায়। গতিকে নিঃসন্দেহে ক'ব পাৰি যে অসমৰ মানুহৰ জৈৱিক ভেটি ৰচনাত এই প্ৰজাতিৰ লোকৰ অৰিহণা অনস্বীকাৰ্য।

মঙ্গোলীয় জনগোষ্ঠী আৰু ইয়াৰ উপাদান:-

ইণ্ডো আৰ্যসকল ভাৰতলৈ অহাৰ আগতে নিষাদ আৰু কিৰাত সকলক লগ পাইছিল। মঙ্গোলীয় বা কিৰাতসকলৰ বাসস্থান আছিল হিমালয়ৰ পাদদেশ অঞ্চল। কিৰাতসকলৰ বসতিস্থল সম্পৰ্কে বিভিন্ন গ্ৰন্থত উল্লেখ থকা দেখা যায়। যজুৰ্বেদৰ উপৰিও 'পেৰিপ্লাচ অৱ দি এৰিথ্ৰিয়ান ছি' নামৰ গ্ৰীকগ্ৰন্থতো কিৰাতসকলৰ বিষয়ে উল্লেখ পোৱা যায়। আনহাতে অসমৰ মহাপুৰুষ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱৰ ৰচনাতো কিৰাত জনগোষ্ঠীয়ে বসতি কৰাৰ কথা এনেদৰে পাব পাৰি–

" কিৰাত কছাৰী খাচি গাৰো মিৰি
যৱন কঙ্ক গোৱাল।
অসম মলুক ৰজক তুৰুক
কুবাচ ম্লেচ চণ্ডাল।।"

তিব্বত বৰ্মী ভাষাগোষ্ঠীৰ প্ৰকাৰ তিনিটা বুলি গ্ৰীয়াৰ্ছন চাহাবে স্পষ্ট কৰি দিছে। সেই তিনিটা হ'ল –তিব্বত (অকা, ডফলা, আবৰ, মিৰি) ; উত্তৰ অসম আৰু অসম বৰ্মী শাখা। অসম বৰ্মী শাখাৰ ভিতৰত বড়ো, নগা, কুকি, চীন আদি। বড়ো ভাষীৰ ভিতৰত কোচ, কছাৰী, লালুং, ডিমাছা, চুটীয়া, মৰাণ, আদি। ডক্টৰ ডি-স্মিথ নামৰ সমাজতাত্ত্বিক এজনে মঙ্গোলীয় জনগোষ্ঠীৰ লোকৰ মাজত কেতবোৰ উমৈহতীয়া লক্ষণৰ কথা উল্লেখ

কৰিছে। সেই যোগান বিলাক ক) চুৰ টিলাৰ প্ৰথা, খ) [illegible] ঘ) [illegible] ঙ) [illegible], চ) প্ৰাকবিবাহ যৌন সম্পৰ্ক, ছ) [illegible] জ) [illegible] ঝ) [illegible] ঞ) [illegible] পদ্ধতিৰ [illegible] ট) [illegible] আদি।

মংগোলীয় গোষ্ঠীৰ বিভিন্ন প্ৰকাৰ অসমৰ সংস্কৃতিত পৰিছে। [illegible] উৎপত্তিৰ মংগোলীয় প্ৰভাৱতেই বহু। এই গোষ্ঠীৰ মানুহে [illegible] বাস কৰিছিল। অসমৰ [illegible] নদীসমূহৰ নাম যেনে- দিহিং, দিচাং, দিখৌ, [illegible] ইত্যাদিও মংগোলীয়ৰ প্ৰভাৱ। অসমীয়া [illegible] মংগোলীয়ৰ প্ৰভাৱ। অসমৰ [illegible] পৰম্পৰাও মংগোলীয় সকলৰ পৰা অহা বুলি ক'ব পাৰি। উত্তৰ পূৰ্বাঞ্চল বিশেষকৈ নদীৰ উপত্যকা সমূহৰ [illegible] পান উৎপাদন কৰা, [illegible] মংগোলীয়সকলৰ লোকাচাৰৰ প্ৰভাৱ বুলিব পাৰি। ইয়াৰ উপৰিও অসমীয়া ভাষাৰ ভাষাতাত্ত্বিক বৈশিষ্ট্য নিৰূপণত মংগোলীয় উপাদানৰ, [illegible] প্ৰভাৱ লক্ষণীয়। অসম [illegible] অসমীয়া ভাষা, ধৰ্ম, লোক বিশ্বাস, লোক-সংস্কৃতি, জীৱন যাপন পদ্ধতি আদি সকলোতে মংগোলীয় গোষ্ঠীৰ প্ৰভাৱ বিদ্যমান। [illegible] জীৱনত ব্যৱহাৰ হোৱা [illegible] সকলোবোৰতে মংগোলীয় গোষ্ঠীৰেই অৱদান।

এইদৰে একেবাৰেই অসমীয়া সংস্কৃতিৰ কলেৱৰ স্তৰে স্তৰে মংগোলীয় গোষ্ঠীৰ উপাদান প্ৰত্যক্ষ ভাবে নিহিত হৈ আছে।

আৰ্য জনগোষ্ঠী আৰু ইয়াৰ উপাদান :-

অনুমানিক [illegible] ইৰান [illegible] পৰা বিভিন্ন সময়ত একো একোটা দলত ভাগ হৈ উত্তৰ পশ্চিম দুৱাৰেদি ভাৰতত প্ৰৱেশ কৰিছিল, সেই সকলকেই 'অসমীয়া আৰ্য' বোলা হয়। বৰ্তমান অসমীয়া সংস্কৃতি প্ৰধানভাৱে আৰ্য সংস্কৃতিৰ প্ৰভাৱতে গঢ় লোৱা। [illegible] লোহাৰ প্ৰভাৱ [illegible] আহিছে। অসমীয়া ভাষাটোৰ উৎস হৈছে আৰ্য ভাষা। কৃষি পদ্ধতিৰ [illegible] প্ৰয়োগ আৰ্যসকলেই আৰম্ভ কৰিছিল। আৰ্যসকলে 'গ্ৰাম' শব্দ ব্যৱহাৰ কৰিছিল, য'ৰ পৰা অসমীয়া 'গাঁও' শব্দ আহিছে। হিন্দুৰ দেৱ-দেৱী, ঋষি-মুনিৰ নামৰ অনুকৰণত অসমৰ নদ-নদী, পৰ্বত পাহাৰৰ নতুন নামকৰণ হ'ল—যেনে-গঙ্গা, যমুনা, ব্ৰহ্মপুত্ৰ আদি। সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰত ৰামায়ণ, মহাভাৰত, পুৰাণ পৰা [illegible] অসমীয়া কবিসকলে সৰ্বাধিক প্ৰেৰণা পাইছিল। [illegible] গীত, পদ, ভাষা, [illegible] সংস্কৃত পৰা অনুবাদ [illegible] আৰ্য প্ৰভাৱ বা উপাদান আছে।

দ্ৰাবিড় জনগোষ্ঠী আৰু ইয়াৰ উপাদান :

অসমীয়া সংস্কৃতিৰ [illegible] অসমীয়া ভাষাৰ [illegible] আদি শব্দ দ্ৰাবিড় গোষ্ঠীৰ পৰা অহা বুলি [illegible] গ্ৰহণ কৰিছে। অসমীয়া সংস্কৃতিৰ বিভিন্ন [illegible] দ্ৰাবিড় জনগোষ্ঠীৰ পৰা অহা বুলি ক'ব পাৰি। [illegible] আদিৰ প্ৰচলনৰ পৰম্পৰা এই গোষ্ঠীৰ পৰা অহা বুলি [illegible] দ্ৰাবিড়ৰ [illegible] শব্দৰ পৰাই [illegible] শব্দৰ [illegible] লাভ কৰিছে। বৈষ্ণৱ ধৰ্মৰ পৰম্পৰাতো দ্ৰাবিড়ীয় সংস্কৃতি [illegible] নিহিত হৈ আছে।

ওপৰোক্ত আলোচনাৰ পৰা স্পষ্ট হ'ব পাৰি যে অসমীয়া [illegible] অসমীয়া সংস্কৃতি সমন্বয়ৰ সংস্কৃতি। অসমীয়া সংস্কৃতিৰ [illegible] আৰু আগমনৰ অতি প্ৰাচীন বা প্ৰাগৈতিহাসিক কালৰে পৰা [illegible] অষ্ট্ৰিক, মংগোলীয়, দ্ৰাবিড় আৰু আৰ্য সংস্কৃতিৰ [illegible] অসমত যুগ যুগ ধৰি মানুহৰ আগমন হৈ আহিছে। এই [illegible] লগত লৈ আহিছে নিজা নিজা সংস্কৃতি। [illegible] বিলীন হৈ গৈছে আৰু সমন্বয় নতুন ৰূপত অসমীয়া [illegible] জন্মিছে। যোগ-বিয়োগ, এৰা-ধৰাৰ [illegible] উপাদান সংযোজিত আৰু কেতিয়াবা বিয়োজিত হৈছে। [illegible] ক্ষীণ হৈছে যে [illegible] একেবাৰেই [illegible] মাজত ঐক্য স্থাপনেই অসমীয়া সংস্কৃতিৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্য।

সহায়ক গ্ৰন্থপঞ্জী :-

১। ড° পৰমানন্দ ৰাজবংশী (সম্পা)ঃ অসমীয়া জাতি আৰু …
২। ড° প্ৰমোদ চন্দ্ৰ ভট্টাচাৰ্য, (সম্পা)ঃ অসমৰ জনজাতি
৩। ড° নবীন চন্দ্ৰ শৰ্মা (সম্পা)ঃ অসমৰ সংস্কৃতি -সমীক্ষ…
৪। ড° বিৰিঞ্চি কুমাৰ বৰুৱাঃ অসমীয়া ভাষা আৰু সংস্কৃ…

(লেখিকা- বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ …
বিভাগৰ সহকাৰী অ…

ইছলাম ধৰ্ম আৰু অসমীয়া সমাজ

আনোৱাৰ উদ্দিন আহমেদ

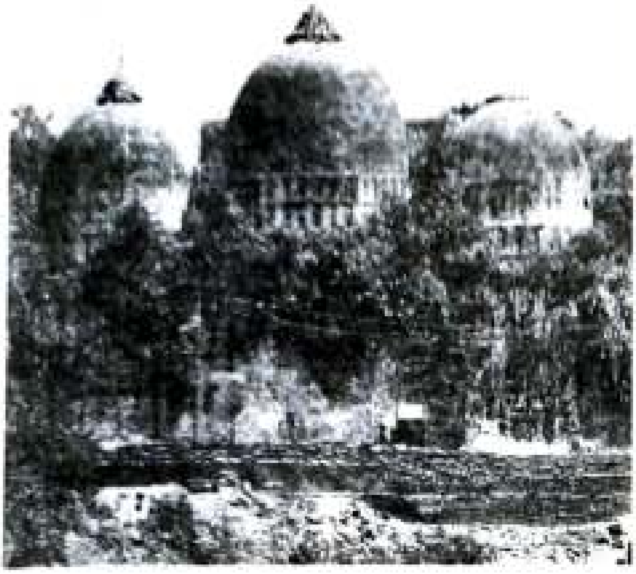

সপ্তম শতিকাতে আৰবৰ পশ্চিমত ইছলাম ধৰ্মৰ প্ৰথম অংকুৰণ হৈছিল। লাহে লাহে এই ধৰ্ম জোৱাৰে ইউৰোপৰ বিভিন্ন দেশৰ উপৰিও প্ৰাচ্য দেশসমূহকো চুই যায়। যাৰ প্ৰভাৱ পৰিছিল ক্ৰমে ভাৰতবৰ্ষৰ সামাজিক, সাংস্কৃতিক, ৰাজনৈতিক আদিৰ ক্ষেত্ৰতো। ইছলাম ধৰ্মই গঢ় দিলে ইছলামী সংস্কৃতিৰ। এই দৃষ্টিভংগীৰে নৃতাত্ত্বিক আৰু সমাজ বিজ্ঞানীসকলে ইছলাম ধৰ্মৰ বিস্তাৰৰ ফলত পৃথিৱীৰ বিভিন্ন ঠাইৰ সমাজ আৰু সংস্কৃতি আৰু ইছলামী সংস্কৃতিৰ ক্ষেত্ৰত পৰিলক্ষিত হোৱা পৰিবৰ্তনৰ বিষয়ে বৰ্তমানলৈকে কিছু অধ্যয়ন সমাপ্ত কৰিছে।

ইছলাম ধৰ্ম প্ৰচাৰ আৰু প্ৰসাৰৰ ক্ষেত্ৰত গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা লৈছিল ইছলাম ধৰ্ম গুৰু তথা প্ৰচাৰকসকলে। তেওঁলোকৰ প্ৰচাৰ কাৰ্যত পূৰ্ণ সহায় আৰু সমৰ্থন আগবঢ়াইছিল ৰাজনৈতিক তথা ক্ষমতাৰ গাদীত থকা শাসক গোষ্ঠীয়ে। তাৰ ফলতেই ভাৰতবৰ্ষৰ ইমূৰ-সিমূৰত এক ধৰ্মীয় জোকাৰণি সৃষ্টি কৰিবলৈ বেছি সময় নালাগিছিল। সৰ্বসাধাৰণে বুজিব পৰাকৈ এই ধৰ্মৰ নীতি নিয়মবোৰ ব্যাখ্যা কৰিছিল। আনহাতে সেই সময়ত ভাৰতৰ হিন্দু সমাজ ব্যৱস্থাত উচ্চ-নীচৰ এখন দুৱাৰ আছিল। উচ্চ জাতিৰ গুৰুতৰ শোষণৰ বলি হ'ব লগা হৈছিল নিম্ন জাতিৰ হিন্দু মানুহখিনিয়ে। এইধৰণৰ কঠোৰ দমন নীতিৰ বিৰুদ্ধে সমতা লাভৰ উদ্দেশ্যেও বহু হিন্দু মানুহে নিজ ধৰ্ম পৰিহাৰ কৰি ইছলাম নীতি গ্ৰহণ কৰিছিল। কিন্তু ইছলাম ধৰ্ম গ্ৰহণ কৰিলেও নিজস্ব কিছুমান কাৰ্যাৱলী বা নিজ সংস্কৃতি সম্পূৰ্ণ বিসৰ্জন দিব পৰা নাছিল। এনেদৰেই দুই সংস্কৃতি হিন্দু সংস্কৃতি আৰু মুছলমান সংস্কৃতিৰ পাৰস্পৰিক ক্ৰিয়া চলিব ধৰিছিল। কেতিয়াবা উভয় সংস্কৃতিৰে কিছু কিছু দিশত পৰিবৰ্তন হৈছিল, যাক থোৰতে সাংস্কৃতিক অনুবৰ্তন বুলি ক'ব পাৰি।

অসমলৈ পোনতে ১২০৫ খ্ৰীষ্টাব্দত তুৰ্কী সেনাধ্যক্ষ মহম্মদ-বিন-বখতিয়াৰৰ আগমন ঘটে। তেওঁ অসমৰ ভূমি গতকি তিব্বত অভিমুখে যাওঁতা হৈছিল। তাৰোপৰি বুৰঞ্জীয়ে অনেক মুছলমান ৰজা আৰু সেনাধ্যক্ষই বহুবাৰ অসম আক্ৰমণ কৰা বুলি প্ৰমাণিত কৰে। ত্ৰয়োদশ শতিকাৰে পৰা সপ্তদশ শতিকাৰ ভিতৰত বহুকেইজন মুছলমান ৰজাৰ আক্ৰমণে অসম জোকাৰি যায়। ইয়াৰ ভিতৰত সপ্তদশ শতিকাৰ শেষভাগৰ মীৰজুমলাৰ আক্ৰমণো লক্ষণীয়। ত্ৰয়োদশ শতিকাৰ মাজভাগত গৌড় দেশৰ ৰজা মালিক উজবেকে কামৰূপত প্ৰথম মছজিদ নিৰ্মাণ কৰে। এওঁৰ পিছত এনে আক্ৰমণে অসমক বহুখিনি দিহ দেখুৱাই যদিও ইছলামী সংস্কৃতি গঢ়াত সহায়কহে হয়। কিয়নো মুছলমান শাসকগোষ্ঠীয়ে য'তে ত'তে মছজিদ সজাই সমূহীয়া নামাজৰ সূচনা কৰে। সেইবোৰত উপযুক্ত ধৰ্ম প্ৰচাৰক ৰাখি ধৰ্মীয় দিশটো তদাৰক কৰিবলৈ দিয়া হয়। অকল মছজিদেই নহয়, মাদ্ৰাছা সজাই ল'ৰা-ছোৱালীক তুলনীয়া শিক্ষা দিয়াৰ ব্যৱস্থাও কৰা হৈছিল। মাদ্ৰাছাবোৰত অভিজ্ঞ শিক্ষক ৰখাৰ দায়িত্বও তেওঁলোকে লৈছিল। এনেদৰেই এই ধৰ্মই অসমৰ ইতিহাসত লাহে লাহে খোপনি পুতি লয়।

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

কৰাত অহিহ্ণা যোগাইছে।

সহায়ক গ্ৰন্থপঞ্জী :-

Lewis, I.M (ed) - Islam in tropical Africa, Londo…

Sarkar, Jagadish Narayana - Islam in Bengal, Calc…

হুছাৰ, আব্দুছ : সংমিশ্ৰণত অসমীয়া সংস্কৃতি, যোৰা…

(লেখক - বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ …

বিভাগৰ সহকাৰী অধ্যা…

লোকপাল বিল, আন্না হাজাৰে ....কিছু চিন্তা, দুঃচিন্তা !

বাবুল কুমাৰ দাস

'লোকপাল' এই শব্দটো সংস্কৃত শব্দ 'লোক' অৰ্থাৎ জনসাধাৰণ আৰু 'পাল' শব্দটোৱে পালন কৰা অৰ্থ বুজায়। ইয়াৰ যোগেদি জনসাধাৰণক দুৰ্নীতিৰ পৰা সুৰক্ষা দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছে।

ভাৰতবৰ্ষৰ ক্ষেত্ৰত এইটো দুৰ্ভাগ্যজনক কথা যে এতিয়ালৈকে এই লোকপাল ব্যৱস্থা বাস্তৱায়িত নহ'ল। ১৯৬০ ৰ দশকতে লোকপাল বিল সংসদত গ্ৰহণ কৰাৰ ব্যৱস্থা কৰা হৈছিল। প্ৰথম জন লোকপাল বিল শান্তি ভূষণৰ দ্বাৰা ১৯৬৮ চনত লোকসভাত প্ৰস্তাৱ গ্ৰহণ কৰা হৈছিল আৰু প্ৰস্তাৱমৰ্মে ১৯৬৯ চনৰ চতুৰ্থ লোকসভাত এই বিল গৃহীত হয় যদিও ৰাজ্যসভাত এইখন গৃহীত নহ'ল আৰু এনেদৰে ১৯৭১, ১৯৭৭, ১৯৮৫, ১৯৮৯, ১৯৯৬, ১৯৯৮, ২০০১, ২০০৫ আৰু ২০০৮ চনলৈকে এই বিলখন গৃহীত নোহোৱাকৈ থাকে।

ভাৰতবৰ্ষৰ প্ৰশাসনিক সংস্কাৰ আয়োগৰ পৰামৰ্শ অনুসৰি লোকপাল নামৰ এক জনসাধাৰণৰ অনুষ্ঠান গঠন কৰিবলৈ পৰামৰ্শ দিয়া হৈছিল, কিন্তু আজিপৰ্যন্ত এই ব্যৱস্থা নহ'ল। শেহতীয়া ভাবে ২০১১ বৰ্ষত পুনৰ বহু বিতৰ্কৰ অন্তত এই বিলখন গৃহীত নহ'ল।

ভাৰতবৰ্ষৰ গণতান্ত্ৰিক ব্যৱস্থাত লোকপালৰ দৰে এক অনুষ্ঠানৰ প্ৰয়োজনীয়তা অসীম। এই প্ৰয়োজনীয়তাক সাৱোগত কৰি বিশিষ্ট সমাজ সচেতন গান্ধীবাদী নেতা আন্না হাজাৰেই লোকপালৰ পৰিবৰ্তে এই বিলখন 'জনলোকপাল' হ'ব লাগে বুলি দাবী জনায়। 'জনলোকপাল' হৈছে এখন খচৰা যিয়ে দুৰ্নীতিৰ বিৰুদ্ধে ব্যৱস্থা লোৱাৰ বাবে ব্যৱহৃত হ'ব পাৰে বুলি বিভিন্ন সমাজ সচেতকে ব্যাখ্যা কৰিছে। আন্না আৰু তেওঁৰ সহযোগী Civil Society ৰ সভ্যসকলে গোটেই দেশৰ বাবে জনলোকপালৰ ব্যৱস্থা কৰাৰ পৰামৰ্শ দিয়ে।

জনলোকপালৰ খচৰা প্ৰস্তুত কৰে ন্যায়মূৰ্তি সন্তোষ হেগড়ে, যি ভাৰতৰ উচ্চতম ন্যায়ালয়ৰ প্ৰাক্তন ন্যায়মূৰ্তি আৰু তেওঁক সকলো দিশত সহায় কৰে উচ্চতম ন্যায়ালয়ৰ অধিবক্তা প্ৰশান্ত ভূষণে। অৰবিন্দ কেজৰিৱাল আছিল বিশিষ্ট তথ্য অধিকাৰ আইনৰ অধিবক্তা, যাৰ দ্বাৰা জনলোকপাল বিলৰ খচৰাক সংসদত গ্ৰহণ কৰাৰ বাবে প্ৰচেষ্টা অব্যাহত ৰাখে। এই বিলৰ যোগেদি এনে এক দুৰ্নীতি বিৰোধী ব্যৱস্থা গ্ৰহণ কৰাৰ চেষ্টা কৰা হৈছে, য'ত দুৰ্বছৰৰ ভিতৰত কোনো চৰকাৰী বিষয়া বা ৰাজনীতিবিদৰ বিৰুদ্ধে অবৈধ গোটক সম্পত্তি কৰি জেললৈ দিয়াৰ প্ৰচেষ্টা চলোৱা হ'ব।

জনলোকপাল বিলৰ বৈশিষ্ট্যসমূহে চৰকাৰী পক্ষক এই বিল গ্ৰহণ কৰাৰ পৰা বিৰত ৰখা বুলি অনুমান হয়। এই বিলত থকা কিছুমান চৰ্তই চৰকাৰী পক্ষক বাৰুকৈয়ে অসন্তুষ্টিত পেলোৱা বুলি ভাবিব পাৰি। বিশেষকৈ এনেধৰণৰ চৰ্ত যেনে: প্ৰধানমন্ত্ৰীকে ধৰি সমূহ কাৰ্যপালিকাক লোকপালৰ ক্ষমতাৰ আওতালৈ অনা বিষয়টোৱে বহু বিৰ্তকৰ সৃষ্টি কৰি আছিছে।

আন্না হাজাৰে আৰু তেওঁৰ দেশৰ প্ৰতি উৎসৰ্গিত মনক সন্মান জনাই এইটো অনুভৱ হয় যে লোকপালৰ এই দুৰ্নীতি বিৰোধী আন্দোলনক তেওঁ কিমানদূৰ অগ্ৰগতি দিব। সে অনাগত দিনত তেওঁ অকলশৰীয়া হৈ পৰিব। আজিৰ তাৰিখত এইটো এটা সাৰ্বজনীন প্ৰশ্ন, যি প্ৰশ্ন প্ৰায় সমূহ ভাৰতীয়ৰ মনত উদয় হৈছে। ভাৰতবৰ্ষৰ ৰাজনীতি আৰ্থ সামাজিক সকলো তথা অন্যান্য দিশত দৈত্যকাৰী দুৰ্নীতি নামৰ এই ব্যাধিয়ে ইতিমধ্যে কুৰুকি কুৰুকি সোমাই প্ৰায় সৰ্বসাধাৰণৰ মন ভাৰাক্ৰান্ত কৰি তুলিছে। এনে এক সন্ধিক্ষণত এই ব্যাধিক কমিবলৈ কেৱলমাত্ৰ লোকপালেই যথেষ্ট হ'বনে ?? সে নিজৰ বিবেকক জাগ্ৰত কৰি আমি সকলোৱে একেস্বৰে ক'ম - 'No Corruption Again'.

(লেখক - বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ ৰাজনীতি বিজ্ঞানৰ সহকাৰী অধ্যাপক)

নিজে অধ্যয়ন কৰি জ্ঞান লাভ কৰে। এই ক্ষেত্ৰত গ্ৰন্থাগাৰ পুথিভঁৰালৰ ভূমিকা অপৰিসীম।

সামাজিক বিকাশত পুথিভঁৰালৰ অৰিহণা :- (Role of social Development) পুথিভঁৰালে নিৰক্ষৰতা দূৰীকৰণতো বিশেষ বৰঙণি আগবঢ়োৱা যোগায়। নিৰক্ষৰ ব্যক্তিসকলে জ্ঞান লাভ কৰাৰ পৰা বঞ্চিত হ'ব নালাগে। কাৰণ সাক্ষৰতাই কেৱল শিক্ষা লাভৰ স্তম্ভ নহয়। বাস্তৱতা পুথিভঁৰালবোৰে শ্ৰৱণ দৰ্শন (audio-visual) সঁজুলি সহায়ত নিৰক্ষৰবোৰক শিক্ষা বা জ্ঞান দিয়াত সহায় কৰি আহিছে। পুথিভঁৰালৰ মাধ্যমত কৰ্মৰত বয়সীয়াবোৰক শিক্ষা দিব পাৰি। সমাজৰ বিভিন্ন প্ৰান্তৰ কৰ্মক্ষেত্ৰবোৰত কৰ্মৰত হৈ থকা ব্যক্তি সকলে প্ৰয়োজনীয় বিজ্ঞান সম্বন্ধীয় পৰিৱৰ্তনত সক্ষম হ'লে তেওঁলোকৰ জ্ঞানৰ পৰিধিও বৃদ্ধি হ'ব আৰু কৰ্মদক্ষতাও বাঢ়িব। এই ক্ষেত্ৰত বাস্তৱতা পুথিভঁৰালবোৰে সহায় কৰে।

আন এটা গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা হ'ল গৱেষণা কাৰ্যত সহায় কৰা। গৱেষণা কাৰ্যত বিভিন্ন ধৰণৰ তথ্যৰ দৰকাৰ হয়। এই আলোচনী, বাতৰি কাকত আদি পুথিভঁৰাল সমূহে গোটাই ৰাখে। সমাজ বিষয়ক আৰু কলা বিষয়ক গৱেষণাৰ বাবে বাস্তৱতা পুথিভঁৰালেই উপযোগী।

সাংস্কৃতিক কাৰ্যসূচীৰ বিভিন্ন দিশৰ আহিলাও পুথিভঁৰালত সংৰক্ষণ কৰা হয়। বিভিন্ন সাংস্কৃতিক আঁচনি পুথিভঁৰালত সংৰক্ষণ কৰি ৰাখিলে সামাজিক সাংস্কৃতিক দিশ নিশ্চয় উন্নতি হ'ব।

সামাজিক বিকাশৰ লক্ষ্যত উপনীত হ'বলৈ হ'লে যিকোনো মানুহৰ ক্ষেত্ৰত খবৰৰ প্ৰয়োজন হয়। আধুনিক সমাজ ব্যৱস্থাত পুথিভঁৰালক বাতৰি কেন্দ্ৰস্থল (Imformation centre) আৰু পুথিভঁৰাল বিজ্ঞানক খবৰ বিজ্ঞান বুলি আখ্যা দিয়া হৈছে। গতিকে পুথিভঁৰালে সমাজৰ বিভিন্ন পৰ্যায়ৰ ব্যক্তিৰ প্ৰয়োজনীয় বাৰ্তা বাহকৰ কাম কৰে। পুথিভঁৰালে আহৰি সময়ৰ সদ্ব্যৱহাৰ কৰি আমোদ লাভতো ব্যক্তি তথা সমাজক সহায় কৰে। আহৰি সময়ক স্বাস্থ্য সম্মত ভাৱে কামত লগোৱাটো সমাজৰ তথা সামাজিক জীৱনৰ বাবে এটা গুৰুত্ব পূৰ্ণ সহায়। বিশেষকৈ বাস্তৱতা পুথিভঁৰালবোৰে আমোদ যোগোৱাৰ ক্ষেত্ৰত উদ্গনি যোগায়।

সাৰাংশ (Conclusion) :-

আধুনিক জগতৰ বিভিন্ন বিষয়ৰ জ্ঞান এনেদৰে বাঢ়িছে যে আজি শিক্ষা কথাটো কাৰিকৰী পুথি হৈ থব নাপাৰে। সেয়েহে পুথিভঁৰালসমূহে এই দিশৰ চাহিদাসমূহ পূৰণ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। পুথিভঁৰালক এনে আখ্যাৰে কব পাৰি যে পুথিভঁৰাল এটা উল্লেখযোগ্য শিক্ষাৰ কেন্দ্ৰস্থল কাৰণ শিক্ষালয়, গ্ৰন্থ আৰু আধুনিক প্ৰতিষ্ঠানটোক বহুমুখী কৰাত ক্ষেত্ৰত পুথিভঁৰালৰ ভূমিকা অতি প্ৰয়োজনীয়। আধুনিক সমাজ ব্যৱস্থাত পুথিভঁৰালৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ স্থান আছে। পুথিভঁৰালৰ মূল আধাৰ সমাজৰ অতীতৰ সম্পদ আছে। পুথিভঁৰালে জ্ঞানৰ পৰিসীমা বৃদ্ধি কৰি জনগণক এটা নতুন দিশলৈ গতিৰ যোগান সহায় কৰে। পুথিসমূহ জমা কৰি সমাজৰ প্ৰয়োগ কৰাৰ নিমিত্তে ইয়াক সংৰক্ষণ ব্যৱস্থা কৰিব লাগে আৰু ই সম্ভৱ হয় কেৱল পুথিভঁৰালতহে। এই দেশতে পৃথিৱীৰ জেষ্ঠতাৰ বিষয়ত আগুৱাই গৈ থকা বিষয়ত পুথিভঁৰালৰ নাম উল্লেখ কৰিব পাৰি। যেনে ইংলেণ্ডৰ 'British Museumৰ washington ৰ 'Library of Congreess', 'Mosco Lenin State Library' আৰু ইংলেণ্ডৰ 'British Library' (1973) আদিয়েই প্ৰমাণ। আধুনিক সমাজ ব্যৱস্থাত পুথিভঁৰাল আৰু পুথিভঁৰালটো থকা নাই। ইয়াৰ ঠাইত নতুন নামৰ সোমাই পৰিছে কেন্দ্ৰ, খবৰ বাৰ্তা কেন্দ্ৰ আদিলৈ ৰূপান্তৰিত হৈছে। পুথিভঁৰাল সমূহ অনুষ্ঠান সমূহৰ উদ্দেশ্য এটাইহে ইয়াক জ্ঞানৰ পৰিসীমা বঢ়োৱাৰ মূল কেন্দ্ৰ হিচাপে সমাজক ব্যৱহাৰ কৰা।

সহায়ক পুথি :-

শৈক্ষিক চিন্তাধাৰা আৰু শৈক্ষিক আন্দোলনসমূহ - বীৰেন্দ্ৰ কেঁওৰা, ভানুলৰ তালুকদাৰ আৰু লোকমান আলি

Library Society- Krishna Kumar.

Library organization- Krishna Kumar.

The five laws of Library Science-
S.R. Ranganathan.

(লেখিকা - বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ সহকাৰী প্ৰন্থাগাৰিক)

শংকৰদেৱৰ সত্ৰ ব্যৱস্থা আৰু সত্ৰৰ অৰ্থনৈতিক দিশ ঃ এটি পৰ্যালোচ

ড° কমল

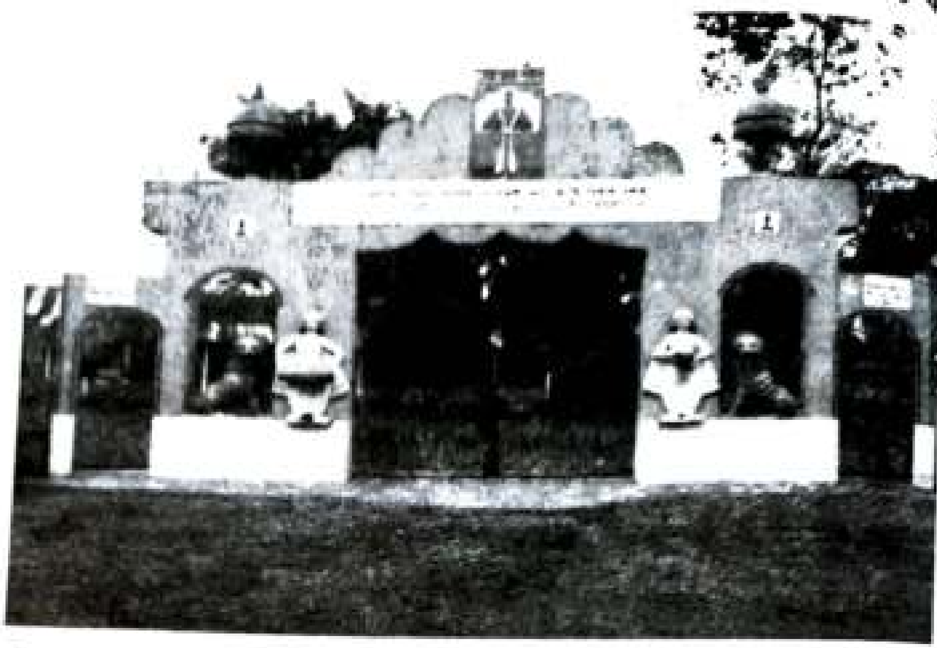

অৱতৰণিকা ঃ বিশাল ভাৰতবৰ্ষৰ পূব প্ৰান্তত অসম ৰাজ্য অৱস্থিত। প্ৰাকৃতিক শোভা-সৌন্দৰ্যৰে ভৰপূৰ এই অসম দেশখনত বিভিন্ন জাতি-উপজাতি, ধৰ্মীয় সম্প্ৰদায়, গোষ্ঠী আদিৰ লোক বাস কৰে। এই সকলো মিলি বৃহৎ অসমীয়া সমাজৰ সৃষ্টি হৈছে। 'প্ৰাচীন অসম বিভিন্ন জাতি-জনগোষ্ঠীৰ মিলনভূমি। সত্য, ন্যায়, পুত্ৰ ধৰ্ম, মাতৃধৰ্ম, ৰাজধৰ্ম আদি বিষয় সমূহৰ ওপৰত অতি হৃদয় স্পৰ্শী তথা কালজয়ী আলোচনাৰে পৰিপূৰ্ণ প্ৰাচীন সংস্কৃত অমৰ গ্ৰন্থ 'ৰামায়ণ', বিভিন্ন মতবাদৰ সু-সমন্বিত সূক্ষ্ম ধৰ্মাধৰ্মৰ নীতি তত্ত্বৰে পূৰ্ণ আৰু সকলো বুদ্ধিযুক্ত মানুহক শীলবান আৰু সৎ চৰিত্ৰৰ শিক্ষাদানেৰে সমস্যা সমাধানৰ পথ প্ৰশস্ত মহাকাব্য 'মহাভাৰত' আৰু পুৰাণ সমূহত প্ৰাচীন অসমক 'প্ৰাগজ্যোতিষপুৰ' আৰু কামৰূপ বুলি আৰু ইয়াৰ বাসিন্দা সকলক 'ম্লেচ্ছ' কিৰাত', 'চীনা' আদি নামকৰণ কৰা দেখা যায়। ম্লেচ্ছ অথবা কিৰাত সকল আছিল দ্ৰাবিড়, অষ্ট্ৰিক আৰু মঙ্গোলীয় জাতি-গোষ্ঠীৰ লোক। বিভিন্ন সময়ত অহা এই জনগোষ্ঠী বিলাকৰ মাজত সংমিশ্ৰণ ঘটি বৃহৎ অসমীয়া জাতি হিচাপে চিহ্নিত হৈছে।'[1]

মহাপুৰুষ শংকৰদেৱ (১৪৪৯-১৫৬৮ খ্ৰীঃ) অসমৰ সংস্কৃতি আৰু সাংস্কৃতিক ইতিহাসৰ প্ৰধান ৰূপকাৰ। সৃষ্টিৰ বিপুলতা আৰু বৈচিত্ৰ্য, সমাজ সংস্কৃতিৰ সকলো দিশৰ প্ৰতি গভীৰ দৃষ্টি সম্পন্ন গুৰু জনাৰ চিন্তা আৰু দৰ্শন, সমাজৰ সকলো স্তৰৰ লোকৰ কল্যাণৰ উদ্দেশ্যে কৰা ত্যাগ আৰু কৰ্ম সংস্কৃতি তথা ভক্তিৰ প্ৰকৃত মাৰ্গেৰে সংস্থাপন কৰা বৈষ্ণৱ যুগৰ উপৰিও পৰৱৰ্তী কাললৈকে সুদীৰ্ঘ ইতিহাসৰ কালছোৱাত মহাপুৰুষজনাই কেন্দ্ৰীয় পুৰুষ ৰূপে বন্দিত।

ধৰ্ম, কলা, সমাজৰ সকলো দিশতে নিজে আগবঢ়োৱা অৱদানৰ উপৰিও তেওঁৰ প্ৰেৰণাৰে প্ৰিয় শিষ্য মাধৱদেৱ প্ৰমুখে জনগণক সৃষ্টিৰ উপচাৰেৰে সেই যুগ আৰু সেই যুগৰ সংস্কৃতিক সমৃদ্ধ লগাতে ভাষা-সাহিত্যৰ গুৰি ধৰি অসমৰ ভাষা-সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ ইতি এক স্বৰ্ণমণ্ডিত অধ্যায়ৰ সূচনা কৰিলে।

শংকৰদেৱে নৱবৈষ্ণৱ তথা ভক্তি ধৰ্ম প্ৰচাৰ আগত ৰাখিয়ে আদৰ্শবাদী ধাৰাৰ প্ৰাধান্যৰে গীত, পদ, গীত নাট, সাহিত্য, অনুবাদমূলক গ্ৰন্থ ৰচনা কৰিছিল। এই সমূহৰ উপৰিও তেওঁ সত্ৰ স্থাপন কৰি জনগণক ভক্তি ৰসত নিমজ্জিত হৈ থাকিবলৈ উদ্গনি দি পাঁচশ বছৰতো অধিক কাল অসমৰ ধৰ্মীয়, সামাজিক আৰু সাংস্কৃতিক জী বিশেষ ভূমিকা লৈ অহা সত্ৰানুষ্ঠান সমূহৰ জৰিয়তে হৰিকথা চৰ্চা কৰা নৱবিধা ভক্তি আচৰণ কাৰী ভকতসকলৰ আৱাসিক স্থান ৰূপে চিহ্নিত বিস্তৃত সমাজজনক ঐক্য আৰু সংহতি প্ৰতিষ্ঠাত বিশেষ বৰঙণি যো আছিছে।

শংকৰদেৱৰ সত্ৰব্যৱস্থা আৰু সত্ৰৰ অৰ্থনৈতিক দিশ ঃ

শংকৰদেৱে ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ উপলক্ষে কৰা আনুষ্ঠা ব্যৱস্থাটোক কোৱা হৈছে সত্ৰ ব্যৱস্থা। ধৰ্মীয় ব্যৱস্থাৰ পূৰ্ণাংগ ৰূপটোত অৰ্থ, কাম আৰু মোক্ষ-এই চাৰিভিত্তৰ উপাদান বিদ্যমান। ভক্তি ধৰ্মত চাৰি খুটিক জ্ঞান, বিজ্ঞান, তদংগ আৰু ৰহস্য বুলিও ধৰা হৈছে। মহাপুৰু সাধন মাৰ্গত গুৰু, দেৱ, নাম আৰু ভক্ত বুলিও কোৱা হৈছে। এনে বিধ তত্ত্ব-জ্ঞান লাভৰ উদ্দেশ্যে তাৰ ব্যৱহাৰিক প্ৰয়োগৰ কাৰণে সত্ৰ সমূহক প্ৰশি কেন্দ্ৰ ৰূপে গঢ় দিয়া হৈছিল। আৰ্থিক, সামাজিক আৰু আধ্যাত্মিক-এই বিভি প্ৰকাৰৰ প্ৰশিক্ষণ অথবা সাধনাৰ কেন্দ্ৰ ৰূপে সত্ৰ ব্যৱস্থাৰ ওপৰত গু

প্ৰদান কৰা হৈছিল।' সত্ৰ সম্পৰ্কে বৈকুণ্ঠ নাথ ভাগৱত ভট্টাচাৰ্যই এনেদৰে উল্লেখ কৰিছে।

"যত্ৰাচৰন্তি সৰ্বদা, কেৱলা ভগৱদাশ্ৰয়া
নৱধা ভগৱদ্ভক্তিঃ প্ৰত্যহং যত্নৱৰ্তকৈঃ।
তদ্ সত্ৰমুক্তমং ক্ষেত্ৰং বৈষ্ণৱ সুখ বৰ্দ্ধিতম্
তত্ৰস্থা বৈষ্ণৱাঃ সৰ্বে হৰিনাম পৰায়ণাঃ"।।

-অৰ্থাৎ সত্ৰসমূহ হৰিকথা চৰ্চা কৰা বা নৱবিধা ভক্তি আচৰণ কৰা এখন স্থল ৰূপে বুজোৱাৰ উপৰিও ভক্তিধৰ্ম আচৰণ কাৰী ভক্তসকলৰ আবাসিক স্থান।'

শংকৰদেৱে বি যোৱা সত্ৰৰ প্ৰাথমিক ভেটিৰ পৰাই শংকৰদেৱৰ তিৰোভাৱৰ পিছত দামোদৰদেৱে পাটবাউসীত, মাধৱদেৱে বৰপেটা আৰু সুন্দৰী দিয়াত, হৰিদেৱে বহকিত স্থায়ী আবাসিক সংগঠনৰ গাঁথনিৰে সত্ৰ নিৰ্মাণ কৰিলে। অসমৰ ইমূৰৰ পৰা সিমূৰলৈ গাৱে-ভূঞে বিভিন্ন সত্ৰ স্থাপন হৈ সত্ৰ সমূহৰ সম্পৰ্ক যুক্ত সমাজ আৰু নামঘৰবোৰৰ যোগেদি ভক্তিধৰ্মৰ অনুসৰণ কাৰী আৰু বাহিৰৰ বহল সমাজখনকো যুক্ত কৰি অসমৰ ঐক্য আৰু সংহতি প্ৰতিষ্ঠাত বিশেষ বৰঙণি যোগাই আহিছে।

সত্ৰৰ অৰ্থনৈতিক দিশ সম্পৰ্কে বিশ্লেষণ কৰিলে দেখা যায় যে সত্ৰত অৰ্থৰ আৱশ্যকতা কি কি ক্ষেত্ৰত - এই সম্বন্ধে আলোচনা কৰাৰ প্ৰয়োজনীয়তা আছে। সত্ৰ সংস্থাপন কৰা ব্যক্তিৰ বাসগৃহ, অন্ন, বস্ত্ৰ আদি নিত্য প্ৰয়োজনীয় বস্তুৰ উৎপাদন, আহৰণ, সংৰক্ষণ- আদিৰ কথাটোও আহি পৰে। এই ক্ষেত্ৰত দ্ৰব্যমূল্য, শ্ৰমমূল্য আৰু মানসিক প্ৰস্তুতিৰ সাধনৰূপত আৰু সত্ৰ-গৃহ বা দেৱগৃহ নিৰ্মাণ, তাৰ লগতে আনুসংগিক ভাগৱত স্থাপন, বন্তি প্ৰজ্বলন, আসন, কীৰ্তনৰ সময়ত আগবঢ়োৱা নৈবেদ্য আদি, খোল-তাল, দবা, কাঁহ তথা শাস্ত্ৰীয় গীতৰ কাৰণে আৱশ্যক হোৱা সূক্ষ্ম স্বৰ সাধনৰ বাদ্য যন্ত্ৰ সহ স্থায়ী ভাৱে ৰাখিব লগীয়া বিবিধ সৰঞ্জাম সমূহো ব্যয় সাপেক্ষ। আনহাতে পুথিভঁৰাল, পাঠশালা, ৰোগ-ব্যাধিৰ চিকিৎসাৰ কথাও এই ক্ষেত্ৰত উল্লেখনীয়।'

সত্ৰ সমূহৰ কাৰ্যাৱলীৰ প্ৰধানতঃ দুটা দিশ। এটা সাংস্কৃতিক, আৰু আনটো আৰ্থিক। এই ক্ষেত্ৰত তলত উল্লেখ কৰা বিষয় সমূহ সত্ৰৰ অৰ্থনৈতিক দিশটোক সামৰি লোৱা দেখা যায়।'

১. সত্ৰৰ অৰ্থনৈতিক ব্যৱস্থাটো এটা সমবায় ভিত্তিক ব্যৱস্থা বুলিব পাৰি। সকলো লোকে সকলো শ্ৰেণীৰ সামগ্ৰী উৎপাদনত সমৰ্থ নহয়, সেয়ে নিজৰ ৰুচি আৰু যোগ্যতাৰ ভিত্তিত নিজৰ প্ৰয়োজনীয় সামগ্ৰী উৎপাদন কৰি প্ৰয়োজনীয় অংশটো ৰাখি বাকী থকা উৎপাদিত বস্তু সমাজৰ হাতে আগবঢ়াব।

২. উৎপাদক শ্ৰেণীৰ লোকে নিজৰ প্ৰয়োজনৰ অতিৰিক্ত অংশটো দুইপ্ৰকাৰে সমাজলৈ আগবঢ়াব। এটা হ'ল নিজৰ স্বাৰ্থ ৰক্ষাৰ অৰ্থে ৰিয়তে দ্ৰব্যৰ বিনিময় অথবা দ্ৰব্য মূল্য ৰূপত বণিক পদ্ধতিৰে, আনটো হ'ল নিস্বাৰ্থ সমাজ সেৱা বা দানৰূপে। এই ক্ষেত্ৰত সত্ৰই উৎপাদকৰ বা দুয়ো প্ৰকাৰ উৎপাদকৰ লগত সামাজিক সম্বন্ধ ৰক্ষা কৰি থাকে আৰু সমাজ চেতনাৰ বিকাশ সাধনত সহায় কৰে।

৩. উৎপাদনৰ ক্ষেত্ৰত সমাজৰ সকলো ব্যক্তিৰ যোগ্যতা সমান হ'ব নোৱাৰে, কিন্তু উৎপাদনৰ ক্ষেত্ৰত সমতা ৰক্ষিব নোৱাৰিলেও নিজৰ প্ৰয়োজন পূৰ্তিৰ ক্ষেত্ৰত সকলো ব্যক্তিৰ মানবীয় অধিকাৰ সমান বুলি গণ্য হয়।

৪. ইন্দ্ৰিয়গ্ৰাহ্য দ্ৰব্য সমূহৰ বাহিৰেও আধ্যাত্মিক, মানসিক আদি জ্ঞান প্ৰদান সেৱাৰো মূল্য নিৰূপণ আৰু সাহিত্য, সংগীত, মূৰ্তি, চিত্ৰ প্ৰভৃতি কলাৰ যোগেদি সমাজক চেতনা তথা শিক্ষা দান কৰিব পৰা যায়।

৫. ৰাজকৰ, ৰাজদান প্ৰভৃতিৰ ক্ষেত্ৰত সত্ৰীয়া ব্যৱস্থাৰ লগত জড়িত প্ৰজাসমূহে নিজৰ অৰ্থ ব্যৱস্থা স্বাৱলম্বী ভাৱে গঢ় দিব পাৰিছিল।

৬. অৰ্থনৈতিক বিকাশ আৰু সংগঠনৰ কাৰণে ভৌগোলিক, ঐতিহাসিক, পটভূমিৰ লগত সমাজৰ হিতৰ কাৰণে সাংস্কৃতিক সম্পৰ্ক অবিচ্ছিন্ন হৈ থাকে।

সামৰণি : শংকৰদেৱৰ সত্ৰ ব্যৱস্থাই সমাজৰ আধ্যাত্মিক ক্ৰমবিকাশৰ লগতে সমাজ চেতনাৰ ক্ষেত্ৰতো বিশেষ ভূমিকা গ্ৰহণ কৰিছে। সত্ৰৰ অৰ্থনৈতিক দিশটো টনকীয়াল হ'লেহে এখন সত্ৰ সফল ৰূপত বৰ্তি থাকিব পাৰিব। এখন সমাজৰ ক্ৰমবিকাশৰ পথত অহৰহ কৰিলেও সত্ৰ সমূহৰ বিশেষ ভূমিকা আছে। বিদ্যায়তনিক দিশত সত্ৰ সংস্কৃতিয়ে সমাজৰ মানৱৰ ওপৰত বিশেষ প্ৰভাৱ পেলাব পাৰে।

পাদটীকা :

১. দ্ৰ : (ক) চৌধুৰী, অম্বিকাচৰণ : কোচ-ৰাজবংশী জাতিৰ ইতিহাস আৰু সংস্কৃতি, ১৯৯৯, পৃ. ৪১-৪২
(খ) গগৈ, হীৰেণ : অসমৰ জাতীয় জীৱনত সংহতি আৰু সংযোগ, ১৯৯২, পৃ. ১
২. মহন্ত, বাপচন্দ্ৰ : শংকৰদেৱৰ ব্যক্তিত্ব আৰু সত্ৰ ব্যৱস্থা, ২০০৫, পৃ. ৫৭-৫৮
৩. মহন্ত, নিৰুপমা : সত্ৰ-সংস্কৃতিৰ কণ্ঠহাৰ : আচাৰ-ৰীতি আৰু উৎসৱ-অনুষ্ঠান, ২০০১, পৃ. ২০-২১
৪. মহন্ত, বাপচন্দ্ৰ : পূৰ্বোল্লিখিত, পৃ. ৬২-৬৩
৫. পূৰ্বোল্লিখিত, পৃ. ৬৪

সহায়ক গ্ৰন্থ :

গগৈ, হীৰেণ : অসমৰ জাতীয় জীৱনত সংহতি আৰু সংযোগ ১৯৯২
চৌধুৰী, অম্বিকাচৰণ : কোচ ৰাজবংশী জাতিৰ ইতিহাস আৰু সংস্কৃতি, ১৯৯৯
মহন্ত, নিৰুপমা : সত্ৰ সংস্কৃতিৰ কণ্ঠহাৰ : আচাৰ-ৰীতি আৰু উৎসৱ অনুষ্ঠান,২০০১
মহন্ত, বাপচন্দ্ৰ : শংকৰদেৱৰ ব্যক্তিত্ব আৰু সত্ৰ ব্যৱস্থা, অসম প্ৰকাশন পৰিষদ, গুৱাহাটী, ২০০৫

(লেখিকা - বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ অসমীয়া বিভাগৰ সহকাৰী অধ্যাপিকা)

বৰগীতৰ নান্দনিক বৈশিষ্ট্য বিচাৰ ঃ এটি অৱলোকন

[illegible] দাস

অৱতৰণিকা ঃ-

মহাপুৰুষ শংকৰদেৱ আৰু মাধৱদেৱৰ চমু পৰিচয় -

মহাপুৰুষ শংকৰদেৱ একেধাৰে কবি, সমাজ সংস্কাৰক, ধৰ্ম প্ৰৱৰ্তক, নাট্যকাৰ, অভিনেতা, গীতিকাৰ, চিত্ৰকৰ আৰু পৰম ভক্ত হিচাপে জগত বিখ্যাত। তেওঁক শ্ৰেষ্ঠতম গুৰুজন আৰু অসমীয়া জাতিৰ জনক। ১৪৪৯ খৃষ্টাব্দত অসমৰ বৰদোৱাত তেওঁৰ জন্ম হয় শিৰোমণি ভূঞা আৰু মাতৃ সত্যসন্ধ্যাৰ ঘৰত। তেওঁৰ পিতৃ-মাতৃৰ পিছত বুঢ়ীমাক খেৰসুতীয়ে তুলি-তালি ডাঙৰ-দীঘল কৰে। ১৩ বছৰ বয়সত বিদ্যাশিক্ষাৰ বাবে মহেন্দ্ৰ কন্দলিৰ পাঠশালাত নাম লগাই ১৭ বছৰ বয়সত কলা, বেদ, উপনিষদ, সাহিত্য মহাকাব্য, কাব্যকোষ, ব্যাকৰণ, পুৰাণ আৰু তন্ত্ৰ শাস্ত্ৰত পণ্ডিত হৈ ঘৰলৈ উভতি আহে। ঘৰলৈ উভতি আহি তেওঁ যোগ অভ্যাসত লাগে। ১৪৭০ খৃষ্টত ২১ বছৰ বয়সত সূৰ্যৱতী নামে এজনী কন্যা বিয়া কৰায়। বিয়াৰ তিনিবছৰ পিছত সূৰ্যৱতীৰ গৰ্ভত মনু নামেৰে এজনী কন্যা জন্মে আৰু সময় পিছতে সূৰ্যৱতী পৰলোক হয়। শংকৰদেৱে মনুক সময়ত হৰি ভূঞা নামে ল'ৰা এজনলৈ বিয়া দিয়ে। ১৪৮১ খৃষ্টত শংকৰদেৱে সোতৰ গৰাকী ভকতৰে সৈতে ভাৰতবৰ্ষৰ বিভিন্ন তীৰ্থ দৰ্শন কৰিবলৈ যায়। তাৰ পিছত ১২ বছৰৰ মূৰত ঘূৰি আহি বুঢ়ীমাক খেৰসুতীৰ অনুৰোধ এবাৰ নোৱাৰি কালিন্দী দেৱীক বিয়া কৰায়। যেতিয়া কছাৰী আৰু ভূঞা সকলৰ মাজত যুদ্ধ লাগিছিল তেতিয়া শংকৰদেৱে বৰদোৱা ত্যাগ কৰি বেলগুৰিত ১৮ বছৰ কাল বাস কৰে আৰু ১৫৩৮ খৃষ্টত বেলগুৰিতে শংকৰদেৱৰ লগত মাধৱদেৱৰ মিলন হয়। ১৫৬৮ খৃষ্টাব্দত প্ৰায় ছকুৰি বছৰ বয়সত মাধৱদেৱৰ ওপৰত ধৰ্মৰ ভাৰ অৰ্পণ কৰি কোচবিহাৰৰ কাকতকুৰী সত্ৰত দেহ ত্যাগ কৰে।

সাহিত্যিক অৱদান ঃ-

(১) অনুবাদ মূলক ঃ ভাগৱতৰ ১ম, ২য়, ১০ম, ১১শ, ১২শ স্কন্ধ আৰু উত্তৰাকাণ্ড ৰামায়ণ।

(২) কাব্য ঃ 'হৰিশ্চন্দ্ৰ উপাখ্যান', 'ৰুক্মিণীহৰণ', 'অজামিল উপাখ্যান', 'গ্ৰাহ গজেন্দ্ৰৰ যুদ্ধ উপাখ্যান', 'অমৃত মন্থন', 'বলিছলন', আৰু 'কুৰুক্ষেত্ৰ'।

(৩) নাটঃ 'পত্নী প্ৰসাদ', 'কালিয়দমন', 'কেলি গোপাল', 'ৰুক্মিণী হৰণ', 'পাৰিজাত হৰণ' আৰু 'ৰাম বিজয়'।

(৪) গীত ঃ বৰগীত আৰু ভটিমা

(৫) নাম প্ৰসংগৰ সম্পৰ্কীয় গ্ৰন্থ ঃ- 'কীৰ্তন ঘোষা' আৰু 'গুণমালা' [illegible]

(৬) ভক্তি আৰু তত্ত্বমূলক গ্ৰন্থ ঃ- 'ভক্তি প্ৰদীপ', 'ভক্তি ৰত্নাকৰ' (সংস্কৃত), 'অনাদি পাতন' আৰু 'নিমি নৱসিদ্ধ সংবাদ'

শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱৰ অনুগামী হিচাপে [illegible] মাধৱদেৱৰ [illegible] বা কন্যাৰ নামৰ এটি ল'ৰাৰ জন্ম [illegible] উপযুক্ত বয়সত বিয়াবাৰু [illegible] আছে। বৰদোৱাতে গোবিন্দগিৰিয়ে [illegible] মনোৰমা আৰু পুনৰ বিয়া কৰায়। ১৪৮৯ খৃষ্ট [illegible] লক্ষ্মীপুৰৰ নাৰায়ণপুৰ অঞ্চলত [illegible] আৰু মনোৰমাৰ গৰ্ভত মাধৱদেৱৰ জন্ম হয়। [illegible] মাধৱদেৱৰ সৰু কাল যোৱা অতিবাহিত হৈছিল। [illegible] ঠাইত ঘূৰি ফুৰি অৱশেষত [illegible] থাকে। ইয়াতে মাধৱদেৱৰ [illegible] পাছপাশি বা ৰামদাস ভূঞাটোলৈ বিয়া দি [illegible] মনোৰমাক ৰামদাসৰ লগত থৈ আগৰ ঠাই [illegible] অধ্যাপকৰ টোলত মাধৱদেৱৰ বিদ্যা শিক্ষা দিয়ে। [illegible] মুকায়। পৰৱৰ্তী কিছুদিন পাচ আমোলৰ [illegible] ছোৱালীক জোৰণ পিন্ধালে। কিন্তু মাতৃ [illegible] দেৱীৰ নামত এছাগ বলি দিয়া আগ কৰাৰ [illegible] বেলগুৰিত ১৫২২ খৃষ্টত শংকৰদেৱৰ লগত সাক্ষাৎ হয়। [illegible] লগত তৰ্ক যুদ্ধত পৰাস্ত হৈ মাধৱদেৱে শংকৰদেৱৰ শৰণত [illegible] ধৰ্মত শৰণ লয় আৰু জোৰণ পিন্ধোৱা ছোৱালীকো [illegible] শংকৰদেৱৰ লগত ধৰ্মচৰ্চা আৰু গুৰুসেৱাত [illegible] নিয়োগ কৰিলে। [illegible] আৰু সুশাসক মাধৱদেৱৰ শংকৰদেৱৰ দ্বাৰা [illegible] আছিল। ১৫[illegible] কোচৰাজৰ পাৰৰ ভেলা সত্ৰত মাধৱদেৱে ইহলীলা সম্বৰণ কৰিলে। [illegible] দেৱৰ দৰে মাধৱদেৱো আছিল এজন সাধুমন, পণ্ডিত, নাট্যকাৰ, [illegible] আদৰ্শ ধৰ্মগুৰু।

মাধৱদেৱৰ ৰচিত গ্ৰন্থ সমূহ ঃ-

(ক) আখ্যানমূলক গ্ৰন্থ ঃ- 'আদিকাণ্ড ৰামায়ণ', 'ৰাজসূয় কাব্য' [illegible]

(খ) তত্ত্বমূলক গ্ৰন্থ ঃ- 'নামঘোষা', 'জন্মৰহস্য', 'ভক্তি ৰত্নাৱলী' [illegible] 'নামমালিকা'।

(গ) নাট ঃ- 'অৰ্জুন ভঞ্জন', 'চোৰধৰা', 'পিম্পৰা গুচোৱা', 'ভূমি [illegible]' 'ভোজন বিহাৰ'।

(ঘ) গীত ঃ বৰগীত, ভটিমা।

মহাপুৰুষ দুজনৰ বিশাল আৰু পবিত্ৰ [illegible]

ইমুৰৰ পৰা সিন্ধুৰটৈল নৱ বৈষ্ণৱ ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ যি প্ৰবল ঢেঁৰেণলণি উঠিছিল, তাৰেই ফলস্বৰূপ ভাৰতৰ বিভিন্ন প্ৰাদেশিক ভাষাবোৰত বৈষ্ণৱ সাহিত্যই গঢ়ি উঠিছিল। ভক্তি ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ উদ্দেশ্যে তেওঁ কাব্য কলাৰ বিভিন্ন ৰূপ-ৰাগিনী ভূমিকা তুলি লয়। শংকৰদেৱৰ আৰু মাধৱদেৱৰ সাহিত্য সংস্কৃতিত বিশেষ উল্লেখনীয় অৱদান আছে। সাহিত্যক সমাজত প্ৰচাৰ কৰিবলৈ শংকৰদেৱে আৰু মাধৱদেৱে বিভিন্ন ধৰণৰ কাব্য, মহাকাব্য,নাট, বৰগীত আদি ৰচনা কৰিছিল। বৈষ্ণৱ যুগৰ প্ৰায়বোৰ সাহিত্যৰ মাজেদি আধ্যাত্মিকতাৰ সোঁত সকল-দুৰ্বলভাবে বৈ আছে যদিও শংকৰ-মাধৱৰ সাহিত্যত ই-অধিক স্পষ্ট আৰু শক্তিশালী। কাব্য, নাটকত বিষয়বস্তুৰ সংবেদনশীলতা তাৰবীয় আদৰ্শৰ এটা বৈশিষ্ট্য। ভক্তি ৰস প্ৰচাৰেই শংকৰদেৱৰ কাব্য-ৰচনাৰ মূল প্ৰেৰণা আছিল।

মহাপুৰুষ শংকৰদেৱে আৰু মাধৱদেৱে সাহিত্যত তেওঁলোকৰ এক শৰণ হৰিনাম ধৰ্ম প্ৰচাৰ কৰিবলৈ বিভিন্ন ধৰণে চেষ্টা কৰিছিল আৰু তেওঁলোক সফলও হৈছিল। অসমীয়া সাহিত্য সংস্কৃতিত মহাপুৰুষ শংকৰদেৱ আৰু মাধৱদেৱে যি অৱদান দি গ'ল, তেওঁলোকৰ এই ঋণ অসমীয়া সমাজে কেতিয়াও পৰিশোধ কৰিব নোৱাৰে।

বৰগীত আৰু ইয়াৰ বৈশিষ্ট্য ঃ

অসমত এক শৰণ নাম ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ উদ্দেশ্যে মহাপুৰুষ শংকৰদেৱে আৰু মাধৱদেৱে শুধু আধ্যাত্মিক চৈধ্য প্ৰসংগীয়া বিভিন্ন ৰাগ-ৰাগিনী যুক্ত কিছুমান গীত ৰচনা কৰিছিল তাকে বৰগীত বোলে। 'বৰগীত' নামটো গুৰু দুজনাই অৱশ্যে দিয়া নাছিল। তেওঁলোকৰ পৰৱৰ্তী শিষ্যসকলে এই গীতক বৰগীত আখ্যা দিছিল। 'বৰ' মানে 'ডাঙৰ'। সেইবাবে এই গীতৰ নাম বৰগীত।

মহাপুৰুষ শংকৰদেৱৰ বৰগীতৰ সংখ্যা বাৰকুৰি। অৱশ্যে ভক্ত সমাজত একুৰি চৈধ্যটা বৰগীতহে প্ৰচলিত। মহাপুৰুষ মাধৱদেৱৰ বৰগীতৰ সংখ্যা ১৫৭টা।

বৰগীত সম্পৰ্কে বিভিন্ন সমালোচকৰ মত ঃ-

(ক) ড° বাণীকান্ত কাকতিৰ মতে "বৰগীতবোৰ শুধু নৈতিক আৰু আধ্যাত্মিক ভাৱৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত। সেই কাৰণে এইবোৰক 'বৰগীত বোলে।"

(খ) ইংৰাজী কবি হেৰিকৰ (Herrick) মতে-বৰগীত হ'ল "কেতবোৰ আধ্যাত্মিক ভাৱৰ কবিতা ৰচনা কৰি সেইবোৰৰ নাম দিছিল নোবল নাম্বাৰ্ছ (Noble Numbers)"। অসমীয়া সাহিত্যতো বৰগীতবোৰ নোবল নাম্বাৰ্ছ।

(গ) কালিৰাম মেধিয়ে বৰগীতৰ গুণলৈ লক্ষ্য কৰি "মহান বা স্বৰ্গীয় গীত" (Great song or song calestial) আখ্যা দিছে।

(ঘ) দেবেন্দ্ৰ নাথ বেজবৰুৱাই "পবিত্ৰ গীত" (Holy songs) আখ্যা দিছে।

বৰগীতৰ বৈশিষ্ট্য ঃ-

ক) বৰগীতৰ ভাষা,

খ) বৰগীতৰ সুৰ,

গ) বৰগীতৰ ব্যৱহাৰ,

ঘ) বৰগীতৰ গীয়াবদ্ধ পৰিক্ৰমা।

বৰগীতৰ নান্দনিক বৈশিষ্ট্য বিচাৰ ঃ-

শংকৰদেৱৰ বৰগীতসমূহ পাৰমাৰ্থিক তত্ত্ব প্ৰকাশক। মাধৱদেৱৰ বৰগীত সমূহ বাৎসল্য প্ৰেমৰ সুন্দৰ পৰিস্ফুৰণ। জনসমাজত আধ্যাত্মিক চেতনা জগাই তোলাটোৱে আছিল শংকৰ-মাধৱৰ বৰগীত ৰচনাৰ মূল উদ্দেশ্য। "বিষয় বস্তুৰ মহত্ব ৰচনা ভংগীৰ সৌষ্ঠৱ আৰু শাস্ত্ৰীয় সুৰৰ গাম্ভীৰ্য আৰু কল্পনাৰ সংযমে মহাপুৰুষৰ দ্বাৰা ৰচিত এই গীত সমূহক সমসাময়িক আন শাস্ত্ৰীয় সুৰ যুক্ত গীতৰ পৰা পৃথক কৰিছে আৰু এই কাৰণেই ইয়াক সাধাৰণ গীতৰ বিপৰীতে বৰগীত বোলা হয়।" প্ৰকাশৰ সংযম শাস্ত্ৰীয় ৰাগৰ সংযোজন আধ্যাত্মিক ভাৱৰ প্ৰাধান্য আৰু ভক্তি অনুভূতিৰ আন্তৰিকতা বৰগীতৰ বৈশিষ্ট্য।

'বৰগীত' শব্দটো শংকৰদেৱ আৰু মাধৱদেৱে প্ৰয়োগ কৰাৰ কোনো প্ৰমাণ পাবলৈ নাই। পৰৱৰ্তী কালত সন্ত-মহন্তৰ সকলৰ দ্বাৰা ৰচিত চৰিত পুথি সমূহত এই শব্দটো ব্যৱহাৰ হৈছে। কথা গুৰুচৰিতত আছে-" তেৱে মাধৱদেৱে গুৰু বাক্য ধৰি কৰিছে আতি সৰৰ দুখত বোৰা আগে গুৰি বিহ্বাপাৰি ক্ৰমে দি মাজত চোটি আতাই গীত কৈলে নকুৰি এঘাৰটা বৰগীত চই বসে চোৰ চাচুৰি।"

শংকৰদেৱৰ বৰগীতৰ সংখ্যা বাৰ কুৰি। অৱশ্যে শংকৰদেৱৰ কেৱল একুৰি চৈধ্যটা বৰগীত পোৱা যায়। মাধৱদেৱৰ বৰগীতৰ সংখ্যা ১৫৭ টা।

বৰগীতত যিবোৰ ৰাগৰ উল্লেখ পোৱা যায়; সেই বোৰৰ বেছিভাগ- ৰাগ প্ৰাচীন কামৰূপীয় গীত পদত আছে। বিশেষকৈ চৰ্যাগীতত বৰগীতৰ ৰাগ পোৱা যায়; যেনেঃ- চৰ্যাৰ ৰাগ- পটমঞ্জৰী, ভৈৰবী, ধনশ্ৰী, কামোদ, গুঞ্জৰী, বৰাড়ী, শবৰী, মল্লৰী, মালশী, গড়িড় ইত্যাদি। ইয়াৰ ভিতৰত ধনশ্ৰী, কামোদ, বৰাড়ী আদিৰাগ বৰগীতত আছে। শংকৰদেৱে বৰগীত ৰচনা কৰি প্ৰাচনী কামৰূপীয় সংগীতক শাস্ত্ৰীয় মৰ্যাদাত প্ৰতিষ্ঠা কৰিছিল।

শংকৰদেৱৰ ৩৫টা বৰগীতত ১৩টা ৰাগ ব্যৱহৃত হৈছে। শংকৰদেৱৰ ব্যৱহৃত কল্যাণ আৰু ভূপালী ৰাগৰ বাহিৰে আনবোৰ ৰাগৰ লগত মাধৱদেৱে আৰু ১৪ টা ৰাগ বৰগীতত প্ৰয়োগ কৰিছে। বৰগীতবোৰত তালৰ উল্লেখ নাই। শংকৰদেৱৰ ৰচিত গীতত দুখন তালৰ উল্লেখ আছে যেনে-ভূপালী ৰাগৰ গীতত চুটা আৰু খৰমান, ধনশ্ৰী ৰাগৰ গীতত পৰিতাল আৰু একতালি; অহিৰ ৰাগৰ গীতত যতি আৰু চোক তাল।

শংকৰদেৱ আৰু মাধৱদেৱৰ বৰগীতত ৰাগ আৰু গীতৰ সংখ্যা যথাক্ৰমে ঃ- শংকৰদেৱৰ ১৩টা ৰাগ গীত

(১) আশোৱাৰী—৫, (২) নাটমল্লাৰ–১, (৩) ধনশ্ৰী—১৩, (৪) গৌৰী—৬, (৫) শ্ৰী—২, (৬) কেদাৰ–১,

(৭) সুহাই—১, (৮) বসন্ত—১, (৯) মাউৰ ধনশ্ৰী—১, (১০) ভূপালী—

১, (১১) আহিৰ—১, (১২) কল্যাণ-১,(১৩) তুৰ বসন্ত — ১।

মাধৱদেৱৰ ৰচিত ১৫৮ টা বৰগীতত ২৫ টা ৰাগৰ নাম আৰু সেই ৰাগযুক্ত বৰগীতৰ সংখ্যা যথাক্ৰমে :-

(১) আশোৱাৰী—১৭, (২) ধনশ্ৰী—১৬, (৩) ভাটিয়ালী—২০, (৪) সুহাই—৫, (৫) বাহুৰ ধনশ্ৰী—৩,

(৬) বসন্ত—৯, (৭) সিন্ধুৰা—৭, (৮) বৰাড়ী—৬, (৯) তুৰ ভাটিয়ালী—৩, (১০) গৌৰী—১০,

(১১) মাহুৰ (আহিৰ)—৯, (১২) শ্ৰী—৯, (১৩) শ্যাম গড়া — ২, (১৪) নাট—১, (১৫) বেলোৱাৰ—৭,

(১৬) শ্ৰীগান্ধাৰ-১, (১৭) কামোদ—২, (১৮) মল্লাৰ—২, (১৯) নাটমল্লাৰ—২, (২০) তুৰ-বসন্ত—৩, (২১) কৌ—৩, (২২) কেদাৰ-১, (২৩) আহিৰ—৩, (২৪) শ্যাম—৫, (২৫) ললিত—৩।

বৰগীতত ব্যৱহৃত দুয়োজনা সংগীতজ্ঞৰ ৰাগৰ সংখ্যা ২৭ টা পোৱা যায়।

বৰগীতৰ বিষয়বস্তুঃ

শংকৰদেৱ আৰু মাধৱদেৱৰ বৰগীত সমূহক বিষয়-বস্তুৰ ফালৰ পৰা তলত দিয়া ধৰণে ভাগ কৰিব পাৰি–

(ক) পৰমাৰ্থ (খ) বিৰক্তি

(গ) বিনয় (ঘ) লীলা।

লীলা বিষয়ক গীতবোৰ আকৌ চলন, খেলন, নৃত্য, ৰূপ, জাগন, চোৰ, চাতুৰী, সাজন আদি ভাগত ভাগ কৰা যায়। মহাপুৰুষ শংকৰদেৱৰ গীতবোৰত চলন, খেলন, নৃত্য আৰু ৰূপৰ গীত থাকিলেও এনে গীতৰ সংখ্যা তাকৰ, মাধৱদেৱৰহে বেছি। মাধৱদেৱৰ বৰগীতত ওপৰোক্ত আটাইবোৰ বিভাগে পৰিলক্ষিত হয়। মহাপুৰুষ শংকৰদেৱৰ যিখিনি বৰগীত প্ৰচলিত আছে সেইবোৰৰ বেছি ভাগেই পাৰমাৰ্থিক তত্ত্ব আৰু সংসাৰৰ প্ৰতি বিৰক্তি ভাৱ প্ৰকাশ পাইছে। শংকৰদেৱৰ ৰচিত গীতবোৰ আটাইবোৰেই প্ৰাৰ্থনা সূচক। মানৱ জীৱন দুষ্প্ৰাপ্য অথচ ক্ষণ ভংগুৰ আৰু মায়াময়, হৰিভক্তি মোহাছন্ন জীৱন সমূহক প্ৰকৃতবা এনে নানা ভাৱ আৰু ভাষাই শংকৰদেৱৰ গীতবোৰৰ সাধাৰণ তাৎপৰ্য্য।

বৰগীতৰ ভাষাঃ

বৰগীতৰ ভাষা চৰ্যাপদ, কৃষ্ণকীৰ্তন, প্ৰাক শংকৰী যুগৰ কবি সকলৰ ৰচনাৰ মাজেৰে পৰম্পৰাগত ভাৱে চলি অহা এটি সাহিত্যিক ভাষা। যাক পণ্ডিত সকলে ব্ৰজাৱলী বুলি কয়। বৰগীত ৰচনা কালত উত্তৰ পূৰ্ব ভাৰতত চৰ্যাপদৰ দৰে এটা ভাষা প্ৰচলিত আছিল য'ত বহু ভাষাৰ বহু ৰূপৰ সংমিশ্ৰণ ঘটিছে। ব্ৰজবলী আদি ভাষা-উপভাষাৰ সমল পাই। শংকৰ-মাধৱৰ ৰচিত বৰগীতৰ ভাষা সাৰ্বজনীন কথ্য ৰূপৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত এবিধ সাহিত্যিক ভাষা।

বৰগীতৰ ছন্দঃ

শংকৰ মাধৱৰ বৰগীতত ছন্দৰ যথোপযুক্ত ব্যৱহাৰ দেখা যায়। বৰ্ণনাত্মক বিষয়ত পয়াৰ প্ৰাৰ্থনা আদিত দুলড়ী, ছবি, ... ভাৱ প্ৰকাশত ছবি ছন্দৰ প্ৰয়োগে বৰগীতৰ সৌষ্ঠৱ পৰিপুষ্ট কৰিছে। গুৰু দুজনাই পদ, দুলড়ী, লেছাৰী, ছবি, ঝুমুৰি আদি ছন্দৰ ব্যৱহাৰ ... ছন্দৰ ওপৰতেই নিৰ্ভৰশীল হৈ থকা নাই, বহু ক্ষেত্ৰত ... বহী ছন্দৰ ব্যৱহাৰ কৰিছে। বৰগীতত ছন্দৰ দৰে অলংকাৰে ... অলংকাৰে ঠাই পাইছে।

বৰগীতৰ জনপ্ৰিয়তা :

শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱ আৰু মাধৱদেৱৰ বৰগীত অসমীয়া ... মাজত অতি জনপ্ৰিয় হৈছিল। বৰগীতবোৰ ইমান আদৰ ... মুগ্ধ লোকসকলক শংকৰদেৱৰ ওচৰলৈ আকৰ্ষণ কৰি ... চৰিত পুথিবোৰত তাৰ উল্লেখ পোৱা যায়। বৰগীতবোৰে বিশেষকৈ লীলা বিষয়ক সেইবোৰে জনসাধাৰণ আৰু অধিক জনপ্ৰিয় হৈছিল ... কিমানে মানৱ ৰূপ ধাৰণ কৰি মানৱৰ লগত বিভিন্ন লীলা খেলা ... তাৰ বৰ্ণনা বৰগীতত ভালদৰে উল্লেখ আছে। বৰগীত শুনি ... অনুভৱ নিৰ্য্যাস লাভ কৰি শংকৰদেৱৰ সান্নিধ্যলৈ আহি ... হৈছিল। ভাবৰ গাম্ভীৰ্য আৰু ৰচনাৰ মাধুৰ্যই বৰগীতবোৰে ... শংকৰদেৱৰ কাষ চপাই আনিছিল। শংকৰদেৱৰ বৰগীতৰ লগতে ... বৰগীতবোৰো সমানে জনপ্ৰিয়। মাধৱদেৱৰ বৰগীতবোৰে ... সকলো ধৰণৰ ভাষাৰ প্ৰয়োগ আনিলে জনসাধাৰণৰ মন আকৰ্ষণ ... সক্ষম হৈছিল।

বৰগীতৰ জনপ্ৰিয়তালৈ লক্ষ্য কৰি ড° বাণীকান্ত কাকতিয়ে ... 'মহাপুৰুষীয়া উচ্চ পৰ্যায়ৰ গোষ্ঠীলৈ জনতাৰ বিচাৰৰ দৰে তুলিব মান ... বৰগীতৰ প্ৰতিধ্বনিক লক্ষ্য কৰি গুৰু দুজনাৰ ওচৰত উপস্থিত ...

সাৰাংশ :- মহাপুৰুষ শংকৰদেৱ মাধৱদেৱৰ অন্যতম কীৰ্তি হ'ল ... সমূহ। অসমত একশৰণ নাম ধৰ্ম প্ৰচাৰৰ উদ্দেশ্যে গুৰু দুজনাই ... মাধ্যমেৰে পাপী তাপীক মুক্ত কৰাৰ যি প্ৰচেষ্টা অব্যাহত ৰাখিছিল ... জনগণৰ মুক্তিৰ পথ বিচাৰি পোৱাত সহায়ক হৈছিল। ... সম্প্ৰদায়ৰ জৰিয়তে আধ্যাত্মিক ভাৱ আৰু শিতৰ শিতপুনঃ ... মাজেৰে ঐশ্বৰিক অভিব্যক্তি ফুটাই তুলি বৰগীত সমূহ জনগণৰ ... গীত ৰূপে চিৰদিন আদৰৰ সম্পদ হৈ ৰ'ব।

সহায়ক গ্ৰন্থ :-

ডেকা, দ্বিজেন্দ্ৰ নাথ : বৰগীত

শৰ্মা, সত্যেন্দ্ৰ নাথ : অসমীয়া সাহিত্যৰ সমীক্ষাত্মক ইতিবৃত্ত

শৰ্মা, হেমন্ত কুমাৰ : অসমীয়া সাহিত্যৰ দৃষ্টিপাত

****

অসমীয়া সংস্কৃতি বিলুপ্তিৰ পথত ঃ এটি আলোচনা

কৰবী কলিতা

'শ্যাম বৰণীয়া অসমী আই ধুনীয়া তাৰকৰ নুমলী জী'—কবিৰ এই কথাষাৰিৰ মাজেৰেই প্ৰকাশিত হয়, অসম মাতৃৰ ৰূপ সৌন্দৰ্য্য। পাহাৰীয়া সৌন্দৰ্য্য, বসন্ত ঋতুৰ আগমনৰ লগে লগে ধৰাৰ বুকুত দেখা দিয়া নতুন নতুন পৰিবৰ্তনবোৰে অসম মাতৃক আৰু সৌন্দৰ্য্যময় কৰিছে। ইয়াৰ উপৰিও দৈ-জান-জুৰি, বিভিন্ন প্ৰজাতিৰ চৰাই-চিৰিকতিয়ে ইয়াক আৰু অধিক মনোমোহা কৰিছে আৰু আকৃষ্ট কৰিছে বাহিৰৰ বিদেশীপৰ্যটকক। এই সকলোবোৰেই অসমৰ সৌন্দৰ্য্য।

ড° লীলা গগৈৰ ভাষাত 'সংস্কৃতি এটা জাতিৰ জাতীয় জীৱনৰ বোৱতী সুঁতি, নৈৰ গতিৰেই সংস্কৃতিৰ গতি। নৈয়ে যেনেকৈ নিৰবিচ্ছিন্ন গতিৰে চিৰদিন বৈ থাকে, সংস্কৃতিও তেনেকৈয়ে ধাৰাবাহিক গতিৰে চলি থাকে। নৈয়ে বৰা অধ্যায়, সেই দৰে সময়ৰ সোঁতত লাগি সংস্কৃতিৰ সম্পদ এৰাপৰে, নতুনৰ যোগ হয়। কেতিয়াবা কিবা কাৰণত নতুন আৰু পুৰণি সংস্কৃতিৰ সোমাজাত পৰে। তেতিয়া যদি নতুন সোঁত কোবাল হয় পুৰণি সোঁত ডবাং পৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে কিন্তু সংস্কৃতিৰ গতি বৈ থাকে নিৰবিচ্ছিন্ন ভাৱে।'

অসমীয়া সংস্কৃতি ভাৰতীয় সংস্কৃতিৰে এটা উপকৰণ মাত্ৰ বিভিন্ন সংস্কৃতিৰ উপাদানৰ যৌগিক মিলনৰ ফলত ভাৰতীয় সংস্কৃতিয়ে গঢ় লৈ উঠিছে। এই সংস্কৃতি কেইটা হ'ল —নিগ্ৰো সংস্কৃতি, অষ্ট্ৰিক সংস্কৃতি, মংগোলীয় সংস্কৃতি, দ্ৰাবিড় সংস্কৃতি, আলপাইন সংস্কৃতি আৰু আৰ্য সংস্কৃতি।

ইংৰাজসকলে আহি অসমত ৰাজত্ব কৰাৰ পিছৰে পৰা অসমত উদ্যোগ ৰেল পৰিবহন আদিৰ ব্যৱস্থা হ'ল। লাহে লাহে বিদেশীলোক অসমত ভৰি পৰিল আৰু তেওঁলোকে অসমৰ বজাৰত নিজ নিজ বস্ত্ৰ বিক্ৰী কৰিবলৈ ধৰিলে। ইংৰাজৰ বিভিন্ন ধৰণৰ ৰঙচঙীয়া বস্ত্ৰ দেখি অসমীয়া মানুহ ভোল গ'ল। এইদৰে এবিধ এবিধকৈ অহা বাহিৰৰ বস্ত্ৰৱে আমাৰ অসমৰ বস্ত্ৰৰ গুণগত মান কমাব ধৰিলে। যাৰ ফলত অসমীয়া মানুহে নিজৰ নিজৰ বস্ত্ৰ এৰি বিদেশী বস্ত্ৰ ক্ৰয় কৰিব ধৰিলে। ইয়াৰ ফলত বিভিন্ন ধৰণৰ ৰং বিৰঙৰ আধুনিক বস্ত্ৰৰ প্ৰচলন হ'ল।

ইংৰাজ সকলক কেৱল আধুনিক সংস্কৃতিৰ বস্ত্ৰ আমাৰ দেশলৈ অনা বুলি দোষ দিলেই নহয়।ইয়াৰ একমাত্ৰ দোষী হৈছে আমি অসমীয়া মানুহ। যদি অসমীয়া মানুহে বাহিৰৰ উদ্যোগ ব্যৱসায়ীক এই দেশত উদ্যোগ স্থাপন কৰিবলৈ নিদিলেহেঁতেন তেতিয়া হয়তো আজিৰ অসমীয়া সংস্কৃতি ইমানখিনি নিম্নগামী নহ'লহেঁতেন। এক কথাত ক'বলৈ গ'লে সেই অসম দেশো নাই আৰু অসমীয়া সংস্কৃতিও নাই।

বিহু বুলিলে ডেকা গাভৰু, বুঢ়া বুঢ়ী আদি সকলোৰে মন আনন্দত নাচি উঠিছিল। কিন্তু আজিৰ অসমীয়াৰ মাজত তেনে বিহু নাইকীয়া হৈ গৈছে। অসমীয়া মানুহৰ কাৰণে বিহু এটা সাধাৰণ উৎসৱ হিচাপে পালন কৰিব ধৰিলে। নাচনীয়ে খোপাত কপৌফুল পৰিধান কৰিলে নাচনীক ধুনীয়া দেখা গৈছিল। আজিৰ নাচনীয়ে কপৌফুল বিচাৰি ফুৰিব নালাগে কাৰণ বজাৰত প্লাষ্টিকৰ কপৌফুল কিনিবলৈ পোৱা যায়। বৰ্তমান কপৌফুলৰ গছ বিলুপ্তিৰ পথত, ইয়াৰ বাবে আমি অৰ্থাৎ অসমীয়া মানুহ দায়ী। কপৌফুল খোৱাৰ প্ৰতি অসমীয়া মানুহৰ আগ্ৰহ নাইকীয়া হৈ গৈছে।

বহাগী বিহুৰ ঘৰে ঘৰে গৈ হুচৰি বিহুগীত গাই গৃহস্থক আশীৰ্বাদ দিয়া আদি পৰ্বও বৰ্তমান অসমীয়া মানুহৰ মাজত নাইকীয়া হৈছে।

মাঘ বিহুৰ ক্ষেত্ৰতো একেই পৰিবৰ্তন হোৱা দেখা যায়। মাঘ বিহু আৰম্ভ হোৱাৰ এক সপ্তাহমান আগৰে অসমীয়া সমাজত ঢেঁকীৰ শব্দ শুনিবলৈ পোৱা গৈছিল। সকলোৱে একেলগে মিলি মাঘ বিহু উৎসৱ পালন কৰিছিল। একেলগে গাওঁৰ মানুহবোৰ জাল লাগি ভোজভাতেই খাই বিভিন্ন ধৰণৰ স্ফুৰ্তি তামাচা কৰি এই উৎসৱ পালন কৰিছিল। কিন্তু আজিৰ অসমীয়া মানুহৰ মাজত ঢেঁকীৰ শব্দ নাইকীয়া হৈ পৰিল। সেইদৰে তিলপিঠা, ঘিলা পিঠা, মিঠৈৰ লাৰু, নাৰিকলৰ লাৰু আদি আমাৰ সমাজত লাহে লাহে নোহোৱা হ'বলৈ ধৰিছে। ইয়াৰ চাহিদা পূৰণ কৰিছে বিভিন্ন দেশৰ পৰা অহা আধুনিক খাদ্যই। সেইদৰে বিলুপ্তিৰ পথত কিছুমান খেল-ধেমালি, কণীযুঁজ আদি খেল আমাৰ মাজৰ পৰা লাহে লাহে নোহোৱা হ'ল। অসমৰ কিছুমান পুৰণি সাহিত্যৰ গীত নিচুকনি গীত, নাওখেলৰ গীত, বিয়ানাম, আইনাম, দেহ বিচাৰৰ গীত আদি বৰ্তমান বিলুপ্তিৰ পথত।

অসমীয়া মানুহৰ জাতি টোৰ প্ৰতি শ্ৰদ্ধা, স্বদেশ প্ৰেম নোহোৱা হৈ গৈছে। ইয়াৰ ফলত আজি অসমীয়া সংস্কৃতি মানুহৰ পৰা আঁতৰি যাব ধৰিছে তেনেকৈয়ে আমি ইয়াক আমাৰ মাজলৈ আনিবলৈ চেষ্টা কৰিব লাগিব। অসমীয়া সংস্কৃতি আৰু জাতিটোৰ উৎকৰ্ষ সাধনৰ অৰ্থে ঐক্যবদ্ধ হৈ ইয়াক ৰক্ষা কৰিবলৈ অহোপুৰুষাৰ্থ চেষ্টা কৰিব লাগিব। তেনে কৰিলে কোনো বাহিৰৰ অপ সংস্কৃতিয়ে ইয়াক আঘাত কৰিব নোৱাৰে। তাৰবাবে আমি ঐক্যবদ্ধ হৈ ইয়াক জীয়াই ৰাখিব লাগিব নহ'লে ভৱিষ্যতে এনেকুৱা এটা দিন আহিব য'ত অসমীয়া সংস্কৃতিৰ চিন-চাব নাথাকিব।

*****

মোৰ কলেজীয়া জীৱনৰ অনুভৱ

কলেজৰ মোৰ সেইদিনা প্ৰথম দিন। এটা ক্লাছ কৰি উঠি মই লগৰ ছোৱালী সৌৰভীৰ সৈতে ক্লাছৰ দুৱাৰডলিত থিয় দি আছিলোঁ। এনেতে মহন্ত বাইদেৱে আহি খুব গালি দিলে যেনেকৈ দুৱাৰডলিত থিয় দি থকা বাবে। বহুত লাজ পাইছিলো তেতিয়া। বেয়াও লাগিছিল আৰু বাইদেউৰ ওপৰত অলপ খং ও উঠিছিল। সেইদিনা প্ৰথম মই মহন্ত বাইদেউক চিনি পাইছিলো। মোৰ ঘৰতেকীয়াৰ ছোৱালী এজনীয়ে কলেজত যোৱাৰ আগতে কৈছিল- 'মইনু' ভালদৰে থাকিবি কলেজত, য'তে ত'তে থিয় দি কথা পাতি নাথাকিবি, মহন্ত বাইদেউৱে কিন্তু মানুহ চানুহ নাচায় খপকৈ সকলো আগতে গালি দিব কিবা বেয়া দেখিলে। সেয়েহে মই যেনেকৈ গালি খোৱাত সেইদিনা অনুমান কৰিছিলো যে, এই গৰাকীয়েই মহন্ত বাইদেউ। সেইদিনা ভাবিছিলো ইমান এটা সাধাৰণ কথাতে গালি দিব লাগেনে? কিন্তু যিমানে ডাঙৰ হৈ গ'লো সিমানেই অনুভৱ কৰিব ধৰিলোঁ যে মহন্ত বাইদেৱে যেতিয়া গালি দিয়ে তেতিয়া তাত শিকিবলগীয়া কিবা এটা সোমাই থাকে। এতিয়া বুজি পাইছো যে দুৱাৰ ডলিত এজনী গাভৰু ছোৱালী যেনেকৈ থিয় দি থাকিলে বেয়াও দেখি আৰু আমাৰ অসমীয়া সমাজত প্ৰচলিত নিয়মমতে যেনেকৈ দুৱাৰডলিত থিয় দিব নাপায়। যদি মহন্ত বাইদেৱে সিদিনা গালি নিদি ভালদৰে ক'লেহেঁতেন তেতিয়া কিন্তু মোৰ মনত নাথাকিলে হেঁতেন। কাৰণ আগতে 'মা'ই ও এই কথাটো বহুতবাৰ মোৰ কাণ চুৱাইছিল। কিন্তু মই বেছি গুৰুত্ব দিয়া নাছিলোঁ। আজি যদি কেতিয়াবা মোৰ ভবিষ্যত দুৱাৰডলিত থৈ তেতিয়া মহন্ত বাইদেউৰ গালিটোৱে মনত পৰি খপকৈ ভবিষ্যত আঁতৰাই আনো। মহন্ত বাইদেউৰ সেই গালিটো আজিও মোৰ কাণত বাজি আছে-

"এনেকৈ দুৱাৰ ডলিত থিয় দিব পায় নেকি ? এইখিনি নাজানা কলেজ পাইছা ?"

এনেকৈয়ে দিনবোৰ পাৰ হ'ল। এইবাৰ মোৰ কলেজত শেষ বছৰ। H.S. 1st Year, H.S. 2nd Year ত মহন্ত বাইদেউৰ কথাবিলাক শুনি ভাবিছিলো যে-ইমান খঙাল বাইদেউ। নিজৰ ল'ৰা ছোৱালী বিলাক বাইদেউৰ লগত কেনেকৈ থাকে? এনেকুৱা নানান ধৰণৰ কথা ভাবিছিলোঁ বাইদেউক লৈ। মই যেতিয়া T.D.C. 1st year পাই অসমীয়া বিষয়ত 'Major' ল'লো তেতিয়া বাইদেউক অসমীয়া বিভাগৰ হোৱা বাবে বেছি ভালকৈ লগ পালো। তেতিয়াৰ পৰা লাহে লাহে গম পাবলৈ ধৰিলোঁ যে বাইদেৱে আমাক বহুত মৰম কৰে। আমাৰ ভালৰ কাৰণে আমাক কথাবিলাক বুজাবলৈ চেষ্টা কৰে। কাৰণ বাইদেৱে জানে যে আমাক সকলো কথা ভালদৰে ক'লে আমি বেছি গুৰুত্ব নিদিও। সেইবাবে খং কৰি ... অলপ বুজাব চেষ্টা কৰে। সকল-ল'ৰা ছোৱালীক যেতিয়া মানে ... অলপ ভয় খুৱাই ভালকৈহঁতো খুৱাবৰ বাবে যত্ন কৰে যেনেকৈ ... নিজৰ খংটোৱে আমাক ভয় খুৱাই কথাবোৰ বুজাবলৈ যত্ন কৰে। ... সেইবাবে বাইদেউৰ কথাবিলাক শুনি ভাল পোৱা হ'লো। আগতে ... গালি দিলে মোৰ অলপ খং উঠিছিল কিন্তু এতিয়া ভাল লাগে।

তালুকদাৰ চাৰক যেতিয়া প্ৰথম লগ পাইছিলো, প্ৰথম ... কৰিছিলোঁ তেতিয়া ভাবিছিলোঁ যে- চাৰ ইমান সহজ। ... এই কথাটোকে কৈছিল। আমাৰ বৰ ভাল লাগিছিল। আমি ... নকৰি 'Canteen'ত বহি সেকচাৰ দিয়াটো আমাৰ ফুৰ্তিৰ ... এনেকৈ আমি কথাটো বিৰাং কৰিলোহে মাত্ৰ, তেতিয়াই ... চাৰে বেজিষ্টাৰ কৰা হোৱাত ক্লাছৰ পৰা ওলাই সৌৰ বাহিৰে ... ল'ৰাজনৰ পিছে পিছে দৌৰি গ'ল আৰু তাক আনি ক্লাছৰ ... গালি দিলে চাৰে। চাৰৰ এই খং আৰু গালি শুনি আমাৰ ... সিদ্ধি ন'হল। চাৰৰ কথাবিলাক শুনি অৱশ্যে মোৰ প্ৰথম দিনৰ ... ভাল লাগিছিল। খুব সহজ সৰল ভাবে বুজাইছিল কথাবোৰ। এতিয়া ... মই চাৰৰ গালি খাই পোৱা নাই। সিদিনা যেতিয়া চাৰে ক্লাছ কৰি ... তেতিয়া চাৰে প্ৰথমতে সেই ল'ৰাজনক খবৰ সুধিছিল আৰু ... কালি তোমাক গালি দি উঠি মোৰ খুব বেয়া লাগিছিল; মোৰ ... বাবে যেনেকৈ ক'লো। আজিৰ পৰা যেনেকুৱা কাম নকৰিবা ... আচৰিত হৈছিলো চাৰৰ এই কথাখিনি শুনি আৰু চাৰৰ ক্লাছ নকৰি ... মনত কিয় আনিছিলো বুলি নিজৰ ওপৰত খং উঠিছিল।

কল্পনা বাইদেউক মই কলেজত যোৱাৰ আগৰ পৰাই চিনি পাইছিলো ... সেইবাবেই মোক এদিন চিনাকি কৰি দিছিল বাইদেউৰ লগত। বাইদেৱে ... হাঁহি হাঁহি কথাবিলাক কয়। আনকি কেতিয়াবা গালি দিলেও ... উঠাৰ পিছত বাইদেৱে আৰু হাঁহিছিল সেইবাবে আমাকো খুব হাঁহি উঠি... লগৰ ল'ৰাকেইজন মানে কৈছিল যে-বাইদেৱে গালি দি উঠি হাঁহে ... ইমান সোনকালে খংটো নোহোৱা হয় নে?

নমিতা বাইদেউৰ ক্লাছত আগত বহাৰ বাবে আমাৰ হেঁপাহ ... লাগিছিল। বহুত ধুনীয়াকৈ আমাক কথাবোৰ বুজাই দিছিল। খুব ... লাগিছিল কথাবোৰ শুনি। অৱশ্যে H.S. 1st year ত মই ... কথাবোৰ শুনাতকৈও বেছিকৈ বাইদেউক চাইহে থকা আছিলোঁ। ... বিলাকৰ লগতে কেতিয়াবা আলোচনাও কৰিছিলো-বাইদেউক ...

Dress ত কেনেকুৱা লেখি। কেতিয়াবা এনেকৈ কথা পাতি থকা দেখিলে বাইদেৱে হাঁহি ধুনীয়াকৈ সুধিছিল–'তোমালোকে কথা পাতি কিয় আছা ? কিন্তু কথা শেষ'? প্ৰত্যুত্তৰত আমি মাত্ৰ কৈছিলো- 'একো নহয় বাইদেউ'। T.D.C 1st Year ত বাইদেউক যেতিয়া মই বেছি ভালকৈ লগ পাইছিলো তেতিয়া বাইদেউৰ লগত একেবাৰে বন্ধুৰ নিচিনা হৈ পৰিছিলো। সকলো কথাই বাইদেৱে আমাক বুজাইছিল। এতিয়া সকলো কথা বাইদেউৰ আগত কওঁ। কিবা এটা Problem হ'লেও বাইদেউক আগতে জনাওঁ। আমি যেতিয়াবা মন বেয়া লাগিলেও বাইদেউৰ লগত কথা পাতো। বাইদেৱে যেতিয়া কথাবোৰ বুজায় তেতিয়া সকলোবোৰ Easy হৈ পৰে। কাৰণ বাইদেৱে Friendly কথাবোৰ খুব ধুনীয়াকৈ বুজাই দিয়ে আৰু বহুত উৎসাহ দিয়ে।

মৃদুলা বাইদেউক মই T.D.C. 2nd year ত লগ পাইছিলোঁ। বাইদেউৰ প্ৰথম ক্লাছটো কৰিয়েই মোৰ ভাল লাগিছিল। বাইদেৱে যেতিয়া বুজাই আছিল তেতিয়া ক্লাছটো Silent হৈ আছিল। প্ৰথম ক্লাছ যেইবাবে হয়তো কোনেও সাহস কৰা নাছিল কথা ক'বলৈ। কাৰণ সেইদিনা নতুন বাইদেউসকলে ক্লাছলৈ সোমাই আগতে নিজৰ পৰিচয়টো দিছিল আৰু নিজৰ ক্লাছটো আৰম্ভ কৰিছিল। কিন্তু মৃদুলা বাইদেৱে নিচিনা Direct ক্লাছত সোমাইহে Silent please....বুলি কৈ বুজাব আৰম্ভ কৰিছিল। ক্লাছটো শেষ হোৱাত বাইদেৱে আমি Silent হৈ থকা বাবে কথাষাৰ দিলে আৰু ক'লে যে-'এতিয়াহে আহিছো, পিছত আহোঁতে কিমান মন পাব। তথাপিও তোমালোকক কেতিয়াও অৱহেলা নকৰো।' আমি হাঁহিছিলো তেতিয়া। লগত এজনীয়ে যেনেকৈ ভাবি কৈছিল যা। বাইদেউ ইমান ভাল বুলি হৈ আমাৰ কাষলৈ প্ৰাৰ্থনা কৰিব। এনেকৈয়ে আমাৰ তৃতীয় বৰ্ষ পালো। এতিয়াও বহুত ভাল লাগে বাইদেউৰ ক্লাছ কৰি। কিবা কিতাপ-পত্ৰ লগা হ'লেও বাইদেউ যেতিয়া গুৱাহাটীলৈ যায় আমাৰ কাৰণে লৈ আহে কিছুমান কিতাপ ইত্যাদি যোগাৰ কৰে। খুব সহজ-সৰল বাইদেউ। সকলো কথাই Positively ভাবি লোৱাটো বাইদেউৰ এটা বিশেষ গুণ বুলি ক'লেও হয়তো ভুল নহ'ব।

এইদৰে মোৰ শেষ বছৰ। কথাটো ভাবিলে খুব বেয়া লাগে। কেনেকৈ যে পাঁচটা বছৰ শেষ হ'ল গমেই নাপালো। নিচিনা আহিছিলো H.S. 1st year ত আৰু আজি যাবলৈ হ'ল। কেইটামান মাহ আছে মাত্ৰ।

আমি হয়তো বিভিন্ন ভাবি কাম মোৰ অধ্যাপকসকলৰ ওপৰত আছে সেইবিলাক ভাবিবলৈ আৰু এই কেইটামান মাহৰ নিজৰ মাজতকিব।

এই মহাবিদ্যালয়ৰ শিক্ষা গুৰুসকলৰ পৰা বহু জ্ঞান পালো, বহু নজনা কথা জানিব পাৰিলোঁ। শেষত পুনৰ এই মহাবিদ্যালয়ৰ উত্তৰোত্তৰ কামনা কৰিলোঁ।

*****

অসমীয়া সংস্কৃতিত 'জাপি' : এটি চমু অধ্যয়ন

অৱতৰণিকা :-

[illegible] (Culture) [illegible] Culture [illegible]

[illegible] ১৮৭১ [illegible] Age) [illegible]

অসমীয়া সংস্কৃতিত 'জাপি' ঃ-

অসমৰ জাতীয় জীৱনৰ লগত সাঙুৰ খাই থকা অসমৰ সাংস্কৃতিক সম্পদৰ ভিতৰত জাপি অন্যতম। বাঁহ-বেতৰ পৰা বনা পৰিবাহীৰ চিন্তাশীল মানৱৰ উদ্ভাৱন শক্তিৰে সাজি উলিওৱা জাপিৰ অসমীয়া সংস্কৃতিত যথেষ্ট আদৰ আছে। পোন প্ৰথমে জাপিয়ে চীন দেশত আত্ম প্ৰকাশ কৰা কথা বিভিন্ন পণ্ডিতে প্ৰকাশ কৰিছে।

জাপিৰ আকৃতি সম্পৰ্কে বিশ্লেষণ কৰিলে দেখা যায় যে এই জাপি মানুহৰ মূৰত পিন্ধা টুপী সদৃশ। অৱশ্যে তাৰ আকাৰৰ সম্প্ৰসাৰণ ঘটা দেখা যায়। জাপি সজা হয় মূলতঃ বাঁহ, বেত আৰু তকৌ পাত আদি উপকৰণেৰে। এই ক্ষেত্ৰত উল্লেখনীয় যে কোনো কোনো দেশত চৰাইৰ পাখি আৰু জন্তুৰ ছালেৰেও জাপি তৈয়াৰ কৰা হয়। চীন দেশৰ জাপি লাটুম সদৃশ আৰু লাটুমৰ মূৰটোৰ দৰে জোঙা। চীনৰ পৰা দক্ষিণ পূৱ এছিয়া হৈ অসম দেশলৈ অহাৰ লগে লগে ইয়াৰ আকৃতি পথুৰ পটীয়া হ'ল।

অসমৰ জাপি লোক কলাৰ এটি সুন্দৰ নিদৰ্শন। উপহাৰৰ সামগ্ৰী ৰূপে অসমীয়া জাতিয়ে জাপিক ব্যৱহাৰ কৰাৰ উপৰিও অসমৰ বিহুৱতীয়ে হাতত জাপি লৈ নৃত্য কৰাৰ পৰম্পৰা প্ৰচলিত আছে। বিহুগীতত জাপিৰ উল্লেখ এনেদৰে পোৱা যায়।

"মইনো যাওঁ লৈ উজনি যাত্ৰা লৈ
তোমালৈ আনিমনো কি ?
তোমালৈ আনিমে সৰুটৈয়া জাপি
টুপিত ৰূপৰ ফুলা দি।'

জাপি দৈনন্দিন জীৱনৰ এক অপৰিহাৰ্য সামগ্ৰী। 'যোজনা'ত জাপিৰ উল্লেখ এনেদৰে আছে "জাপি, লাঠি, তিয়নি, চুঙা ইয়াক এৰিলে বিপদত কথা।" অসমৰ বৰ্ণ-বৰ্ণ নিৰ্বিশেষে পুৰুষ-স্ত্ৰী উভয়ে জাপি ব্যৱহাৰ কৰে। পৰ্ব-উৎসৱ উভয়তে জাপিৰ সম ব্যৱহাৰ দেখা যায়। ডা-ডাঙৰীয়া অথবা সত্ৰাধিকাৰ সকলে ভ্ৰমণ কৰিবলৈ যাওঁতে বৰজাপি ধৰি যোৱাৰ নিয়ম আছিল। আনহাতে সামাজিক অনুষ্ঠান বিবাহ আদি কাৰ্যত পানী তুলিবলৈ যাওঁতে, পিতৃ উঠাওঁতে আৰু খোজ কাঢ়ি দৰাই বিয়া কৰাবলৈ যাওঁতে বৰজাপি ধৰি দৈছিল। গৃহস্থৰ ঘৰত সত্য নাৰায়ণ পূজা, ভকত সেৱা অথবা গীতা ভাগৱত পাঠ আদি পৰ্বতো পুথি এটা পুথি তাৰ ওপৰত বৰজাপি এটা থৈ তাৰ তলত নৈবেদ্য বা মাহ চাউল উপকৰণ আদি থোৱা নিয়ম আছিল। সম্ভ্ৰান্ত ঘৰৰ বোৱাৰীয়ে খোজ কাঢ়ি ইফালে-সিফালে যাওঁতে মূৰত বৰজাপি লোৱা নিয়ম আছিল। সত্ৰ, নামঘৰ অথবা দেৱতাৰ বিগ্ৰহৰ সন্মুখেৰে যাব লগা হ'লে মূৰৰ জাপি খুলি লোৱা নিয়ম আছিল। কৃষক সকলৰ কাৰণে জাপি আপুৰুষীয়া সম্পত্তি। জাপি বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ পোৱা যায়। ৰূপ সজ্জাৰ ফালৰ পৰা জাপিক দুটা ভাগত ভাগ কৰা হৈছে।

(ক) টকা জাপি আৰু

(খ) ফুলাম জাপি।

ব্যৱহাৰৰ ফালৰ পৰা জাপিক বিভিন্ন ধৰণে নামকৰণ কৰা দেখা যায়। যেনে -পথাৰীয়া জাপি, পানী জাপি, সৰু জাপি, হালোৱা জাপি আদি। আহোম ৰাজত্বৰ সময়ছোৱাত বিভিন্ন পদবী ধাৰী ডা-ডাঙৰীয়া সকলে মৰ্যাদা অনুযায়ী বিভিন্ন ধৰণৰ জাপি ব্যৱহাৰ কৰিছিল। যেনে - বুঢ়াগোহাঁই, বৰগোহাঁই, আৰু বৰপাত্ৰ গোহাঁয়ে ব্যৱহাৰ কৰিছিল সোণৰ ফুলাৰে পানী জাপি আৰু টুপি জাপি।

গুৱাহাটীৰ বৰফুকনে পাইছিল ৰূপৰে ফুল দিয়া বৰজাপি, ৰূপৰ ফুলাৰে পানী জাপি তথা টুপি জাপি। ফুকন সকলে ৰূপৰ ফুলাৰ পানী জাপি তথা টকা বৰজাপি ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰিছিল।

বৰ্তমান সময়ত বৰজাপিৰ ব্যৱহাৰ কমি আহিছে। নগৰীয়া সকলে বাঁহ-বেতৰ পৰা বনা পাৰলৈ জাপিৰ পৰিবৰ্তে ছাতি ব্যৱহাৰ কৰা দেখা যায়। অৱশ্যে গাঁৱলীয়া সমাজখনত বিশেষকৈ খেতিয়ক সকলে জাপি ব্যৱহাৰ কৰা দেখা যায়। বিভিন্ন সাংস্কৃতিক অনুষ্ঠানত ফুলাম জাপিৰ প্ৰয়োগ বৃদ্ধি পোৱা দেখা যায়। সেইদৰে জাপি নৃত্যইও সমাজত জনপ্ৰিয়তা অৰ্জন কৰা দেখা যায়। সম্প্ৰতি ঘৰৰ প্ৰতিকৃতিৰ অসমীয়া সংস্কৃতিৰ চিন স্বৰূপে গামোচা, শৰাই আৰু ফুলাম জাপি সজাই থোৱা দেখা যায়।

সামৰণি ঃ- অসমীয়া সংস্কৃতিৰ ধাৰক আৰু বাহক ৰূপে চিহ্নিত হোৱা জাপি অসমীয়া জাতিৰ অতি আদৰৰ বস্তু। কোনো কাৰ্যৰ কৃতিত্বৰ সফলতা অৰ্জন কৰা জনক সংবৰ্দ্ধনা অথবা পুৰস্কৃত কৰি মানপত্ৰ, শৰাই, গামোচা আদিৰ লগতে জাপি পিন্ধাই ভৱিষ্যত সুৰক্ষিত হোৱাৰ কামনা কৰা হয়। আনহাতে ড্ৰয়িং ৰুম আদিত জাপি সজাই থৈ সৌন্দৰ্য বৰ্দ্ধন কৰাৰ লগতে অসমীয়া জাতিৰ স্বকীয় সামগ্ৰীৰ পৰিচয় দাঙি ধৰা হয়। বৰ্তমান সময়ত নিবনুৱা সকলে উন্নত ধৰণৰ জাপি তৈয়াৰ কৰি ক্ষুদ্ৰ উদ্যোগৰ জৰিয়তে আৰ্থিক ভাবে টনকীয়াল হোৱাৰ লগতে ৰাষ্ট্ৰীয় আৰু আন্তঃৰাষ্ট্ৰীয় বজাৰলৈও জাপি ৰপ্তানি কৰিলে আৰ্থিক দিশ টনকীয়াল কৰিব পৰা যাব বুলি আশা কৰিব পাৰি।

সহায়ক গ্ৰন্থ ঃ-

গগৈ, লীলা ঃ টাই সংস্কৃতিৰ ৰূপৰেখা

চলিহা, কনকচন্দ্ৰ আৰু চক্ৰৱৰ্তী, মুকুল (সম্পা) ঃ অসমৰ সংস্কৃতি সমীক্ষা, ২০০০

দাস, নাৰায়ণ আৰু ৰাজখোৱা পৰমানন্দ (সম্পা) ঃ অসমীয়া সংস্কৃতিৰ কণিকা, ১৯৯৬

****

বৰ্তমান সময়ত পাৰিপাৰ্শ্বিক শিক্ষাৰ প্ৰাসংগিকতা : এটি আলোচনা

পৰিৱেশ অৰ্থাৎ 'Environment' শব্দটো মূলতঃ ফৰাচী শব্দ Environir ৰ পৰা উৎপত্তি হৈছে। Environir মানে পৰিবেষ্টিত কৰি ৰখা। পৰিৱেশ শব্দৰ অৰ্থ হৈছে To Sorronund অৰ্থাৎ পৰিবেষ্টিত কৰি ৰখা। পৰিৱেশ শব্দটোৱে জৈৱিক আৰু অজৈৱিক সকলো বস্তুকেই সামৰি লয়।

পৰিৱেশ শিক্ষাৰ ধাৰণা আপেক্ষিক ভাৱে নতুন। বৰ্তমান সময়ত পৰিৱেশ শিক্ষাৰ প্ৰাসংগিকতা অধিক দেখা যায়। মানুহ আৰু পৰিৱেশৰ আন্তঃসম্পৰ্ক, পৰিৱেশৰ ভাৰসাম্য অটুট ৰখাৰ লগতে মানুহে কেনেকৈ মানৱ জীৱনৰ প্ৰকাৰ দেখাব পাৰে তাৰ প্ৰয়োজনীয় জ্ঞান, সজাগতা, মনোভাৱ আৰু কৌশল প্ৰদান কৰাটোৱেই পৰিৱেশ শিক্ষাৰ প্ৰধান কাৰ্য।

১৯৯২ চনত ৰিঅ'ত অনুষ্ঠিত হোৱা 'পৰিৱেশ আৰু বিকাশ' সম্পৰ্কীয় সন্মিলনত, পৰিৱেশৰ প্ৰয়োজনীয়তা সম্পৰ্কে বিস্তৃত আলোচনা কৰা হৈছিল। ঠিক তেনেদৰে ১৯৯১ চনত আমাৰ ভাৰতৰ উচ্চ ন্যায়ালয়ে এক নিৰ্দেশ যোগে শিক্ষাৰ বিভিন্ন স্তৰৰ পাঠ্যক্ৰমত পৰিৱেশ শিক্ষাক অন্তৰ্ভুক্তি কৰাৰ বাবে আহ্বান কৰিছিল।

ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক মানুহ আৰু পৰিৱেশৰ মাজত সামাজিক সম্পৰ্কৰ বিষয়ে অৱগত কৰাবলৈ হ'লে পৰিৱেশৰ শিক্ষাৰ অতি প্ৰয়োজন। পৃথিৱীত জনসংখ্যা বৃদ্ধি হৈ এক বিস্ফোৰণমূলক অৱস্থা হৈছে আৰু সেই অনুপাতে আমাৰ প্ৰাকৃতিক সম্পদ বৃদ্ধি হৈ উঠা নাই। সেয়েহে পলমকৈ হ'লেও সমাজৰ সচেতন লোকসকলে এই শিক্ষাৰ প্ৰয়োজনীয়তা এক বিশেষভাৱে উপলব্ধি কৰিছে। মানুহ আৰু পৰিৱেশৰ মাজত যে এক গভীৰ সামাজিক তথা বৈষয়িক সম্পৰ্ক সদা বিৰাজমান সেই কথা ল'ৰা ছোৱালীক অৱগত কৰাবলৈ পৰিৱেশ শিক্ষাৰ অতি প্ৰয়োজন। পৰিৱেশ প্ৰদূষণৰ ফলত বৰ্তমান সৃষ্টি হোৱা কেইবাটাও ভয়াবহ সমস্যাৰ বিষয়ে পৰিৱেশ শিক্ষাই ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মনত সজাগতা বৃদ্ধি কৰাত সহায় কৰে। পৰিৱেশ শিক্ষাৰ প্ৰধান উদ্দেশ্যই হৈছে জনসাধাৰণৰ মাজত সজাগতা সৃষ্টি কৰি পৰিৱেশ মূলক বিষয় সমূহৰ সম্পৰ্কে বুজাই তোলা যাতে প্ৰকৃতি আৰু প্ৰাকৃতিক উৎস সমূহক ভালদৰে ৰাখি তাৰ উচিত ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰি। মূলতঃ পৰিৱেশৰ প্ৰতি সজাগ আৰু সক্ৰিয় কৰি তোলাৰ বাবেই এই শিক্ষাৰ প্ৰয়োজনীয়তা অপৰিহাৰ্য। প্ৰকৃতি জগতৰ সম্পদ আৰু মানৱ সমাজৰ বিকাশ আৰু প্ৰগতিৰ বাবে উপযোগী ... কৰাৰ ক্ষেত্ৰত ল'ব লগা সাৱধানতাৰ বিষয়ে প্ৰগতিশীল ... পৰিৱেশ শিক্ষাৰ জৰিয়তে দিব পাৰি। প্ৰাকৃতিক সম্পদ ... অৰ্জন কৰাৰ অৰ্থ হৈছে মানুহে নিজৰ জীৱন ... গুৰুত্বপূৰ্ণ দৃষ্টিভংগীৰ মূল্য উপলব্ধি কৰাত পৰিৱেশ শিক্ষা ... প্ৰদান কৰে। এনেবোৰ দিশ বিবেচনা কৰি পৰিৱেশ শিক্ষা ... উদ্দেশ্য তলত দিয়া ধৰণে বৰ্ণনা কৰিব পাৰি -

(ক) পৰিৱেশ আৰু ইয়াৰ বিভিন্ন সমস্যা সম্পৰ্কে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ সচেতনতাৰ বিকাশিত কৰা।

(খ) ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক মানুহ আৰু পৰিৱেশৰ মাজত ... সম্পৰ্কৰ বিষয়ে উপলব্ধি কৰাত সহায় কৰে।

(গ) পৰিৱেশৰ প্ৰতি ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ মনত সঠিক মনোভাৱ ...

(ঘ) পৰিৱেশৰ সমস্যাসমূহ সমাধানৰ বাবে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মাজত ... দক্ষতাৰ বিকাশ সাধন কৰা।

(ঙ) ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মনত পৰিৱেশৰ প্ৰতি দায়িত্বশীল মনোভাৱ ...

পাৰিপাৰ্শ্বিক শিক্ষাৰ কাৰ্যসমূহৰ পৰিসৰ অতি ... জীৱনৰ প্ৰতিটো অংশতে এই শিক্ষাৰ গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰভাৱ ... কৰা হৈছে। মানৱ জাতিৰ ভৱিষ্যত স্থায়ীত্ব সংৰক্ষণৰ বাবে পৃথিৱীৰ প্ৰতিজন মানুহৰ বাবে অতি জৰুৰী নীতি নিৰ্দেশনা ... পৃথিৱীখনত মানুহৰ অস্তিত্ব লগত জড়িত হৈ থকা সম্পদৰ ... সামগ্ৰীৰ সংৰক্ষণৰ বাবে পৰিৱেশ শিক্ষাই সকলোকে সচেতন কৰি তোলে। এই শিক্ষাই পৃথিৱীৰ সকলো বস্তু, সম্পদ, মানুহৰ সম্পৰ্ক সামৰি লয়। প্ৰধানকৈ বায়ু, পানী আৰু মাটিক লৈহে বিশেষ ... দিয়াৰ লগতে এই শিক্ষাই এই তিনিওটা ক্ষেত্ৰত মানুহৰ কাৰ্য প্ৰক্ৰিয়া বিষয়েও আলোচনা কৰে। এই শিক্ষাই জনসংখ্যা বৃদ্ধিৰ ফলত হোৱা সকলো সমস্যাৰ বিষয়ে আমাক জ্ঞান দিয়াৰ লগতে এই ক্ষেত্ৰত জনসংখ্যা নিয়ন্ত্ৰণৰ পৰিকল্পনা আৰু ব্যৱস্থা গ্ৰহণ ... লগা পদক্ষেপৰ বিষয়ে জ্ঞান দিয়ে। পৰিৱেশ শিক্ষাই প্ৰদূষণৰ কাৰণ আৰু ইয়াৰ ভয়াবহতা সম্পৰ্কে ব্যাখ্যা কৰাৰ উপৰিও প্ৰদূষণ নিয়ন্ত্ৰণৰ উপায়, প্ৰদূষণ সম্পৰ্কে জ্ঞান দিয়ে। সেয়েহে বৰ্তমান সময়ত পাৰিপাৰ্শ্বিক শিক্ষাৰ প্ৰাসংগিকতা আছে। *****

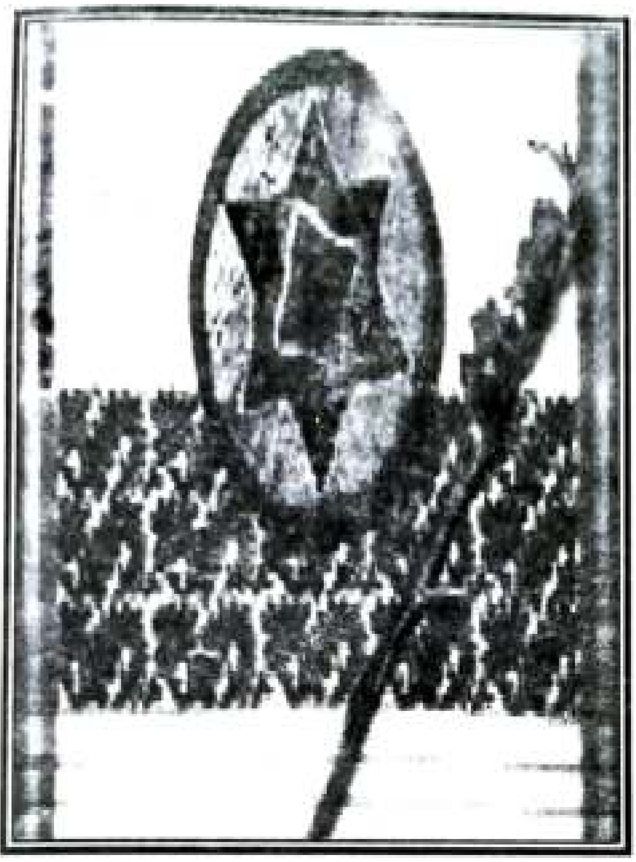

'গামোচা' - অসমীয়া সংস্কৃতিৰ কীৰ্ত্তিস্তম্ভ

নমিতা তালুকদাৰ

অসমীয়া জাতীয় সন্মান প্ৰতীক গামোচাখনি । অসমীয়া সংস্কৃতিত এক বিশেষ স্থান অধিকাৰ কৰা এই গামোচাখনি অসমীয়া জন-জীৱনৰ অবিচ্ছেদ্য অংগ । অসমীয়া নাৰীয়ে অতি চেনেহেৰে আপোনজনক দিয়া উপহাৰৰ ভিতৰত হৃদয়ৰ অনুভূতি খচিত গামোচাখন মূল্যবান উপহাৰ যেন একো নাই । এই গামোচাখনৰ প্ৰতিডাল সূতাৰ মাজতে, প্ৰতিটো ডাজতে অন্তৰ্নিহিত হৈ থাকে অসমীয়া নাৰীৰ হিয়াৰ অকৃত্ৰিম মৰম । অসমীয়া লোক সাহিত্যত অসমীয়া শিপিনী নাৰীৰ গামোচাখনি জাতিটোৰ পৰিচয়ৰ সমল ৰূপে উল্লেখ আছে।

অসমীয়া জাতিৰ নিজস্ব আংগিক বস্ত্ৰ এই গামোচাখন অসমীয়া আদৰ, সন্মান সূচক আৰু প্ৰেম ভালপোৱাৰ পৰিচায়ক হিচাপে পৰিগণিত হৈ আহিছে । পবিত্ৰ ধৰ্মীয় অনুকম্পামূলক বস্ত্ৰ হিচাপে অভিহিত কৰি ধৰ্মীয় অনুষ্ঠান, বিবাহ, ভাওনা- সবাহ বা নামঘৰলৈ যাওঁতে আদি সন্মান সূচক সকলো কাৰ্যতে গামোচা অপৰিহাৰ্য ।

অসমীয়া শিপিনীৰ গৌৰৱ, অসমীয়া জাতিৰ বাপতি সাহোন এই গামোচাখনিক ব্যৱহাৰিক আৰু বাহ্যিক দিশৰ পৰা ফুলাম বা বিহুৱান গামোচা, আনাকটা গামোচা, গোঁসাই গামোচা, দৰাবৰণ গামোচা, তেলচ বা ... গামোচা, ভিতৰি গামোচা, টকা গামোচা আদি নামেৰে জনা যায় ।

ফুলাম বা বিহুৱান গামোচাঃ- অসমীয়া সমাজত সৰ্বাতোকৈ সমাদৃত হোৱা এই গামোচাখন আদৰ আৰু সন্মানৰ প্ৰতীক । এই ফুলাম গামোচাখনেৰে যেতিয়া কোনো লোকক সন্মান জনাবলৈ ধৰে তেতিয়া

এই অঞ্চলৰ মুহূৰ্ত হৈ পৰে গোটেই জাতিটোৰ বাবে এক অপূৰ্ব দৃশ্য। এহাতি চানেকিৰে জমকা ফুলীয়া গামোচাখনিৰ অসমীয়া গাভৰুৱে সাঁচি থয় প্ৰিয়জনৰ বাবে য'ত দীঘ আৰু বাণিৰ খটিত হৈ থাকে গাভৰু শিপিনীৰ মৰম আৰু চেনেহ । এই গামোচাখনিৰ দীঘ ১.৫ মিটাৰ আৰু বাণি ৭০ চেণ্টিমিটাৰ । গামোচাখনৰ আচু বজা সূতাৰ । অসমীয়া শিপিনীয়ে গছ, ম'ৰা চৰাই, কইনা পখিলা, কাউৰী বোৱালী, বিহুৱা ডেকা আদিৰ উপৰি প্ৰকৃতিৰ পৰিবেশৰ পৰিস্ফুৰ হোৱা গছত পৰি থকা চৰাই, পদুম ফুলত পৰি থকা পখিলা, মুখত লোৱা জালি, চিৰিকি দিয়া জোনবিৰি, তোলবিৰি, মহৰ শিঙৰ পেঁপা আদি নানা ধৰণৰ চানেকিৰে এই গামোচাখনক মনমোহা ৰূপত আৱিষ্কাৰ কৰি তোলে ।

আনাকটা গামোচাঃ- একাধিক দীঘল সূতা নকটাকৈ মাত্ৰ এখন গামোচাহে বোৱাৰ বাবে এই গামোচাখনক আনাকটা গামোচা বুলি কোৱা হয় । পৰম্পৰাগত নীতিমতে ৰাতিপুৱাৰ পৰা পুৱাবেলিৰ ভিতৰত ধৰ্মীয় কাম-কাজ কৰোতে সকলোৱে এই গামোচাখন গাত লৈ থাকে । ৰবাৰ জন্ম মহত্ব এই গামোচাখন বৰ নাশক বুলিও সমাজত এক লোক প্ৰবাদ প্ৰচলিত আছে । তদুপৰি অমাৱস্যা বা একাদশীতো আনাকটা বস্ত্ৰ বোৱা নহয় । এই গামোচাখনৰ দুয়োটা আঁচলৰ দীঘৰ সূতা আঠ- দহ ডাল মান লগ লগাই দহি পকাই গুঠি লোৱা হয় । এই গামোচাখনিৰ দীঘ ডেৰ মিটাৰৰ পৰা দুই মিটাৰ আৰু বাণি ৭০ চেণ্টিমিটাৰ থাকে ।

গোসাঁই গামোচাঃ- বিশেষ কামৰ নামঘৰৰ থাপনাত থাপিবলৈ বোৱা হয় সেই গামোচাখনক গোসাঁই গামোচাবুলি কোৱা হয় । সাধাৰণতে সিহে এটাই কেৰেপৰি পাতি থকা মুহূৰ্ত, পুষ্পসজ্জিত আসন, ঐৰাৱতত বিচৰণ কৰা দেৱতা আদি দুয়োমূৰে ধৰ্মীয় চিহ্ন চানেকিৰে সজ্জিত এই গামোচাখনত কেঁচাপাটলীয়া সূতা ব্যৱহাৰ কৰাৰ বাবে গামোচাখন দেখিবলৈ চকমকীয়া হয় । ইয়াৰ চানেকিৰ উপৰি গোটেই গাতে বুটা বছা হয় । এনে গামোচা আজিকালি গোটেই গাতে হৰেকৃষ্ণ, ৰামকৃষ্ণ উঠাই পৰাই চানেকি দি বলা সূতাকেও বোৱা হয় । এই গামোচাখনিৰ দিঘলে ডেৰ মিটাৰ আৰু বহলে ৭০ চেণ্টিমিটাৰ থাকে ।

দৰা বৰণ বা যোৰ গামোচাঃ- অতি গুৰুত্বপূৰ্ণ এই গামোচাখন পৰম্পৰাগত ভাবে বিয়াৰ দিনাখন কইনাই দৰা বৰণত বিয়াৰ বাবে এইবিধ গামোচাক দৰা বৰণ বা যোৰ গামোচা বুলি কোৱা হয়। এই গামোচাখনিৰ

ফুলতে ইয়াৰ দীঘত ২/৮০ বা ২/১০০ সূতা দি বাণিৰ মাহিছেৰে বা আৰ্ট চিল্ক বোৱা হয় আৰু দীঘ বাণিৰ দুয়োফালে সোণালী বৰণৰ সূতা ব্যৱহাৰ কৰা হয়। নবাবৰবৰ দিয়া এই গামোচাখনৰ দুয়োফালে চানেকি দিয়া হয় ফুলৰ। এটা খাৰুৱা পুৰুষ আৰু আনটো খাৰুৱা নাৰীৰ হিচাপে ধৰি দুখ মিলনৰ প্ৰতীকস্বৰূপে চিত্ৰাংকন কৰি তুলিছিল। কইনাৰ ঘৰৰ নিপুণতাৰ বহিঃপ্ৰকাশ আৰু পৰম্পৰাগতভাৱে নবাবৰবৰ দি অহা এই গামোচাখনৰ দুয়ো পাৰৰ চানেকিৰ যোৰ হৈ মিলন ঘটাৰ বাবেই হয়তো উজনিত এই গামোচাখনক যোৰ গামোচা বুলি কোৱা হয়। এই গামোচাখন দীঘলে ১.৭৫ মিটাৰ আৰু বাণি ৭৫ চেণ্টিমিটাৰ হয়।

ফেলাচ বা ৰব গামোচা ঃ- তুলা বা ৰিলিয়া বৰণৰ সূতা প্ৰয়োগ কৰি একৰ পৰা তিনি ইঞ্চি দৰ্শনীয়ভাৱে ফেক দি নানা বৰণৰ সমাহাৰ বুলি সাধাৰণতে বিবাহযোগ্য ছোৱালীয়ে বোৱা এই গামোচাখন দৰাক কইনাঘৰৰ তৰফৰ পৰা ফেল-ব্যৱসায়ী পানী বা দুগ্ধৰ সময়ত দিয়াৰ বাবেই ইয়াক ফেলাচ গামোচা বুলি কোৱা হয়। আঠুৰ তললৈকে পৰা এই গামোচাখন দীঘলে আৰু বহলে যথেষ্ট বেছি বোৱা হয়। নববিবাহিতা দম্পতিয়ে বিয়াৰ কিছুদিন পাছলৈকে এই গামোচাখন পৰিধান কৰে। এই গামোচাখনৰ ইয়ানেই মৰম স্নেহৰ অন্তর্নিহিত হৈ থাকে যে কইনাই নিজৰ স্বামীক বিয়াৰ উপৰি আনা-পৰুৱা আৰু যেওঁকসকলোক এই গামোচাখন মৰমৰ চিন হিচাপে উপহাৰ দিয়ে। গামোচাখনৰ দীঘল দুই মিটাৰ আৰু বহলে ১১৮-১২২ চেণ্টিমিটাৰ থাকে।

তিয়নি গামোচাঃ- মহুলীয়া কেঁচা সূতাৰে তৈয়াৰ কৰা এই গামোচাখন সাধাৰণতে উকাকৈ বা যদিও কিছুমানে ৰঙীন সূতাৰে ফেক দিও বয়। এই গামোচাখন তিয়াই গা-মোচা কাৰণে ইয়াক তিয়নি গামোচা বুলি কোৱা হয়। মোটা সূতাৰে বোৱা আৰু আঁঠুৰ ওপৰত পৰা এই গামোচাখন বিশেষকৈ নামনি অসমৰ লোকে খেতি-বাতিৰ কাম কৰিছোঁতে এই গামোচা ব্যৱহাৰ কৰা যায়। নামনি অসমৰ লোকে বেছিভাগ সময়তে ঘৰত পিন্ধে। গামোচাখন বৰ্তমান সমগ্ৰ অসমতেই ব্যৱহৃত হৈ আছিছে। এই গামোচা দীঘ ২.৫ মিটাৰ আৰু বাণি ৯০-১০০ চেণ্টিমিটাৰ।

উকা গামোচা ঃ- কেঁচা সূতাৰে বোৱা এই গামোচাখনত দুয়োপাৰিত বগা সূতা ব্যৱহাৰ কৰা হয়। সাধাৰণতে খাৰুৱা বোৱা গামোচাখন দীঘ বাণিৰ পৰিমাণ কম হোৱা বাবে পাতল আৰু কোমল। ঘৰত নিজেই নতুন আলহী- অতিথিক মাতিবলৈ দিয়া হয়। ইয়াৰ উপৰি পূজা-পাৰ্বণ আদিতো এই গামোচা ব্যৱহাৰ কৰা হয়। এই গামোচাখন বিয়ানেই ব্যৱহাৰ কৰি বোৱা হয় ই উজ্জ্বল হোৱাৰ লগতে অধিক কোমল আৰু ব্যৱহাৰৰ অধিক উপযোগী হৈ পৰে। পথাৰলৈ জা-জলপান বান্ধি নিয়াৰ পৰা ঘৰৰ কামত ব্যৱহৃত এই গামোচাখন উজনি আৰু নামনি অসমৰ সকলো লোকে ব্যৱহাৰ কৰা হয়। ইয়াৰ দীঘ ১.৫ মিটাৰ আৰু বাণি ৭০ চেণ্টিমিটাৰ।

বৃহত্তৰ অসমীয়া জাতিৰ পৰিচয়ৰ বাহক আৰু জাতীয় আবেগিক বস্ত্ৰ হিচাপে পৰিগণিত হোৱা ধৰ্মীয় আৰু সামাজিক আপুৰুগীয়া সম্পদ এই গামোচাখন কোন জনগোষ্ঠীৰ অৱদান সঠিকভাৱে উলিওৱা টান যদিও অসমীয়া সংস্কৃতিৰ ইতিহাসৰ পাতত অসমত পোন প্ৰথমে আলপাইন সকলে এই গামোচাখন ব্যৱহাৰ কৰা উমান পোৱা যায়। গামোচাখন তিনৰ অজ্ঞান বুলিও ক'ব পাৰি। সমাজত সামাজিক আৰু ধৰ্মীয় দুয়ো দিশতে ব্যৱহাৰৰ অন্তৰ্নিহিত দৃষ্টত আছেও, বিয়াত, মেল-মিটিঙত, নতুন আলহীক মান ধৰা (সন্মান দিয়া) আপুৰুগীয়া গামোচাখনি অসমীয়া জাতিৰ পৰিচয় আৰু সত্তাৰ প্ৰতীক।

****

ভূপেন হাজৰিকাৰ সাঙ্গীতিক প্ৰতিভা

কৃষ্ণালী চৌধুৰী

অসাধাৰণ প্ৰতিভাশালী, গীতিকাৰ, সুৰকাৰ, কণ্ঠশিল্পী, সাংস্কৃতিক কৰ্মী, সঙ্গীত পৰিচালক, অসম আৰু বংগবাসীৰ মাজৰ সমন্বয় সাধক, অসম ৰত্ন ড° ভূপেন হাজৰিকাদেৱৰ জন্ম হয় ১৯২৬ চনৰ ৮ ছেপ্তেম্বৰত শদিয়াত। দেউতাকৰ নাম আছিল নীলকান্ত হাজৰিকা আৰু মাকৰ নাম শান্তিপ্ৰিয়া হাজৰিকা। তেওঁ জীৱনৰ শৈশৱ বহুত কমবয়সতেই নিজৰ প্ৰতিভাৰ পৰিচয় দেখুৱায়, সেই সময়তেই অসমৰ জনসাধাৰণৰ মাজত সৰ্বজনমান্য ব্যক্তিসকলৰ বিভাগ দৃষ্টি আকৰ্ষিছিল পুৰুষ সাহিত্যৰথী লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাদেৱৰ আশীৰ্বাদ লাভ কৈছিল আৰু জীৱনৰ একাদশ বৰ্ষতেই মহাপুৰুষ শ্ৰী শ্ৰী শংকৰদেৱৰ গুণকীৰ্তনেৰে জন্ম লভাৰ জীৱনৰ প্ৰথম গীতটি লিখে। গীতটো হ'ল -

"কুসুম্বৰ পুত্ৰ শ্ৰী শংকৰ গুৰুৱে ধৰিছিল নামৰে তান,
নামৰে সুৰতে আনন্দত নাচিছিল পবিত্ৰ বৰদোৱা থান,
মোৰ গুৰু'ৰ, পবিত্ৰ বৰদোৱা থান।"

ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ জন্মৰ পৰা ১৯৪৭ চনলৈকে বিয়াল্লিছ আৰু বিশেষভাবে বিশ্বেতিহাসৰ বিপৰ্যয়ৰ উত্তেজনাৰ মাজেদি তাৰ জীৱন হয়। ১৯৪৭ চনত ভাৰত স্বাধীন হোৱাৰ আগলৈকে এই বছৰকেইটা ভূপেন হাজৰিকাৰ ব্যক্তিত্ব বিশেষভাবে গঢ় লয়। তেওঁৰ গীত বিবুধান বুজিবলৈ, তেওঁৰ কবি প্ৰাণৰ কথা জানিবলৈ সেই সময়ৰ ভাৰতৰ ৰাজনৈতিক অৱস্থা আৰু তেওঁৰ ব্যক্তিত্বৰ ওপৰত বিশেষ প্ৰকাৰ পেলোৱা কেইজনমান ব্যক্তি আৰু সামাজিক অৱস্থান বিষয়ে অলপ জনা উচিত।

ড° হাজৰিকাৰ জন্মৰ বছৰচেৰেক আগতে ১৯২০ চনত কলিকতাৰ পৰা বিশেষ এক বৈঠকত আৰু গান্ধীজীৰ অনুপ্ৰেৰণাত কংগ্ৰেছ পাটিয়ে স্বৰাজ লাভৰ কাৰণে অসহযোগ আন্দোলন কৰিবলৈ সিদ্ধান্ত গ্ৰহণ কৰে। এই অসহযোগ আন্দোলনে ভাৰতৰ জাতীয় আন্দোলনত এক বিপ্লৱৰ পৰিবৰ্তন কৰিছিল আৰু এক অহিংস ধৰণেৰে গান্ধীজীয়ে ভাৰতীয়সকলক একেই হ্ৰষ্ট হ'ৱী ঐক্য এক সংগ্ৰামী দলটো কণ্ঠস্বৰিত কৰিছিল। ১৯২০ চনৰ জালিয়ানাবালাবাগৰ নৃশংস হত্যাকাণ্ডৰ ক্ষোভ লৈহে ব্ৰিটিছ চৰকাৰে কঠোৰ হাতেৰে এই গণ আন্দোলন দমাবলৈ চেষ্টা কৰিছিল। ভাৰতৰ হিন্দু আৰু মুছলমানৰ মাজত থকা মতানৈক্যৰ সুযোগ লৈ দুয়ো সম্প্ৰদায়ক বিভেদ কৰি ব্ৰিটিছ চৰকাৰে এক সক্ৰিয় নীতি অৱলম্বন কৰিছিল। আৰু ইয়ে স্বাধীনতাৰ এটা প্ৰধান হেতাৰ হিচাপে থিয় দিছিল।

গান্ধীজীৰ অহিংসা মন্ত্ৰৰ বলিষ্ঠ আন্দোলন, সুৰ্জ্যৰ শক্তিক জিনিবলৈ মোহন সিং আৰু নেতাজীৰ দুঃসাহসিক প্ৰচেষ্টা, ব্ৰিটিছ সাম্ৰাজ্য সদায় সুদৃঢ় কৰি ৰাখিবলৈ চাৰ্চিলৰ দৃঢ়তা আৰু ছোল বুদ্ধি শব মৰা জিনাৰ কাৰ্যকলাপে ১৯২৫ চনৰ পৰা ১৯৪৬ চনলৈকে বিয়লি থকা ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ জীৱনত প্ৰথম কুৰিটা বছৰ এক অতি দুৰ্যোগ পৰিবেশ কৰে।

মেৰাতে কুমল বিহুৰ তেওঁ নিজৰ কবি সুৰ এক অসম বিশিষ্ট বিহুৰ দেখে। বি কবি সুৰ সংযোজন বিহুৰী সুৰকাৰ, উত্তিকাৰ সম্পৰ্ক 'অগ্নিবীণা'ৰ অসমৰ উইমিৰ আৰু জ্যোতিপ্ৰসাদৰ 'ইন্দ্ৰ মালতী' শিল্পী পৰিচিত সেই অগ্নিকুমাৰে এক অত্যন্ত অনুপ্ৰেৰণাৰ ভূপেন হাজৰিকাই মেৰা আৰু সমতাৰ আল কৰে তেওঁৰ বিভিন্ন গীতত। ইয়াৰ এটি অংশ উল্লেখ কৰা হ'ল -

"অগ্নিযুগৰ ফিৰিঙতি মই
নতুন অসম গঢ়িম
সৰ্বহাৰাৰ সৰ্বস্ব পুনৰ ফিৰাই আনিম
নতুন অসম গঢ়িম।"

ভূপেন হাজৰিকাৰ শৈশৱ, কৈশোৰ আৰু তৰুণ জীৱনৰ এটা সোণালী কালছোৱা অতিবাহিত হৈছিল। প্ৰথমতে ধুবুৰী বিদ্যালয়ত তেওঁ প্ৰাথমিক শিক্ষা, গুৱাহাটীৰ আৰু শেষত তেজপুৰত পঢ়িছিল। তেজপুৰৰ পৰাই তেওঁ ১৯৪০ চনত মেট্ৰিক পাছ কৰিছিল। তাৰ পিছত তেওঁ গুৱাহাটীৰ কটন কলেজৰ পৰা বি.এ. পাছ কৰি ১৯৪৬ চনত বেনাৰছ হিন্দু বিশ্ববিদ্যালয়ৰ পৰা এম.এ.পাছ কৰিছিল।

ধুবুৰীত থকা দিন কেইটাত তেওঁ অসমী আয়ৰ সুৰ লাভ কৰিবলৈ সমৰ্থ হৈছিল। গুৱাহাটীৰ আৰু তেজপুৰত তেওঁ বিশিষ্ট লোকৰ ব্যক্তিৰ সংস্পৰ্শলৈ আহিবলৈ পাইছিল। তেজপুৰত তেওঁ সমাজৰ অভিজাত, অভিজ্ঞ, অভিজ্ঞতা থকা ব্যক্তিসকলৰ উপৰিও কথাৰ সিদ্ধান্ত সাহিত্যিক বক্তিসকলৰ কবিতাৰ পৰা অসমীয়া জাতি চিনিবলৈ আৰু অসমীয়া সমাজক সমালোচনাৰ চকুৰে চাবলৈ সুবিধা পাইছিল। তাৰ পিছত বেনাৰছ হিন্দু বিশ্ববিদ্যালয়ত তেওঁ ড° ৰাধাকৃষ্ণনৰ দৰে ব্যক্তিৰ সান্নিধ্য লাভৰ সৌভাগ্য পাইছিল। তেজপুৰত হাজৰিকাই সঙ্গীত চৰ্চা কৰিবলৈ আৰু তেওঁৰ জীৱনত বিশেষ প্ৰভাৱ পেলোৱা দুজন অসাধাৰণ ব্যক্তিক ওচৰৰ সময়ত আহিবৰ বাবে সুযোগ পাইছিল। এইজন দুজন হৈছে - বিপ্লৱী শিল্পী বিষ্ণুৰাভা আৰু অসমৰ শিল্পী জগতৰ চিৰ জ্যোতিষ্ক ৰূপকোঁৱৰ জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালা।

হাজাৰ হাজাৰ বছৰ ধৰি জীৱনৰ সাধাৰণ অধিকাৰৰ পৰা বঞ্চিত হৈ থকা লোকৰ কাৰণে কথা বিষ্ণুপ্ৰসাদৰ সমগ্ৰ সংগ্ৰামে হাজৰিকাক মানৱতা আৰু মানৱাধিকাৰৰ প্ৰতি সজাগ কৰিলে। নামৰ 'মোৰে জীৱনৰে সখা কৃষ্ণ' গীত গাই গাই এজিনাকৈ বিষ্ণুৰাভাই সদনীয়া হোৱালীয়ালৈ যুদ্ধ কৰিছিল আৰু পুলিচৰ পৰা হাত সাৰিবৰ বাবে নিজা প্ৰবল যৌৱন পাগলাদিয়া নদী সাঁতুৰি পাৰ হৈছিল আৰু তেওঁৰ লগত একেলগে সাঁতুৰি পাৰ হৈছিল কনকলতা বাৰ লগত তাৰাৰ প্ৰেম হৈছিল। এই কাহিনীটোক লৈয়ে ড° ভূপেন হাজৰিকাই এটা গান ৰচিছিল। গানটোৰ একাংশ তলত দিয়া হ'ল -

"গৌৰীপুৰীয়া গাভৰু দেখিলো
হাতী ধৰিবলৈ যৈ
হাতীও ধৰিলো,মাহুতো দুখিলো
সাঁতুৰি থকাৰ হৈ।"

এইখিনিতে উল্লেখযোগ্য যে ৰাভাই অকল স্বাধীনতাৰ বাবে যুঁজা নাছিল, তেওঁ এখন সাম্যবাদী সমাজ গঢ়িবলৈ যুঁজিছিল। ড° হাজৰিকাইও এখন সাম্যবাদী সমাজৰ কথা সদায় উপলব্ধি কৰিছিল তাৰেই জনসাধাৰণৰ দুখ-কষ্টৰ গান গোৱাবলৈ।

ফিৰে বিদ্ৰোহী স্বাধীনতাৰ কাৰণে, স্বদেশ প্ৰেমৰ কাৰণে, ন্যায় বিচাৰি হাজাৰ মানুহ মৰিছিল, সেইদৰে জ্যোতিপ্ৰসাদৰ গীত, কবিতা আৰু অন্যান্য সৃষ্টিত প্ৰকাশ পাইছিল স্বদেশৰ প্ৰেম, অসম আৰু অসমীয়াৰ প্ৰতি আন্তৰিক প্ৰীতি। জ্যোতিপ্ৰসাদৰো বৈচিত্ৰময় সৃষ্টিৰাজিয়ে যে ড° হাজৰিকাক বিশেষ অনুপ্ৰাণিত কৰিছিল তাত সন্দেহ নাই। সেয়েহে ১৯৩৯ চনত জ্যোতিপ্ৰসাদ আগৰৱালাৰ দ্বিতীয়খন অসমীয়া কথাছবি ইন্দ্ৰমালতী নামৰ, অভিনেতা হিচাপে কাম কৰিছিল। সেই কথাছবিৰ বিখ্যাত গানটো 'বিশ্ব বিজয়ী ন জোৱান' অসমৰ চুকে কোণে বিশেষ জনপ্ৰিয় হৈছিল। ইয়াৰ পিছত ১৯৪৮ চনত তেওঁ কথা আৰু সুৰ দিয়া 'কেৱল যৌৱন মাতনে মাতনে...' গানটো গাই ভূপেন হাজৰিকাই তৎকালৰ মাটিৰ গাঁৱলীয়া অতি আপোন আনিছিলে যোৱা হাজাৰ হাজাৰ মানুহক অনুপ্ৰাণিত কৰিছিল। ইয়াৰোপৰি তেওঁ 'সতী বেউলা' নামৰ কথাছবি এখনতো সংগীত পৰিচালনা কৰিছিল।

১৯৪৯ চনত আমেৰিকাৰ কলম্বিয়া বিশ্ববিদ্যালয়ত গণমাধ্যম বিষয়ত উচ্চ শিক্ষাৰ কাৰণে গৈছিল আৰু ১৯৫২ চনত তাতে তেওঁ পি এইচ.ডি. ডিগ্ৰী লাভ কৰে। তেওঁৰ গৱেষণাৰ মূল বিষয় আছিল 'The Role of Mass communication in Indias Adult Education.' তেওঁ সেই বিশ্ববিদ্যালয়তে ছাত্ৰী প্ৰিয়ম পেটেলক বিয়াও পাতিছিল। প্ৰিয়ম আছিল কাম্পলা, উগাণ্ডাৰ সমবাসী চিকিৎসক মুলজী ভাই পেটেল আৰু তেওঁৰ পত্নী মণিবেন পেটেলৰ জীয়াৰী। ১৯৫৩ চনত সপৰিয়ালে ভাৰতলৈ উভতি আহিছিল আৰু ১৯৫৫ চনত তেওঁ গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ শিক্ষা বিভাগৰ প্ৰবক্তাৰূপে নিযুক্তি পাইছিল। কিন্তু ১৯৫৭ চনত বিশ্ববিদ্যালয়ৰ শিক্ষকতাৰ পদ ত্যাগ কৰি নিজৰ পুত্ৰ আৰু পত্নীক লৈ অসম ত্যাগ কৰি কলিকতাত বসবাস কৰিবলৈ আৰম্ভ কৰে। ১৯৬৭ চনত তেওঁ অসম বিধান সভাৰ সদস্যৰূপেও নিৰ্বাচিত হৈছিল। ১৯৮১ চনত হাজৰিকাৰ গীতৰ প্ৰথম সংকলন 'ভূপেন হাজৰিকাৰ গীত আৰু জীৱন ৰথ' প্ৰকাশ পাইছিল। ১৯৯৩ চনত অসম সাহিত্যসভাৰ শিৱসাগৰ অধিৱেশনত সভাপতি পদতো নিৰ্বাচিত হৈছিল। ১৯৯৯ চনৰ পৰা ২০০৪ চনলৈ ভাৰতৰ সংগীত নাটক একাডেমীৰ চেয়াৰমেন পদত তেওঁ অধিষ্ঠিত হৈছিল। ২০০০ চনৰ পৰা ২০১০ চনলৈ তেওঁ নতুন দিল্লীত অৱস্থিত ইন্দিৰা গান্ধী কলা কেন্দ্ৰৰ 'বোৰ্ড অৱ ট্ৰাষ্টি'ৰ সভাপতিও আছিল।

তেওঁ সংগীত পৰিচালনাকৰা কেইখন মান ছবিৰ নাম তলত উল্লেখ কৰা হ'ল - ক) 'সতী বেউলা', (১৯৪৮) (খ) 'পিয়লি ফুকন' (১৯৫৫), (গ) 'এৰা বাটৰ সুৰ' (১৯৫৬), (ঘ) 'ধুমুহা' (১৯৫৭), (ঙ) 'কেঁচা সোণ' (১৯৫৯), (চ) 'পুৱতি নিশাৰ সপোন' (১৯৫৯), (ছ) 'শকুন্তলা' (১৯৬১), (জ) 'মণিৰাম দেৱান' (১৯৬৪), (ঝ) 'প্ৰতিধ্বনি' (১৯৬৫), (ঞ) 'লটিঘটি' (১৯৬৬), (ট) 'চিকমিক বিজুলী' (১৯৬৯), (ঠ) 'অপৰূপা' (১৯৮২), (ড) 'মা' (১৯৮৬), (ঢ) 'প্ৰিয়জন' (১৯৯৩), (ণ) 'পানী' (১৯৯৫)।

ইয়াৰোপৰি তেওঁ বঙালী কথাছবিতো সংগীত পৰিচালনা কৰিছিল। সেইসমূহ হ'ল - জীৱন তৃষ্ণা, জোনাকৰে আলোত, 'মাহুত বন্ধুৰে', 'অসমাপ্ত', 'এখানে পিঞ্জৰ, দম্পতি', 'চামেলি মেমচাব', 'দুই বেচাৰা' ইত্যাদি। তেওঁ এখন বড়ো কথাছবিতো সংগীত পৰিচালনা কৰিছিল। সেইখন হ'ল 'জিউনী জিবাং' (১৯৮৭)। ড° ভূপেন হাজৰিকাই হিন্দী কথাছবিতো সংগীত পৰিচালনা কৰিছিল। সেইকেইখন হ'ল 'মেৰা ধৰম মেৰী মা' (১৯৭৭), 'ৰুদালি' (১৯৯৩), 'চাজ' (১৯৯৭), 'দৰমিয়া' (১৯৯৭), 'গজগামিনী' (২০০০), 'দমন' (২০০১), 'কিউঁ' (২০০৩) ইত্যাদি।

ওপৰত উল্লেখ কৰা 'শকুন্তলা', 'প্ৰতিধ্বনি' আৰু 'লটিঘটি' কথাছবিৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰপতিৰ পৰা ৰজত পদক লাভ কৰিছিল আৰু 'চমেলী মেমচাব' কথাছবিৰ সংগীতৰ বাবে শ্ৰেষ্ঠ সংগীত পৰিচালকৰ বঁটা লাভ কৰিছিল। ১৯৭৭ চনত তেওঁ ভাৰত চৰকাৰৰ পৰা পদ্মশ্ৰী লাভ কৰিছিল। ড° হাজৰিকাদেৱে ১৯৭৮ চনত এইচ.এম.ভি. কোম্পানীৰ পৰা 'গোল্ডেন ডিস্ক' উপহাৰ লাভ কৰিছিল। ১৯৯২ চনত তেওঁ 'দাদা চাহেব ফাল্কে বঁটা' লাভ কৰিছিল আৰু ২০০১ চনত ভাৰত চৰকাৰে তেওঁক কলা সংস্কৃতিৰ অৱদানৰ বাবে সন্মানিত কৰিছিল আৰু ভাৰত চৰকাৰৰ দ্বাৰা 'পদ্মভূষণ' উপাধি লাভ কৰিছিল। শেষত ২০০৮ চনত অসম চৰকাৰৰ দ্বাৰা 'অসম ৰত্ন' লাভ কৰিছিল। আমাৰ উল্লেখ কৰা তেওঁৰ বিশিষ্ট অৱদান সমূহৰ মাজত বহুতো গান গাই বা লিখি অকল অসমীয়া মানুহকে নহয় দেশ-বিদেশত সমাদৰ লাভ কৰিছিল। কিয়নো ড° ভূপেন হাজৰিকাদেৱৰ গীতত জীৱন কৰাৰ আনন্দ আৰু আশাবাদী দৃষ্টিভংগী প্ৰতিফলিত হয়। অকল গীতেই নহয় ১৯৪৬ চনৰ আগলৈকে ড° হাজৰিকাৰ কবিতাৰ বাহিৰেই বিশেষ গঢ় লৈছিল। ১৯৬৬ চনৰ এক অসুস্থ পৰিস্থিতিত এটি গীত হ'ল -

"মোৰ গান হওঁক
বহু আত্মহীনতাৰ বিপৰীতে এক গভীৰ আত্মাৰ গান।
মোৰ সুৰ বিন্যাসত মূৰ্ত হওঁক অতীত বৰ্তমান
চিৰ উজ্জ্বল ভৱিষ্যতে যেন তাতে কৰে নিতে স্নান।"

ড° ভূপেন হাজৰিকাদেৱে জীৱনৰ আৰম্ভণিতে ৰচা বিদ্ৰোহী গীত 'অগ্নি যুগৰ ফিৰিঙতি মই' আৰু সময়ে সময়ে তেওঁৰ ৰচিত বিদ্ৰোহী প্ৰাণৰ স্পষ্ট পৰিচয় পোৱা যায়। শোষণকাৰীৰ বিৰুদ্ধে অত্যাচাৰীৰ বিৰুদ্ধে যুদ্ধ কৰিবলৈ মানুহক প্ৰেৰণা যোগোৱাৰ বিদ্ৰোহী গীতবিলাক শাণিত তৰোৱালতকৈও চোকা আছিল। সেই গীতবোৰ হ'ল 'নব কংকালৰ অস্থি সাজি শোষণকাৰীক বধিম', 'মেঘৰ গুৰু গুৰু চিঞৰি উঠিলে পৃথিৱী উঠিলে কঁপি,' সেই সুৰতলৈ বি মুকুতা শীতলতৰ সেই শক্ত দৈত্যটোৰ নহয় মৰণ 'কত্তাৰ নহৰ্ভ', 'মধ্য এটি নাম জীৱনবে' আদিৰ যোগেদি প্ৰকাশে সমাজক সহজেই ছুই পাৰিছিল।

ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ বিভিন্ন গীতত সাম্যবাদ অথবা ৰাজনৈতিক মতবাদৰ সংকেত পোৱা যায় সেই গীতবোৰক বিদ্ৰোহী শ্ৰেণীত পেলোৱা হৈছিল। তলত সেই গীতৰে এটিকি উল্লেখ কৰা হ'ল।

"বিশৃঙ্খ বিপ্লৱই অহোৰাত্ৰি চিঞৰে চিঞৰে
প্ৰচণ্ড অগ্নিশিখা জ্বালামুখী হৈ উঠে
কিয় উঠে ?
পৃথিৱীতো নহয় প্ৰলয়ৰ আকাংক্ষী
গণ মানস নহয় অশেৰ প্ৰয়াসী
তথাপিতো শিখা উঠে।"

অসমীয়া সমাজে অনুৰূপ সম্প্ৰদায় বা পাহাৰী লোকৰ প্ৰতি

অহা যুগত ভাবিছিল তাৰ আঁতৰাই অসমৰ পৰম্পৰাগত আৰু ঐতিহ্যৰ লোকৰ মাজত প্ৰীতি বিনিময় কৰা এখন সমাজ গঢ়িবলৈকো হাজৰিকাৰ বিশেষ হেঁপাহ আছিল। সেয়েহে তেওঁৰ যৌৱনকালৰ গীতত এই ভাব অতি মধুৰকৈ প্ৰকাশ পাইছিল। তাৰেই গীত একটিৰ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল -

" যুৱতী অনামিকা গোস্বামী
আৰু যুৱক প্ৰশান্ত দাসে
বিয়াত হেনো বিঘ্ন বাধা পালে
বাৰ বাধা পালে।
সেয়ে কাকো নজনাই কামাখ্যা ধামত
দুয়ো দুয়োকে আজি মালা পিন্ধালে
বাৰ মালা পিন্ধালে।"

ড° ভূপেন হাজৰিকা এজন মানৱতাবাদীও আছিল। মানুহৰ দুখ কষ্ট, দাৰিদ্ৰ্য বা শোকময় পৰিস্থিতিৰ কৰুণ চিত্ৰ দাঙি ধৰাত ড° হাজৰিকাএজন অদ্বিতীয় শিল্পী আছিল। সেয়েহে তেওঁৰ গীতত তেওঁৰ মানৱতাবাদী দৃষ্টিভংগী স্পষ্টভাৱে প্ৰকাশ পাইছিল। তেওঁৰ গীতত তেওঁৰ কোমল মানৱ হৃদয়ৰ মানৱীয় স্পন্দন আমি শুনিবলৈ পাওঁ। তলত মানুহৰ বাবে লিখা গান এটাৰ একাংশ উল্লেখ কৰা হ'ল -

"মানুহে মানুহৰ বাবে, যদিহে অকণো নেভাবে
অকণি সহানুভূতিৰে, ভাবিব কোনেনো কোৱা ?
সমনীয়া।"

ড° ভূপেন হাজৰিকা এজন প্ৰেমিকো আছিল। তেওঁ যাৰ যে কোন বয়স কালতে যি প্ৰেম সাগৰত জপিয়াই পৰিছিল, সেই সাগৰৰ নীলাৰ বৈচিত্ৰ্যত তেওঁ আত্মবিভোৰ আছিল - তেওঁ তাক সাঁতুৰি পাৰ হ'ব পৰা নাছিল বা তাৰ প্ৰচণ্ড ঢৌত ডুবো যোৱা নাছিল। তেওঁ কেৱল নাৱৰ সংগৰ হেৰোৱা নাৱিকৰ দৰে ক'তো খোপনি পুতিব নোৱাৰি দিকবিহীনভাৱে উটি ফুৰিছিল। তেওঁ যি মুকুতাৰ সন্ধানত বা যি প্ৰেমৰ অন্বেষণত প্ৰেমৰ নীলিম সলিল ৰাশিত নিজকে বিলীন কৰিছিল সেই মুকুতাৰ সন্ধান তেওঁ নাপালে। তেওঁৰ কিছুমান গীতত এই কথা প্ৰকাশ পায়। সেই গীতৰে একাংশ তলত উল্লেখ কৰা হ'ল -

"আকাশী গংগা বিচৰা নাই
নাই বিচৰা স্বৰ্ণ অলংকাৰ
নিঠুৰ জীৱনৰ সংগ্ৰামত
বিচাৰো মৰমৰ মাত এষাৰ।"

ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ মাতৃ তেওঁৰ অতিশয় প্ৰিয় আছিল। তেওঁ তেওঁৰ জন্মদাত্ৰীক জ্ঞানদায়িনীৰূপে দেখিছিল। তেওঁৰ বহু গীতত মাতৃৰ প্ৰতি এই স্নেহৰ প্ৰকাশ পাইছিল। তেওঁৰ জন্মভূমি অসমকো মাতৃৰ ৰূপত দেখিছিল আৰু সেই কথা তলত উল্লেখ কৰা গীতটিত স্পষ্ট ৰূপত প্ৰতিফলিত হয় -

"অসম আমাৰ ৰূপহী গুণৰো নাই শেষ
ভাৰতৰে পূৰ্ব দিশত সূৰ্য উঠা দেশ।"

অসমীয়া ভাষাত শিশু গীত অতি তাকৰ আৰু যি আছে তাৰ বেছিভাগেই উপদেশ মূলক বা 'শেহী অ' শেহা, আমলখি কেঁহা'ৰ নিচিনা একে গতৰে। সেয়েহে কণ কণ ল'ৰা ছোৱালীক ৰোমাঞ্চিত কৰিব পৰা বা বিচিত্ৰ কল্পনাৰে তেওঁলোকৰ মনত কলকলনি তুলিব পৰা বহু গীত ড° ভূপেন হাজৰিকাই লিখিছিল আৰু গাইছিল -

"বগ বিলিনা কোনে অ' বগ বিলিনা কোনে ?
সোণ কপাই বগ আনিছো কিনা কোনে কোনে।"

ড° ভূপেন হাজৰিকা অসমীয়াৰ জাতীয় সংগীতকাৰ, জাতীয় গীতিকাৰ আৰু জাতীয় গায়ক। সেয়েহে তেওঁ বহু অসমীয়া লোকগীত আৰু লোক গীতৰ সুৰ হেৰাই যোৱাৰ পৰা ৰক্ষা কৰিছিল। তেওঁ আমাৰ পুৰণি জনপ্ৰিয় সুৰৰ আধাৰত নতুন গীত ৰচনা কৰি, সেই সুৰবিলাকক নতুন জীৱন দিছিল আৰু বহু গীতক কৌশলেৰে গাই সেইবিলাকক সৰ্বজনপ্ৰিয় কৰি তুলিছিল। তলত সেই গীতৰে এটিটি উল্লেখ কৰা হ'ল -

"হে যদি ভলোৱা
যদি হেন' ভলোৱা
আমাক লাগিছে আপোন বোল মনমত নাই।"

ইয়াৰোপৰি তেওঁ গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ত শিক্ষাদান কৰি থকা কালছোৱাত শিক্ষাৰ্থী সকলৰ বাবে এটি গীত ৰচিছিল আৰু গীতটো হ'ল -

"জিলিকাব লুইতৰে পাৰ, জিলিকাব লুইতৰে পাৰ
এন্ধাৰৰ ফেটা ভাঙি প্ৰাগজ্যোতিষৰ ঘৰ
তেজিছি নিজৰাৰে ধাৰ,
শত শত বন্তিৰে জ্ঞানৰে শিখাৰে
জিলিকাব লুইতৰে পাৰ।"

ড° ভূপেন হাজৰিকাই বিভিন্ন কথাছবিৰ সংগীত পৰিচালক হিচাপে কাম কৰিছিল আৰু নিজেও গীত গাইছিল। এই বিষয়ে আগত উল্লেখ কৰা হৈছে। তেওঁৰে সংগীত পৰিচালনা কৰা এখন কথাছবি 'অপৰূপা'ৰ এটি গীতৰ কলি তলত উল্লেখ কৰা হ'ল আৰু গানটো গাইছিল ঊষা মংগেশকাৰে -

" অপৰূপা..........অপৰূপা
অসীমৰ নীল নভত তুমি এক বিন্দু অশ্ৰু
অপৰূপা তুমি মুক্ত অনুভৱ জানো তুমি কথা নাই।"

কলা সংস্কৃতিৰ ঢৌ-কৌই বিচাৰি স্থিতি বিহীন উৰণীয়া যৌৱন দৰে কৃতিৰ পথাৰে পথাৰে আজীৱন সঁচৰি ফুৰা ড° ভূপেন হাজৰিকাদেৱে নিজেই এঠাইত লিখিছিল - 'মই অসমৰে পথাই যাযাবৰ'। কিন্তু এই আত্মৰ যাযাবৰ ড° হাজৰিকা লক্ষ্যবিহীন যাযাবৰ নহয় - তেওঁৰ এই যাযাবৰী শিল্পী জীৱনৰ এক সুন্দৰ লক্ষ্য আছিল। মানৱৰ সমাজকো মানৱৰ গীত গাই নিপীড়িত কঁপাবলৈ সংকল্প গ্ৰহণ কৰা ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ মূল লক্ষ্য আছিল য'তেই তেওঁ মানৱ প্ৰেমৰ ৰস আৰু বস্তুৰ খনিৰ সন্ধান পায়, তাকেই বিশ্ব মানৱ সমাজত বিলাই দিয়া। হয়তো সেইবাবেই দেশ-বিদেশৰ নাচিবৰে নাচিবৰে মানুহৰ জয়গান গাই যাযাবৰ জীৱন অতিবাহিত কৰা ড° ভূপেন হাজৰিকাই তেওঁৰ নিজৰ এটি গীতত কৈছে, তেওঁৰ নিজৰ জীৱনৰ কান্দোনখিনি তেওঁ নিজেই গাঁঠি থৈছে আৰু জীৱনৰ কেৱল হাঁহিখিনিহে মানুহৰ মাজত বিলাই দিবলৈ প্ৰয়াস কৰিছে। এইজন বিশ্ববিখ্যাত, সুধাকণ্ঠ, অসম ৰত্ন, মানুহক সমাজ ভালপোৱা জনা,প্ৰকৃতিক সমাজ ভালপোৱা জনা ড° ভূপেন হাজৰিকাৰ মৃত্যু হয় মুম্বাইৰ কোকিলাবেন হস্পিতালত যোৱা ৫/১১/২০১১ ইং তাৰিখে। তেওঁৰ স্থান পূৰণ আমি কৰিব নোৱাৰো ঠেকিবাৰ্থ, কিন্তু তেওঁৰ যি মহান সৃষ্টি, মহান আদৰ্শ তাক বাবে আমি সকলোৱে সমজনে ধাৰো আৰু উন্নতি কৰিব পাৰো তাৰ বাবে আমি সকলোৱে চেষ্টা কৰিব লাগিব। ****

ভূপেন হাজৰিকাৰ গীত আৰু জী
দৰ্শনঃ এটি অৱলোকন

"আকাশ সাৱটি নামিলো সাগৰত
বুকুত কঢ়িয়ালো আগ্নেয়গিৰি।
শব্দৰ ৰথযুগে ধৰিলে সাৱটি
কণ্ঠত সুৰৰ অনন্ত সুৰভি ॥
অন্তহীন তৃষ্ণাৰে ঘূৰিলো ঘূৰিলো
খুলি দিলো মোৰ জীৱন সঁফুৰা।"

এয়া ভূপেন হাজৰিকাদেৱে লিখা এটি গীতৰ একাংশ। গীতটিৰ মাজেৰে হাজৰিকাদেৱে নিজৰ জীৱনৰ সমস্ত যেন খুলি দিলে অসমীয়া জাতিৰ হাতত। খুলি দিয়া বুলি ক'লে ভুল হ'ব, ক'ব লাগিব অৰ্পণ কৰিলে। ই অসমীয়া জাতিৰ বাবে এখন তোৰণ যেটিৰে অব আহ্বান।

বিশ্ববিখ্যাত সংগীত শিল্পী, 'দাদাচাহেব ফাল্কে বঁটা' বিজয়ী ভূপেন হাজৰিকাদেৱে যোৱা অৰ্ধশতিকাতো অধিক কাল ধৰি আধুনিক অসমীয়া সংগীতৰ ক্ষেত্ৰত এখন বিশিষ্ট আসন অধিকাৰ কৰি আছে। ভাৰত চৰকাৰে তেওঁক 'পদ্মশ্ৰী' উপাধিৰে সন্মানিত কৰে। ১৯৯৮ চনত তেওঁক পশ্চিম বংগ সাংবাদিক সন্থাই 'সত্যজিৎৰায়' 'বঁটা' প্ৰদান কৰে। তেওঁ ২০০১ চনত 'পদ্মভূষণ', ২০০৮ চনত অসম সাহিত্য সভাৰ 'সাহিত্যাচাৰ্য' সন্মান আৰু ২০০৯ চনত সংগীত-নাটক অকাডেমীৰ বত্ন তথা ফেল' সন্মান লাভ কৰে।

ভূপেন হাজৰিকাদেৱৰ গীতসমূহ কেৱল এক কল্পনা বা চৰ্থ নহয়, তেওঁৰ গীতসমূহ জীৱনমুখী। তেওঁৰ গীতসমূহত অসমীয়া জন-জীৱনৰ আশা-আকাংক্ষা, আবেগ, অনুভূতি, হৰ্ষ-বিষাদ আদি অতি সুন্দৰ ৰূপত প্ৰতিফলিত হৈছে। অসমৰ ভিন ভিন জাতি-জনজাতিৰ মাজত বান্ধি ৰখাৰ প্ৰয়াস ভূপেন হাজৰিকাদেৱে অহৰহ কৰি আহিছে। কণ্ঠ, শক্তিশালী লেখনি আৰু পৰিব্যাপ্ত অৰ্থময়তাৰে তেওঁৰ গীতে, বেলেগ কৰি ৰাখিছে এনেদৰে-

"বিস্তীৰ্ণ পাৰৰে
অসংখ্য জনৰে
হাহাকাৰ শুনিও
নিঃশব্দে নীৰৱে
বুঢ়া লুইত তুমি
বুঢ়া লুইত বোৱা কিয় ?"

- এয়া প্ৰতি গৰাকী ভুক্তভোগী অসমীয়াৰে প্ৰাণৰ কথা। এয়া যেন লুইতে কঢ়িয়াই অনা যাতনা অথবা ভয়ানক হাহাকাৰ নিৰৱিৰ বিপক্ষে তীব্ৰ প্ৰতিবাদ।

আজাৰৰ বাবে হাহাকাৰ কৰা পৃথিৱীৰ প্ৰতিটো মাতৃজাতিৰ সমস্ত প্ৰতিফলিত হৈছে 'শানেইৰ পোখাৰ' ... প্ৰতিবাদী ব্যক্তিৰ মাজত লুকাই আছে এক বাসনা - পুনৰবাৰ ... কোকাদুৰ, বুকুত কেঁকাই থকা শিশুক আশ্বাস দিছে মাকে ... খুওৱাৰ। এই আশ্বাস দুৰ্ভাগ্যজনক মিছা আশ্বাস। এক বিক্ষুব্ধ ... উমেৰে নিচুকাই শেষলৈ মাকে হেৰুৱাইছে তেওঁৰ সোণাটিক।

হাজৰিকাদেৱৰ গীতৰ প্ৰতিটো শব্দ, সুৰ আৰু প্ৰকাশ ... আপোন অসমীয়াৰ সুবাস। অসমৰ থলুৱা অৰ্থাৎ চুকে-কোণে ... প্ৰতিটো জাতি-জনগোষ্ঠীৰ মাত-কথা ইয়াত বিদ্যমান। তেওঁৰ "... বিৰিখিৰ বৰষুণে নতুন বতাহ ক'ৰ' - গীতটিয়ে শ্ৰোতাক এক বিশেষ ... প্ৰদান কৰে যাৰ বাবে দেশপ্ৰেম হৈ পৰে মুক্তি আৰু আনন্দৰ ... যাত্ৰা। এই গীতটিৰ জৰিয়তে তেওঁ অসমীয়া জন-জীৱনৰ বিভুমান ... বৈশিষ্ট্য যেনে- বৰষুণ আৰু কৃষিৰ অবিচ্ছেদ্য সম্পৰ্ক, মাইহাং ... পানীৰ সোৱাদ, পথুলিৰ কেতেকী বকলামীয়া গোন্ধ, আই পিতাইৰ ... ঘাম মাটিত পেলাই কৰা সোণবৰণীয়া ধাননি শস্যৰবনি আদি অতি সুন্দৰ ... প্ৰতিফলিত কৰিছে।

"বুকু হম্ হম্ কৰে - মোৰ আই
কোনে নিজা হৰে - মোৰ আই
পুত্ৰ হৈ মই কিমতে ৰওঁ ?
আই, কোৱে হৈ মই মৰোঁ ॥"

এই গীতটিৰ মাজেৰে দেখুওৱা হৈছে দেশলৈ আহি পৰা ... কথা, দেশ ৰক্ষাৰ বাবে গঢ় বান্ধাৰ কথা। চৌদিশৰ বাহু সময় ... হ'লেও অসমৰ প্ৰতি পুত্ৰৰ অন্তৰ বিদ্ধ কঁপে। কাতৰ হৈ উঠে ...

শত্ৰুৰ পৰা ৰক্ষা কৰাৰ বাবে। গীতটিৰ 'হয় হয়' শব্দ দুটি হ'ল আশংকা, ভীৰুতা আৰু তাৰ বিপৰীতে সাহসৰ প্ৰতীকী ৰূপ। হাজৰিকাদেৱে দেশবাসীক শোণিত অৰ্থাৎ তেজ ত্যাগেৰে হ'লেও দেশ মাতৃক ৰক্ষা কৰিবলৈ আহ্বান জনাইছে।

হাজৰিকাদেৱৰ গীতত এটাকৈ কাহিনী থাকে। কোনো ডেকা-গাভৰুৰ ব্যৰ্থ প্ৰেমৰ গাঁথা। সময়, সমাজে মিলিবলৈ বাধা দিয়া প্ৰেমিক যুগলৰ ব্যথা তেওঁৰ কাপেৰি নিগৰি পৰে। বিদ্ৰোহ হয় সমাজৰ প্ৰতি। বিশালতা প্ৰদান কৰা আকাশতো এদিন হাহাকাৰ হ'ব।

"আয় আয় আকাশ শুন
আয় আয় বতাহ শুন
বিশ্বজুৰে হাহাকাৰ হ'ব।"

এই গীতটোক আধুনিক বেলাড আখ্যা দিব পাৰি। ব্যৰ্থ প্ৰেমিক যুগলৰ মনত খুদুৱিয়াই থকা প্ৰশ্নবোধ যেন পাহাৰত প্ৰতিধ্বনিত হৈছে। শোক, বিদ্ৰোহ আৰু আকুলতা পূৰ্ণ গীতটো যেন পাহাৰে পাহাৰত ঠেকা খাই ঘূৰা অশৰীৰী কিনিনি, যাৰ প্ৰতি আকৰ্ষণ ৰহস্যময়।

বিশালতাই ভূপেন হাজৰিকাক প্ৰভাৱিত কৰে। তেওঁৰ নিজৰ জীৱনকো বিশালতাৰে পৰিচালিত কৰিব খোজে। শিল্পীৰ নিজা কোনো ঘৰ নাই। বিশ্ববাসী শিল্পীয়ে এয়াই মাথো মোৰ ঘৰ বুলিছে, তেওঁ বঞ্চিত হৈছে জীৱনৰ মহানুভৱতাক উপলব্ধি কৰাৰ পৰা। বিমানে শিল্পীয়ে উঠাইৰ পৰা নিৰ্ভাইছে গৈছে, দেখা পাইছে মানুহক, সোমাই পৰিছে মানুহৰ মাজত আৰু বুকুত লৈ ফুৰিছে মানুহৰ আকুতি, চেনেহ আৰু জীৱনৰ ৰং। সেয়ে তেওঁ লিখিছে -

"মই এটি যাযাবৰ
ধৰাৰ দিহিঙে - দিপাঙে লৱৰোঁ।
নিবিচাৰি নিজা ঘৰ।"

সময়ৰ লগে লগে যেন মানুহৰ মন পাশৱিক হৈ গৈ আছে। মানুহেই যেন মানুহৰ শত্ৰু হৈ পৰিছে। মানুহে মানুহক মাৰিছে, কাটিছে। মানুহৰ প্ৰতি মানুহৰ কোনো সহানুভূতি নোহোৱা হৈছে। সেয়েহে হাজৰিকাদেৱে মানুহক মানুহ হিচাপে, জীয়াই থাকিবলৈ আহ্বান জনাইছে এনেদৰে -

"মানুহে মানুহৰ বাবে
যদিহে অকণো নেভাবে
অকণি সহানুভূতিৰে
ভাবিব কোনেনো কোৱা
সমনীয়া
মানুহে মানুহৰ বাবে।"

হাজৰিকাদেৱে তেওঁৰ গীতৰ যোগেদি কেৱল নিজ জন্মভূমিৰ প্ৰতি থকা দেশবাসীৰ দায়িত্ব, নিষ্পাপ প্ৰেমক সমাজে আনি দিয়া বাধা, মানুহক মানুহ হিচাপে জীয়াই থকাৰ আহ্বান - আদিবোৰেই প্ৰতিফলিত কৰা নাই। তেওঁ লগতে অসমীয়া ধুনুৰা গাভৰুৰ ৰূপৰ বৰ্ণনা কৰিবলৈও পাহৰা নাই। সেয়ে তেওঁ গাইছে—

"গৌৰীপুৰীয়া গাভৰু দেখিলোঁ
হাতী ধৰিবলৈ গৈ
হাতীও ধৰিলোঁ তাইকো মুহিলোঁ
গাঁজুৰি পলাবৰ দৈ।"

হাতী ধৰিবলৈ গৈ গৌৰীপুৰীয়া গাভৰু দেখা, পলাবৰ দৈক গাঁজুৰি হাতী ধৰাৰ লগতে গৌৰীপুৰীয়া গাভৰুক মোহাচ্ছন্ন কৰা গাঁঠিকেৰে এক অতি মিঠা আৰু কোমল অনুভূতি।

"মই মেলিছা এই জীৱনৰ
মায়া এৰি গুচি যাম
আশা কৰোঁ মোৰ চিতাৰ কাষত
তোমাৰ সঁহাৰি পাম।
....
....
সমূহৰ বাবে গীত গাই গাই
তোমাক পাহৰি গ'লো
....
....
তোমাৰ এটুপি চকুলো পালেই
মই পাম মোৰ দাম।"

এই জীৱনৰ পৰা এদিন সকলোৱে বিদায় ল'ব লাগিব। সেয়েহে বিদায়ৰ সময়ত হাজৰিকাদেৱে জীৱনৰ আধাতেই হেৰুৱাব লগীয়া হোৱা তেওঁৰ প্ৰিয়তমা পত্নীক চিতাৰ কাষত পাবলৈ হেঁপাহ কৰিছে। এই পৃথিৱীৰ পৰা বিদায়ৰ মুহূৰ্তত তেওঁ প্ৰিয়তমাৰ এটুপি চকুলো পাবলৈ বিচাৰিছে।

গতিকে দেখা যায় যে ভূপেন হাজৰিকাদেৱে জীৱনক বাদ দি কেৱল কল্পনাৰ ৰাজ্যত উটি ভাঁহি সুৰৰ মায়াজাল সৃষ্টি কৰিব বিচৰা নাই। তেওঁ গীতৰ মাজেৰে প্ৰতিফলিত কৰিছে অসমীয়া জন-জীৱনক, অসমীয়াৰ জীৱনৰ হৰ্ষ-বিষাদক, আশা-নিৰাশাক। সেয়েহে ক'ব পাৰি হাজৰিকাদেৱৰ গীতসমূহ জীৱনমুখী গীত।

****

অসমীয়া সমাজ জীৱনত তামোল-পাণৰ স্থান : এটি সমালোচনা

দীপশিখা ...

আমাৰ সমাজ জীৱনৰ লগত তামোল-পাণৰ এক মহান ঐতিহ্য সাঙোৰ খাই আছে। অসমীয়াৰ পৰম্পৰাগত সমাজৰ মাজত এক সুকীয়া স্থান দখল কৰিছে। অসমীয়া সমাজত তামোল পাণৰ প্ৰচলন কেতিয়াৰ পৰা আৰম্ভ হৈছে সেয়া সঠিকভাৱে ক'ব পৰা নাযায়। কিন্তু আহোমসকলৰ শাসনৰ দিনৰ পৰা তামোল পাণৰ প্ৰতি বিশেষ শ্ৰদ্ধা জনোৱা হয়। আহোম স্বৰ্গদেউ আৰু ত্ৰা - তাম্বীয়া সকলক তাম্বুলী চ'ৰা আৰু তাম্বুলী ফুকন উপাধি প্ৰদান কৰি তামোল পাণৰ প্ৰতি আদৰ আৰু শ্ৰদ্ধা প্ৰতিপন্ন কৰা হয়। সমাজৰ এই ধাৰাবাহিকতা নিৰবিচ্ছিন্নভাৱে চলি আছে আৰু আগলৈ থাকিব।

অসমৰ গাঁৱৰ অঞ্চলত আলহী আহিলে প্ৰথমতে তামোল পাণেৰে আপ্যায়ন কৰা হয়। ভাওনা- সবাহ, বিয়া আদিত ব্যাপকভাৱে তামোল-পাণৰ প্ৰচলন দেখা যায়। সেইদৰে ধাৰ্মিক পূজা- পাতল উৎসৱ, বেজালী বিয়া, বৰ বিয়া আদিত তামোল-পাণৰ ব্যৱহাৰ অপৰিসীম। মুঠৰ ওপৰত ক'বলৈ গ'লে সমাজ জীৱনৰ লগত তামোল পাণৰ নিবিড় সম্পৰ্ক আছে। এই তামোল পাণ যোৱ আমাৰ অসমীয়াৰ সংস্কৃতি।

আজিৰ পৰা বহু বছৰ আগতে তামোল-পাণৰ জৰিয়তে মানুহে বিয়ালৈ নিমন্ত্ৰণ কৰিছিল। কিন্তু সময় বাগৰাৰ লগে লগে তামোল পাণেৰে নিমন্ত্ৰণ কৰাৰ উপৰি চিঠিৰে নিমন্ত্ৰণ কৰা ৰীতি হ'ল।

লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ সাধু কথাত কেঁচা তামোলপাণ কাটি দিয়া দিয়া কাহিনী শোৱা যায়। শৈশৱ কালত "ব'হো দিয়ে সলু... ধৰা নিয়ালৰ বিয়া, অৰ্থিকিকিহ তামোল কাটি আমাকো এখন দি... খোৱা মনত আছে। বিহুগীতটো তামোলৰ বিবৰণ আছে। যে...

"মোৰ সোণ তামোল খোৱা হ'লে
কালি লেখুৱালোহেঁতেন।"

বিয়া - বাৰুণ ক্ষেত্ৰত তামোল পাণৰ ব্যাপক প্ৰচলন হ... জোৰণৰ দিনা দৰাঘৰীয়াই এটোপ তামোল লৈ যায়। তাৰেপৰি ... শেষত সেই তামোল দৰা কইনাৰ লগতীয়াই দিয়ে। সেইদৰে বাহিৰ ... দিয়াই দিয়ে। বিয়াৰ দিনাখন আকৌ উভতি পথৰ জোৰণৰ দিন সৌ... এখন শৰাইত তামোল খোৱা হয়। সেইদিনা বাকি যোৱন কৰি কইনাই সাৰদিনা পাণ কৰিবে আৰু এবিলা একিলাকে স... সমাপ্তি ঘটাই এটি নতুন পৰিয়ালৰ সৈতে বিলীন হৈ যায়।

গাঁৱৰ কোনো মানুহ অপৰাধী বুলি বিবেচিত হ'লে নামঘৰত - বিচাৰ হয়। তাতে অপৰাধী জনে ভুল স্বীকাৰ কৰাৰ উপৰিও দণ্ড হয়। অপৰাধীক ক্ষমা কৰা হয় আৰু কেতিয়া গাঁৱৰ পৰা বেলেগ থাকিব লগা হোৱাত পৰিয়ালক অসামাজিক দেখা দিয়ে। এনে অৱস্থাত সেইসকল অপৰাধীয়ে নামঘৰত তামোল-পাণৰ শৰাই দি সেৱা কৰে। অপৰাধী জনক দিয়া দণ্ড মুকলি কৰা যায়। এনে বহু দিনৰ পৰা পাৰি যে আমাৰ সমাজত তামোল-পাণৰ এক বিশেষ স্থান আছে।

****

অংক শাস্ত্ৰৰ অসাধাৰণ বিজ্ঞানী শ্ৰীনিবাস ৰামানুজন ঃ এটি সমীক্ষা

অভিজিৎ শৰ্মা

শ্ৰীনিবাস ৰামানুজন আয়েংগাৰৰ জন্ম হৈছিল ইংৰাজী ১৮৮৭ চনৰ ২২ ডিচেম্বৰ তাৰিখে তামিলনাডুৰ তাঞ্জোৰ জিলাৰ ইৰোদ নামৰ ঠাইত। তেওঁৰ পিতৃ আছিল এখন কাপোৰৰ দোকানৰ সাধাৰণ কেৰাণী। কোনোমতে পেটে - ভাতে খাই থাকিব পৰা অৱস্থা আছিল। নজনাক জনাৰ প্ৰতি মানুহৰ প্ৰবল আগ্ৰহ থাকে। লক্ষ্য যাৰ স্থিৰ তেওঁক অভাৱ অনাটনেও কোনো বাধা দিব নোৱাৰে। তেওঁ কুম্ভকোনম নামৰ নগৰ এখনৰ শিক্ষানুষ্ঠানত শিক্ষালাভ কৰিছিল। এই বিশ্ববিখ্যাত বিজ্ঞানীজনৰ ল'ৰা কালতে এটা আমোদজনক ঘটনা ঘটিছিল।

সেইদিনা শ্ৰেণীকোঠাত পাটী গণিতৰ পাঠদান চলিছিল। শিক্ষকজনে বোৰ্ডত তিনিটা কলৰ ছবি আঁকি ছাত্ৰসকলক সুধিলে, ধৰা শ্ৰেণীত তিনিজন ল'ৰা উপস্থিত আছে। মোৰ হাতত তিনিটা কল আছে। যদি কল তিনিটা মই সিহঁতৰ মাজত ভগাই দিওঁ তেন্তে সিহঁতে প্ৰত্যেকে কিমানটাকৈ পাব? সন্মুখৰ বেঞ্চত বহা ল'ৰা এজনে তপৰাই উত্তৰ দিলে, "প্ৰত্যেকে একোটাকৈ পাব।" শিক্ষকজনে হয় বুলি মুৰ দুপিয়ালে। তেনেতে কাষৰ এখন বেঞ্চত বহি থকা ল'ৰা, এজনে থিয় হৈ কৈ উঠিল " মহাশয়, যদি কাৰোৱে মাজত কল দিলোৱা নাযায় তেতিয়াও ল'ৰা কেইজনে একোটাকৈ কল পাবনে? ল'ৰাজনৰ এই অদ্ভুত প্ৰশ্নটো শুনি লগৰীয়াহঁতে খিলখিলাই হাঁহিবলৈ ধৰিলে আৰু সিহঁতে ক'লে - " এইটো বাৰু প্ৰশ্ন হ'লনে? ই কি মূৰ্খ।" তেতিয়া শিক্ষক জনে গুৰুগম্ভীৰ ভাবে ছাত্ৰসকলক ক'লে, "তোমালোকক হাঁহিবলৈ কিহে পাইছে? এওঁ এটা সুন্দৰ চিন্তামূলক প্ৰশ্ন কৰিছে। এওঁ কি ক'ব বিচাৰিছে শুনা। এওঁ জানিব বিচাৰিছে যদি শূন্যক শূন্যৰে ভাগ কৰা হয় তাৰ ভাগফলটো একে হ'বনে?"

গণিতৰ এই অসাধাৰণ প্ৰশ্নটোৱে বহু শতিকাজুৰি বহু বিজ্ঞ গণিতজ্ঞকে ভবাই তুলিছিল। এচাম গণিতজ্ঞই ক'ব খোজে যে, শূন্যক

শূন্যৰে ভাগ কৰিলে শূন্যৰ বাহিৰে একো হ'ব নোৱাৰে। কিন্তু আন এজাৰে কম শূন্যক শূন্যৰে ভাগ কৰিলে তাৰ উত্তৰ হ'ব এক। এই প্ৰশ্নটোৰ শুদ্ধ উত্তৰ ভাৰতীয় গণিতজ্ঞ ভাস্কৰে দি গৈছে। তেওঁ প্ৰমাণ কৰি থৈ গৈছে যে শূন্যক ভাগ কৰিলে তাৰ উত্তৰ হ'ব অনন্ত, অসীম। এই জটিল আৰু দাৰ্শনিক প্ৰশ্নৰে শ্ৰেণীৰ অংকৰ শিক্ষকক জনাই যোৱা সেই অসাধাৰণ ল'ৰাজনেই আছিল শ্ৰী নিবাস ৰামানুজন, যি একালত প্ৰখ্যাত গণিতজ্ঞ হৈ পৰিছিল।

মাত্ৰ তেৰ বছৰ বয়সতে ল'নিৰ বিখ্যাত ত্ৰিকোণমিতিৰ সাধাৰণ উত্তৰ উলিয়াব পাৰিছিল। মাত্ৰ পোন্ধৰ বছৰ বয়সতে তেওঁৰ হাতত জৰ্জ শুবিজকাৰ নামৰ গণিত বিজ্ঞানী এগৰাকীৰ দুটা খণ্ডত ৰচিত গণিতৰ তাত্ত্বিক কিতাপ এখন আহিল। ইয়াত ছয় হাজাৰমান উপপাদ্য চমুকৈ বৰ্ণনা কৰা আছিল। কিতাপখন হাতত লৈয়ে ৰামানুজে আটাইবোৰ উপপাদ্য তন্ন-তন্নকৈ পৰীক্ষা কৰি চালে আৰু তাৰ পাছত তেওঁ নিজ জ্ঞান আৰু বুদ্ধিৰে কিছুমান নতুন উপপাদ্য সৃষ্টি কৰি পেলালে। এই কিতাপখনেই ৰামানুজনক গণিতৰ জগতখনলৈ বৰকৈ আকৰ্ষিত কৰিলে।

ইংৰাজী ১৯০৩ চনৰ প্ৰবেশিকা পৰীক্ষাত তেখেতে প্ৰথম বিভাগত উত্তীৰ্ণ হয় আৰু তাৰ পাছত কুম্ভকোণমৰ চৰকাৰী কলেজত নামভৰ্ত্তি কৰে। তাত ৰামানুজনে ৰোমান, গ্ৰীক, ইতিহাস, সংস্কৃত, ইংৰাজী, গণিত, বিজ্ঞান আৰু শৰীৰ বিজ্ঞান আদিৰ শিক্ষা লাভ কৰিছিল।

সৰুৰে পৰা তেওঁৰ অংক বিষয়ত বৰ ধাপ আছিল। সেইবাবে গণিতৰ বাহিৰে বাকীবোৰ বিষয়লৈ পিঠি দিয়া বাবে তেওঁ বাৰ্ষিক পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হ'ব নোৱাৰিলে। ফলত লাভ কৰি থকা বৃত্তিটোও হেৰুৱাব লগা হৈছিল। ইয়াৰ পিছত মাদ্ৰাজলৈ গৈ তাত এখন কলেজত এফ. এ. শ্ৰেণীত নাম ভৰ্ত্তি কৰে। তাতো তেওঁ পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ হ'ব নোৱাৰিলে। কিন্তু এই বিফলতাই তেওঁৰ গণিতৰ প্ৰতি নিচা বঢ়াইহে তুলিলে।

ইংৰাজী ১৯০৯ চনত বাইছ বছৰীয়া ৰামানুজনক বিয়া পাতি দিলে। কইনা আছিল ৮ বছৰীয়া। ইংৰাজী ১৯১০ চনৰ পৰা তেওঁলোকে মাদ্ৰাজত বসবাস কৰিবলৈ ধৰিলে। বিয়াৰ পিছত তেওঁৰ দায়িত্ব বাঢ়িল। তেওঁ এটি কৰ্ম সংস্থান বিচাৰিলে। নানা অভাৱ-অভিযোগৰ মাজেৰে তেওঁৰ দিন পাৰ হ'বলৈ ধৰিলে। কিন্তু সৎ পথত থাকিলে ভগৱান যেনো মানুহৰ সাৰথি হয়। শিক্ষাৰ প্ৰতি ৰামানুজনৰ এনে পৰম আগ্ৰহ দেখি ভাগ্যদেৱী এদিন সুপ্ৰসন্ন হ'ল। ভাৰতীয় গাণিতিক সমিতিৰ গুৰি ধৰোঁতা ৰামস্বামী আয়াৰে দয়া পৰবশ হৈ ৰামানুজনক মাদ্ৰাজৰ মহাগাণনিকৰ কাৰ্য্যালয়ত এটা চাকৰি যোগাৰ কৰি দিয়ে। কিছুদিন পাছত সেই কাম বাদ দি বন্ধুৰ সহায়ত তেওঁ মাদ্ৰাজত প'ৰ্ট্ৰাষ্টত ইংৰাজী ১৯১২ চনত মাহে ২৫ টকা দৰমহাৰ এটি সৰু চাকৰি পায়।

ৰামানুজনৰ অংক শাস্ত্ৰৰ প্ৰতি এনে অদম্য আগ্ৰহৰ কথা লাহে লাহে সকলোতে বিয়পি পৰিল। সেই কথা অংক শাস্ত্ৰৰ পণ্ডিত সকলৰো কাণত লগবাকৈ নাথাকিল। ইংৰাজী ১৯১৩ চনৰ ১৬ ... ৰামানুজনে কেম্ব্ৰিজ বিশ্ববিদ্যালয়ৰ গণিত বিজ্ঞানী অধ্যাপক ... হাৰ্ডিৰ আৰু সেই অঞ্চলৰে কেইগৰাকীমান শিক্ষাবিদৰ সহায়ত তেওঁ ... গৱেষণাৰ বাবে এটা বৃত্তি দিয়াবলৈ উঠি পৰি লাগিল। আৰু ... থকা অপাৰ জ্ঞান আৰু আগ্ৰহৰ বাবে মাদ্ৰাজ বিশ্ববিদ্যালয়ে মাহে ... টকীয়া এটি বৃত্তি প্ৰদান কৰিলে।

মাদ্ৰাজ বিশ্ববিদ্যালয়ে আগবঢ়োৱা বৃত্তিৰ সহায়ত ... ১৯১৪ চনৰ ৭ এপ্ৰিলত লণ্ডনত উপস্থিত হয়। লণ্ডনৰ ট্ৰিনি... তেওঁক এটা অনুদান আগবঢ়ালে। হাৰ্ডিয়ে দেখিলে যে ৰামানু... প্ৰখৰ গাণিতিক, মেধাসম্পন্ন ব্যক্তি। মাত্ৰ তেওঁৰ কোনো ডিগ্ৰী ... সেইবাবে বাহিৰৰ জগতখনত গণিতৰ কিমান উন্নতি হৈছে তাৰ ... নাজানে। হাৰ্ডিয়ে সেইবোৰ জ্ঞান ৰামানুজনক দি গ'ল। ... বুজি পালে যে অবিভক্ত ভাৰতৰ ক্ষেত্ৰত জীৱিত গণিতজ্ঞ সকল... ৰামানুজনৰ সমকক্ষ আৰু কোনো নাই।

অতি কম দিনৰ ভিতৰতে বিশেষ শ্ৰেণী, উপপাদ্য ... জ্যামিতীয় শ্ৰেণী, ভিন্ন ভগ্নাংশৰ সমীকৰণ আদিৰ ক্ষেত্ৰত ৰামানুজনে ... পূৰ্ব অভিজ্ঞতা যোগাইছে। অৱশ্যে আনুষ্ঠানিক শিক্ষা নথকা বাবে ... সমস্যাৰ সন্মুখীন হ'বলগীয়াও হৈছিল। ইংলেণ্ডত থকা সময়ত তে... খন গৱেষণা পত্ৰ প্ৰকাশ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিল। ইংৰাজী ১৯১৮ ... ২৮ ফেব্ৰুৱাৰীত তেওঁ ৰয়েল ছ'ছাইটিৰ সভ্য মনোনীত হয়। সেই ব... ১৩ অক্টোবৰত ট্ৰিনিটি কলেজৰে সভ্য মনোনীত হয়। ইংলেণ্ডৰ ৰ... ছ'ছাইটিৰ সদস্য পদৰ দৰে এটি অতি সন্মানিত পদ পোৱা তেওঁ হৈছে ... গৰাকী ভাৰতীয়। প্ৰকৃত প্ৰতিভাৰ কোনোদিনে মৃত্যু নাই।

এসময়ত অংক কৰিবলৈ কাগজ কিনিব নোৱাৰি ৰাস্তাৰ ... বুটলি অংক কৰিবলগীয়া ৰামানুজনক কেৱল ইংলেণ্ডে নহয়, সমগ্ৰ ... এগৰাকী অসাধাৰণ গণিতজ্ঞ বুলি স্বীকৃতি দিলে। বীজ গণিতৰ ... ৰামানুজনৰ অৱদান আছিল প্ৰচুৰ। এই ক্ষেত্ৰত ৰামানুজনৰ অৱদান তেওঁ... বিদগ্ধ গণিতজ্ঞ ইউলাৰ আৰু জেকবিৰ লগতহে তুলনা কৰিব পা... ইংলেণ্ডত অংক শাস্ত্ৰৰ গৱেষণাৰ কামত একান্ত মনে লাগি থকাৰ সময়... ৰামানুজন দুৰাৰোগ্য যক্ষ্মা ৰোগত আক্ৰান্ত হৈ পৰে। মৃত্যু সুনিশ্চিত ... জানি তেওঁক ভাৰতলৈ পঠিয়াই দিয়ে। ১৯২০ চনৰ ২৬ এপ্ৰিল তাঁ... মাত্ৰ বত্ৰিছ বছৰ বয়সতে এই গৰাকী মহান মনীষীৰ পৰলোক প্ৰাপ্তি ...

ৰামানুজনৰ মৃত্যুত ভাৰতবৰ্ষই আন এজন বিবেকানন্দক অকা... হেৰুৱালে। স্বামী বিবেকানন্দৰ দৰে ৰামানুজনেও অতি কম বয়... তেওঁৰ অসাধাৰণ পাণ্ডিত্যৰ দ্বাৰা অংক শাস্ত্ৰৰ জগতখন জোকাৰি গ... অতি কম সময়ৰ বাবে পৃথিৱীলৈ আহিও তেওঁ সেই সময়খিনিৰ এটি মুহূ... অপব্যয় কৰা নাছিল। ৰামানুজনৰ হাজাৰ হাজাৰ উপপাদ্যৰে ভৰা ডিঁ... মূল্যবান টোকাবহী মাদ্ৰাজ বিশ্ববিদ্যালয়ত সংৰক্ষণ কৰি ৰখা হৈছে। ... সকলৰ বাবে এই গ্ৰন্থ অধ্যয়ন গৱেষণাৰ অমূল্য সম্পদ হৈ ৰৈছে।

****

ভূপালৰ গেছ দুৰ্ঘটনা ঃ এটি আলোকপাত

ৰঞ্জনা দেৱী

১৯৮৪ চনৰ সেই ভয়াবহ নিশাটোৰ [illegible] ভূপাল বাসীয়ে আজিও পাহৰিব পৰা নাই। ভূপালৰ সেই গেছ দুৰ্ঘটনাৰ ২৫ বছৰ পূৰ্ণ [illegible] ভূপালৰ [illegible] সেই [illegible] । [illegible] দুৰ্ঘটনাৰ [illegible] কাৰবাইড [illegible] । [illegible] ভূপালৰ [illegible] । [illegible] ১৫ বছৰৰ [illegible] ৭২ ঘণ্টাৰ ভিতৰতে মৃত্যু হৈছিল ১০ হাজাৰৰ পৰা ১২ হাজাৰ লোকৰ । [illegible] । [illegible] ১৮ হাজাৰ লোক মৃত্যু মুখত পতিত [illegible] । [illegible] ১৯৮৪ চনৰ ২ ডিচেম্বৰ নিশাৰ ১০ বজাৰ ৪২ মিনিটত [illegible] ৫১০ [illegible]

নিৰ্মমন সেই ঘটনাই জোকাৰি যোৱা ভূপালত আজিও সুস্বাস্থ্য গঢ়ি তোলাৰ বিষয়টো প্ৰবল প্ৰত্যাহ্বান হৈ ৰ'ল । বি মুহূৰ্তত ভূপালৰ সেই ভয়াবহ গেছ দুৰ্ঘটনাই ২৫ বছৰ পূৰ্ণ কৰাৰ সন্ধিক্ষণত উপনীত হৈছে । তেনে সময়তে আকৌ আন এটা পদাৰ্থ ট্ৰিনিট্ৰন মিহলি পানী খোৱাৰ ফলত ৫৫ জনৰ পৰা ৭০ জন শ্ৰমিকৰ শাৰীৰিক অৱনতি ঘটিছিল । পেটৰ বিষ, মূৰ ঘূৰণি, বমি, ছালৰ ৰোগ আদি বিভিন্ন ৰোগত আক্ৰান্ত শ্ৰমিকসকল এতিয়াও স্থানীয় চিকিৎসালয়ত চিকিৎসাধীন হ'ব লগীয়া হৈছে । কিন্তু আচৰিত কথা হ'ল যে কেনেকৈ এনে ঘটনা ঘটিবলৈ পালে তাৰ স্পষ্টকৈ কোনেও একো ক'ব পৰা নাই। ভূপালৰ দৰে ঘটনাবিলাক গুৰুত্ব সহকাৰে ল'ব লাগে আৰু প্ৰয়োজনীয় সুৰক্ষামূলক ব্যৱস্থা শক্তিশালী কৰাত গঢ়ি তুলিব লাগে ।

****

অসমীয়া সমাজত নাৰীৰ স্থান - এক চমু আলোকপা

নাৰী আৰু পুৰুষকলৈয়ে সমাজ গঠিত। সেয়ে সমাজত নাৰী আৰু পুৰুষ উভয়ে সমান স্থান পাব লাগে। কিন্তু আদিম যুগৰ পৰাই সমাজত নাৰীয়ে পুৰুষৰ সমান স্থান পোৱা নাই। সমাজত প্ৰচলিত ধৰ্মীয় আৰু সামাজিক প্ৰথাৰ বিবাহে নাৰীক পুৰুষৰ ওচৰত আত্মসমৰ্পণ কৰিবলৈ বাধ্য কৰায়। সামাজিক নীতি - নিয়মৰ দ্বাৰা পৰিচালিত বিবাহে নাৰীৰ দাসত্বৰ বন্ধন আনি দিয়ে। পুৰুষ প্ৰধান সমাজ ব্যৱস্থাত নাৰী হৈ পৰে সন্তান উৎপাদন আৰু ঘৰুৱা কাম - কাজ কৰা দাসী। যুগ যুগ ধৰি নাৰীয়ে পুৰুষ সংস্কৃতিৰ দ্বাৰা পৰিচালিত হৈ যি দুৰ্বল মনোভাৱৰ বশৱৰ্তী হৈ পৰিছে তাক ত্যাগ কৰিব লাগিব আৰু ঘৰুৱা নাইবা ব্যক্তিগত জীৱনত পুৰুষৰ সমান অধিকাৰ সাব্যস্ত কৰিব পাৰিব লাগিব।

অসমীয়া সমাজত নাৰীৰ স্থান ভাৰতৰ অন্য ৰাজ্যতকৈ পিছপৰা বিধৰ বুলি ক'ব নোৱাৰিলেও ইয়াৰ যথেষ্ট সত্যতা আছে। অসমৰ পুৰুষ প্ৰধান সমাজ ব্যৱস্থাত অতীজৰে পৰা নাৰীক শাসন আৰু শোষণ কৰি অহা হৈছে। বজাৰৰ পৰা কিনি অনা বস্তুৰ দৰে নাৰীক পুৰুষে বিদাৰি চাই ভাল হ'লে ছোৱালীজনীৰ মত থাকিলেও বা না বিয়া কৰোৱাৰ ব্যৱস্থা আছে।

অসমীয়া সমাজক ৰক্ষণশীল মনোভাৱে বুৰাই ৰখাৰ বা স্বাধীনতা বা স্ত্ৰী - শিক্ষাৰ প্ৰয়োজনীয়তা বিচাৰ কৰা হোৱা নাছিল। যদি পৰিসংখ্যা উলিয়াই চাওঁ তেতিয়াহ'লে নিশ্চয় আমি সকলোৱে ক কৰিব পাৰিম যে অসমৰ স্ত্ৰী - শিক্ষা ভাৰতবৰ্ষৰ অন্য ৰাজ্যতকৈ পিছপৰি আছে। বৰ্তমান যুগ যিহেতু বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তি বিদ্যাৰ যু যুগত ল'ৰা - ছোৱালী সকলোৰে সম অধিকাৰ আছে। সকলো চিন্তাশীল ব্যক্তিয়ে স্ত্ৰী শিক্ষাৰ প্ৰসাৰ, যৌক্তিক চিন্তা - চৰ্চা আদিত প্ৰদান কৰিব লাগিব। তেতিয়াহে পুৰুষ প্ৰধান সমাজ ব্যৱস্থাৰ প্ৰতিপন্ন কৰিব পাৰিব।

সমাজত নাৰীক সদায় অৱহেলাৰ চকুৰে চোৱা হয়। এজন

এইদৰে সমাজত বিভিন্ন কাম কৰিব পাৰে সেই একেইখিনি কামকে যদি এগৰাকী ছোৱালীয়ে কৰে তেতিয়া সেই ছোৱালীজনী হৈ পৰে কুলক্ষিণী । উদাহৰণ স্বৰূপে, এজন ল'ৰাই নিশা দুই বজালৈকে বাহিৰত থাকিলেও সমাজৰ মানুহে কোনেও একো নকয় । কিন্তু যদি এগৰাকী ছোৱালীয়ে বাহিৰৰ পৰা ঘৰলৈ সন্ধ্যা ঘূৰিছিল কিবা ভাবি বজালৈকে কোনোবা Competition কাৰণে ও বাবে টৈ অফলে অৰ্থাৎ আহে তেতিয়া কোনোবাই যদুতো ক'ব, এই মাতবোৰ ভাল আছিল এতিয়া । সেই বাকিবোৰে সদা ক'ব না না কেনেকৈ ঘূৰিছিল । আন প্ৰকাৰে এগৰাকী সকলো আৰু সাকল ছোৱালী যদি কিবা কষ্ট বা নিজ ইচ্ছাৰে নিজৰ পছন্দ কৰাই জীৱনটো মাত্ৰ তেতিয়াও এইদৰে সমাজৰ এচাম লোকে ক'ব এইজনী ছোৱালী এনেকে জীৱনটো নষ্ট ক'ৰবাত কিবা অপৰ সমাজে মাৰে, সদ'লেগো সাকল ছোৱালী এগৰাকী এনেকৈ জীৱনটো ? হৃদয়ে অধিক বেছিকৈ সেইখিনি ভাৰি কৰিছিলী । এনেকুৱা বহুতো আছে কথা । দুইতে বিভোলো কামতেই নাৰীক সদায় নিচ পেলাব খোজা হয় । এগৰাকী ছোৱালীয়েই এজন ল'ৰাক আগে বেছি মৰম কৰে । ঘ'ত মাকজনী নিজেই এগৰাকী ছোৱালী । ছোৱালীক মাত্ৰ গৰ্ভতেই কথা হত্যা, তাইনী হত্যা আদি বৰ্তমান এচাম শিক্ষিত লোকেও সকলো নহয় । এগৰাকী ছোৱালীক সদায় চাবিবেৰৰ মাজতে আবদ্ধ কৰি ৰখা হয় । ছোৱালী এজনীৰ শিক্ষাৰ প্ৰয়োজন কেৱল ঘৰুৱা কাম - কাজৰ কাৰণেহে । এনেকুৱা বৰ্তমান সমাজত ছোৱালীৰ গুৰুত্ব আৰু নাৰী পুৰুষৰ সম অধিকাৰৰ বিষয়ে আত কৰাব পাৰিলেহে সমাজত নাৰীক অগ্ৰাধিকাৰ দিব পৰা যায় । নাৰীক পুৰুষৰ সমান অধিকাৰ দিবলৈ শিক্ষক সমাজেও স্ত্ৰী শিক্ষাৰ প্ৰতি বিশেষ চৰ্চা আৰু গুৰুত্ব দিব লাগিব । স্ত্ৰী শিক্ষক বা পুৰুষ শিক্ষক সকলোৱে যিহেতু শিক্ষাৰ লগত প্ৰাথমিক স্তৰৰ পৰা জড়িত এজন শিক্ষাৰ্থীয়ে জোৱা এইখিনি কথা অনুধাৱন কৰাতো প্ৰয়োজনীয় - "A true teacher is rich without money . His wealth is to reckoned not in terms of bank balances but in the bountous love and layality, he has evoked in his pupils . He is an emperor whose empire is carved in the greatful minds of his pupils, which no power on earth can shake, no bomb destroy ."

William Thompson এ কয় যে পৰিয়ালৰ সুখ - সমৃদ্ধি তেতিয়াহে বিয়াত কৰিব তেতিয়া নাৰী আৰু পুৰুষৰ মাজত সমতাৰ সৃষ্টি হ'ব ।

স্ত্ৰী শিক্ষাৰ প্ৰসাৰত মাথা আৰু নাৰী পুৰুষৰ সমানী হিচাপে থাকিব লগাৰে আন এক কাৰণ হৈছে বাল্য বিবাহ । আজি কিছুবছৰ আগলৈকে অসমত বাল্যবিবাহৰ প্ৰচলন আছিল । ছোৱালী পুষ্পিতা হোৱাৰ আগতে তাইক কোনোবা ভেকাটৈ বিয়া দি উলিয়াই দিয়া হৈছিল । কেবাজনো সমাজ সংস্কাৰক আৰু সাহিত্যিকে সেইটো বন্ধ কৰিবলৈ হোৱালী দিয়া কৰাব কৰিবা হৈছিল । বাস্তৱ সমাজখনি ধৰ কৰিব, এক কি অসমতেই আহঁ কৰিবা আৰু অনেক স্থানতে নব কৰিবা ছোৱালী বেপ অলপ বয়সত বিয়া কৰাইছিল । নাৰীয়েও পুৰুষ সমাজৰ এই কঠোৰ বাধ্যতা অসিমত সাজুক নামি দ'ব লগীয়া হৈছিল ।

গুণাভিৰাম বৰুৱাৰ 'ৰাম নৱমী' (১৮৫৭) নাটৰ নাটকীয় উদ্দেশ্য বিধৱাক অতিক এজন বাৰুৰ মাধুৰীল কৰ বৰুৱাৰে বাল বৰ্তিবাগো দিব বিচাৰি । নৱৰ নৱমী সৌজন অৱস্থা সৌমবৌজটী তেতিয়া অতিৰ মৃত্যু হৈছিল । নাটিকাৰ নাৱীহৈ সমৰ দুখতে সেই সমৰৰ সমাজত প্ৰচলিত কৰি কুসুম আন তুলি ধৰিলে যে, 'কি দেশৰ এনে দেশাচাৰ আৰ যেন মানুহ জন্ম নহয়ে । জন্ম হ'লেও যেন তিৰোতা নহয় । তিৰোতা হ'লেও যেন বিধৱা নহয় । বিধৱা হ'লেও যেন বাল্য অবস্থাত নহয় ।' এই কথাখিনিত তদানীন্তন সমাজৰ পুৰুষ প্ৰধানতাক প্ৰতিফলিত কৰিছে । এজন পুৰুষৰ পত্নী বিয়োগ হ'লে তেওঁ আকৌ নতুনকৈ বিয়া কৰাব পাৰে, কিন্তু এগৰাকী ছোৱালী বিয়া হোৱাৰ দিনা বিধৱা হ'লেও তেওঁ আজীৱন সমাজৰ কঠোৰ নীতি - নিয়ম মানি চলিব লাগিব । গৰ্ভাৱস্থা অসমীয়া সমাজত উদাৰ উপন্যাস হোৱা নাই । অসমীয়া সমাজত গৰ্ভাৱস্থা নাৰীক পুৰুষৰ সমান অধিকাৰ দিয়া হোৱা নাই । নাৰীৰ প্ৰয়োজন যেন কেৱল ঘৰা - ভৰা আৰু ঘৰৰ লগতে আৰ্থিক আন্দোলন ধৰাতহে । তাৰ বাহিৰে আন একো নাই । বৰ্তমান অসমত শিক্ষিত লোকে নিজৰ ছোৱালীক পঢ়াবলৈ আগবাঢ়ি আহিছে, কিন্তু কিছু অংশ লোকে ছোৱালীক পঢ়াই - শিকাই কেৱল বিয়াৰ বাবেহে যোগ্য কৰাব বিচাৰে । যাতে ছোৱালীজনীয়ে এজন ভাল চাকৰিয়াল দৰা পায় । ছোৱালীৰ জীৱন যেন অকল বিয়াতহে শেষ । তাৰ বাহিৰে আন একো নাই । অসমত নাৰী জাগৰণৰ ক্ষেত্ৰত যাৰ নাম আটাইতকৈ প্ৰথমতে ল'ব লাগিব তেওঁ হ'ল চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানী । অসমত চন্দ্ৰপ্ৰভা শইকীয়ানী আছিল নাৰীবাদী আন্দোলনৰ প্ৰধান অগ্ৰ পথিকৃৎ । নাৰীৰ বিৰুদ্ধে কৰা সামাজিক অন্যায়ৰ বিৰুদ্ধে তেওঁ মাত মাতিছিল । তিনি বছৰ চৈনিকী সাৰ্থক এজন অতি সাধাৰণ পৰিয়ালত জন্ম গ্ৰহণ কৰা চন্দ্ৰপ্ৰভাই অশেষ পৰিশ্ৰম কৰি একাগ্ৰতাৰে শিক্ষা লাভ কৰিবলৈ সমৰ্থ হৈছিল । তেওঁৰ জীৱনী পঢ়িলে গম পোৱা যায় যে তেওঁ কিমান কঠোৰ পৰিশ্ৰম আৰু একাগ্ৰতাৰে সমাজৰ সকলো বাধা নেওচি নানা অপমান মূৰত পাতি লৈ নিজ পুত্ৰক আদৰ - ইমান কৰাৰ লগতে সমাজৰ এচাম লোকক দেখুৱাইছিল যে ছোৱালীয়ে প্ৰয়োজন হ'লে অকলে আগবাঢ়িব পাৰে ।

সৰ্বশেষত অসমীয়া সমাজ ব্যৱস্থাত নাৰীক পুৰুষৰ সম অধিকাৰ দি সমাজখনক আধুনিকতাৰ ফালেলৈ আগুৱাই নিবলৈ সকলোৱে স্ত্ৰী শিক্ষাৰ প্ৰসাৰৰ দ্বাৰা শিক্ষিত আৰু সুস্থ কৰি গঢ়াত প্ৰতিজন শিক্ষাৰ্থীৰ ওপৰত মোৰ একান্ত অনুৰোধ জনাই প্ৰবন্ধটো সামৰিলোঁ ।

****

মোবাইল ফোন আৰু যুৱ মানসিকতা

মৃদুলা দাস

Mobile phone is the wonderful gift of modern science and technology.

একবিংশ শতিকাৰ বিজ্ঞানৰ উদ্ভাৱন এক উল্লেখযোগ্য অন্যতম অৱদান হৈছে মোবাইল ফোন।

আকাশত আমি যেনেদৰে তৰাবোৰ দেখো নাইবা অমাৱস্যাৰ নিশা লাখ লাখ জোনাকী পৰুৱা দেখাৰ দৰে আমি এই বিশ্বৰ বিশেষকৈ আমাৰ দেশ ভাৰতবৰ্ষতো মোবাইল ফোনে দিনক দিনে স্থান দখল কৰি লৈছে। আজি বিভিন্ন কোম্পানীয়ে মোবাইল ফোন উলিয়াইছে। কোন কোম্পানীয়ে কিমান মোবাইল ফোন উলিয়াই দিব, কিমান বজাৰ দখল কৰিব এই লৈ আজি প্ৰতিযোগিতা চলিছে। মোবাইল ফোনৰ অপব্যৱহাৰ অনুভৱ দেশবোৰত বেছিকৈ হৈছে। প্ৰথম বিশ্বযুদ্ধৰ নাগাছাকি হিৰোছিমা এটম বোমাৰ দ্বাৰা ধ্বংস হৈছিল। এতিয়া উন্নত প্ৰযুক্তি বিদ্যাৰ উদ্ভাৱন লগে লগে হাজাৰ হাজাৰ কিলোমিটাৰ লক্ষ্য ভেদ কৰিব পৰা সা-সৰঞ্জামৰ সৃষ্টি হৈছে। ঠিক তেনেদৰে মোবাইলৰ সৃষ্টিয়েও গোটেই বিশ্বক এখন চপাই আনিবলৈ সক্ষম হৈছে। কিন্তু ইয়াৰ অপব্যৱহাৰৰ কথা চিন্তনীয়।

উন্নত প্ৰযুক্তিবিদ্যাৰ যুগত মোবাইলৰ আৱিষ্কাৰে যোগাযোগৰ ক্ষেত্ৰখনক উত্তম মাধ্যম হিচাপে বিবেচিত হ'লেও তাৰ কু-প্ৰভাৱ ছাত্ৰ আৰু যুৱ সমাজৰ ওপৰত পৰিছে। বিশেষকৈ ছাত্ৰ সমাজ আৰু যুৱ সমাজৰ ওপৰত কু-প্ৰভাৱ পৰা পৰিলক্ষিত হয়। ছাত্ৰ আৰু যুৱ সমাজৰ পথভ্ৰষ্টতা মোবাইল ফোনে নিগাই ধৰিছে। আমি জানো যে সময় নষ্ট কৰা মানে জীৱন নষ্ট কৰা। আজিৰ এই ছাত্ৰ সমাজৰ মাজত অভিভাৱকে মোবাইল ফোন তুলি দি ছাত্ৰ সমাজক এটমবোম, মিছাইল, নিউক্লিয়াৰৰ নিচিনা ধ্বংসকাৰী অস্ত্ৰ প্ৰদান কৰিছে। নাগাছাকি হিৰোছিমাৰ এটম বোমাৰ ক্ষয়ক্ষতি এতিয়াও মাৰ যোৱা নাই। এতিয়াও সেই ঠাইৰ লাখ লাখ মানুহৰ পংগুত্বৰ বোজা কঢ়িয়াব লগা হৈছে। আমিও পংগুত্বৰ বোজা কঢ়িয়াব নালাগিবনে? বহু ছাত্ৰ-ছাত্ৰী শিক্ষা জগতৰ বোজাৰ কথা পাহৰি মোবাইলৰ জগতত ডুব গৈ থাকে। পৰীক্ষাৰ সময়তো মোবাইলৰ মাজত ...। ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ হাতত মোবাইল ফোনৰ ... আৰু মোবাইলে পঢ়া-শুনাৰ প্ৰতি অমনোযোগী হৈ ... প্ৰতি আকৃষ্ট হৈ পৰে। ভবিষ্যত প্ৰজন্মক মোবাইল ফোনে ... ছাত্ৰ সমাজৰ কাৰণে এই পথ সহজীয়া হোৱা ... গোটেই দেশ আন্ধাৰ হৈ যাব আৰু এটা সমাজৰ জাতি ... লাগিব। দেশৰ মেৰুদণ্ড ভাঙি পৰিব।

মোবাইলফোনে আমাৰ বহুত সময় কাঢ়ি নিছে। ... ব্যৱহাৰে আমাক কিমান আওতাই নিয়াবুলি কথা ... পিছুৱাই হৈ হৈ আছে।

একবিংশ শতিকাৰ অন্যতম উল্লেখযোগ্য ... মোবাইলফোনে যুৱ মানসিকতাৰ ওপৰত বেয়া প্ৰভাৱ ... বিশেষকৈ বৰ্তমান সময়ত বিশ্বৰ সকলো প্ৰান্ততে ... মোবাইলফোনৰ অলপ অসাধাৰণ বহুবিধ উপকাৰ ... মোবাইলফোনৰ কু-প্ৰভাৱৰ অলপ নব প্ৰজন্মৰ ... অন্তৰৰ আৰু অপৰাধ সংঘটিত কৰি সকলোকে চিন্তিত কৰি ... বৰ্তমান যুৱ উশৃংখলতা সমাজৰ বাবে কলংক স্বৰূপ হৈ ... সমাজখনক সম্পূৰ্ণ ৰূপে গ্ৰাস কৰি পেলাইছে। যুৱ সমাজে ... কথা পাহৰি মোবাইলফোনৰ কথোপকথনত ব্যস্ত হৈ ... মোবাইলফোন সমাজক কেৱল হিচাপে ব্যৱহাৰ কৰিছে ... আধুনিক যুগত পৰিৱহনৰ প্ৰতিযোগিতা নাৰবিছে মোবাইলফোন ... লোৱাৰ প্ৰতিযোগিতাৰ বাটি পৰিছে। আজি যান বাহন আৰু ... সকলো চলিত অৱস্থাত মোবাইলেৰে ফোন কৰি পথ দুৰ্ঘটনা ... মৃত্যুবৰণ কৰিছে। বহীনকুৰি মাত্ৰা আলত বলী হৈ নিজৰ ... হৈছে। মোবাইল ফোনৰ লগতে মদ, ড্ৰাগ, চিগাৰেট, ... বস্তুৱে বৰ্তমান যুৱ চামক আকৰ্ষিত কৰিছে। স্কুল কলেজৰ ... মোবাইলফোনৰ অপব্যৱহাৰে পৰিবেশ বিনষ্ট কৰিছে। আজিৰ যুৱ ... ধৰ্ম সংস্কৃতি পাহৰি মোবাইলফোনৰ প্ৰতি হৈছে। মোবাইলফোনে ... যৌৱন দেশখনক বেছি আকৰ্ষিত হৈ হৈ আছে। প্ৰতি দিনটো ... থেকেগুৰ পৃথিৱীৰ যেকোনো ঠাইলৈ খবৰ পঠিয়াব পৰা হৈছে। ... ফোনৰ জৰিয়তে সন্ত্ৰাসবাদী সংগঠনে লগে ভেকুলী বিজাৰ ... চলিবতাৰণৰ পৰা সন্ত্ৰাস সৃষ্টি কৰিবলৈ হৈছে। মোবাইলফোন ... যোগাযোগৰ মাধ্যম। মোবাইলফোন অলোৱাৰ লগে লগে সন্ত্ৰাস ... সহজে যোগাযোগ কৰা অতি সহজ হৈছে। যাৰ ফলত এজন সন্ত্ৰাসক ... ঠাইলৈ যোৱা দিবলৈ সক্ষম হৈছে। ভাৰতবৰ্ষ এখন উন্নয়নশীল ... আজিৰ এই যুৱ সমাজখনে এটা চাল উশৃংখল আৰু বহীন কঠো ... লগত সহজীয়া হৈ পৰিছে। যেহেতু উন্নয়নশীল দেশৰ কাৰণে ... বিপদ। সমাজ সচেতন, শিক্ষাবিদ, বুদ্ধিজীৱীয়ে সময় থাকোঁতে ... ফোনৰ সন্ত্ৰাসৰ পৰা সমাজক পৰিত্ৰাণৰ কাৰণে আত্মনিয়োগ ... আকৰ্ষাই নিয়াত সহায় কৰা উচিত।

****

শংকৰদেৱৰ অংকীয়া নাট - এটি বিশ্লেষণাত্মক আলোচনা

জুৰিমণি দাস

অৱতৰণিকা ঃ

"শ্ৰীমন্ত শংকৰ সৰ্ব গুণাকৰ
যাকেৰি নাহিকে উপাম।
তোহাৰি চৰণক ৰেণু শতকোটি
বাৰেক কৰোহো প্ৰণাম।"

সৰ্বগুণাকৰ শ্ৰীমন্ত শংকৰদেৱে অসমৰ ধৰ্ম, সমাজ, সুকুমাৰ কলা আৰু সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰত যি দান দি গ'ল তাৰ তুলনা পাবলৈ বিৰল। তেখেত একেধাৰে কবি, সমাজ সংস্কাৰক, ধৰ্ম প্ৰৱৰ্তক, নাট্যকাৰ, অভিনেতা, সংগীতজ্ঞ আৰু পৰম ভক্ত। বহু দেৱতাৰ ঠাইত এক দেৱতাৰ উপাসনাৰ প্ৰৱৰ্তন আৰু নানা ধৰ্ম মতবাদৰ সমনি সৰল বিশুদ্ধ ভাগৱতী ধৰ্মমতবাদ স্থাপন কৰাৰ উদ্দেশ্যে তেখেতে সংস্কৃত গ্ৰন্থৰাজিক অৱলম্বন কৰি কাব্য, নাটক, গীত আদি নিজেও ৰচনা কৰে আৰু আনকো সেই কাৰ্যত ব্ৰতী কৰায়। এনেদৰেই ধৰ্ম আৰু সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰত এক নৱজাগৰণৰ সৃষ্টি কৰিবলৈ তেখেতে সক্ষম হয়।

১৩৭১ শক ইংৰাজী ১৪৪৯ খ্ৰীষ্টাব্দত নগাঁও জিলাৰ বৰদোৱাত আহিন মাহৰ ৫ তাৰিখ শুক্লা পঞ্চমী তিথি শুক্ৰবাৰে (ৰামচৰণ ঠাকুৰৰ মতে) আৰু দৈত্যাৰি মতে কাতি মাহৰ শুক্লা দ্বিতীয়া তিথিত শংকৰদেৱৰ জন্ম হয়। সকলতে মাকৰ মৃত্যু আৰু পিতৃ কুসুমবৰ ভূঞাৰো পৰলোকপ্ৰাপ্তি হোৱাত বুঢ়ী আই খেৰসুতীয়ে তাৰুণ্য -শীঘ্ৰ কৰি মহেন্দ্ৰ কন্দলীৰ টোলত নাম লগাই দিয়ে। শিক্ষা সমাপ্ত কৰি শংকৰদেৱে হৰিবৰ্ষ ভূঞাৰ কন্যা সূৰ্যৱতীক বিবাহ কৰি গৃহাশ্ৰম ধৰ্ম পালন কৰে। এটি কন্যা ৰাখি সূৰ্যৱতীৰ মৃত্যু হোৱাত ৰাম ৰাম, সৰ্বজয়, পৰমানন্দ, বলোৰাম, বলোভদ্ৰ, গোবিন্দ, নাৰায়ণ, ৰমাশ্ৰীৰাম, গোপাল, হেটিকলৰাম, মুকুন্দ, মুৰাৰি, মহেন্দ্ৰ কন্দলী, হৰিদাস বণিয়া, দামোদৰ আতা, শ্ৰীৰাম, হৃষিকেশ আদি সতৰ জনলৈ সৈ ১২ বছৰ ভাৰতৰ বিভিন্ন তীৰ্থ পৰ্যটন কৰি নানা সন্ত সাধুৰ সংস্পৰ্শত আহি নানা সম্প্ৰদায়ৰ কাৰ্যকলাপ দৰ্শন কৰি ঘৰলৈ উভতি আহে। বাৰ বছৰীয়া তীৰ্থ পৰ্যটনে শংকৰদেৱৰ আধ্যাত্মিক জীৱনক গঢ় দিয়াত গভীৰ প্ৰভাৱ পেলায়। তীৰ্থৰ পৰা উভতি আহি জাতি সকলৰ অনুৰোধ এবাৰ সোৱাৰি কালিন্দীক বিবাহ কৰায়।

খ্ৰীষ্টীয় ১৫৪৫ - ৪৬ চনত কোঁচবজা জিলাবাৰ দেৱানৰ আহোম ৰাজ্য আক্ৰমণৰ সুৰুহাতে শংকৰদেৱ আৰু ভূঞাসকল নামনিলৈ ভটিয়াই আহি বিভিন্ন ঠাইত সাময়িক স্থিতি লৈ অৱশেষত বৰপেটাৰ পাটবাউসীত নিগাজীকৈ বসতি কৰিবলৈ লয়। এই সময়তে নাৰায়ণ ঠাকুৰকে আদি কৰি

বহুতো লোক শংকৰদেৱৰ অনুগামী হয় । নাৰায়ণ ঠাকুৰৰ দৰে প্ৰতিপত্তিশালী, কাৰ্যদক্ষ শিষ্য আৰু মাধৱদেৱৰ দৰে সৰ্বগুণী, ত্যাগী, ভক্তিপৰায়ণ কৰ্মদক্ষতাৰ ফলত কামৰূপত শংকৰী ধৰ্মই দিনে দিনে জনপ্ৰিয়তা আৰু বিস্তৃতি লাভ কৰিবলৈ ধৰে । ইয়াৰ পৰাই তেখেতে সদিয়ে দ্বিতীয়বাৰ তীৰ্থভ্ৰমণলৈ যায় । ইয়াতো খল সুযোগবিলাকে তেখেতৰ বিৰুদ্ধে কোচৰজা নৰনাৰায়ণক খল লগায় আৰু ফলত তেখেতক ধৰ্মবিৰোধী ধৰ্মদ্ৰোহী বুলি ধৰি নিবলৈ হুকুম হয়। কিন্তু গুৰুজনা বা চিলাৰায় দেৱানৰ আশ্ৰয়ত তেখেতে নৰনাৰায়ণৰ ৰাজসভাত উপস্থিত হৈ পাণ্ডিত্য আৰু ভক্তিধৰ্মৰ শ্ৰেষ্ঠতাৰ চিনাকি দি নিজক জয়যুক্ত কৰে । নৰনাৰায়ণৰ উৎসাহ আৰু অনুপ্ৰেৰণা পাই সাহিত্য চৰ্চা আৰু ভক্তিধৰ্ম প্ৰকাশত আত্মনিয়োগ কৰে । ১৫৬৮ খ্ৰীষ্টাব্দত প্ৰায় ছকুৰি বছৰ বয়সত মাধৱদেৱৰ ওপৰত ধৰ্মৰ ভাৰ অৰ্পণ কৰি শংকৰদেৱে কোচবিহাৰত দেহ ত্যাগ কৰে ।

শংকৰদেৱৰ সাহিত্যিক অৱদান ঃ-

মহাপুৰুষ শংকৰদেৱৰ জীৱনী আৰু কৃতি অসমীয়া সমাজ আৰু সংস্কৃতিৰ লগত অঙ্গাঙ্গীভাৱে জড়িত হৈ আছে । তেখেতৰ অৱদান এটা বা দুটা বিষয়তে সীমিত হৈ থকা নাই। অসমীয়া সংস্কৃতিৰ সকলো দিশ সম্পদশালী কৰি গৈছে । পুৰণি অসমৰ ইমুৰৰ পৰা সিমুৰলৈ পৰিভ্ৰমণ কৰি সহজ সৰল ধৰ্মৰ একেতাল ডোলেৰে জনতাক বান্ধাৰ সফল প্ৰথম অভিযান চলায় মহাপুৰুষে যাৰ ফলত 'কিৰাত কছাৰী, গাৰো, খাচি, মিৰি, যৱন, কঙ্ক, গোৱাল, আচম, মলুক, ৰজক, তুৰুক, ম্লেচ্ছ, চণ্ডাল, একশৰণীয়া ধৰ্মত দীক্ষিত হৈ জাতীয় একতাৰ ভেটিত থিয় দিবলৈ সুবিধা পালে । দ্বিতীয়তে, বহুদেৱতাৰ পূজা উপাসনাৰ ঠাইত এক ঈশ্বৰৰ প্ৰতিষ্ঠা কৰি ধৰ্মীয় বিক্ষিপ্ততা আৰু বামপন্থী আচাৰ অনুষ্ঠানৰ পৰা জনতাক ঘৌতবাই আনি ভগৱৎ মুখী কৰি তোলে । তৃতীয়তে শ শ বছৰ ধৰি সমাজৰ নিম্ন স্তৰত অৱহেলিত হৈ পৰি থকা সাধাৰণ জনতাক আধ্যাত্মিক সাহস প্ৰদান কৰে । চতুৰ্থতে, নাট- গীত অভিনয় কলাৰ যোগেদি কলা - সংস্কৃতিৰ এক নতুন জাগৰণ আনে আৰু জনসাধাৰণৰ মনত সৌন্দৰ্যবোধ জগাই সংস্কৃতি সচেতন কৰি তোলে । পঞ্চমতে, মাধৱ কন্দলী আদি পূৰ্বকবিয়ে দৃঢ়ভাৱে প্ৰতিষ্ঠা কৰি থৈ যোৱা সাহিত্যৰ ভেটিত শংকৰদেৱ মাধৱদেৱে সাহিত্য মন্দিৰৰ বিমানসৌধ গঢ়ি তোলে । কাব্য, নাটক, গীত, গদ্য, আদি সাহিত্যৰ বিভিন্ন শাখা প্ৰৱৰ্তন কৰি অসমীয়া সাহিত্য পৰিপূৰ্ণঙ্গ কৰি তোলাত প্ৰচুৰ বৰঙণি যোগায় আৰু জাতীয় সাহিত্যৰ ভেটি সুদৃঢ় কৰি তোলে । তেওঁৰ অৱদান সমূহ হ'ল-

ক) কাব্যঃ- ১)হৰিশ্চন্দ্ৰ উপাখ্যান,

২) ৰুক্মিণী হৰণ,

৩) বলিছলন,

৪) অমৃত মন্থন,

৫) অজামিল উপাখ্যান, আৰু

৬) কুৰুক্ষেত্ৰ।

খ) ভক্তিতত্ত্ব প্ৰকাশক সংগ্ৰহ ঃ-

১) ভক্তি প্ৰদীপ,

২) ভক্তি ৰত্নাকৰ (সংস্কৃত),

৩) নিমি-নৱসিদ্ধ সংবাদ আৰু

৪) অনাদিপাতন।

গ) অনুবাদমূলক ঃ- ১) ভাগৱত ১ম, ২য়, ৬ষ্ঠ, ... উপাখ্যান মাত্ৰ), ৮ম (বলিছলন, অমৃত মন্থন), ১০ম, ১১শ, ... আৰু ২) উত্তৰাকাণ্ড ৰামায়ণ ।

ঘ) অংকীয়া নাট ঃ- ১) পত্নীপ্ৰসাদ ,

২) কালিয়দমন,

৩) কেলিগোপাল,

৪) ৰুক্মিণীহৰণ,

৫) পাৰিজাত হৰণ আৰু

৬) ৰামবিজয়।

ঙ) গীত ঃ- ১) বৰগীত,

২) ভটিমা,

৩) টোটয় আৰু চপয়।

চ) নাম প্ৰসঙ্গ ঃ- ১) কীৰ্তন আৰু

২) গুণমালা ।

শংকৰদেৱৰ অংকীয়া নাটৰ বিশ্লেষণাত্মক আলোচনা ঃ-

শংকৰদেৱে ৬ খন অংকীয়া নাট ৰচনা ক... সেই কেইখন হ'ল -

১) পত্নীপ্ৰসাদ,

২) কালিয়দমন,

৩) কেলিগোপাল,

৪) ৰুক্মিণীহৰণ,

৫) পাৰিজাত হৰণ আৰু

৬) ৰামবিজয় ।

মহাপুৰুষ জনাই ভগৱানৰ লীলা আৰু মাহাত্ম্য জন... মাজত সকৰবৰী কৰিবৰ কাৰণে আৰু লোকসকলক নৃত্যগীত আৰু ... সহায়েৰে আকৰ্ষণ কৰিবৰ কাৰণে আৰু লগে লগে তেওঁলোক... আৰু পবিত্ৰ বিনোদনৰ এটা উপকৰণ দিবৰ কাৰণে এই শ্ৰেণীৰ না... কৰে। এই নাটক সমূহত এটা অংকে থকাৰ কাৰণে অংক বা অং... বোলা হয় । মহাপুৰুষে নিজে 'নাটক' আৰু স্থান বিশেষে 'যাত্ৰা...

নাটক সমূহ ৰচনা কৰাৰ আগতে শংকৰদেৱে 'চিহ্ন যা... তাৰ অভিনয় কৰি জনসমাজক আকৃষ্ট কৰিছিল । প্ৰথম তীৰ্থ ভ্ৰ... উভতি আহি বৰদোৱাত এই অভিনয় ৪ দিন ৭ ৰাতি অনুষ্ঠিত হৈ... প্ৰথম নাট সম্ভৱতঃ সংলাপ বিহীন আছিল আৰু কেৱল নৃত্য... চৰিত্ৰৰ প্ৰবেশ দেখুওৱা হৈছিল । আন নাটৰ দৰে ইয়াত সূত্ৰধাৰ... শ্লোক, ভটিমা আদিৰ প্ৰয়োগ হোৱাৰ কথা ৰামচৰণ ঠাকুৰে উল্লে... কিন্তু আখ্যান নথকাৰ কাৰণে নাইবা লিপিবদ্ধ ৰূপ নথকাৰ কাৰ... পুনৰাভিনয় হোৱাত যোৰকৰো অসুবিধা হৈছিল । সেই কাৰণে... আৰু সংলাপযুক্ত অংকীয়া নাটক কেইখন লিখিব লগা হয় । 'প... নাটকখন বেলগুৰিত বাকীকেইখন পাটবাউসীত আৰু 'ৰা... কোচবিহাৰত জীৱনৰ শেষ কালত ৰচনা কৰে ।

অংকীয়া নাট ৰচনাৰ আৰ্হি সংস্কৃত নাটক । সংস্কৃত না...

ৰংগৰ অনুকৰণ যেনেকি, নান্দীশ্লোক, প্ৰৰোচনা আৰু ভৰতবাক্যৰ অনুকৰণ মুক্তি মংগল ভটিমা আৰু সূত্ৰধাৰৰ বিপৰীতে অংকীয়া নাটকৰ সূত্ৰধাৰৰ ওজাপালি আৰু পুতলা নাচৰ ওজাৰ লক্ষণ বিদ্যমান । এনে ধৰণৰ নাট প্ৰয়োজনাত কাহিনীৰ অতি দৰেকা চৰিত্ৰ মধ্যযুগৰ লোক অভিনয়ৰ দৰেকো অনুষ্ঠানত লক্ষ্য কৰা যায়। আনকি দক্ষিণ পূব এছিয়াৰ লোক নৃত্য - নাটতো এনে চৰিত্ৰ লক্ষ্য কৰা যায় । জনসাধাৰণৰ প্ৰয়োজন লক্ষ্য কৰিয়ে এনে এজন ব্যাখ্যাকাৰ সূত্ৰধাৰৰ সৃষ্টি কৰা হৈছিল । ইয়াৰ বাহিৰেও গীতৰ প্ৰাধান্য অংকীয়া নাটকৰ স্বকীয় বিশেষত্ব ।

অংকীয়া নাট সমূহ শ্লোক, গীত, কথাসূত্ৰ আৰু সংলাপ - এইকেইটাৰ উপাদানৰ সমষ্টি । শ্লোকত যি কথা উনুকিয়াই দিয়া হ'ল, তাকে সূত্ৰধাৰৰ ব্যাখ্যাত চৰিত্ৰৰ সংলাপত আৰু গীতৰ বৰ্ণনাত বহলাই ৰূপায়িত কৰা হয়।

শংকৰদেৱৰ নাটসমূহৰ ভিতৰত নাটকীয় গুণৰ দৃষ্টি ৰাখি 'পাৰিজাত হৰণ' কে উৎকৃষ্ট বুলিব পাৰি । এই নাটৰ মূল 'হৰিবংশ' আৰু 'ভাগৱত পুৰাণ' । ভাগৱত আৰু হৰিবংশৰ ঘটনাৰ কথা অৱলম্বন কৰি নাটখন ৰচনা কৰা হৈছে । কিন্তু 'নৰকাসুৰ বধ' আৰু 'পাৰিজাত হৰণ' এই দুটা স্বতন্ত্ৰ ঘটনা একেখন নাটতে সামৰি লোৱাত নাট্য কথাৰ গাঁথনি অলপ শিথিল হৈছে । এই নাটৰ চৰিত্ৰবোৰ অতি সজীৱ আৰু স্বকীয়তাপূৰ্ণ । বিশেষকৈ নাৰদ, শ্ৰীকৃষ্ণ, সত্যভামা আৰু ৰুক্মিণীৰ চৰিত্ৰ আকৰ্ষণীয় ৰূপত অংকন কৰিছে । নাৰদৰ ধূৰ্তালি বা টুটকীয়া বৃত্তি, সত্যভামাৰ ঈৰ্ষা আৰু অভিমান আৰু ৰুক্মিণীৰ পতিভক্তি আৰু গাম্ভীৰ্যই আকৰ্ষণ নকৰি নাথাকে। স্বভাৱৰ বৈপৰীত্য (Contrast) আৰু সহধৰ্মিতাৰ ওপৰত ভেটি কৰি প্ৰধান চৰিত্ৰকেইটা অংকন কৰিছে । শচী - সত্যভামাৰ সমধৰ্মী আৰু আনহাতে ৰুক্মিণী- সত্যভামাৰ বিপৰীত ধৰ্মী । নাটখনত হাস্য, কৰুণ আৰু বীৰ ৰসৰ উচিত সমাবেশ ঘটিছে । কবিত্ব গুণৰ দ্বাৰা 'কেলিগোপাল নাট' বেছি সমৃদ্ধ। শৃংগাৰ ৰসৰ উপযোগী বৰ্ণনা, পৰিবেশ আৰু মাধুৰ্য ইয়াত পোৱা যায় । সংগীতৰ প্ৰাচুৰ্য এই নাটৰ আন এটি বিশেষত্ব। ভাগৱত পুৰাণৰ 'ৰাসপঞ্চা ধ্যায়' ৰ ভেটিত নাটখনৰ কাহিনী আৰু বৰ্ণনা সমুস্থাপিত । গোপীসকলৰ কৃষ্ণবিৰহ - বিধুৰতা, কৃষ্ণসৰ্বস্বতা, চন্দ্ৰাৱলী নিশাৰ প্ৰফুল্ল মল্লিকাৰ সৌৰভ আমোদিত যমুনা পুলিনৰ স্বৰ্গীয় পৰিবেশ আৰু ৰাসনৃত্যৰ মিলনানন্দ, কৃষ্ণ গোপীৰ ক্ৰীড়া, নৃত্য আৰু কাৰ্য আকৰ্ষণীয় ভাবে ৰূপায়িত হৈছে । নাটকখনত নাট্যধৰ্মতকৈ কাব্যধৰ্মৰ প্ৰাধান্য লক্ষ্য কৰা যায় । 'ৰামবিজয়' নাটৰ মূল ৰামায়ণৰ আদিকাণ্ড । এই নাটত তাড়কা, - মাৰিচ, - সুবাহু আদিৰ পৰাভৱ সীতাৰ স্বয়ম্বৰ আৰু পৰশুৰামৰ দৰ্পচূৰ্ণ অংকন কৰিছে । এই নাটত বীৰ ৰসৰ প্ৰাধান্য দেখা যায় । 'ৰুক্মিণী হৰণ' নাটতো শৃংগাৰ ৰসৰ প্ৰাধান্য যদিও বীৰ আৰু হাস্য ৰসৰ প্ৰাধান্য আছে। 'ৰুক্মিণী হৰণ' আৰু 'ৰামবিজয়' নাটৰ কাহিনী বিকাশ আৰু চৰিত্ৰ সৃষ্টিত বিশেষ সাদৃশ্য লক্ষ্য কৰা যায় । দুয়োখন নাট একে সাঁচতে ঢলা যেন অনুমান হয় । কথাবস্তু বিকাশ ৰীতিত 'ৰুক্মিণী হৰণ' আৰু 'ৰামবিজয়' ৰ সাদৃশ্য মন কৰিবলগীয়া । কম পৰিসৰত চৰিত্ৰবোৰ উজ্জ্বল কৰি দেখুৱাবৰ সুবিধা নাই যদিও 'ৰুক্মিণী হৰণ' আৰু 'ৰামবিজয়' ত প্ৰধান চৰিত্ৰকেইটাৰ ৰূপৰেখা স্পষ্ট ৰূপত ধৰা দিছে । 'কালীয়দমন' আৰু 'পত্নীপ্ৰসাদ' ৰ ঘটনা ভাগৱতৰ দশম স্কন্ধৰ পৰা সংগ্ৰহ কৰিছে । 'কালীয় দমন'ত বীৰ আৰু অদ্ভুত আৰু 'পত্নীপ্ৰসাদ'ত শান্ত ৰসৰ সমাবেশ ঘটিছে । 'পাৰিজাত হৰণ' আৰু 'ৰামবিজয়' ৰ বাহিৰে বাকী কেইখন নাটত সংলাপৰ মাত্ৰা বৰ কম ।

সামৰণি ঃ- মহাপুৰুষ শংকৰদেৱ অসমীয়া ভাষা সাহিত্য আৰু সংস্কৃতিৰ এটি উজ্জ্বল নক্ষত্ৰ । সত্ৰ নামঘৰ স্থাপন কৰি উচ্চ - নীচৰ ভেদাভেদ পৰিহাৰ কৰি কৃষ্ণ কথা একেলগে শুনা আৰু কীৰ্তন কৰাৰ সুবিধা কৰিছিল গুৰুজনাই । এক বিদ্যায়তনিক দিশত মহাপুৰুষজনাৰ সাহিত্যৰাজিৰ অধ্যয়নৰ জৰিয়তে ন ন গৱেষক - গৱেষিকা সকলে অধ্যয়নৰ নতুন পথ উন্মোচিত কৰিব পাৰিব বুলি আশা কৰিব পাৰি ।

সহায়ক গ্ৰন্থ ঃ-

শৰ্মা, সত্যেন্দ্ৰ নাথ ঃ অসমীয়া সাহিত্যৰ সমীক্ষাত্মক ইতিবৃত্ত, ২০১১

শৰ্মা, হেমন্ত কুমাৰঃ অসমীয়া সাহিত্যত দৃষ্টিপাত

****

কবিতা

বহাগী আহিছে এপাক নাচিবলৈ

বিপাংশী মহন্তী

চ'তৰ মেঘ ভাঙি
কঢ়িয়াই আনিছে
এজাক বৰষুণে
বহাগীৰ বতৰা ।
নঙলা গছৰ কুঁহিপাত
পলাশ মাদাৰে
সোণাৰু মেলিছে বহা ফুলৰ
পিপিঁৰাইয়ে লাহৰি হাতেৰে
বিহুবানত চেনাইলৈ লিখিছে
মনৰ বতৰা
কুলিটিয়ে আমফুলৰ বন চুমি
জোকাইছে প্ৰেয়সীক
কুউ কুউ কৈ
সমন্বয়ৰ সেতু গঢ়ি
জেমাডেনৰ প্ৰাচীৰ ভাঙি আকৌ আহিছে ব'হাগ
কপৌ ফুলৰ সুবাস
বৰ্হমথুৰিৰ বতৰ
আঁচল পিন্ধি
ব'হাগী আহিছে
এপাক নাচিবলৈ ।

****

শান্তি

বিশ্বজিৎ দাস

এটা মুহূৰ্তও শান্তি নাই
প্ৰতিটো খোজেই সংঘৰ্ষ
কিজানি মুহূৰ্ততে নোহোৱা হৈ যায়
এই পৃথিৱীৰ পৰা
কেৱল মই নহয়
মোৰ লগে আৰু বহুতো

তুমি জানো জানা তাৰ ঠিকনা ?
হয়তো তুমিও নাজানা
কাৰণ তুমিও বিচাৰিছা সেই একেটা পথ
আহা তেন্তে মোৰ লগত
মোৰ সংগী হৈ
আওবাট মুখো তাৰ সন্ধানত
ইজনে আনজনৰ হাতত ধৰা ধৰিকৈ
আৰু মোৰ বিশ্বাস
আমি পাম নিশ্চয় পাম
এক মুহূৰ্তৰ হলেও শান্তি ।

****

অকণা

পিংকু নায়ক

চকু মুদিয়েই দেখিব পাৰি জানো
সপোন ভাল পোৱাৰ
ফুলো তুলিয়েই তুলিব পাৰি জানো
সদায়ে বাগিচাত এপাহি গোলাপেই
স্নেহ বিহীন জীৱ অস্তিত্বই বা কি ?
তুমি বিহীন সপোন হাজাৰ
নাই কোনো মাদকতা
ভাৱনাত তন্ময় ।

****

Poets are liars

Poetry is the ~~sister~~ daughter of love.

Poetry is the devils wine.

কেনেকুৱা জীৱন

নুৰ মোহাম্মদ

এয়া মোৰ কেনেকুৱা জীৱন
যি জীৱনৰ কথা,
লিখাৰ কোনো কাগজ নাই
যি জীৱনৰ কথা,
শুনাৰ কোনো মানুহ নাই
যি জীৱনৰ কথা,
লিখাৰ কোনো কাহিনী নাই
এয়া মোৰ কেনেকুৱা জীৱন
যি জীৱনৰ মাজেৰে চলুলো সময়,
যি জীৱনৰ ফুলি নাই কোনো ফুল
গাঁথা নাই কাৰো বাবে মালা
আশা নাই কোনো শক্তি
এয়া মোৰ কেনেকুৱা জীৱন ।

****

ধুমুহা

বাবুল বৰ্মন

ধুমুহাই মাটি খহিলে মোৰ জৌবিলে
ধুমুহাক নিজনিয়া মোৰ
যই যেন এক দুখৰ পখিক
যই দুখৰ মাজতেই মোৰ আশা
সেইবিলাক আল পাতক পাখি ধৰে
মোৰ নিবাসা
হাঁহি যোগালিব লিখনোৰ
সমনি হৃদ ভঁৰালে
ধুমুহাই মাটি খহিলে জৌবিলে.......... ।

****

তপত উশাহেৰে এতিয়া ইয়াত

মানসী দেৱী

তপত উশাহেৰে এতিয়া ইয়াত জ্বলাল হৈ উঠে মুহূৰ্তবোৰ,
প্ৰতিটো মুহূৰ্তই এপাহি হমুনিয়াহ
প্ৰতিটো মুহূৰ্তই এখুনি এন্ধাৰ
জোনটোৱে মুখ গুজি দৈব বাদিৰ
কঠিন উশাহ টানিছে,
এটা পানী পিয়া চৰাই
যেনো ফুলটোৰ মাজত,
এটা মুখা মৰণীয়া ভাউনী
দুলদুলীয়া গুপুতী টোৰ মাজত ।।
তুলুকা
মুখলিকা বাতিৰ শোষ
মানৱৰ আঁকৰ অনামি আছে দুখীয়া
কাহিনী ।

****

Poetry is the daughter of Love

All poets are mad.

প্ৰেমৰ আলাপ

আব্দুল্লা আহমেদ

(ক)

কহুৱাৰ বনে বনে বং বুলি
ফুলকলীয়া শৰতকালী
সৰুলীয়া মেঘ আৰু
মেঘালী চুলিৰ ওৰি দৈ
পদুমৰ খোপা
বৰষুণজাকৰ বাহিৰে চাপলি মেলে
সিন্দুৰী পুৱা........।

(খ)

কাৰ ফুলীয়া এই তুমি
হাঁহি নাইকিয়া ফুলৰিৰ মনে
ভাবিত ওঠীয়া দাঁতে যে সৰকি যায়
মিঠা ৰ ভাব........।

(গ)

উৰি ফুৰা মন
যৌৱন বান্ধী যেন বুকু
ফুলকলীয়া যৌৱন
বৈ বৈ বাজে স্পন্দন
যেন সাঁচতীয়া আকাশৰ উমান।

(ঘ)

লাহুক লাহুক চাহনি
পাতৰ আঁৰত কথা সোণালী গান
যৌৱনৰ আগমনত পাহ মাৰ
ম'হাৰৰ গুণ গুণনিত উমনা হয়
কিশোৰীৰ কলযৌৱন।

(ঙ)

ক'লৈ যাওঁ কি কৰোঁ
প্ৰজাপতিৰ মনে উৰণীয়া মন
সমাজৰ সাঁকোত থিয় হৈ
গোপনে আলাপ কৰে প্ৰেমৰ গান
আকাশলৈ মেলে কুমলীয়া হাত।

****

প্ৰতীক্ষা

আজিকালি-
প্ৰতিটো নিশাই সাৰে থাকোঁ
বাটি থাকোঁ যৌৱনৰ মিঠা সপোন
কল্পনাৰ মহলেৰে আঁকি দিওঁ তাৰ ...
তুলিকাৰ খেলা
দুচকুৰ মাতকথা নাতি হৈ উঠে
তুমি মোৰ মাথো মোৰ
সপোনৰ পখি মেলি উৰি যাওঁ
নীলিম আকাশৰ অসীম বুকুলৈ
বিচাৰি ফুৰো বাস্তৱৰ বং
সোণালী আখৰেৰে লিখি থওঁ তাৰ বুকু
হৃদয়ত জাগ্ৰিত মধুৰ অনুভূতিবোৰ
সমস্ত মৰম আৰু ভালপোৱাবোৰ
বুকুত বান্ধি হৈ থাকো প্ৰতিক্ষাত
জানো..............
এদিন হ'বা তুমি মোৰ।

****

শৰতৰ এটি মিঠা আবে

শৰতৰ এটি মিঠা আবেলিত
সৌন্দৰ্যৰ নৈৰ দুয়োপাৰে
কহুৱা বনে বনে বতাহত নাচিছে
কোমল কহুৱা নবাৰ মাজৰ পথা
এজাক কণা মুচুনি উৰি গৈছে,
পিতমিৰ কোমল মৰমিত এজাক মই
বাহুতুলি গাওঁৰ সেৱা গৌৰৱ
বাঁহীৰ সুৰৰ মূৰ্ছনা তুলি
মই'ৰ পিঠিত সপোন বহিছে নিৰুপম আৰু মুক্তৰই
অনাগত দিনৰ সোণালী সপোন
হয়তো সুৰৰ মায়াজালে পিঠিতে বহিৰ খুজিছে
কোনোবা বাধা অজ্ঞাতকৈ ....
সিহঁতৰ বাঁহীৰ সুৰ মাধুৰী পত্তিৰ
ম'হজাকে মকৰ্ট খাইছে লেটাৰীয়া ঘাঁহ,
ঘাঁহ আৰু ঘাঁহ
আৰু একে সুৰৰ মূৰ্ছনাত ভাঁহিছে
শৰতৰ এটি মিঠা আবেলিত।

****

অভিমান

পল্লৱিকা ভাগুলকাৰ

তোমাক বিচাৰি সকলো
ত্যাগ কৰিলো মই, কিন্তু
ক'ত আছা তুমি ?
তোমাৰ সে প্ৰতিটো স্মৃতিয়ে
মোক দিয়ে অনুভৱ
বৰ অকল্পনীয়া যেন লাগে
তোমাক হেৰুৱাই
আজালৈকে সুখী হোৱা নাই ।
দুখৰ নদীখনত তুমি দৈছো
মই আজি বৰ দুৰ্বল
তথাপিও আশা আছে
লগ পালে তোমাক দেখিবাবা ?
বৰ আশা অনুভৱ কৰোঁ মই
সুখী হ'ব বিচাৰিলি মই আৰু,
তেতিয়াৰ.....
অনুভৱ পোৱালিয় ।
নিৰাহীন আজিৰ ৰাতিবোৰি,
তুমি কেনেকৈ জানিবা ?
কিমান মই অনুভৱ
কৰিছিলো দৈ দুখিছো ।
সেয়ে অভিমানী হৈ
ক্ষণে ক্ষণে ।

****

জীৱন

ময়ূৰাক্ষিতা দাস

দুখ আৰু সুখৰ প্ৰতিচ্ছবি
আশা আৰু নিৰাশাৰ পথ,
হতাশাৰ মাজতো আশাৰ ৰাংঢালী
আগবাঢ়ি যোৱাৰ নাম
এয়াই জীৱন ।
এন্ধাৰৰ অকণমান পোহৰৰ ৰেঙনি
সময়ৰ সোঁতত সুখ বিচাৰি
যেনেদৰে পাহৰ জাগি মনটি
আগবাঢ়ি যোৱাৰ নাম
এয়াই জীৱন ।
হৰ্ষ আৰু বিষাদৰ মাজেৰে
সপোন আৰু বিচ্ছেদৰ মিলন,
যাৰেই মোৰ প্ৰেৰণা হৈ
আগবাঢ়ি যোৱাৰ নাম
এয়াই জীৱন ।

****

অপেক্ষা

অমিত চক্ৰবৰ্তী

এটি ৰঙীন সপোন তুমি
তোমাৰ অনুভৱত মইও ৰঙীন হৈ
এয়াটি পাহৰা হৈ
কাৰণ মোৰ অতীতবাৰ
অতীত মই আৰু মোৰ সপোন
আহিবানে তুমি
দুয়ো একেলগে বাঁচিম
আধা তুমি, আধা মই
মৰমৰ বুকুখনতে ঢালি দিবা
প্ৰেমৰ সুবাস
মই ৰৈ থাকিম
অপেক্ষাত তোমাৰ অপেক্ষাত ।

****

Waiting for Godot

আত্মাৰ শিল

[illegible]

আকাশি কাৰুকাৰ্য প্ৰথম পৃষ্ঠাৰ শিৰোনামাৰ লিখনি
'আৰেী ধূলিৰ অৰ্থনি'।
ফুলৰ ফুলতে যোনাৰ বাৰুবি
'অনুশাৰিহে উৎসাহে বিনিময়ি'।
খাওঁজনাহ দেখেবে কোনেনো?
নিমাঠৈকে হাল কৰি জ্বালাময়ৰ আৰেই
সোণালী সময়, চলো-বেৰে কোনোৱা
ফুল কপাহে হায় আকেও হায় পাতি আছে
নিহৰৰ নিকাৰী
তুমি বিদপাৰ জয়ৰ এজাৱে ঠাইতে দূনুৰাইহে হায় কৰি
সৰ্জিল হয় কৰি
অনুৰাৱৰ পৰমাণু এটি
বেকিয়াই পৰে সেহেকি
তুইদলা কাহিনী
তুমি এবাৰ এই অত্যাচাৰৰ পৰতে
কেৱল এই ভাষাৰেই
কোৱা তুমি কৰে তুইসমীয়াই সম্পূৰ্ণতেই
পৰাধীন হওঁ বাঁচ এই, পলতেই ঠৈহে
তাকুহৰ এনাজৰী
আক আত্মাৰ শিল।

****

ৰাতিৰ আকাশ

[illegible]

সন্ধ্যা হ'ল
বহু বেলি দূৰ গ'ল
কত জুৰুলীয়েৰে ধৰণৰা হ'ল
ৰাতিৰ তুমি উৰুৱাই বতাহজাতে
আকাশৰ জিবজিব কৰি
লাহে লাহে ওলাইছে জোন
সমগ্ৰতাকে পোহৰ কৰি
এটি তুমি তৰা
ওলাইছে যোৱাই আকাশখনতে
জোনটো এবাৰ ওলাই
আক এবাৰ লোৱাই
আকাশৰ বুকুৰ মাজেৰে
উজলি উঠিছে
ৰাতিৰ আকাশত...।

****

সপোনৰ বাটেৰে বতাহ বলিছে

[illegible]

বতাহতে সৰিছে বহুত হালধীয়া পাত
ক'ৰবাত বিলাপ বহিছে কোনোবাই,
বৰ দুখীয়া মাজেৰে।
সপোনৰ বাটেৰে
বতাহ বলিছে
নিজৰে নামি আহিছে চপৰা চপৰে
কপাহৰা ভাৱৰ।
পথাৰখনত বৰ কাপোৰ দৈ বহিছে
গা-গছুৰ এন্ধাৰ -
শেৱৰাতিলৈকে ধৰফুল দিব পাৰে,
তাৰমান বহল মেঠকা ভূমি সেয়েকা
বতাহ বলিছে......।

****

কোকৰাঝাৰ

দীপাৰ্শী ডেকা

কোকৰাঝাৰ -
দুখীয়াৰ সন্তানৰ
স্মৃতি অমলিন
তোমাৰ মোৰ মাজত।
সমাধিৰ সমাধিত
সেউজীয়া উদ্যানে
তোমাৰ মোৰ অন্তৰ॥
কি সেউজীয়া পথাৰখনি
কেৱল বন্ধ, বন্ধ সমাধিৰ
তোমাৰ মোৰ, তোমাৰে।
বাৰবাৰ তুমি বাৰবাৰ
মোৰ নতুন আৰম্ভ পথ
অন্তৰ পথ॥
আহা কান্দিছে আকিপুৰাৰ
কেৱল বন্ধ, বন্ধ বেলিটোক
সন্ধ্যা লৈ আমি ধৰ্ম
আদিৰ অন্তৰ,
ঐক্য আমাৰ অন্ত দান,
আহা মিলনৰ আহ্বান
"আমাক লাগিছে শান্তি
আমাক লাগিছে তোমা
আমি অসমীয়া॥"
****

স্কেচৰ মেৰ পাক

শিল্পী বৰুৱা

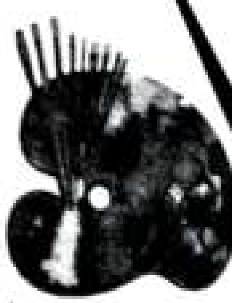

স্কেচৰ এটা দৃশ্য
অনিন্দ্যসুন্দৰ প্ৰতিচ্ছবি
আৰু কলমৰ তুলি,
কলমৰ পাখী।
দেখাদেখি অনন্ত
জীৱনৰ বলিয়াৰ
যৌৱন ধৰি পৰিছে
অন্তৰ্পোৱা আক
প্ৰেমৰ আকুলতা॥
কিন কি থাকে উলাহে,
ৰঙৰাহৰ দিনবোৰ কটাৰ
শৰতৰ বোকান দুখৰ বান্ধি উঠে
মনে পৰি মেঘৰ মাদল,
দিনৰ দিনটো বাঢ়ি থাকে বাস্তৱতা,
আশি থাকে অস্থিৰতা।
স্কেচৰ মেৰপাকৰ
বলিয়া সেইটি কিয়নো
দুখ খুজিব মোৰ হিয়া
ৰঙৰাহৰ আবাহনা
টুকুনাকে উপহাৰ
দুহাতেৰে ব্যৰ্থতাৰ
মহাৰেখা মেলি
উজাই দেখুৱাম
মোৰ বিষাদৰ
আচল আক
বিষাদময় জীৱনৰ
সেউজীয়া ধৰণী আত্মা.......॥

কেতিয়াবা

দীপ্তমণি ডেকা

পাখি মেলা কাঁড়ৰ দৰে সময় উৰে
কতু আহে কতু যায়
যৌৱনে মাতে খিলিখিলি।
অলপ আহে, যৌৱনৰ কি বাৰ
কথা সোণালী সোঁত।
আৰু নতুনৰ আহিন দুৱাৰে খিলিখিলিয়াই
লাহে লাহে আকাশৰ জোনে
পৰি দিয়া পূৰ্ণিমাটো
নিয়া যায় বাব দেওঁতে
নিদ্ৰ আহিলীন জোনে আহতি দৰে।
আৰেখাৰ হাঁহি আৰেখাৰ সুখৰ ডিঙৰ আপি
আক আহে মাজতে তুমি.......
হায় জীৱন! কেতিয়াবা আকৌ আহিবানে
মোৰ যৌৱনলৈ এটি চিনাকী সুৰ লৈ!
****

Poetry is ..... a copy of verses kept in the cabinet and shown only to a few friends, is like a virgin much sought after and admired; but when printed and published is like a common whore, which anyone may purchase for half a crown. Jonathan Swift.

তুমি মোৰ মই তোমাৰ

জুৰি ঠাকুৰীয়া

তুমি যেন আহিছা
জোনাকৰ মাজেৰে
বিজয় গধূলি হৈ,
কিয়নো তৈয়া মন্দাকৈ মহমহে
মোৰ হৃদয় ফুলনিত
পাহি পোহৰ
কি জিলিমিলি মুকুতা হৈ
জেউতিৰে এটি পৰশত।
আৰু মই, মই অনন্ত অভিলাষী
কেতিয়াকৈ মনহি স্পৰ্শ
আৰু আৰু এটি পৰ্শ
হ'ব পৰা আহিছা তুমি,
মই মিলিছোঁ
মাজে তুমি তুমি মোৰ হৈ,
মই দিছো তোমাক
সকলো দিয়াবো মই।
হ'ব তুমি মোৰ
আৰু মই তোমাৰ।
****

এক
কিমান থাকে উশাহে বতাহে
কেশাহৰ নিচেলোৰ।
পৰ তোমাৰ দুহৈত বাৰি উঠে
মনে পৰি যোৱৰ মাদল,
এবা চাহিৰ বকুল এজাক
আহাৰেই মনন।
দুই
কিয়াৰ বেলা নাকাখিনা জোনাকী
যোগসে চকুলো মুহিকিনা থাকি
সময় এখন যোৱৰী মই চিত্ৰ
স্মৃতি মাজো এটা অমৰীৰাতি।
তিনি
অনধীৰা ফুলৰ দৰে ফুলিব সপোন
যোগেই জীৱন জুৰি হৈ পৰিব
তোমাৰ নিশ্বাসৰ সোঁত
কথাবোৰ কবিতা হ'ব
ছবিবোৰ গান হ'ব।
চাৰি
তুমি সুধিছিলা
ওঁঠৰ যৌৱনৰ শিকলি
দুচকুৰ বিষণ্ণতা কিয়?
নিষিদ্ধ এলেকাত যে
ধুপ খাই আছে
এটি সোণা সপোনৰ ছবি
বিচাৰি আছো এটি
হেৰোৱা সুৰভি।
তুমি প্ৰকাশ্য তুমি অনন্যা
সৃষ্টি মাজো এটিয়েই।
****

বিলুপ্ত

মণিকা দত্ত

কত সেই মন।
সেউজ সমাৰোহৰ নিচিনা
বিশুদ্ধ বিস্তাৰি
অনুভৱ গভীৰ মাটিৰ সোঁত
পাৰ হ'ব পৰা যায় সাত সমুদ্ৰ
সমুদ্ৰ নোহোৱা অনুভৱ
হলয় হৈছে বিলুপ্ত
মাজো পৰি আছে
****

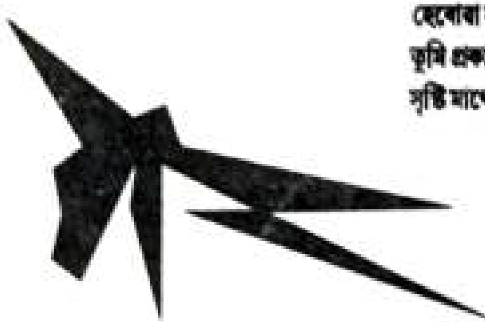

শৈশৱ

দৰ্শনা দেৱি

ল'ৰালি কালৰ স্মৃতি
বহুতো খেল ধেমালি কৰিছিলোঁ
সেই দিনবোৰ মনত পৰিলে
কিমান যে ভাল লাগে ।
আহিবনে সেই দিনবোৰ উভতি
পুতলাৰে দৰা কইনা খেলা,
পুখুৰীৰ পাৰত বহি বৰশী বোৱা
আকৌ আহিবনে সেই দিনবোৰ উভতি
পথাৰৰ মাজত গছৰ তলত বহি গৰু চৰি
থাকি জলকীয়াৰে খবাৰ টেঙা খাই
কিমান যে লগাইছিলো মুখত জুতি
সৰু সৰু ল'ৰা- ছোৱালীবোৰে
খেলি থকা দেখিলে
আকৌ মনত পৰে শৈশৱৰ সেই দিনবোৰলৈ
হেৰুৱাই মই আজো আকৌ আহক
মোৰ শৈশৱ উভতি ।
****

শান্তি

জুনমণি দাস

মইয়ে হ'ম মোৰ দেশৰ সন্তান
এই দেশতে হ'ব মোৰ জন্মগ্ৰহণ ।
ঈশ্বৰে দিব মোক জন্মদান
আকৌবাৰ ল'ম মই ঈশ্বৰৰ নাম ।
আকৌ হ'ব মোৰ নতুন জীৱন
ঈশ্বৰে দিব মোক বহুতো জ্ঞান ।
দেশৰ বাবে কৰিবলৈ ভাল কাম
সত্যৰ পথত আগুৱাই
দেশৰ ৰাখিম মান ।
মইয়ে হ'ম দেশৰ সন্তান
থাকিব মোৰ গাত ঈশ্বৰৰ দান
অসৎ লোকক কৰিম মই নাশ
দেখুৱাই দিম সত্যৰ পথ
ৰাখিম মই দেশৰ নাম ।
দেশৰ হকে যুঁজি মই
দেশদ্ৰোহীক কৰিম খান-খান ।
দেশৰ হকে যুঁজি মই
মানুহৰ মাজত যুৰাই দিম
হাঁহিৰ জিলিকনি
সুখ শান্তিৰ পথ আৰু শান্তি
****

অনুভৱী সপোন

ৰশ্মি পাটোৱাৰী

অনুভৱী নিশাৰ অন্তিম প্ৰহৰত
কাণে কাণে ক'ব খোজা
সপোনৰ ওনত্ৰৱণিত
জীপাল হৈ উঠা
এখনি নিৰৱতাবিহীন হৃদয়
যাৰ অস্তিত্বই মাথোন
অনুভৱী সপোন,
মিকমিকিকৈ হেৰুৱাই পেলোৱা
উমাল বুকুত
শিহৰণ জাগি উঠা
এখনি নিৰৱতাবিহীন হৃদয়
যাৰ অস্তিত্বই মাথোন
অনুভৱী সপোন।

****

হে মানৱ

ৰাহিলা বেগম

হে মানৱ তোমাক সকলোৱে
জানে জ্ঞানী বুলি,
তথাপি দানৱৰ দৰে অসৎ কাৰ্য্য কৰি
আনকো চিনাকি দিছা অজ্ঞানী বুলি।
কিহৰ বাবে কৰিছা তুমি এই হত্যা লুণ্ঠন?
ভাবিছা নেকি দানৱৰ দৰে অসৎ কাৰ্য্য কৰি
কটাবা গোটেই জীৱন।
তুমিতো ওভোতাই দিব নোৱাৰা
কাৰোবে জীৱন
তথাপি লোৱা কিয়
আনৰ আকাংক্ষিত জীৱন।
আনকো জীয়াই থাকিব দিয়া
তেতিয়াহে বিধাতাই মানিব তোমাক
"মানৱ" জ্ঞানী বুলি।

****

সপোনৰ ঠিকনা

প্ৰিয়ংকা ৰ

সপোনবোৰ জিলমীয়া
খুব জিলমীয়া
সপোনবোৰ জোন হৈ জ্বলে,
পাখিলাত হৈ ফুলে
আৰু চমক লগায় বুকুত।
বাৰিষা হৈ নামে,
নিয়ৰ হৈ সৰে,
ভাৱৰ কণাই লুকা-ভাকু খেলে,
সপোনজাকে.............।
টৈপৰীয়া সূৰুয হৈ উজলি উঠে,
ফাগুনৰ পছোৱা হৈ জোৰাব আনে,
ক'ত মৰুভূমিৰ পিছে পিছে,
মৰীচিকা খেদি খেদি
বিচাৰি পায় মাথোন শাৰহীন সাগৰ
সপোনবোৰে, তাজমহল সাজে
হৃদয়ত শিৰামিত গঢ়ে,
দূৰ আকাশত দিগন্ত ভেদি
বিচাৰি লয় অসমৰ সীমা,
অথচ বিচাৰি নাপায় নিজৰেই ঠিকনা
মোৰ মনটোৱে সপোন দেখিব জানে,
কিন্তু বিচাৰি নাপায় সপোনৰ বাবেও
ক'ত হেৰাল বাৰু
সপোনৰ মায়াময় সাক্ষীবোৰ।
বিচাৰি ফুৰো দিগন্তত
সপোনৰ ঠিকনা।

****

হেৰোৱা অতীত বিচাৰি

চম্পক কলিতা

নীলা আকাশৰ তলত
হেজাৰ আশাৰ ঘৰা টৈ
বাহিছিলো যেতিয়া সন্ধিয়া
পোহাৰি জোনাৰ তলত
সাৰুলি দুৱৰ পোহাৰি জোনাই
দিলে মোক গৌৰৱাই
অতীতৰ হেৰাই যোৱা কথাবোৰ
গীতৰ বাতিপুৱা যেতিয়া
তলসৰা পোহালিবোৰ বুটলিছিলো ।
কথনি তলাই
পোহালিৰ মৰমে দিলে চটিয়াই
ফুলনিৰ সৌৰভ বিলায়
তলসৰা পোহালিবোৰে
কিয় বাক আমনি কৰে
হৃদয়ত অতীতক সোঁৱৰাই
আজিও মনে মোৰ উভ যাবে
অতীতৰ হেৰাই যোৱা দিনটোলৈ
তলসৰা পোহালিবোৰ
পোহালিৰ সুবাসত মন হয় পুলকিত
আলোকিত হয় মনৰ
হৃদয়ত হেৰোৱা দিনৰ অতীত বিচাৰি ।

****

আশাৰ বন্তি

মন্দী ডেকা

হে আকাশ
তোমাৰ বুকুত
ভৰা তোমৰ জিলমিলনি
জোনৰ কল্পনী পোহৰত
মাজে মাজে অজুত তাৰকাবোৰ দেখি
পাওঁ
হে আকাশ তোমাক
বহুত ভাল লাগে ।
তোমাৰ বুকুত দেখিয়া
থাকিবা তাৰকাবোৰে
সোণালী ধূলি ফুলে
দেখিয়া মোৰ কেনে লাগে ভাল
মই যেন তাৰৰ হ'ম
তোমাৰ বুকুলৈ উঠি দৈ
জাকন জাকন বৰবুলৰ প্ৰৌপাল হ'ম
ধৰাৰ বুকুলৈ আহি
মানুহৰ মনৰ পৰা
হিংসা, হত্যা, স্বাৰ্থপৰতা
সকলো নিঃশেষ কৰি
একতাৰ এনাজৰীৰে
গঢ়ি বিচাৰো এখন নিৰ্মল সমাজ
হে আকাশ মোৰ আশা
হ'বনে পূৰ্ণ ?
গঢ়িবনে এখন নিৰ্মল সমাজ ।

****

উপলব্ধি

মিনাক্ষী পাঠক

নিৰৱ নিস্তব্ধ সময়ত
অকলশৰে যেতিয়া থাকো
অজানিতে মনটো ভৰি পৰে
কিছুমান ভাবেৰে ।
নিসংগতাক মই বৰ ভাল পাওঁ
নিসংগতাই মোৰ সংগী
তাৰ মাজেৰে বিচাৰি পাওঁ
জীৱনৰ উপলব্ধি ।
জীৱনৰ জটিল অংকৰ
সমাধান বিচাৰি
নিসংগতাৰ কাষ চাপো,
নিসংগতাৰ মাজত মোৰ সংঘৰ্ষ হয়
জীৱনৰ জটিল অংকটোৰ
সমাধান বিচাৰি ।

****

জীৱনৰ যাত্ৰা তোমালৈ বুলি

[illegible]

কাইটীয়া বাটেৰে আগবাঢ়ি গৈ আছোঁ
জীৱন নাৱৰীক লগত লৈ,
কন্যাৰি অনুভৱ হ'লৈছে বাবেই
মই তোমাক বিচাৰি আহিছোঁ ।
প্ৰেমিক হলী মই
উপহাৰৰ ফুলিব একোকে নাই,
কথাশিপ ৰাখিব তোমাক স্বৰ্গ সুখৰ
বাকীবিলাক বিলিব তোমাক দেখিবাও দুখৰ ।
অশান্তিৰ মাজতো আছোঁ জীয়াই
তোমাৰ কাষতে মই,
বাকীন দুখিয়া কাৰীবোৰ দিন
তোমাৰ কোলাতে শুই ।
হাঁহতে আহি ব'ব লগা হ'ল
দৈ অনুভৱ কৰি,
শুনিছো তোমাৰ ব'হাগৰ বিয়াহ
সেয়াই মোৰ দুখ সংবাদ ।
বিচিনা তোমাৰ কৰাকটী
আনন্দত পৰিব ভৰি,
সৌদিনা মোৰ মন-বাটী
হ'ব যেন অমাৱস্যী ।
তোমাক হেৰুৱাই
আজি মোৰ যে নাই একো
জীৱনৰ যাত্ৰা মোৰ
তোমালৈ বুলি ।
****

তুমি অহাৰ বাবে

তুমি অহাৰ বাবে ফুলিছে কলা ফুল
তুমি অহাৰ বাবে কোনোবাৰ জোনাকীৰ জোনাকি
তুমি অহাৰ বাবে অসংখ্য পখিলাৰে সুগন্ধি
আমাৰ বাবে নহ'লেও
মোৰ বাবে____
তুমি আহিছিলা কাহানিবা দিনা
মোৰ এই ধৰা সংশয়বোৰ
ভুলিছোঁ মোক জীৱনত কৰি তুলিলা ।
বহুদিন এই বাটেৰে গৈছিলা তুমি
তোমাৰ সংগত আৱহৈল
আৰু আজি এই বাটেৰে
তোমাক দেখা পাই মই হ'লো বিভ্ৰান্ত
তাতে আকৌ তুমি সুধিলা
কাৰণে তোমাৰ তুমি____
তোমাৰ প্ৰেমৰ মই হ'লো নিৰুত্তৰ
কিন্তু এই অনুভূতিৰ আগত মূল্য আছে ?
হয়, আজ শব্দ তোমাক অনুভৱ
কিন্তু তুমি বুজা মোৰ হৃদয়ৰ ভাষা
ক'ব যে আশা বুকুত
বান্ধিছোঁ সাঁচি
আৰু আজি পূৰ্ণ হ'ল
সেই আশা তুমি অহাৰ বাবে ।
****

খেতিয়ক

পূৰবী দাস

পথাৰৰ মাজেৰি তেওঁৰ সতে মইয়ো যাম
খেলিয়ে আনৰিব
ৰবণুণে আনৰিব
বানৰ পিয়ক মধি পৰিব
আকাশৰ আমহেনু
মানুহে খ' লাগি চাম
দৈয়ে মেলি দিব দুহাত
ইপাৰৰ পথা মিলাইদৈ তুমি
পথাৰৰ মাজেৰি তেওঁৰ সতে মইয়ো যাম
তেওঁৰ হাতত হাত ধৰি
পৃথিৱীৰ অপৰূপ চাম
প্ৰকৃতিৰ মায়াবী সুৰ শুনিম
সেউজীয়া শীষ মনত বিচাৰিম
হৃদয়ৰ আলোড়িত সপোন
পথাৰৰ মাজেৰি তেওঁৰ সতে মইয়ো যাম
তেওঁ যেন বুঢ়া মহৰ
এজন সুখ্ সৰল মনোভাবৰ কবি
আছে তেওঁৰ এখন কবিতাৰ পথাৰ
তেওঁ এজন নিয়ৰ খেতিয়ক
খেতি পথাৰ তুমি অনন্ত কবিতা
পথাৰৰ মাজেৰি তেওঁৰ সতে মইয়ো যাম ।
****

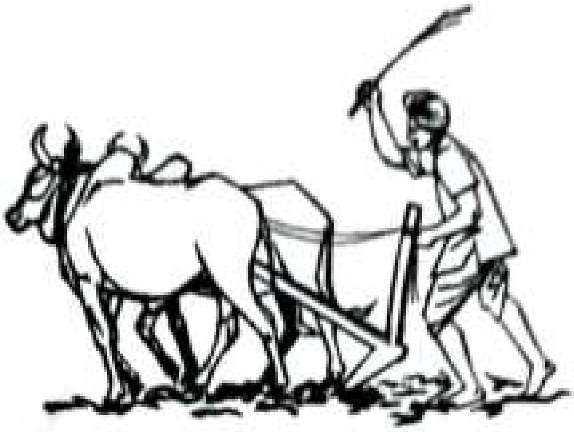

হিয়াই বিচাৰে তোমাক

কাৰ্বী দাস

মোৰ হিয়াত ভৰি থাকো তোমাক
মোৰ বেদনা কথা হিয়াই মাথো বিচাৰে তোমাক
টুকুৰা টুকুৰ নকৰিবা মোৰ প্ৰতিখোৰা
হৃদয়খনক
মাথো এটি কথাকে ভাবি নিদিবা মোৰ প্ৰেম
আৰু মোৰ হৃদয়খনক ,
উপটি পৰিব মোৰ সপোনে মোৰ জীৱনৰ
নিজৰ তুমি ভাবিছা যেতিয়া
নিজৰ বুলিয়ে ক'বা
ভাল লাগিব মোৰ যেতিয়া
সহজে ভাল পাব মোৰ হৃদয়খনে তোমাক
কিন্তু কেতিয়াও প্ৰকাশ নকৰে
হৃদয়খনক বুজি পালে মোৰ জীৱনটোকো বুজিবা
মোৰ প্ৰিয়জন হ'ব বুলিহে
হৃদয়খনক নুবুজিলে প্ৰিয়জন হ'বা কেনেকৈ ?
সঁচাকৈ ভাল পাওঁ তোমাক
সেয়ে হিয়াই বিচাৰে তোমাক ।
****

স্বদেশীৰ আহ্বান

ইনামুল ইছলাম

শত শত মানৱৰ মনোৰম মন্দিৰ নদী
পৃথিৱীৰ নীল আকাশক গিলিছে
মানৱৰ দ্বাৰা সংযুক্ত অগ্নিৰ
ক'লা ধোঁৱাৰ কৃত্ৰিম আৱৰণে
পৃথিৱীৰ শৰীৰৰ কটা বুকুৰ
ধোঁৱাৰ কুণ্ডলীত পোৱাৰ মনে
এই ধোঁৱাত কোনো সৌন্দৰ্য নাই
আছে মাথো আপোনজনক হেৰুওৱা
বিৰহী-বিৰহীৰ হালপোৱা শোক
ভাই-ভনী হত্যা কৰি তহঁতক
স্বাধীনতা লাগে
বাপুজীৰ স্বাধীনতাৰে তঁহতৰ
সেই কথা নাই
তহঁতক লাগে স্বাধীন এখনৰ এটুকৰ
"দেশ্যাৰ হ'লৰ"
বিদেশীৰ দেখি তহঁতক স্বাধীনতা লাগে
কোন বিদেশী
যাৰ হাতে হিমছুৰে, শিৰাই শিৰাই
বিদ্যমান দেশপ্ৰেম
যাৰ কণ্ঠে কণ্ঠে বাজি উঠে
স্বদেশীৰ গীতৰ বাণ
যাৰ কবিতাৰ প্ৰতিটো স্তৱকত আছে
স্বদেশী কবিতাৰ ছন্দ
সেইজন স্বদেশী বিদেশীৰ কথা কৈছানে ?
লাজ লাগেনে
নিজৰ ভাইটিক নিজৰ মাতৃক
কোলাৰ পৰা আঁজুৰি নৈ
মাটী আইৰ কোলাত দলিয়াবলৈ ?
তহঁতে জান কি হ'ব পৰিণতি
সৃষ্টি হ'ব 'মাকাম'
আকৌ আহিব 'লজ্জা'ৰ দিন
দেশান্তৰিত হ'ব তছলিমা নাছৰিন
স্বদেশ প্ৰেমৰ মহত্ব তহঁতে কি বুজিবি
শান্ত হ দানৱৰ দল
শান্ত হ
ভাতৃক মাৰি মাতৃক নকন্দুৱাবি
স্বাধীনতাই সুখ পাব ।

****

Oh ! Rain

Kushil Kalita .
B.A. 1st Semester .

After wating for many months,
At last, you come.
After wating for many months
You have come !
You clean the environment all around.
After wating for many months,
You have come !
You clean the hearts of everyone.
Oh ! Rain,
Will you come again ?
I shall wait for you
Wait for you
Wait for you .

****

বি. এইচ. বি মহাবিদ্যালয়

প্ৰবাল পাঠক

সমৃদ্ধশালী বি. এইচ. বি মহাবিদ্যালয়
        আমাৰ কিমানেহে ধন্য,
নতুন নতুন আশা পুহি আহিছে
        ১৯৭১ চনৰেই পৰা ।
জ্ঞান দিছে বুদ্ধি দিছে
        সকলোৱে ধন্য
সৎ বাক্য শিকাই দিছে
        জীৱনৰ উন্নতি কৰিব পৰা ।
সৎ আদৰ্শ, সৎ জ্ঞান দি
        যাব আগুৱাই,
সৎ বাক্যৰে, সৎ কৰ্মৰে
        কৰিবৰ বাবে দেশ জয় ।
সদায় সত্য পথত থাকি
        সদায় অহিংসা নীতি
এই মনেই পুহাই যাব
        বি. এইচ. বি ৰ অতীত বৰ্তমান,
আৰু ভৱিষ্যতৰ কীৰ্তি ।
        ****

নিদ্ৰাময় প্ৰহৰী

নকুল চন্দ্ৰ বৰ্মন

মোৰ ঘৰৰ দুৱাৰ মুখত
        দিনটো দুৱাৰ থাকি
এটা কুকুৰ থাকে
        সকলো আমাৰ আগি ।
নিদ্ৰাময় প্ৰহৰী সদায়
        দু চকু মুদি থাকে
গৰুৰ গাত এটা মাখি পৰিলেও
        চিঞৰি উঠে ।
আমি জীৱ শ্ৰেষ্ঠ মানৱ হিচাপে
        হ'লো যে নৰাধম
চকু মেলিও চাই চাই
        নীৰৱে সহ্য কৰিছোঁ,
দুৰ্নীতি- অত্যাচাৰ আৰু অন্যায় ।
অথচ প্ৰতিবাদ কৰিবলৈ
        নাই ভাষা
সন্ত্ৰাসৰ মুখা পিন্ধি
        দিন দুপৰতে বিনা অস্ত্ৰে
হত্যা কৰিছে হেজাৰ হেজাৰ
        জনতাক,
সন্ত্ৰাসৰ নামত অন্ত কৰিছে
        কেইটালোকৰ জীৱন ।
        ****

কিয় ?

ইন্দ্ৰজিৎ দাস

স্বাধীন ভাৰতৰ নাগৰিক হৈয়ো
বৰ্তমানো আমি পৰাধীন কিয় ?
অপৰাধবোধ চাই থাকিও
মাত মাতিব পৰা নাই কিয় ?
আমি নীৰৱ নিস্তব্ধ হৈ বোবা,
কলা হৈ আছো কিয় ?
আমাৰ ভিতৰৰ
এই থকা মানুহজনে
যেখেনে যেৰ্থ পৃথিৱীত হৈ থকা অত্যাচাৰবোৰ
অন্যায়বোৰ হৈ যায় প্ৰশ্নবোধক ?
        ****

শৈশৱৰ স্মৃতি

লিপিকা দেৱী

শৈশৱৰ সোণালী দিনবোৰ
আজিও মোৰ প্ৰাণত স্মৃতিৰ
পঁজুৱা হৈ উজলি থাকিল।
হাঁহিৰ খলখল ভাবত
হীৰা চৰাই বিচাৰিছিলো
মই এগৰাকী ক্লান্ত পথিক
সোৱাবো ভুলিব জীৱনৰ কঠিন বাট।
দেশে দেশে দেশ ঘুৰি
পাইছোহি স্বদেশ
বিচাৰি মোৰ সোণোৱালী জীৱনৰ ছবি,
কাহিনীয়া ভাবেৰে অন্ধ হোৱা অতীত
মৰুভূমিৰ তপ্ত বতাহ
সিক্ত কৰিব পৰা মন্ত্ৰ সন্ধানত
ভবিষ্যতৰ সপোন ৰচো।
****

আমাৰ বিষাদৰ পৃথিৱী

কৃষ্ণ ...

আমাৰ এই পৃথিৱী
কিমান যে ধুনি
নানা গছ-গছনি আছে
বতাহে সুৰৰ হালি - জালি
গছ-গছনি লতা বনেও
আনন্দত এপাক নাচে।
নানা জাতি - জন জাতিৰে পৰিপূৰ্ণ
এই দেশ
মিলিজুলি থাকে সকলোৱে
পৃথিৱীৰ বুকুত উজলৰ পথা
দক্ষিণৰে যেনেকৈ নদ- নদী
বৈ গৈ আছে
তেনেকৈ বৈ গৈছে আমাৰ
জীৱনৰ অসংখ্য বিষাদৰ দিন
সুখতকৈ দুখৰ সংখ্যা বেছি
লভিছো জনম আৰু
পৃথিৱীৰ বুকুতে হ'বৈ
আমাৰ মৰণ।
****

অনুভূতি

পূৰবী হাজৰা

ভাৱনাময় হিয়াত,
মৰমৰ অনুভূতি
সাতোৰঙী
ৰামধেনুৰ ৰঙেৰে
হৃদয়ত আঁকো,
মৰমৰ তুলিকাৰে
তোমাৰ অচিনাকী
কল্পনা ৰাজ্যত
বাস কৰোঁ
হৃদয়ত এটি মিঠা অনুভূতি।
****

মাতৃ

বিপ্লী নাথ

হে মোৰ
মহীয়সী মাতৃ।
তুমি মোৰ দুহাত স্পৰ্শ কৰা,
মই তোমাৰ বুকুত টোপনি যাম।
তোমাৰ ভৰিৰ খোজতে
মোৰ দুহাতৰ স্পৰ্শ।
এনেদৰে তোমাক লৈ
মই থৈ থাকিম
অহিন পথেৰে
মানৱতাক বিচাৰি,
তোমাৰ সন্তান বুলি মোক
তোমাৰ বুকুত সাঁকোৱালি লোৱা।
তুমি জীয়াই থাকিলে
মইও জীয়াই থাকিম।
তুমি মোৰ মহীয়সী মাতৃ।

****

প্ৰবঞ্চনা

কৃষ্ণমণি দেৱী

তুমি মোক কিয় কৰিলা
এনেদৰে প্ৰৱঞ্চনা,
তুমি মোৰ হৃদয়ত
প্ৰথম প্ৰেমৰ জুলাই জ্বলাই
কিয় তুমি মোৰ পৰা
ইমান সোনকালে আঁতৰি গ'লা।
কিয় তুমি মোৰ মনটোক
এবাৰো বুজিব চেষ্টা নকৰিলা।
ভাবিছিলো সকলো ত্যাগ কৰিম
মাথো তোমাৰ বাবে।
কিন্তু মোক তুমি কিয় কৰিলা
এনেদৰে প্ৰৱঞ্চনা।
ফুলৰ দৰে কোমল হৃদয় এখন
এনেদৰে খান - খান কৰি থৈ
কিয় কৰিলা প্ৰৱঞ্চনা।

****

ভুলাতে তোমাক

জুমি দেকা

জীৱনৰ অচিন যাত্ৰা পথত এদিন হঠাৎ
তোমাৰ স'তে দেখা - দুখ হ'লো,
আক ভুলতে তোমাক
মোৰ উশাহৰ ভিতৰত উশাহ বুলি ভাবি ল'লো
মই। কেহেঁতীয়া মনবুলৰ ৰঙীন এটাৰ চিনাকী
বৈছিলো আমি
আক ভুলতে মই
সপোনৰ আঙুলিবোৰ মেলি দিলো।
তোমাৰ স'তে চিনাকী হোৱাৰে পৰা
বুকুত জাক জাক সপোনৰ সৌজী বতাহ
নিজম দুপৰ বাতি এটাৰ নিৰ্জনতা হ'লো
ভুলতে ভাবিছিলো,
ভালপোৱাৰ আত দিনত
তুমি অম্লান সুৰ এটি হ'বা
আকাশৰ খুলি খুলি জলাহিন আলোকৰ জিলি
গান এটা গাবা
মৌ হীন ক্ষীণ নদী একনৰ দৰে
বিদায় পৰত তুমি দি যোৱা দুখৰ বোজা
সহি মই জী আছো।
জীৱনৰ অচিন যাত্ৰা পথত এদিন হঠাৎ
তোমাৰ স'তে দেখা - দুখ হ'লো,
আক ভুলতে তোমাক
মোৰ কলিজাৰ ভিতৰৰ কলিজা বুলি
ভাবিবলৈ ল'লো।

****

আমাৰ কলেজ

সংগীতা দাস

এইখন কলেজ মোৰ
বৰ মৰমৰ
ইয়াতেই পাতনি মেলো
শিক্ষা জীৱনৰ ।
হিন্দু , মুছলমান, একেলগে আমি
আনন্দমনে পঢ়া - শুনা
কৰো মিলিজুলি ।
কোনোভেদ নাই যে আমাৰ মাজত
আগুৱাই যাম আমি
সদায় সৎ পথত থাকি
শিক্ষক আমাৰ ভগৱান
এইখন মোৰ তীৰ্থস্থান,
পৰিত্যাগ কৰো আমি
হিংসাৰ মনোভাৱ ।
সাহস আৰু ধৈৰ্য্যৰে
যাম আগুৱাই,
এইখন কলেজৰ নাম
সদায় ৰাখিম উজলাই ।

****

প্ৰেমৰ বেদনা

এয়া মোৰ জীৱনৰ কি পৰীক্ষা
নোবাবো মই পাৰলিম ।
মোৰ হৃদয়ৰ আপোনজনৰ অবিহনে
পাৰিম জানো জীয়াই থাকি
সেই মধুৰ সন্ধিয়াবোৰ পাহৰি,
মৃত্যু কিয় নাহে মোৰ জীৱনত
হে খোদা, হে মৌলা ক'ৰেই আছে
কেৰ্তক ভালে বুলেদে বাধা ।
লোৱা মোৰ তোমাৰ ওচৰ,
ভাল পোৱা অপৰাধ
দুখন হৃদয়ৰ মিলন ঘটাইছিল কিয় ?
হে খোদা, হে মৌলা,
মোৰ জীৱনৰ সংগীজনক
ভালে ৰাখা ভালে ৰাখা

****

নাজানিলো

সুস্মিতা গয়াৰী

নাজানিলো,
আজি বহুদিন হ'ল তোমাক
লগ পোৱা নাই ।
মোৰ হৃদয়ৰ আত্মাৰ কোঠাত লোহৰ দৈৰ
তুমি আছাগৈ আঁতৰি ।
কিয় নাজানিলো,
তোমাৰ কথা ভাবিলেই মোৰ
বুকুখন কান্দি উঠে,
দুচকুত ওলাই চকুপানী ।
পিছফালৰ পুখুৰীৰ পাৰত বহি
তোমাৰ কথাকে ভাবি নিজকে সোধো মই
তুমি বা কেনে আছা..... ?
নজলা মুখত বহি
বাট চাওঁ মই, তুমি বা কেতিয়া আহা...... ।

****

উপলব্ধি

বিজুমণি দাস

একদিন পহিলাৰ
তব যৌৱনত
অনুভৱ হৈছিল,
তোমাৰ
উপলব্ধি কৰিছিলো
জীৱনৰ পূৰ্ণতা,
সপোন মাদকতা ।
তোমাৰ হাঁহিৰ তৰঙ্গলিত
প্ৰাণ পাই উঠিছিল,
নতুন সম্ভাৱনা ।
আজ কী দুখ পৈছিলো
তোমাৰ বিশ্বাসঘাতত,
অতীতৰ পথা অতীতকালৈ ।
নতুন মাজত উমলিবলৈ যত্ন
সপোনবোৰ হৈ
সৰং আছিল য'ত
কুঁহিলীয়া নিশাহৰি
চিৰকাল হ'ল
কিন্তু.........
তোমাৰ,
মনৰ কথা আছিল
চিৰকাল বহু'ল......।
আজি উপলব্ধি কৰিছো
মাথো উপলব্ধি ।
****

অতীত

ঝুমিকা দেবী

তোমাৰ মনৰ পত্ৰত
সেই ভাৱনাৰ কথাবোৰ
ৰাখি থৈছিলে উজ্জ্বল,
ভাৱনাৰ বিষয়বোৰ কথা ।
সময় হৈ গ'ল হ'ল
ভাল আছিল,
এতিয়াতো তোমাৰ সময় নাই ।
মোৰ সতে এবাৰ কথা পাতিছিলে
মোৰ সতে খেলিছিলে,
তুমি কিয় থাকিব হৈ গ'লা
অতীতৰ পাতনি ।
অতীতৰ কথাবোৰে তোমাক
মিলিছেনে আজি ?

এক নীৰৱ বাৰ্তা

অনুপৰ্ণা চৌধুৰী

বহুতো পঠালো তোমালৈ মনৰ
মোৰ মনৰ নীৰৱ বাৰ্তা,
কলেজৰ প্ৰথম দিনৰ পৰাই প্ৰতিদিনে
সন্মুখত আহিলেই ধৰৰ মোৰ চলেনে,
পঠাওঁ মোৰ মনৰ বাৰ্তা
তুমি জানো কেতিয়াবা মন কৰিছা...?
আৰু বাবৰ পৰত যে এবাৰ মিঠা মাত
লগাই দোৱা.........
তাৰ পিছত হয় মোৰ মনৰ
এক অনন্য যাত্ৰা
আশাৰে বাট চাওঁ
জানোছা তুমি মোক বুজিবই পাৰা.... ।
পিছে নিৰাশ হৈ পৰিলো মই এতিয়া
নাপালো কোনো সঁহাৰি.........
নপঢ়িলা কেতিয়াও মোৰ এই
প্ৰেম বাৰ্তা......।।

স্মৃতি

সিদ্ধি দাস

এটি আহা নিঠুৰ কথা
বিষুৱান মুখৰ
বিষুৱান মুখৰ
সময়ৰ গতিৰ মাজেৰে পাৰ হয়
স্মৃতি।
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
এখন সুখৰ পৃথিৱীৰ
কথাৰে_____
[illegible]
[illegible]
স্মৃতি [illegible]
[illegible] আমাৰ স্মৃতি মাথো।

অসমী আই

[illegible]

বিশ্ব বিখ্যাত সৃষ্টিৰ
কি বেশেৰে আছিলা অসমী আই
[illegible] বিচাৰ।
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]।
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]।
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]।
অসমী আই [illegible]
অসমী [illegible]
[illegible]
[illegible]।

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]।
[illegible]
তুমি যে [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]।

আলোকৰ পথেদি

বিজু দাস

তুমি পবিত্ৰ অন্তৰে জ্ঞানৰ আলোকেৰে
দূৰৈ দূৰৈ যে সৃষ্টি কৰিলা,
যেজন জনৰ জ্ঞান পিপাসুক
তুমি জ্ঞান নতুন প্ৰতীক
তোমাৰ নতুন দৌত উজ্জ্বলতাৰে
উজলি উঠিল যেজন জনৰ কল্পনা সপোন ।
তোমাৰ পৱিত্ৰ অন্তৰীৰ
অভিজ্ঞতা
তুমি সুন্দৰ, সত্য শিৱ
তোমাৰ সৃষ্টি অপাৰ অনন্ত,
তোমাৰ আলোকতে
উদ্ভাসিত হ'ব পাৰে বিশ্ববাসী
হে জ্ঞান দাতৃ
তুমি আঁতৰাই দিয়া
নিবকৰতা,হিংসা বিদ্বেষ ।
তুমিয়ে শান্তি কামী
তুমিয়ে শান্তিৰ পথ দেখুৱাই দিয়া,
অজ্ঞান আন্ধাৰৰ বাধা সকলক
নৈ যোৱা
আলোকৰ পথেদি ।

স্মৃতিৰ সঁফুৰা

তৃষ্ণাজ্যোতি তালুকদাৰ

(ক)
বিদায় অন্তৰাল বেলি
তোমাৰ সঁফুৰা দুচকু ধৰি
এদিন চৈকিলো তোমাক আৰু পাৰ্ব তুমি
চিকমিকিয়া বাঁহিয়ে যেন তুমিও চৈকিলা
মনৰ কথা তুমি ।
(খ)
বিদ্যুত-বজ্ৰপাতৰ মাজেৰে
ঢৌ পাৰিলে তোমাৰ কবিতাৰে
দিন ৰাতি একেলগে কৰি
তোমাৰ বাবে দুখিহিলো তুমি ।
(গ)
সময়বোৰ যেতিয়া তাকৰ
তথাপি সেপাহে মোৰ আদৰ
তোমাক এপলক তোমাৰ বেঁপাহত
যেন মন মোৰ উঠি যায় সময়ত ।
(ঘ)
কিন্তু এই স্বাৰ্থপৰ সমাজ
ক'ত লাগিছে অনেক ভাঁজ
এই সমাজৰ ওপৰত নাই মোৰ অকনো আস্থান
দিয়ে কেতিয়াও নকৰে কাকো বিশ্বাস ।
(ঙ)
ভগ্নপ্ৰায় হৃদয়ৰ বাকিৰ চকুলোৰে
লিখিলো কবিতাৰ আখৰে
তোমাৰ স্মৃতি ৰোমন্থন কৰি
মনত ৰাখিম মই গোটেই জীৱন তুমি ।
****

বিদায় বেলাৰ কবিতা

অসীম কুমাৰ ডেকা

মোৰ বিদায় বেলাত
সেমেকা চকুৰে চাবনি
অবুজ ভাষা হৃদয়ৰ কথাটি
কঁপি কঁপি উঠা দুটি ওঁঠ
অজানিতে কঁপাই তোলে
মোৰ আঁচলীয়া দেহটো

কেনেকৈনো বিদায় জনাওঁ তোমাক
মনৰ বেঁপাহবোৰে যে হাহাকাৰ কৰে
আকৌ এবাৰ তুমি চাবলৈ
নাপাবে ক'ৰ এনেয়ে বুজি পাৰ্ব
তোমাৰ মনৰ কথাটি
তপুতে কৈ যাওঁ
বিদায় চিৰবিদায় ।
****

শান্তি বিচাৰি

তৃষা তালুকদাৰ

কোনৰ হকে আকবালি খাব লাগে
কোনৰ হকে তুমিও মৰিব লাগে
কোনৰ স্বাৰ্থে
কষ্টীতো হ'ব লাগিব ।
আৰু এই কথাতে ক'ব খোজো
এনেদৰে হাহাকাৰ কিয় কথা ?
এনেদৰে আতংক কিয় কথা ?
তুমিও মানুহ মইও জানা
মানুহ হৈও মানুহকে হিংসা আতংকাৰ
কিয় কথা !!
কি লোভা !!
কি লোভা !!
হিংসা !
শান্তি !
সে........ অকাল মৃত্যু !
কোনটো !
****

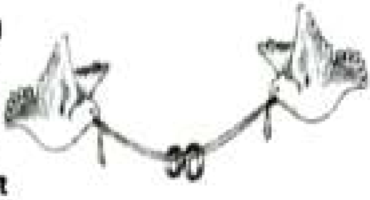

জোন নে তোমাৰ

আজি এই পূৰ্ণিমাৰ ৰাতি
তোমাৰ কথা ভাবি ভাবি
মই আকাশখনলৈ চাই আছোঁ ।
খোলা খিৰিকীৰ পৰ্দা কোঁচাই,
লোমাই আহিছে জোনাকৰ এখন নদী
আৰু মোক বিষণ্ণ কৰি তুলিছে ।
মোৰ সমস্ত শৰীৰ কঁপাই
শীতল বতাহ এজাক বৈ আহিছে,
কবিতা লিখা কাগজখিলা উৰুৱাই নি গুচিছে
মই খিৰিকীখন বন্ধ কৰিছোঁ
তুমি নিচেই কাষত থাকিও যেন বহুত দূৰ
আকাশখন নহয় গছীখনো নহয়
জোনটোকহে যেন দেখিছো
যেন দেখিলো তোমাৰ মুখখন
জোন নে তোমাৰ মুখ ॥
****

অপেক্ষা

ৰাহুল অধিকাৰী

তোমাৰ হৃদয়ৰ নিভৃত কোঠাৰ
অন্তিম কোণত
আছেনে কিবাৰ মোৰ বাবে অলপ ঠাই ?
নিশব্দে সংগোপনে কঠিন নিঠাৰ আশাৰ,
হ'ব নে মই অপেক্ষা কৰিব পাৰো চিৰদিন.........
জানো !!
তোমাৰ কোঠালিৰ দুৱাৰ বন্ধ,
কোনোৱা অচিন
হয়তো সেই কোঠালিত আছে পৰাজী হৈ
তথাপিতো !!
আছেনে মোৰ বাবে অলপ ঠাই ?
হ'ব নে মই অপেক্ষা কৰিব পাৰো চিৰদিন.........
বুজিও নুবুজাৰ অভিনয়ৰ শিখৰত তুমি.........
তথাপিও মোৰ মনে
বন্ধ কোঠাৰ দুৱাৰ খুলি,
আবদ্ধ কৰিব খোজে গোটেইতো কোঠাকে ।
সেয়েহে বিচাৰিছোঁ মাথো
অকণমান ঠাই তোমাৰ কোঠালিত,
চিৰদিন অপেক্ষা কৰিব পাৰিছে
আছেনে মোৰ বাবে অলপ ঠাই !!
****

জীৱ শ্ৰেষ্ঠ মানৱৰ পৰিহাস

চিম্মি তালুকদাৰ

ইমান ধুনীয়া পৃথিৱীখন
কোনে বাৰু কলুষিত কৰিলে ?
মানুহৰূপী এই পশুবোৰে নহয় জানো ?
কোনোৱেই শান্ত নহয় এতিয়া
ব'ৰ বতাহ বৰষুণ
অশান্ত সময়ৰ বতা ধোঁৱাত উঠি
উন্মাদ হৈ উঠিছে সকলো ।
নিজেই নিজক চিনি নোপোৱা এই দিন
নিজেই নিজক হেৰুৱাই থকা এই ৰাতি
ক্ৰমশঃ বিলুপ্ত প্ৰায় হৈ পৰিছে বিশ্বাস ।
সময় এতিয়া অশান্ত,
জুই জ্বলিছে ক'ৰবাত
মাটি কঁপিছে ক'ৰবাত
ক'ৰবাত আকাল ক'ৰবাত বিবাদ ।
কিন্তু কোনোবা জানো ওলাব
এই দানৱবোৰক মানৱত পৰিণত কৰিবলৈ ?
মানুহেইতো আছিল জীৱশ্ৰেষ্ঠ
তথাপিতো মোৰ বিশ্বাস যে
এই কলুষিত পৃথিৱীখন এদিন
আকৌ পৰিষ্কাৰ হৈ পৰিব ।
কলুষিত মানুহবোৰে আকৌ
জীৱশ্ৰেষ্ঠ মানৱত পৰিণত হ'ব ।
কিন্তু ইয়াৰ কাৰণে লাগিব
সকলো মানুহৰে এটা সাম্য মন
আৰু এটা সুস্থ সমাজ ।।

****

কবিতা লিখিম বুলি

মধুমণি দাস

কবিতা লিখিম বুলি
ভাবি স্তব্ধ হ'লো
কি লিখো ?
লিখিবলৈ চোন ভাষাই নাই,
ভাবিছো.........
গণতন্ত্ৰকে লিখো
'গণতন্ত্ৰ' কাক কয় বাৰু ?
নাৰী বলাৎকাৰক ?
নে ভাতৃঘাতী আন্দোলনৰ স্বাধীনতাক ?
প্লেটফৰ্মত ভোকাতুৰ শিশুৰ ক্ৰন্দন !
বৃদ্ধজনৰ ওপৰত শোষণ,
নিৰ্মম অত্যাচাৰ ।
সাম্প্ৰদায়িকতাক
স্বৰাজ্যৰ দাবীত
বোমা বাৰুদৰ খেলাত
নিথৰ হৈ পৰি থকা
কোনো নাগৰিকৰ মৃতদেহ ।।
এয়াই নেকি গণতন্ত্ৰ ?
কবিতা লিখিম বুলি ভাবি ....!

****

কলিকাল

গোপীনাথ বিশ্বাস

কলিকাল এতিয়া সকলোতে ওলট পালট
অতীত এতিয়া অদ্ভুত নহয়।
শীতৰ দিনত শীত নপৰে।
বৰষুণ দিনত বৰষুণ নপৰে
কলিকাল এতিয়া সকলোতে ওলট পালট।
কিশোৰৰ দল চহৰত সন্ত্ৰস্ত মানুহ
চুৰি নতুন তকনীকিত
ধৰিলে চোঁ-ধাৰিব দৰে বিজ্ঞাপিত হয় তাৰ দলবোৰ আক
হাহাকাৰ কৰি আজনেও ওলাই আহি কয় সমাজ সেৱী কেইটালোক।
এতিয়া আনমাৰীত বন্দী বিশ্ব কবি ৰবীন্দ্ৰনাথ, বিশিষ্ট লেখিকা মামণি ৰয়চম গোস্বামী
কেৱল বেৰত ওলমি আছে
পথৰ মূৰে মূৰে শিলৰ মূৰ্তি হৈ আছে গান্ধী
সুভাষ সূৰ্যসেন, লাচিত বৰফুকনৰ দৰে-মহামানৱ সকল
বছৰৰ এদিন বাদে ৩৬৪ দিন সকলোৰে অৱহেলা।
ঘোৰ কলিকাল এতিয়া সকলো ওলট পালট।
অতৰ্কিত হামলা,সীমান্তত বিদেশীৰ প্ৰৱেশ, দেশৰ সকলো
কৰ্মকৰ্তাৰ সমস্যা ৰেডিঅ', টেলিভিজনত বিবৃতি।
কৰ্মকৰ্তা সমস্যা পূৰণৰ বাবে বাজেটৰ পৰিমাণ বৃদ্ধি
গৰীৱ অন্ধকাৰত ডুবি পৰে দেশৰ সাধাৰণ নাগৰিক সকল
যিসকল হৰি, যদু, মধু এম,এল,এ মন্ত্ৰী হয়
কুৰ্তা পায়জামা পৰিধান কৰিয়ে কৰ্তব্য সমাপ্ত।
পাৰ্বণ প্ৰমোটাৰ সকলে দীপাৱলী, দুৰ্গাপূজা অথবা
নানা উৎসৱত নেতাৰ অহাযোৱা ফিটা কটা
চলিছিল চলি আছে চলিবই-
ক্ষুদ্ৰ ব্যৱসায়ী দোকানী অসহায় গৃহস্থ বিৰক্ত
কলিকাল এতিয়া ঘোৰ কলিকাল সকলোতে ওলট পালট।

* প্ৰাক্তন ছাত্ৰ

****

মোৰ কলে

হে মোৰ জননী
তোমাতে তুমি কোটি কোটি জন
তোমাৰ সময়োৰ বাৰিষাৰ অমৃত
তোমাক স্পৰ্শ কৰিলেই,
পাইছিলো যাৰ মধুৰ জীৱনৰ কথা।
গোটেই জীৱন যেন উৰ্ধে কৰি লোকে।
তুমিয়ে দিয়েছা আমাক,
জীৱনৰ বহু অৰ্থপূৰ্ণ কথা।
তোমাৰ স্পৰ্শত আহিয়েই শিকিলো
জীৱন মৰণ, প্ৰেম- ভালপোৱা আৰু
বহুতো কথা
এতিয়াও মনত পৰে
তোমাৰ মিঠা জীৱনৰ সুৰ।

* প্ৰাক্তন ছা

****

প্ৰেমৰ বেদনা

[illegible]

প্ৰেম, প্ৰেম,প্ৰেম,......................
'প্ৰেম' শব্দটো শুনিলেই সকলোৰে
মন কঁপি উঠে।
প্ৰেমত থাকে মাথো বেদনাই বেদনা__
প্ৰেম এক অভিশাপ,
নাই যাৰ কোনো মাপ।
প্ৰেম এক নিৰাশা,
প্ৰেমত নকৰিবা কোনেও আশা।
প্ৰেম হ'ল মিছলীয়া,
প্ৰেমত নহ'বা কোনেও বলিয়া।
প্ৰেমত থাকে মাথো কষ্টই কষ্ট..........।
প্ৰেম কৰিলে এই জীৱনটোৱেই নষ্ট।।

* প্ৰাক্তন ছা

***

ভিন্নছন্দ-

তিনিজন মহান পণ্ডিতৰ কথা

[illegible]

এখন গাওঁত চাৰিজন ব্ৰাহ্মণে বৰ মিলা প্ৰীতিৰে বাস কৰিছিল। তেওঁলোকৰ তিনিজন সৰ্বশাস্ত্ৰ বিশাৰদ অপূৰ্ব শাস্ত্ৰজ্ঞানশীল কিন্তু বুদ্ধিহীন আছিল।

এদিন তেওঁলোকে আলোচনা কৰিলে বিদ্যাৰ প্ৰয়োজন কি ? যদি বিদেশলৈ গৈ ৰজা-মহাৰজাক সন্তুষ্ট কৰি অৰ্থ উপাৰ্জন কৰিব পৰা নাযায়। গতিকে আমি আটায়ে বিদেশলৈ যাওঁ বুলি। অলপ বাট গৈ তেওঁলোকৰ জ্যেষ্ঠ জনে ক'লে আমাৰ এজন মূৰ্খ কিন্তু বুদ্ধিমান। বিদ্যা নহ'লে কেৱল বুদ্ধিৰে ৰাজ অনুগ্ৰহ লাভ কৰিব পৰা নাযায়। গতিকে এওঁক আমাৰ অৰ্জনৰ ভাগ নিদিওঁ। এওঁ ঘূৰি যাওক।

দ্বিতীয়জনে ক'লে—হেৰা বুদ্ধিমান তোমাৰ একেবিন্দু বিদ্যা নাই। গতিকে তুমি ঘৰলৈ উভতি যোৱা।

তৃতীয়জনে কলে- এওঁক এনেকৈ ঘূৰাই পঠোৱা উচিত নহয়। আমি ল'ৰালিৰ পৰা খেল-ধেমালি কৰি একেলগে ডাঙৰ-দীঘল হৈছোঁ। গতিকে এওঁৱো আহক। আমাৰ অৰ্জনৰ এটা ভাগ পাব।

এনেকৈ গৈ থাকোঁতে তেওঁলোকে হাবিৰ মাজত মৰা সিংহৰ হাড় কিছুমান দেখা পালে। কিছুদূৰ যোৱাৰ পাছত তেওঁলোকে এটা মৰা সিংহ দেখা পালে। তেতিয়া তেওঁলোকৰ মাজৰ এজনে ক'লে আমি শিকা বিদ্যাৰ দ্বাৰা ইয়াক জীয়াই তোলা যাওঁক। তেতিয়া তেওঁলোকৰ এজনে ক'লে-মই অস্থি সঞ্চাৰ কৰিব জানো।

দ্বিতীয়জনে ক'লে-মই ছাল, মাংস আৰু তেজ দিম।

তৃতীয়জনে কলে - মই জীৱন দিম।

তাৰ পিছত বুদ্ধিমান জনে ক'লে তুমি অস্থি সঞ্চাৰ কৰিলা। তুমি ছাল, মাংস আৰু তেজ দিলা আৰু তুমি এতিয়া জীৱন দিবা, দিলেই আমাক আটাইকে খাই পেলাব।

জীৱদিয়া জনে ক'লে মই তোমাৰ কথামতে মোৰ বিদ্যা বিফল হ'বলৈ দিমনে?

বুদ্ধিমান জনে ক'লে—তেনেহ'লে অলপ ৰ'বা। মই ওচৰৰে গছ এজোপাত উঠোঁ। এনেদৰে কৈ বুদ্ধিমানে গছত উঠিল আৰু সিহঁতে সিংহটোক জীয়াই তোলাত সিংহই তিনিওকে খাই মাৰি পেলালে। তেতিয়া বুদ্ধিমানে ক'লে 'হাতী মাৰি কুম্ভকাত ভৰাব বিদ্যাৰে নোৱাৰি বুদ্ধিৰেহে পাৰিবি'। এনেকৈ কৈ বুদ্ধিমানজনে গছৰ পৰা নামি ঘৰলৈ উভতি আহিল।

এতেকে শাস্ত্ৰত কয়—বিদ্যাতকৈ বুদ্ধি শ্ৰেষ্ঠ।

*****

গল্প-

অনুভৱ

ফণীধৰ তালুকদাৰ

মেডিকেল কলেজ হস্পিটেলৰ সাধাৰণ কোঠাৰ এখন বিছনাত [ব্ৰ]জিতে মৃত্যুৰ সৈতে যুঁজি যুঁজি আজি এসপ্তাহ পৰি আছে। এক দুৰ্বোধ্য [নি]য়তিয়ে তাক তিল তিল কৈ মৃত্যুৰ মুখলৈ টানি নিছে, যিকোনো মুহূৰ্তত তাৰ প্ৰাণ বায়ু উৰি যাব পাৰে।

মৃত্যুৰ প্ৰতি তাৰ কোনো ভয় নাই। বহুতো নিৰ্দোষ মৃত্যুৰ সৈতে তাৰ কঠোৰ পৰিচয় হৈছে, বহুতৰে মৃত্যুৰ কাৰণো সি নিজেই হৈছে। বহুজনৰ অজনাগতে সি নিষ্ঠুৰভাৱে প্ৰাণ কাঢ়ি লৈছে।

এৰি অহা জীৱনটোৰ কুকৰ্মৰ অনুশোচনা সুব্ৰজিতৰ হ'ব লাগিছিল ... অনুশোচনা কৰিবলৈ তাৰ অন্তৰ যে পথাৰ হৈ গৈছে। হৃদয়ৰ অনুভূতিবোৰ শুকাই গৈছে, দয়া-মমতা, স্নেহ এই শব্দবোৰ তাৰ বাবে সকলোৱে ... নিষ্ঠুৰ ক্ৰেতাৰ দিকোৰা কৌটিমান শব্দহে মাথোঁ। সুব্ৰজিতৰ হৃদয় ... টি পি দিব পৰা আগ্নেয়াস্ত্ৰৰ দৰে সি নিজেও যেন এটা ট্ৰিগাৰ টিপি দিব পৰা হৃদয়হীন যন্ত্ৰহে।

জীৱন-মৃত্যু, প্ৰেম এই শব্দবিলাকৰ অৰ্থ সি নুবুজে। তথাপিও সি [জী]য়াই আছে, মৰা নাই কাৰণেই সি জীয়াই আছে।

হস্পিটেলৰ ডাক্তৰ সকলোৱে শুশ্ৰূষাত সি অভিভূত হৈছে, সঁচাকৈয়ে ...লশখনৰ উঠি অহা চামৰ যেন মনত এক আমূল পৰিবৰ্তন হৈছে। বিগত ... তিনিটা দশকৰ মাজতে যেন তাৰ প্ৰদেশখনৰ প্ৰগতিৰ এক নতুন দিশ ...চিত হৈছে। চৌদিশে কেৱল জয়-জয়-ময়-ময়, মানুহৰ মাজত হিংসা ...লা বিদ্বেষৰ তাৰ নোহোৱা হৈছে; নতুন চামৰ মনত এক বিশাল কৰ্ম ... আৰম্ভ হৈছে। এক যেন যুগ পৰিবৰ্তনৰ সি নিৰৱদৰ্শক হৈ থাকিল। ...নোবাই হিংসাৰ কথা, সংকীৰ্ণতাৰ কথা ক'লে সিহঁতে নিজেই অপমান ... লগা হয়।

কি মানুহ বদলত এইটো সম্ভৱ হ'ল বাৰু? এই সময়ৰ পৰিবৰ্তন বা যুগ [পৰি]বৰ্তন দেখিলে তাৰ সপোন যেন লাগে; অথচ সি আৰু তাৰ লগৰ ...কে এই পৰিবৰ্তনত তিল মানো সহায় কৰিব পৰা নাই।

এই সময় ঘটনা পৰিক্ৰমাই তাৰ মনত যথেষ্ট খেলি-মেলি লগায়, ...ৰ পৰা কি হৈ গ'ল- তাক হত্যাকাৰী বুলি সকলোৱে জানে। দীৰ্ঘদিন ...হত্যাৰ অপৰাধত অপৰাধী কাৰাগাৰত আবদ্ধ হৈ আছিল; এদিন সি ...গাৰৰ পৰা মুক্তি পালে ভয় মানুহৰ বাবে কলীয়া পৰীবেৰে; কিন্তু সি ...লি হৈ ক'লৈ যাব? পৃথিৱীত তাৰ ভেজা মন্থৰ কোনোবা আছে নে ... তাৰ মনত নাই; আজি যেন প্ৰায় দুকুৰি বছৰ সি তাৰ ওপজা গাঁৱখনৰ ... তাৰ আত্মীয় স্বজনৰ পৰা বিচ্ছিন্ন হৈ আছে। তাৰ আপোনজন নতুবা ...ন সম্বন্ধীয় বিলাকৰ কি হৈছে সি একো খবৰ নাপায় আৰু সেই বিলাক ... অনুভৱো নকৰে।

কাৰাগাৰৰ সৌম্য প্ৰাচীৰ অতিক্ৰম কৰি সি মুকলি আকাশৰ তলত যেন এখন অচিনাকি জগতত ভৰি দিলে। অচিন পথ দুটি বহুত আগতে এৰি থোৱা এখন ঠাই যেন তাৰ সম্পূৰ্ণ অচিনাকি সি যেন এক নতুন মৰ্ত্যত ভৰি দিছে। সি অলাই বলাই ফুৰোতে কোনোবা অচিনাকি লোকে আহি তাক এই হাস্পাতালত ভৰ্তি কৰি দিলে।

সুব্ৰজিতক মৃত্যুৰ গৰাহৰ পৰা উদ্ধাৰ কৰাৰ কাৰণে ডাক্তৰ, নাৰ্ছ আদি আটাইয়ে আপ্ৰাণ চেষ্টা কৰিলে। সি নিজেই বুজি পোৱা নাই তাক বাৰু কিয় জীয়াই ৰাখিব বিচাৰিছে এই সকল লোকে? এওঁলোক বাৰু কি হয় তাৰ? কোন জনমৰ আপোনজন এই সকল লোক?

সুন্দৰ মৰম লগা কোমল মুখখনিৰ এই ডেকা ডাক্তৰ জন? কি নাম বা তেওঁৰ? নিজৰ প্ৰাণ কৰি মৃত্যুৰ মুখৰ পৰা উদ্ধাৰ কৰিব খোজা ডাক্তৰ সকলৰ মাজতে একজন। এই মৰম লগা মুখখনি, উজ্জ্বল দুচকু যেন তাৰ অচিনাকি হৈয়ো অতি চিনাকি। তাৰ দৰে এটা অপৰাধীকো যে মৰম কৰিব পাৰে সি ভাবিবই নোৱাৰে। গোটেই কথাবোৰেই তাৰ ওলট পালট হৈ যায়। তাৰ মন যায় এই ডেকাজনৰ নাম, ধাম বা ঘৰুৱা পৰিচয় জানিবৰ বাবে, অথচ জানিয়ে বা লাভ কি? কি কৰিব বাৰু এই পৰিচয়েৰে; সি নিজেই যে ছিন্নমূল এক পৰীয়া তৰা। অথচ সি যদি এখন সংসাৰ কৰিলেহেঁতেন বিয়া-বাৰু কৰালেহেঁতেন——। নহয়, এই বিলাক কথা সি ভাবিব নোৱাৰে। সি নিজৰ হাতেৰে তাৰ যোগাত্মক বুকুখনি খেপিয়াই চায়, বুকুৰ অস্থি পিঞ্জৰাৰ মাজত আনো হৃদয় বুলি বস্তুটি তাৰ আছে- আজি বিশ বছৰ আগতে সি তাৰ হৃদয় নামৰ অস্তিত্বটি পুতি পেলাইছে।।

হস্পিটেলৰ দুৱি থকা চিলিং ফেনখনৰ পিনে নিবিড় মনে দৃষ্টিপাত কৰিলে লাহে লাহে সুব্ৰজিতৰ মনটিয়ে অতীতলৈ ঢাপলি মেলে। সেই চিনাকি গাঁওখনৰ তাৰ ওপজা ঘৰখন। তাৰ মাক-দেউতাক, ভায়েক-ভনীয়েক, বন্ধু-বান্ধৱ।। ছয়া-মায়াবিলাকে তাৰ মনলৈ আটাইবোৰ দৃশ্যই আহিব ধৰিলে।

চহৰৰ পৰা আপেক্ষিক ভাৱে কিছু দূৰৰ এখনি সৰু গাঁও। সেই গাঁৱতে এটা খেতিয়ক পৰিয়ালত জন্ম গ্ৰহণ কৰিছিল সুব্ৰজিতে। মাক দেউতাকৰ ডাঙৰ ল'ৰা হিচাপে পঢ়া শুনাৰ উপৰিও দেউতাকক কৃষি কৰ্মতো সহায় কৰিছিল সি। অৱশ্যে সকলো পৰা পঢ়াশুনাত সি চোকা আছিল। প্ৰথম বিভাগত মেট্ৰিক পৰীক্ষা পাছ কৰি গাঁৱৰ ল'ৰা সুব্ৰজিতে নগৰৰ কলেজলৈ পঢ়িবলৈ গ'ল। সকলোৱে আশা কৰিলে এই ল'ৰাটোৱে এদিন ঘৰখনৰ লগতে গাঁওখনৰো নাম উজ্জ্বলাব।

কিন্তু সকলো ওলট পালট হৈ গ'ল। সুব্ৰজিতে নগৰলৈ আহি লগ

শাসন-শোষণ বন্ধুক। তেওঁলোকৰ সপক্ষে জৰ্জৰ দিয়া আৰু আৱৰ্ত বেছি বেছি সংখ্যা দিলে।

‒ .... ৰাষ্ট্ৰ যন্ত্ৰৰ শোষণ প্ৰশাসনতন্ত্ৰৰ অৰ্থনৈতিক অনগ্ৰসৰতাৰ একমাত্ৰ কাৰণ। এনে দুৰ্নীতিগ্ৰস্ত প্ৰশাসনীয়হঁতো দেশৰ কিয়দংশ জাতিটোক নিষ্পেষণ এই প্ৰয়োজনৰ জানুৱৰিতি। স্বাধীনতাৰ স্বৰ্ণৰাজ্যটো গঢ়িব নোৱাৰে এই সম্পদশীল অঞ্চলটো প্ৰাকৃতিকভাৱে দুখৰ বুকে দিশ পাই আছে। কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰে এই প্ৰদেশৰ কেৱল দুৰ্নীতি হে কৰিছে যাৰ বাবে দুটি বৈষম্য প্ৰদেশবাসীৰ নিবনুৱা সমস্যা, অৰ্থনৈতিক অনগ্ৰসৰতা.... " এই কথা বিলাকে শোন প্ৰশ্ন শুনিলে কি নকৰিব পাৰিব জানি। তাক বুজাই দিয়া হ'ল।

‒"এই সমস্যাৰ উত্তৰ দুখৰ কাখতে দিলে নহ'ব, অস্ত্ৰৰ মাধ্যমেৰে ইয়াৰ উত্তৰ দিয়া হ'ব এই অঞ্চলটোক দুৰ্নীতিগ্ৰস্তৰ পৰা সম্পূৰ্ণ বিচ্ছিন্ন কৰি এখনি সাৰ্বভৌম স্বাধীন ৰাষ্ট্ৰ নিৰ্মাণ কৰিব লাগিব। স্বাধীনতাইহে হ'ব এই অঞ্চলৰ জন সাধাৰণৰ মুক্তিৰ একমাত্ৰ পন্থা। স্কুল কলেজৰ ডিগ্ৰী লৈয়ে বা লাভ কি ?" সিও হয়তো মাক-দেউতাকৰ কষ্ট উপাৰ্জিত ধন ব্যয় কৰি এদিন ডিগ্ৰী লৈ ওলাই নিবনুৱা লিষ্টত নিজৰ নামটো লিখিব লাগিব। তাৰ জীৱনৰ আদৰ্শৰ ব্যক্তিজনীয়া বুলি গণ্য কৰা তাৰ বন্ধু বিলাকৰ মুখৰ শুনা কিছু বুজা কিছু নুবুজা ৰাষ্ট্ৰ যন্ত্ৰৰ শোষণ, অৰ্থনৈতিক অনগ্ৰসৰতা, সশস্ত্ৰ সংগ্ৰাম আদি শব্দবোৰে তাৰ মনত গভীৰভাৱে ৰেখাপাত কৰিলে।

গাঁৱৰ শান্ত সহজ সৰল ল'ৰা সুৰজিতে এদিন নিজৰ অলক্ষিতে এটি বিপ্লৱী সশস্ত্ৰ সংগঠনত যোগ দিলে আৰু এদিন আত্মগোপন কৰিলে। তাৰ পিছত তাৰ জীৱন নাটৰ সকলো কথাৰে পট পৰিবৰ্তন হ'ল।

স্বাধীনতাৰ স্পৃহাত সৰল মনৰ পকৰা এটি মানি নোপোৱা সুৰজিতে দুৰ্ধৰ্ষ উগ্ৰবাদী বিপ্লৱী হৈ পৰিল।

এটি, দুটি... তিনিটি... কেইবাটিও জীৱন তাৰ হাতৰ আগ্নেয়াস্ত্ৰই কাঢ়ি ল'লে। তাৰ থমকি ৰ'বৰ সময় নাই, দোষী নিৰ্দোষী বিচাৰকৰা অধিকাৰো নাই ; মাথো কমাণ্ডাৰ নিৰ্দেশ। দুইতৰ বুকুৰে বহুতো নব বক্তৰ সোঁত বৈ গ'ল....।

........সময় বহুতো বাগৰিল, সুৰজিতহঁতৰ সংগঠনটোৰ একাংশই এদিন থমকি ৰ'ল ; বহুতো প্ৰাণ লোৱা হ'ল। কিন্তু এক ইঞ্চি মাটিওতো স্বাধীন নহ'ল। ৰাষ্ট্ৰ যন্ত্ৰৰ প্ৰকৃত শোষণকাৰী সেখোন কৰবাতে ৰ'ল—এই হত্যাযজ্ঞই সেই সকলকতো স্পৰ্শই কৰিব পৰা নাই । বহুতকো অনাহকতে হত্যা কৰি সম্ভৱ জানো এই স্বাধীনতা ?

সুৰজিতহঁতৰ দলৰ একাংশই অস্ত্ৰ ত্যাগ কৰি মূল সুঁতিলৈ আহিবলৈ মন কৰিলে। প্ৰশাসনে এওঁলোকক সাধাৰণ ক্ষমাদান দিলে লগতে আত্মসমৰ্পণৰ বাবে আহ্বান জনালে। সেই আহ্বানৰ প্ৰতি সঁহাৰি জনাই সুৰজিতৰ দলৰ একাংশই আত্মসমৰ্পণ কৰিলে ; সি নিজেও আত্মসমৰ্পণ কৰিলে প্ৰশাসনৰ ওচৰত। আশা কৰিলে সমস্ত কাৰ্যৰ অনুশোচনা কৰি এটি নিৰিবিলি শান্তিময় জীৱন যাপন কৰিব।

কিন্তু সেয়া সম্ভৱ হ'ল জানো ? আত্মসমৰ্পণকাৰী ... দুখীয়া সোঁত হৈ পৰিল। বহুতো ক্ষেত্ৰত ইহঁত ... পৰিল। একালৰ সহকৰ্মীক ধৰি দিয়াত ইহঁতো সহায়ক হ'ব ... একালৰ সহকৰ্মীৰ হাতত আত্মসমৰ্পণকাৰীৰ বহুতে ... হ'ল। হিংসা-প্ৰতিহিংসা আৰু প্ৰতিশোধৰ স্পৃহাত সুৰজিতহঁত ... পৰিল।

দুখ ভুল কাসে হোৱাৰ দৰে সুৰজিতহঁতো আত্মঘাতী ... পৰিল- স্বাধীনতাৰ লক্ষ্য ক'ৰবাত তল পৰি ৰ'ল।

সুৰজিতৰ সহকৰ্মী কেইবাজনো আত্মসমৰ্পণকাৰী ... প্ৰতিশোধৰ স্পৃহাত সুৰজিতহঁত আগেপান পাছলৈ হৈ ... আত্মসমৰ্পণ নকৰা সকলক লগ নাপালে তেওঁলোকৰ পৰিয়াল ... বিনাশ কৰি প্ৰতিশোধ ল'বলৈ ঠিৰাং কৰিলে। সেই দুৰ্ভিক্ষ ... উচিত অনুচিত বিচাৰ কৰিবলৈ সিহঁতৰ সময় নাই- হত্যা, প্ৰতিহিংসা সেয়াও কেৱল নিজৰেই একালৰ সহকৰ্মী ... পৰিয়ালৰ ওপৰত।

তেনে এটি উদ্দেশ্যৰ এদিন বাওনা হ'ল প্ৰতিশোধৰ ... কৰিবলৈ একালৰ সহকৰ্মীৰ পৰিয়াল নিধন কৰিবলৈ। ইহঁত ... নুবুজাৰ দৰে হিংসাৰ উন্মাদনাত দোষী নিৰ্দোষী বাচ বিচাৰ ... নাই।

ৰাতিৰ ঘনঘোৰ অন্ধকাৰ নিশা ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথ অতিক্ৰম কৰি ... ৰাস্তাটোৰে দুখন জিপচি মাৰুতি গাড়ীত উঠি সিহঁত ... বেঁকাপথত হাতে হাতে উন্মুক্ত উদ্যত আগ্নেয়াস্ত্ৰ ; লক্ষ্য ... হনাৰ চূড়ান্ত দায়িত্ব সুৰজিতৰ ওপৰতেই পৰে; কিয়নো আগ্নেয়াস্ত্ৰ ... ক্ষেত্ৰত লক্ষ্যত আঘাত হনাত সিদ্ধহস্ত বুলি তাৰ এটি বিশেষ ... কাৰণ সুৰজিতৰ দৰে খেতিয়কৰ ল'ৰাৰ হাত বৰ পোন।

কিছুদূৰ গৈয়ে এঘৰৰ নঙলা মুখত গাড়ীখন ৰ'বলৈ। একালৰ ... সহযোদ্ধাৰ ঘৰ; সকলোৰে পৰিচিত এইখন ঘৰ তেওঁলোকৰ ... বিপ্লৱত নমাৰ আগতেই তেওঁলোক এইখন বন্ধুৰ ঘৰলৈ ...

গাড়ীখন ৰখোৱাই ছয় সাতজনীয়া অস্ত্ৰধাৰী যুৱক ... পৰা নামি পৰিল আৰু আঙুলি বাখিলে হাতত থকা মাৰণাস্ত্ৰ ...

দুৱাৰত টোকৰ পৰিল লগে লগে পৰিচিত কণ্ঠস্বৰে ... দুৱাৰ খুলিব ক'লে। পৰিচিত কণ্ঠস্বৰ শুনি ঘৰৰ গৃহিণীয়ে ... খুলি দিলে-খোলা দুৱাৰেদি আটাইকেইজন কোঠালীত প্ৰৱেশ ... কৰ্কশস্বৰে সুৰজিতে ক'লে 'ডাক্তৰ ক'ত ?' ঘৰৰ গৃহিণী ... পৰিল। কিবা উত্তৰ দিয়াৰ আগতে কেবাজনীই গুলীয়ে তাইৰ ... সৰকা কৰি পেলালে। আহত শৰীৰৰ দৰে তাই ঢলি পৰিল। আৰু ঘৰৰ গৃহিণীৰ বিকট চিঞৰ শুনি বাহিৰৰ কোঠালীৰ ... আহিল শিক্ষয়িত্ৰী মাক, ডাক্তৰ ককায়েক, প্ৰৱক্তা গৰ্ভৱতী ... পাছে পাছে পাঁচ বছৰীয়া সেই ল'ৰাটো যাৰ কৰুণ উজ্জ্বল ...

[illegible] সুৰজিতৰ। সেই মুহূৰ্তত [illegible] [illegible] সেই মুহূৰ্তত [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] কোমল [illegible] [illegible] মুহূৰ্তত [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] মুহূৰ্তত পাহৰ সুৰজিতৰ হাতৰ আংগুলিৰ [illegible] ক্রিয়াও স্তব্ধ কৰি দিয়া হৈছিল। [illegible] ক'বলৈ [illegible] পৰিল সেই চকুযুৰি সেই কোমল চাৱনি, সেই শিশুটি। সুৰজিত [illegible] 'অপৰাধেৰ চাবুকে' [illegible] [illegible] [illegible] উক্তি গ'ল।

তাৰ পাছত সুদীৰ্ঘ দিনৰ পৰিক্ৰমা—এদিন কাৰাগাৰৰ লৌহ প্ৰাচীৰত আবদ্ধ হ'ল সুৰজিত। দুইতৰ বুকুৰে বহু পানী বাগৰি গ'ল। শীত গ'ল—বাৰিষা আহিল আৰু গ'ল। সেইবোৰৰ হিচাপ কৰাৰ অৱকাশ পোৱা নাছিল সুৰজিতে; নতুবা প্ৰয়োজনো বোধ কৰা নাছিল।

এই সময় খিনি সি মাত্ৰ জীয়াই আছে ; কাৰণ সি মৰা নাই। জীৱনৰ কোনো হিচাপ নিকাচ, কোনো খতিয়ান লোৱাৰ সি প্ৰয়োজন বোধ কৰা নাই ; তাৰ কৃতকৰ্মৰ বাবে অনুশোচনাও কৰা নাই।

কিন্তু সি পাহৰিব পৰা নাই সেই বিভীষিকাময় নিশাৰ সেই পাঁচবছৰীয়া অকণমানি শিশুটিৰ সেই চকুযুৰি, সেই অন্তৰ্ভেদী জীৱনৰ শ্বাস-প্ৰশ্বাস অনুভূতিৰ সৈতে সংপৃক্ত হৈ গৈছে। তাৰ শৰীৰত ৰ্জীৱ দৰে দিবা ৰাত্ৰি খেদি ফুৰিছে উজ্জ্বল চাৱনিযুক্ত মুখখনিয়ে—ইয়াৰ বাহিৰে অন্য কোনো কথাই তাৰ মনত নাই।

কুৰিটা বছৰ অতিক্ৰম হ'ল—অৱশ্যে বছৰৰ গণনা কৰাৰ তাৰ কোনো অৱকাশ নাছিল, কিন্তু জেইলাৰে সি লৌহ প্ৰাচীৰৰ পৰা ওলাই আহিব দিনা তাক কৈছিল জেলৰ ভিতৰতে সি বিশ বছৰ অতিক্ৰম কৰাৰ কথা। যোৱা গোটেই সময়চোৱা বাহিৰৰ পৃথিৱীৰ মুখ এটি মুহূৰ্তৰ কাৰণেও সি দেখা নাই। অৱশ্যে তাৰ হেঁপাহো নাছিল। কিন্তু এই সময় ছোৱাৰ মাজতে কেতিয়াবা কাৰোবাৰ মুখত শুনিছিল বাহিৰৰ পৃথিৱীখনৰ বহুত পৰিৱৰ্তন হ'ল ...... বহুত.....।

সি শুনিছিল বৰ্তমান সময়ত কোনেও সমাজ পৰিৱৰ্তনৰ বাবে অস্ত্ৰৰ প্ৰয়োগ কৰা নাই; সকলোৱে অস্ত্ৰ ত্যাগ কৰিছে দেশৰ দুৰ্নীতি, শোষণ বঞ্চনা জনসাধাৰণে অহিংসা জন-গণতান্ত্ৰিক আন্দোলনৰ দ্বাৰাই লাভ কৰিছে ; কৰ্মলক্ষ্যৈতিয়ে বহিজৰ মূল শক্তি। বিশাল এইদেশৰ চৌপাশে প্ৰৱৰ্তিত হৈছে বিশাল কৰ্ম যজ্ঞ ; এই কৰ্মযজ্ঞই দেশৰ চুকে কোণে আঞ্চলিক

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]।

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] হৈছিল, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] কাৰণে যাৰ পৰিয়ালে অশেষ ত্যাগ কৰিছিল.........[illegible] সমাজকৰ্মীজন।। এই আটাইবোৰ মানুহক হত্যা কৰাৰ বাবে কাৰ কি লাভ হ'ল? কি লোকেইবা কৰিছিল এইবোৰ লোকে ?? [illegible] শিশু কেইটা—সেই কোমল মনৰ ডাক্তৰজন? [illegible] সেই বিভীষিকাময় অন্ধকাৰ নিশা ?? আৰো সেই চকুযুৰি। [illegible] হেৰাই যোৱা সেই চকুযুৰি.............সেই দেৱ শিশুটি।

আজি সুৰজিতৰ মগজু অসাৰ প্ৰায়, তথাপিও হাঁপোহৰৰ দৰে সকলো কথাই তাৰ মনলৈ আহে—কিন্তু কোনো কথাই সি গভীৰভাৱে ভাবিব নোৱাৰে।

এই পৰিৱৰ্তন এবাৰ নয়ন ভৰি চোৱাৰ তাৰ হেঁপাহ হয়নে? কিন্তু এয়া জানো সম্ভৱ? পাৰিব জানো সি কেতিয়াবা এই মুকলি পৃথিৱীত ভৰি দিব,পৃথিৱীৰ উন্মুক্ত বায়ু, বেলিৰ পোহৰ জোনৰ কিৰণ চাব পাৰিব জানো? এই আটাইবোৰ প্ৰশ্নৰ সি উত্তৰ বিচাৰি নাপায়।

'ভাল পাইছেনে অলপ?' এটি কোমল স্পৰ্শ আৰু মধুৰ স্বৰ শুনি তাৰ তন্দ্ৰা ভাগিল সি খতমত খাই উঠিল।

কিন্তু এই চকুযুৰিয়ে সি আজিৰ পৰাবিশ বছৰ আগেয়ে দেখা সেই চকুযুৰিৰ সৈতে কিয়ে এক অদ্ভুত সাদৃশ্য।

এটি পলকতে এখনি হাঁহিৰে পৰিপূৰ্ণ ঘৰ, এখনি সোণৰ সংসাৰ নিঃশেষ হৈ গৈছিল। খৰচ হৈছিল কেইটামান গুলীৰ কাৰ্টিজৰ............এটি অমানীয় প্ৰতিভা, মানুহক সঁচা অৰ্থত ভাল পোৱা এখনি হৃদয় স্তব্ধ কৰি দিয়া হৈছিল। কেৱল প্ৰতিহিংসা চৰিতাৰ্থ কৰাৰ কাৰণে। এটি অকণমানি শিশুৰ পৃথিৱীত এখন ঘৰ ধূলিসাৎ কৰি দিয়া হৈছিল। শিশুটিৰ পৃথিৱীত আপোন বুলিবলৈ মাক, দেউতাক, পেহীয়েক, আইতাকক এটি পলকতে শেষ বিদায় দিয়া হৈছিল। এগৰাকী গৰ্ভৱতী মাতৃৰ গৰ্ভস্থ সন্তানক পৃথিৱীৰ বেলিৰ পোহৰ দেখাৰ আগতে কোমল পোহৰ মুকলিৰ দৰে মোহাৰি পেলোৱা হৈছিল। অকাৰণতে কেৱল হিংসা আৰু হত্যাৰ উম্মাদনাত। সুৰজিতে এইবোৰ কথা পাহৰি যাবৰ চেষ্টা কৰে কিন্তু সেই চকুযুৰি?? দিবা ৰাত্ৰি খেদিফুৰা সেই চকুযুৰি??? আৰু এইমাত্ৰ দেখা এই চকুযুৰি। যেন এক বিশেষ যোগ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

******

জীৱন পথ

[illegible]

'আজি মোৰ নিজকে বৰ অকলশৰীয়া যেন অনুভৱ হৈছে। জীৱনৰ বাটত কি পালো, কি হেৰুৱালো, কিহৰ বাবে এই পৰিস্থিতিৰ সন্মুখীন হ'ব লগা হৈছে মই একোকে বুজিব পৰা নাই।' - এইবোৰ কথা ভাবি ভাবি পাখি বাৰান্দাৰ চকী এখনত বহি থাকিবলৈ চাই আছে। অকস্মাৎ কিবা এটা পৰা শব্দ শুনি পাখি উচপ খাই উঠিল। কিবাখিনি চাই দেখে বিবেকৰ পাখিৰ সিখিৰেকে চৌকুলৰ ওপৰত থোৱা ফুলদানিটো খলিয়াই দিয়ে।

পাখিয়ে সম্পূৰ্ণ, ভৰৰ দৃষ্টিৰে বিবেকলৈ চালে। বিবেক এখন সম্ভ্ৰান্ত ঘৰৰ একমাত্ৰ ল'ৰা। কিন্তু হ'লেও উদ্দেশ্যহীন। তেওঁৰ কোনো নিজস্বতা নাই। কিছুমান অপৰিকল্পিত কামত পৰি নিজৰ ভুল ঢাকি পাখিক অনাহকতে ককৰ্থনা কৰে। তাইৰ হেনো ঘৰৰ লোকক তেওঁৰ সুখী জীৱনৰ দুখ আছিল। সকলো কথাতে তেওঁ পাখিক দোষ দিয়ে। পাখি যেন এটি যন্ত্ৰহে; বিবেকৰ সকলো গালি শপনি তাই নিবৰ হৈ শুনি থাকে, কেৱল এটি আশাত। যেন বিবেক আগৰ দৰে হৈ উঠক। পাখিয়ে কলেজত পঢ়ি থাকোতে বিবেকক লগ পাইছিল। বিবেক তেতিয়া খুব মৰমীয়াল আছিল। সকলো সময়তে হাঁহি ধেমালি কৰিছিল। দুখৰ কথাবোৰো তেওঁ হাঁহিৰ মাজেৰেই কৈছিল। তেওঁৰ এই মৰমীয়াল স্বভাৱতে ভোল গৈছিল পাখি। কিন্তু কেতিয়াও তাই এই বিষয়ে প্ৰকাশ কৰা নাছিল। কাৰণ তাই জানিছিল যে তাই বিবেকৰ দৰে ল'ৰা এজনৰ যোগ্য হ'ব নোৱাৰে। পাখিয়ে মনৰ মাজতে তেওঁক আঁকি ৰাখিছিল সপোনৰ ৰাজকোঁৱৰৰ আসনত। পাখি দুখীয়া ঘৰৰ ছোৱালী। কিন্তু তথাপি পাখি যেন সময়ৰ লগত অভ্যস্ত। তাই তাইৰ সকলো দুখ বেদনা বুকুৰ মাজত সুমুৱাই ৰাখি সময়ৰ আহ্বানক আঁকোৱালি লৈছিল। তাইৰ মনত অনবৰতে কিছুমান চিন্তাই দোলা দি ফুৰিছিল আৰু হয়তো এই স্বভাৱৰ কাৰণে বহু সময়ত তাই আনৰ লগত মিলিব পৰা নাছিল। তথাপি তাই আগবাঢ়ি গৈছিল জীৱন পথত।

এদিন পাখি ৰাতিপুৱাই টিউচনৰ পৰা ঘূৰি আহোঁতে হঠাৎ তাইৰ ফোনটো ৰিং কৰিলে এটি অচিনাকি নম্বৰ। তাইৰ বুকুখন কিয় জানো থিৰথিৰাই গ'ল। ভয়ে ভয়ে ফোনটো ৰিচিভ কৰিলে পাখিয়ে। সেইদিনৰ পৰা বিবেকৰ কণ্ঠস্বৰ ভাহি আহিল। পাখিয়ে মাততো বুজি নাপায় ক'লে,'হয় মই পাখি, আপুনি কোন' ?..........

মই বিবেক, তুমি মোক চিনি পাইছানে ?

হয় পাইছোঁ। পাখিয়ে ক'লে।

শুনা পাখি তোমাক এটা বিশেষ কথা কব'লে ফোন কৰিছোঁ। তুমি মোক বেয়া নাপাওঁ বুলি প্ৰথমতে কথা দিয়া?

পাখিৰ হৃদয়খনত অচিন ভাববোৰে ঢোলপাৰ লগাই দিলে। তাই ক'লে, 'নাই নাপাওঁ কওঁক।'

'তোমাক এজন ল'ৰাই খুব ভাল পায়, সি ইতিমধ্যে সিহঁতৰ ঘৰত তোমাৰ বিষয়ে সকলো কৈছে কিন্তু তোমাক ক'বলৈ সাহস কৰা নাই।'

বিবেকৰ মুখত এনে এষাৰ কথা শুনিব বুলি পাখিয়ে কেতিয়াও ভবা নাছিল। তাইৰ এক প্ৰকাৰ খংহে উঠিল। পাখিয়ে নিজক ক'বলৈ মনে মনে ভাল পায় তেওঁ আৰু কেনেকৈ কোনোবাক কথাৰে ক'বলৈ পাৰিব। তথাপি সি হেনো ঘৰত তাইৰ বিষয়ে কৈছে বুলি জানি নিজৰ পৰা কোন জানিবলৈ বিবেকক সুধিলে, - 'কোন নাম তেওঁ ?'

'তুমি কেৱল হোষোৱালাহে' ? বিবেকে ক'লে।

'মই আপোনাক কিয় বেয়া পাম ?' পাখিৰ স্পষ্ট উত্তৰ

'ল'ৰাজনৰ বিষয়ে তোমাকতো হৈ নিজৰ মোৰ ক'বলৈ সাহসেই হ'ল নে ?' পাখিয়ে ক'লে।

'সেই ল'ৰাজন মইহে। মই তোমাক খুব ভাল পাওঁ পাখি। মই তোমাক চিৰদিন আপোন পাব বিচাৰোঁ। তুমি মোৰ জীৱন পথৰ সংগী হ'বানে ? মোৰ মনক তুমি স্বীকৃতি দিবানে' ? বিবেকে নিজৰ ভাবে ক'লে। পাখিয়ে একোকে ক'ব নোৱাৰিলে। তাই অবাক হৈ গ'ল। জীৱনৰ কঠোৰ সংগ্ৰামৰ পৰা নিজকে স্বৰ্গ তুলি পোৱা যেন অনুভৱ হ'ল পাখিৰ।

এনেকৈ সময় প্ৰেমৰ মাজেৰে পাৰ হৈ গ'ল দুটাকৈ বছৰ। বিবেকে পাখিক বিয়া কৰাই ঘৰত দিলে। সমাজৰ বাধা, মাক দেউতাকৰ বাধা সকলোকে যেন পেলাই বিবেকে এদিন পাখিক বিয়া কৰালে। পাখিয়ে যেন বিবেকক সকলো দিব, নিজৰ দেহ-মন তেওঁতেই সমৰ্পণ কৰিব এনে ভাবৰ বুৰবুৰণিয়ে পাখিৰ মনৰ মাজত ক্ৰিয়া কৰিলে। বিবেক তেতিয়া এজন ভাল ব্যৱসায়ী। কিন্তু সময়ৰ লগে লগে বিবেকৰ পাখিৰ প্ৰতি মৰম ভাল পোৱা সকলো কমি আহিল। সি বৰ্তমান পাখিয়ে বেয়া পোৱা সকলো কাম কৰে। পাখিৰ মনে এইবোৰ একেবাৰে সহজভাবে ল'ব নোৱাৰিলে। তাই তথাপিও জীয়াই আছে এটি সন্তানৰ আশাত। পাখি তেতিয়া গৰ্ভৱতী। তাইৰ এটাই মাথো আশা হয়তো তাইৰ জীৱনলৈ অহা এই শিশুটিয়ে সিহঁতৰ মাজলৈ আকৌ মৰম কঢ়িয়াই আনিব। তাইৰ হিয়াভৰা মৰমেও বিবেকক বৰ্তমান বুজাব নোৱাৰে। সি বৰ্তমান অন্য মনস্ক। তাই ধৰিবই পৰা নাছিল বিবেক ইমান সলনি হ'ল কেনেকৈ? সি যদি মোক ভাল পোৱাই নাছিল তেতিয়াহ'লে সি এনেদৰে তাইৰ জীৱনৰ লগত খেলিলে কিয়। তাৰ বাবে পাখিয়ে সকলো এৰি দিলে। কেৱল তাৰপৰা পোৱা মৰমৰ আশাত, কিন্তু এতিয়া এইবোৰ কি হৈ গ'ল। সময়ৰ নিষ্ঠুৰ আহ্বানক পাখিয়ে নিৰবে সহি গ'ল। এদিন মাজনিশা বিবেকে আহি পাখিক ক'লে, 'পাখি তুমি মোক বেয়া নাপাবা, মই আৰু তোমাক মোৰ জীৱনত ঠাই দিব নোৱাৰিম। মই আন কাৰোবাক মোৰ জীৱন সংগী কৰি লৈছোঁ। তুমি মোক ক্ষমা কৰিবা, মোৰ জীৱনৰ পৰা তুমি আঁতৰি যোৱা।'

প্ৰথমে তাইক ভালপাওঁ বুলি কওঁতে যিদৰে খুব সহজ ভাবে বিবেকে কৈছিল ঠিক সিমান সহজভাৱে সি পাখিক জীৱনৰ পৰা উলিয়াই দিলে। তাৰ কথাবোৰ শুনি এইবাৰো পাখিয়ে একোকে ক'ব নোৱাৰিলে। তাইৰ দুচকুৰে মাথো চকুলো বাগৰিল। তাইৰ বুকুখনত অসহ্য বিষ অনুভৱ কৰি অকণমান শুই দিব বিচাৰিলে। কি বিচাৰোঁতে কি হ'ল পাখিয়ে ততকে ধৰিব নোৱাৰিলে। জীৱনৰ পথ যে ইমান কাঁইটীয়া সেই কথা পাখিয়ে আজিহে অনুভৱ কৰিলে।

****

আপোন মানুহ

"তুমি মোৰ বাবে জোনাক হ'ব লাগিব,
তোমাৰ জোনাকৰ তলত
মই আকাশৰ তৰা গণিম।
–তুমি মোৰ বাবে সাগৰ হ'ব লাগিব,
তোমাৰ সাগৰৰ নীলাত,
মই-উটি যাব বিচাৰিম।
মোৰ- নিজৰ আপোন বুলি তোমাকেই পাবতিম,
মই তোমাৰ ভালপোৱাতে,
তোমাৰ হৃদয়ত মোক বিচাৰিম।"

কাহিনীটো লিখাৰ আগেয়ে হাতখন আগবঢ়া নাছিল, কিন্তু কঁপিছিল। মোৰ দুচকুত চকুলো জিলিকিছিল। কাৰোবাৰ দুখৰ অধ্যায় খুলি-মেলি জনক দুখ দিয়াৰ হাবিয়াস মোৰ নাছিল। অথচ কাৰোবাৰ দুখৰ সমভাগী হোৱাৰ মানসিকতাই আৰু সঁচা সম্পৰ্কৰ প্ৰতি থকা মোৰ হৃদয়ৰ আদৰৰ বাবেহে এগৰাকী ছোৱালীৰ জীৱনভিত্তিক কাহিনীটো লিখাৰ হাবিয়াস কৰিলোঁ। মোৰ কাহিনীটোৱে কাৰোবাক কিবা দিব পাৰেনে নোৱাৰে নাজানো; কিন্তু এইটো জানো যে মানৱিক সম্পৰ্কৰ মূল্যবোধক সমাজেও এটা নতুন ৰূপ দিবলৈ কিছু হলেও বৰঙণি আগবঢ়াব পাৰিব। দুখীয়া পৰিয়াল এটাৰ একমাত্ৰ ছোৱালী আছিল মৌচুমী শইকীয়া। যদিও দৰিদ্ৰতাই পৰিয়ালটোক আবৰি ধৰিছিল, তথাপি মাক-দেউতাকে অত্যন্ত মৰমেৰে তাইৰ প্ৰয়োজন পূৰণ কৰিব বিচাৰিছিল। তাই কোনোদিনে অভাৱ অনুভৱ কৰা নাছিল। যেতিয়াই মৌচুমীৰ দেহটোৱে যৌৱনৰ বসন্তক আদৰিছিল তাই হৃদয় কোঠালীত সংগোপনে প্ৰৱেশ কৰিছিল প্ৰেমৰ সঁফুৰা লৈ ডেকা-বন্ধু ধুনীয়া ল'ৰা বসন্তই। বসন্তৰ মৰমত মৌচুমী- নিজকো পাহৰি গৈছিল। পাৰ্থনীয়া ডেকা-গাভৰু মৌচুমী-বসন্তই কোনো এক চঞ্চল মুহূৰ্তত দুয়ো-দুয়োতে বিলীন হৈ গৈছিল। মৌচুমী- যথেষ্ট বিশ্বাস কৰিছিল বসন্তক আৰু ভাবিছিল সিহঁতৰ সম্পৰ্কক বসন্তই স্বীকৃতি দিব। সময় পাৰ হৈছিল। বৈবাহিক বান্ধোনত বান্ধ খোৱাৰ আগতেই মৌচুমী-য়ে বসন্তৰ সন্তানক গৰ্ভত ধাৰণ কৰিব লগা হৈছিল। মৌচুমীয়ে বসন্তক জনাইছিল যে তাই সন্তানৰ মাক

হ'ব ধলাইছে। কিন্তু সিহঁতৰ বিবাহিত জীৱনৰ কোনো ... ভালপোৱাই বৰ বেয়াকৈ হাৰি গৈছিল। বসন্তই ... গম পোৱা নাছিল মৌচুমী যে নিজৰ অতিকৈ আপোন ... তাইক কলংকিনী সজাব পাৰে। সি কোনো কথাকে ... দিছিল তাইৰ হৃদয়ত। বাৰে বাৰে সি দোহাৰিছিল, 'এয়া ... মোক সমাজৰ চকুত বেয়া কৰিবলৈ ষড়যন্ত্ৰ কৰিছে। মই ... আমাৰ উচ্চ সমাজখনকো লেতেৰা কৰিছে। তাইক ... কিন্তু ইমান ঘৃণনীয় কাম মই কৰা নাই। কাৰোবাৰ ... এতিয়া তাই মোক জাপৰ দেখাৰ খুজিছে।'

এইবিলি কথা শুনাৰ পিছত তাই মানসিক ... পেলাইছিল। গলিয়ে গলিয়ে ঘূৰি ফুৰা মৌচুমী এতিয়া ... পৰিয়ালটোৱেও তাইক বিচাৰি পোৱা নাছিল। যাৰ ... সমস্ত ত্যাগ কৰিবলৈও সাজু আছিল, আজিতেওঁৱেই ... কাৰোবাৰ লগত ইত্যাদি ইত্যাদি..........।

এটা নিৰ্দিষ্ট দিনৰ বাটত পাগলী মৌচুমীৰ সন্তান ... আৰু সন্তানটো প্ৰসৱৰ কিছু সময় পিছতে তাই মৃত্যুক ...

তুমা শইকীয়া। সমাজৰ তাইৰ পৰিচয় জানৰ। ... থাকিব বিচাৰে, সংগোপনে থাকিব বিচাৰে। পৃথিৱীখনক ... আৰু তাই জীৱনটোক সৌন্দৰ্যময় কৰিব খোজে। পঢ়া-শুনাত ... ভাল আৰু আচৰণত অমায়িক। দুনীয়াত তাইৰ চকুঘুৰিয়ে ... কৰে। কবিতা লিখে তাই নিজক আৰু সমাজক লৈ। তাই ... বুলি চাব। নিজৰ বাবে তাই লিখিছিল–

"দুখত মোৰ ওপজা প্ৰাণ
দৰিদ্ৰতা মোৰ দেহৰ শক্ত
'তুমি' দুখ পাবা বুলিয়েই সকৰ্ত
মই অনৰ্গল বাজি থোৱা,
দুখৰ দেহেলাৰ এটি সুৰা।"–

দৰিদ্ৰ অথচ নিষ্ঠাবান হৃদয়ৰ এহাল দম্পতিয়ে তাইক ...

মৌচুমীৰ কোলাৰ পৰা। তাৰপৰা প্ৰথম দিনটোৰ পৰাই আজি চৌবিশ বছৰ কালজুৰি কৃষ্ণাক এইহাল দম্পতিয়ে দিছে মাক-দেউতাকৰ মৰম আৰু স্নেহ। দুয়ো-দেউতা মোহন শইকীয়া আছিল, দেউতাই তাই পঢ়িছিল মাকে দিয়া 'ডায়েৰী'খ সকলো কথা। শেষৰ কথাখিনি তাই মাজে মাজে পাঢ়ি মনত কৰে।

'মই সন্তানৰ মাক হ'ব নোৱাৰিলোঁ। কাৰ সন্তান মই গৰ্ভত ধাৰণ কৰিছোঁ, সেয়া ক'বলৈ দিবিচাৰো কাৰণ তেওঁক ঘৃণা কৰো মই। মই জানো এয়া মোৰ সন্তান। যদি কথা দিনেকৈইটাত মই মোৰ সন্তানৰ কাৰণে সকলোখিনি কৰিম। কিন্তু আকস্মিকতাই যদি মোক মোৰ সন্তানৰ পৰা কাঢ়ি নিয়ে, যেতিয়া মোৰ সন্তানক বিশ্বাসী মহান ব্যক্তিয়ে তুলি ল'ব, তেওঁক মই অনুৰোধ জনাওঁ তেওঁ নিজৰ সন্তানৰ দৰে মোৰ সন্তানক প্ৰতিপালন কৰিব। যদি ল'ৰা হয় তাৰ নাম ৰাখিব সাগৰ শইকীয়া আৰু যদি ছোৱালী হয় তাইৰ নাম ৰাখিব কৃষ্ণা শইকীয়া। শেষত কওঁ, মই মৌচুমী শইকীয়া চৰিত্ৰহীনা নহয় কাৰোবাক ভালপোৱাৰ বাবেহে মই নিজৰ জীৱনৰ মূল্য হেৰুৱাব লগাহৈছে।'

মাক মৌচুমীৰ সকলোখিনি কথাকেই এইহাল দম্পতিয়ে ৰাখিছিল। কৃষ্ণাক নিজৰ ছোৱালীৰ দৰেই মৰম কৰিছিল। নিঃসন্তান দম্পতিহালৰ নিজৰ বুলিবলৈ কৃষ্ণাত বাজে কোনো নাছিল। সমাজখনে কৃষ্ণাক জাৰজ বুলি ঘৃণা কৰিছিল। কিছুমানে আনকি তাইৰ শৰীৰক লৈ মাজে সময়ে অশ্লীল মন্তব্যও কৰিছিল। সকলো সহ্য কৰিছিল কৃষ্ণাই নিৰবে। তৰ যৌৱনতো কোনেও তাইক এবাৰ ভাল পাওঁ বুলি কোৱা নাছিল। তাইৰ ৰূপৰ বাবে বহুজনৰ ভ্ৰমৰ পৰিছিল ঠিকেই, কিন্তু একমাত্ৰ জাৰজ হোৱাৰ বাবেই তাইক সকলোৱে বেয়া দৃষ্টিৰে চাইছিল। তাইৰ কবিতা কাকত, আলোচনীবোৰৰ জৰিয়তে প্ৰকাশ পাইছিল। কিন্তু এনেবোৰ মানুহ সমাজখনত থাকিব পাৰে, যিবোৰ মানুহে তাইক দেখিলে ঠিঞৰি কয়,'আজিকালি জাৰজবিলাকেও কবিতা লিখে'। তাই কিন্তু সকলো নিৰবে সহ্য কৰিছিল। কৃষ্ণাই নিসংগতা আৰু শূন্যতাক লগৰী কৰিয়েই আগবাঢ়ি গৈছিল। কবিতাৰ জগতখনত চিনাকি নাম হৈ পৰিছিল কৃষ্ণা শইকীয়া। সমালোচকৰ প্ৰশংসা লাভ কৰিছিল কৃষ্ণাই। কিন্তু তাইৰ আবেগ অনুভূতিৰ মূল্য কোনেও বুজা নাছিল। যোৱাকালিৰ কাকতখনত তাইৰ এটি কবিতা প্ৰকাশিত হৈছিল। তাকেই পঢ়ি আছিল তাই। হঠাৎ মোবাইলটো বাজি উঠিল কৃষ্ণাৰ।

ঃ 'হেল্ল', 'কোনে কৈছে'? - কৃষ্ণাই সুধিলে।

ঃ 'হয়, নমস্কাৰ। মই সাগৰ শইকীয়া। আপোনাৰ নাম কৃষ্ণা শইকীয়া হয়নে?' - পুৰুষ কণ্ঠই সুধিলে।

ঃ 'হয় মই কৃষ্ণাই কৈছো। কিন্তু মই আপোনাক চিনি পোৱা নাই।'

কৃষ্ণাই ক'লে।

ঃ 'আচলতে মইও আপোনাক চিনি নাপাওঁ। কিন্তু কাকত আলোচনীত আপোনাৰ কবিতা পঢ়ি পঢ়ি মই অনুভৱ কৰো, কৃষ্ণা শইকীয়া মোৰ নিচেই চিনাকি। আচলতে আপোনাৰ লগত কথা পতাৰ হাবিয়াস বহু আগৰ পৰাই আছিল। কিন্তু আপোনাৰ কবিতাই মোক আপোনাৰ ওচৰত সময় সজাইছে। ইমান সুন্দৰ কবিতা লিখা ছোৱালী এজনীৰ লগত কথা পাতিবলৈ সংকোচ হৈছিল। ভাবিছিলোঁ আপোনাৰ কথাবোৰ চাপে কবিতা যেনেই হ'ব। আজি মনত বহুত সাহস গোটাইহে আপোনাৰ লগত কথা পাতিব পাৰিছোঁ'। সাগৰে থমকি কৈ গ'ল।

কৃষ্ণাই জীৱনত প্ৰথমবাৰৰ বাবে কাৰোবাৰ মুখত মাত এনেকৈ শুনিছে। তাই শুনি আছিল সাগৰৰ প্ৰতিটো শব্দ একান্তভাৱে। নিৰব হৈ গৈছিল বহু সময়।

ঃ 'হেল্ল, আপুনি শুনি আছে? আপোনাৰ কবিতা পঢ়ি বহুত ভাল পাওঁ মই। কিন্তু আপোনাৰ কবিতাবোৰ ইমান বিষাদময় কিয়?' - সাগৰে কৃষ্ণা নিৰবে থকা দেখি সুধিছিল। দীঘল হুমুনিয়াহ এটাৰে কৃষ্ণাই কৈছিল - *

'দুখ বুলিলো আৰু কি ক'ম? দুখেই মোৰ লগৰীয়া আজীৱন। দুখেই সৃষ্টিৰ বৰমুখ মোৰ বাবে। সকলোৱে মোক ঘৃণা কৰে, এদিন আপুনিও কৰিব। সেয়ে দুই এটা কবিতা লিখিয়েই কাৰোবাৰ পৰা আদৰ আশা বিচাৰো। এবাৰ মৰমৰ মাত শুনিব বিচাৰো।'

ঃ 'কোনো কাৰণ নোহোৱাকৈ মানুহে আপোনাক ঘৃণা কিয় কৰিব। কি নাই আপোনাৰ যাৰ বাবে আপুনি নিজকে নিসংগ বুলি ভাবে?' - সাগৰে প্ৰশ্ন কৰিছিল।

মোৰ দেউতাৰ পৰিচয় নাই। কৃষ্ণাই নকৰ্ণ বুলি ভাবিও ক'লে—

নিৰবে গৈছিল সাগৰ কিছুসময়। কৃষ্ণাক কিবা এটা কোৱাৰ বাবে তাৰ মুখত একো এটা শব্দই নাছিল। কিমান দুখ সহ্য কৰি জীয়াই আছে কৃষ্ণা শইকীয়াই। কেইমুহূৰ্ত সময়ৰ বাবে সি তাইৰ প্ৰতি কিছু পৰিমাণে দুৰ্বল হৈ পৰিছিল।

ঃ 'প্ৰতিজন মানুহেই দুখী। কিন্তু আপোনাৰ দুখবোৰে আপোনাক চাপে মানসিকভাৱে কষ্ট দিয়ে বহুত। আপুনি আৰু কেতিয়াও নিসংগ নহয়। মই আপোনাৰ দুখ সুখৰ সমভাগী হ'ম। আজিৰ পৰা আমি দুয়ো নিজৰ দুখ সুখবোৰক দুয়োৰে মাজত ভগাই ল'ম।'- প্ৰত্যয় ভৰা আশ্বাস দিছিল সাগৰে।

'কিন্তু আপুনি মোৰ লগত সম্পৰ্ক ৰাখিলে সমাজখনে আপোনাক ঘৃণা কৰিব।' - কৃষ্ণাই আবেগিক হৈ কৈছিল।

* Never durst a poet touch his pen to write,
Until his inks are tempered with love's sighs.

W. Shakespeare.

'মোক সমাজখনে ঘৃণা কৰক । মই নিজকহে কাহানিও আৰু কৰাৰ বাবে মোক সমাজে ঘৃণা কৰে, তেন্তে তেনে সমাজৰ প্ৰয়োজন নাই মোৰ ।' - সাগৰে কৈছিল ।

সাগৰৰ এইবোৰ কথাই তৃষাক তাৰ কথাবোৰ ভাবিবলৈ বাধ্য কৰাইছিল। তৃষা আৰু সাগৰৰ মাজৰ এজা সম্পৰ্কটো লাহে লাহে অধিক গাঢ় হ'ব লৈছিল । মহাবিদ্যালয়ৰ অন্তিম বৰ্ষত সাগৰৰ এটা পূৰ্ণাংগ 'তুমি' মনোভাব কৰে । আৰু এদিন প্ৰত্যাশিতভাৱে সাগৰে ভালপোৱাৰ প্ৰস্তাৱ দিছিল তৃষাক । তৃষাইও জীৱনত প্ৰথমবাৰৰ বাবে ভাল পাবলৈ শিকিছিল সাগৰক । কাৰণ তৃষাৰ নিসংগ জীৱনৰ একমাত্ৰ সংগী আছিল সাগৰ । সাগৰ অবিহনে তাইৰ একেবাৰেই নাই । কিন্তু মাজৰ কথাবোৰ ভাবিলে তৃষা শংকিত হৈ পৰে মাজে সময়ে । যদি সাগৰো বাস্তৱৰ দৰেই হয়, তাই যাব বাবে জাৱজাৰু আছি ল'লে । কিন্তু সাগৰৰ মৰম আৰু আবদাৰবোৰে তাইক সকলো পাহৰি যাবলৈ বাধ্য কৰে ।

অদৃষ্টৰ বাদ্ধিৰ নোৱাৰি এদিন তৃষাই সাগৰক সুধিলে,'সাগৰ, জীৱনত প্ৰথম তোমাকেই ভাল পাইছোঁ । এতিয়া তুমি অবিহনে মই জীয়াই থকাৰ কল্পনাও কৰিব নোৱাৰো । প্ৰথম তুমিয়েই শিকাইছা মোক সপোন দেখিবলৈ হৃদয়ৰ সমস্ত পৱিত্ৰিৰে তোমাকেই ভাল পাইছোঁ । কিন্তু মাজে সময়ে মাৰ কথা মনলৈ আহিলে মোৰো ভয় হয় । তুমিটো মোৰ মাৰ সকলো কথাই জানা । কথাবোৰ ভাবি যদি মোৰ কেতিয়াবা এনে লাগে, যদি সাগৰেও মোক প্ৰতাৰণা কৰে তেতিয়া বাৰু ভগৱানৰ অস্তিত্বৰ ওপৰত কাৰ বিশ্বাস হ'ব ? সাগৰ সেয়ে তোমাক এবাৰ সুধিছোঁ যিকোনো পৰিস্থিতিত তুমি মোক নিজৰ কৰি ল'ব পাৰিবা ?'

' পাগলী, কথাবোৰ মইও ভাবো । কিন্তু এইবোৰ ভাবি গমি থাকিলে জানো কিবা লাভ হ'ব ? সমাজত তুমি মোৰেই হ'বা আৰু মইও তোমাৰেই হ'ম । তোমা, মোৰ দেউতা আজনীৰ পইচীয়া সমাজত তেওঁৰ এখন উচ্চ আসন আছে আৰু আছে উচ্চ বংশমৰ্যাদা, টকা-পইচা, মা-সম্পত্তি, কি নাই তেওঁৰ ? তেনেস্থলত তেওঁও কিজানি তোমাক তেওঁৰ বোৱাৰী কৰি নিবলৈ কষ্ট পাব অথবা মানি নল'ব ? কিন্তু মই তোমাৰ অবিহনে জীয়াই থাকিব নোৱাৰিম তৃষা । মোক কোনো বংশ মৰ্যাদা, ধন সম্পত্তিৰ প্ৰয়োজন নাই । মোক মাত্ৰ প্ৰয়োজন তোমাক আৰু তোমাৰ ভালপোৱাৰ । তাৰ বাবে মই সকলোখিনি কৰিব পাৰিম। মা-দেউতাক মই বহুত শ্ৰদ্ধা কৰোঁ । কথাবোৰ মা-দেউতাক জনাই চাওঁ । তেওঁলোকে কি কয় ? তেওঁলোকে মানি নললেও মই তোমাক নিজৰ কৰি ল'মেই আৰু সদায় তুমি মোৰ লগতেই থাকিবা ।'

তৃষাই এতিয়াও ভাবি চায় কিয় সাগৰে তাইক ইমান ভাল পায় ?

গইছি সাগৰৰ বুকুৰ ভালপোৱাৰ ...
দেউতাকৰ নিৰ্মিত নিৰ্দেশৰ সেই সম্পত্তি ...
কৈছিল । তৃষাক তেওঁলোকে কিয় উৰ্দ্ধ ...
বুজোৱা কৈছিল,'মই সাগৰৰ চৰকাৰী চাকৰি ...

খবৰ সাগৰে তৃষা আৰু তাৰ মাজৰ ...
নি তৃষাৰ জীৱনৰ সকলো কথাই ...
নি তৃষাক নিজৰ কৰি ল'ব বিচাৰে বুলিও ক'লে ।

: 'একেবাৰে সাধাৰণ ছোৱালীৰ কাৰণে ...
পাহৰি গ'লি নে সাগৰ ?' - সাগৰৰ দেউতাকে ...

: 'দেউতা, তৃষা সাধাৰণ ছোৱালী নহয় । ...
দৃষ্টিভংগীবিলাক কিয় এনেকুৱা ? তাই কিয় ...
সাধাৰণ হৈ গ'ল নে ? আৰু দেউতা ধন ...
ভালপোৱা মানৰ এটা মধুৰ সম্পৰ্ক কেৱল ...
নহ'লেই শেষ হৈ যায় ?' - সাগৰে দেউতাকক ...

: 'মোৰ ল'ৰাই আজি মোৰ আগত ডাঙৰ ...
সমাজত এই আজনীৰ পইচীয়াৰ নিষ্ঠাত ...
আৰু মোৰ ল'ৰা হৈ মোৰ নিষ্ঠাত এজনী ...
নোৱাৰা হ'লি । এতিয়াই তোৰ বিয়া পাতিম মই ...
আনিম তোলৈ । কিন্তু গাত চেকা লগা ছোৱালী এটা ...
নোৱাৰে' দেউতাকে স্পষ্টকৈ ক'লে।

: 'দেউতা তৃষাক মই ভাল পাওঁ । মই তাইক ...
লাঞ্চনীয়া ছোৱালী মোক নালাগে সাগৰে ক'লে।'

: 'কৈ দে তোৰ ভালপোৱা । ক'ত কিবা ...
কৰাব লাগে বুলি ? তাই তোৰ বাপেকৰ সম্পত্তি দেখিছে ...
মাক চৰিত্ৰহীনা আছিল তাই যে ভাল হ'ব তাৰে ...

: 'দেউতা, আপুনি মোৰ ভালপোৱাক অসন্মান ...
আপোনাক যথেষ্ট শ্ৰদ্ধা কৰো মই বুলি পাওঁ ...
মোৰ দায়িত্ববোধক । সমাজে আপোনাক এজন মহান ...
ভক্তি আৰু সন্মান কৰে । তেনেস্থলত এজনী নিঃকলা ...
বুলি কোৱাৰ আগতে আপোনাৰ তাইৰ প্ৰতি ...
সাগৰে প্ৰশ্ন কৰিলে ?

: 'সহানুভূতি । সহানুভূতি হ'ল হয় । যদিহে তাই ...
আন কাৰোবাক বিচাৰিলে হয় । এতিয়াও যদি তাই ...
বাবে মই নিজৰ টকা সম্পত্তি খৰচ কৰি তাইক সুখ - ...
কিন্তু মোৰ ঘৰৰ বোৱাৰী কৰি তাইক আনিব নোৱাৰিম ...

বুকুৰ ভাঙিলাৰ কোনো দিনে কাম পৰা নাই আৰু পৰিব নিৰ্দিষ্ট কোনোদিনে। কাকি মাজত থাকি বিকাৰ আপোনাৰ মাজো, নিচিনা পৰিয়াৰ মানুহ কোনোদিনো আৰু ধোৱালী মোৰ যদি যোৱালী হ'লে সমাজে আমাক পৰিবাৰটোক হাহিব। মানুহে ক'ব আভিজাত শইকীয়াৰ ঘোৱালীৰ কেনো পিতৃ পৰিচয় নাই। গতিকে তই তৃষাক পাহৰি যা। মই তৃষাৰ বিয়াৰ বন্দোবস্ত কৰিম।'

: 'দেউতা, আজি মোৰ এনেকুৱা লাগিছে আপোনালোক সকলোৱে স্বাৰ্থপৰ। তৃষাক পিতৃ পৰিচয়হীনা কৰা সেই মহাপাপীজনৰ আৰু আপোনাৰ চৰিত্ৰৰ যেন একেবাৰেই পাৰ্থক্য নাই। নালাগে, তাইক আপোনাৰ ঘৰৰ ঘোৱালী কৰিব। কিন্তু তাই কেৱল মোৰেই হ'ব দেউতা। মইয়েই তাইৰ কপালত সেন্দুৰ আঁকি দিম'- সাগৰে কৈ গ'ল।

: 'তোৰ দৰে পুত্ৰ জন্ম দিয়াটোৱেই মোৰ জীৱনৰ ডাঙৰ ভুল আছিল। আজি মোৰ এই কথা উপলব্ধি হৈছে। যা তইও নিজকে ডাঙৰ বুলিয়েই পৰিচয় দিবি। আভিজাত শইকীয়া তোৰ দেউতা হয় বুলি ক'বলৈ কেতিয়াও সাহস নকৰিবি। নালাগে, তোৰ দৰে পুত্ৰ মোক। এই মুহূৰ্ততে তই ইয়াৰ পৰা গুচি যা।' শইকীয়াই ক'লে।

: 'যাওঁ মই। আপোনালোকক সামাজিক মৰ্যাদা লাগে, বংশ পৰিচয় লাগে, কিন্তু মানুহৰ মাজত থকা সম্পৰ্ক আপোনালোকৰ দৰে মানুহে বুজি নাপায়। মানুহৰ হৃদয়ৰ আবেগ অনুভূতি আপোনালোকে বুজি নাপায়। ধন-সম্পত্তি মৰ্যাদাৰ লালসাত উটি যোৱা পংগু মানুহ আপোনালোক। সমাজ মানুহৰ ভালৰ কাৰণে, মানুহৰ মাজত থকা পাৰস্পৰিক সম্পৰ্কৰ জৰিয়তেই সমাজৰ সৃষ্টি হয়। কিন্তু সমাজৰ দোহাই দি আপোনালোকৰ দৰে কিছুমান ব্যক্তিয়ে নিজৰ স্বাৰ্থ সিদ্ধি কৰিছে।'

সাগৰ যেতিয়া ঘৰ এৰাই আহিছিল। সকলো ত্যাগ কৰি একমাত্ৰ তাৰ সঁচা হৃদয়খন লৈ সি তৃষাৰ ওচৰলৈ আহিছিল।

: 'তৃষা, সকলো স্বাৰ্থপৰ। কোনেও মানি ল'ব নোখোজে সঁচা ভালপোৱাক। মই আজি তোমাৰ ওচৰলৈ আহিছোঁ। একমাত্ৰ হৃদয়খন লৈ। তোমাক মোৰ মনমখিনি বাদে আৰু একো দিব নোৱাৰো তৃষা। মই আজি নিজেই আশ্ৰয়হীন। মোক আশ্ৰয় দিয়া তৃষা'..........হুক হুকাই কান্দি দিছিল সাগৰে।

সাগৰক তৃষাই বুকুৰ মাজত সুমুৱাই লৈছিল। তাৰ চকুপানী মোৰ মচি দিছিল। সকলোবিলাক কথা তাই বুজি পাইছিল। সাগৰে তাইৰ কাৰণে সৰ্বস্ব ত্যাগ কৰি আহিছে তাইৰ অন্তৰৰ সেই কথা সাগৰে অকণমান বুজাই বুজি পাইছিল।

: 'সাগৰ, মোক একেবাৰেই নালাগে। মাত্ৰ তোমাৰ মনমখিনিহে লাগে। কিয় ভুল কৰিছা? মই কোনোৱে ভুল কৰা নাই। বহুত ভালপোৱা মোক তুমি?' তৃষাৰ অন্তৰৰ পৰা আবেগৰ ভাষা ওলাইছিল।

সাগৰে তাইৰ চকুযুৰিলৈ চাই লৈছিল। কি আছে তৃষাৰ এই চকুযুৰিত? তাইক সাৱটি লৈছিল সাগৰে বুকুৰ মাজত।

: 'তুমি আমাৰ এই সৰু ঘৰটিতে থাকিবা। আমাৰ তেনে আছে ইয়াত? মোৰ দৰে তুমিও এইবোৰক নিজৰ মা-দেউতা বুলি ভাবিবা। আমি দুয়ো ইয়াতেই থাকিম সাগৰ। হ'ব?' - তৃষাই সাগৰক সুধিছিল।

: 'হ'ব তৃষা। খুব সোনকালেই মই কিবা এটা কৰিম। এইখন ঘৰ মোৰেই ঘৰ। কিছুদিন কষ্ট হ'ব আমাৰ তাৰ পিছত সকলো ঠিক হৈ যাব। তুমি সুখী হ'বানে তৃষা?' - সাগৰে তৃষাক সুধিছিল।

: 'কিয় সুখী নহ'ম সাগৰ? জীৱনৰ চৰম প্ৰাপ্তি বুলিয়েই। এইখন ঘৰে মোক নিজৰ ঘোৱালীৰ দৰে ডাঙৰ দীঘল কৰিছে। কিছুদিন পিছত এওঁলোকে মোক এৰি যাব। নিজৰ আপোন বুলি ক'বলৈ তোমাৰ বাহিৰে আৰু কোন থাকিব? তোমাৰ বাবেই জীয়াই আছোঁ সাগৰ, মোৰ কাৰণে তুমি সৰ্বস্ব ত্যাগ কৰিছা। মই তোমাৰ বুকুৰ সঁচা মনমখিনিৰেই সুখী হ'ম সাগৰ। এবাৰ মোক তোমাৰ বুকুৰ মাজত লোৱা।' আবেগিক ভাবে-সাগৰে তৃষাক তাৰ বুকুৰ মাজত সুমুৱাই লৈছিল।

সাগৰ আৰু তৃষাৰ সম্পৰ্কই পূৰ্ণতা পাইছিল। মোমায়েক সাক্ষী কৰি সাগৰে তৃষাৰ শিৰত সেন্দুৰ আঁকি দিছিল। কিছুদিন পিছত ব্যক্তিগত খণ্ডৰ এটা কোম্পানীত সাগৰে ভাল চাকৰি এটা পাইছিল। তৃষাই তাইৰ সমস্ত মৰমেৰে সাগৰৰ বহল বুকু উমাল কৰি ৰাখিছিল। সিহঁতৰ সঁচা ভালপোৱাৰ জয় হৈছিল। তৃষাৰ মাকে যেন আকাশৰ তৰা এটি হৈ সিহঁতৰ মুখলৈ চাই হাঁহি আছিল। মাকে ডায়েৰীত লিখা ক থাবাৰ তাইৰ মনত পৰিছিল, 'ল'ৰা হ'লে তাৰ নাম সাগৰ শইকীয়া হ'ব আৰু ছোৱালী হ'লে তাইৰ নাম তৃষা শইকীয়া।' তৃষাৰ দুচকুৰে আনন্দৰ চকুপানী বৈ আহিছিল। তাইৰ হৃদয়খনে চিঞৰি দিছিল কোনেও শুনাকৈ 'সাগৰ, তোমাক বহুত ভাল পাওঁ মই। মোৰ বুকুৰ আপোন মানুহ তুমি।' ****

সৰুকণৰ দুষ্টালি

(এটি হাস্যমধুৰ গল্প)

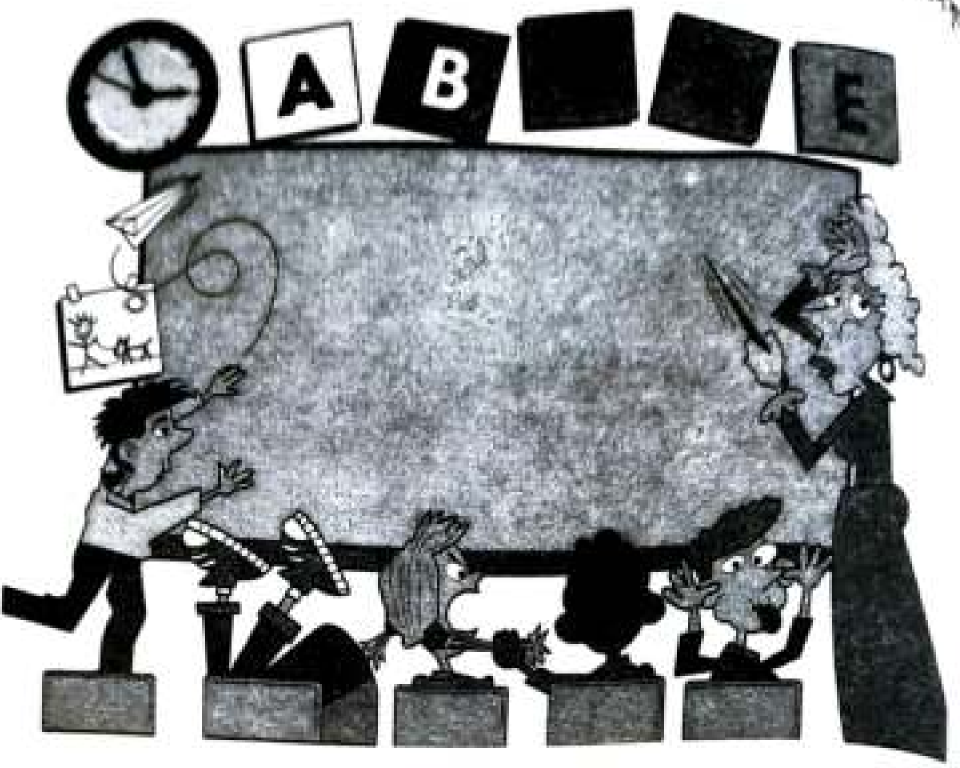

সঁৰবে পৰা দুষ্ট সৰুকণ। ক্লাছত কেতিয়াও তাক পঢ়া-শুনাত মন নিদিয়ে। তাৰবাবে প্ৰায়েই মাষ্টৰৰ কোব খাবলগীয়া হয় সি। এদিন অংকৰ মাষ্টৰে অংক কৰিবলৈ দিলে লাষ্ট বেঞ্চত বহি সৰুকণে মাটিৰ ফালে চাই হাঁহিবলৈ ল'লে। ইতিমধ্যে ক্লাছৰ বাকী ছাত্ৰ বিলাকে অংক কৰাত ব্যস্ত হৈ পৰিছে। কিছুসময়ৰ পাছত মাষ্টৰে সুধিলে -উত্তৰ ওলালনে? বাকী ছাত্ৰবিলাক কোনোবাই ক'লে উত্তৰ ওলোৱা নাই, কোনোবাই কলে অংকটো শেষ হোৱা নাই ইত্যাদি.........। এইবাৰ মাষ্টৰে সৰুকণক সুধিলে- 'তোৰ উত্তৰ ওলালনে সৰুকণ?'

সৰুকণ : 'এবাৰ ওলাইছিল চাৰ...'

মাষ্টৰ : 'কি ওলাইছিল?'

সৰুকণ : 'এবাৰ ওলাইছিল চাৰ, কিন্তু আকৌ সোমাই গ'ল'।

কথা শুনি মাষ্টৰৰ সন্দেহ হ'ল। সুধিলে- 'তই সঁচাই অংক কৰি আছনে?'

সৰুকণ : 'হয় চাৰ'

এইবাৰ মাষ্টৰৰ সন্দেহ আৰু বাঢ়ি গ'ল। সৰুকণৰ কাষ চাপি আহি দেখিলে- সৰুকণে চুকত থকা নিগনিৰ গাতটোলৈ চাই আছে। … পৰা নিগনিটোৱে এবাৰ মুখটো উলিয়ায় আকৌ মুখটো সুমুৱাই … চাই আছে সৰুকণে।

খং উঠি গ'ল মাষ্টৰৰ। সৰুকণৰ পিঠিত কোব দিয়াৰ লগে লগে সৰুকণে চিঞৰি উঠি ক'লে- চাৰ, … ওলাইছিলেই.....আপুনি কোবটো মাৰি দিয়াৰ লগে লগে … গ'ল...।'

বেলেগ এদিনৰ ঘটনা। সৰুকণৰ ওপৰত মাষ্টৰ … অংকৰ মাষ্টৰে পৈ কমন কমত কথাটো উলিয়ালে। বাকী মাষ্ট… কথাটোত বেছ কণ পালে। কথাৰ মাজতে সাহিত্যৰ মাষ্টৰজনে … ক'লে- 'সি বৰ অঘাইতং, তাক আপুনি বলে নোৱাৰিব। মইহে তাক …

সাহিত্যৰ ক্লাছত মাষ্টৰজনে সৰুকণক এদেকা দিব বুলি … হৈ আহিল আৰু আহিয়েই আৰম্ভ কৰিলে- 'কচোন সৰুকণ, … পাৰিবিনে?'

সৰুকণ : 'পাৰিম চাৰ'।

মাষ্টৰ : 'ডলাৰ বগৰী । বাক্য ৰচনা কৰ চোন '।

সকলোৱে বৰ সময় চিন্তা কৰি মুখ পকুৱাই ক'লে- চাৰ ইমান সৰু শব্দটো একো ডাঙৰ কাম নহয়। ডলাৰ বগৰী চৈত মই বাক্য ৰচনা কৰিব পাৰো। আচলতে চাৰ, বগৰী মানে শুকান বগৰী বৰ টেঙা। আমাৰ আইতাই ঘৰত নিমখ-হালধি সানি বগৰী শুকাবলৈ দিয়াৰ বাবে ডলা এখন ব্যৱহাৰ কৰে। আচলতে চাৰ, ডলাত বগৰী ভালকৈ শুকুৱাই লাগায়, কাৰণ শুকান বগৰী পালে কাউৰীয়েও খায়, বাহিৰেৰেও খায়, ছাগলীয়েও খায়। লাহিত দৈ আইতাই আমাৰ আবলৈ বগৰী নাপাবলৈ। সেই কাৰণে চাৰ, ডলাৰ বগৰী শুকাবলৈ লাগায়।'

সকলোৰে কথা শুনি খং উঠি গ'ল মাষ্টৰৰ। ক'লে 'তই এইবোৰহে শিকিছ। কথাচোন বাক্য ৰচনা খাই পাত কলা।'

সকলোৱে অলপ ভয় খালে। তাৰ পাছত সি দিয় দৈ ক'বলৈ আৰম্ভ কৰিলে- 'আচলতে চাৰ, আগতে ভোজ হ'লে কলপাতত ভাত খুৱাইছিল, আজি কালি দিয়ে কলপাত কমি যোৱাৰ বাবে প্লাষ্টিকৰ প্লেটতে ভাত খাবলৈ দিয়ে। আচলতে চাৰ কিছুমান মানুহে ভাত খোৱাৰ পাছত পাতখন পেলাবলৈ লাহেতেই জালি যায়। তেতিয়া চাৰ মাছৰ কাঁইটবোৰ ম'তে-ত'তে পৰি যোৱাৰ চান্স থাকে। সেইবোৰে ৰাইজৰ লেতেৰাও কৰে আৰু চাৰ কিছুমান মানুহৰ বেয়া অভ্যাস আছেই। সেইকাৰণে চাৰ- তেওঁলোকে খোৱাৰ পাছত পাতখন জালি পেলায়। গতিকে চাৰ, মই ভাবো- খাই পাতকলা মানুহক কাঁইটত ভাত খাবলৈ দিয়াই ভাল।'

এইবাৰ মাষ্টৰৰ আৰু খং উঠি গ'ল। ক'লে- 'ঘৰত তই ভালকৈ পঢ়া-শুনা নকৰ নেকি?'

সকলো : 'পঢ়ো চাৰ, ভালকৈ পঢ়ো। নহ'লে আপুনি বৰ বেয়াকৈ কোবাব, সেই কাৰণে পঢ়ো আৰু।'

মাষ্টৰ : 'আচ্ছা- আৰে শব্দ লগাব হ'ল'

সকলো : 'আৰে চাৰ, আজিকালি শিক্ষাৰ যুগ আহিছে। মানুহে ট্ৰেইন, পাৰ্লামেন্ট হিচাপেহে হ'ল যায়। আমাৰ গাঁৱৰ ... ট্ৰেইন আছে। সিইতে গধূলি হ'ল লাগায়। লাহে লাহে চাৰ হ'ল যোৱাত শব্দ ... ইটাৰ একেবাৰে চৈয়ে মানুহে। গতিকে চাৰ, আৰে শব্দ লগাব হ'ল, যেনে শব্দ শিক্ষিত নকলৰ বিয়া কৰি দিয়াই ভাল। আমাৰ গাঁৱৰ এজন শব্দ আছিল, পৰিবাৰীয়া সকলৰ বিয়া কৰি দিয়াই ভাল। যোৱা পৰিবাৰে সকলোৰ বিয়োৰা দৈ বিয়া কৰি দৈ আছিল।'

সকলোৰ কথা শুনি মাষ্টৰে একো নকলে। ... ধুকোৱমান লগাই ক'লে- 'এইবোৰ যে চৈয় ক'ত শিকিছি'?

সকলোৱে একো নামাতিলে। সকলোৱে উত্তৰ দিবলৈ লেখি মাষ্টৰৰ খং আৰু এখোপ চৰা দৈ উঠিল। এইবাৰ লাঠি দিয় ধুকি সকলোৰ ক'লে- 'এইবাৰ তই দুটা বাক্য ৰচনা কৰ- আকাশত চাং পতা আৰু বিনা মেঘে বজ্ৰপাত।'

সকলো: 'চাৰ আকাশত চাং পতাটো বৰ সহজ কাম নহয়। কাৰণ আকাশত চাং পাতিবলৈ হ'লে বহুত বাঁহ লাগিব। এই বাঁহবোৰ বান্ধিব লাগিব, তাৰ পাছত উঠি দৈ ওপৰত চাংখন কৰাব লাগিব। বতাহতে চাংখন পৰি যোৱাৰে চান্স নথকা নহয়। গতিকে চাৰ এইবোৰ চিন্তা নকৰাই ভাল নেকি? আৰু চাৰ বিনা মেঘে বজ্ৰপাত হোৱাৰ চান্স থাকে। কিন্তু বিনা মেঘে বজ্ৰপাত মানে চাৰ আপুনি যেনেকৈ কথা নাই বতৰা নাই হঠাতে আহি মোৰ পিঠিত কেইটামান সোধাই দিলে এইটোৱে চাৰ একপ্ৰকাৰ বিনামেঘে বজ্ৰপাত'।

সকলোৰ বাক্য ৰচনা কথা শেষ হোৱাৰ লগে লগে স্কুলৰ ঘন্টা বাজি উঠিল আৰু মাষ্টৰে কিবা কোৱাৰ আগতে সকলোৱে খিৰিকীৰে জাপ মাৰি দৌৰ দিলে।

****

অপদাৰ্থ

(বিজ্ঞান ভিত্তিক গল্প)

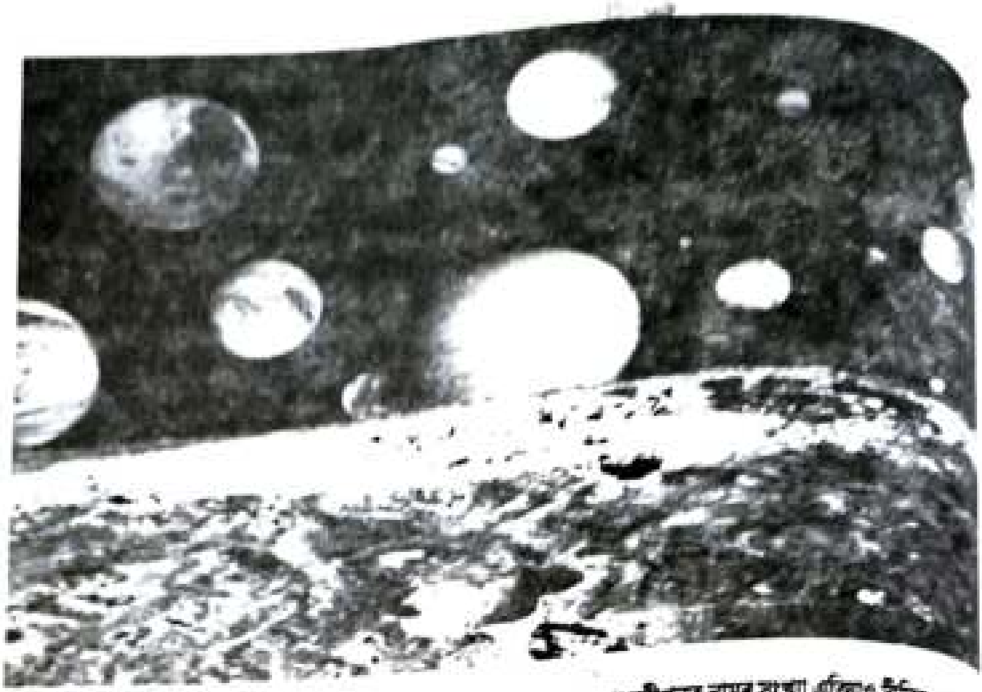

টেবুলৰ ওপৰত পৰি আছে সুবিশাল এখন বহী। সেই খনৰেই এখিলা পাতলৈ উদাস দৃষ্টিৰে চাই আছে ৰমেনে আন্তঃনক্ষত্ৰিক সংবাদ আদান-প্ৰদান কেন্দ্ৰৰ সকলোতকৈ পুৰণি এই কৰ্মীজন। তাৰ কামটো বৰ বিৰক্তিদায়ক যদিও যথেষ্ট গুৰুত্বপূৰ্ণ। ছায়াপথৰ কোনো তাৰকা পৰিয়াল কোনো গ্ৰহ বা উপগ্ৰহত কোনো বুদ্ধিমান প্ৰাণীৰ উদ্ভৱ হৈছে নে নাই তাৰেই হিচাপ ৰখা হয় এইখন বহীত। হিচাপত অকনমান ইফাল-সিফাল হ'লেই বিপদ। ৰমেনে মাজে মাজে ভাবি অবাক হয়—এই ছায়াপথৰ কোটি কোটি গ্ৰহ-উপগ্ৰহৰ প্ৰায়বোৰেই নিষ্প্ৰাণ। সৰ্বশেষ খবৰ অনুসৰি মাত্ৰ ঊনত্ৰিছ হাজাৰ গ্ৰহ-উপগ্ৰহত প্ৰাণৰ সম্ভাৱনা থকা বুলি প্ৰমাণ হৈছে। অৰ্থাৎ এইবোৰত উষ্ণতা সহ্য সীমাৰ ভিতৰত। প্ৰাণ ধাৰণাৰ বাবে অপৰিহাৰ্য্য অক্সিজেন, পানী আৰু কোনো এক নক্ষত্ৰৰ তাপ আৰু পোহৰ, সেয়া প্ৰয়োজনীয় মাত্ৰাত। অৱশ্যে এই ঊনত্ৰিছ হাজাৰ গ্ৰহ উপগ্ৰহৰ প্ৰাণ ধাৰণৰ অনুকূল পৰিৱেশত প্ৰাণীৰ উদ্ভৱ হ'লেও প্ৰাকৃতিক, জৈৱ, ৰাসায়নিক অথবা সামাজিক কোনো বিপৰ্যয়ত প্ৰাণৰ বিকাশ চিৰকালৰ বাবে স্তব্ধ হৈ গৈছে। এনেকুৱা অৱস্থাত ৰমেনে তেনে গ্ৰহ-উপগ্ৰহৰ নাম সেই বহীখনৰ পৰা বাদ দিবলগীয়া হয়। ইয়াৰ উপৰিও আৰু এটা হিচাপো ৰাখিবলগীয়া হয় ৰমেনে। যিবোৰ গ্ৰহ-উপগ্ৰহৰ প্ৰাণীয়ে বুদ্ধিৰ বিকাশৰ ক্ষেত্ৰত পৰিপূৰ্ণতা লভিছে সেইবোৰ গ্ৰহ-উপগ্ৰহৰ নাম আকৌ এই বিশাল বহীখনৰ পৰা তুলি আৰু সৰু বহীত লিখিবলগীয়া হয়। এই সৰু বহীখনত এতিয়ালৈকে যিবোৰ গ্ৰহ-উপগ্ৰহৰ নাম উঠিছে সেইবোৰৰ অধিবাসীসকলেই এসময়ত এই আন্তঃনক্ষত্ৰিক কেন্দ্ৰ গঠন কৰিছিল। ৰমেনে মাজে মাজে বহীখন লুটিয়াই চায়। অৱশ্যে বহীখনত নামৰ সংখ্যা এতিয়াও সীমিত। সেই ... নাম উঠিলে আৰু কাটি বাদ দিবলগীয়া নোহোৱাটোৱে ... আনন্দদায়ক। বুদ্ধিৰ পৰিপূৰ্ণ বিকাশ হৈছে বাবেই হয়তো ... পৰা নিজৰ সভ্যতাক ৰক্ষা কৰিব পৰা কৌশল আয়ত্ত ... উপগ্ৰহৰ অধিবাসীসকলে। হঠাতে ৰমেনৰ ধাৰণা হ'ল হয় ... থিয় দিছে নৱেন। ৰমেনলৈ নানা খা-খবৰ লৈ অহাই নৱেন ...

: 'নতুন খবৰ আছে নেকি' ?

: 'আঁত। আৰু এজন বুদ্ধিমান প্ৰাণী সিহঁতৰ বুদ্ধি ... পূৰ্ণতাত উপনীত হৈছে'।

: 'হয় নেকি ? বৰ ভাল কথা'।

কথাখিনিৰ লগে লগে ৰমেনে বিশাল বহীখন ... টানি আনে।

: 'সিহঁতৰ বাসস্থানৰ বিৱৰণ দিয়া'।

: 'আমাৰ ছায়াপথৰ দ্বিতীয় গলিৰ ২৪১১৮ নক্ষত্ৰ ...

এই বুদ্ধিমান প্ৰাণীবোৰে বাস কৰে সিহঁতৰ ভাষাত গ্ৰহটোৰ ... আৰু যিটো নক্ষত্ৰক সিহঁতে প্ৰদক্ষিণ কৰে সেইটোৰ নাম সূ...

নৱেনে হাতত থকা কাগজখন চাই বিৱৰণ দিয়ে।

ৰমেনে বৃহৎ বহীখনৰ পাত লুটিয়াই লৈ লৈ পৃথিৱী ... তথ্যবোৰ বিচাৰি পালে।

: 'পাইছোঁ পাইছোঁ, এয়া পৃথিৱীত বাদে সূৰ্য্যৰ সমস্ত গ্ৰ... অৱশ্যে ভৱিষ্যতে পৃথিৱীৰ ওচৰৰ আৰু দুটা গ্ৰহত প্ৰাণ ...

[illegible]

[illegible]

ঃ [illegible]

[illegible]

[illegible] ঃ 'বাঃ সুন্দৰ'-ৰমেনে উচ্ছ্বসিত হৈ পৰে'

ঃ পিইতে বিপদৰ আগতে এই আন্তঃনাক্ষত্ৰিক কেন্দ্ৰৰ লগতো যোগাযোগৰ চেষ্টা কৰিছিল?

ঃ সেয়া কেন্দ্ৰলোকে এতিয়াও কৰা নাই। অৱশ্যে কেন্দ্ৰলোকে ইতিমধ্যে 'পাৱেনিয়াৰ' নামৰ মহাকাশযান এখন দূৰ অভিযানৰ বাবে পঠিয়াইছে। সূৰ্যৰ আকাশ-ইউনিট ২১৩৩ নক্ষত্ৰৰ ফালে সেইখন পঠিয়াইছে। কেন্দ্ৰলোকে সেই নক্ষত্ৰক 'ৰোহিণী' নামেৰে জানে।

ঃ 'তেতিয়া হলে আমাৰ লগতো যোগাযোগ হ'বই। বিজ্ঞান প্ৰযুক্তিৰ ক্ষেত্ৰত কেন্দ্ৰলোকে যে সঁচাকৈয়ে সাবালক হৈছে তাৰ আৰু সন্দেহ নাই'।

ৰমেনৰ কথাখিনি নৱেনে মনে মনে শুনি থাকিল। সাধাৰণতে কোনো বিষয়ত মতামত নিদিয়ে সি। তাৰ কাম মাথোঁ খবৰ আনি দিয়া। ৰমেনে সকলো বহীখনত লিখা শেষ কৰি সেইখন জপাই থ'লে।

ঃ 'কেন্দ্ৰলোকে নিজৰ শক্তিৰ চাহিদা পূৰণৰ বাবে নক্ষত্ৰৰ পোহৰ আৰু তাপ ব্যৱহাৰ কৰিছে'? ৰমেনে প্ৰশ্ন কৰিলে।

নৱেনে মূৰটো ইফালে-সিফালে লৰালে।

ঃ 'নকৰে। সূৰ্যৰ শক্তিক কামত লগোৱাটো কেন্দ্ৰলোকে এতিয়াহে চিন্তা কৰিছে'।

নৱেনৰ কথাত ৰমেন আচৰিত হ'ল

ঃ তেতিয়া হ'লে পিইতৰ বস্তা-বস্তা কাম অথবা যান-বাহনবোৰ চলে কিহেৰে?

ঃ পিইতৰ পৃথিৱীৰ অভ্যন্তৰত সঞ্চিত কয়লা আৰু তেলেই পিইতৰ শক্তিৰ প্ৰধান উৎস।

ঃ তাৰ মানে সেখোঁ হাইড্ৰ'কাৰ্বন।

[illegible]

ঃ [illegible]

ঃ [illegible]

[illegible]

ঃ [illegible]

ঃ [illegible]

ঃ [illegible]

ঃ [illegible]

[illegible]

ঃ [illegible] ভুলৰ অৰ্থাৎ ছুটোপিছিয়াৰ? কি সাংঘাতিক কথা। [illegible] অৱধ-মণ্ডলৰ ওপৰৰ 'ওজন'ৰ পৰিমাণ ক্ৰমে কমি আহিছে। পিইতবোৰে কি নাজানে ওজন স্তৰেই সূৰ্যৰ পৰা অহা অতি [illegible] অন্যান্য ক্ষতিকাৰক মহাজাগতিক ৰশ্মিৰ হাতৰ পৰাই পিইতক ৰক্ষা কৰে। সেই স্তৰ পাতল হৈ যোৱা মানে বিপদ আহিব বুলি আৰু পিইতে জনা নাছিলে?

ঃ সম্ভৱ নহলা নহয়। কিন্তু পিইতৰ প্ৰায় শক্তিৰ প্ৰয়োজনক ইন্ধন শেষ নোহোৱালৈকে আন ব্যৱস্থা ল'ব। পিইতৰ বৈজ্ঞানিকবিলাকে এতিয়াও শক্তিৰ বিকল্প উৎসবোৰ বিচাৰি উলিওৱাৰ পৰিবৰ্তে কেৱল নতুন উৎস বিচৰাতহে ব্যস্ত।

নৱেনৰ হাতৰ পৰা আঁজোৰ মাৰি কাগজখিলা লয় ৰমেনে। সেইখনত চকু ফুৰাই মনে মনে কিবা হিচাপ কৰে। সি দেখিছে, কিটো হাৰত ধৰণ কৰি অদূৰকালে পিইতবোৰৰ অন্তিম অৱস্থা সমাগত। আচৰিত একালে পিইতে বিভিন্ন গ্ৰহ উপগ্ৰহৰ লগত যোগাযোগৰ চেষ্টা কৰিছে, বিজ্ঞান প্ৰযুক্তিৰ শিখৰত উপনীত হ'ব বিচাৰিছে, আনহাতে নিজৰ ভুলৰ বাবে ধ্বংসৰ পথত আগবাঢ়িছে, সেই জ্ঞানেই নাই। বিৰক্তি ভাবেৰে কথাখিনি কৈ কৈ ৰমেনে সকলো বহীখন টানি লৈ পাত লুটিয়াই কিন্তু সময় আগতে পৃথিৱীৰ বিৱৰণ লিখা পাতখিলা উলিয়ালে। অকস্মাৎ কৈ হঠাতে ভৱিষ্যত বক্তাৰ প্ৰত্যয়েৰে ৰমেনে পৃথিৱীৰ নামটো কাটি দিলে। এই প্ৰথম ৰমেনে সেইখন বহীৰ পৰা কোনো গ্ৰহৰ নাম বাদ দিয়ৰণীয়াত পৰিল। ৰমেনৰ চকুৰে-মুখে হতাশা আৰু বিষণ্ণতা।

ঃ অপদাৰ্থৰ দল।—অনুচ্চস্বৰে নিজকে কোবালি ক'লে ৰমেনে।

*****

বাস্তৱ

[illegible] দাস

'ঈঃ ডেকা! পিঠাখিনি খোৱা এৰিলা যে! মই তোমাৰ কাৰণে বনাইছো। খাই লোৱা পাইছা নেকি?' চৌধুৰীনীয়ে একে উশাহতে তাক কথাখিনি সুধিলে।

'খাই লোৱা পোৱা নাই বাইদেউ। আপুনিও বৰ কষ্ট কৰি পিঠাখিনি বনালে। আজিৰে পেটটো আজি নিয়ান ভাল নহয়। গতিকে মনটো..........।'

'এ হয় নেকি?' - তাৰ মুখৰ পৰা কথাখিনি কাঢ়ি আনি চৌধুৰীনীয়ে ক'লে- 'ঘৰত বৰ ঘৰত টেবলেট আছে। বৰ ভাল টেবলেট। মই আনি দিছো। এটা খালেই আৰাম পাই যাবা।'

'হয় বাইদেউ' - বুলি মাথো সি পলাগিলে।

আচলতে অসুখ তাৰ একো হোৱা নাই। ৰাতিপুৱা যেতিয়া ল'ৰাটোৱে ক'লে যে সিহঁতৰ আজি পৰীক্ষাৰ ৰিজাল্ট দিব, তেতিয়াৰে পৰা কিয় যে তাৰ মনটো একেবাৰে ভাল লগা নাই। মাথো পেটৰ লায়ক কৰিব লাগে বুলিহে কাম কৰি আছে। দিন হাজিৰা কৰা মানুহ - কাম নকৰিলেও নহয়। চাকৰিয়াল হোৱা হ'লেতো আজি সি কোনো পধ্যেই অফিচলৈ নগ'লহেঁতেন।

এই চহৰলৈ বহু বছৰ আগতে আহিছিল বৰ ডেকাই। তেতিয়াৰে পৰা সি এই তিনি আলিটোৰ ওচৰে পাজৰেই আছে। সেয়ে এই অঞ্চলটোৰ সকলো মানুহেই তাক চিনি পায়। কোনোবা ঘৰ মানুহৰ কিবা কাম ওলালেই বৰ ডেকা কে লগায়। মুঠতে সি সকলোৰে ঘৰুৱা হৈয়ে পৰিছে। প্ৰথমতে সম্বন্ধীয় ভায়েক এজনৰ লগত তিনি আলিটোৰ ঠিক পশ্চিমে সৰু ঘৰ এটাত আছিল। তেতিয়াৰে পৰা বৰ ডেকা বুলিয়ে সকলোৱে মাতে। কিন্তু আচল নাম যে কাতিৰাম সেইটো কোনেও নাজানে।

মুঠ চাৰিটা প্ৰাণী কাতিৰামৰ সংসাৰখনত। ল'ৰা-ছোৱালী দুটা, ঘৈণীয়েক আৰু সি। ল'ৰাটোৱে এইবাৰ মেট্ৰিক দিছে, ছোৱালীজনীয়ে পঢ়ে সপ্তমত। তাৰ পৰিয়ালটো প্ৰথমতে গাওঁতে আছিল। গাওঁতো খেতি বাতি নচলা হৈ আহিল। বছৰে বানপানীয়ে সকলো ধুই লৈ যায়। সেয়ে ল'ৰা-ছোৱালী দুটা স্কুললৈ যাব পৰা হোৱাৰ লগে লগে সিহঁতক গাওঁৰ পৰা লৈ আহিল কাতিৰামে চহৰলৈ। চাওঁতে চাওঁতে ল'ৰাই মেট্ৰিক দিলে। সি ভাবিবই নোৱাৰিলে বছৰবোৰ কেনেকৈ বাগৰিল। ল'ৰাই যে এইবাৰ মেট্ৰিক দিছে কথাটো অৱশ্যে নিজ মুখেৰে কাকোৱে কোৱা নাই কাতিৰামে। কোৱাৰ কোনো দৰকাৰো বোধ কৰা নাই তেওঁ। সিহঁতৰ দৰে সৰু সৰু মানুহৰ কথাত কোনে গুৰুত্ব দিব - তেওঁৰ ভাব। বৰং ল'ৰাই যদি ফেইল কৰে মানুহে ক'ব হাজিৰা কৰি খোৱা মানুহৰ ল'ৰাই কেনেকৈ পৰীক্ষা পাছ কৰিব মগুৰক দেখি ঘনচিৰিকাইওপেখন ধৰে - ইত্যাদি মন্তব্যহে কৰিব।

কিছুসময় জিৰাই বিড়ি এটা হুপি ল'লে কাতিৰামে। সি আকৌ [illegible] লাগিল। [illegible] আকৌ এটা [illegible] কৰিলে [illegible] ল'লে। [illegible] বৰ ভাল হ'লহেঁতেন।

এনেতে [illegible] পৰিণাম পুতেকৰ খবৰ। [illegible] এইখিনি পালে যেতিয়া তাৰ খবৰ [illegible] কিছিটো অলপ বিষম কৰি তেওঁ [illegible] কোনোবাৰে। মনটো তাৰ আকৌ দোৱা লাগিল [illegible] কাতিৰামো নিমাতেই আছিল হৈ পৰে। [illegible] মাথায় দুপুৰাই। মাকৰ টান পৰীক্ষাটো সি [illegible] কিজানি। অন্ততঃ ধৈৰ্য্য ধৰিব পাৰিছিল। [illegible] কথাও। জীৱনত বংশৰ প্ৰথম মেট্ৰিক পৰীক্ষা [illegible] নিজেও লিখা পঢ়া নাজানে। হ'লেও শিক্ষাৰ [illegible] অপৰিসীম। ল'ৰা ছোৱালী দুটিক কাতিৰামে [illegible] পৰা নাই যদিও সিহঁতে নিজৰ চেষ্টাতে [illegible] তাৰ ল'ৰাই যদি পাছ কৰে চৈধ্য পুৰুষ উদ্ধাৰ হোৱা [illegible] পৰীক্ষাৰ খবৰ ভাল হ'লে তেওঁৰ অলপ টকা খৰচ হ'ব [illegible] তেওঁ? তেওঁ তাৰ লগৰখিনিক আৰু পুতেকৰ বন্ধু-বান্ধৱ [illegible] অলপ চাহ মিঠাই হ'লেও খুৱাব লাগিব। [illegible] হ'ব। বৰ্তমান ঘৰত ফুটা কৰি এটাও নাই। [illegible] মানুহ ইমান পইচা ক'ত পাব তেওঁ। মুখটো আকৌ [illegible]

কাতিৰামৰ মাহিলী উপাৰ্জন গড়ে [illegible] গোটেই কেইদিন তেওঁ কাম নাপায়। তাতে আকৌ [illegible] দিব লাগে। বাকীখিনি টকাৰে কথমপি পৰিয়ালটো [illegible] খৰছৰ কথা সি ভাবে বাৰু কেনেকৈ? খোৱা মাহত [illegible] মানুহখিনিয়ে দৈনিক দহ টকা হাজিৰা বঢ়োৱাৰ কথা [illegible] কোনো মানুহৰে পৰা যাঠি টকাকৈ মজুৰি নাপাই সেই [illegible] হ'ল। বৰং কিছুমানে বেয়াকৈহে শুনালে। ভগৱান [illegible] দেখুৱাইছে - আক্ষেপতে ভাগি পৰে তাৰ হৃদয়।

মুঠতে ল'ৰাটোৱে তাৰ আশা ভৰসাৰ স্থল। মেট্ৰিক [illegible] কিবা এটা কৰিব পাৰিলেই কাতিৰামে কিছু সকাহ পাব। [illegible] হাইস্কুলখনৰ হেডমাষ্টৰ শইকীয়া চাৰে যেনো তাক কৈছিল [illegible] মেট্ৰিক পাছ কৰিলে তেওঁৰ স্কুলতে কেৰাণী চাকৰি এটা ঠিক [illegible] অলপ হ'লেও তাৰ আশাৰ সঞ্চাৰ হৈছিল মনত। যি নহওঁক, [illegible] চাকৰি এটা পালেও সি অলপ ৰক্ষা পৰিব। গাওঁতে থাকি [illegible] ঘৰখনো চলাব পাৰিব। নিজেও লাহে লাহে বুঢ়া হৈ আহিল। [illegible] মানুহৰ বয়সনো কি? ঘৰত চাপি এতিয়া হুলস্থুল লাগি আছে [illegible] ভাবিলে। ফেইল কৰাৰ ভাবটো আহিলে তাৰ বুকুখন চিৰিংকৈ [illegible] একো কৰিবৰ মন নোযোৱা হৈ যায়। ইফালে সিফালে চাই [illegible] দেখিলে ঠানুৰামক। তাৰ লগৰে একেলগে হাজিৰা কৰা মানুহ। [illegible] ঠানু। তই কাম এৰিদিয়ে হ'বলা?'

'এৰা কাইটি, মই অলপ সোনকালে যাওঁ। কাম এটা [illegible] তোৰ হোৱা নাই বোধহয়?'

'এই বেকবাৰ কামখিনি শেষ হ'লে এইও পাৰ্ট' বেকবাৰীৰ আঙুলিটোৱে দেখুৱালে সি।

'লাগ্‌ক যাই আহোঁ' ঠেঙুৱে ক'লে।

'এই ঠেঙু! ব'হোন ব। তোক এটা কথা সোধো। এশ টকা এটা আজি মোক দিব পাৰিবিনে?'

ইমানবোৰ টকা! কি কৰা?' ঠেঙুৱে সুধিলে

'হেৰি মহন্ত অ' - আজি প্ৰশান্তৰ' বিজ্ঞানী এজন মহন্ত - সিহঁতে খবৰ পালেই বোধহয়। যদি সি পাছ কৰে মানে সৰহতোন দুই চাবিজনকটো চায় অলপ অলপ খুৱাব লাগিব।'

'সেইটো অৱশ্যে হয়। কিন্তু ইমান পইচা যে মোৰ নাই। দহ বিশ টকা হ'লে.........।'

'থাক যাহোন বকবাৰ হ'লে তোৰ ঘৰলৈকে যাম নই' - ঠেঙুৰাজৰ মুখৰ পৰা কাঢ়ি আনি কাতিৰামে ক'লে।

ঠেঙুক বিদায় দি কাতিৰামে লৰালৰিকৈ কামখিনি শেষ কৰিলে। তেওঁ যাবলৈ সাজু হ'ল। এনেতে চৌধুৰীনীয়ে আহি তাক ক'লে - 'বৰ ভেকা! আজিৰ হাজিৰাটো তোমাক দিব নোৱাৰিম। কাইলৈকে দিম। আৰু অলপ কাম আছে। সেইখিনিও তুমিয়েই কৰিব লাগিব। আজিৰ হাজিৰাটো দিব নোৱাৰাৰ বাবে বেয়া নাপাবা আকৌ।'

হ'ব বুলি পলাবলৈ যদিও চৌধুৰীনীৰ কথাখিনি শুনাৰ লগে লগে বজ্ৰাহতৰ দৰে মানুহৰ নিচিনা হ'ল কাতিৰাম। যেনি নকৰি তাৰ পৰা বিদায় ল'লে আৰু বেগাবেগিকৈ ঘৰলৈ খোজ ল'লে ভাৰাক্ৰান্ত মন এটা লৈ। মনত আকৌ চিন্তা ঘৰত যে পইচা এটাও নাই। দুই চাৰিজন মানুহ নিশ্চয় আহিব আজি তাৰ ঘৰলৈ। তেওঁলোকক বাৰু সি সুধিব কিহেৰে?

মগজুটো আকৌ গৰম হৈ আহিল কাতিৰামৰ। ডাঙৰ ডাঙৰ মানুহৰ ল'ৰা ছোৱালীয়ে পৰীক্ষা দিলে কিমান দিন যে আগৰে পৰা খবৰ কৰা মানুহবোৰ ব্যস্ত মুখৰ হৈ থাকে। সিহঁতৰ খবৰ কৰা মানুহেই নাই। তাৰ মনত পৰিল সিহঁতৰ ঘৰৰ সন্মুখত থকা তিনি মহলীয়া ঘৰটোৰ কথা। আজি কিজানি সেইঘৰ ঘৰ মানুহেৰে ভৰি পৰিছে। সভাৰৰ যেন হৈছে। সেই ঘৰটো দুৰ্লভ বৰুৱা নামৰ মানুহ এজনৰ। বৰুৱাৰ ডাঙৰ ল'ৰাটোৱেও পৰীক্ষা দিছে। সি হেনো ইংৰাজী স্কুলত পঢ়ে। পঢ়াতো বোলে বৰ চোকা। নাম কৰি পাছ কৰাৰ সম্ভাৱনা আছে। এৰা বৰুৱাৰ ল'ৰাই নাম কৰি পাছ নকৰি কাৰ ল'ৰাই পাছ কৰিব? সি ভাবে। বৰুৱাই বোলে বহু উপকৰা পইচা পায়। টিউশ্বনো দিছে ল'ৰাটোক। নিজেটো সদায় লাগিয়ে থাকে। ঘৰখনত বস্তু বাহানিও একেবাৰে উইজনী। কাতিৰামৰ দৰে মানুহে ছমাহত যিমান বস্তু যোগাৰ কৰে - তেওঁলোকৰ কিজানি আধাবেলাতে তাতোকৈ বহু বেছি বস্তু ঘৰলৈ আহে। ভাবিলে আচৰিত লাগে কাতিৰামৰ।

অৱশ্যে বৰুৱাৰ প্ৰতি হিংসাৰ ভাব নাই। কিন্তু হ'লেও মানুহজনক ভাল নাপায় কাতিৰামে। মানুহজন যেন যেনত বৰ বেয়া। এদিন কাম কৰিয়ে বুজি পাইছে। কাতিৰামে সেইখিনি ঠাইৰ মানুহক ভালকৈয়ে বুজি পাইছে। গতিকে মানুহ বুজিহে এতিয়া কাম কৰে।

প্ৰতিটো খোজতে ভগৱানৰ নাম লৈ লৈ আহে কাতিৰামে যাতে ঘৰ পাইয়ে কিবা এটা ভাল খবৰ পায়। অলপ গৈয়ে কাতিৰামে দেখা পালে যে তাৰ ঘৰৰ সন্মুখত বহুত মানুহ। একো নুবুজিলে সি। সন্মুখৰ বৰুৱাৰ বিল্ডিংটোৰ ফালেও চালে - কিজানি তেওঁৰ ঘৰলৈ অহা মানুহেই হ'ব বুলি ভাবিছিল। বৰুৱাৰ ঘৰলৈ এটা ফোন আহিল সি দেখিলে মানুহবোৰ তাৰ ঘৰলৈ দেখা নাপালে। কি হ'ল? কোন কি? মুহূৰ্ততে তাৰ ভিৰবিৰাবলৈকৈ কৰিলে। তাৰ কঁপিবলৈ ধৰিলে। কাতিৰামে মনতে চিন্তা কৰিলে যে ঘটনা বেয়াই কিজানি। হয়তো পৰীক্ষাৰ ফেইল কৰি প্ৰশান্তই আত্মহত্যা .... নাই নাই সি আৰু ভাবিব নোৱাৰে। কিয়নো যে ভাবিব নিজৰ মনটোক অলপ ভাল কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিলে।

মনক কিছু কোনোমতে শান্ত কৰিব নোৱাৰিলে কাতিৰামে। আহিৰ তাৰ এটা একেবাৰে থকা হৈ উঠিল তেওঁৰ। তাৰ চৌকাৰ চিন্তিতভাৱে খোজ দিবলৈ ধৰিলে সি। কিছুমান চিকমক চিন্তাই মনটো বৰ বেছি বেছি লগালে।

কোন মুহূৰ্তত যে সি ঘৰ পালে ভাবিবই নোৱাৰিলে। প্ৰশান্তক দেখিলে কিছুমান আচিনাকি মুখ। এইবোৰ মানুহটো কাতিৰামে কাহানিও দেখা নাই। হাতে হাতে কাগজ, কলম, কেমেৰা .... ইত্যাদি ইত্যাদি। তাৰ মানুহবোৰ বাহিৰৰ কোনোৱে নাই। কিহবাই মুহূৰ্তত তেওঁৰ খোজ আগ বাঢ়ালে। একেবাৰে গৈ ঘৰৰ ভিতৰ পালে। ভিতৰত দেখিলে যে দৈৱীয়েকে হাঁহি হাঁহি কেইগৰাকীমান ভদ্ৰ মহিলাৰ লগত কথা পাতি আছে। তেওঁ কিছু চিনি নাপায়- দুখলৈ অলপ পানী আহিল কাতিৰামৰ। পৰিৱেশৰ কথা চিন্তা নকৰি মাত্ৰ দৈৱীয়েকক সুধিলে প্ৰশান্তৰ কথা। দৈৱীয়েকে উত্তৰ দিলে, 'টি-ভি ৰ মানুহে আহি তাক লৈ গৈছে'।

'টি-ভিৰ মানুহে লৈ গৈছে কিয়'? আচৰিত হৈ সুধিলে কাতিৰামে।

'আমাৰ ই বোলে অসমৰ ভিতৰত প্ৰথম হৈ পাছ কৰিছে আৰু সেয়েহে আজি ইমান মানুহ আমাৰ ঘৰত গোট খাইছে। কিন্তু মোৰ বেয়া লাগিছে এই মানুহখিনিয়ে তাক আহি লগ নাপালে আৰু মইও তেখেতসকলক কোনো শুশ্ৰূষা কৰিব নোৱাৰিলো।' দৈৱীয়েকৰ দুগালেদি দুধাৰি অশ্ৰু বৈ আহিল।

মহিলা কেইগৰাকীয়ে বৰ কৌতূহলেৰে এবাৰ কাতিৰামলৈ আৰু এবাৰ দৈৱীয়েকৰ মুখলৈ চালে।

কাতিৰামৰ মনটো আনন্দেৰে ভৰি পৰিল। খিয়েই নহওঁক সি পাছ কৰিছে। এতিয়াহে তাৰ অলপ ভাগৰ লাগিল।

কিছু সময় পিছতে দৈৱীয়েকে তাক একাষলীয়াকৈ মাতি নি ক'লে - 'ধৰক এই এহেজাৰ টকা।'

'এহেজাৰ টকা? তই ক'ত পালি'? আচৰিত হৈ কাতিৰামে সুধিলে।

'গুৱাহাটীৰ কোনোবা এটা ক্লাবৰ মানুহ কেইজনমান আহি প্ৰশান্তক লগ নাপাই মোৰ হাতত এই টকাখিনি দি গ'ল। কিন্তু মইহে কাকো একো খুৱাব নোৱাৰিলো।' কথাখিনি কৈ দৈৱীয়েকে কান্দি পেলালে।

দৈৱীয়েকৰ চকুত চকুপানী দেখি কাতিৰামৰো চকুদুটা চলচলীয়া হৈ পৰিল যদিও, সি কান্দিবই নে হাঁহিবই একো ক'ব নোৱাৰা হ'ল। বাপেকক চাবলৈ বৈ থকা মানুহবোৰে সেই সময়ত বাহিৰত বৰ ভীৰ কৰিছিল।

কাতিৰামে কিছু অলপ অচল হৈ থাকিল। সেই মুহূৰ্ততে মনতে থিৰ কৰিলে যে পাছদিনা বাতিপুৱাই গাওঁলৈ গৈ পইচাকীয়া বাবুক প্ৰশান্তৰ পৰীক্ষাৰ খবৰটো জনাই চাকৰিটো যেনে তেনে দিবলৈ খাটিবগৈ। ।।।

****

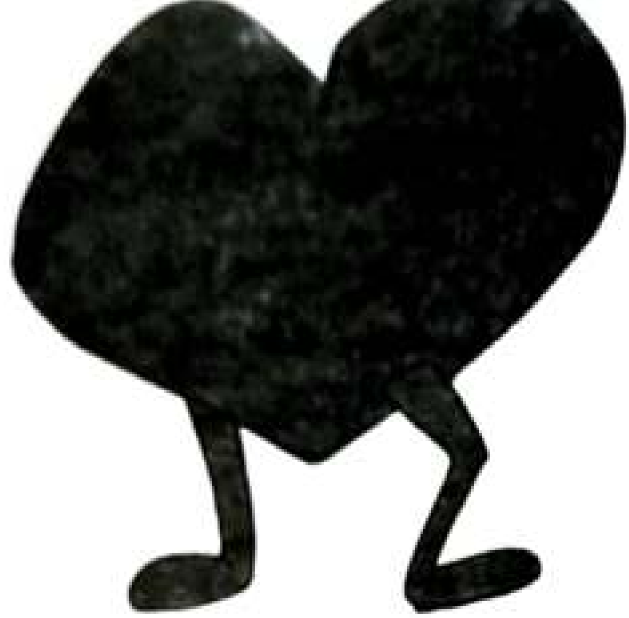

ডেমফুলৰ প্ৰেম

লীগধীয়া সকলৰ মাজত নাম উজলাই তোলা ডেমফুল চাহৰ সম্পূৰ্ণ নাম নিশান্ত চলিহা। নিশান্ত চলিহাৰ পৰা 'ডেমফুল' নাম পৰিবৰ্তন হোৱা পৰিক্ৰমাতো বৰ দীঘল কাহিনী। ছয় বছৰীয়া চাকৰি কালত চলিহা চাহে এনে কিছুমান অদ্ভুত কাহিনী ৰচিলে যাৰ বাবে তেওঁৰ নাম ডেমফুল হ'ল। তেওঁ আনতকৈ অলপ বেছিকৈ বুজি পায়। চাহে এদিনাখন বুৰঞ্জীৰ 'আলেকজেণ্ডাৰৰ ভাৰত আক্ৰমণ' পাঠটি পঢ়াই থাকোতে চকপেঞ্চিলৰ টুকুৰা এটা হাতৰ পৰা কোনোবা পাকত পকেটত সোমাল। চাহৰ বন্ধু এজনে চাহৰ মনৰ অৱস্থাটো বুজি পাই ক'লে - 'হেৰ', চলিহা বিয়ালৈ মন মেলিছে যদি পকেটত চকলেট লৈ ফুৰিবি'।

'বিয়াৰ লগত চকলেটৰ কি সম্পৰ্ক' - চাহে ক'লে। - 'সম্পৰ্ক আছে চলিহা। তইতো তোৰ ভাল লগা ছোৱালী এজনীক - মই তোমাক বিয়া কৰাব খোজো বুলি সংলাপ গাব নোৱাৰ। আজিকালি প্ৰায় ৯০শতাংশ ছোৱালীয়ে চকলেট খাই ভাল পায়। ভাল লগা ছোৱালীজনীক ভালপোৱা চকলেট অফাৰ কৰি ৰবফত গজাল মাৰিব পাৰ'। তেতিয়াৰ পৰা চলিহা চাহে পকেটত চকলেট লৈ ফুৰে।

ক্লাচটো শেষ কৰি ডেমফুল চাহে খৰখেদাকৈ গৈ শিক্ষক কক্ষ কোঠালৈ গৈ অকলে বহি থকা ৰাজনীতি বিভাগৰ নতুন প্ৰবক্তা বনলতাৰ কাষত বহি পৰিল। বনলতাক লগ পালে ডেমফুল চাহৰ কিবা এটা হয়। কাণ দুখন গৰম হৈ যায়, মাত ওলাই আহিব নোখোজে, টোপনি আহিবলৈ ধৰে। 'চলিহাদা ৰাতি টোপনি ভালকৈ হোৱা নাই নেকি ?' - 'টোপনি, টোপনিটো ঠিকেই আছে' চলি হাঁহি ক'লে।

- 'ক'লেই হ'লনে। ৰাতিনো কাৰ কথা ভাবি থাকে ?'

ডেমফুলে কি ক'ব এতিয়া। তেওঁ কথাটো ভুল পেলাবলৈ পকেটত হাত ভৰালে। চকপেঞ্চিলৰ টুকুৰাটো বনলতালৈ আগবঢ়াই ক'লে - 'চকলেট খাবা'। বনলতাই চকপেঞ্চিল… চাই হাঁহি ক'লে - 'আপুনি বৰ বেয়া মানুহ দেই'।

হাতৰ চকপেঞ্চিলৰ টুকুৰাটোলৈ মুখৰ … - ডেমফুল।

আন এদিনৰ কথা। বনলতাই চলিহাক এটা … গ্ৰহণ কৰিবলৈ নিমন্ত্ৰণ কৰিলে। গধূলি সময়ত কিট-কাট … টোপোলা বুলি মচুৰ দাইলৰ টোপোলা এটা লৈ … বনলতাৰ ঘৰৰ কলিংবেল বজালে।

- 'আহা দোপাই, ভিতৰলৈ আহা। তোমাৰ কথা … প্ৰায়ে মোক কৈ থাকে' - মাকে ক'লে।

এক মুহূৰ্তৰ বাবে তেওঁৰ কলিজাটো ঠাণ্ডা হৈ … এই পৃথিৱীত তাৰ কথা কোৱা সুন্দৰী ছোৱালী এজনী আছে … চকপেঞ্চিলৰ টুকুৰাও যে প্ৰেমৰ অনুঘটক মানে MnO_2 … কথা চলিহাই আজিহে বিশ্বাস কৰিলে। আনন্দত মতলীয়া … হাতৰ টোপোলাটো মাকলৈ আগবঢ়াই ক'লে - 'এয়া মিঠা…

টোপোলাটো মাকে ভিতৰলৈ লৈ যাব খুজিও … ডেমফুল চাৰ হোফাত বহিছেহে মাত্ৰ। বনলতাৰ মাকে … টোপোলাটো মেলি ধৰি ভিতৰলৈ চালে। মাকৰ পিছফালে …

- 'এয়া মিঠাই নে, মচুৰ দাইল। মচুৰ দাইল …

কায়দাত বহাৰ পৰা থিয় হোৱা চলিহা চাহৰ মুখখন … ডেমফুল। কলেজৰ পৰা ঘৰলৈ যাওঁতে বাটত তেওঁ … কেজি আৰু বহুটো মিঠাই কিনি ঘৰৰ এঠাইত থৈ বনলতাৰ … সময়ত ভুল কৰি মিঠাইৰ সলনি মচুৰ দাইলৰ টোপোলাটো …

এনেকৈ এটাৰ পিছত এটা অঘটন কৰি থাকোতে …

[illegible] ভেমফুল চলিহাইদ অসন্তুষ্টিত হ'ল । সেই দিনাৰ পিছত চলিহা [illegible] [illegible] মীনা [illegible] বন্ধ হ'ল । [illegible] [illegible] চলিহা ডাৱে [illegible] [illegible] । চলিহা চাৱে [illegible] [illegible] [illegible] শেষ হ'ল [illegible]

[illegible] হ'ল - [illegible] চলিহা চাৱৰ [illegible] বিশ্ববিদ্যালয়ৰ [illegible] বিজালী (বিজালী চলিহা চাৱৰ [illegible] [illegible]) [illegible] [illegible] আছিল । চলিহা চাৱে [illegible] বিজালীয়ে [illegible] [illegible] চাৱৰ [illegible], [illegible] [illegible] আছিল । বিজালীয়ে ক'লে - 'বিজালী, আপুনি [illegible] [illegible] [illegible]......[illegible] [illegible] [illegible] । আজি [illegible] আপুনি [illegible] [illegible] ।'

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] চলিহাৰ [illegible] [illegible] [illegible] অৱস্থা । তথাপি বিজালীয়ে [illegible] চাৱে ক'লে 'হ'ব কি খাবা খোৱা.........চিকেন, মটন, মাছ' ।

বিজালীয়ে [illegible] উঠিল.........'মাছ, মৰা বৌ মাছৰ জোল খাম' ।

- 'মৰা বৌ মাছৰ জোল' । ভেমফুল...........চেতেলীক আজি [illegible] [illegible] [illegible] । কি ভয়ংকৰ প্ৰস্তাৱ । আকৌ - তুমি কৈ চাৱে মাছৰ বজাৰ পালে ? এতিয়া কথা হ'ল - মৰা বৌ - মাছ ক'ত পোৱা যায় । মাছ [illegible] [illegible] হ'লেও কিবা এটা কৰিব পৰা যাবলৈছিল । কিন্তু [illegible] মাছৰ মৰা বৌ মাছ বিচাৰি পোৱা যাব জানো ? কিনিব খোজা [illegible] মৰা নে জীৱিত, বিচাৰ কৰিব কোনে ? দেখা যাওক । ভিড় চলিহা চাৱে এখন বৌ-মাছৰ দোকানৰ সন্মুখত থিয় হৈ থকা মাছ বেপাৰী এজনক দেখি কিবা এটা বিশ্বাসত আগবাঢ়ি গৈ সুধিলে - 'মৰা বৌ মাছ এটা পাইছিলাহেঁতেন, পাবনে আজি ?'

হাতত মাছ কটা দা-খন লৈ থকা বেপাৰীজনে প্ৰশ্ন কৰিলে
- 'কি মাছ তুমি ক'লে ?'
- 'মৰা বৌ মাছ । আমাৰ ঘৰুৱা মানুহজনীয়ে মৰা বৌ-মাছৰ জোল খাবলৈ মন কৰিছে' ।

মাছৰ বেপাৰীজনে হাঁহি বখাব নোৱাৰিলে । গোটেই বজাৰ গুৱাই হাতৰ তালি বজাই [illegible] [illegible] [illegible] মানুহজনে হাঁহিব ধৰিলে আৰু মাছৰ বজাৰ খনৰ বেপাৰী কেইজনক চিঞৰি চিঞৰি ক'বলৈ ধৰিলে - 'ছাৰক মৰা বৌ মাছ লাগে । ঘৰুৱা মানুহজনীয়ে [illegible] কিনিছিলেক মৰা বৌ মাছ নিবলৈ পঠাইছে । ঘৰুৱা মানুহজনীয়ে মৰা বৌ মাছৰ জোল খায় ।'

মাছৰ বজাৰ হাঁহিৰে উপচি পৰিল ।

ভেমফুল.........চলিহাই ঘৰুৱা মানুহজনীয়েক মৰা বৌ মাছৰ জোল খাব [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ক'ব লাগে । [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] বিজালী [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ক'লে ।

এদিন দুপৰীয়া [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] বিজালীৰ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] । বিজালীৰ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] । সেই [illegible] বিজালীয়ে [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ক'লে - '[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ?'

- 'আনিছোঁ, আনিছোঁ', [illegible] উত্তৰ দিলে ।

বিজালী [illegible] [illegible] পিছত [illegible] [illegible] [illegible] পালে । [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] কলাফুল দুটা দুখনৰে কঁপিবলৈ ধৰিলে । [illegible] [illegible] কি কথা পৰা যায় ? কথা [illegible] তুমি আগতে [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] বিশ্বাসঘাটিকতা কৰিলে । [illegible] [illegible] [illegible] ক'বলৈ পাহৰি, [illegible] [illegible], পানিপথৰ যুদ্ধ, পলাশী যুদ্ধ, কলিংগ যুদ্ধ, [illegible] যুদ্ধ, [illegible] [illegible] আন্দোলনৰ চন [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] ধৰিলে । ভেমফুল.........। কলাফুলৰ কঁপনিটো আৰু বাঢ়ি যাব পালে । [illegible] [illegible] কি কথা পৰা যায় । তাৰ পাচটো থামিবলৈ ধৰিলে ।

- আজি, বেছি গৰম পৰিছে । [illegible] দুয়ো নিমাত ।
- 'দৈ খাবা নাহি ?' চলিহাই সুধিলে।
- 'খাবলৈ ভয় লাগে', 'যদি কাপোৰত পৰি যায়' ? [illegible] ক'লে ।
- 'বেয়া নোপোৱা যদি মই খুৱাই দিওঁ' । চলিহাৰ কথাত [illegible] লাজতে অধোমুখ কৰিলে ।

মৌনতা সম্মতিৰ লক্ষণ । এহাতত একলিটাৰ দৈৰ বেৰিয়া আৰু আনখন হাতত চামুচলৈ থকক থকক খোজেৰে বিজালীৰ [illegible] ওচৰলৈ আগবাঢ়ি গ'ল । চাৰৰ দুয়োখন হাতেই সমানেই কঁপিছে। [illegible] এচামুচ দৈ [illegible] খুৱাই দিলে । দৈ চামুচ মুখত লৈয়েই [illegible] চিঞৰি উঠিল । - 'ইমান টেঙা' । [illegible] আকস্মিক প্ৰতিক্ৰিয়াত [illegible] হাতৰ বেৰিয়া [illegible] কোলাত দুটি বাগৰ মাৰিলে ।

- 'অ.........মা'.........[illegible] পুনৰ চিঞৰিলে ।
- লগে লগে [illegible] মুখ ফাটি ওলাই আহিল - 'ভেমফুল' ।

****

ধুমুহাই ভাঙি থৈ গ'ল এখন ঘৰ

সীমা বিহীন পৰিবেশিত হৈছিল হত্যাকাৰী ৰূপে। নিষ্ঠুৰ সময় প্ৰত্যেক সময় হৃদয়হীন মানুহ। এই সময়ে যেন দেখিলে ফুলকুমলীয়া কোমলীয়াজনীকো। পুতলা যেন লগা মৰম আকলুৱা কণমানিজনীয়েনো কাৰ কি দোষ কৰিছিল? কাৰনো হৰণ কৰিছিল স্বাধীনতা? তেন্তে কিয় লাগি লগাই মৰমলগা মইনাজনী?

৩০ অক্টোবৰৰ দিনাখন দেউতাকৰ হাতত ধৰি স্কুলৰ পৰা গৃহাভিমুখে গৈ আছিল মৰমী। দিশপুৰ নিম্ন বুনিয়াদী বিদ্যালয়ৰ 'ক' শ্ৰেণীৰ ছাত্ৰী মৰমী। স্কুল ছুটীৰ পাছত দেউতাকৰ হাতত ধৰি নাচি নাচি আহে এইজনী কণমানি। আন দিনাৰ দৰে সেই অভিশপ্ত দিনটোতে দেউতাক সাগৰ শৰ্মাই স্কুলৰ পৰা তাইক আনিবলৈ গৈছিল। সময়ে বৈ আছিল মৰমীলৈ, বৈ আছিল সাগৰ শৰ্মালৈ আৰু বৈ আছিল কেইবাজনলৈ। তেনেতে ভয়ংকৰ বিস্ফোৰণটো ঘটি গ'ল গণেশগুৰিত। ছেদেলি-ভেদেলি হৈ পৰিল মৰমীৰ পিতৃ সাগৰ শৰ্মাৰ শৰীৰ। মৰমীৰ শৰীৰো জুইৰ লেলিহান শিখাৰ মাজত। সিদিনা আৰু মৰমীহঁতৰ গণেশগুৰি-হেঙেৰাবাৰী পথৰ কেঁচুৱা নগৰৰ গৃহলৈ ঘোৰাৰ সময় নহ'ল। মৰমীয়ে স্কুলৰ কোনোটো লগৰী ... কেইজনৰ লগত খেলাৰ সময় নহ'ল। মৰমীৰ ... কণমলাই থকা ঠাই গুৱাহাটীৰ সৰুৱা জি. এম. চি ... অক্টোবৰৰ পৰা ৫ টা দিন যন্ত্ৰণাত চটফটাই থাকি ... মৰমী আৰু নাই। চিকিৎসালয়খনৰ 'বাৰ্ণছ' বিভাগত ... থকা কণমানিজনীয়ে অৱশেষত জীৱন যুঁজৰ পৰা ... গণেশগুৰিৰ সেই ঘৰখনত মৰিশালিৰ নিস্তব্ধতা। ... মৰমীৰ মাতৃ তথা সাগৰ শৰ্মাৰ পত্নী সুনীতাই। জীৱনটো ... বিপৰ্যয় আহে? বিস্ফোৰণত একেলগে কন্যা আৰু স্বামীক ... ভাগি পৰিছে সুনীতাই। সাগৰ শৰ্মাই জীৱন-যাপন কৰিছিল ... ভাবেই। এতিয়া সুনীতাই সকলো হেৰুৱাই কেৱল একমাত্ৰ ... চাই থাকিব লগা হৈছে। সুনীতাৰ বাবে আজি সকলো শূন্য। ... অক্টোবৰৰ ভয়াবহ বিস্ফোৰণে ভাগি থৈ গ'ল এখন সুখৰ ঘৰ।

*****

প্ৰেমৰ অনুভৱ

নিবেদিতা কলিতা

'শিকলি চিঙি তুমি
যাবা কেনেকৈ'......

'মাঁতু, আৰম্ভ হ'লেইহে তোৰ ? পঢ়াকালৈ এটা মাহো নাই। এই নাটা বজাতেই তোৰ কিমান সময়বিলাক হ'লেই? জানো কি কৰিবি তই তোৰ কথা ভাবিলে মোৰেই ভয় লাগে।' মাকে খঙতে কৈ গ'ল।

'মা তুমিওতো আৰু আৰম্ভ কৰিলে শেষেই কৰিব নাজানা একেবাৰে ননষ্টপ। বেলেগৰ গান গোৱা নাই নহয় তোমাৰ জোঁৱাইৰহে গাইছো। এনেৰে সময় বাকী থাকিলে পঢ়া শুনা বাদ দি পলাই যাম বুজিছা জুবিনৰ লগত'। মাতুৱে ক'লে।

মাতুৱে গান এটা গুণগুণাই থকা চোফাখনতে বহি পৰিলে। এনেতে পৰ্দাখন ঠেলি মাক সোমাই আহিল। মাতুৰ ওচৰতে বহি মাকে চুলিৰ মাজেৰে হাত ফুৰাবলৈ ধৰিলে। তাৰ মানে মাৰ বুজনি আকৌ আৰম্ভ হয় আৰু মায়ে যে মোক লৈ কিমান চিন্তা কৰি থাকে তাক জানো মই বুজি নাপাওঁ? মই অলপ জেদী যিটো লাগিব বুলি কওঁ মোক সেয়া লাগিবই। কিন্তু জুবিনক ভালপাব লাগিব বুলি মইতো কাহানিও কোৱা নাই।

'আপুনি কিন্তু জুবিনৰ কেচেটবোৰ তাৰ ফটো থকা কিতাপবোৰ কিনিবলৈ টকা দি দি তাইৰ মূৰটো খালে। আপুনি অকণো নুবুজাই কিয় তাইক ? ইমান বেছি ক্ৰেজী হোৱাটো ভালৰ লক্ষণ নেকি? এনেদৰে থাকিলে তাই আন কাৰোবাক ভাল পাব কেনেকৈ? আন এজনৰ সৈতে তাই বিয়া পাতিব কেনেকৈ'? মাকৰ কথা শেষ নৌহওঁতেই দেউতাকে জোৰকৈ হাঁহি উঠিল- 'এ তুমিওতো কথাবোৰ বহু দূৰলৈকে ভাবা দিয়া। জুবিনৰ গানবোৰতো মইয়ো ভালপাওঁ। আৰু তুমি নিজেই ভাবা জুবিনে নাগালে আমাৰ এই হেৰাবলগীয়া কৃষ্টিয়ে কেতিয়াবা লোকগীত, টোকাৰী গীতৰ কেচেট আনি শুনিলে হেঁতেন? তুমি হাৰমনিয়ামটো ল'লেইতোন তাই কাষত ভুলা কবাৰ। মইতো কিমান কষ্ট কৰি শুনিব লাগে'।

মোৰ পিছে দেউতাৰ ইমান মৰম লাগিল যে দৌৰি গৈ সাৱটি ধৰিম নেকি কিন্তু ক'ব পৰা জানো যথে আছি মোৰ কাষত থকা মাক চিঞৰি ধৰিলে 'মা আমাৰ খবৰ ঠৈহেলকাৰ বিপৰীত সোমাইছে'। ইমান পাছি কোমল মাতেৰে মাক ক'লো, তোমাৰ যদি একো কাম নাই অকণ মান বহাচোন। আলমাৰিটো খুলি গালিবৰ শ্বায়েৰীৰ ইংৰাজী অনুবাদখন উলিয়াই ললো। গালিবৰ শ্বায়েৰী মোৰ খুউব ভাল লাগে, তাতোকৈও ভাল লাগে তেওঁৰ প্ৰেম আৰু অহংকাৰ।

My heart is too proud
to suffer remedy
I am contenet
I have my pain
my pride

নিজৰ যন্ত্ৰণাকলৈও কিমান অহংকাৰ কৰিব পাৰে এই কবিজনে। দুটামান শ্বায়েৰী পঢ়াৰ পিছত মায়ে মাত লগালে নীল আহিছে বুলি।
'নীল, কিহে তেকা ল'বা কিবা চক্ৰান্ত চলাইছে নেকি'? তাক অলপ জোকোৱাৰ

আনন্দৰী দুখিলো? 'নাই এনেকুৱা একো নাই। দিয়ে তোমাৰ জুবিনৰ বহুত কি'? 'মই ইয়া এবছুৰিকি কৰিম'। এঘন্টামানৰ কিয়াৰ এখন লম্বুকৰ উডিমটো দ'লো খুবিও অলাটো উঠি ব'ল চাবিনমুৰ আমাৰ বিয়াৰ। সেইবাৰ বিয়ুত আমাৰ চমুৰকলটো জুবিন আহিছিল। মই সেইৰ শাৰেটীৰ পৰা আঁতাৰ বুকুৰ জুবিনটো আন হাতী দি দৈছিলো–'আঁতাৰ দিয়া।' জুবিনে চিনিকিনাটি হাঁহি মোৰ নামটো দুখি দিবি দিছিল–

'To, Parismita
with love And sunny wishes' --- Zuben

শ্যা চৌৰুকৰ বহিও শ্যাত অন বছৰৰ পৰা নাই। চকুপানীবোৰে গলাবটৈ যেন চলছে বিৱাৰি আছে। কেতিয়া নীলাঞ্জন সোমাই আহি পিছফালে চুলিত হাত আহি থবোৱেই গম পালো। চকুপানীখিনি মচি লোৰবিলোৱেই। 'আৰে কি হৈছে? কান্দিছা কেলেই'? নীলাঞ্জনে উৎগ্ৰীৱ হৈ সুধিলে। 'নীল মই যাক দেখিবলৈ বৰ বেয়া দেখি'? চকুপানী মচি কোনোমতে ক'লো। 'কোনে ক'লে? বহে। তোমাক খুলাবইলৈকে হৈছে নি'। নীলাঞ্জন হঠাৎ খিয় হ'ল। চশমাবোৰ খুলি মোৰ চকুৰ চকু হৈ লাহেকৈ ক'লে–'ইটো আৰু আই নাইক এ মিচ্ছ-অই মিচ্ছ।' মোৰ কপালত চুমা এটা আকি নীলাঞ্জন ওলাই গ'ল। কি জানো হ'ল মোৰ? মই যেন জটিল হৈছেই ব'লো। অথচ মোৰ গোটেই বিয়ৰখন কঁপাই তুলিছে। কপালখন তাৰ শীতল চুমাৰ উত্তাপৰ দুখি উঠিছে আৰু সেই পোৰবিয়ে যেন অবাৰ মনটোইলৈ বিয়নি পৰিছে। মোৰ মেট্ৰিক পৰীক্ষাৰ বিজ্ঞাপ্তি হৈ আহি যে সেইবাৰ সন্মুখতে দি মোক চুমাৰে উপহাই দিছিল। কেতিয়াটো এনে অনুভৱ হোৱা নাছিল। কেন্তু? এয়াই কি প্ৰেম? কিন্তু মইতো জুবিনকহে ভাল পাওঁ। এসন্ত্ৰাহ হৈ গ'ল। নীলাঞ্জন সেইদিনাৰ পৰা আহাই নাই। অথচ মই এটি পল তাৰ অপেক্ষা কৰি আছো। এদিন বৰৰ মাত শুনি সাৰ উঠিল। নীল আহিছে তাৰ মানে লগালগিকৈ কিয়াৰ এখন সন্মুখতটৈ বহি থাকিলো। ইমান দেৰি কৰিছে। দি মাৰ লগত কথা পতাত ব্যস্ত চাগে। বল আহিলে এতিয়া ওলাই যাব দুয়োটাই। খং উঠি আহিল তাৰ ওপৰত। কাগজ এটুকুৰাৰ জ'কাৰ এটা আঁকি তলত লিখিলো– 'My Neel my love'.

এনেতে দি সোমাই আহিল লগে লগে কিয়াৰ... চকি খালো। দি সোমাই আহি মোৰ বেদি সোৱা ... কিতাপখনৰ বহি সুধিলে–'কি হৈছে বাচু? দুখ ... আকহো'। কিয় জানো তাৰ হৈতে কথা পাতিবলৈ ... 'ববাটাই হৈছে দিয়া। আঁতাৰ দিয়া এটা দুখা। ... কইন। বিছুৰে কিয়া কেছেটীৰ আমাৰ বাবে দি কি ... তোমাৰ হাঁহি ধ'কৰ দেখিলো। দিয়ে মোৰ ... বুকুৰ চিন চিন শব্দটোৰ বাহিৰে মই যেন ... নাই। 'ইমান ভাৰুৰ খবৰটো দিলো অথচ তোমাৰ ... কি হৈছে তোমাৰ? মোক অন্তৰৰ দুখি কোৱা দিয়া'।

তাৰ আকুল কণ্ঠস্বৰে মোৰ বুকুৰ কোনোবা এটা ... কোনোমতে মুখ ফুটাই ক'লো 'মই জুবিনৰ কথা কোৱা ... বাবে এটা ইছুদান'। মই একো নাইক কিতাপখনৰ পৰা ... দি অসমুৰ হৈ ব'লো। ক'ব পৰা নাই দি এতিয়া কি ... তাৰ মুখলৈ চালো। চাই দেখিলো দি মোৰ মুখৰ ফালে ... তোমাক আইনাৰ দিনৰ পৰাই ভাল পাই আহিছো, কিন্তু ... পোৱা খুলিয়ে কোৱা নাছিলো। আজি মই হাঁহি কম যে। ... পাঁচা প্ৰেম এদিন মহতেও এদিন অনুভৱ কৰিব পাৰি ... কেতিয়া চকীখনৰ পৰা উঠি আহি নীলৰ কাষ পালো ক'... তাৰ সবল বুৱাহেৰে মোক তাৰ বুকুৰ মাজতলৈ এখন ... চকুপানীবোৰ মচিছিল ক'লে–'বহুত ধৈৰ্য ধৰিলো বাচু, ... মই তোমাক ভাল পাওঁ বহুত ভাল পাওঁ।'

কিমান সময় তেনেকৈ আছিলো নাজানিলো। বলৰ ... দুয়োটাই তোমাৰ সাহ ন'হল। বল আৰু নীল ওলাই আহিল ... কৰাৰ অনুৰাহেৰে উঠি আহি দুয়োকে দেখেশা যোৱা ... ব'লো। তেনেকৈৰ পৰা ভাহি আহিল জুবিনৰ মাতকথা ...

'এতিয়া হিয়া মোৰ
বৰহে তোমাকে'

*****

প্ৰাপ্তি অপ্ৰাপ্তি

[illegible]

[illegible] কেতিয়া [illegible] হৈছে। পঢ়া টেবুলৰ ওচৰত বহি প্ৰকৃতিয়ে কিতাপখন মেলিছে আৰু এটা দুটা শাৰী পঢ়ি খিৰিকীৰে বাহিৰে বাহিৰে চাই আছে, কিজানিবা তাৰ কোন আহেনে। আজি তাইৰ অতি মনমৰা [illegible], চিনাকি সুহানৰ। [illegible] হ'ল নিহঁতৰ প্ৰেমৰ সম্পৰ্ক গঢ়ি উঠা। তাই কেতিয়া [illegible] ছাত্ৰী আৰু সুহান [illegible] ছাত্ৰ। [illegible] চিনাকী। নিহঁতৰ প্ৰেম [illegible] বৈ বৈ আছি [illegible] বছৰ হ'ল। সুহানৰ [illegible] হৈ গৈছে আৰু প্ৰকৃতি [illegible] বৰ্ষৰ ছাত্ৰী। দুয়ো দুয়োকে খুব ভাল পায়, বিয়াৰ [illegible] কথা সি [illegible] এটি কেতিয়াও আনৰ নহয়। প্ৰকৃতি প্ৰথমে সুহানৰ প্ৰেমৰ গভীৰৰ পৰা [illegible] হৈ থাকিল আৰু নানা ৰকমৰ নতুন স্বপ্নৰ মাজত বুৰি থাকিল। এদিন নিহঁতৰ অতি মনমৰ সুখৰ এখনি সৰু সংসাৰ হ'ব। প্ৰকৃতিৰ [illegible] বেছি আছিল, তাৰ বাবে নিহঁতৰ সৰু সৰু কথাবোৰে ডাঙৰ কাজিয়া একোখনৰ সৃষ্টি হয়। তথাপিও সকলোবোৰ ঠিকেই চলি গৈ আছিল। প্ৰকৃতিয়ে সদায় এটা কথা কৈ সুহানক [illegible] আমনি কৰিছিল। সি সোনকালে বিয়া এটা [illegible] কৰিব লাগে। তাই [illegible] ঘৰত সোনকালে নিহঁতৰ সম্পৰ্কৰ কথা জনাব পাৰে। সুহানেও বিয়া এটা কৰিবলৈ নিবিচৰা নহয়, কিন্তু বৰ্তমান দেশৰ পৰিস্থিতি যে ইমান বেয়া। [illegible] কাৰণে যোগ্যতা থকাজনেও সুবিধা পায়। কিন্তু তাই ভয় খায় যেন তাইৰ ভালপোৱা তাইৰ পৰা দূৰত গুচি যায়। সেয়ে তাই একেটা কথাকে সদায় কৈ আছিল। তথাপিও প্ৰকৃতিৰ বিশ্বাস আছিল সুহানে বিয়া এটা নিশ্চয় কৰিব পাৰিব। তাৰ যিহেতু [illegible]। কেতিয়াবাটো তাইৰ বেয়াও লাগে, ইমান কাজিয়া কৰিব লাগে নে তাৰ লগত। তাই যে সুহানক ইমান বেছি ভাল পায় সেয়ে [illegible] ইমান কাজিয়া হয়। প্ৰকৃতিয়ে সদায় সুহানক এটা কথা কৈছিল, 'তুমি এই সম্পৰ্কৰ কথাটো ঠিক আমাৰ ঘৰত জনাই থবা পিছত কিন্তু সময় নাপাবা মা, সেইবাই কেতিয়া আনৰ লগত বিয়া ঠিক কৰি পেলাব গমেই নাপাবা'। প্ৰকৃতি [illegible] হয়তো নিহঁতক সন্দেহ কৰিছিল যদিও ধৰিব পৰা নাছিল তাইৰ [illegible] বাবেই। কিন্তু এদিন প্ৰকৃতি ধৰা পৰি গৈছিল মাকৰ চকুত। [illegible] নহ'লেও মাকে পঢ়ি পেলাইছিল প্ৰকৃতিৰ চকুৰ ভাষা। তেতিয়া প্ৰকৃতিয়ে মাকক কৈ পেলাইছিল–'মা মই সুহানক বহুত ভাল পাওঁ আৰু সুহানেও মোক...। সি মোক ইমান বেছি বুজে যে দ্বিতীয় এজনে বুজিব কেতিয়াও নোৱাৰে। মই তাৰ লগতে বিয়া হ'ম, তাক বাদ দি দ্বিতীয় এজনৰ কথা আৰু ভাবিব নোৱাৰো'। মাকে তেতিয়া প্ৰকৃতিক কৈছিল–'তোৰ মতেই সকলো হ'ব নেকি? ঘৰৰ বাকী মানুহবোৰ কি হ'ব? আৰু তই ইমান ডাঙৰ হৈ গলি যে নিজৰ জীৱনৰ কথা নিজে ভাবিব পৰা হলি। দেউতা আছে, দাদা আছে আৰু মই। ভাবিব নহয় আমি সকলোৱে। এইবোৰ বাদ দি পঢ়াত লাগ'। তেতিয়া প্ৰকৃতিয়ে কৈছিল–'নাই মা মই তাক বাদ দি আন কথা ভাবিব নোৱাৰো।' তেতিয়া মাকে কৈছিল 'সুহান ঘৰৰ [illegible]। যিহেতু তাৰ দেউতাক নাই তাৰ বহুত দায়িত্ব আছে আৰু [illegible] পাৰ্ব।'

[illegible] বাধা হৈ পৰিল।

সেইদিনা আছিল [illegible] মাহৰ প্ৰথম দিন। [illegible] প্ৰকৃতিয়ে সুহানক ফোন কৰিলে আৰু অৱশেষত সুহানে ক'বলৈ বাধ্য হ'ল যে -সি অনিন্দিতা নামৰ ছোৱালী এজনীক ভাল পায় আৰু অনিন্দিতাইও তাক। প্ৰকৃতিৰ যেন মূৰত সৰগ ভাঙি পৰিল। তাই নিজৰ কাণ দুখনকে বিশ্বাস কৰিব পৰা নাছিল। পৃথিৱীখন যেন চক্ৰাকাৰে ঘূৰিব ধৰিলে।

তাই আকৌ এবাৰ সুধিলে 'সুহান তুমি অনিন্দিতাক ভাল পোৱা? আৰু মোক?' সুহানৰ উত্তৰ 'তোমাকো পাওঁ।'

প্ৰকৃতিয়ে ক'লে ঠিক আছে তুমি যদি তাইকেই ভাল পোৱা তাইৰ সৈতে সদায় সুখী হৈ থাকা, আজিৰ পৰা আৰু মই তোমালোকৰ মাজৰ দেৱাল নহওঁ, তুমি সদায়ে সুখী হোৱা।'

প্ৰকৃতি পাগলৰ দৰে হ'ল এটা কথা ভাবি তাই বাৰু সুহানৰ অবিহনে কেনেকৈ জীয়াই থাকিব? তাইৰ সকলো ভালপোৱা ইমানেই দুৰ্বল আছিলনে এজনী ছোৱালী আহি একেবাৰে তাইৰ পৰা সুহানক কাঢ়িলে গ'ল। তাই যেন এটা জীৱিত মৃতদেহ মাত্ৰ। নিজৰ কৰণীয় কামবোৰ কৰি গৈ থাকিল কোনো আশা ভৰসা নোহোৱাকৈ।

সেয়ে তাই আনদিনাৰ দৰে আজিও অতীতত থাকি খিৰিকীৰে বাহিৰে বাহিৰে চাই আছে। কি জানিবা সুহানৰ ফোন আহেই। সেয়ে তাই দুপৰ নিশালৈকে নামত পঢ়া টেবুলত বহি সুহানৰ ফোনলৈ অপেক্ষা কৰি আছে। অপেক্ষা কৰি কৰি অৱশেষত বহীটোকে চকুলোৰে তিয়াই পেলায়। আজিলৈ প্ৰকৃতিৰ এনেকুৱা এটা দিন নাই যিটো দিনত নেকি তাই চকুলো টুকা নাই সুহানক হেৰুৱাৰ বেদনাত। তাইৰ বাৰু কোনখিনিত ভুল হৈ গ'ল আজিলৈ তাই বুজিব নোৱাৰিলে। সদায়ে প্ৰকৃতিৰ লোমোজা লাগি থাকে আৰু হয়তো গোটেই জীৱনতে লাগি থাকিব আচলতে জীৱনৰ প্ৰাপ্তি কোনখিনি আৰু অপ্ৰাপ্তি..............??

আকাংক্ষাৰ উপহাৰ

চাৰিওফালে ওখ ওখ সৰু বৰ অসংখ্য পাহাৰেৰে আবৰা এডোখৰ নিস্তব্ধ অঞ্চল। ওখ ওখ পাহাৰ, চাহ বাগানেৰে পৰিবেষ্টিত এক পাৰ্বত্য অঞ্চল। শিলিগুৰিৰ পৰা প্ৰায় ৪ কিঃ মিঃ অতিক্ৰম কৰি ৫৫ নং ৰাষ্ট্ৰীয় ঘাইপথেৰে বাচখনে ওখ পাহাৰীয়া পথ অতিক্ৰম কৰিবলৈ লওঁতেই বৰ্ণালী, অনুকম্পা, ৰিকি, নীতুহঁতে গীত গাবলৈ আৰম্ভ কৰি দিলে। মোৰ মানস পটত ভাহি উঠিছিল পাহাৰী ছোৱালীৰ খিল খিল হাঁহি আৰু দাৰ্জিলিঙৰ সেই অপৰূপ সৌন্দৰ্যৰ এক কাল্পনিক ছবি।

ঃ 'হেই কংকেনা, প্লিজ একমপেনী উইথ হাৰ'।

ঃ 'অ' চিওৰ'।

নীনাই মোৰ তন্ময়তা ভাঙি দিলে। কোনো এডোখৰ ঠাইত মই ফুৰিবলৈ গ'লে চিএৰ বাখৰ কৰি স্ফূৰ্তি কৰাতকৈ নিৰলে খিৰিকিৰ কাষত বহি ঠাইখনৰ সম্পূৰ্ণ সৌন্দৰ্যৰ ওপৰত কবিতাৰ মালা গাঁথাতহে ব্যস্ত হৈ পৰো। সিদিনাও মোৰ এই চেষ্টাৰ যৱনিকা পেলায় নীনাই মোক সোঁৱৰাই দিছিল যে মযো সিহঁতৰ লগত গান গাব লাগে, স্ফূৰ্তি কৰিব লাগে। অগত্যা তাইৰ অনুৰোধটো ৰাখিবৰ বাবেই বন্ধুত বাজি থকা কুমাৰ চানুৰ কণ্ঠৰ সতে সুৰ মিলাবলৈ চেষ্টা কৰিছিলোঁ।

পূৰ্বতে দুই এখন পাহাৰীয়া ঠাই ভ্ৰমণ কৰাৰ কিঞ্চিত অভিজ্ঞতা থাকিলেও দাৰ্জিলিং অভিমুখী এই যাত্ৰাই মোৰ হৃদয়ৰ সূক্ষ্মতম অনুভূতিকো জোকাই গৈছে। তলত এৰি আহিছোঁ দুই চাৰিখন চাহ-বাগান, ওখ ওখ গছৰ বনাঞ্চল। মাজে মাজে পথৰ দুয়োকাষে দুই এটা সৰু সৰু ঘৰ। তাৰ সন্মুখত থকা বহু বিৰল ফুলনিবোৰে আমাক সৌন্দৰ্যৰ খোৱাক জগাই তুলিলেও তললৈ ঢকু গ'লেই কঁপনি উঠে তললৈ ঢলি পৰিলে...

নহু গ'লেই কহতে পুনৰ চকু মুদি দিওঁ।

দাৰ্জিলিং মোৰ কলেজীয়া জীৱনৰ [illegible] হোষ্টেলত থকা দিনৰ পিছবেলি আমাৰ বি. এ. [illegible] জীৱনলৈ আহি পৰিল নান্দনা। নতুনকৈ [illegible] নান্দনা। তেতিয়া আলো এই সময়ৰ [illegible]

দাৰ্জিলিং অভিমুখী এই যাত্ৰাত সহযোগ [illegible] নীনাৰ জানৰ পৰাই। পাহাৰী নাৰীৰ সৌন্দৰ্য [illegible] নীনাৰ পৰা বিভিন্ন মোৰা দিনটোৰ কথা [illegible] যাৰ খোজে দূৰ দিগন্তত। নীনাৰ ঠোঁটে [illegible] কাহোৰাক মনত ৰাখিবলৈ সহজই দৰ্শনে? [illegible] যাব পাৰিম?

দুবছৰ পূৰ্বে এই নীনা নকৰা নামৰ ছোৱালীজনী [illegible] কলেজলৈ সাহিত্যৰ সোৱাদ ল'বলৈ আৰু মোৰ জীৱন [illegible] প্ৰেয়সী সকলো আছিল, নাছিল তাইৰ নিজৰ সাহিত্য [illegible] লাগি আছিল এক চিন্তাৰ চাপ। সেয়ে সেইদিনাখনেই তাইৰ [illegible] অহংকাৰী বুলি। সৰীৰ পৰিমাণো আছিল তাইৰ তেজেই [illegible] তেনে এজনী ছোৱালীৰ মাজতেই মোৰ মনটোৱে নিৰ্জন [illegible] সাদৃশ্য। গীত বহুবীয়া এই সময়ছোৱাত যদি কোনো ছোৱালী [illegible] আন্তৰিকতা গঢ়ি উঠিছিল সেয়া হ'ব দিয় সন্দেহে নীনা [illegible]

তাইৰ জীৱন দৰ্শন কিহৰ আকৰ্ষণত মই তাইৰ জীৱনত [illegible] পৰিছিলো?....................

'কংকেনা, গোৱা সোপোৱাই জীৱন হ'লেও [illegible] সোপোৱাৰ আলোচনীখন ইমান গধুৰ কিয়? মন-মোন, ঠৰ্ণ [illegible] নহ'লেও মই বৰ নিচকিম'। এনেদৰেই এদিন টিভাৰ কমন ৰুম [illegible] থকা বাধাতুক্তাতালৰ তলত বহি নীনায়ে কৈ গৈছিল তাইৰ [illegible] অতীতটোৰ কথা। তাইৰ সেই অতীতৰ বিষয়ে জনাৰ পিছত [illegible] তাইৰ প্ৰতি সমবেদনাৰে উপচি পৰিছিল।

মোৰ সহিবাই তাইক কিমানদূৰ নিঃসংগতাৰ পৰা আঁতৰাই [illegible] হৈছিল ক'ব নোৱাৰো। কিন্তু কলেজৰ সেই প্ৰত্যেক দিনতেই [illegible] দুখৰ সমভাগী হোৱাৰ তাইক হুহৰাবৰ চেষ্টা কৰিছিলো।

দাৰ্জিলিঙত আহোঁতেই সিদ্ধান্ত কৰি আহিছোঁ যে নীনাক মই এ [illegible] উপহাৰ দিম যাতে তাৰ দ্বাৰা তাইৰ প্ৰতি থকা মোৰ [illegible] শুভকামনাৰ প্ৰকাশ কৰিব। তাইৰ প্ৰতি থকা মোৰ এই [illegible] উদ্দেশ্যবেই মই দাৰ্জিলিঙৰ দোকান পাহাৰবোৰ ঘূৰি ফুৰিছোঁ [illegible] এটা বস্তুৱেই যেন মোক আকৰ্ষিত কৰিব পৰা নাই। তথাপি মোৰ [illegible] বিচাৰি উলিয়াবই লাগিব।

[illegible] আছিল [illegible]। [illegible] সৌন্দৰ্য [illegible] শেষ কৰিব নোৱাৰি। মীনাৰ [illegible] উপস্থিত [illegible] হৈছিলো। [illegible]

দাৰ্জিলিঙৰ [illegible] অতিক্ৰম কৰিলোঁ [illegible] হাতত ধৰি ল'লে। [illegible] ল'লো–

'এইবাৰে কিয়ানোকৈ ইমি ঘূৰিব পাঁচ?'

'বিয়াৰ দিন অন যাব।'

'মন নাচেমীয়াৰ সকলো সত্ত্বৰ হৈ যাবাৰ।'

'ইচ্ছা থাকিলে কোনো আধুনিক প্ৰযোজনী অথলে যাবাব।'

এনেকৈ বনমুনে আমাৰ মাৰ্জীলগত অনুভিবাৰ সৃষ্টি কৰিলে। দাৰ্জিলিঙৰ বাবে পীৰ প্ৰধান উদ্দীহ কেৰিয়া বনমুন বহু অনুমান কৰাই ইল। উন্নতিলিয়া বনপুনজনৰ আমি বিভি বিভিডৈই গৰি কৰিছিলো যদিও শেষত একোৰো কথা নোৱাৰ এখনৰ ওপৰত আমাৰ ন'মেল বাধা হৈ পৰিছিলো। কিন্তু কিছুসময় যোৱাৰ পিছতো যেতিয়া বনমুন এবাৰ কোনো লক্ষণ দেখা নাছিলো যেতিয়া বনমুনৰ মই বিভি বিভিডেই মোৰ জেকেটতো তাইৰ বুকত কি একাপ কাম কৰিব আশাত তাইৰ হাতত ধৰি থাকিয়েই আনন্দিলো। ইতিমধ্যে আমাৰ লগৰীয়াবোৰ আমাৰ পৰা বিচ্ছিন্ন হৈ বহুদূৰ আগবাঢ়ি গৈছে। মোৰ মনটো আছিল মোৰ ডায়েৰীত লিপিবদ্ধ এফাকি কবিতাৰ কলি-

'কি যে মধমলা, প্ৰিয়া তোমাৰ খোজ লাহৰী,

যিঁয়া চাৱনী যেতিয়া মনলে আহিব, এই ক্ষণ মোৰ

পাহৰি গৈলাম পৃথিৱীৰ সকলো কল্পনাৰ চাৱনী।'

ঘৰলৈ আমাৰ যাত্ৰা আৰম্ভ হৈছিল ৪৫ কিঃ মিঃ মিলনৰ [illegible] হ'ল। এই যাত্ৰাই আছিল আমাৰ বাবে অতিকৈ ৰোমাঞ্চকৰ। কুঁৱলী [illegible] ধৰিছিল সমগ্ৰ পথ। তাৰ মাজেৰেই অতিধ্ৰ হাতেৰে পৰাশে আগবাঢ়ি গৈ থাকিল তাৰ জীপ গাড়ীখন। মোৰ অলপৰ ঠাণ্ডা লাগিছিল। মোৰ [illegible] বহি থকা মীনাৰ বোধকৰো এই কথাটো দৃষ্টিগোচৰ হৈছিল। মোৰ [illegible] ইতিমধ্যে [illegible] মনৰ [illegible] কৰি [illegible] কিন্তু [illegible] বুকুত [illegible] কৰিছিল [illegible] পিছত [illegible] কৰিছিলোঁ। [illegible]

[illegible] কবি [illegible] হ'ল। [illegible] কৰি [illegible] লাগিল [illegible] এখন [illegible] মই [illegible] কৰিছিলোঁ। [illegible] পিছদিনা [illegible] আহিছিলো।

আগ্ৰহীয়া বনমুন জানকৰ কিয়াৰ বাবেই নেকি? পিছদিনা ৰাতিৰ ভাৰ এইটো মোক আগতে কৰিছিল। কিন্তু এবাৰ আকৌ পিছৰ বাৰ কৰি ধকধকাই মোক লৈছিলো লোকালয়লৈ। পুৱাতেই মোৰ আদৰি ওলাই গৈছে, বুলি কোনোৱে মোৰ মনটো কিয়াতেৰে ভাবি পৰিল। মীনাৰ মই উপহাৰটো দিব নোৱাৰিলো। এক অজান ভয়-শংকা মন হৈ মই পাহাৰী বাটৰ দেশৰ পৰা উভতি আহিলো।

দাৰ্জিলিঙৰ মিঠা মিঠা অনুভূতি বুকুত সাৱটি মীনাৰ পুনৰ অপেক্ষাৰ বাট চাই থাকিলো। তাৰ বুলিনকৈ পিছতেই আমাৰ বিয়াৰ প্ৰস্তাৱ। মই প্ৰথম শ্ৰেণী পাম বুলি আশা কৰা নাছিলো যদিও আশাতকৈ পাই গ'লো। আনন্দ মোৰ লগা নাছিল। বিয়াখনৰ অৰ্থ লোকজনে কলেজত আৰু কথা দিয়ো মই বিচৰা নাছিলো। মোৰ অনুভৱ হৈছিল যেন মই কৌশল কৰা হ'লেই ভাল আছিল।

পিছদিনা মীনা আমাৰ ঘৰত গৈ উপস্থিত হৈ হাত কম আগবঢ়াই দিলে- নতুন জীৱনলৈ শুভেচ্ছাৰে। তাইৰ উপহাৰটো গ্ৰহণ কৰি মই নিৰ্বাক হৈ পৰিছিলো। কাৰণ দাৰ্জিলিঙৰ দোকানত মই পছন্দ কৰি থোৱা নেকলেছন কৰা সূৰ্যটোৰ ছবিখনে যেন মোৰ পিনেই চাই লাজ লাজকৈ হাঁহি আছে।

*****

চকুলো

নিকি

এখন নাৰায়ণপুৰ নামেৰে সৰু গাওঁ আছিল। চহৰৰ পৰা অলপ নিলগত হ'লেও গাওঁখন শিক্ষা দীক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত আগবঢ়া। ইয়াৰ মানুহবোৰ বৰ পৰিশ্ৰমী আৰু খেতি-বাতিত বিশেষ ভাৱে আগবঢ়া। সকলোৰে মাজত বৰ মিলা-প্ৰীতি। সেই গাওঁতে হৰেশ্বৰ শইকীয়া নামৰ এজন শিক্ষকৰ ঘৰ। তেওঁ গাওঁখনৰ একমাত্ৰ হাইস্কুল নাৰায়ণপুৰ বিদ্যাপীঠত শিক্ষকতা কৰিছিল। পত্নী সাবিত্ৰীৰ দুটা সন্তান জুমন আৰু সুমন। তেওঁলোকে সুখেৰেই দিনবোৰ কটাইছিল। কিন্তু এদিন হঠাৎ সাবিত্ৰীৰ মেলেৰীয়া ৰোগত মৃত্যু হ'ল। তেতিয়া জুমন নৱম শ্ৰেণীত আৰু সুমন পঞ্চম শ্ৰেণীত পঢ়ি আছিল। সিহঁত দুটা মাকৰ অবিহনে নিঠৰুৱা হ'ল। কিন্তু দেউতাকে সিহঁতক ভাগি পৰিবলৈ নিদিলে। সিহঁতক সান্ত্বনা দিলে আৰু ভাল হোৱাৰ প্ৰেৰণা যোগালে। দেউতাকৰ অৱসৰৰ দিন ইফালে চমু চাপি আহিল। তেওঁ ল'ৰা দুটাৰ কাৰণে ওচৰৰ ডাকঘৰত কিছু ধন সঞ্চয় কৰিবলৈ ধৰিলে। তেওঁ ল'ৰা দুটাক অত্যন্ত মৰম কৰিছিল। কিন্তু নিয়তিৰ কি নিষ্ঠুৰ পৰিহাস দেউতাককো জুমন আৰু সুমনৰ জীৱনৰ পৰা আঁতৰাই লৈ গ'ল। সিহঁতে গভীৰ শোকত ভাগি পৰিল আৰু মনতে ভাবিলে আমি এই পৃথিৱীত কিয় জন্ম ল'লো। আমি বৰ দূৰ্ভগীয়া। মা দেউতাই ইমান সকতে এৰি থৈ গ'ল। ইতিমধ্যে দেউতাকৰ বন্ধু এজনে সিহঁতৰ চোৱা-চিতাৰ দায়িত্ব গ্ৰহণ কৰিলে। তদুপৰি দেউতাকৰ সাঁচতীয়া যি অলপ টকা আছিল, সেয়াই সিহঁতক সকাহ দিলে। দেউতাকৰ মৃত্যু হোৱা বছৰতে জুমন আছিল। সি পৰীক্ষালৈ দুমাহ থকা অৱস্থাত খুব মনোযোগ পঢ়িবলৈ আৰম্ভ কৰিলে। কঠোৰ পৰিশ্ৰমেৰে সি কৰিলে। এনেয়েও সি আৰু সুমন পঢ়াত চোকা বুলি এটা সুনাম আছিল। এদিন জুমনৰ মেট্ৰিক পৰীক্ষা শেষ হ'ল। ভাল কৰিলে পৰীক্ষাত। লাহে লাহে ফলাফল ঘোষণাৰ দিন স্কুললৈ গৈ গম পালে যে সি চাৰিটা বিষয়ত লেটাৰ মাৰ্ক বিভাগত উত্তীৰ্ণ হৈছে। তাৰ স্কুলখনৰো ফলাফল আছিল মানুহে জুমনক লৈ গৌৰব কৰিলে। সুমনৰ মনত আনন্দ ধৰবটোত। জুমনে মাৰ্কশ্বিত খন লৈ ঘৰলৈ আহিল। মাকৰ কথা মনত পৰিল 'জুমন, ভালকৈ থাকিবি তহঁতে। ভায়েৰক চাবি জীৱনৰ ভাল খবৰবোৰ শুনিবলৈ চাগে মই নাথাকিম। কিন্তু নেহেৰুৱাবি আৰু ভালকৈ পঢ়িবি। জীৱনত সদায় সৎ মানুহ হৈ কৰিবি। মোৰ আশীৰ্বাদ তহঁতলৈ সদায় থাকিব।' কথাখিনি মনত লগে লগে জুমনৰ দুচকুৱে আনন্দ আৰু বেদনামিশ্ৰিত লো আছিল।।

****

মুক্ত

[illegible]

সাঁজ পৰহীয়া চাবিনাই বিনৰ কিনটো খেলা ধুলাতেই সময় পাৰ কৰে। এটাৰ পাচৰ বাৰীতে আছিল, মায়েৰে আৰু কেতিয়াবা সকলো চুবিয়াইবৰ সমান আৰু তেওঁৰ লগত খেলা-ধুলা কৰি সময় পাৰ কৰে। আৰু আজিকালি লগৰীয়াবিলাকৰ সৈতে খেলিবলৈ গ'লে ধুনীয়াকৈ সাজি কাচি যায়। বেছিভাগ সময় তাই সিহঁতৰ লগত থাকে। ধুনীয়া কাপোৰ পিন্ধি আহে। এই সকলোবিলাক মাকে কোৱা কথাখিনি তাইৰ কেতিয়াও মনত নাথাকে।

চাবিনাৰ মাকে যেতিয়া মাতিয়া কথাৰে আহি তাইক সোধে- 'আজি স্কুললৈ গৈছিলি নে? আজি মাষ্টৰে কি শিকালে? চাও মোক বহীখন আনি দেখুৱাচোন।' যেতিয়া তাই সেয়েনা সেয়েনিকৈ মজিয়াত পীৰাখনত বহি থাকিব কয়- 'আমা আজি চুবিয়াই মইহঁতৰ পুখুৰীৰ পাৰত থকা কথা খেলিলোঁ, মই স্কুললৈ যাবলৈ পাহৰিলোঁ। সেইকাৰণেই তাই আহা কান্দিছে।'

তাই সেনিয়াই সেনিয়াই মাকক কথাখিনি কৈ পিছফালে হাত-ভৰি ধুবলৈ গ'ল। মাকে তাইক গালি-শপনি পাৰিলে। মই কামলৈ বুলি যাওঁতে আৰু মোক কৈ যাওঁ 'তই স্কুললৈ যাবি, পঢ়ি শুনি মানুহ হ'ব লাগিব কেতিয়াবা আমাৰ এই দুখ কাটিবলৈ কমিব।'

নাই তাইৰ কাণসাৰেই নাই। মই মাকজনীলো কিনটো খবৰ নাথাকো। কেনেকৈনো জানিবলৈ তাইক বুজাব পাৰো। মোৰ বৰ সমস্যা হৈছে। মাকে এনেদৰে কৰিবলৈ উজান চৌকাত থকা কৰাই তাইক চকু মুদি দিলে। তাৰ পিছত মাক জনীয়েক আৰু তাই কিনিবলৈহে তেই পৰিল। বিছনাত শুই শুই চাবিনাই ভাবিলে যে কাইলৈ তাই স্কুললৈ যাব।

পিছদিনা মাক কামলৈ বুলি যোৱাৰ পিছত তাইৰ মনটো ঠিকে আছিল। তাই আজি স্কুললৈ যাব আৰু এনেদৰে মাকে তাইক কেতিয়াও গালি নাপাৰিব। পঢ়া-শুনা কৰিলে মাকে তাইক আৰু বহুত নতুন কাপোৰ দিব। এনেদৰে ভাবি থাকোঁতেই চুবিয়াই আহি মাত লগালে 'অ' ই চাবিনা খেলা আহাচোন? আহচোন একেলগে যাওঁ।'

তাই ক'লে, 'চুবিয়া এই দিন যাব দিব লাগিব, মোক কালিও আমাই খুব গালি দিলে'। চুবিয়াই তাইক জোৰ কৰি ক'লে, 'আজিৰ পৰা নাযাওঁ, আজি [illegible] আনি আমি দুইটাই একে লগে যাম আৰু তই আমাইকলৈ ধৰি'। চাবিনাইও তাইৰ কথামতেই আজিও স্কুললৈ নগ'ল।

এনেদৰে আজিও চাবিনাই মাক অহাৰ আগতে ঘৰ সোমালে। মাকে যেতিয়া ঘৰলৈ আহি সুধিলে মাকে তাইক বহুত গালি পাৰিলে- 'তই স্কুল যাব নালাগে। ডাঙৰ মানুহ হ'ব নালাগে। আজি-কালি স্কুল বিলাকত বিনামূলীয়াকৈ কিতাপ-বহী, ড্ৰেছ, ইউনিফৰ্ম সকলো বিলাক বিনামূলীয়াকৈ দিছে। ধুনীয়া [illegible]

[illegible]

[illegible] মানুহ।

[illegible]

[illegible]

কিতাপ সকলো [illegible] আহিলে।

বিছনাত [illegible] কৰিলে। কথা আনন্দিত [illegible]।

'তই আহা আৰু [illegible] নথকিব। এই পঢ়াৰ [illegible] [illegible] ধৰণে হৈ থাকক।'

কিতাপখনত নতুন মানুহবিলাকক তাইক চাই থাকিল।

মানুহ খৰত চাবিনাৰ দুটা খন লগাইছিল। [illegible] সেইখন চাবিকাৰে পৰী যেন। ডাঙৰ [illegible] চুলিখিনি থাকে। নতুন খবৰ কিতাপতে আছে। তাইৰ চাবকাৰে কথাবোৰ ধুনীয়া চাবকি কৰে। মাকে মাকো ঘৰলৈ আহে। বাইদেউবিলাকৰ কিতা চাবকি কৰে, কিনটো বাহিৰতে থাকে। মাজিয়াতে ঘৰলৈ আহে। বিছনাত শুই থাকে। পিছতে থাকে। পৰিকে সেইটো কিনটো চাবিনাই অকলেই থাকে। তাই ঘৰ সৰা-মচা বাচন- বৰ্তন ধোৱা এইবোৰ কাম কৰিব লগীয়া হয় আৰু বাকীখিনি সময় এনেয়ে বহি তাই কটাবলগীয়া হয়।

শাকঘৰৰ ফালে যাওঁতে কিবা কামত হঠাৎ তাই বহুত ল'ৰা-ছোৱালীৰ উল্লাসৰ মাত শুনিলে। সেই খিৰিকী খনেদি চাই দেখা পালে তাত এখন স্কুল আছে আৰু বৰ্তমান সিহঁতে খাবলৈ দেখি আছে। তাই খিৰিকীখন বহুত সময় চাই থাকিল। তাইৰ লগে লগে মনটো খুব বেয়া লাগিল। তাই যদি মাকৰ কথা শুনিলে হয়তেন তাইও এনেদৰে খেলিব পাৰিলেহেঁতেন। কিনটো এনেদৰে বন্দী হ'ব নালাগিলহেঁতেন।

এনেদৰে কেইদিনমান যোৱাৰ পিছত তাই খিৰিকীৰ কাষেৰে সেইফালে খিৰিকীখন চাই থাকোঁতেই এদিন বাইদেউজনীয়ে হঠাৎ তাইৰ পাছ হাত লগাই মাত দিলে। তাই দুখি চাই কিতাপখনক দেখি খুব ভয় খালে আৰু দৌৰি গৈ নিজৰ কামত লাগিল। সন্ধিয়া পৰত বাইদেউৱে তাইক ওচৰলৈ মাতিলে। তাই ভয়ে ভয়ে গ'ল। বাইদেউৱে সুধিলে-

'ইয়াত থাকি ভাল পাইছনে ?'

চাবিনাই মুখেৰে একো নামাতিলে।

'তই পঢ়িব বিচাৰ নেকি ?'

তাই 'অ' বুলি তলফালে উত্তৰ দিলে।

'এতিয়া যা'। চাবিনাই কিছুমান সোমাল বাকি শুবৰ সময়ত বাইদেউৱে ক'লে 'তই কাইলৈ ঘৰলৈ যাব পাৰিবি। তোক নিবলৈ তোৰ মা আহিব।' 'তাই ক'লে, 'হ'ব বাইদেউ।'

তেতিয়া তাইৰ মনটো খুবভাল লাগিল। আগৰ দৰে মাক-জনীয়েকৰ ওচৰত পাব। এইবাৰ তাই খুব পঢ়িব আৰু ডাঙৰ মানুহ হ'ব। মাকে আৰু তাইক গালি নাপাৰে। তাই ঠিৰাং কৰিলে মাকক কালি তাই আহি পোৱাৰ লগে লগে তাইৰ জ্ঞানৰ এই প্ৰতিজ্ঞাৰ কথা জনাব আৰু মাকে আনন্দও পাব। লগে লগে চাবিনাৰ মনটো খুব ফৰকাল লাগিল। তাই আজি মুক্ত। আকাশৰ সেই মুক্ত চৰাই কেইজনীৰ দৰে।

*****

ভূত

নকিবৰ ৰহমান

লাহি টেস্টিটাৰ পৰীক্ষা দিয়ে সকলোদোৱাৰ ঘৰলৈ যাবলৈ ওলাইছিলোঁ। [illegible] ই ৰৈছিল [illegible] কিছু দূৰৈ দুকুৰ থাকিছিল। [illegible] ৰৈছিল। [illegible] একেটা হোষ্টেলত একেলগে আছিলো দুটাই [illegible] বছৰ। তাৰ পাছত দুটাৰ [illegible] পিছত আহি বিশ্বজিৎৰ সৈতে [illegible]। কোম্পানীত কাম আৰু বিশ্বজিৎৰ [illegible] আগা। কোম্পানীৰ কাম ৰৈছিল [illegible] বিভুৰ এখন সৰু ঠাই। কাম শেষ হ'লত অনুমতি [illegible]। পৰিবহন বিভাগৰ অধীক্ষকক দুনি বাস পালোঁ যে কালি ৰাতি পুৱাৰ আগতে গাড়ী নাই। বাধ্য হৈ বিশ্বজিৎক সন্ধান কৰিব লগা হ'ল। কাৰণ সেই সৰু ঠাই খনত হোটেল নাই। অধীক্ষকক সোধাত ক'লে 'ভিন্ন উত্তৰে দুই কিলোমিটাৰ খোজ কাঢ়িলেই বৰকিঠী পাৰ্থ। এবিয়াতি [illegible] ভিতৰত পাই যাব।'

ইতিমধ্যে সন্ধ্যা হৈ আহিছে। মনে মনে ভাবিলো বিশ্বজিৎক খবৰ দি নহাটো ভাল নহ'ল। নিৰুপায় হৈ উত্তৰ ফালটো বাট্টি খোজ কাঢ়িবলৈ ধৰিলো। আকাশত এটি দুটিকৈ তৰা জ্বলাবলৈ ধৰিছে। এন্ধাৰ ঘন হৈ অহাত একো মনিব নোৱাৰা হৈ আহিলো। তথাপি আগবাঢ়িছো কিন্তু ক'ত বা সেই বৰকিঠী পাৰ্থ আৰু বা কিমান দূৰত। প্ৰথমে দুই এটা কাৰিলোকৰ জুপুৰি । এবিয়া মাথো জবনা ঢুকোকাহে। তৰি দুখন আৰু ভাগৰত আগবাঢ়ে। হঠাৎ চকুত পৰিল কিছু দূৰত ক্ষুদ্ৰ আলোক-বিন্দু। প্ৰথমতে ভাবিলো কিবা জন্তু নেকি। পিছ মুহূৰ্ততে মনত আনন্দ লাগিল। দেখিলো এটা সৰু জুপৰিৰ সৰু খিৰিকীৰে অতি সামান্য পোহৰৰ আভাস। কেইখোজ মান আগবাঢ়োতেই এটা শব্দ হ'ল। চমকি উঠিলো সন্মুখত এটা পুখুৰী, অলপ হ'লেই পানীত পৰিলোহেঁতেন। পুখুৰীটো পাৰ হৈয়ে জুপুৰিটো। তাৰ সন্মুখ ভাগ পাহাৰীয়া টিলাৰ দৰে। বেগটো নমাই বহি পৰিলো টিলাটোতে। তাৰ পাছত তাৰ পৰাই চিঞৰিলো, 'কোন আছে দুৱাৰখন এবাৰ খোলক'। কোনো সঁহাৰি নাই ভাবিলো সঁহাৰি দিয়ক, নিদিলে। ভাবিলো সঁহাৰি দিয়ক নিদিয়ক বাৰাণ্ডাত থাকি হলেও ৰাতি কটাব লাগিব ৰাতি পুৱাবলৈ উপায় ওলাবই। কিন্তু মাজৰাতি যদি ঘৰৰ মানুহজনে চোৰ বুলি ভাবে। পৰিণতিটো ভাবিয়েই বেগটো হাতলৈ উঠি পৰিলোঁ। নহয় ঘৰৰ মানুহক জগাবই লাগিব। বেজিয়াম যুক্ত ঘড়ীটো চকুৰ সন্মুখলৈ আনোতে দেখিলো ৰাতি নটা বাজে। তিনিঘণ্টা একেলগে খোজ কাঢ়িও দুই কিলোমিটাৰ পথ শেষ নহ'ল। ঘৰৰ দুৱাৰখন বন্ধ। জোৰে জোৰে শব্দকৰি চিঞৰি মাতিলো। আচৰিত কোনো সঁহাৰি নাই। অলপ পাছত খিৰিকী যেন দৰজাখন খুলিল তড়িত গতিৰে উঠি থিয় দিলো। ক'লো 'ভিতৰত কোন আছে-অলপ শুনক'। মই ভাবি কব পাৰো দুৱাৰখন ভিতৰৰ পৰা বন্ধ আছিল আৰু কোনোবাই খুলি নিদিলে বতাহে খুলিব নোৱাৰে। এনে লাগিল যেন ভিতৰৰ পৰা এটা গোঙনিৰ শব্দ আহিছে। তাৰমানে কোনোবা অসুস্থ। ভিতৰত সোমাবাৰ লগে লগে ঠাণ্ডা বতাহ শৰীৰত লাগিল। সাহস কৰি অলপ আগবাঢ়ি থৈ উকিয়াই গলো। মধ্যম আকৃতিৰ মাটিৰ ঘৰ। ঘৰৰ ভিতৰত কোনো টেবুল-চকী নাই। মাথো এটি কোণত এটা পানীৰ কলহ আৰু ওচৰতে পিতলৰ এটা ঘটি। বিচনাত শুই থকা বৃদ্ধ এজনৰ মুখৰ চুলিবিলাক বগা। শিতানত এটা প্ৰদীপ কিঞ্চিত তেল আছে তাত, যিকোনো মুহূৰ্ততে নুমাই যাব পাৰে।

ৰ'দকিণ হৈ আছিলো তাৰ পৰাই শুনিলো 'হুমক, অহিংসী মাৰ্ডকাৰ ঘৰৰ পৰা কিয়াল হুমৰ খাক'। মানুহ জনে যেন দুখিলে। ভেজিৰা মুহাৰ এমেকাৰে কাষত থিয় হলো। মুহাজনে অজন লক্ষৰ কথা যেন আছিল। আশা আছিল মুহা হয়তো কথা একিৰায়ে শুনিছে। কথাটো ভাবি আৰু জোৰেৰে মাতিলো। এইবাৰ মুখ ঘূৰালে বুঢ়ীয়ে। লগে লগে চমকি উঠি ঘূৰোৱা পিছুৱাই চালো। এয়া কি ভালো মানুহজনে সমস্যাজনক? মুখৰ ফলাহুল ঘটল কষ্ট দেখিলো। কথা নকৈ ইংগিতেৰে বাটিটো দেখুৱাই দিলে। বুজিলো শেষ সময়ত পানী খাবলৈ বিচাৰিছে। আমহতো সদাই পানী আনিছিলো। শূন্য বাটি। বুঢ়ী ভেজিৰা যোগ কাগে চাই আৰু কষ্টেৰে চিঞৰিলে 'পানী'। পিয়লাৰ বাটিটো টেন কথাই হলো বাকসত দেখা পাইছিলো পুখুৰীটো, পৰেবীৰ পিয়ালাই আছিল কিছু আচৰিত। পুখুৰীটো দাপালো। আমহ পুখুৰীৰ কাষেৰে ঘুৰিঘোঁটোৱৈ দেখিছিলো। ঘূৰা-ঘুৰি কৰিব লাগে নহ'ল, কিন্তু সময় পিছৰ ঘুৰ অলেখে উজাই আছিলো শূন্য বাটিটো টেন আৰু কিছু লাজ কিছু সহানুভূতি। দেখিলো বিস্মাদিত দৃষ্টিৰে মুহাই যেতিয়া চাই আছে। সুখদ বেলো, যোৱাৰ পানী বিচাৰিছে আৰু কাষলৈ গ'লো। বুজিলো আৰু পানীৰ প্ৰয়োজন নাই। নিথৰ স্পন্দনহীন দেহ। দীঘল চকু দুখন আৰু ঠিকমতে চাইছে। কিন্তু দুখুন দৃষ্টি জীৱন্ত। মুখখন হয়মনাই উঠিল। বাটিটো তাতে যে বৰ্ণিৰ ওকবৰ পৰা দেখিলো সেই দৃষ্টিৰে অজস্ৰ কথা দৌহে 'পানী নিদিলি পানী'? চমকি উঠিলো তাৰমানে মুহা মৰা নাই। পুনৰ কাষলৈ গলো, কেইবাৰো মাতি চালো 'বোক আমা কৰিব কতো পানী দাপালো'। কিন্তু সেই নিস্পন্দ শৰীৰত অলপো প্ৰাণৰ স্পন্দন নাপালো। তেনেহলে এয়া মোৰ ভুল নেকি? মনটো সাহস আনিলো। মইতো ঠিক নহয়, তেওঁ ৰয় পৰৰ মাত্ৰিক পানী দিব নোৱাৰাৰ অব্যক্ত বেদনা এই দুখন কৰ্তব্য হৈ আছে। বেগটো টেন বাহিৰত ভৰি দিলো আৰু লগে লগে স্পষ্টকৈ শুনিলো 'কতো পানী নিদিলি', পানী।

উজনি চালো লেম্পটো নুমাই আছিল আৰু দপদপা খালী। মাথো পৰি আছে কলী চিৰা এটা থাক। তাতো ভৌবিলো নিকিবিৰিক শূন্য হৈ। দিয়ালৈই ভৌবিছো নিয়ানেই কাষতে শুনিছো 'কতো পানী নিদিলি'? কিমান ভৌবিলো দিবলৈ নাই। এসময়ত ভবি দুখন লাগে হৈ আছিলো। আজি তেজপতি পানীৰ পৰাৰ আসন্নমুহূৰ্তও জড়িলো সেই মুহূৰ্ত কৰ্তব্য...বহু বেলি খোলাখুলি মোবলী হ'ল ভাব কাৰ্য নাহালৰ কল। এই আহো মুহূৰ্তটিৰ তাকৰ। শৰীৰৰ ঠিক দিয়। তেতিয়াৰ উঠি অহুত লগে লগে জোলোকাৰী কৰিলো। 'বাবু ক'ত আছিলে? ক'ত যাব'? কাৰ্য বাদুত মুকলৰ বেলি আৰু অলপ পছি আছিল। চকি যেন হ'ল অনুত জীৱন যোৱা যেন লাগিল। তেওঁলোকৰ প্ৰশ্নৰ কি উত্তৰ দিম যেন একো নাহে মুখত। নিজৰ মন মোৰাৰ ইচ্ছা শান্তিত পৰিল। কৌতূহল নিবৃত্তিৰ বাবে সুধিলো 'এইখন অহিংসী মাৰ্ড নেকি'? 'অহিংসী মাৰ্ড যেতিয়া তজাকতাৰ উত্তৰ কাপাৰ'।

নিৰ্বিৱত ক'লে।

সুধিলো- 'তেন্তে এইখন কি মাৰ্ড'?

এইখন গৌৰৱৰ ৰক্ষিতৰ আমহতো অহাৰ? এইখন উচিত আছিল দুটা সকল। ইয়াত বৰ ডাঙৰ বাটি বাহিৰিল। এতিয়া আমহতো অকলশৰ অহাৰ আছিল। সকলো পলাল। কলকাল এজন মুহা। মুহাই দেখিছিল- 'ৰক্ষিতসকলৰ হ'লে ইয়াতে মৰিব কতো নাপাও'। পানী পানী কৰিয়েই মুহাটো অকিল- শেষ মুহূৰ্ত শেষ নহ'ল। সেইটো সময়ৰ কথাও নহ'ল। নিয়লা মুহূৰ্তে উদাসিনি কৰি আছে। আৰু একাৰে ক'লে- 'ভেজিৰাৰ পৰা মুকিয়ে বাবু মুহাই সময় বাটি পানী পানী কৰি মুখি মুকে। আক বাবু অহিংসী মাৰ্ডৰ নামৰ বিপৰীত পথেৰে আছিল কিয় বাটি কিবা দেখা পাইছো'?

নিৰ্বিৱৰ প্ৰশ্নৰ উত্তৰ দিয়া নহ'ল। মাথো ক'লো তজাকতাৰ বাছটো দেখুৱাই দিয়ক।

'বহুত বাবু আমিও তজাকতালৈ যাম।'

খোজ কাঢ়োঁতে পাৰ হ'লো সেই পুখুৰীটো তাৰ কজলাৰ মুখুৰিটো। কিন্তু যোৱাবাৰিৰ পুখুৰীটো বিচাৰিলো নাপালো কিয় এই বিষয়ৰ উত্তৰ কোনে দিব। বিশেষ পৰাধীৰ অন্তিম সমাজৰ অভিজ্ঞতা নাই। কথাবোৰ উদ্দনাই দিলেই শেষ। কিন্তু কিয় জানো মুহাৰ সেই অজস্ৰ চকু মুখ আৰু ক্ষীণ কৰ্তব্য মনৰ পৰা মাৰ নগ'ল। এনে লাগিল মই যেন আজিও সকলোতে শুনো মুহাৰ কণ্ঠ স্বৰ। তজাকতালৈ গ'লো বহু দিনলৈক লগ কৰাই নহ'ল। সেয়ে তাৰ ওকবত কথা বিচাৰিছো।

*****

ড° সত্যেন্দ্ৰনাথ শৰ্মাৰ গদ্যশৈ

সংস্কৃত 'গদ্' ধাতুৰ লগত 'যৎ' প্ৰত্যয় লগ লাগি 'গদ্য' শব্দটো গঠিত হৈছে। ইয়াৰ অৰ্থ 'উক্তি'। ভাবানুভূতিৰ প্ৰকাশিত স্বৰূপেই গদ্য। সংস্কৃত 'কাব্যাদৰ্শ' গ্ৰন্থত গদ্যৰ সূত্ৰ এনেদৰে দিয়া হৈছে, 'অপাদঃ পদ সন্তানো গদ্যম্'। অৰ্থাৎ ছন্দহীন পদৰ ব্যৱহাৰেই গদ্য। সাৰ্থক শব্দৰ সুসমন্বয় মাধ্যমেৰে কোনো এটা বিশেষ ভাব বা অনুভূতিক যথাৰ্থ ৰূপত প্ৰকাশ কৰাটো ইয়াৰ উদ্দেশ্য। প্ৰকৃতিৰ দৃষ্টিৰে গদ্যক তিনিটা বহল ভাগত ভগোৱা হৈছে (১) বিবৃতিমূলক (২) চিন্তাশীল আৰু (৩) কলাত্মক গদ্য। কলাত্মক গদ্যক 'বিৱৰণমূলক, আবেগ প্ৰধান, কল্পনা-প্ৰধান আদি উপবিভাগত ভগাব পাৰি। চিন্তাশীল গদ্যকো যুক্তিনিষ্ঠ, তত্ত্বমূলক, বিশ্লেষণাত্মক, ব্যাখ্যামূলক ইত্যাদি ভাগত ভগোৱা হয়। কিন্তু এই ভাগবোৰ, এটাও অন্য ব্যতিৰেক (exclusive) নহয়।' (ড° প্ৰফুল্ল কটকী: ক্ৰমবিকাশত অসমীয়া কথাশৈলী, পৃ. ৫-৬)।

অসমীয়া গদ্য সাহিত্যৰ জনক বিশিষ্ট আৰু বিদগ্ধ পণ্ডিত বৈকুণ্ঠ নাথ ভাগৱত ভট্টাচাৰ্য ভট্টদেৱ। 'কথা-ভাগৱত', 'কথা গীতা', আৰু 'কথা ভক্তি-ৰত্নাৱলী'ৰ দৰে গভীৰ আধ্যাত্মিক ভাৱসম্পন্ন গ্ৰন্থ, সুন্দৰ যোজন পদ্ধতিৰে গদ্যত ৰচনা কৰি ভট্টদেৱে কেৱল অসমতে নহয়, সমগ্ৰ ভাৰতবৰ্ষৰ ভাৰতীয় আৰ্য ভাষাৰ প্ৰথম গদ্য ৰচক হিচাপে স্বীকৃতি লাভ কৰিছে। এনেদৰে ভট্টদেৱে জন্ম দিয়া প্ৰাচীন অসমীয়া গদ্যই পৰৱৰ্তী কালত ভালেসংখ্যক গদ্য লেখকৰ হাতত বহু শাখা বিস্ফোৰিত হৈ বিকাশ আৰু পৰিপুষ্টি লাভ কৰি এটি পৰিপূৰ্ণ আৰু নিটোলৰূপত জিলিকি উঠে।

প্ৰাচীন অসমীয়া গদ্যই যেনেদৰে ভট্টদেৱৰ হাতত জন্মলাভ কৰে, তেনেদৰে আধুনিক অসমীয়া গদ্যই জন্মলাভ কৰে-১৮৪৬ চনত, আমেৰিকান খ্ৰীষ্টান মিছনেৰীসকলৰ উদ্যোগত প্ৰকাশিত প্ৰথম অসমীয়া সংবাদ পত্ৰ 'অৰুণোদই' (অৰুণোদয়)ৰ পাতত আৰু ইয়াৰ জনক খ্ৰীষ্টান মিছনেৰী আৰু অগ্ৰগামী অসমীয়া লেখকসকল।

মিছনেৰীসকল আছিল সাত সাগৰ, তেৰ-নদীৰ সিপাৰৰ লোক। ধৰ্মপ্ৰচাৰৰ বাবে তেওঁলোকে অসমীয়া ভাষাটো শিকি লৈছিল যদিও, কিন্তু ভাষাৰ বাক্য বিন্যাস ৰীতি, শব্দাদি প্ৰয়োগৰ বিশিষ্টতা সম্পৰ্কে সম্যকভাৱে তেওঁলোক অৱগত হ'ব পৰা নাছিল। সেয়েহে, তেওঁলোকৰ বাক্য-বিন্যাস ৰীতিত ইংৰাজী বাক্যৰীতিৰ প্ৰভাৱ আৰু শব্দাদি প্ৰয়োগত অশুদ্ধতা পৰিলক্ষিত হয়।

'অৰুণোদই' কাকতৰ জৰিয়তে আত্মপ্ৰকাশ কৰা একাংশ অসমীয়া লেখকেও গদ্য ৰচনাত বৰঙণি যোগাইছিল। এইসকল লেখকৰ গদ্যৰীতিৰ মাজেদি মিছনেৰী লেখকৰ বৰ্ণ-বিন্যাস, বাক্য-বিন্যাস ৰীতি, শব্দাদি প্ৰয়োগৰ অশুদ্ধতা পৰিশুদ্ধিত হৈছিল যদিও অসমীয়া ভাষা তেওঁলোকৰ মাতৃভাষা হোৱা হেতুকে, তেওঁলোকৰ গদ্য-ৰীতিত অসমীয়া ঠাঁচটোৱে কিছু স্বাভাৱিক ৰূপত প্ৰকাশ লাভ কৰা দেখা যায়। এইখিনিতে উল্লেখ কৰিবলগীয়া যে সেই সময়ত অসমত বঙলা, অসমীয়া আৰু অন্যান্য ভাষাৰ সংমিশ্ৰণত সৃষ্টি হোৱা এটা কৃত্ৰিম ভাষাৰ অবাধ প্ৰচলন আছিল। ... লেখকৰ গদ্যত সি খাঁটোৱাই পৰিদৃষ্ট হয়, সি ... ভাষাৰ প্ৰভাৱৰ ফল।

... অসমৰ ... আৰু ... ধৰা সময়তে মিছনেৰী লেখকসকলে আৰু ... আধুনিক অসমীয়া গদ্যৰ উদ্ভৱ ঘটাই ভাব বিনিময় ... দিছিল, আনন্দৰাম ঢেকিয়াল ফুকনে সেই বৰ্তিকা ... ভাব পৰিমাৰ্জন কৰি তুলিছিল। সেই সময়ত অসমীয়া ... আছিল যেনেই পীড়িত। তদুপৰি বঙলা ভাষাৰ প্ৰভাৱ ... এটাৰ ভাব ওপৰত সমস্যাৰে ধৰা পৰিছিল। তথাপি, ... ফুকনে অসমীয়া গদ্যক সৌষ্ঠৱপূৰ্ণ কৰি তুলিবৰ ... সি নিশ্চিতভাৱে অভিনন্দন যোগ্য। ... আছিল 'অৰুণোদই'ৰ লেখক। কিন্তু তেওঁ 'অৰুণোদই'... ভাষা আৰু গদ্যৰীতি হুবহু অনুকৰণ নকৰি ... পৰিমাৰ্জিত কৰিব বিচাৰিছিল। প্ৰকৃততে, এইজনা ... আধুনিক অসমীয়া গদ্যই সুদৃঢ় গঢ় লয় আৰু সি বিকাশ ... কৰে পৰৱৰ্তী লেখক গুণাভিৰাম বৰুৱা আৰু হেমচন্দ্ৰ ... জৰিয়তে। এইখিনিতে উল্লেখ কৰা উচিত হ'ব যে অৰুণোদই... আত্মপ্ৰকাশ কৰা হেমচন্দ্ৰ বৰুৱাৰ প্ৰথম অৱদান ... প্ৰতিষ্ঠিত বৰ্ণবিন্যাস আৰু গদ্যৰীতিৰ প্ৰভাৱ স্পষ্ট, ... সংস্কৃতৰ আদৰ্শত অসমীয়া ভাষাৰ ব্যাকৰণ ৰচি তেওঁ বৰ্ণবিন্যাস... সংস্কৃতীয়া নিয়ম প্ৰতিষ্ঠা কৰাৰ লগতে প্ৰথমাদি বিভক্তি ... আৰু শব্দৰ সুসংগত প্ৰয়োগেৰে বাক্য ৰচনা কৰি অসমীয়া ... আৰু সাধুৰূপ দান কৰে আৰু দ্বিতীয়জন 'জোনাকী' আলোচনী (১৮৮৯)ৰ লেখকসকলৰ হাতত সি উপন্যাস, চুটিগল্প, ... নাটক, সমালোচনা, জীৱনী আদি সৃষ্টিধৰ্মী সাহিত্যৰ নানান শাখাত প্ৰতিষ্ঠিত হয়।

যুদ্ধোত্তৰ যুগৰ আৰম্ভণিৰে পৰা অসমীয়া গদ্য সাহিত্য ... (উপন্যাস,চুটিগল্প,প্ৰবন্ধ,ৰম্য ৰচনা,সমালোচনা আদি) সমৃদ্ধ ... আগবঢ়োৱা সাহিত্যিকৰ সংখ্যা বৃদ্ধি পাই আহিছে। এইসকলৰ ... কেইগৰাকীয়ে সাহিত্য-সমালোচনাৰ জৰিয়তে অসমীয়া গদ্যক ... মাত্ৰা প্ৰদান কৰিছে, সেই কেইগৰাকীৰ ভিতৰত ড° সত্যে... স্থান নিঃসন্দেহে আগশাৰীত। সংস্কৃত আৰু ইংৰাজী সাহিত্যৰ ... অধ্যয়নেৰে মানসিক দিগন্ত পুষ্ট কৰি অসমীয়া সাহিত্যৰ ... আত্মনিয়োগ কৰা, বিখ্যাত পণ্ডিত ড° শৰ্মাৰ সমালোচনামূলক ... ভিতৰত 'অসমীয়া সাহিত্যৰ ইতিবৃত্ত' (সংশোধিত নাম-অসমীয়া ... সমীক্ষাত্মক ইতিবৃত্ত) 'অসমীয়া নাট্য-সাহিত্য', 'অসমীয়া কাহিনী কাব্য'... 'অসমীয়া উপন্যাসৰ ভূমিকা', 'অসমীয়া উপন্যাসৰ গতিধাৰা', ...

[illegible] 'ৰামায়ণৰ ইতিবৃত্ত' আদি [illegible]

[illegible]

সমালোচক হিচাপে ড° শৰ্মা আছিল সতৰ্ক, সহানুভূতিশীল, অভিজ্ঞ আৰু প্ৰতিভাৰ অধিকাৰী। সাহিত্য বিচাৰৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁ ঐতিহাসিক দৃষ্টিভংগী গ্ৰহণ কৰিছিল, তাৰ মাজতে সাহিত্যৰ বিভিন্ন [illegible] সৌন্দৰ্য বিচাৰ বিশ্লেষণতো যে গুৰুত্ব দিছিল, সেই কথা তেওঁৰ [illegible] কথা অস্বীকাৰ কৰিব নোৱাৰি।

ড° শৰ্মাৰ গদ্য [illegible] আৰু [illegible] 'অসমীয়া সাহিত্যৰ সমীক্ষাত্মক ইতিবৃত্ত' শীৰ্ষক গ্ৰন্থখনৰ পৰা উদাহৰণ দাঙি ধৰি তেওঁৰ গদ্যশৈলীৰ বৈশিষ্ট্য সম্পৰ্কে আলোচনা আৰম্ভ কৰা হওঁক।

১। 'প্ৰত্যেক জাতিৰেই নিজস্ব ভাষা আছে আৰু সেই ভাষাৰ মাধ্যমত জাতিৰ সাহিত্য গঢ়ি উঠে। ভাষাগতভাৱে সাহিত্য গৌৰৱময় পুষ্প স্বৰূপ। জাতীয় সাহিত্য, জাতিৰ আশা-আকাংক্ষা, আনন্দ-বেদনা আৰু ভাব-কল্পনা প্ৰকাশৰ ধন। সাহিত্যৰ যোগেদি জাতিৰ মানসিক বিকাশ, সৌন্দৰ্যবোধৰ ধাৰা লক্ষ্য কৰা যায়। কোনো জাতিৰ শিক্ষা-দীক্ষা, কলা-সংস্কৃতি আৰু সমাজৰ প্ৰকৃত পৰিচয় লাভ কৰিবলৈ সেই জাতিৰ সাহিত্য অধ্যয়ন অপৰিহাৰ্য।' (অসমীয়া সাহিত্যৰ সমীক্ষাত্মক ইতিবৃত্ত)

—উল্লিখিত গদ্যছোৱা ড° শৰ্মাৰ চিন্তা আৰু অনুভূতিশীলতাৰ উৎকৃষ্ট নিৰ্দশন। ভাষাৰ আৰু তত্ত্বৰ শব্দৰ সমানুপাতিক প্ৰয়োগে গদ্য ছোৱা সংবেদনশীল কৰি তুলিছে। ইয়াত ব্যৱহৃত বাক্যসমূহ নাতি দীৰ্ঘ আৰু নাতি দুৰ। সৰলতা আৰু স্পষ্টতা গদ্যছোৱাৰ মন কৰিবলগীয়া দিশ।

২।...............'প্ৰতিমা'ৰ ফুলা সৰিয়হ ডৰা, পখিলা বা ফুলৰ প্ৰতিওখালে ওপঙাই ফুৰা তোমোৰা বা নিয়ৰৰ টোপালে কবিৰ মন যেনেকৈ আকৃষ্ট আৰু আপ্লুত কৰিছে, বীণ বৰাগীত অধিক অন্তৰ্মুখী হৈ জনৰ দীৰ্ঘৰ পথত আগবাঢ়িছে আৰু মানুহৰ আপাত দানৱ ৰূপৰ অন্তৰালত প্ৰকৃত দেৱ ৰূপৰ সন্ধান পাইছে আৰু মুকলি মনৰ মানৱ মূৰ্তিৰ অকলকে অনুবিম্ব দেখা পাইছে। সংখ্যাত তাকৰ হলেও, এই দুখন কবিতাৰ পুথিয়ে চন্দ্ৰকুমাৰৰ উচ্চ প্ৰতিভাৰ পৰিচয় দিয়ে।' (অসমীয়া সাহিত্যৰ সমীক্ষাত্মক ইতিবৃত্ত)

—এই অনুচ্ছেদটোত, তুলনাত্মক দৃষ্টিৰে কবি চন্দ্ৰকুমাৰ আগৰৱালাৰ 'প্ৰতিমা' আৰু 'বীণ বৰাগী' শীৰ্ষক কবিতা পুথি দুখনত সন্নিবেশিত কবিতাৰ ভাবস্তৰ মৌলিক পাৰ্থক্য দেখুৱাই কবিগৰাকীৰ কাব্য প্ৰতিভা সম্পৰ্কে যথোচিত মন্তব্য আগবঢ়োৱা হৈছে। ইয়াৰ প্ৰথম বাক্যটো দুটা 'আৰু' অব্যয়ৰ সংযোগত দীঘলীয়া হৈছে, যদিও ভাবৰ সাৱলীল প্ৰকাশ আৰু ভাষাৰ ভাবসাম্যই ইয়াক হৃদয় সংবেদ্য কৰি তুলিছে। বাক্যটোত ব্যৱহৃত শব্দৰাজিৰ লালিত্যই ইয়াক কাব্যিক মধুৰতা দান কৰিছে। শেষৰ বাক্যটো নাতি দীৰ্ঘ। অনুভৱৰ স্পষ্টতা ইয়াৰ মাজেদি যথাৰ্থ ভাৱে প্ৰকাশ পাইছে।

৩।.... 'নাট্যকাৰে ৰাম চৰিত্ৰক পুৰাণৰ দৰে বিশাল গাম্ভীৰ্য দান [illegible] নাই বা বিচিত্ৰ [illegible] কৰা নাই। [illegible]

[illegible] (অসমীয়া নাট্য সাহিত্য)

—এই অনুচ্ছেদটো ব্যাখ্যাত্মক। ইয়াৰ মাজেদি ড° শৰ্মাৰ যুক্তিবাদী মন আৰু চিন্তাশীলতাৰ পৰিচয় পোৱা যায়। ইয়াৰ ভাষা অতিশয় সাবলীল। ভাবৰ যথাৰ্থ প্ৰকাশৰ বাবে তেওঁ তৎসম আৰু তদ্ভৱ শব্দৰ সমানুপাতিক প্ৰয়োগেৰে ইয়াৰ বাক্য সমূহ গঠন কৰিছে। বাক্য সমূহৰ প্ৰয়োগ যোগা পদ সমূহ বিশুদ্ধ আৰু সাৰযুক্ত। ড° শৰ্মাৰ অনুভৱৰ গভীৰতা আৰু চিন্তাশীলতা, এই অনুচ্ছেদটোৰ ভাষিকতে নিৰ্ভৰশীল প্ৰকাশ পাইছে। বাক্য গঠনৰ ইংৰাজী বাক্য ৰীতিৰ প্ৰভাৱ সহজে লক্ষ্য কৰিব পাৰি। [illegible] অথবা জটিলতা হৈছে অতিৰ প্ৰয়োগ [illegible] নাই আৰু [illegible] প্ৰয়োগৰ প্ৰয়োজনো নাই। সাৱলীলতা, অনুচ্ছেদটোৰ গদ্য ৰীতিৰ অন্যতম উল্লেখযোগ্য বৈশিষ্ট্য।

৪। 'ৰূপক নাটকৰ চৰিত্ৰসমূহ মূলতঃ বা তত্ত্বৰ দৰে জড়িত হৈ থকা বৃত্তি, প্ৰবৃত্তি বা অৱস্থাৰ মানৱীয় ৰূপ মাত্ৰ। উদাহৰণ স্বৰূপে ৰবীন্দ্ৰ নাথৰ 'অচলায়তন' নাটকৰ দাদাঠাকুৰ সত্যৰ আৰু মহাপঞ্চক অন্ধ নিষ্ঠাৰ মানৱৰূপ মাত্ৰ। তেওঁলোক প্ৰতীক বা Symbol নহয়। সেইদৰে 'মহামোহ' নাটৰ কামৰ বিবেক, মহামোহ আদি চৰিত্ৰাৱলী বিশেষৰ প্ৰকৃত symbol বা সংকেত নহয়, প্ৰবৃত্তিৰ মানৱীকৰণ ৰূপ মাত্ৰ।....ৰূপক বুজিবৰ কাৰণে পাঠকৰ প্ৰয়োজন সাংসাৰিক জ্ঞান বা বুদ্ধি, কিন্তু প্ৰতীকৰ তত্ত্ব বুজিবলৈ প্ৰয়োজন সহৃদয়বোধ.....।' (অসমীয়া নাট্য সাহিত্য)

—এই অনুচ্ছেদটো বিশ্লেষণাত্মক গদ্য-ৰীতিৰ উৎকৃষ্ট নিৰ্দশন। প্ৰাঞ্জলতা আৰু বোধগম্যতা ইয়াৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্য। ইয়াৰ বাক্য গঠন আৰু শব্দাৱলী নিৰ্বাচনত ড° শৰ্মাই ৰুচিৰ পৰিচয় দিছে। ভাবানুভূতিৰ সুস্পষ্টতা আৰু সংযত প্ৰকাশে অনুচ্ছেদটোৰ গদ্য আবেদনশীল কৰি তুলিছে। অনুচ্ছেদটোৰ শেষৰ বাক্যটো যুক্তিপ্ৰবণ আৰু চিন্তাশীলতাৰ পৰিচায়ক। ড° শৰ্মাৰ গদ্য বাহুল্য বৰ্জিত অপ্ৰয়োজনীয় বচনভংগীৰ ব্যৱহাৰ তেওঁ পৰিহাৰ কৰে। উল্লিখিত অনুচ্ছেদটোৰ গদ্য আবেদনশীল কৰি তুলিছে। অনুচ্ছেদটোৰ শেষৰ বাক্যটো যুক্তিপ্ৰৱণ আৰু চিন্তাশীলতাৰ পৰিচায়ক। উল্লিখিত অনুচ্ছেদটোতো তেওঁৰ সেই স্বাভাৱিক বিশিষ্টতা অক্ষুণ্ণ হৈ আছে।

৫। বাল্মীকি ৰামায়ণৰ কাহিনী থোৰতে ক'ব লাগিলে এনে: 'অযোধ্যা নগৰত মহাবলশালী আৰু প্ৰজাবৎসল ৰজা দশৰথৰ তিনিগৰাকী প্ৰধান মহিষী কৌশল্যা, কৈকেয়ী আৰু সুমিত্ৰাৰ গৰ্ভত পুত্ৰেষ্টি যজ্ঞৰ ফলস্বৰূপে চাৰিটা সন্তান জন্ম হয়। কৌশল্যাৰ পৰা ৰাম, কৈকেয়ীৰ গৰ্ভত ভৰত আৰু সুমিত্ৰাৰ গৰ্ভত ক্ৰমে লক্ষ্মণ আৰু শত্ৰুঘ্নৰ জন্ম হয়। ল'ৰা কেইটি উপযুক্ত শিক্ষাৰ ফলত ধৰ্মজ্ঞ, নীতিজ্ঞ,সকলো প্ৰাণীৰ হিতকাৰী আৰু যুদ্ধ বিশাৰদ হৈ উঠে। ৰামৰ পোন্ধৰ বছৰ বয়সত ঋষি বিশ্বামিত্ৰই তেওঁৰ সিদ্ধাশ্ৰমত যজ্ঞ ৰক্ষাৰ্থে দশৰথক অনুৰোধ কৰি ৰাম-লক্ষ্মণক লৈ যায় বাটত ৰাক্ষসী তাৰকাক ঋষিৰ আদেশমতে বধ কৰে'।...... (ৰামায়ণ

উদ্ধৃত)

—এই অনুচ্ছেদত বিশ্লেষণমূলক ইয়াৰ বাক্যসমূহ অতি দীৰ্ঘ আৰু অতি চুটি। বাক্যসমূহে খণ্ড-খণ্ড ভাবে ভাবৰ প্ৰকাশ ঘটাইছে সংহত হৈছে। ফলত ভাৰ আৰু ভাষাৰ মাজত সমন্বয় ঘটিছে। আৱেগময়ী তত্ত্ব সূত্ৰ আৰু প্ৰাঞ্জলতা, এই অনুচ্ছেদটোৰ গদ্যৰীতিৰ প্ৰধান বৈশিষ্ট্য। সাৱলীলতা আৰু সহজবোধ্যতা, এই অনুচ্ছেদটোৰ গদ্যৰীতিৰ সহজবোধ্য। বিশেষত ভাষাৰ গাঁথনি আৰু এনে গদ্যৰীতি সহজবোধ্য।

৬। কাহিনীৰ ৰূপৰ পৰা সমালোচক বুজাইছে, এই যোৱা ভাবৰ জীৱনৰ এখন নাট যঁত দুখীয়া চৰিত্ৰ-সে সুখ আহাৰ লোকসকল জীৱনত আকৌ আহে (Happiness is an occasional episode in the tragic drama of our life)। ফলত লেখকৰ জীৱনৰ সুখদুখ ৰঙৰ লেখক একেখন কাহিনীৰ ৰূপত উল্লেখ কৰা জীৱনৰ সুখদুখ ৰঙৰ লেখক একেখন কাহিনী এই যোৱা অসমীয়া উপন্যাস। কাহিনীৰ দীৰ্ঘ আৰু অভিজ্ঞতাৰ বৰ্ণনা দৃষ্টি এই যোৱা অসমীয়া উপন্যাস। জীৱনৰ লেখকৰ পৰিচয় হৈছে, কাহিনীৰ লেখকৰ অংশ ব্যক্তি লাভ কৰিছে, কাহিনীৰ ভাবক আবুৰৰ ভিতৰেদি বৰ্ণিত কৰি কাহিনী আৰু তাৰপৰ কৰিছে, কাহিনীৰ ভাবক আবুৰৰ মতিয়াত বৰ্ণিত কৰি কাহিনী আৰু তাৰপৰ বিষয়বস্তু হৈ বৰ ভূমিকা কৰিছে। (অসমীয়া উপন্যাসৰ ভূমিকা)

—আবেগ আৰু অনুভূতিসিক্ত ভাষাৰে ৰচিত উদ্ধৃতিৰ গদ্যখণ্ড বিশ্লেষণমূলক বা উদ্ভিদ উৎকৃষ্ট নিদৰ্শন। পৰ্যবেক্ষণ আৰু সিদ্ধান্ত সমাহাৰে ইয়াক নতুন কৰিছে বিশিষ্ট মাত্ৰা। গদ্যখণ্ডৰ প্ৰয়োগ কৰা বাক্য সমূহে ইয়াক জটিলতা লেখকৰ মনৰ আৰু অনুভৱৰ সূক্ষ্মতা আৰু আন্তৰিকতা প্ৰকাশ পাইছে। তৎসম আৰু তদ্ভৱ শব্দৰ প্ৰয়োগ ইয়াত সমানুপাতিক। গদ্যখণ্ডৰ লেখকৰ বিশিষ্ট ঔপন্যাসিক হাৰ্ডিৰ এটি বিশিষ্ট বাক্যৰ অসমীয়া ভাৰ্ষি অনুবাদ কৰা হৈছে আৰু লগতে ইংৰাজী বাক্যটোও বন্ধনীৰ ভিতৰত উল্লেখ কৰা হৈছে। 'একেখন বহা যঁত', 'সুখকণ যঁতৰ পোহৰ', পোহৰ একেখন', 'জোনাক', 'আবুৰৰ ভিতৰ', 'মিলন-সেতু' আদি বাক্যাংশৰ প্ৰয়োগে গদ্যখণ্ড মানসিক চিন্তা স্পষ্ট কৰি তুলিছে।

৭। বিষ্ণুপ্ৰসাদে বৰ্ণনা কৰা উপকাহিনী সমূহৰ লক্ষণীয় মন কৰিলে দেখা যায় যে সংস্কৃতীকৰণৰ চেষ্টা সত্ত্বেও এইবোৰত লোকধৰ্মী গণপ্ৰিয় বিদূষক বৈশিষ্ট্য প্ৰকাশ পাইছে। বিদূষক, চেটী, দাসী, বিট, মূৰ্খ আদি প্ৰাকৃত চৰিত্ৰৰ সফল প্ৰয়োগ, হাস্য, অদ্ভুত ৰসৰ সফল পৰিবেশন, উপৰূপক বিশেষে সূত্ৰধাৰ আৰু নাটীৰ অভাৱ আৰু নৃত্যগীতাদিৰ প্ৰাচুৰ্যই এই উপ-ৰূপক সমূহ যে মূলতঃ জনবিনোদ প্ৰসূত, সেই বিষয়ে অবহিত কৰায়। (শংকৰদেৱৰ প্ৰাচ্য নাট্যাভিনয়)

—উদ্ধৃতিৰ গদ্য যোৱা ব্যাখ্যাত্মক। প্ৰথম বাক্যটোত যি বিষয় উপস্থাপন কৰা হৈছে, পিছৰ দীঘলীয়া বাক্যটোত তাকেই বিশদভাৱে তুলি ধৰা হৈছে। লেখকৰ ভাবানুভূতিৰ স্পষ্টতা আৰু যুক্তিনিষ্ঠতা গদ্যখণ্ডৰ অন্যতম বৈশিষ্ট্য। ইয়াৰ ভাষা সৰল আৰু সহজ। বিষয়ৰ গভীৰতা, ভাষাৰ সৰলতা আৰু সাৱলীলতাৰে যথাযথ ভাৱে পৰিস্ফুটিত হৈছে। বাহুল্যবৰ্জিত যোৱা বাবে এনে গদ্যৰীতি পাঠকৰ দ্বাৰা সহজে সমাদৃত হয়।

৮। কাহিনী কাব্যৰ পৰিস্থিতি-চিত্ৰণৰ ক্ষমতা ... উদ্ভিদত সৌন্দৰ্য বৃদ্ধিত সহায় কৰে। এই বিষয়ৰ ... উজ্জ্বল সহায়ক দুটি-কাহিনী পৰিস্থিতি চিত্ৰণৰ ... যায়। ৰামায়ণৰ যাতনাও—পূৰ্বলিখিত বিষয় ... প্ৰতুলনায় নিজৰ প্ৰয়োগ আৰু পূৰ্বলিখিত ... নিজু কৰা দুটি সম্বন্ধ কবি বধ কৰিছে ... আছে। যদিও কাব্যৰ উৎকৰ্ষতাৰ সহায়ক যোৱা নাই। ... কাব্যৰ প্ৰবাহ)

—এই অনুচ্ছেদটো বিশ্লেষণাত্মক গদ্যৰীতিৰ নিদৰ্শন ... আৰু বিভাজনীয় দৃষ্টিভংগীৰ লেখনীয়া প্ৰকাশ ইয়াত ... অকৃত্রিম, পৰিমিত আৰু সহজবোধ্য। ইয়াৰ প্ৰয়োগ ... দীৰ আৰু স্পষ্ট। আচৰিত, এই অনুচ্ছেদটোৰ ... তদ্ভৱ শব্দৰ প্ৰয়োগ ইয়াত সমহ।

১। ড° শৰ্মাৰ গদ্যৰীতি প্ৰধানতঃ বিশ্লেষণাত্মক, ... আলংকাৰিক গদ্যৰ নিদৰ্শন তেওঁৰ ৰচনাত কমেই, লেখ ...

২। ড° শৰ্মা সকল বাক্য ৰচনাৰ প্ৰতি সততে সজাগী। ... প্ৰয়োগ তেওঁৰ গদ্যত অধিক। অসমীয়া জঁতুৱা ঠাঁচ, ... খোজনা আদিৰ প্ৰয়োগ নাই বুলিবই পাৰি। ইংৰাজী বা ... শব্দৰ প্ৰয়োগ প্ৰয়োজন সাপেক্ষে কৰিছে যদিও নিৰ্বিচাৰে তেওঁৰ ... আমদানি কৰা নাই।

৩। স্পষ্টতা, সৰলতা, সংবেদনশীলতা, ড° শৰ্মাৰ গদ্য... বৈশিষ্ট্য। কল্পনাৰ সংযমৰ বাবে তেওঁৰ গদ্য বাহুল্যবৰ্জিত। ... বিষয়ান্তৰলৈ যোৱাৰ প্ৰৱণতা তেওঁৰ সমুদি নাই।

৪। বিষয়বস্তু অথবা ভাব বস্তু অনুসৰি সমালোচক ... ঠায়ে চুটি আৰু ঠায়ে ঠায়ে দীৰ্ঘ বাক্য প্ৰয়োগ কৰে। ইয়াৰ ফল... গদ্যত ভাৰসমতা ৰক্ষা পৰে। বিশিষ্টতাই তেওঁৰ গদ্যৰ ... ক'তো আড়ষ্ট কৰা দেখা নাযায়।

শেষত ক'বলগীয়া কথাষাৰ হ'ল—ড° সত্যেন্দ্ৰ নাথ শৰ্মা ... শিক্ষাব্ৰতী, কৃতী শিক্ষক, ধীমান গৱেষক আৰু বিদগ্ধ সাহিত্য-সমা... আছিল। সমালোচনা সাহিত্যৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁৰ অৱদান ... অবিস্মৰণীয়, 'অসমীয়া সাহিত্যৰ সমীক্ষাত্মক ইতিবৃত্ত,' 'অসমীয়া ... সাহিত্য', 'অসমীয়া কাহিনী কাব্যৰ প্ৰবাহ', 'শংকৰদেৱৰ প্ৰাচ্য নাট্য..., 'ৰামায়ণৰ ইতিবৃত্ত', 'অসমীয়া উপন্যাসৰ ভূমিকা' আদি সমালোচ... অসমীয়া সমালোচনা সাহিত্যৰ ইতিহাসত তেওঁক এখন বিশিষ্ট ... বহুৱাইছে। তদুপৰি এই গ্ৰন্থসমূহৰ জৰিয়তে অসমীয়া গদ্য-ৰীতিৰ ... স্বকীয়তা প্ৰতিষ্ঠা কৰিছে, সি তেওঁক গদ্য লেখক হিচাপেও ... বিশেষ মহত্ত্ব আৰু গৰিমা। সেয়ে, ড° শৰ্মাই লাভকৰিব অৰ্থ ...

(লেখক- অৱসৰ প্ৰাপ্ত অধ্যাপক, অসমীয়া বিভাগ, নলবাৰী মহাবিদ্যালয়)

****

বিশ্বায়নৰ আগ্ৰাসনত থলুৱা সংস্কৃতি

ড° উৎপল কান্তি ভট্টাচাৰ্য

সংস্কৃতি (culture) পৰিভাষাটোৰ ব্যুৎপত্তি বিচাৰিবলৈ গ'লে সংস্কৃত শব্দ 'সংস্কাৰ'ৰ লগত কিছুমান সাদৃশ্য পোৱা যায়। 'চূড়াকৰণ, গৰ্ভাধান, পুংসৱন, সীমন্তোন্নয়ন, জাত-কৰ্ম, নামকৰণ, নৈষ্ক্ৰমণ, অন্নপ্ৰাশন, উপনয়ন, বিবাহ— এই দহ প্ৰকাৰ কৰ্ম কৰি ওপৰ শ্ৰেণীৰ হিন্দুৰ গা শুচি কৰা কাৰ্যই সংস্কাৰ (চলন্তিকা অভিধান, পৃঃ ৮৪১)। মানৱতাবাদী মহাপুৰুষ (humaniterian) কিম্বা সমাজ সংস্কাৰক (social reformer) সকলে মানৱ সমাজত প্ৰচলিত সংস্কাৰক উত্তম (সংস্কাৰ) কিম্বা অধম (কু-সংস্কাৰ) এই দুই শ্ৰেণীত ভগাই জনসাধাৰণৰ সমাজত প্ৰচলিত লোকাচাৰ (social customs) ৰীতি-নীতি (rituals) বিশ্বাস (beliefs) আদি চালি-জাৰি চোৱাৰ সুবিধাৰ্থে এই দুটা শব্দ (term) ব্যৱহাৰ কৰে। যুগসাপেক্ষে বা অঞ্চল সাপেক্ষে এখন সমাজত বা এটা ধৰ্মত প্ৰচলিত সংস্কাৰ আনখন সমাজৰ আন এটা ধৰ্মৰ দৃষ্টিত কু-সংস্কাৰ (prejudice) অৰ্থাৎ 'নেজানি-নুবুজি কৰা সিদ্ধান্ত বা যুক্তি নথকা ধৰ্মবিশ্বাস বা নীতি' (চলন্তিকা অভিধান, পৃঃ ২২৬) হ'ব পাৰে। সেইবাবে এনে বিশ্বাসক অন্ধবিশ্বাস (supersitition) অৰ্থাৎ 'Credulity regarding the supernatural, irrational fear of unknown or mysterious; a religion or practice on opinion based on such tendencies : widely held but wrong idea.' (Oxford Dictionary) নতুবা 'a belief resulting from faith in magic or chance' (webster's Dictionary & Thesaurus) বুলিও কোৱা হয়। সেইদৰে সাধাৰণ অৰ্থত 'অপসংস্কৃতি' মানে সংস্কৃতিৰ অপপ্ৰয়োগ (misapplication malpractice) শব্দটো অপ-উপসৰ্গৰে (তু অপব্যাখ্যা, অপপ্ৰচাৰ, অপযশ ইত্যাদি) সাধিত হৈছে। সহজ ভাষাত ক'বলৈ গ'লে অপসংস্কৃতিৰ প্ৰভাৱত এটা সুসভ্য জাতি বা উন্নত জাতি নিঃশেষ হৈ যাব পাৰে বা তেওঁলোকৰ সমাজ-সংস্কৃতিলৈ অৱক্ষয় আহিব পাৰে। জনপ্ৰিয় সাহিত্যিক, বুদ্ধিজীৱী বা ৰাজনীতিকসকলে সংবাদপত্ৰৰ সম্পাদকীয় বা সমালোচনামূলক নিবন্ধবিলাক অথবা সাহিত্য-কৃতি, জনপ্ৰিয় বক্তৃতাত 'গৰম মছলা' হিচাপে ইয়াক সততে আৰু সকলোৱে ব্যৱহাৰ কৰি আহিছে। দৰাচলতে ই এটা পুনৰ গঠিত শব্দহে। সমাজতাত্ত্বিক বা নৃতাত্ত্বিকৰ দৃষ্টিত সমাজ বিশেষে চলি অহা কোনোটো লোকাচাৰ, ৰীতি-নীতি, আচাৰ, খাদ্যাখাদ্য, গীত-মাত-ভাষা নিন্দনীয় বা তুচ্ছ নহয়। সেইবাবেই লোক-সংস্কৃতিৰ অধ্যয়ন (folklore studies) বা লোক সংস্কৃতি বিজ্ঞানত (folkloristics) মাৰ্জিত-অমাৰ্জিত সুসভ্য-অসভ্য বুলি কোনো বাছ-বিচাৰ কৰাও নহয় আৰু এইবোৰ অভিধা কোনোকালে ব্যৱহাৰ নকৰে।

বিশিষ্ট লোকসংস্কৃতিবিদ ড° বীৰেন্দ্ৰ নাথ দত্তই লোকসংস্কৃতি অধ্যয়নৰ নতুন দৃষ্টিভংগী গ্ৰহণ কৰি লোকসমাজৰ নতুন পৰিবৰ্তিত ভাবধাৰাহে অতিশয় আদৰণীয় বুলি মতপোষণ কৰে। এই ভাবধাৰা অনুসৰি 'লোকসমাজে অকল গ্ৰামীণ কৃষক সমাজকেই নহয়, পৰম্পৰাসম্পন্ন যিকোনো গোষ্ঠীকেই বুজাব পাৰে— সেয়া গাঁৱৰেই হওক বা চহৰৰেই হওক, নিৰক্ষৰেই হওক বা সাক্ষৰেই হওক, অনগ্ৰসৰেই হওক বা প্ৰগতিশীলেই হওক।' (লোকসংস্কৃতিৰ স্বৰূপ আৰু অধ্যয়ন, ড° লীলা গগৈ স্মাৰক বক্তৃতা, ৩০ নৱেম্বৰ, ১৯৯৬, পৃঃ ১৫)

আমি এই সম্পৰ্কে কেইগৰাকীমান পাশ্চাত্য লোকসংস্কৃতি বিজ্ঞানীৰ দৃষ্টিভংগীলৈ মন দিব পাৰোঁ। ইয়োৰে আমেৰিকান লোকসংস্কৃতি বিজ্ঞানী Alan Dundes-ৰ মতে— 'The term 'folk' can refer to any group of

people whatsoever who share at least one common factor. It does not matter what that linking factor is it could be a common occupation, languages or religion– but what is important is that a group formed for what ever reason will have some common traditions which it calls its own.' (**The study of Folklore**, 1965, p.2)

সেইদৰে R.M. Dorson-ৰ মতৰ Folklore Studies হ'ল— 'contemporary, keyed to the here and now, to the urban centres, to the industrial revolution, to the issues and philosophies of the day.' (**Folklore in the Modern World**, 1981, p.23)

ৰাছিয়ান লোকসংস্কৃতিবিদ Y. M. Sokolovৰ মতে 'Folklore is an echo of the past, but at the same time it is the vigorous voice of the present.' (Russian Folklore, 1950, p.15)

এই দৃষ্টিভংগীৰে চাবলৈ গ'লে লোকসংস্কৃতি অধ্যয়ন বিভাগটিৰ অকল প্ৰাচীন ঐতিহ্য-পৰম্পৰাৰ সংগ্ৰহ আৰু বিশ্লেষণৰ উদ্দেশ্যে জন্ম হোৱা নাই, অথবা গ্ৰামীণ কৃষিভিত্তিক অনগ্ৰসৰ সমাজক মাথোন ই ক্ষেত্ৰ অধ্যয়নৰ লক্ষ্য হিচাপে স্থিৰ নকৰে— সকলো সামাজিক লোকৰ উমৈহতীয়া কাৰ্যকলাপ আৰু চিন্তা-চৰ্চাকে ই পক্ষপাত বিহীনভাৱে অধ্যয়ন কিম্বা নিৰীক্ষণ কৰে।

অৱশ্যে আধুনিক পৰিৱেশত লোকসংস্কৃতিৰ অৱস্থান আৰু প্ৰয়োগ সম্পৰ্কত আৰু কেতবোৰ নতুন পৰিঘটনাৰ সৃষ্টি হৈছে। উদ্যোগীকৰণ আৰু নিজাকৰণৰ প্ৰাবল্যৰ লগে লগে গণমাধ্যম সমূহৰো চমকপ্ৰদ বিজয় যাত্ৰা আৰম্ভ হৈছে। ফলত বাচিক কলা আৰু পৰিৱেশ্য কলাৰ নিৰ্ভাজ ৰূপবো আমূল পৰিৱৰ্তন ঘটিছে। দ্বিতীয় অস্তিত্ব (second existence) এইবোৰ সমল পুনৰ প্ৰচলন আৰু জনপ্ৰিয়কৰণ কৰিবলৈ যাওঁতে কেতিয়াবা বিকৃত হৈছে আৰু কেতিয়াবা নৱোন্মেষ ঘটিছে। এই দুটা দিশক গুৰুত্ব আৰোপ কৰি লোকসংস্কৃতি অধ্যয়নত দুটি ধাৰাৰ নৱ সংযোজন ঘটিছে। সেয়ে হ'ল নকল লোকসংস্কৃতি (folklore) আৰু লোকসংস্কৃতিৰ পুনৰাগমন (folklorismus)। বিজ্ঞান আৰু প্ৰযুক্তিবিদ্যাই সহজলভ্য কৰি তোলা বিভিন্ন মাধ্যমৰ সম্প্ৰয়োগ কৰিবলৈ যাওঁতে বিশেষকৈ লোকসংস্কৃতিৰ উদ্ধাৰ, সংৰক্ষণ কিম্বা নথিভুক্তকৰণ (documentation)-ত এইবোৰ বিশেষ চানি-জাৰি চাবলগীয়া হৈছে। (দ্ৰষ্টব্য : বীৰেন্দ্ৰ নাথ দত্ত, প্ৰাগুক্ত, পৃঃ ২১)

আনহাতে প্ৰাচীন ভাৰতত ভিন ভিন পৰিভাষিক অভিধাৰে সংস্কৃতিৰ বিভিন্ন উপাদান আলোচনা কৰোঁতে সততে দুটি প্ৰধান ধাৰাত গুৰুত্ব দিয়া হৈছিল। সেই দুটি ধাৰা হ'ল লোকায়ত (folk) আৰু অনালোকায়ত (non-folk) ধাৰা। (দ্ৰষ্টব্য : বীৰেন্দ্ৰ নাথ দত্ত, প্ৰাগুক্ত, পৃঃ ৫৭) লোকায়ত ধাৰাই চহা বা কৃষক গ্ৰাম্য, অশিষ্ট, নিৰক্ষৰ লোকৰ মাজত প্ৰচলিত ক্ষুদ্ৰ পৰম্পৰা (little tradition) বা অৰ্ধ-সংস্কৃতি (half-culture) আৰু অনালোকায়ত ধাৰাই সভ্য বা অভিজাত, সাক্ষৰ, নাগৰিক, শিষ্ট লোকৰ মাজত প্ৰচলিত বৃহৎ পৰম্পৰা (great tradition) বা মাৰ্গীয় শাস্ত্ৰীয়/ধ্ৰুপদী সংস্কৃতি (clasical/elite culture) সামৰি লয়। এই দুটা পৰম্পৰে পৰম্পৰৰ পৰিপূৰক আৰু নিৰন্তৰভাৱে অন্যান্য ক্ৰিয়া চলি থাকে। সেয়ে লোকসংস্কৃতি ভৰপাৰ্ঠত সংস্কৃতিৰ উপ-সংস্কৃতিহে। আনহাতে জনজাতীয় সংস্কৃতি স্বয়ংসম্পূৰ্ণ আৰু ই কম-বেছি পৰিমাণে অক্ষত হৈ থাকে। জনজাতীয় সংস্কৃতি লোক বা অভিজাত সংস্কৃতিৰ দ্বাৰা প্ৰভাৱান্বিত হ'লে ইয়াৰ অস্তিত্বত সংকট আহি পৰে। ইয়াৰ বিপৰীতে জনজাতীয় সংস্কৃতিৰ ধাৰা কোনো লোকসংস্কৃতি বা শিষ্ট সংস্কৃতি প্ৰভাৱান্বিত হ'লে সিহঁতৰ একো হানি-বিঘিনি নঘটে। অসমৰ দৰে বহু ভাষা-ভাষী আৰু বৰ্ণাঢ্য সংস্কৃতিৰ থলত এখনত এইবোৰ সাংস্কৃতিক পৰিঘটনা সততে দৃষ্টিগোচৰ হৈয়ে থাকে। (দ্ৰষ্টব্য : নবীন চন্দ্ৰ শৰ্মা, অসমীয়া লোকসংস্কৃতিৰ আভাস, ১৯৯৫, পৃঃ ৪০-৪৩)

সমাজতত্ত্ব (sociology) দৃষ্টিভংগীৰে সংস্কৃতি ... আছে। প্ৰতিটো শুধৰ মাজত পাৰস্পৰিক সম্পৰ্ক আছে। ...

উদাহৰণ : 1. **Culture** : Sociologists and ... use 'culture as a collective noun for the ... learned aspects of human society, including ... custom and convention by which human behaviour ... distinguished from that of other primates ... anthropology (as distinct from physical anthropology) ... as it special province the analysis of the culture ... societies. Anthropology recognizes that human ... largely cultural and not genetically determined ... given rise to debates about culture diffusion and ... of culture and cultural relativity'. (**Aasal Dev...** **Sociology**, 1997, p. 58)

2. **Popular Culture (pop culture)** : Loosely ... as the culture of the masses or subordinate class ... are two major theoritical divisions in the study of ... culture.

a. Critics of popular culture, for example the F... school define it as trivial, commercialized and pa... this perspective,'popular culture is equated with ... culture', other approaches argue that popular cu... creative and authentic.

b. There is also disagrument as to whether ... culture is a specific product of modern urban so... whether it is appropriate to refer to for example, the p... culture of the middle age.

Popular culture is not necessarily a common cu... diversity reflects the age, sex and class divisions w... audience. Sociological studies of sub-culture rela... distinctive class, regional and sexual differences. (ib... 236-237)

3. **Mass Culture** : **Refers** to elements of cu... develop in a large, heterogenous society as a result o... exposure to and experience of the mass culture has b... part of the process of development of common ... cultural values as attitudes in the new and vast popula... of mode national social units (ibid, p.179)

4. **Cultural Theme** : Morris E. Oplar, who intro... the term, defined it as 'a postulate or positive decla... implied, and usually controlling behaviour or stim... activity which is tacitly approved or open promoted ... society' (ibid, 58)

উপৰিউক্ত সংজ্ঞাৰ পৰা আমি গণসংস্কৃতি (mass cultur... জাতীয় সংস্কৃতি (cultural theme) সম্বন্ধে এটা স্থূলমূল ধাৰণা ... গণসংস্কৃতি বা জাতীয় সংস্কৃতি পদ দুটা নিয়মেৰে লোকসংস্কৃতি ... (Folkloistic studies) লোকসংস্কৃতি (Folk culture) ... সংস্কৃতি (Classical culture)ৰ সামগ্ৰী পৰিসৰৰ পৰা কিছু ... কৰে। বিশ্বৰ সাংস্কৃতিক প্ৰতিযোগিতাত কেৱ যাকৰ পৰা ... পৰম্পৰাগত লোক-গীত, নৃত্য-নাট্য, সংগীত-কলা, ভাষা-সাহিত্য, ...

[illegible] বহুবিধ নীতি আৰু [illegible] পুনৰুদ্ধাৰ কৰি দিব[illegible] [illegible] সাংস্কৃতিক [illegible] (second existence) [illegible] সাংস্কৃতিক [illegible] সাংস্কৃতিক [illegible] [illegible] global culture)।

[illegible] জাতীয় সংস্কৃতিৰ বিকাশ [illegible] (যেনে সাহিত্য, নৃত্য সংগীত আৰু লোকসংস্কৃতি [illegible] [illegible] 'নতুনকৈ এক' নতুন [illegible] নৃত্য [illegible] জনজাতি-উপজাতীয় দুটিৰ [illegible] [illegible] আছে। [illegible] নৃত্য, [illegible] নৃত্য, [illegible] নৃত্য, অসমীয়া [illegible] [illegible] আৰু সাংস্কৃতিক [illegible] [illegible] পৰা মুক্ত কৰি অসমীয়া [illegible] [illegible] এক [illegible] কৃতিত্ব অৰ্জন কৰিছিল [illegible]। ইয়াৰ লগে লগে ভাৰতীয় গণনাট্য সংঘৰ (PTI) সকল নেতৃত্ব [illegible] অসমৰ বিভিন্ন জনজাতীয় কলা-কৃষ্টিৰ সাধকসকলে [illegible] নৃত্য-গীতৰ পুনৰুদ্ধাৰ আৰু সংস্কাৰ সাধন মাজেৰে [illegible] পৰ্যায়ত পৰিৱেশন কৰি সুখ্যাতি অৰ্জনেৰে লগতে ৰাষ্ট্ৰীয় স্বীকৃতিও লাভ কৰিছিল। এইক্ষেত্ৰত বহু অসমৰ হেমাংগ বিশ্বাস, ভূপেন হাজৰিকা, [illegible] [illegible], [illegible] প্ৰতিমা পাণ্ডে বৰুৱা প্ৰভৃতি গণশিল্পীসকলৰ হাতত হাত [illegible] জনগোষ্ঠীৰ পৰা কামিনী নাৰ্জাৰী, বড়ো জনগোষ্ঠীৰ পৰা [illegible], মিচিং জনগোষ্ঠীৰ পৰা বিক্ৰম সিং [illegible], শিল্পী গণেশ গগৈ প্ৰভৃতিয়ে [illegible] অনুসৰি স্ব-জাতীয় কলা-কৃষ্টি বিশেষকৈ লোকগীত, লোকনৃত্যৰ [illegible], সংৰক্ষণ আৰু প্ৰচাৰত আত্মনিয়োগ কৰি জাতীয় ঐতিহ্যৰ নিদৰ্শন দাঙি [illegible] ধৰে। তেওঁলোকৰ সেই পথেৰে অসম সুৰ বাহিনী, সদৌ অসম শিল্পী সংস্থাকে আদি কৰি বাহিনী আদিয়ে নিজ নিজ কাৰ্যসূচী ৰূপায়ণ কৰি আহিছে।

অন্যহাতে, প্ৰকৃতাৰ্থত অসমীয়া জাতীয় সংস্কৃতিৰ বহল ব্যাখ্যা তথা [illegible] চৰ্চা হয় যোৱাটো শতিকাৰ শেষৰ দুটা দশকৰ পৰাহে। অসমীয়া জাতিৰ অস্তিত্ব ৰক্ষাৰ নেতৃত্ব লৈ 'সদৌ অসম ছাত্ৰ সন্থাই' অনুভৱ কৰিলে যে অসমৰ পৰম্পৰাগত পৰিধানীয় সাজপাৰ, ভাষা-সাহিত্য আৰু সংস্কৃতি নিজৰ বাহুতে [illegible] প্ৰতিষ্ঠা কৰিব নোৱাৰিলে অসমীয়াৰ অস্তিত্ব চিৰদিনলৈ নিঃশেষ হৈ যাব। সেই বিষয়ে অস্তিত্ব ৰক্ষাৰ শেষ কবুৰ মুক্ত আহ্বানত সঁহাৰি জনাই অসমীয়া [illegible]-যুৱতী, আই-বাই-ভনীয়ে, হাঁতে শুকোৱা সূতাৰে লুকোৱা মুগাৰ [illegible] হাতে বোৱা কপাহী মেখেলা-চাদৰখনকে গৰ্বৰে পিন্ধি প্ৰথমে [illegible] জনাই আহি পৰৱৰ্তী কালত আনুষ্ঠানিক সাজপাৰ হিচাপে পৰিধান কৰি [illegible] ঘূৰা-ফুৰা কৰি গৌৰৱ অনুভৱ কৰাৰ সৎ সাহসকণ (Inferiority Complex দূৰ কৰি) ঘূৰাই আনিবলৈ এটা সুপৰিৱেশ প্ৰদান কৰিলে। অসমীয়াৰ নৱপ্ৰজন্মই প্ৰবীণ নাগৰিক বা বয়োজ্যেষ্ঠসকলৰ দৰে 'মৰমৰ [illegible] দি যেনেকৈ বান্ধিবে বোৱা' বিহুৱান গামোচাখনেৰে কঁকালত টঙালি বান্ধি [illegible] সেৰিয়াই নিজেও সভাই-সমিতিয়ে উপস্থিত থাকি, অন্য [illegible] পিন্ধাই সম্বৰ্ধনা জনাই নিজৰ অস্তিত্ব জাহিৰ কৰাত [illegible] লোৱা দেখা গ'ল। ইয়াৰ আগতেও অৱশ্যে অসমীয়া সাহিত্যৰ [illegible] ধৰি ধৰোঁতা কবী-মহাকবীসকলে সাহিত্যৰ বিশত অসম জাতীয় [illegible] সভাৰ ছত্ৰছায়াত (পৰৱৰ্তী কালত অসম সাহিত্য সভাৰ [illegible]) এই বহুল ঐতিহ্য, প্ৰীতিৰ নিদৰ্শন দাঙি ধৰিছিল। সাহিত্য-সংস্কৃতিৰ [illegible] আগতে [illegible] অসমৰ সিংহপুৰুষ ৰাধাগোবিন্দ বৰুৱা প্ৰমুখ্যে

[illegible] সাংস্কৃতিক [illegible] দ্বিতীয় [illegible] (১৯৬১ চন)। [illegible] global heritage [illegible] সাংস্কৃতিক [illegible] [illegible] মুখা, হাতী মুখা, কুকুৰা মুখা, [illegible] মুখা আদি অনুষ্ঠিত কৰিছিল আৰু [illegible] লোকছেন, লোকনাট্য, লোকনৃত্য পৰিৱেশনৰ বিকল সুযোগ প্ৰদান কৰি [illegible] [illegible] উৎসাহ-উদ্দীপনা যোগাইছিল। [illegible] তেওঁলোকৰ পৃষ্ঠপোষকতাত [illegible] বা উজনি অসমত 'বৃহত্তৰ অসমীয়া জাতি গঠন প্ৰক্ৰিয়াই' পূৰ্ণতা লাভ কৰিছিল। ইয়াৰ বিপৰীতে অৱশ্যে নামনি অসমত দীৰ্ঘকাল ধৰি কোচেৰাজত্বৰ ৰাজকীয় কেন্দ্ৰ একছত্ৰী ৰাজত্ব প্ৰতিষ্ঠা কৰিব নোৱাৰা হেতুকে ইয়াত ৰাজ-পাতহীন এখন উদ্বেগতীয়া ভাষা-সংস্কৃতিৰে বৈশিষ্ট্যময় সমাজ প্ৰকৃতপক্ষে পল্লৱিত হৈ উঠিব পৰা নাছিল যদিও পৰৱৰ্তীকালত শংকৰদেৱৰ প্ৰবৰ্তিত নৱ বৈষ্ণৱ ধৰ্মই এই অভাৱ আংশিকভাৱে আঁতৰ কৰিব পাৰিছিল।

অসমীয়া নাৰীৰ গৌৰৱস্বৰূপ 'হাঁতে শুকোৱা সূতাৰে লুকোৱা পাটমুগাৰ বিহু-মেখেলা-চাদৰ, অসমীয়া পাহোৱাল ডেকাৰ আকৃষ্টপূৰ্ণীয়া পাগ-চুৰিয়া অথবা বিহুৱান-বৰকাপোৰ এতিয়া কিমানজনলৈ জাতীয় সাজ হিচাপে পৰিধান কৰি গৌৰৱবোধ কৰে? কেইখন গাঁৱত নামঘৰে- গোসাঁইঘৰে এতিয়া জুনা-কাঁহ-নাগাৰাৰ শব্দৰে পুৱা-গধূলি কৰুনজনায়, কীৰ্তন-দশম-ভাগৱত পাঠ কিম্বা নাট-ভাওনাৰে গুৰু দুজনাৰ তিথি কেইখন সত্ৰত উলহ-মালহেৰে উদ্‌যাপিত হয়? সেইদৰে জাকৈয়া ছোৱালীয়ে জাক পাতি নদীৰ ঘাটত পানী আনিবলৈ যোৱা কিম্বা বিলত মাছ মাৰিবলৈ যোৱা, জাঁত জাঁত নাম-গুণ গাই নিয়াৰণী উদুলি-মুদুলি কৰা নতুবা বিহুতলী কলমোল-হেঁচোলনোল কৰা দৃশ্য আজিৰ নব প্ৰজন্মই প্ৰত্যক্ষ কৰাৰ সুবিধা পাইছেনে?

কিন্তু বিশ্বায়নৰ প্ৰবল বিস্তাৰণে ক'ৰবাৰ পৰা ঘ'ৰে ঘ'ৰে বিশ্বায়নৰ আগ্ৰাসনে ঘৰতে বহি বহি বিশ্বসুন্দৰী প্ৰতিযোগিতাত ভাগ লোৱাৰ সকলো ফিটিং অথবা প্ৰেমাকৰ্ষণ জীৱন-যাপনৰ ঢং বিভিন্ন মাধ্যমৰ জৰিয়তে অহৰ্নিশে আমাক প্ৰত্যক্ষ কৰাই আহিছে। আমি জৰুৰীস্তুকত থাকিও আজি ইণ্টাৰনেটৰ জৰিয়তে ই-বিবাহেই নহয় ডেটিং/ লিভিং টুগেদাৰৰ দৰে ভোগবাদী জীৱনত অভ্যস্ত হ'ব পাৰিছোঁ। বিভিন্ন ৱেবছাইটৰ জৰিয়তে (পৰ্ণগ্ৰাফী ছাইট) অস্বাভাৱিক যৌন ক্ৰিয়া (oral sex) প্ৰত্যক্ষ কৰা কিম্বা নগ্নতা প্ৰদৰ্শন কৰাৰো সুবিধা লাভ কৰিছোঁহক। আমাৰ উঠি অহা ডেকা-গাভৰুৱে এতিয়া বহুৱেকৰ মুকলত অহা বিহুকে ধৰি অন্যান্য তিথি-পৰ্বলৈ প্ৰেম-প্ৰণয়ৰ বাবে বাট চাব নালাগে, বাৰ্থ ডে, নিউ ইয়াৰ্ছ ডে, ভেলেণ্টাইন ডে, ফ্ৰেণ্ডশ্বিপ ডেৰ নামত যেতিয়াই-তেতিয়াই অচিনাকি এজনৰ লগত বা এজনীৰ লগত নিঃসংকোচে ডেটিং কৰিব পাৰে বা

এটা গ্ৰুপ বা পাৰ্টিৰ জৰিয়তে কৰি দিয়া কৰি লগেপুৰ নাম (অৰ্থাৎ ষ্টাৰ বা এম্বেছেডৰ) কৰিব পাৰে।

সেইদৰে আমাৰ সাৰাসমূহৰীয়া কমি অহিনাদী, পৰম্পৰাগত ভাবধাৰাক [illegible] কোম্পানীয়ে পেটেণ্ট কৰি কিম্বা জাতীয় সম্পদৰ ৰূপান্তৰ কৰা [illegible] বাহ্যিক সম্পদ দাবী বা কিনি ল'ব পাৰে। আমি ফেচবুকত লিখা কবিতা, ফেচবুকত [illegible] কিম্বা লিখিত, [illegible] ফেচবুকত প্ৰেম-সম্ভাষণ জনায়— এই সকলো কথা এটিয়া বিশ্বায়নৰ কবলত পৰিছে অৰ্থাৎ সাংস্কৃতিক সাম্ৰাজ্যবাদৰ [illegible] ইয়াৰ মাজেৰে নিৰ্ধাৰিত হ'বলৈ ধৰিছে।

এইখিনিতে কেনে দুই এটা সাংস্কৃতিক সাম্ৰাজ্যবাদৰ নমুনাৰে আহোঁ। ইয়াৰ উপৰিও বজাৰত আক গীতকলাৰী কাৰণে বিশ্বায়নৰ সময়ত জাতিত হৈ আছে। বৰ্তমান বজাৰত সহজলভ্য হৈ পৰা কফেইন, হেৰোইন, ব্ৰাউন চুগাৰ আদি গীতকলাৰী দ্ৰব্যৰ লগতে এইদৰে সাংস্কৃতিকভাৱে এখন বজাৰ গঢ়াৰ, ভৌতিক তথা মানসিক বস্তু, আত্মঘাতীয় ধাৰণা চক্ৰ আদিৰ টিভিৰ-বিজ্ঞাপন আদিৰ মূলত নাগৰিকক পাচিৰে এলুৱাই থাকিব পৰা নাই। তেওঁলোকে এটিয়া প্ৰতিটো মুহূৰ্ত আমাক বিষ কাটিবলগীয়া হৈছে। দ্বিতীয় বিশ্ব যুদ্ধৰ পিছত দেশসমূহৰ উচ্চমৰ্যাদা সাম্ৰাজ্যবাদৰ কবলত সোৱাই তৃতীয় বিশ্ব বজাৰ আদি সুনিয়ন্ত্ৰিত হৈছে। তাৰতৰ দৰে সৰু সৰু ৰাষ্ট্ৰৰ বৈদেশিক নীতি এই পুঁজিবাদী ৰাষ্ট্ৰসমূহে নিয়ন্ত্ৰণ কৰিছে। পৰিচিত উচ্চৰ জাতীয় প্ৰেম নাথাকিলে, নিজৰ সাৰাসমূহীয়া জাতীয় ভাষা-সাহিত্য, সমাজ-সংস্কৃতি প্ৰবৰ্তাই সুধাটো ক্ষুদ্ৰ ক্ষুদ্ৰ জাতিসত্তাৰ বাবে একেবাৰে অসম্ভৱ হৈ পৰিছে।

ইয়াৰ প্ৰত্যাহ্বান কৰণে আমি আত্মঘাতীয় বজাৰৰ দৈতে কেন থাকিব পৰা পানীয়, ভোজন সামগ্ৰী, সাজপাৰ, আভূষণ, প্ৰসাধন আদিৰ উৎপাদন আৰু ব্যৱহাৰত গুৰুত্ব আৰোপ কৰিব পাৰিব লাগিব। গুৱাহাটীৰ পাটী-মুগাৰ বস্তুশিল্প বা সৰ্বোত্তমীয় কাঁহ-পিতলৰ বাচন-বৰ্তন উৎপাদন ক্ষেত্ৰত বিজ্ঞাপন ধৰিব লাগিব। তেতিয়াহে মানুহৰ গামোচা বা মেখেলা-চাদৰৰ পৰাই আমদানি হোৱাটো বন্ধ কৰিব পৰা হ'ব। সেইদৰে অন্তৰাজ্যৰ পৰা মাছ বা কণী অহাটো বন্ধ কৰিবলৈ হ'লে অসমৰ বজুৱা মীনপালন উদ্যোগ বা হাঁহ-কুকুৰা পালনত গুৰুত্ব দিব লাগিব। বাহিৰৰ পৰা অহা কুলন তেল (মুক) আমাৰ গুৰুত্ব দিব লাগিব। বাহিৰৰ আমদানিকৃত সৌন্দৰ্যবৰ্ধক কৰ্পোৰেটে প্ৰতিহত কৰিব পাৰিব লাগিব। বাহিৰৰ আমদানিকৃত সৌন্দৰ্যবৰ্ধক প্ৰসাধন (কেমিকেল আইটেম) আদি আমাৰ চন্দন-মাহ-হালধি-মেথুকা-ৰুহবসুৰি, তিল-নাৰিকলৰ তেল আদিৰ যোগেদি পূৰণ কৰিব লাগিব। হোটেল-ৰেষ্টুৰেণ্ট আদিত অসমীয়া জলপান (খাৰলি, কাঁহী, বৰা, পিঠা-পনা ইত্যাদি) উদ্যমী হ'ব লাগিব, কোনো বজাৰ নীতিক্ষেত্ৰ মনোভাৱত নোহোৱাকৈ অসমীয়া চেকা-পাতকৰে জাতীয় সাজপাৰ পিন্ধি গৌৰৱেৰে উৎসৱ-সমাৰোহে চৌদিশে চলাব কৰিব পাৰিব লাগিব। মনত ৰাখিব, প্ৰতিভা বা শাৰীৰিক থাকিলে পোছাক বা ভাৱাই কেতিয়াও প্ৰতিবন্ধক কোনো প্ৰতিবন্ধকতাৰ সৃষ্টি কৰিব নোৱাৰে। এইক্ষেত্ৰত মণিপুৰী বা নগালেণ্ডসকলৰ জাতিপ্ৰেম আৰু জাতীয়তাবোধক আদৰ্শ হিচাপে আমি অসমীয়াসকলে নিশ্চয় ল'ব পাৰোঁ।

কিন্তু আমাৰ দুৰ্ভাগ্য যে যুৱচাম অসমীয়া [illegible] গাইৰ পৰা সাৰ্বজনীন ভাৱধাৰাক অসমীয়া [illegible] উচ্চমৰ্যাদা চিন্তা-চৰ্চাৰ এখনি মুকলি দেশ (জাতি [illegible]) কৰা সত্বেও ইয়াৰ পৰিবৰ্তনৰ পৰা জাতীয় [illegible] জাতিসত্তা গঠনৰ আকাংক্ষা লোৱা সমাজেও [illegible] কৰিছে। ক্ষুদ্ৰ ক্ষুদ্ৰ জাতিসত্তাই আদি ভিন্ন ভিন্ন [illegible] নৃত্য-গীতৰ অৰ্থীয়তা প্ৰতিপন্ন কৰিবৰ বাবে [illegible] মুকলি মঞ্চেৰে চলাব কৰিবৰ সুবিধাৰ্থে বাবৰ [illegible] লগাইছে। অসমৰ ঐতিহাসিক ভূত আবেদন [illegible] সৌন্দৰ্য্যত অসমৰ এখুটিয়া অনুৰাগী আৰু [illegible] জাতাভিমানী আমাৰ লোকেই কি আমি আদি বা [illegible] নিজৰ জাতীয়তা (nationality) পুনৰ গঠনৰ বাবে [illegible] তথা উদ্ভৱ পূৰ্বীকৰণত কি হ্ৰাসত ক্ষুদ্ৰ জাতিসত্তাৰ [illegible] অৱস্থা ঘটিছে, যেনেকৈয়েই আমাৰ সাৰাসমূহীয়া [illegible] বজাৰ হ'ব মাত্ৰ জাতীয়ই বা কোনো। সহজতে কী [illegible] money) সহজলভ্য ধন বিনিময়ত জাতীয় [illegible] popularity) বাবে নিজৰ জাতীয় সংস্কৃতি বিক্ৰী [illegible] বাণিজ্যৰ ক্ষেত্ৰেৰে দৰে আমি বিভিন্ন বিভিন্ন (টিভি [illegible]) আদি আমাৰ নিজাকৈ কৃষিৰ সৰুৱা আদি বিজ্ঞাপন [illegible] মানসিকতা আদি অনুদিত হৈছে। ব্যক্তিকেন্দ্ৰিকতা, [illegible] প্ৰসাৰৰ সমৰ্থী হৈ আৰ্থিক সফলতা নাগৰিকৰ সকলো [illegible] আকৰ্ষিত হৈ সেইবোৰ বিভাগ উদ্ভৱ হৈ পৰাটো আদিৰ [illegible] মানসিকতা। একাত্ম স্বাৰ্থপৰতা আৰু সমাজ-পৰিয়াল [illegible] আদি পৰিচিতীয়া সম্ভাৱনা যু উত্তৰৰ কৰত পৰি [illegible] অৱক্ষয়ত ক্ষতি ধৰিছে। পূৰ্বৰ সমতলসমাজ (বসুধৈৱ কুটুম্বকম্) [illegible] যোৱা সমস্তৰ প্ৰসাৰ, সমতাৰ আদৰ্শ, সৰ্বজনীন চিন্তাৰ [illegible] নোহোৱাৰ দৰেই হৈছে। আজিকালি বাবেৰবৰ এনেকৈ বিয়া [illegible] গোষ্ঠীৰ গীত আদি নাহে, তাৰ পৰিবৰ্তে বিয়াত বজৰ [illegible] ডিজেৰ বা কনট্ৰেক্ট ভিত্তিক অন নিমন্ত্ৰিত পৰিবেশন (টেণ্ট [illegible]) নিমন্ত্ৰিত অতিথিক আপ্যায়নকাৰীসকলৰ পৰিবৰ্তে ক্ৰমশ বহুত [illegible] যেনেকৈ কেটাৰিং বা বিং কেটাৰিং, আপ্যায়ন, উদ্যান, হোটেল [illegible] যেনেকৈ) আদিতে বৰ্তমান প্ৰায়বোৰ অনুষ্ঠানে হোটেল-ৰেষ্টুৰেণ্ট [illegible] ভৰুৱা আদিতে পৰা হয়।

মুঠতে বিশ্বায়নৰ আগ্ৰাসনত পৰি আমাৰ সাৰাসমূহীয়া সংস্কৃতি [illegible] লোকসমষ্টি আদি সকলো ক্ষেত্ৰতে আমূল পৰিবৰ্তন ঘটিছে। ইয়াৰ প্ৰতিকাৰ [illegible] আন বাবে সম্ভৱ নাই। আৰু সেইবাবেই আমি বিশ্বায়নৰ আৰ্থ-[illegible] ভৌগোলিক কিছু পৰিমাণে নিজাকৈয়ে ধৰি পাৰি থাকোঁ। ■

(লেখক- গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অসমীয়া বিভাগ [illegible]

চৰ্যাপদৰ ভাষাতাত্ত্বিক বৈশিষ্ট্য

ড° [illegible]

[illegible] পুথিসংগ্ৰহৰ কামত নেপাললৈ [illegible] হৰপ্ৰসাদ শাস্ত্ৰীয়ে ১৯০৭ চনত নেপালৰ ৰাজদৰবাৰৰ পুথিভঁৰালৰ 'চৰ্যাচৰ্য বিনিশ্চয়' নামৰ এখন পুৰণি পুথি সংগ্ৰহ কৰি আনে। শাস্ত্ৰীয়ে 'ডাকাৰ্ণৱ', 'চৰ্যাচৰ্য বিনিশ্চয়', সৰোজবজ্ৰৰ 'দোহাকোষ' আৰু কৃষ্ণাচাৰ্যৰ 'দোহাকোষ' নামৰ পুথিকেইখন একেলগে সম্পাদনা কৰি 'হাজাৰ বছৰেৰ পুৰাণ বাংলা ভাষায় বৌদ্ধগান ও দোহা' নামেৰে ১৯১৬ চনত প্ৰকাশ কৰে। আনহাতে হৰপ্ৰসাদ শাস্ত্ৰীয়ে উদ্ধাৰ কৰা 'চৰ্যাচৰ্য বিনিশ্চয়' পুথিখন আচাৰ্য মুনিদত্তই টীকা লিখা পুথিহে—পুথিখনৰ নাম 'চৰ্যাগীতিকোষ বৃত্তি'। পণ্ডিতসকলে মূল গ্ৰন্থখনৰ নাম 'চৰ্যাগীতিকোষ' বুলি ধৰি লৈছে। শাস্ত্ৰীয়ে সংগ্ৰহ কৰা গ্ৰন্থখনত ২৩ গৰাকী সিদ্ধাচাৰ্যৰ ৰচিত ৪৭ টা গীত বা দোহা আছে। গ্ৰন্থখনৰ গীত বা দোহাসমূহক কোনোৱে 'বৌদ্ধগান' আৰু 'বৌদ্ধগানীতি' বুলি আখ্যা দিছে। এই দোহা সমূহ বৌদ্ধ [illegible] গীত আৰু [illegible] উপদেশৰ [illegible] সিদ্ধাচাৰ্যসকলে ৰচনা কৰিছিল। খ্ৰীষ্টীয় অষ্টম-দশম শতিকাৰ [illegible] পণ্ডিতৰ [illegible] চৰ্যাপদত অসমীয়া, বঙলা, উড়িয়া, মৈথিলী আদি ভাষাৰ নিদৰ্শন আছে। বিশেষকৈ মধ্য-কালীন আৰ্যভাষা হিচাপে এই ভাষাৰে [illegible] আত্মপ্ৰকাশ কৰাৰ পূৰ্ববৰ্তী তাত্ত্বিক নিদৰ্শন চৰ্যাপদসমূহে বহন কৰি আছে। পণ্ডিতসকলে বিচাৰ কৰিছে যে বঙলা, উড়িয়া, মৈথিলী আদি ভাষাবোৰৰ লগত চৰ্যাপদবোৰৰ অসমীয়া নিবিড় সম্বন্ধৰ প্ৰমাণ নিৰ্ণয়। চৰ্যাপদৰ ভাষা বিশ্লেষণ কৰিলে [illegible] ভাষাৰ লগত অসমীয়া ভাষাৰ ঘনিষ্ঠ সম্পৰ্ক [illegible] পৰিলক্ষিত হয়। ড° উপেন্দ্ৰনাথ গোস্বামীদেৱৰ মতে, "চৰ্যাপদৰ ভাষাৰ অসমীয়া ভাষাৰ লগত [illegible] অসমীয়া ভাষাৰ [illegible] এই সুস্পষ্ট সাদৃশ্য [illegible]।"

চৰ্যাপদসমূহৰ বিষয়বস্তু গীতৰ দ্বাৰা ব্যক্ত। এইবোৰৰ বাহ্যিক অৰ্থ সহজ কিন্তু প্ৰতিটো চৰ্যাৰে গূঢ়াৰ্থ বা মৰ্মাৰ্থ বুজা কঠিন। ড° মহেশ্বৰ নেওগদেৱে কৈছে, "চৰ্যাগীতবোৰৰ বিষয়বস্তু ৰহস্যময়তাৰে ভৰপূৰ, কাৰণ সিদ্ধাচাৰ্যসকলৰ গুহ্য সাধনতত্ত্ব নিহিত আছে আৰু ৰহস্যময় ভাষাৰে সাধনৰ পথৰ নিৰ্দেশ কৰা আছে। [illegible] ইয়াক [illegible] বুলিছে; কাৰণ সেই ভাষা সাংকেতিক, [illegible] সি বোধা [illegible] কৰা [illegible] বুজাবলৈ [illegible] হৈছে।" [illegible] চৰ্যাপদৰ অভীষ্ট মৰ্মাৰ্থ উদ্ঘাটন কৰা কঠিন। প্ৰথম চৰ্যাপদটিতে [illegible] কোৱা হৈছে, "দুই [illegible] পুছিঅ জান।" চৰ্যাপদৰ বৌদ্ধধৰ্মৰ দাৰ্শনিক তত্ত্ব আৰু ধৰ্মীয় আচাৰ-বিধিসমূহ বিশ্লেষণ কৰা হৈছে। নিৰ্বাণ প্ৰাপ্তিয়েই হৈছে বৌদ্ধধৰ্মৰ মূলতত্ত্ব —এই নিৰ্বাণ পথৰ সুখময় নিৰ্বাণ। নিৰ্বাণ লাভ

[illegible]

শিকা হৈছে।

ধ্বনিতাত্ত্বিক বৈশিষ্ট্য:

(ক) প্ৰাচীন ভাৰতীয় আৰ্যভাষাৰ অনুৰূপ উষ্মবৰ্ণ তিনিটা শ,ষ,স [illegible] হৈছে। চৰ্যাপদতো এই [illegible] কেৱলমাত্ৰ প্ৰতিলিপিৰ [illegible] শ,স-ৰ সলনি [illegible] ব্যৱহাৰ হৈছে। যেনে-[illegible] (শবৰ), [illegible] 'ব' আৰু স-ৰ সলনি 'হ'ৰ ব্যৱহাৰ হৈছে। যেনে-[illegible] ইত্যাদি। কেতিয়াবা (সোনাৰ), শিয়ালা (শিয়াল), সাসু (শাহু), সুন (শূন) ইত্যাদি। কেতিয়াবা [illegible] 'শ'ৰ ঠাইত 'হ' বহিছে। যেনে: নহনিছে (নসনিশে)।

(খ) প্ৰাচীন অসমীয়াৰ দৰে চৰ্যাপদতো 'য' ধ্বনিৰ ব্যৱহাৰ সীমিত। যেনে, ন জাই (নোযায়), পাৰ কৰই (পাৰ কৰায়), পিবই (পিবয়) ইত্যাদি।

(গ) প্ৰাচীন ভাৰতীয় আৰ্যভাষাত থকা দন্ত্য আৰু মূৰ্ধন্য ধ্বনিৰ পাৰ্থক্য লোপ হৈ অসমীয়া ভাষাত এইবোৰ দন্তমূলীয় ধ্বনিলৈ ৰূপান্তৰ হৈছে। চৰ্যাপদতো দন্ত্য আৰু মূৰ্ধন্য ধ্বনিৰ পাৰ্থক্যহীনতা লক্ষ্য কৰা যায়। যেনে-[illegible] (চৰ্যা ২০,৩০)।

(ঘ) সংস্কৃতৰ দুই হেজাৰ স্বৰধ্বনিৰ ঠাইত অসমীয়াত আঠোটা স্বৰধ্বনিহে প্ৰয়োগ হয়। চৰ্যাপদত সংস্কৃতৰ ঋ,ঌ, ঐ ঔ স্বৰধ্বনিকেইটাৰ বাহিৰে আন সকলোবোৰ স্বৰধ্বনিৰ ব্যৱহাৰ পোৱা গৈছে আৰু এই স্বৰধ্বনিসমূহৰ প্ৰয়োগৰ বৈশিষ্ট্য আছে। 'অ' ধ্বনি কেতিয়াবা অ, আ, ই, উ আৰু ও ধ্বনিলৈ পৰিবৰ্তিত হৈ ব্যৱহাৰ হৈছে। অ-ৰ ঠাইত আ,উ,ও; আ-ৰ ঠাইত অ,ই,এ; ই-ৰ ঠাইত এ,উ-ৰ ঠাইত আ; ও-ৰ ঠাইত অ,উ,ঐ ধ্বনিৰ প্ৰয়োগ হোৱাটো চৰ্যাপদৰ অন্যতম ধ্বনিতাত্ত্বিক বিশেষত্ব।

(ঙ) সংস্কৃতৰ স্বৰ হ্ৰস্ব আৰু দীৰ্ঘ মাত্ৰা লোপ হোৱাৰ প্ৰৱণতা পালি-প্ৰাকৃত স্তৰতে দেখা দিছিল আৰু অসমীয়াত স্বৰৰ মাত্ৰাৰ বৰ্ণগত মৰ্যাদা সম্পূৰ্ণভাৱে লোপ পোৱা হৈছে। চৰ্যাপদতো স্বৰবৰ্ণৰ হ্ৰস্ব আৰু দীৰ্ঘ মাত্ৰাৰ পাৰ্থক্য ৰক্ষিত হোৱা নাই। যেনে, পঙ্ক-পাঙ্ক, উহু-উহু, কাপালী, কাপালি, জোৱী-জোৱি ইত্যাদি।

(চ) চৰ্যাপদত ক - ত বাহিৰে অসমীয়াৰ আটাইবোৰ ব্যঞ্জনবৰ্ণৰ ব্যৱহাৰ আছে। সৰলীকৰণ প্ৰক্ৰিয়াৰ প্ৰভাৱত চৰ্যাপদত কেতিয়াবা

[illegible] (কেতিকী), [illegible] ইত্যাদি।

(ছ) [illegible] অসমীয়া ভাষাত [illegible] পূৰ্ববৰ্তী [illegible] এই বৈশিষ্ট্য আছে। যেনে-[illegible] ইত্যাদি।

(জ) অসমীয়া ভাষাৰ [illegible] আদি অপিনিহিত প্ৰক্ৰিয়াৰ [illegible] চৰ্যাপদতো আছে। যেনে, [illegible] (সম্প্ৰসাৰণ), [illegible] ইত্যাদি।

ৰূপতাত্ত্বিক বৈশিষ্ট্য:

(ক) চৰ্যাপদত অসমীয়া ভাষাৰ [illegible] লক্ষ্য কৰা যায়। যেনে—

প্ৰথমা - এ	কুম্ভীৰে খায়, চোৰে নিল (চৰ্যা-)
দ্বিতীয়া- ক	[illegible] (চৰ্যা-)
তৃতীয়া- এ	[illegible] (চৰ্যা-)
চতুৰ্থী- কে	কুলদায় (চৰ্যা- ৩৮), [illegible]
ষষ্ঠী- ৰ	হৰিণীৰ নিলয় (চৰ্যা - ৬)
সপ্তমী- ত, -এ	হাড়ীত ভাত নাহি (চৰ্যা- ৩৩)
	[illegible] (চৰ্যা-)

কৰণ কাৰকৰ - এ, - এৰে - ৰ ঠাইত কৰ্তা কাৰকত [illegible] ব্যৱহাৰ হৈছে। কেতিয়াবা ষষ্ঠী বিভক্তিৰ ক- ৰ [illegible] সপ্তমী বিভক্তি ৰূপে-হি (হিঅহি কিম্পু জানতে নাহি) [illegible] কৰ্ম, কৰণ আৰু অধিকৰণ কাৰক বাকাত কেতিয়াবা [illegible] লোপোবাকৈ প্ৰয়োগ হৈছে। যেনে:- কাআ [illegible] বাহি লো তক সুনাসুক পানী (চৰ্যা ৪৫), [illegible] কাৰক জাব (চৰ্যা-২)।

খ) অসমীয়াত ধাতুৰ পাচত 'ই' আৰু তৃতীয় পুৰুষৰ [illegible] ইলে, ইলা প্ৰত্যয় যোগ দি অসমাপিকা ক্ৰিয়া গঠন কৰা [illegible] অসমাপিকা ক্ৰিয়া গঠনৰ প্ৰক্ৰিয়া একে। যেনে: খাই, কৰি, [illegible] মেলি, মইলে, কইলে জে জে আইলা তে তে গেলা ইত্যাদি।

গ) অসমীয়াৰ দৰে চৰ্যাপদত—ইলি, ইল, ইলা, ইলে [illegible] প্ৰত্যয়ৰ সংযোগত অতীত কাল আৰু —ইব প্ৰত্যয় সংযোগ [illegible] কালৰ ভাৱ প্ৰকাশ কৰা হৈছে। যেনে—মেলিলি, মিল, [illegible] কৰিব, থাইব, জাইব ইত্যাদি।

ঘ) বৰ্তমান কালৰ —অন্তে, কৃদন্তৰ প্ৰয়োগ চৰ্যাপদত [illegible] —উহু বাটি জাঅন্তে (চৰ্যা ১৫)।

ঙ) চৰ্যাপদত কেতিয়াবা বৰ্তমান কালৰ তৃতীয় পুৰুষ- বিভক্তিৰ ব্যৱহাৰ হোৱা দেখা যায়। যেনে—কমছি, হোন্তি (চৰ্যা ২২)।

চ) ধাতু বা ক্ৰিয়াৰ আগত নাস্ত্যৰ্থক 'ন' যোগ দি ক্ৰিয়া [illegible]

[illegible]

(লেখিকা-গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ৰ অসমীয়া বিভাগৰ অধ্যাপক)

*****

আমাৰ শিক্ষা কেনে হোৱা উচিত

শশী শৰ্মা

আমেৰিকাৰ প্ৰাচীন মায়াসভ্যতাৰ পঞ্জিকা অনুসৰি চলিত ২০১২ চনৰ ২১ ডিচেম্বৰৰ দিনা পৃথিৱী ধ্বংস হ'ব লাগে, কাৰণ সেই পঞ্জিকাত ২১ ডিচেম্বৰৰ পিছত আৰু কোনো দিনৰ বা বৰ্ণনা নাই। পিছে হয়তো একাংশ ভৱিষ্যতৰ হতাশাগ্ৰস্ত কৰি তুলিছিল কিন্তু বিজ্ঞানী সকলে নানা পৰীক্ষা নিৰীক্ষাৰ অৱলম্বনত ঘোষণা দিছে যে, ২১ ডিচেম্বৰৰ দিনা পৃথিৱীৰ ক'তো একো ক্ষতি নহয়, অন্ততঃ চাৰি নিযুত বছৰ পৃথিৱী অক্ষত ভাৱেই থাকিব।

এনে সকল আশা আশংকাপূৰ্ণ ঘোষণাৰ মূলত যে বিজ্ঞান প্ৰযুক্তি বিদ্যা আৰু মহাকাশ বিজ্ঞান আছে, তাক জানো ক'ব লাগিছে। আজিৰ পৰা কিছু বছৰ পিছত একাংশ বিজ্ঞানী মংগল গ্ৰহত পাম পতাৰো আশা পোষণ কৰা নাই জানো? সুনীতা উইলিয়ামছ ভাৰতীয়বংশোদ্ভৱ আমেৰিকান মহিলা। তেওঁ সুদীৰ্ঘ চাৰিমাহ সাতদিন মহাকাশত কটাই ঘূৰিলে সুনি অহা ঘটনাটি সমগ্ৰ বিশ্বই জানে। বিজ্ঞান প্ৰযুক্তি বিদ্যাত অগ্ৰসৰ দেশ বিলাক যে বিজ্ঞানৰ অগ্ৰগতিৰ হেতু তাক এনেবোৰ কাৰ্য কলাপে অনুভৱ কৰাত সহায় কৰে সেয়ে। সঁচা কথা যে, বিজ্ঞান প্ৰযুক্তি বিদ্যাত অভাৱনীয় বিকাশ লাভ কৰা সেই দেশবোৰৰ সৰহ সংখ্যকেই পুঁজিবাদী আৰু সাম্ৰাজ্যবাদী। কিন্তু আচৰিত কথা এয়ে যে, তেওঁলোক কুসংস্কাৰ আৰু অন্ধ পৰম্পৰা ৰীতিৰ পৰা মুক্ত, যুক্তিহীন বিশ্বাস তেওঁলোকৰ মাজত ভিত্তিহীন। দুই এক ভাৰতীয় পণ্ডিতে দাবী কৰে যে, আমেৰিকাৰ মায়াসভ্যতা ভাৰতীয় সভ্যতাৰ প্ৰভাৱৰ ফল। এনে দাবীও ভিত্তিহীন নহয়। কথা হ'ল আদিম মানুহৰ জীৱন চৰ্চা বা বিকাশৰ ধাৰা আছিল প্ৰায় সমপৰ্যায়ৰেই। সমগ্ৰ পৃথিৱীৰ মানৱ জাতিৰ লোক সাহিত্যৰ অধ্যয়নে এই সত্য উপলব্ধিত সহায় কৰে। আজিৰ আমেৰিকা ইউৰোপীয় নৱজাগৰণৰ প্ৰভাৱৰ সুফলহে। আমেৰিকাক ইউৰোপীয় নৱজাগৰণৰ অগ্ৰদূত স্বৰূপ কলম্বাছ আদি নাৱিক সকলেই আৱিষ্কাৰ কৰা নাছিল জানো?

সঁচা কথা আজি বিজ্ঞান প্ৰযুক্তি বিদ্যাত আৰু বিশেষকৈ মহাকাশ বিজ্ঞানত আমেৰিকাই অভূতপূৰ্ব বিকাশ লাভ কৰিছে। তাৰ ফলত হে সুনিতা উইলিয়ামছে মহাকাশৰ মহাশূন্যত চাৰিমাহ সাতদিন কটাই আহিবলৈ সমৰ্থ হ'ল। কিন্তু আমি পাহৰা উচিত নহ'ব যে, মহাকাশ অভিযানৰ ঘটিকটীয়া ৰাছিয়াৰ সমাজতান্ত্ৰিক চোভিয়েট ইউনিয়নহে। ১৯৬১ চনত চোভিয়েট নাগৰিক যুৰি গাগাৰিনৰ মাজেৰে পৃথিৱীৰ প্ৰথম মহাকাশচাৰী যুৰি আদি মহাকাশলৈ গৈছিল।

যুৰি গাগাৰিনৰ মহাকাশ অভিযানৰ আগতে "যাওঁ, এই মহাকাশলৈ যাওঁ, তাৰ এখন চিত্ৰ।" কিন্তু ক'লে- "বাহ, কেনে ধুনীয়া, এই পৃথিৱীখন" হ'ল আৰু তেওঁৰ বিখ্যাত দিন হ'ল। কিন্তু বিজ্ঞানী ল'ৰা গাগাৰিনৰ মহাকাশলৈ যোৱাৰ সময় হ'ল। পৃথিৱীখনক মহাকাশৰ উচ্চ কক্ষত আৰু ৯০ মিনিট ঘূৰি অহা আছিল। কিন্তু তাৰ চোভিয়েট

কোনো সন্দেহ নাই যে ই এটা সাফল্য। কিন্তু তাৎপৰ্যপূৰ্ণ বাস্তৱ সমাজ বিকাশ ঘটিছে। সেই সময়ৰ চোভিয়েট দেশৰ বিজ্ঞান প্ৰযুক্তি আৰু মহাকাশ জনাইছে যে উঠিছিল যে ল'ৰা মহাকাশ আধুনিক বিশ্ব আৰু কোনো উপনিবেশবাদ চোভিয়েট দেশৰ জনসাধাৰণ দ্বিতীয় জীৱন এই গাগাৰিনৰ সাফল্য দ্বিতীয় মহাযুদ্ধ হ'ল- নিয়মানুৱৰ্তী আৰু সুসংস্কৃতি সম্পন্ন অনুভৱ কৰিব পাৰি। যি সকলে লেনিনৰ জীৱনী পঢ়িছে যে লেনিন নিজে আছিল আচৰিত ধৰণে নিয়মানুৱৰ্তী আৰু অনুগামীসকল সকলো এই কথাও জানে যে অত্যন্ত নিয়ম আছিল লেনিন, তেওঁ যুৰি কটাইছিল বাৰ কিন্তু সময়ৰ সৎ ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ যুৰি সদায় আলোচনী। লেনিনৰ অনুকৰণত আনেও সময়ৰ সৎ ব্যৱহাৰ লেনিনক দেখা কৰিবলৈ প্ৰত্যেকক সাধাৰণতে সময় দিয়া মিনিটকৈ। এদিন আমেৰিকাৰ সাংবাদিক এজাৰ্টন আহিল লগালৈ, তেওঁৰ লেনিনৰ লগত বন্ধুত্ব আছে। লেনিন আৰু বিষয়ক বিভ্ৰান্তি দূৰ কৰাত তেওঁৰ সাংবাদিকতাই গুৰুত্বপূৰ্ণ ভূমিকা তেওঁক আহি সাক্ষাৎকাৰৰ মিনিট দিয়া হ'ল। কিন্তু মিনি এজাৰ্টনে ভাবিছে যে কোনোবা বিদেশী কূটনীতিবিদৰ লগত বিষয়ে আলোচনাত লেনিন ব্যস্ত। প্ৰায় দুখনী মানৱ ওলাই আহিল। তেওঁ দুখ-দুখাতুৰৰ পৰা অহা এজন কথা দুখীয়া খেতিয়কহে। এয়ে আছিল লেনিন। এনে প্ৰায়েই সংঘটিত হৈছিল।

পিতৃ, মজদুৰ আৰু কৃষক আছিল তেওঁৰ প্ৰাণৰ বন্ধু। পৰিস্থিতিৰ মাজতো এইলোকৰ অবাধ বিকাশৰ অৰ্থে কাৰ্যসূচী কৰিবলৈ দ্বিধাবোধ কৰা নাছিল আৰু সকলো আঁচনি কাৰ্যসূচী অংশ গ্ৰহণ কৰিছিল পুৰুষ-মহিলা বয়স সমস্ত-সমগ্ৰ সকলে। পৰাই লেনিনে মাৰাত্মক ৰোগত ভুগিছিল আৰু ১৯২৪ চনৰ ২১ দিনা সন্ধিয়া সেই মাৰাত্মক ৰোগতেই বিয়োগ হয় কৰিলে। নেতৃত্বই লেনিনৰ মূলভিত্তিক কৰিলে জোচেফ ষ্টেলিনক।

যি সময়ত ৰাছিয়াৰ প্ৰতিবিপ্লৱী শক্তি সমূহৰ উপৰি ধৰি পাশ্চাত্যৰ বাহিৰৰ দেশসকলো বিশ্বৰ পৰা আক্ৰমণ কৰি চোভিয়েট সমাজতন্ত্ৰক উচ্ছেদ কৰিবলৈ উঠি পৰি লাগিছিল। সেই

[illegible]

... পৰ্যায়ৰ বিকাশ বেছি অধিকতৰ হৈছিল । বিশেষকৈ শিক্ষাৰ ক্ষেত্ৰত ... [illegible] ... আয়োজন কৰা হৈছিল । ... [illegible] ... গঢ়ি তোলা হৈছিল । ... [illegible] ... শিশু কিশোৰৰ সৰ্বাংগ বিকাশ সাধনৰ অৰ্থে আনকি মহাকাশ ... পৰ্যন্ত গঠন কৰা হৈছিল । শিক্ষাৰ অবাধ বিকাশ সাধনৰ অৰ্থে যে কি কৰা হোৱা নাছিল । প্ৰশান্ত মহাসাগৰৰ পৰা বাল্টিক সাগৰলৈ এছিয়া আৰু ইউৰোপৰ সম্পূৰ্ণ আধা অংশ ব্যাপী থকা সোভিয়েট ৰাষ্ট্ৰত ভাষাভিত্তিক দিয়া হৈছিল ভাষা আৰু লিপিভিত্তিক দিয়া হৈছিল লিপি । ৰাষ্ট্ৰই স্বীকৃতি দিয়া ৰাষ্ট্ৰীয় ভাষাই আছিল ১৩০ টা । সৰ্বোচ্চ চুক্তিৰ সোভিয়েটত সেই প্ৰতিটো ভাষাতে লগুৰ, ভাটিন পুথি দিয়ে যি ভাষাতে কয় বা লিখে, তাকেই সেই ভাষাতে সম্বিধান দিয়া হৈছিল । আনকি ভাৰতৰ ৰাষ্ট্ৰ ভাষা হিন্দীকে ধৰি পৃথিৱীৰ ভিন ভিন ভাষাৰ আনকি অসমৰ অসমীয়া ভাষাৰো চৰ্চাৰ সুযোগ সোভিয়েট দেশত আছিল ।

টলষ্টয়প্ৰেমী সাহিত্যিক সুৰেন্দ্ৰ মোহন দাসে ১৯৬৬ চনত 'টলষ্টয়ৰ পথ' বোলা অনুদিত পুথি খনৰ কাৰণে সোভিয়েট দেশে নেহৰু বঁটা লাভ কৰি ভাৰতৰ অন্যান্য ভাষাভাষী নেহৰু বঁটা প্ৰাপক সাহিত্যিক সকলৰ সৈতে সোভিয়েট দেশ ভ্ৰমণ কৰিবলৈ গৈছিল । ভাৰতৰ ভিন ভিন ভাষাৰো দোভাষীৰ ব্যৱস্থা আছিল । কিন্তু তেতিয়ালৈকে অসমীয়া দোভাষী নাছিল । মস্কোত থকা ভাৰতীয় সকলে সেই বঁটা প্ৰাপ্ত সাহিত্যিক সকলক সম্বৰ্ধনা জনোৱাৰ ব্যৱস্থা কৰিলে । পিছত সুৰেন্দ্ৰ মোহন দাসে ৰচনা কৰা 'টলষ্টয়ৰ দেশত' বোলা ভ্ৰমণ কাহিনীত তেওঁ কৈছে যে আন আন প্ৰান্তৰ মস্কোত থকা লোকসকলে নিজৰ নিজৰ বঁটা প্ৰাপক সাহিত্যিক সকলৰ লগত মুকলি মনে কথা পাতিছে । কিন্তু সুৰেন্দ্ৰ মোহন দাসে আত্মজিজ্ঞাসাৰে অকলে বহি আছে । তাকে দেখি মস্কোৰ যুৱক এজনে আগবাঢ়ি আহি হেনো তেওঁক ক'লে-'মই অসমীয়া জানো, মোৰ লগত অসমীয়াত কথা পাতক' । দাসে কৈছে যে সেই যুৱকজনে অসমীয়া সাহিত্যৰ ইমান পুথি পঢ়িছে যে তেওঁ বিবোৰৰ নামেই জনা নাছিল ।

শিক্ষাৰ মাধ্যমত তেওঁলোকে সমগ্ৰ বিশ্বৰ লগত গঢ়ি তুলিছিল যোগাযোগ । অসম্ভৱ বোলা কথাৰ স্থান যেন সোভিয়েট ভূমিত লোপ পাইছিল । সেইদিনালৈকে আফ্ৰিকাক বোলা হৈছিল অন্ধকাৰ মহাদেশ । কিন্তু সোভিয়েট দেশৰ শিক্ষা সংস্কৃতিৰ প্ৰভাৱত আফ্ৰিকাও হ'ল পোহৰ, সেনেগল মালি আৰু অন্যান্য সকলে মিলি ক'লাহালৰ শিক্ষা-দীক্ষাহীন আফ্ৰিকাবাসীক মুক্তি মন্ত্ৰে জগাই তুলিলে । সোভিয়েটৰ সহায়-সাহাৰ্য্য আছিল সম্পূৰ্ণ

[illegible]

... চলিল । কিন্তু বিনা চৰ্তে সহায় কৰিবলৈ ইচ্ছা নকৰিলে । সোভিয়েট চৰকাৰে ওচৰ চাপিল আৰু বিনা চৰ্তে অতি সামান্য সুতৰ হাৰত আন্তৰ্জাতীয় সকলো ধন আৰু প্ৰযুক্তিৰ আগবঢ়ায় । নিৰ্মাণ কৰি দিলে আৰু তেওঁলোকৰ প্ৰযুক্তিবিদেই । সোভিয়েট চৰকাৰৰ শিক্ষা আৰু সংস্কৃতিৰ লক্ষ্য আছিল পৃথিৱীৰ সকলো অনুন্নত দেশক নিজৰ সমকক্ষতৈ গঢ়ি তোলা । পিছে এ'ক বিশ্বভ্ৰাতৃত্ববোধৰ গভীৰ কথা । পুঁজিবাদৰ চূড়ান্ত ৰূপ সাম্ৰাজ্যবাদ । সম্প্ৰতি পুঁজিবাদী সাম্ৰাজ্যবাদীয়ে লোলুপ দৃষ্টিৰে সাম্ৰাজ্য বিস্তাৰ কৰিছে । ব্যৱসায় বাণিজ্যৰে পৰোক্ষে মহাশোষণ চলায় । সমাজতান্ত্ৰিক সোভিয়েট দেশ থকা কালত সেই দেশে সমগ্ৰ তৃতীয় বিশ্বৰ দেশবোৰক নিজৰ সমকক্ষী কৰে গঢ়িতোলাত সহায় কৰি এই বিশ্বৰ শোষিত-নিৰ্যাতিত দেশবোৰক আগবাঢ়ি নিয়াত আৰোপ কৰিছিল গুৰুত্ব । সমাজতান্ত্ৰিক সোভিয়েট দেশ উচ্ছন্ন কৰি পুঁজিবাদী সাম্ৰাজ্যবাদী দেশবোৰে অবাধ মহাশোষণৰ পথ কৰি তুলিছে নিষ্কণ্টক ।

ৰাষ্ট্ৰীয় জৰুৰী কালীন অৱস্থাত ইন্দিৰা গান্ধীৰ নেতৃত্বাধীন ভাৰত চৰকাৰে সংবিধানত ভাৰতৰ লক্ষ্য সমাজতন্ত্ৰ বুলি প্ৰস্তাৱ কৰিবলৈও বাদ দিয়া নাছিল । কিন্তু বাস্তৱত ইয়াত স্বাধীনতাৰ পিছৰে পৰা বৰ্তমানলৈ চলি আছে স্বৈৰতন্ত্ৰ-স্বৈৰাচাৰ । অসমকে ধৰি সমগ্ৰ ভাৰত ব্যাপী চলিছে স্বদেশী আৰু বিদেশী চৰকাৰৰ অবাধ শোষণ নিৰ্যাতন । দেশৰ প্ৰচলিত ৰাজনীতিয়ে জনগণক মুক্ত স্বাধীন গণতান্ত্ৰিক প্ৰজাতন্ত্ৰৰ উপযোগীকৈ গঢ়ি তোলাৰ সলনি

গাঁঠি আছে সাম্প্ৰদায়িকতাৰ বৰ্তীয় প্ৰভা বহুলহে। সংবিধানে এই দেশক ধৰ্ম সম্প্ৰদায় নিৰপেক্ষ বুলি ঘোষে কিন্তু সংবিধানৰ ৰক্ষক ৰাষ্ট্ৰপতি দেশ দেশ কৰি হিন্দু সাম্প্ৰদায়িক দেৱ দুৰ্গাপূজাত কৰে পৌৰহিত্য। দেশৰ প্ৰধানমন্ত্ৰী, অসমৰ মুখ্যমন্ত্ৰীকে ধৰি মন্ত্ৰী বিধায়ক-সাংসদ সকলৰ প্ৰায় আটাইবোৰ সাম্প্ৰদায়িক। এনেকুৱা শিক্ষক শীৰ্ষ মুখিয়ে কৰী কৰিছে। তাহানি জনসাধাৰণ অতীত অভিজ্ঞতাৰ জ্ঞান দ্বিতীয় আলোকতেজোৱাতে কোৱাৰ লক্ষ- আমাৰ ৰাষ্ট্ৰ মুখ, প্ৰধানমন্ত্ৰী, মুখ্যমন্ত্ৰী, পালিমন্ত্ৰী, সাংসদ, বিধায়ক সকলোৰে কোন অভিবিটে উৎসৱ থেনে কোৰ্টচোৱাৰ আগত শিৱৰ দেৱ, কোৰ্টচোৱাৰ চৰণ স্পৰ্শ কৰিলেই মানুহৰ মুক্তি। কোৰ্টলোক সাধু প্ৰভু শিৱ আৰু একো নাই।

এয়ে আমাৰ দেশ। দেশৰ স্বাধীনতাৰ হয়বাই বছৰো আমাৰ শিক্ষা প্ৰকৃত অৰ্থত গণতন্ত্ৰ অভিমুখী হোৱা নাই, নহয়। কাৰণ দেশ শাসন শাসিত্ৰ কৰা ৰাষ্ট্ৰপতিৰ দল আৰু কবি পৰিচালনা সংসাটোক আটায়ে চূড়ান্তভাৱে সাম্প্ৰদায়িক। অভিজ্ঞ চৰকাৰে যেনেকৈ মাথো কবিৰ কবিষক প্ৰবেশ দি আহিল আমাৰ দেশতো তাৰ আবৃত্তি চলি আছে মাথো। সংবিধানে দং আৰু বিজ্ঞানৰ নিৰপেক্ষতা দূৰ হ'ব বুলি ঘোষণা দিছিল যদিও, কিন্তু সম্প্ৰতি সংবিধান প্ৰণেতা বাবাই বহু পিছুৱো জনগণ শতকৰা প্ৰায় পঞ্চাশ অংশ মানুহ সম্পূৰ্ণ ৰূপে নিৰক্ষৰ। শিক্ষাৰ নামত সৰ্বশিক্ষা অভিযানৰ অৰ্থ হাজাৰ কোটি ধন যেন অপচয় আৰু আত্মসাৎ কৰি আছে সেয়া শিশুপুত্ৰ অধিষ্ঠিত চৰকাৰে মাথো আত্মৰক্ষাতি আছে নেতৃত্বকাৰী হৈছে শ শ কোটি টোকাৰ ধনৰ গৰাকী; কোৰ্টচোৱাৰ তুলনা নাই। প্ৰশাসক সকলৰ নিকৃষ্টতাই প্ৰভাৱী অনেক সূতা-কম্বল-আচুঁৱা আদি বিতৰণৰ মাধ্যমত।

আমাৰ এনে শিক্ষা ব্যৱস্থাৰ প্ৰয়োজন নিয়ে প্ৰতিবাদী মাথো আধুনী শিক্ষাৰে শিক্ষিত কৰি দুই সাধাৰণ লগে লগে আৰু ব্যৱসায়ী কৰিও তুলিব। শিক্ষাই জনগণক বিবেকো শোষণ নিৰ্যাতনৰ বিৰুদ্ধে সমূহীয়া ভাবে থিয় দিবলৈ সাহসী তুলিবলৈ সমৰ্থ হ'ব লাগিব। আমাৰ সৰ্বস্তৰৰ শিক্ষক সমাজ নহয়, ছাত্ৰ-ছাত্ৰী বা বহল সমাজৰ মাজত যথাৰ্থ বন্ধু দাৰ্শনিক আৰু প্ৰদৰ্শক (Friend philosopher and guide) হ'ব লাগিব। সম্পূৰ্ণৰূপে ন্যায়নিষ্ঠ শেষিকেট দেশৰ সমূহ মানুহ সমূহ শিক্ষা ব্যৱস্থা গঢ়ি তুলিবই লাগিব। অন্যথাই দেশৰ অৱস্থা

****

(লেখক - অৱসৰপ্ৰাপ্ত অধ্যাপক, অসমীয়া বিভাগ, নলবাৰী মহাবিদ্যালয়)

কলৰ বাকলি

(অনূদিত ব্যঙ্গ ৰচনা)

মূল হিন্দী : শংকৰ পুনতাম্বেকৰ
অনুবাদ : ড° ভূষণ চন্দ্ৰ পাঠক

কঁল খাবলৈ লোৱাব। কলৰ বাকলি পিছে ডেন্জাৰাছ।

এদিনাখনৰ কথা। চৰকাৰী অফিচ এটাৰ গেটৰ মুখত কোনোবাই কলৰ বাকলি পেলাই থৈ গ'ল। তাকে লৈ অফিচটোত হুলস্থুল লাগিল; যেন শত্ৰুলিত কোনোবাই এটা বোমাহে থৈ গ'ল!

এতিয়া কৰা যায় কি ? মহা বিপদৰ কথা হ'ল। কলৰ বাকলিত খোজ দি যিকোনো মানুহেই পিছলি পৰিব পাৰে। পিছলি পৰিলে হাত ভাঙিব, ভৰিৰ হাড় ভাঙিব–বহু কিবাকিবিয়েই হ'ব।

'বাকলি কোনেনো পেলালে ? মৰিবলৈ অফিচৰ গেটখনহে পালেনে ? ৰাস্তাৰ কাষতো পেলাব পাৰিলেহেঁতেন।'—অফিচৰ দুজনমানে ভোৰভোৰালে।

খবৰটো গৈ অফিচাৰৰ কাণত পৰিল। পৰিল মানে বৰবাবুৱে গৈ ক'লে।

'যেনে হৈছে যদি একেবাৰে সাংঘাতিক ঘটনা। যিকোনো মুহূৰ্তত বিপদ হ'ব পাৰে।'—অফিচাৰে কথাটো সহজভাৱে নল'লে।

তেওঁ বাবু বালাক মতাই আনি ক'লে–'গেটত বাবু মাৰি তাত পৰিথকা কলৰ বাকলি আঁতৰাই পেলোৱা।'

কিন্তু বাবুবালাই থুৰি আহি ক'লে যে কলৰ বাকলি অফিচৰ সীমাৰ বাহিৰত পৰি আছে। তাক চাফা কৰাৰ দায়িত্ব নগৰ পালিকাৰহে।

নগৰপালিকালৈ ফোন কৰা হ'ল। ফোন বাজিল–কিন্তু বিচিত্ৰাৰটো কোনেও নুতুলিলে।

শেষত নগৰপালিকাৰ অফিচলৈ কেৰাণী এজনক পঠিওৱা হ'ল।

কলৰ বাকলিক লৈ অফিচৰ কাম-কাজ বন্ধ। বন্ধ হোৱাৰ কথাই।

যেন সময়তে মানুহ এজন অফিচৰ ভিতৰলৈ সোমাই আহিল। আহিয়েই তেওঁ ক'লে–'মোক এখন চাৰ্টিফিকেট লাগে।'

'চাৰ্টিফিকেট আজি নাপায়।'—অফিচাৰে ক'লে।

'মই যোৱা দুসপ্তাহ ধৰি আহি আছোঁ।'

'তাত মই কি কৰিব পাৰোঁ ?'—অফিচাৰৰ সোজাচা কথা।

'মই আদালতত এদিনৰ সময় বিচাৰিছোঁ। কাইলৈ যদি চাৰ্টিফিকেট দাখিল কৰিব নোৱাৰোঁ, তেন্তে মাটিখিনা মোৰ হাতৰ পৰা যাব।'

'ইপিনে কলৰ বাকলিয়ে আমাৰ জীৱন হাৰাম কৰি দিছে। উপায় নাই। কলৰ বাকলি গুচাব নোৱৰা পৰ্যন্ত আমি শান্তিৰে থাকিব নোৱাৰোঁ'।

এনেতে নগৰপালিকাৰ মানুহ আহিল। তেওঁলোকে কলৰ বাকলি চালে। যিডোখৰ ঠাইত কলৰ বাকলি পৰি আছিল, ৰাস্তাৰ পৰা সেইডোখৰ ঠাইৰ জোখ-মাপ ল'লে। নগৰপালিকাৰ কৰ্মীসকলৰ মতে কলৰ বাকলি নগৰপালিকাৰ সীমাৰ বাহিৰত।

অফিচাৰ বিপাঙত পৰিল। কলৰ বাকলি অফিচৰ সীমাৰ ভিতৰতো নপৰিল, নগৰপালিকাৰ মাটিতো নাই। দুই দেশৰ সীমাৰ মাজত এনে মাটি কেতিয়াবা পোৱা যায়, যি সঁচা অৰ্থত কোনো দেশৰে নহয়; কিন্তু দেশৰ ভিতৰত কিম্বা নগৰপালিকাৰ অধীনতো যে সঁচা অৰ্থত এনে মাটি থাকিব পাৰে সেই কথাটো ভাবি অফিচাৰৰ আচৰিত লাগিল।

'এতিয়া কি কৰিব পৰা যায় ?'—অফিচাৰে বৰবাবুক সুধিলে।

কথাটো বৰ জটিল, অলপ ভাবি-চিন্তিহে আগবাঢ়িব লাগিব।'

'কিন্তু, কিবা ৰাস্তাতো উলিয়াবই লাগিব'।

'আপুনি নিজে এবাৰ নগৰপালিকালৈ গৈ তাত নগৰপালিকাৰ অধ্যক্ষৰ লগত আলোচনা কৰি আহক'।

'মইতো যাব পাৰোঁ। কিন্তু আপোনালোকে এনেয়ে আৰ্জেণ্ট ফাইল আনি মোৰ টেবুলত ৰাখিছে। এইবোৰ কৰোঁ কি ? ফাইল বিচাৰি অহা মানুহৰ বাহিৰত ভিৰ।'

'হয়, এয়াতো আৰ্জেণ্ট হয়েই। কিন্তু আমাৰ বাবে আজি কলৰ বাকলিৰ প্ৰসঙ্গটোহে বেছি আৰ্জেণ্ট। কিয়নো কলৰ বাকলিতেই আমাৰ জীৱন আৰু মৃত্যুৰ প্ৰশ্ন জড়িত হৈ আছে'।

'ঠিকেই কৈছে। মই নগৰপালিকাৰ অফিচলৈকেই যাওঁ।'—অফিচাৰে ক'লে।

তেওঁ গৈ নগৰপালিকাৰ অফিচৰ পৰা খালী হাতেৰেহে উভতিল। নগৰপালিকাৰ অধ্যক্ষই স্পষ্টকৈ জনাই দিলে যে তেওঁলোকৰ সীমাৰ

বাহিৰত কৰা বস্তুৰ ক্ষেত্ৰত তেওঁলোকে এনেকৈ কৰিব নোৱাৰে। সেয়া আইনবিৰুদ্ধ।

কিন্তু আপোনালোকে নগৰবাসীৰ কথাওতো চিন্তা কৰিব লাগে।'

'আমি নগৰবাসীৰ জীৱনৰ বিষয়ে চিন্তা কৰিব সে আইনৰ বিষয়ে? আমি নগৰবাসীৰ জীৱনৰ কথা চিন্তা কৰিবলৈ হৈ আছিলো আইন অমান্য কৰিবলৈ নোৱাৰোঁ।'—নগৰপালিকাৰ অধ্যক্ষই ক'লে।

'এতিয়া কি কৰা যায়?'—নগৰপালিকাৰ অফিচৰ পৰা অফিচাৰজনে ঘূৰি আহি ৰবাবাবুক সুধিলে।

কিবাটো একেবাৰেই ছিনিবাৰ।'

'এনে সমস্যা আছিলিহে? কেতিয়াও শোনা নাই। মই কাকুবালাক মাতোঁ। সিয়েই কিবা এটা কৰিব পাৰিব।'

কাকুবালা আছিল। না, কিছু কৰিব নোৱাৰে। নোৱাৰে মানে নকৰে। কাৰণ যাকলি যে অফিচৰ পীৰাৰ বাহিৰত। 'পীৰাৰ ভিতৰত ঘূৰিলেহে আমি মোকলাব দিব?'—অফিচাৰে তাক এবাৰ চেলেক চালে।

'কোনোদিন আহে? মই যদি নিজকে মেট্ৰিক পাছ বুলি কৰ্ড কেতে কি আপুনি মোক প্ৰমোচন দি দিব?'

কাকুবালাৰ অকাট্য যুক্তি। তথাপি অফিচাৰে তাক আকৌ এবাৰ আকিবলৈ ক'লে।

'আপোনালোকে মোক কিয় ইমান খোঁচা দিছে? মই পীৰাৰ বাহিৰলৈ যাব নোৱাৰোঁ।'—এইবুলি কৈয়েই কাকুবালাজন তাৰ পৰা আঁতৰি গ'ল।

অফিচৰ মানুহবোৰে নিজৰ নিজৰ টেবুলত নবহি বাহিৰৰ বাগিচাত আহি একত্ৰিত হৈ ভাবন চিন্তা আৰম্ভ কৰিলে। সকলোৱে একমত— 'এনেকুৱা বিপদৰ মুহূৰ্তত কোনেনো কাম কৰিব পাৰে?'

সিদিনা ৰবাবাবুৰ লগত অফিচাৰৰ আলোচনা-বিলোচনা চলিয়ে থাকিল। অফিচাৰে নগৰপালিকাৰ বিৰুদ্ধে আদালতত মোকৰ্দমা চলোৱাৰ সপক্ষে মত দিলে। তেওঁৰ মতে কলম যাকলিৰ চিত্ৰৰ [illegible] পীৰাৰ নকৰি নগৰপালিকাই নিজৰ কৰিছে [illegible]

ৰবাবাবুৱে ক'লে—'আপুনিতো ভালেই কৰিছে। [illegible] যেতিয়ালৈকে মোকৰ্দমা চলি থাকিব, যাকলিৰ [illegible] থাকিব। তাৰ বাবে কি কৰা যায়?'

অফিচাৰৰ সম্মুখত আন এক সমস্যাই দেখা দিলে।

'আমি যাকলি উঠোৱাৰ বাবে টেণ্ডাৰ কল কৰিব [illegible]' অফিচাৰজনে আগ্ৰা এটা দেখুৱালে।

'কথাটো আপুনি ভালেই কৰিছে।'—ৰবাবাবুৱে ক'লে।

ৰবাবাবুৱে টেণ্ডাৰৰ সাৰ্থীয় কামবোৰ সোঁ কৰি [illegible] এখন কৰিলে। সেইকেইজন পেপাৰত টেণ্ডাৰৰ বিজ্ঞাপন [illegible] আদেশো দিলে।

কিন্তু কথা মতে কাম নহ'ল। আইনৰ সমস্যাই দেখা দিলে [illegible] একাউণ্টেণ্টে জনালে—'এনেধৰণৰ কামত অফিচৰ পইচা খৰচ [illegible] নাযায়।'

তাকে শুনি অফিচাৰৰ চিন্তা দুগুণে বাঢ়িল।

সেই সময়তে প্ৰাক্তন ইউনিয়নৰ নেতা এজনে আহি অফিচাৰক [illegible] যে যেতিয়ালৈকে কলম যাকলিৰ সমস্যাটোৰ কিবা [illegible] তেতিয়ালৈকে তেওঁলোকে অফিচত কাম-কাজ নকৰে।

অফিচাৰজনে ক'লে—'মোক ভাবিবলৈ সময় দিয়ক [illegible] দিয়ক।'

কিন্তু তেওঁৰ কথাষাৰ শুনাৰ ধৈৰ্য্য ইউনিয়নৰ নেতাৰ [illegible] নাছিল। ***

(অনুবাদক - বি.এইচ মহাবিদ্যাল

লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাৰ 'ধোঁৱাখোৱা' ঃ এটি আলোচনা

বিজয় ডেকা

চুটিগল্প উনবিংশ শতিকাৰ পাশ্চাত্য সাহিত্যৰ অৱদান। বিংশ শতিকাত ইয়ে বিশ্বজোৰা প্ৰসাৰতা লাভ কৰে। বৰ্তমান ই সাহিত্যৰ অতি জনপ্ৰিয় শাখা। সাহিত্যৰ এই জনপ্ৰিয় শাখাটো অসমীয়া সাহিত্যলৈ আহে 'জোনাকী' (১৮৮৯) আলোচনীৰ যোগেদি। জোনাকীৰ অন্যতম কাণ্ডাৰী লক্ষ্মীনাথ বেজবৰুৱাই জোনাকীতেই প্ৰথম অসমীয়া চুটিগল্পটো ৰচনা কৰে। অৱশ্যে বেজবৰুৱাৰ প্ৰথম চুটিগল্প প্ৰসংগত মত-বিৰোধ দেখা যায়। ড° নগেন শইকীয়াৰ মতে 'জোনাকী'ৰ চতুৰ্থ বছৰৰ (১৮৯২) চতুৰ্থ সংখ্যাত প্ৰকাশিত বেজবৰুৱাৰ 'সেউতী' নামৰ গল্পটোৱেই অসমীয়া ভাষাৰ প্ৰথম চুটিগল্প। তেওঁৰ 'সুৰভি' (১৯০৯), 'সাধুকথাৰ কুকি' (১৯১০), 'জোনবিৰি' (১৯১৩) আৰু মৃত্যুৰ পিছত প্ৰকাশিত 'কেহোঁকলি' নামৰ গল্প সংকলন কেইখনত মুঠতে সাতষষ্ঠিটা গল্প সন্নিবিষ্ট হৈছে। সংগ্ৰহিত গল্পসমূহে চুটিগল্পৰ সকলোবোৰ লক্ষণ প্ৰতিফলিত কৰা নাই। বেজবৰুৱাই নিজেই এইবোৰক চুটিগল্প বুলিও কোৱা নাই। ক'ৰবাত সাধু, উপাখ্যান নাইবা গল্পবুলিহে উল্লেখ কৰিছে। "পুথি কেইখনৰ আটাইবোৰ চুটিগল্প শাৰীত নপৰে। তেওঁৰ বহুতো গল্পত সাধুকথাৰ ৰূপটো প্ৰকট হৈ ৰৈছে। অসমত পুৰণি কালৰে পৰা প্ৰচলিত সাধুকথাবোৰ লিখি উলিয়াই বেজবৰুৱাই প্ৰকাশ কৰিছিল। গল্প লিখাৰ ক্ষেত্ৰত এই সাধুবোৰে তেওঁক প্ৰভাৱিত কৰিছিল"[১] যাৰ বাবেই ভালেমান গল্প সাধুকথাধৰ্মী হ'ল। কিন্তু চুটিগল্পৰ ৰূপ সম্পৰ্কে তেওঁৰ নিশ্চয় ধাৰণা আছিল। যাৰ কাৰণে 'ধোঁৱাখোৱা', 'ভদৰী', 'মুক্তি', 'পাতমুগী' আদিৰ নিচিনা চুটিগল্প অসমীয়া সাহিত্যই লাভ কৰিলে। তেওঁৰ 'সাধুকথাৰ কুকি', 'সুৰভি' আৰু 'জোনবিৰি'ত সৰহভাগ আধুনিক চুটিগল্প সন্নিবিষ্ট হৈছে। প্ৰাচীন সাধুবোৰ ৰূপ দিয়াৰ ক্ষেত্ৰতো বেজবৰুৱাৰ কথনভংগীৰ এটি বিশেষত্ব আছে। প্ৰাচীন সাধুতেই হওঁক বা আধুনিক চুটিগল্পতেই হওঁক ভংগীৰ এই বিশেষত্বৰ কাৰণে গল্পলেখক হিচাপে বেজবৰুৱাই অসম সাহিত্যত এখন বিশিষ্ট আসন অধিকাৰ কৰি আছে।"[২]

বেজবৰুৱাৰ 'সাধুকথাৰ কুকি' সংগ্ৰহত পচিশটা গল্প আছে। 'ধোঁৱাখোৱা' এই সংকলনৰ অন্যতম চুটিগল্প। বেজবৰুৱাৰ সৰহভাগ গল্পৰে চিত্ৰণ ঘটিছে উনবিংশ শতাব্দীৰ শেষাৰ্দ্ধৰ ভাঙনমুখী অন্তসাৰ শূন্য, অভিজাতবৰ্গৰ সকলোধৰণৰকামী নিজ স্বাৰ্থৰ শ্ৰেণী, ইংৰাজ শাসনৰ সুবিধাবাদী আহোম শ্ৰেণী, আৰু ঔপনিবেশিকতাৰ আৱৰ্তত নিমজ্জিত পতিতাৱস্থাৰ সমাজৰ বৰ্ণ আৰু ব্যৱহাৰৰ ফেটিত।" ধোঁৱাখোৱা গল্পটো এনে এখন ছবিৰে পূৰ্ণ। গল্পটোৰ প্ৰধান চৰিত্ৰ বিষয়ত এটা সৰু অনুচ্ছেদ বিষয়বস্তু পৰিস্থিতিলৈ আলফহৰী দিয়া হৈছে।

চুটিগল্পৰ আংগিক অনুসৰিয়ে গল্পটোৰ আকস্মিক আৰম্ভণি কৰা হৈছে। গল্পৰ মুখ্য চৰিত্ৰ গঙাৰামৰ আৰম্ভণিতে, গঙাৰামৰ ভাঙৰীয়াৰ চৰিত্ৰৰ এটি আভাস এই অনুচ্ছেদত পোৱা যায়। কাহিনীত এটি সাধাৰণ ঘটনাৰ কথা গঙাৰামৰ আৰু তেওঁৰ ঘৰৰ লোকৰ মাজী, পৰিস্থিতি পাৰিপাৰ্শ্বিক গঠন, কথা-বতৰা, বেশভূষা আদিৰ যি বৰ্ণনা দিছে তাত ব্যঙ্গ আৰু হাস্য লুকাই আছে।

"গঙাৰাম ভাঙৰীয়া কাছাৰীৰ পৰা আহি হাত-মুখ ধুই আগচোতালতে, হাত-ভৰি মাৰিয়া জোৰৰ দুৰী-পোলো-দুৰী-পেলীয়া ধুপাধুপ পাটো থৈ গধূলি বেলিকা জুহ লৈছে। ভাঙৰীয়াৰ হাত কলপ ধোঁৱাখোৱাৰী, তাৰি হাতী-দাঁতৰ চুঙা দিয়া কঠাল কাঠৰ খাৰে, তিনি তুলসী কাণবীয়া মলাই পোহৰাব লাগিছে।" এনে সময়তে ধঁপাত খাবৰ নিমিত্তে আমুকা পণ্ডিত আহি ওলাইছে-

"এনেতে, লৰালৰকৈ টিকনি জোকাৰি, আলোচনা বাহেৰে
সেই পৰা,
ধুলপাকৰ মুখখন ওঁঠ দুটা মিচিকিয়া হাঁহিৰে ভেঙনি-জোকনি
দুলালে
টানি, দুখীয়া কাণৰে খোৱা, পেটু ওলোৱা আলতলা চটি জোতাৰে
কটপ্-কটপ্ কৰে গোবোৰাত যাবি আমুকা পণ্ডিত ওলালহি।"

নাম নেকাঢ়ি আমুকা পণ্ডিত বুলি মতাৰ এটি টোকা লগতে দিছে। পণ্ডিতক যেনো কোনো লোকেই নাম কাঢ়ি নামাতে। তেওঁ বৰ কিৰ্পিন। "ইমান কিৰ্পিন যে এওঁৰ নাম কাঢ়িলে যেনো নাম কাঢ়োঁতাজনৰ সেইদিনা ভাত-চকৰ ভাগলৈ ভাল নাযায়।" কৃপণৰ নাম নকঢ়া জনবিশ্বাস আমাৰ সমাজত আছে। লোকে ধৰা গৰুৰ লোক সমাবেশত তিনি কৃপণৰ নাম লিখি পুঁতীয়া বান্ধি গৰুৰ ডিঙিত মাদুলি হিচাপে বান্ধি দিলে যেনো লোক মৰে। সেই ভয়তে লেখকেও নাম নাকাঢ়ি আমুকা বুলিয়ে উল্লেখ কৰিছে। এয়া বেজবৰুৱাৰ কথন ভংগীৰ বিশেষ বিশেষত্ব।

পণ্ডিতৰ আগমনত গঙাৰামে বেচ ফূৰ্তি পাইছে। ভিতৰত থকা বাতীয়া নামৰ লগুৱাজনক চিঞৰি চিঞৰি ধপাত এচিলিম যোগাৰ কৰি দিবলৈ কৈছে। পুতেক ৰামেশ্বৰক চিঞৰিছে। ৰামেশ্বৰ ক'লৈ গ'ল বাতীয়াকে চিঞৰি সুধিছে। বাতীয়াই কোৱামতে ৰামেশ্বৰ যেনো ফুৰিবলৈ ওলাই গৈছে। সন্ধিয়া কিয় ফুৰিবলৈ যাব, অভিভাৱকসুলভ চিন্তা কৰিছে গঙাৰামে। এই

সম্পৰ্কে পণ্ডিতে কিবা জানে নেকি সুধিছে। এনেতে ভিতৰৰ পৰা পটি লগোৱা জীয়েক মাহিৰীয়ে ওলাই আহি কৈছে -

" দেউতা, ককাইদেউৱে সিটো বয়ষলা নলিখৰ মুখত ধঁপাত খাইছে।" মহিৰীয়ে লগতে ইয়াকো ক'লে যে বাপেক আহ্বীলে যোৱাৰ পাছতে ৰামেশ্বৰ আৰু কাতীয়া দুয়ো মিলি ধুম ধঁপাত খায়।" এই কথা পণ্ডিতেও জানে বুলি ক'লে। সিহঁতৰ ধঁপাত খোৱাৰ চাটি দেখিলে পণ্ডিতকো হেনো ভয় লাগে। কথা শুনি গঙ্গাৰামৰ খং উঠিল -

" তহঁত এটায়ে মোক মৰিবাই মাৰিবৰ কাৰবাৰ কৰিছহঁক। যা যা পণ্ডিত, তাই এতিয়াই বৰহমৰবীক কথালা নলিয়ৰ মুখৰ পৰা ধৰি লৈ আহগৈ। কাতীয়া সোলামক ধৰ। ধৰ ! মোৰ হোকাত ধঁপাত খায় ! কি বিষম সাহ ! ই সোলামে মোৰ ল'ৰাটোক ধঁপাত খাবলৈ শিকালে ! খালে।" এনেদৰে নাটকীয় কথন শৈলীৰে গল্পটোৰ প্ৰথম অধ্যায়ৰ সামৰণি কৰা হৈছে।

দ্বিতীয় অধ্যায়ত পাওঁ যে, গঙ্গাৰাম ডাঙৰীয়াৰ ৰূপৰ ধোঁৱা খোৱাত ধঁপাত খোৱা আৰু পুতেক ৰামেশ্বৰক ধঁপাত খাবলৈ শিকোৱাৰ অপৰাধত পুৰণি লগুৱা কাতীয়াৰ "সিটিৰ হাল আৰু চাকৰি লগে-ভাগে গ'ল।" গল্পটোৰ উদ্দেশ্য এই অধ্যায়ত স্পষ্টকৈ ধৰা পৰিছে। গল্পকাৰৰ মতে ৰামেশ্বৰক ধঁপাত খাবলৈ শিকোৱা অপৰাধৰ যি দণ্ড কাতীয়াই পালে, তাতকৈয়ো বেছি অপৰাধ কৰিছে বাপেক গঙ্গাৰামে। গঙ্গাৰামৰ ধঁপাত খোৱা স্বভাৱটো পুতেক ৰামেশ্বৰে লোৱাটো লেখকৰ মতে তেনেই স্বাভাৱিক কথা।

"লোকৰ ঘাইকৈ মাক-বাপেকৰ আৰ্হি লোৱাটো ল'ৰাৰ স্বভাৱ। খিতাতে খং লগোৱা ৰাগীয়াল বস্তু, ধঁপতুৱা বাপেকৰ আৰ্হি আৰু কাতীয়া লগুৱাৰ কু-সংসৰ্গ, এই আটাইকেইটাই লগ লাগি ৰামেশ্বৰক ধঁপাত গোসাঁনীৰ আগত বলি দিলে।" আৰু এনেদৰেই যোৰহাট চহৰৰ চাৰিওফালে ৰামেশ্বৰৰ নাম বৰ ধঁপতুৱা হিচাপে ছাটি-ফুটি গ'ল।

গল্পটোৰ তৃতীয় অধ্যায়ত গঙ্গাৰামৰ মৃত্যুৰ পিছত ৰামেশ্বৰে উত্তৰাধিকাৰী সূত্ৰে লাভ কৰা সা-সম্পত্তিৰ এখন তালিকা দিয়া হৈছে। এই তালিকাত আছে - মাক আৰু ভনীয়েক, ঘৈণীয়েক, বাৰী-বস্তি, কিছু সুতীয়া ধাৰ আৰু বাপেকৰ ৰূপৰ ধোঁৱাখোৱাটো। কৰ্মৰ প্ৰতি উদাসীন, আলস্য জীৱনৰ প্ৰতি অত্যন্ত ৰামেশ্বৰে ৰূপৰ ধোঁৱাখোৱাটোলৈ "তেওঁৰ জীৱনৰ একমাত্ৰ ওখ আশা পৰিপূৰ্ণ কৰি, বৰখুটা-বৰচতিৰে পৈতৃক চ'ৰাঘৰটো সকলোৱে দেখা শুনাকৈ, ধুঁৱলি-কুঁৱলি কৰি থ'বলৈ ধৰিলে।"

ধোঁৱাখোৱাত মন মগজু অৰ্পন কৰি থাকোতেই ৰামেশ্বৰৰ সকলো পৈতৃক সম্পত্তি এপদ-এপদকৈ শেষ হোৱাৰ কথা কোৱা হৈছে গল্পৰ চতুৰ্থ অধ্যায়ত। বাপেকে দি থৈ যোৱা ধাৰৰ বোজা আৰু অকৰ্মন্য স্বভাৱৰ বাবেই যেন ৰামেশ্বৰৰ তেনে অৱস্থা হ'ল। আনকি তেওঁৰ প্ৰিয়, আভিজাত্যৰ প্ৰতীক ৰূপৰ ধোঁৱাখোৱাটোও বিক্ৰী হ'ল। ইয়াৰ বাবে কিন্তু তেওঁৰ দুখ নাই। 'হৰিয়েই দিছিল হৰিয়েই আকৌ হৰি নিলে" - গতিকে তেওঁৰ আপচোচ ক'ত? ৰূপৰ ধোঁৱাখোৱা গ'ল, তাৰ পিছদিনাই নাৰিকলৰ উকা ধোঁৱাখোৱা আহিল। তেওঁৰ চৰিত্ৰৰ পৰিবৰ্তন নহ'ল। ইয়াৰ বাবে "তেওঁৰ নিচিনা জ্ঞানীলোকৰ তাত বেজাৰৰ কাৰণ কি আছে? আগেয়ে তেওঁ ঘৰ-দুৱাৰ আদি নানা বিষয়ৰ ভাৱনা জালত পৰি আছিল, এতিয়া সেই জালৰ পৰা এৰাই আহি এক ধোঁৱাখোৱাৰ চিন্তাত ৰ'লহি।" ৰামেশ্বৰৰ মাক, ভনীয়েক, ঘৈণীয়েক আদিও এই সংসাৰৰ পৰা আঁতৰি গ'ল। বিপদৰ বন্ধু এক ধোঁৱাখোৱাত বাহিৰে তেওঁৰ আৰু অন্য কোনো নাই।

পঞ্চম অধ্যায়ত, ৰামেশ্বৰ আৰু আমুকা পণ্ডিত [illegible] লগা-লগি হৈছে আকস্মিকভাৱে। পৰম্পৰাৰে দক্ষিণপটীয়া গোসাঁইৰ [illegible] যাবলৈ আহিছে পোৱাৰ, খোৱাৰ আশাত। ৰামেশ্বৰে হাঁতৰ [illegible] ধোঁৱাখোৱাটো দেখে। কোনো ইতস্ততবোধ নোকোৱাকৈ [illegible] বাপেকৰ লগত একেলগে ধঁপাতখোৱা পণ্ডিতক "ধঁপাত [illegible] নে?" বুলি সুধিছে ৰামেশ্বৰে। পণ্ডিতে উৎসাহেৰে কৈছে -

পণ্ডিত - কিয় নেখাম? দিয়া।

ৰামেশ্বৰ- এতিয়া আৰু তোমাৰ আগত মই তামানিৰ [illegible] নুলুকাওঁ। হিঃহিঃহিঃ মনত আছেনে?

পণ্ডিত-আছেতো। তুমি এতিয়া ডাঙৰৰ পাৰীলৈ 'আমোদ' [illegible] তুমি 'পোৱালি' আছিলা। হিঃহিঃহিঃ।

সাধাৰণতে ৰাগিয়াল বস্তু সেৱনত অসমীয়া সমাজ [illegible] ব্যৱধান ৰাখি চলা দেখা যায়। দুয়োৰে চাৰিত্ৰিক পতনৰ ইঙ্গিত [illegible] হাস্য-ব্যঙ্গৰে দেখুৱাই এই অধ্যায়ৰ সামৰণি মৰা হৈছে।

গল্পটোৰ ষষ্ঠ অধ্যায়ত ৰামেশ্বৰ আৰু আমুকা পণ্ডিত [illegible] শৰাধত কিমান দা-দক্ষিণা, কাপোৰ-কানি আদি পায়, সেই [illegible] দক্ষিণপাট সত্ৰলৈ গমন কৰাৰ বৰ্ণনাৰে আৰম্ভ কৰা হৈছে। [illegible] পিছত নাৱৰীয়াই সৌৱা দক্ষিণপাট পালোহি বুলি দেখুৱাই [illegible] নাৱৰ পৰাই সেৱা জনাব খোজোঁতেই হাতৰ ধোঁৱাখোৱাটো [illegible] পৰিল। ধোঁৱাখোৱা উদ্ধাৰৰ বাবে ৰামেশ্বৰে তৎক্ষণাত [illegible] দিলে। নাৱৰীয়াহঁত আৰু পণ্ডিতে কি কৰা কি কৰা বুলি [illegible] কানত নোসোমাল। ধোঁৱাখোৱাটো ধৰিবলৈ গৈ ৰামেশ্বৰে [illegible] কৰিলে।

বিয়লি পৰত নাওঁখন দক্ষিণপাট সত্ৰৰ ঘাট পালেহি [illegible] নামি ভাড়া দিবৰ সময়ত আমুকা পণ্ডিতে ক'লে -

"নাৱৰীয়া ককাইহঁত, এটা কথা, আদখিনি বাটলৈকে [illegible] ডাঙৰীয়া নাৱত আহিছিল ; সেই দেখি সেই ভোৰৰ বানি [illegible] কেৰেয়া তেওঁৰ গাত। মোৰ পৰা বাকী আদখিনিহে [illegible] গল্পকাৰে আৰম্ভণিতে পণ্ডিতৰ কিৰ্পিন চৰিত্ৰৰ ইঙ্গিত দি [illegible] কৃপনালি কিমান হৃদয়হীনতালৈ অৱনমিত হব পাৰে সেইটো [illegible] ব্যঙ্গৰে স্পষ্ট কৰিছে। একেলগে ধঁপাত খোৱা, সহযাত্ৰী [illegible] তালৈ কিন্তু পণ্ডিতৰ দুখ নাই। ইয়াৰ বিপৰীতে সামাজিকতাৰ [illegible] তল থাপৰ নাৱৰীয়াহঁতৰ মানৱতাৰ দিশটো লেখকে প্ৰকট কৰিছে [illegible]

"বাপুদেউ, আপুনি যাঁওক, আমাক একো দিব নালাগে [illegible] আমি এজন মানুহকে হেৰুৱালোঁ, ধনলৈ আমি চহকী নহওঁ।" [illegible] এনে কথাত কিৰ্পিন পণ্ডিতে ভালেই পালে। নাৱৰীয়াহঁতক [illegible] নাৱৰ পৰা নামিব খোজতে দেখে যে-

"জাঁজি এসোপাৰ মাজত লাগি থকা এটা ধোঁৱাখোৱা [illegible] চকু পৰিল। খাগৰি এডালেৰে হাকুটিয়াই পণ্ডিতে হোকাটো আনিলে [illegible] "ৰামেশ্বৰ ডাঙৰীয়াৰ সেই সংঘাতিক ধোঁৱাখোৱাটো।" এনে কৰি [illegible] গল্পটোৰ সামৰণি মৰা হৈছে। এনেদৰে "ধোঁৱাখোৱা গল্পৰ ৰামেশ্বৰ [illegible] ফোপোলা আৰু সৰ্বনশীয়া আভিজাত্যৰ মাজত বেজবৰুৱাই দেখুৱাইছে [illegible] আত্মনিৰ্ভৰশীলতা অথচ স্বাভাৱিক মনুষ্যত্বৰ পৰাজয়।"

ধোঁৱাখোৱা চৰিত্ৰ প্ৰধান গল্প। কিন্তু চৰিত্ৰৰ জটিলতা [illegible]

লেখিকা প্ৰতিফলিত নকৰাকৈয়ে গল্পটোত তথাকথিত সমাজৰ উচ্চ শ্ৰেণীৰ পুত্ৰ আৰু সামাজিক ভাৱে তলশ্ৰেণী চৰিত্ৰৰ মাজত প্ৰকাশ কৰিছে। আভিজাত্যৰ [illegible] গল্পটো বহু পৰিমাণে শিথিল। আহি সাধাৰণ ঘোঁৰাখোৱা এটিক বিষয়বস্তু হিচাপে লৈ এটা সামাজিক কু-অভ্যাসৰ পৰিণতি কিমান দুখজনক হ'ব পাৰে তাকে দেখুৱাইছে যেন গল্পটো ৰচনা কৰিছে। "কিন্তু মন কৰিবলগীয়া যে ঘোঁৰা-খোৱাটোৱেই গল্পটোৰ কেন্দ্ৰীয় ভাব প্ৰকাশ কৰাত এটা জীৱন্ত চৰিত্ৰৰ দৰে ভূমিকা পালন কৰিছে।"[৩] তদানীন্তন সমাজৰ প্ৰেম, তাত্ত্বিক বেজবৰুৱাই নীতিৰূপে চিত্ৰণ কৰি সামাজিক সংস্কাৰ [illegible]। গল্পটোত [illegible] আভিজাত্যৰ প্ৰতিনিধি। সামাজিকভাৱে আচাৰগত গল্পটোৱে কণ ঘোঁৰাখোৱাটো আভিজাত্যৰ প্ৰতীক বুলি গণ্য কৰে। কিন্তু এনে অভ্যাসৰ পুত্ৰ আভিজাত্যৰ বাপেকৰ [illegible] কৰ্মবিমুখ উত্তৰাধিকাৰীৰ সৃষ্টি কৰিবও পাৰে। গল্পটোত ধঁপাত খাই তেওঁৰ চকুৰ [illegible] বাবে [illegible]। তেওঁৰ ঘোঁৰাখোৱাৰ প্ৰাকৃত বাতীয়াই ধঁপাত খোৱাটো তেওঁৰ সমান হানিকাৰক বুলি ভাবে। ধঁপাতৰ কুফল গল্পটোত [illegible] বাবেই পুত্ৰক ধঁপাত খোৱাৰ অভ্যাস [illegible] ক্ষতি উঠিছে। কিন্তু তাৰ বাবে তেওঁ যে নিজেই অপৰাধী সেয়া তেওঁৰ বিচাৰত নাই। গল্পকাৰে স্পষ্টভাৱেই দেখুৱাইছে যে পুত্ৰক বাপেকৰ কু-অভ্যাসৰ মূল অপৰাধী বাপেক গল্পটোৱে।

"খাই জলখীয়া বাতীয়াও নহয়, [illegible] পুতেক বা আন লগৰ লগৰীয়া ধঁপাতুৱাইতো নহয়। [illegible] কাপোৰ [illegible], তুমিও গা পাতিছি দেখোন। কটা মুখৰ নকৈও নোৱাৰি। খাই জলখীয়া ডাক্তৰ পাওবি, ডাক্তৰ পাক, ডাক্তৰ গাবে আমাৰ ডাক্তৰীয়া [illegible] গল্পকাৰ।" এনে আত্মস্বীকাৰ [illegible] অভ্যাস সমাজৰ নহকলৰ নহৰক সেই আশা নিশ্চয় গল্পকাৰে কৰিছিল। বাপেকৰ কু-অভ্যাস উত্তৰাধিকাৰীৰূপে লাভ কৰি বাপেকৰ পৈতৃক [illegible] নোৱাৰিলে। তাৰ বাবে তেওঁৰ দুখ নাই। কিন্তু কণৰ ঘোঁৰাখোৱাটো হেৰুৱাই বাপেকৰ চকুলো টুকিছে। যেন বংশৰ ঐতিহ্য [illegible] গ'ল। এনে [illegible] আভিজাত্যক বেজবৰুৱাই তেওঁৰ "ভেমপুৰীয়া মৌজাদাৰ" নামৰ গল্পতো উলিয়াই দিছে। আন কেইবাটাও গল্পত, তদানীন্তন অসমীয়া সমাজৰ [illegible] আমোলা শ্ৰেণীৰ, নিজকে উচ্চ বংশজাত বুলি আত্মগৰ্বীসকলৰ নৈতিক চৰিত্ৰহীনতাক বেজবৰুৱাই নিজস্ব কথন ভংগীৰে সমালোচনা কৰিছে।

প্ৰসংগ টোকা :
১। উদয় দত্ত : চুটিগল্প, ষ্টুডেণ্টচ্‌ ষ্টোৰচ্‌, কলেজ হোষ্টেল ৰোড, গুৱাহাটী-১, নতুন সংস্কৰণ-১৯৯৫, পৃঃ১৬
২। ত্ৰৈলোক্য নাথ গোস্বামী : আধুনিক গল্প-সাহিত্য, বাণী প্ৰকাশ প্ৰাইভেট লিমিটেড, গুৱাহাটী-১, পঞ্চম প্ৰকাশ-২০০৬, পৃঃ ৯৫
৩। সত্যেন্দ্ৰনাথ শৰ্মা : অসমীয়া সাহিত্যৰ সমীক্ষাত্মক ইতিবৃত্ত, সৌমাৰ প্ৰকাশ, ৰিহাবাৰী, গুৱাহাটী-৮, নৱম সংস্কৰণ-২০০৬ জুন, পৃঃ৩৯২
৪। হীৰেন গোহাঁই : সাহিত্য আৰু চেতনা, লয়াৰ্ছ বুক ষ্টল, গুৱাহাটী-৮, দ্বিতীয় প্ৰকাশ, ১৯৯১, পৃঃ৯০
৫। প্ৰদ্যুম্ন কুমাৰ বৰুৱা : অসমীয়া চুটিগল্পৰ অধ্যয়ন, বনলতা, ডিব্ৰুগড়-১, প্ৰথম প্ৰকাশ, ১৯৯৫, পৃঃ৪২

....

(লেখক সহকাৰী অধ্যাপক, অসমীয়া বিভাগ, বৰভাগ মহাবিদ্যালয়)

।। কিছু বিক্ষিপ্ত চিন্তাৰে জীৱন ।।

জুনুমা দাস কলিতা

এক

অলপ নির্জনতাৰ স'তে

নিশাৰ পৃথিৱী । ক'তো সাৰ-সুৰ নাই । একেবাৰে নির্জন, ক্ষণিকৰ বাবে স্তব্ধ হৈ পৰা সময়ৰ অবিৰত যাত্ৰা.........। ফটফটীয়া জোনাক.........। সপোন এটাৰ হাতত হাত থৈ যিমান দূৰলৈ সম্ভৱ দৃষ্টি পোনাইছো.........। সম্মুখৰ পকী ৰাস্তাটো জোনাকৰ পোহৰত মুকুতা যেন জিলিকিছে.........। ভিতৰে আমাৰ মন আকাশত প্ৰেমৰ স্বচ্ছতা.........। কিমান স্বচ্ছ হ'লে আপোনজনৰ মনৰ আকাশ চুকি পোৱা যায় । কোনে জানে ক'ত কেতিয়া হৃদয়ৰ স্বচ্ছতা হেৰাই যায় । এক অচিন ঠিকনাত কাৰাৰুদ্ধ হৈ পৰে হৃদয়াকাশ । পৰিবেশে সলাব পাৰে নেকি আমাৰ মনৰ সুকোমল ভাৱনাবোৰক-ভিতৰে শিকায় মানৱতাৰ আদিপাঠ । জীৱন যুদ্ধৰ যাত্ৰাবোৰত স্থবিৰ হৈ পৰা আমাৰ মনোকাশ । ইমানেই আছিলনে তাৰ যাত্ৰাপথ ? অভিনয় আছিল নেকি আমাৰ হৃদয়ৰ ভাৱনাবোৰ । এনেদৰে অনাকাংক্ষিত মুহূৰ্তত যে পিষ্ট হৈ যায় জীৱনৰ অহংকাৰ.........

দুই

যৌৱনৰ মৌবনত

জীৱনৰ অহংকাৰ ক'ত ? যৌৱনত ? সৃষ্টিৰ মৌবনত ? সৃষ্টিৰ অপূৰ্ব সংগমস্থলী যৌৱন যেন এক ৰমণীয় অনুভৱ । 'মানুহ আচলতে জীৱনৰ কেইটামান অমৃতময় মুহূৰ্তৰ কাৰণেই বাচি থাকে । নহ'লে জীৱনৰ বাকী অজস্ৰ দিন-ৰাতি শুধু প্ৰাণ ধাৰণেৰে শুধু দিন যাপনেৰে গ্লানিৰ বাহিৰে আন একো নহয় ।' সঁচানে ? জীৱনৰ এই অমৃতময় পলবোৰক লৈয়ে চাগে যৌৱন ! যৌৱন কেৱল শৰীৰতেই নে ? মনৰ যৌৱন.........। সময়ৰ বাধা নমনা চঞ্চলা ছুৰিৰ দৰে মনৰ যৌৱন । সময়ৰ ... নাথাকে । সময়ৰ শিকলিৰে বন্ধা থাকে তাৰ উচ্ছ্বসিত ... বিদ্ৰোহ থাকে । কোনে জানো কৈছিল - গছৰ দৰে ... মেলিবলৈ আমাক প্ৰত্যেককে পৰিসৰ লাগে ।(Like a tree ... must find a place to grow and branch out.) ... জিভাৰি চিৰচিৰীয়া বিদ্ৰোহ ! কাৰ ওপৰত ? সময় সে ... এটা সেউজীয়া সপোনৰ স্বাৰ্থ সকলোৰে থাকে.........। ... মসৃণ পথৰ কেঁচাত পাৰ হ'ব পাৰিবনে ? কবিতাৰ ... জীৱন - যৌৱন বাস্তৱত ইমান মাদকতাবিহীন.........। ... মনবোৰৰ বাবে - য'ত মন আৰু বিবেকৰ সমান্তৰাল গতি ... হ'ব নোৱাৰাৰ দুখ.........। তথাপিও আশাৰ বৰ্ণময়তাৰ ...

'বাস্তৱৰ কাষৰ এইজাক ল'ৰা
জীৱনৰ বাটে বাটে ফুল ফুলাব,
ব্যাধিগ্ৰস্ত এই নগৰে এদিন
আকাশলৈ মুখ তুলি চাব ; আকাশ ...
দকৈ উশাহ লৈ ক'ব ; বতাহ ইমান ...

তিনি

আশাই জীৱন

আশা নকৰাটো মূৰ্খামী, আশা কৰাটো পাপ । (It is ... to hope..........Besides I believe it is a sin.) 'The ... man and the sea' ৰ নায়ক ছান্তিয়াগোৰ ভাষা এয়া । ... জীৱনৰ অৰ্থইবা ক'ত, তথাপিও আশাই যি যায় দুখৰ ... কৰে জীৱনৰ খলা-বমাবোৰ । যাৰ প্ৰত্যাশা আৰু বাস্তৱ ... নাথাকিলে আশাৰ অৰ্থই বা কি ? আশাই মোহ ... আমাক অন্ধ কৰি মৰিচীকাৰ সন্ধানত উদগ্ৰীৱ কৰি তোলে । ... যেনি ভাগৰি পৰা আমিবোৰ । হতাশাৰ একোটা বিজন ... কিয়নো -

'আশা ছলনাময়ী , কিন্তু ইয়েই সহজ পথেৰে
আমাক জীৱনৰ অন্তিমলৈ লৈ যায় ।' ...

আশাই জীৱন, আশাহীনতাই মৃত্যু । ... কৰি দিব পাৰে জীৱনৰ গৌৰৱ । আশা নাথাকে কাৰ । ... দৃষ্টিকোণেৰে আমি সৰ্বেই আশা কৰোঁ । ই কিমান ভুল, ... বিচাৰ্য নহয় আমাৰ বাবে । জীৱনৰ ওচৰত অধিক সৃষ্টি ... আমাক বেছি বাধে আৰু এই মায়াই সৃষ্টি কৰে দুখৰ ইতিহাস ... সমাজৰ পৰা আমি আশা কৰো বৰ্ণময়তাৰ । কিন্তু ... হয় জানো ? স্বাৰ্থপৰতাৰ বাধাৰৰী ছিডি আমি বিলীন হ'ব ... মায়াজালত । অভিযোগেৰে পূৰি পেলাও জীৱনক আৰু ... আমি । আত্ম - স্বাৰ্থৰ উৰ্দ্ধত থাকি উদ্‌যাপন কৰিব পাৰোনে জীৱন ... সাৰ্থকতা ক'ত থাকিল সেইহাৰ আপ্তবাক্যৰে 'জীৱন ... কৰিছো আমি আমাৰ জীৱনবোৰক । তথাপিও এই ... আমাক আকৰ্ষণ কৰি আহিছে জীয়াই থাকিবলৈ । ...

'Life may change but may ...
Hope may vanish but it can ...
'জীৱন সলনি হ'লেও নোহোৱা হৈ ...

আশা হেৰাই গ'লেও মৰহি নাযায়' ।

চাৰি

মৃত্যুৰ স'তে এপলক

মৰিবলৈ । আমি কিমানবাৰ মৃত্যুৰ শীতলতাৰ স'তে চিনাকি পাওঁ, আমি নিজেই নাজানো । শাৰীৰিক অৱক্ষয় মানেইতো মৃত্যু নহয়, মৃত্যু হয় আমাৰ বিশ্বাসৰ, আমাৰ আশাৰ মিলনবোৰৰ........ । এয়া মৃত্যু নহয়, এয়া অপমৃত্যু । বিশ্বাসবিহীন জীৱনৰ সাৰ্থকতা ক'ত ? কোনে ক'ব কেতিয়া কাৰ ওপৰত বিশ্বাসৰূপী আস্থা স্থাপন কৰিবলগা হয়, কেতিয়াবা এই আস্থা ধূলিস্যাৎ হৈ যায় আমি কোনেও নাজানো । বিশ্বাস শব্দটো এটা চকাহীন ৰথ । বিশ্বাসে চকাহীন ৰিক্সাকো পুৰাতে পোহৰ দেখে আৰু আস্থাৰ বাতি জ্বলাই যাব পাৰে । এই বিশ্বাসেই জীৱনক কৰি ৰাখে প্ৰতিটো সম্পৰ্কৰ গাঁথনি । কিন্তু বিশ্বাসকো কিমান বুজিলৈ ? মাত্ৰাধিক বিশ্বাসে বিপদ মাতে, বিশ্বাসবিহীনতাইও জীৱনটোৰ প্ৰতি বিতৃষ্ণাৰ সৃষ্টি কৰে । উভয়ৰে মাজত এক সহযোগিতাৰ অতীব প্ৰয়োজন । এই সহযোগিতা আমি কিমান বুজিলৈ অব্যাহত ৰাখিব পাৰো ? 'মানুহেই মানুহক অন্ধকাৰৰ পৰা পোহৰলৈ আনিব পাৰে, মানুহেই মানুহক নতুন জীৱন দান দিব পাৰে, পৃথিৱীত প্ৰেম আৰু মহানুভৱতাই এই কাম কৰিব পাৰে ।' বিশ্বাস অবিহনে এই কাম কেনেকৈ সম্ভৱ ?

পাঁচ

এন্ধাৰৰ পৰা পোহৰলৈ

এন্ধাৰৰ পৰা পোহৰলৈ, দুখৰ পৰা সুখলৈ..........কাৰনো হেঁপাহ নাথাকে ? কিন্তু হেঁপাহৰ লগত বাস্তৱৰ সম্পৰ্কনো কিমান ? বাস্তৱৰ কঠোৰতা আৰু হেঁপাহৰ যেন চিৰ দিনীয়া যুঁজ, এখন অমীমাংসিত যুঁজ ! এন্ধাৰে বেছি ৰাখে হেঁপাহক । মানুহৰ মানবীয়তাই এন্ধাৰৰ আৱৰণ ছিঙিব পাৰে । মানুহ হোৱাৰ গৌৰৱ আমি চিৰদিন ধৰি ৰাখিব পাৰোনে ? সংগ্ৰামী সত্তাৰ অন্তৰত আমি পাহৰি যাওঁ জীৱনৰ স্বকীয়তা ! আমাৰ ক্ষুদ্ৰ স্বাৰ্থৰ মাজত মানুহ হোৱাৰ আনন্দই বা ক'ত ? এই মানবীয়তাও কিন্তু একপক্ষীয় হ'লে হ'ব নোৱাৰে । উভয় পক্ষৰ মানবীয়তাই সম্পৰ্কৰ ভেটি মজবুত কৰে । মৰমৰ বিনিময়ত মৰম বিচৰাত কোনো দোষো থাকিব নোৱাৰে । অলপ মৰম, অলপ ভালপোৱাইহে জীৱন যৌৱন মহীয়ান কৰি ৰাখিব পাৰে । সাগৰ সদৃশ জীৱনটোত প্ৰিয়জনৰ সান্নিধ্যৰ স্মৃতিৰ বাহিৰে যুগমীয়া হৈ ৰয় ।

'Life is just like a sea
We move without an end-
Nothing stays with us,
What remains is,
Just the memories of some people,
Who touched us as waves'..........

দুখৰ পৰা সুখলৈ........ এই চিৰকালৰ যাত্ৰাৰ সহযাত্ৰী অনেক । আমি পোহৰ বিচাৰো, অথচ এন্ধাৰ সহিব নোৱাৰো । আমি সুখ বিচাৰো, অথচ দুখ সহিব নোৱাৰো । আমাৰ কল্পনা আৰু বাস্তৱৰ এই তফাৎ চিৰদিনীয়া । এই তফাৎ বিচাৰতেই আঁতৰি যাব, জীৱন বিচাৰতেই সাৰ্থক হ'ব ।

ছয়

জীৱন জীৱন বৰ অনুপম

এপলক জীৱনক ছুঁই চালো
কিনো পালো ?
হাঁহি নে চকুপানী ?

বিমুগ্ধ নয়নেৰে,
তৃষিত হৃদয়েৰে,
সমস্ত আকুলতাৰে,
আঁকি চালো জীৱনৰ জলছবি -

তথাপিও একেই শূন্যতা.........
পাই পাই হেৰুওৱাৰ দুখ ।।
একেই পূৰ্ণতা.........
হেৰুৱাই হেৰুৱাই পোৱাৰ সুখ ।।
একেই পূৰ্ণতা.........
হেৰুৱাই হেৰুৱাই পোৱাৰ সুখ ।।

কি নাম দি মাতিবা তুমি ?
শূন্যতা নে পূৰ্ণতা ?
যি নামেৰেই নামাতা কিয়
'জীৱন জীৱন বৰ অনুপম' ।

(লেখিকা- বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাক্তন ছাত্ৰী)

লাভ কৰিব কৰবীৰ কৃপাত্য মহত্বানি মকাৰি যা স কামান প্ৰাপ্যতাৰীষ্টাং দেবীলোকে মহীয়তে'। এই শাস্ত্ৰৰ ভক্তজনে আকৌ আটাহ পাৰি উঠিল, 'তেজৰ সকলি ফুল দিয়া... এটি পুষ্পপুষ্ট নিৰ্মাণ কৰি কামাখ্যা দেবীক অৰ্পণ কৰিলে পৃথিৱীৰ সকলো কামনা ভোগ কৰি মৃত্যুৰ পাছতো দেবীলোকত বাস কৰিব পাৰিব।...তন্ত্ৰ তন্ত্ৰ যোনিপীঠস্থ শাস্ত্ৰ যি শাস্ত্ৰৰ দ্বাৰা দেবী পূজা হয়, সেই শাস্ত্ৰই ফুলৰ মাহাত্ম্য প্ৰচাৰ কৰি গৈছে। তেজতকৈ ফুলৰ স্থান ওপৰত হৈছে।' (পৃষ্ঠা ১৫৩)

লেখিকা যুক্তিবাদী। শাস্ত্ৰতো যুক্তিয়েই মূল 'যুক্তিহীন বিচাৰেণে ধৰ্ম হানিঃ প্ৰজায়তে'। মানুহৰ আত্মকেন্দ্ৰিকতা আৰু সুবিধাবাদী মনোভাৱক লেখিকাই যুক্তিসহ উত্থাপন কৰিছে—'কুমাৰৰ আৰু পুৰুষৰ তেজ খাই দেবীয়ে দাৰ বছৰ তৃপ্তি লাভ কৰে। তন তন ম'হৰ তেজ খাই দেবীয়ে এশ বছৰ তৃপ্তি লাভ কৰে।'

ঃ ভক্তই দিয়া নিজৰ শৰীৰৰ তেজেৰে দেবীয়ে সহস্ৰ বছৰ তৃপ্তি লাভ কৰে। ভক্ত সকলৰ মাজত গুণ্ডগনি উঠিলঃ নিজৰ শৰীৰৰ তেজেৰে সহস্ৰ বছৰ ! তান্ত্ৰিকে আৰ্তনাদ কৰি উঠিল,

ঃ আহ, আওৰাই আহ। যদি সহস্ৰ বছৰ দেবীক তৃপ্ত ৰাখিব খোজা ভক্তইত আহ আহ আওৰাই আহ। আহ আহ। আওৰাই আহ।

কোনো আওৰাই নাহিল। আকৌ আটাহ পাৰি উঠিল কুৎসিৎ চেহেৰাৰ তান্ত্ৰিকে________নাই কোনো আওৰাই নাহিল। হঠাৎ তাত আহি উপস্থিত হ'ল মন্দিৰৰ ঠেকছিগা বাওনা। সি চিঞৰিবলৈ ধৰিলে,

ঃ 'ঐ বৌটাইত। চকুত ভজলুক দি আহিব নোখোজা জীৱক টানি টানি আনি বলি দিয় ? এখিয়ান নিজৰ তেজ দিয়া পস্থাকত পলাই পত্ৰঃ।' (পৃষ্ঠা ১০৮)।

অষ্টমীত হাজাৰ হাজাৰ ম'হ বলি দিয়া মহাৰাজ ৰুদ্ৰসিংহৰ অন্তিম পৰিণতি, তিনিটা ম'হ বলি দি মনঃ কামনা পূৰ্ণ কৰিব খোজা উত্তৰপাৰৰ মৌজাদাৰৰ পৰিণতি, ম'হ বলি দি বলিৰ কটা মাথাত তেলৰ চাকি জ্বলাই পুৰা এশ দিন এক ৰাতি দেবীৰ সন্মুখত থিয় হৈ থকা দৰজাৰ শুভ্ৰত সোনাৰীৰ পৰিণতি দেখুৱাই লেখিকাই বলি বিধানৰ অৰ্থহীনতাকে প্ৰতীয়মান কৰিব খুজিছে।

শক্তিশালী ভাষা উপন্যাসখনিৰ অন্যতম সম্পদ। আবেগ সঞ্চাৰী ভাষাই উপন্যাসখনিৰ বস্তুধৰ্মিতাক বাককৈয়ে স্পৰ্শ কৰি গৈছে। প্ৰতীক, চিত্ৰকল্পৰ সাৰ্থক প্ৰয়োগে উপন্যাসখনক কাব্যধৰ্মী কৰি তুলিছে। যাৰ বলে উপন্যাসখন সাধাৰণ 'ডকুমেণ্টৰী নভেল'ত নপৰি উচ্চস্তৰৰ সৃষ্টিশীল কলালৈ পৰ্যবসিত হৈছে। চিত্ৰকল্পবোৰে ভাষাত ব্যঞ্জনা সনাৰ উপৰিও বক্তব্য বিষয়কো যথাৰ্থভাৱে প্ৰকাশ কৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। বলি বিধানৰ বিভৎসতা প্ৰকাশ হৈছে এনেবোৰ চিত্ৰকল্পৰ জৰিয়তে ঃ

'মুণীয়ে নামি ব্ৰহ্মপুত্ৰলৈ চালে-সৌৱা সৌখিনিতে ব্ৰহ্মপুত্ৰই বলিকটা খড়গৰ ৰূপ ধাৰণ কৰি এটা বিচিত্ৰ ভঁজ লৈছে। উৰ্বশীৰ ওচৰত এটুকুৰা বালি পৰিছে। যেন বলিত যোৱা বগা পঠাৰ ছাল এখনহে কোনোবাই শুকুৱাবলৈ মেলি দিছে।' (পৃষ্ঠা ২৬)

• • • • •

'মাঘ মাহৰ পূৰ্ণিমাৰ দিনাই মূৰে-গায়ে কাপোৰ লৈ বৃদ্ধ বিপিন মুণীৰ হাতত ধৰি ডবৰী ব্ৰাউনে খুপি-খুপি নাৱৰ পৰা নামিল। মাঘৰ এই জোনাক ৰাতি দেবীপীঠে এক অন্য ৰূপ ধাৰণ কৰিছিল। ... কোনোবাই চুৰুকি দিছে দেবীয়ে বলিৰ তেজ গ্ৰহণ কৰা ... গুড়ি। গছে-পাতে সিঁচৰতি হৈ পৰি থকা যেন ... দেবীয়ে বলিৰ তেজ গ্ৰহণ কৰা ৰূপৰ পাত্ৰৰ গুড়ি আৰু ... বলিকটা খড়্গ এখনহে যেন পৰি আছে।' (পৃ.- ২৮)

চৰিত্ৰবোৰৰ অন্তৰ্জগতৰ ক্ৰিয়া প্ৰতিক্ৰিয়া বিশ্লেষণ কৰাৰ ক্ষেত্ৰতো চিত্ৰকল্পবোৰে পাঠকৰ সহায় কৰে। ছিন্নমস্তাৰ ... ব্ৰাউনৰ সম্পৰ্ক দুঁ পোহৰৰ মায়াজালত যেন দুলি আছে। এই সম্পৰ্ক আধ্যাত্মিক বা এক আত্মিক সম্পৰ্ক। কিন্তু শৰীৰৰ ভূমিকাক ... কৰিব নোৱাৰি। শাৰীৰিক মিলনৰ মাজেদিয়ে তেওঁলোকৰ সম্পৰ্ক উচ্চ আধ্যাত্মিক স্তৰলৈ গতি কৰিছে। লেখিকাই পোনপটীয়াকৈ ... কথা কৈ দিছি ৰহস্যৰ এক ধুৰলী কুঁৱলী পৰিৱেশৰহে সৃষ্টি কৰিছে ... নাই, এই জোনাক ৰাতি তাই খিৰিকি খুলিব নোৱাৰে। ... হৈ আছে। ৰহস্যতকা দেহেৰে উলঙ্গ হৈ আছে।'

পানীৰ পাত্ৰ আৰু ৰূপৰ পিলাচটোৰ ওচৰলৈ তাই উঠি ... পানী এগিলাছ বাকি ল'লে আৰু ঘোট, ঘোটকৈ খাই শেষ কৰিলে ... পোহাকবোৰে তাইৰ শৰীৰত পিপিৰ খাই ধৰিছিল।

তাইৰ তাম-বৰণীয়া চুলি মন্দিৰৰ চূড়াৰ সোণৰ কলচীৰ ... কান্ধৰ ওপৰত বাগৰি পৰিছিল। যেন কলচেহেৰে বাগৰি পৰিছে ...

মা। মা। মা। ছিন্নমস্তা

মা ছিন্নমস্তা..........উঠি যাব নেকি তেওঁৰ ...

• • • • •

তাৰ পিছত গছাৰ পৰা পঞ্চমুখী মাটিৰ চাকিটো তুলি ধৰি ... সন্মুখত দাঙি ধৰিলে। এইবাৰ তাইৰ মুখৰ তাম বৰণীয়া চুলি ... দৰে চকমকাই উঠিল। ...'ভিজিৰ মসৃণ ছালৰ পৰা গৈ এই পঞ্চমুখী ... চাকিৰ পোহৰ তাইৰ ভৰপূৰ স্তনৰ ওপৰত বৈ গ'ল। গভীৰ ... টৌৰ ওপৰত পোহৰৰ বীজল আভৰণ....।'

চিত্ৰকল্পবোৰ ইমান সুদক্ষভাৱে তেখেতে নিৰ্মাণ কৰিছে যে ... ধূসৰ হৈ থকা অতীত যুৱতীৰ এখিলা এখিলা পাত ভাঙৰ হৈ উঠি ... পাতৰ ফাঁকেৰে সৰকি অহা জোনাকৰ পোহৰত মানুহবোৰ চেহেৰা ... হৈ পৰিল। অদ্ভুত। অদ্ভুত ৰৰষুণৰ পিছৰ ফটফটীয়া জোনাক ... যেন উবুৰি হৈ পৰিছে কামাখ্যাৰ ভগ্নস্তূপ ভাঙি পৰা চিৰি ... তবোৰালে খণ্ড খণ্ড কৰি পেলোৱা কিন্নৰীসকলৰ মূৰ্তিবোৰত।'

প্ৰতীকধৰ্মিতাই চৰিত্ৰবোৰৰ আকৰ্ষণীয়তা গুণ বৃদ্ধি কৰিছে। ... যেন বলি দিবলৈ অনা অবোধ জীৱৰ প্ৰতীক। পূৰ্বাপৰ চলি অহা ... আগস্থান দি পিতাকে এই নৱ-যৌৱনা কিশোৰী জনীক এজন ... মানুহলৈ বিয়া দিব ওলাইছে। তাইৰ যৌৱনৰ ৰঙীণ স্বপ্নৰ ... দিয়া এই বিয়া আৰু ধৰ্মীয় সংস্কাৰৰ বশৱৰ্তী হৈ অবোধ জীৱক বলি ... মাজত একো পাৰ্থক্য নাই। দুয়োটাই বাকহীন। বস্তুধৰৰ ... তাই প্ৰতিবাদ কৰিছে সঁচা.. কিন্তু তাইৰ এই কণ্ঠ ৰুদ্ধ কৰি ... ৰক্ষণশীল সমাজখনৰ অদৃশ্য হাতোৰাই তাইক পৃথিৱীৰ পৰা আঁতৰাই ...

তাল-বেতাল নামৰ দুজন বাওনাৰ চৰিত্ৰই উপন্যাসখনত ... ভুমুকি মাৰিছে। নিৰ্যাতিত, শোষিত মানুহৰ প্ৰতীক ৰূপে এই দুটা ...

উপস্থাপন কৰাত লেখিকা সফল হৈছে। ধৰ্মৰ উমঠা নিচাই এজাম মানুহক অন্ধ কৰি ৰখাৰ বিপৰীতে সমাজত এনে কিছুমান মানুহো আছে যিবিলাকে ধৰ্মৰ সংকীৰ্ণ পৰিসৰৰ উৰ্দ্ধলৈ উঠি জীৱনৰ প্ৰকৃত সত্য অনুধাৱন কৰিব পাৰে। এনেকুৱা ব্যক্তি তথাকথিত ধৰ্মগুৰুসকলৰ দ্বাৰা প্ৰায়েই নিৰ্যাতিত হয়। দুল-বেৰাতে এইচাম মানুহকেই প্ৰতিনিধিত্ব কৰিছে। প্ৰকৃতাৰ্থত এই দুটা উপন্যাসখনৰ প্ৰতিবাদ, চৰিত্ৰ যেখলোকৰ বিদ্ৰূপ-বিয়াকাৰ পৰীক্ষাটো যেন যুগ যুগ ধৰি চলি অহা ধৰ্মীয় শোষণলৈ প্ৰতীকি উপস্থাপন।

উপন্যাসখনৰ এক লক্ষণীয় বিশেষত্ব হ'ল নাৰীকেন্দ্ৰিক মাতৃত্বৰ সফল প্ৰকাশ। কামাখ্যা দেৱীৰ পূজা মানেই হ'ল মাতৃৰ পূজা। যোনিপীঠ তন্ত্ৰৰ আছে কামৰূপৰ গৃহে গৃহে নাৰী পূজিতা হয়। তীৰ্থ অনুসৰি তাত ধৰ্ম, কামাখ্যাৰ মূল বিগ্ৰহ হৈছে যোনি। দুৰ্ভাগ্যজনক কথা এয়ে যে য'ত যোনিক পূজা কৰা হয়, তাতে নাৰীক দুৰ্ভাগ্যভাৱে অপমান কৰা হয়। লেখিকাই কৌশলেৰে এই কথা উপস্থাপন কৰিছে। বিধি বালাই পুষ্পিতা যৌৱনতেই পুষ্পিতা হোৱা বুলি প্ৰচাৰ হৈছে। সামন্তবাদী সমাজত নাৰীৰ এই স্বাভাৱিক প্ৰক্ৰিয়াটোক ভয়ংকৰ অপৰাধ বুলি গণ্য কৰা হয়। ইয়াৰ বাবে যমৰ যাতনা ভুগিছে বিধিবালাই। দেৱীৰ অম্বুবাচী তিনিদিন ঋতুমতী হ'লে পৰম পৱিত্ৰ গণ্য কৰা হয়, সেই স্থানতেই বিধিবালা বাবে বাবে অপমানিত হৈছে পুষ্পিতা হোৱা বুলি। পাণ্ডাৰ পত্নীসকলৰ শাৰীৰিক অৱস্থা 'সিহঁতৰ ঘৰুৱা কথা চামনি পৰিছে। ভুৱে কথা এই যাগে সিহঁতৰ হাতৰ ছাল বিক্ৰি কৰি ভুলিছে। এয়া যেন হাত মহৰ, সাপৰ মোচিতে, খৰা, জুলাম।'

নাৰীশক্তিক পূজা কৰা এই স্থানতেই তথাপি প্ৰাচীনৰ স্ত্ৰীসকল হাবিৰ বাবে এজাম ভক্ত লিপ্ত হৈছে। নাৰী ইয়াত মাত্ৰ বাসনা চৰিতাৰ্থ কৰাৰ এক আহিলাহে। যৰব চৰিত্ৰৰ মাজত বন্দী হৈ থকা নাৰীয়ে পুৰুষৰ সা-সুবিধাৰ নিমিত্তেই নিজৰ জীৱন বিসৰ্জন দিছে। নাৰীৰ অধিকাৰ এই স্থানত হাস্যস্পদ কথা মাত্ৰ-

'মাতৃক পিতী দেৱীৰ এই স্থানত নাৰীৰ অধিকাৰ ধূলিসাৎ হৈ গৈছে। যত যত, ইয়াতেই যুগে যুগে দেৱীয়ে বাস কৰে আৰু ইয়াতেই নাৰীৰ অধিকাৰ ধূলিসাৎ হৈ যায়।' (পৃষ্ঠা- ১২৯)

ইয়োৰ বাজাৰৰ পটভূমিত ৰচিত এই উপন্যাসখনত লোক সংস্কৃতিৰ উপাদানৰ বহুল প্ৰয়োগ পৰিলক্ষিত হয়। আঞ্চলিক উপন্যাসৰ একাধিক লক্ষণো ইয়াত বৰ্তমান।

'ছিন্নমস্তাৰ মানুহটো' মামণি ৰয়ছম গোস্বামীৰ এখন সাৰ্থক উপন্যাস। ধৰ্মীয় পৰম্পৰা কেন্দ্ৰিক ভাৰতীয়ত্বৰ উৰ্দ্ধত হ'ব লোৱাতে। যোৱসেনাকে কৈছিল-'মানুহৰ অন্তৰত এনে সময়তে দুটা সিদ্ধান্ত কাম কৰে। এটাই মানুহক আকৰ্ষণ কৰে দেৱতাৰ ফালে, আনটোৱে চয়তানৰ ফালে।' ধৰ্ম হওক অনুসন্ধ সুখ শান্তিৰ বিচাৰ, ই চয়তানৰ কাৰ্য্য সদৃশ। অহিংসাৰ ওপৰত প্ৰতিষ্ঠিত ধৰ্মহে প্ৰকৃত ধৰ্ম। উপন্যাসখনৰ ছত্ৰে ছত্ৰে এই সৰ্বকালীনতাই প্ৰতিফলিত হৈছে।

সহায়ক গ্ৰন্থপঞ্জী :-

১। Gait Edward, A History of Assam, Thacker spink & co. (1933). P. Ltd, 1967

২। গোস্বামী, মামণি ৰয়ছম: ছিন্নমস্তাৰ মানুহটো, চন্দ্ৰ প্ৰকাশ, গুৱাহাটী, তৃতীয় সংস্কৰণ, ২০১১

৩। গগৈ, লীলা: অসমৰ সংস্কৃতি, বনলতা, ৮ ম সংস্কৰণ, ২০১১

৪। বৰগোহাঞি, নবীন্দ্ৰ কুমাৰ: অসমৰ সাংস্কৃতিক ইতিহাস, নবীন পুস্তকালয়, যোৰহাট, প্ৰথম সংস্কৰণ, ১৯৮৯

৫। বৰ্মন, শিবনাথ: লোকসংস্কৃতিৰ উৎস, অসম প্ৰকাশন পৰিষদ, গুৱাহাটী, প্ৰথম প্ৰকাশ, ১৯৮২

*****

(লেখিকা- বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাক্তন ছাত্ৰী)

বিশিষ্ট সাহিত্যিক

ড° হৰিনাথ শৰ্মা দলৈৰ সৈতে অন্তৰংগ আলাপ

১৯০৬ ইং সনৰ অক্টোবৰ মাহৰ ১৫ তাৰিখৰ পৰা নবেম্বৰ মাহৰ ১৫ তাৰিখৰ কোনো এটা দিনত জন্ম গ্ৰহণ কৰা অসমৰ প্ৰখ্যাত সাহিত্যিক তথা বৰপেটা জিলা সাহিত্য সভাৰ সভাপতি, নলবাৰী জিলা সাহিত্য সভাৰ সভাপতি, নলবাৰী বঙ্গ সাহিত্যাচাৰ্য্য ড° হৰিনাথ শৰ্মাদলৈ দেৱৰ লগত ঘৰুৱা পৰিবেশত এটি অন্তৰংগ মুহূৰ্তত-

প্ৰশ্ন ১. : এগৰাকী প্ৰাচ্যতত্ত্ববিদ হিচাপে আপোনাৰ অৱদান চিৰস্মৰণীয়; এই ক্ষেত্ৰত আপোনাৰ প্ৰেৰণাৰ উৎস কি ?

উত্তৰ : দেশমাতৃৰ প্ৰতি থকা অসীম ভালপোৱাই মোৰ প্ৰেৰণাৰ উৎস। মই সাহিত্যিক পেঞ্চন পাইছো। মোৰ সকলো গ্ৰন্থতে অসম তথা ভাৰত বৰ্ষৰ কথা জড়িত হৈ আছে। সাত্বিক জীৱন-যাপনেও মোক প্ৰেৰণা প্ৰদান কৰে।

প্ৰশ্ন ২. : আপোনাৰ মহান বিদ্যায়তনিক সৃষ্টিৰাজিৰ এটি অভিলেখ আমাৰ নৱ প্ৰজন্মৰ বাবে দিব নেকি ?

উত্তৰ : বেদ, ৰামায়ণ, পুৰাণ এইবোৰ গ্ৰন্থ পঢ়ি ভালপাওঁ। পাশ্চাত্য সাহিত্যত অধ্যয়ন কৰো। ভাৰতীয় সংস্কৃতি মোৰ প্ৰিয়। সাংসাৰিক জীৱনত মই ভাৰতীয় সংস্কৃতিক অৱলম্বন কৰো। নৱ প্ৰজন্মই শিক্ষাৰ প্ৰতি অধিক গুৰুত্ব দিয়ক। মহান ব্যক্তিৰ পৰা প্ৰেৰণা গ্ৰহণ কৰক। মোৰ শিক্ষা জীৱনত মই কেইবা গৰাকীও ব্যক্তিৰ (মহান) পৰা প্ৰেৰণা লাভ কৰিছো। তেওঁলোক হ'ল–সাহিত্যিক ত্ৰৈলোক্যনাথ গোস্বামী, পণ্ডিত নাৰায়ণ দেৱমিশ্ৰ, ড° সাতকড়ি মুখাৰ্জি, ড° কান্তিচন্দ্ৰ পাণ্ডে, মোহনচন্দ্ৰ তালুকদাৰ,লক্ষ্মীকান্ত ত্ৰিপাঠী, আদি।

প্ৰশ্ন ৩. : ব্যক্তিগত ভাবে আপুনি এটি অতি সাত্বিক আৰু নৈতিক জীৱন যাপন কৰে। এই বাধ্য বাধকতাই আপোনাৰ সৃষ্টি কৰ্মত কিবা বাধাৰ সৃষ্টি কৰিছে নেকি ? এই দুয়োটা কৰ্ম আপুনি কিদৰে সন্তুলিত কৰিছে ?

উত্তৰ : সাত্বিক, নৈতিক জীৱন আৰু বাধ্যবাধকতাই মোৰ সৃষ্টিকৰ্মত কেতিয়াও বাধাৰ সৃষ্টি কৰা নাই। বৰং প্ৰেৰণাহে যোগাইছে ... চাকৰি জীৱনত মাত্ৰ দহ দিনহে মেডিকেল লিভ লৈছো।

প্ৰশ্ন ৪. : সাম্প্ৰতিক যুৱ উশৃংখলতা সম্পৰ্কে আপোনাৰ ... আজিৰ নৱপ্ৰজন্মৰ প্ৰতি আপোনাৰ বক্তব্য কি ?

উত্তৰ : কালৰ গতি, যুগৰ প্ৰভাৱ, পাশ্চাত্য প্ৰভাৱ, ... যুৱ সমাজক বাৰুকৈয়ে প্ৰভাবান্বিত কৰিছে। মানুহে সাধুভাবে ... জীৱন-যাপন কৰিলে, নৈতিকতাৰ প্ৰতি গভীৰ বিশ্বাস ৰাখিলে ... নিশ্চয় সুপথে পৰিচালিত কৰিব পৰা যাব। বৈষয়িক ... বস্তুবাদী কৰি তুলিছে। পচিমে শৈক্ষিক পৰিবেশৰ ... মাদক দ্ৰব্য সেৱন হৈছে নৈতিকতাৰ চৰম অৱক্ষয় ... মনৰ যোগান দিছে। গাঁৱে-ভূঞে মাদক দ্ৰব্য সুলভ কৰি তুলিছে ... ৰোধ কৰিলে নিশ্চয় যুৱউশৃংখলতা ৰোধ কৰিব পৰা যাব।

পৃথিৱীত পাৱলগীয়া বহুত ভাল বস্তু আছে। নৱ প্ৰজন্মক ... লাগিব। মোৰ এই ৮৭ বছৰ বয়সতো নিজে-ৰান্ধি বাঢ়ি খাই জীৱন ... খাদ্যৰ ক্ষেত্ৰত সংস্কাৰ জৰুৰী।

প্ৰশ্ন ৫. : দেশ আৰু সমাজৰ সাম্প্ৰতিক পৰিস্থিতিৰ বিষয়ে আপুনি ... ধৰণে ভাবে; এই ক্ষেত্ৰত আপোনাৰ ক'বলগীয়া কিবা ... ভাষা-সাহিত্যৰ চৰ্চা, গৱেষণা তথা ইয়াৰ ভৱিষ্যত সম্পৰ্কে আপোনাৰ ... কি ?

উত্তৰ : দেশ আৰু সমাজৰ সাম্প্ৰতিক পৰিস্থিতি সঁচাকৈয়ে চিন্তনীয় ... আমি আমাৰ মানসিকতা সলনি কৰিব লাগিব। পাশ্চাত্যমুখী হৈ ... আজি কালি বহুতো অভিভাৱকৰ সন্তানক ইংৰাজী কৰাৰ ... লাগিছে। কিন্তু এই অসমতে অসমীয়া মাধ্যমত পঢ়ি বহু গৰাকী ... হৈছে। কাৰ্যত ড° সূৰ্যকুমাৰ ভূঞাৰ সমকক্ষ কোনো হ'ব নোৱাৰে ... বাণীকান্ত কাকতি এগৰাকী ইংৰাজীৰ পণ্ডিত। ড° হীৰেন গোহাঁই, ড° ... প্ৰসাদ শৰ্মা, ড° শৈলেন ভৰালী আদি সকলো অসমীয়া মাধ্যমতে ... গ্ৰহণ কৰা, কিন্তু ইংৰাজীতো পণ্ডিত।

আজিৰ ল'ৰা-ছোৱালীয়ে নিজৰ ভাষা পঢ়িব নাজানে। মাতৃ ... প্ৰতি আন্তৰিকতা নাই। এইসকলৰ ভৱিষ্যৎ উজ্জ্বল নহয়। মই আজি ... আজিৰ সন্তানে এক, দুই বুলি ক'লে বুজি নাপায়। One, Two বুলি ... ক'ব লাগে।

ভাৰতীয় মানুহ তথা অসমীয়া মানুহৰ বাবে এই ব্যৱহাৰ অতি চিন্তা ... আমাৰ সমাজখন যেন লাহে লাহে অসমীয়া সংস্কৃতি, ভাৰতীয় সংস্কৃতিৰ ... পৰা আঁতৰি যাব ধৰিছে। অসমক পাশ্চাত্যৰ ভোগবাদী আদৰ্শই ... পোছাক-পৰিচ্ছদৰ ক্ষেত্ৰতো পাশ্চাত্যৰ প্ৰভাৱ অভাবনীয়। নিজৰ ... শিশুকেইবাকে বিদেশী ভাষাৰ শিক্ষা দি নিজক নিজৰ সংস্কৃতিৰ প্ৰতি ... ধাৰণা দিয়া হৈছে। বৰ বেয়া কথা, বৰ বেয়া কথা।

(সাক্ষাৎগ্ৰহণ- প্ৰশান্ত শৰ্মা, আলোচনী ...

****

যুগৰ সৈতে খাপ খাই চলিবলৈ কম্পিউটাৰ শিক্ষা

[illegible] ৰহমান

'আপোনাৰ আজিৰ দিনটো যদি যোৱাকালিৰ দিনতকৈ উন্নত নহয় তেন্তে আপুনি অধোমুখী'। এখন বিদ্যালয়ৰ প্ৰধান শিক্ষকৰ কাৰ্যালয়ত লিখা থকা এইশাৰী মহৎ লোকৰ বাণী আজিও মোৰ মনত আছে। অকল মইয়েই নহয় পৃথিৱীৰ প্ৰায় সকলো লোকেই চাগে এইশাৰী বচন শিৰগত কৰি আগবাঢ়ে। সেইবাবেই হয়তো পৃথিৱীখনৰ মানুহে অন্য গ্ৰহৰ সতে যোগাযোগ স্থাপনৰ দিশে আগবাঢ়িছে। অতীত বিমান বেয়া হলেও সমায় স্মৰণীয়, যাৰ বাবে ইয়াক কেতিয়াবা পুৰণিকলীয়া বুলি অভিহিত কৰিলেও মন পৰিলে চকুলো নিগৰে বা নষ্টালজিক হৈ পৰে। এডাল ৰছি দিনৰে এটা নিৰ্দিষ্ট বিন্দুৰ পৰা অনন্তলৈ অগ্ৰসৰ হয়, ঠিক তেনেদৰে এটা সভ্যতাও প্ৰতিদিন অনন্ত দিশত আগবাঢ়ে। প্ৰতিটো প্ৰজন্মক একোটা বিন্দু বুলি ধৰি লোৱা কৰা বৰ্ত্তিয়াল বৰ্ত্তি হৈ থাকিবলৈ দিব লাগিলে প্ৰতিটো প্ৰজন্ম সচেতন হ'ব লাগিব। অন্যথা এটা বিন্দু স্তব্ধ হৈ গ'লেও বৰ্ত্তিয়ে ইয়াৰ ধৰ্ম হেৰুৱাব আৰু পৰৱৰ্তী বিন্দুবোৰৰ বৰ্ত্তি সাজিবলৈ বৰ কষ্ট হ'ব। সাধাৰণতে এটা সময়ত প্ৰায় তিনিটা প্ৰজন্ম একেলগ হয় যদিও ইয়াৰ দুটা প্ৰজন্মহে সক্ৰিয় হৈ থাকে। সম্প্ৰতি বয়োজ্যেষ্ঠৰ ৰূপ লোৱা প্ৰজন্মটো যেতিয়া সক্ৰিয় ডেকা হৈ আছিল, তেতিয়া এখন চাইকেল থকাজন আছিল লোহোৰা লোকৰ ঈৰ্ষাৰ পাত্ৰ। এটা ট্ৰেন্‌জিষ্টৰ বা ৰেডিঅ' থকা পৰিয়ালটোক সেই সময়ত বিলাসী পৰিয়াল বুলি। তাৰ পিছত আহিল অনুৰূপ ধৰণে মটৰ, টিভি, ভি চি আৰ আদি। সম্প্ৰতি চলিছে বিভিন্ন ডিজাইনৰ বাইক, বিলাসী কাৰ, চেটেলাইট চেনেল যুক্ত দূৰদৰ্শন সেৱা, ম'বাইল আদি। ইতিমধ্যে বহুতো সামগ্ৰীৰ প্ৰচলন বন্ধ হৈ উঠনীয়া কাৰ, ছয় ঘণ্টাত গোটেই পৃথিৱী ভ্ৰমণ কৰিব পৰা গতিবেগ সম্পন্ন ৰেল আদিৰ আৱিৰ্ভাৱ হ'ল। সভ্যতাটোক যদি বৰ্ত্তি বুলি সমাজে মানি লয়, তেন্তে আমি পুৰণিক সাৱটি বহি থকাৰ সময় নাই। পুৰণিক মনত ৰাখক শ্ৰদ্ধা কৰক, সেইবুলি নতুনক আঁকোৱালি লোলোৱাকৈ নাথাকিব।

আজিৰ বিশ্বত কম্পিউটাৰ অবিহনে সভ্যতাৰ বৰ্ত্তিডালক বৰ্ত্তিৰ ধৰ্ম ৰখা অসম্ভৱ। আজি হাতৰ মুঠিত ল'বপৰা হৈছে বিশ্বখনও। দিনে এখন চিঠি বা এটা খবৰ পঠাই দিনৰ পিছত দিন ধৰি বৈ নাথাকি এক মিনিটৰ ভিতৰত ইণ্টাৰনেট যোগে সেয়া পঠিয়াব পাৰি তেন্তে বৈ থকাৰ যুক্তি নাই। আজিৰ যুগত বিভিন্ন চ'ছিয়েল নেটৱৰ্কযোগে খবৰতীয়া গতিত মনৰ ভাব আদান-প্ৰদান, ঘৰত বহি বজাৰ কৰা, ৰেল-বিমানৰ টিকট কৰা, নেট বেংকিং আদিয়ে সভ্যতা আগবাঢ়িছে। সেয়ে যুগৰ সতে খাপ খাই চলিবলৈ কম্পিউটাৰৰ ব্যৱহাৰ জনাটো অতি জৰুৰী। প্ৰথম-দ্বিতীয় বিশ্বৰ জনসাধাৰণ ইতিমধ্যে এই দিশত আগবাঢ়িছে যদিও ভাৰতৰ দৰে উন্নয়নশীল দেশ আজিৰ তাৰিখতো যথেষ্ট পিছপৰি আছে। বিভিন্ন চৰকাৰী অনুষ্ঠান-প্ৰতিষ্ঠানে সম্প্ৰতি কম্পিউটাৰ শিক্ষাক পাঠ্যক্ৰমত অন্তৰ্ভুক্ত কৰি দেশৰ জনসাধাৰণক প্ৰতিযোগিতাৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰি তুলিবলৈ প্ৰচেষ্টা চলাইছে যদিও সেয়া পৰ্যাপ্ত পৰিমাণৰ নহয় বুলি অনুমান কৰি বিভিন্ন চহৰ-নগৰ, মফচলীয়া অঞ্চল বা গ্ৰাম্যাঞ্চলত বহু সংখ্যক ব্যক্তিগত খণ্ডৰ কম্পিউটাৰ প্ৰশিক্ষণ কেন্দ্ৰ গঢ়ি উঠিছে। ৰাজ্যৰ বহু ঠাইত বিভিন্ন কম্পিউটাৰ প্ৰশিক্ষণ কেন্দ্ৰ গঢ়ি উঠি ইতিমধ্যে জনসাধাৰণক কম্পিউটাৰ শিক্ষা গ্ৰহণৰ সুবিধা কৰি দিছে। ব্যৱসায়ক গৌণ কৰি প্ৰতিটো প্ৰজন্মক প্ৰকৃত গুণগত শিক্ষাৰে শিক্ষিত কৰাই এইসমূহ অনুষ্ঠান সমূহৰ মুখ্য উদ্দেশ্য বুলি আমি ভাবোঁ।

******

(লেখক- বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাক্তন ছাত্ৰ)

নাৰী—যাৰ অবিহনে সৃষ্টি আধৰুৱা

আব্দুল মুত্তালিব

নাৰী মাত্ৰ দুটা বৰ্ণৰে যোগ কৰি সজোৱা এটা অতি সহজ শব্দ। সহজ ভাবে উচ্চাৰণ কৰিব পৰা এই শব্দটো যেতিয়া গভীৰভাৱে চিন্তা নকৰিলে বিশেষ গুৰুত্বপূৰ্ণ যেন নালাগে। উঠোতে-বহোতে, খাওঁতে-শোওঁতে অতি সাধাৰণ ভাবে উচ্চাৰণ কৰা এই শব্দটো কিন্তু অতি তাৎপৰ্যপূৰ্ণ। য'ত লুকাই আছে সৃষ্টিৰ ৰহস্য। য'ত নিহিত হৈ আছে সফলতা-বিফলতাৰ চাবি কাঠি। নাৰীয়ে সমাজক কেতিয়াবা আদৰ স্নেহ দিছে কন্যাৰ ৰূপত, প্ৰেম দিছে প্ৰেয়সীৰ ৰূপত, উৎসাহ দিছে বান্ধৱীৰ ৰূপত, জীৱন সংগ্ৰামত সহযোগ কৰিছে পত্নীৰ ৰূপত, আদৰ কৰিছে পেহী-খাৰী-জেঠাই-মাহী-খুৰীৰ ৰূপত, শৈশৱ-কৈশোৰত সাধু শুনাই পৰীৰ দেশলৈ নিছে আইতাৰ ৰূপত আৰু এই পৃথিৱীখনৰ সতে পৰিচয় কৰাই দি প্ৰতিটো খোজতে বল যোগাইছে মাতৃৰ ৰূপত। মুঠতে মানৱ সমাজক প্ৰতিটো খোজতেই নাৰীয়ে কিবা নহয় কিবা এটা দিছে।

কথাবোৰ হয়তো এইখিনিলৈকে লিখনিটো আগুৱাইছে। ইয়াত নাৰীক বহু ওপৰলৈ উঠাই দিয়া হৈছে বা প্ৰশংসা কৰা হৈছে। নাৰীয়ে বহু কিবা কিবি দিয়া বোলা কথাখিনিৰ সতে কোনোবাই হয়তো সংযোজন কৰিব যে- নাৰীয়েই বহুতক প্ৰতাৰণা কৰিছে, ঘৃণা কৰিছে, আসেকবিছে, দুৰ্নীতি পৰায়ণ কৰিছে বা তিল তিলকৈ মৃত্যুৰ মুখলৈ ঠেলি দিছে। হয়, সেই সকলৰ কথাটোও অমূলক নহয়, নাৰীয়ে বহুতৰ জীৱনলৈ সৰ্বনাশো মাতি আনিছে। কিন্তু কোন সেই সকল, যি সকলৰ জীৱনলৈ নাৰীয়ে বিপৰ্যয় নমাই আনিছে। চিন্তা কৰিব পাৰিছেনে সেই সকল লোকক, যিসকলে নাৰীৰ এই প্ৰশংসা শুনিলে ঘৃণাৰ বিচাৰে। ভালদৰে চিন্তা কৰি চাইছেনে নাৰীৰ বাবে জীৱন বিষাক্ত হৈ পৰা এই সকল কিমান নিকা চৰিত্ৰৰ লোক? সময় আহিছে চিন্তা কৰক, নাৰীক ভোগৰ সামগ্ৰী বনাব বিচৰা এনেকুৱা লোকে বহু ক্ষেত্ৰত নিজেই হৈ পৰে বেডমিণ্টনৰ চাটলটোৰ দৰে। দুই কাষৰ পৰা চাট-চাট কোবাইছে, পাখি ভাঙিছে আৰু পোনে পোনে ভাঙিছিন। সমাজ শয্যা সংগী সজাব বিচৰা এচামে হয়তো নাৰীৰ আন ৰূপ সমূহ কেতিয়াও দেখা নাপায়। যাৰ বাবে সেই সকলে নাৰীক সঙ্গীয়া বস্তু বুলি জ্ঞান কৰে।

জীৱনত কেৱল দুখ, লাঞ্চনা, বঞ্চনা আদি সহ্য কৰি নীৰৱে থকা নাৰী বহু আছে। তথাপি এশ টকা ঠগি দিয়া নাৰীও কিছু আছে, যিটো সংখ্যাত অতি তাকৰ। যদি কোনোবা এজনী নাৰীৰ ব্যতিক্ৰম দেখি সমগ্ৰ নাৰী জাতিটোক জগৰীয়া কৰিব বিচাৰিছে তেন্তে আমি ক'ম-'পৃথিৱীখন অতি বৃহৎ য'ত মানৱ জাতিৰ প্ৰায় আধা সংখ্যকেই নাৰী'। মুঠ কথা নাৰীয়ে যিখিনি নিছে তাতকৈ বহু বেছি দিছে। নাৰীৰ বিয়োগাত্মক দিশটো যদি এক পাল্লাত দি আন পাল্লাত যোগাত্মক দিশটো দিয়া হয় তেন্তে যোগাত্মকৰ পাল্লাখন মাটিত লাগি যাব আৰু বিয়োগাত্মক খিনি কৰবাত উফৰি পৰিব।

নাৰীয়ে আমাক বহুত কিবা-কিবি দিছে, কিন্তু আমি নাৰীক কি দিছোঁ? চিটি বাহত ৩০ শতাংশ আসনৰ সংৰক্ষণ, নাৰীয়ে বাৰু বিচাৰে কি? তেওঁলোকে আমাৰ কলিজাখনৰ এফাল বিচাৰে সে দুখ ... ভাল বিচাৰে? যিটো আমি কেতিয়াও দিব নোৱাৰো। ... কাৰো অমংগল, লাগিলে তেওঁ আত্মীয়ই হওঁক বা আনই ... এজন অভিলাষী মানুহৰ মৃত্যুতো দুটোপাল চকুলো টুকিব ... নাৰীয়ে।

আজিৰ সমাজত নাৰী সততে লাঞ্চিত, বঞ্চিত হ'ব ... ধৰ্ষণ, হত্যা আদিৰ সংখ্যা বাঢ়ি যাব ধৰিছে। এইবিলাক কথা ... ঘটনা ঘটিছে কাৰ দোষত? কোৱা বাহুল্য যে প্ৰতিটো ঘটনাৰ ... হত্যাতে পুৰুষৰ হাত আছে। তেন্তে কাক দুষিব? কিছুমানে ... নাৰীকে দুষিব বিচাৰিব। কিয়নো বৰ্তমান বাটে-ঘাটে ... নাৰীকীয়া হৈ ঘুৰি ফুৰিব ধৰিছে। আধুনিকতাৰ নামত আদিমতাক ... লৈছে। আদিম কালত মানুহে জ্ঞান বুদ্ধিৰ অভাৱত বস্ত্ৰ ... নোৱাৰি নাঙঠ হৈ ঘুৰিছিল, কিন্তু এতিয়া সকলো থকা সত্ত্বেও ... জিনচ, টপ পিন্ধি কোনোবা নাৰী ওলালে লোকে কি বুলি ভাবিব ... বহিলে ওপৰৰ পৰা দুই নিতম্বৰ বিভাজনস্থল দেখা যায় ... হাত ওপৰ কৰি খিং দিয়া নাভিটো প্ৰদৰ্শন কৰিলে সেয়া আধুনি... নামত আদিমতা বুলি সকলে জানো? কেতিয়াবা কোনোবাই ... লাগে যেন সেয়া কচাইখানাত ছাগল একধাৰি বিক্ৰীৰ বাবে ... ঝুলাইছে।

আজি টেলিভিজনৰ কোনো অনুষ্ঠানে চাব নোৱাৰি ... উৎপাতত আৰু বিজ্ঞাপন চাব নোৱাৰি নগ্নতাৰ উৎপাতত। ... বিজ্ঞাপনতো নাৰীয়ে ভাগ লৈছে, যাৰ বাবে বিজ্ঞাপন প্ৰেৰণ ... কথা হৈছে। শৰীৰৰ অপ্ৰয়োজনীয় অংশত কাপোৰ পিন্ধি প্ৰয়োজনীয় ... উদঙাই লৈ বিজ্ঞাপনত ভাগ লৈছে চুলিৰ বান্ধ যেনে, ... বা কোনোবা ম'বাইলৰ, তত নগ্নতাৰ স্থানেই থাকিব নালাগিছিল। প্ৰশ্ন হল এই নগ্নতা কাৰ বাবে? নাৰীক নগ্ন বা অৰ্ধনগ্ন ৰূপ ... পছন্দ কৰে? নিশ্চিত ভাবে বিপৰীত লিংগই অৰ্থাৎ পুৰুষে। ... কোনোবাই ক'ব বিচাৰিব যে নাৰীৰ এই নগ্নতা বা অৰ্ধনগ্নতা ... চাব বিচাৰে। হয়, তেওঁলোকৰ বক্তব্যও অমূলক নহয়। ... বিচাৰে এগৰাকী সুন্দৰী নাৰীৰ মুখমণ্ডল কেনেকুৱা, কঁকাল ... দুই নিতম্ব বা উৰিখকা চুলিটাৰি। কিন্তু কিয়? এই কিয়ৰ উত্তৰ ... জানেনে? ক'ব পাৰি নাৰীৰ নগ্ন বা অৰ্ধনগ্ন শৰীৰ চাব বিচৰা ... পুৰুষৰ বাবেহে সেয়া প্ৰত্যক্ষ কৰিব বিচাৰে।

ইয়াতে উদাহৰণ হিচাপে এখন বোলছবি বা দূৰদৰ্শনৰ ... কথাই ক'ব পাৰি। এটা দৃশ্যত এটা পুৰুষ চৰিত্ৰই কোট-টাই পিন্ধি ... শৰীৰৰ সভ্যতাৰে ঢাকি ৰখাৰ বিপৰীতে বহুক্ষেত্ৰত নাৰী চৰি... অৰ্ধনগ্ন হৈ ভুমুকি মাৰে। এটা নৃত্যত পুৰুষ চৰিত্ৰই জিনচ পেণ্ট ... পিন্ধি নিজৰ শৰীৰ সুন্দৰ ৰূপে ঢাকি নাচিছে আৰু নাৰী চৰিত্ৰই ... অংশত কাপোৰ পিন্ধি, প্ৰয়োজনীয় অংশ উদঙাই কঁকাল ঘূৰাই ... বাৰু এই বৈসাদৃশ্য? নাৰী কেৱল উপভোগৰেই সামগ্ৰী নেকি? ... অবিহনে সৃষ্টি আধৰুৱা, সেই নাৰীৰ ইমান পতন কিয়? এটা কথা ... যদি নাৰীয়ে নিজৰ সত্তা বা নাৰীৰ খিনি নিজে বিসৰ্জন নিদিয়ে ... পৃথিৱীৰ কাৰো হাতত সেই খিনি কাঢ়ি নিয়াৰ ক্ষমতা নাই।***

(লেখক-বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাক...

মামণি ৰয়ছম গোস্বামীৰ গল্পত নাৰী মনঃস্তত্ত্ব 'সংস্কাৰ' গল্পৰ আধাৰত

চন্দনা দাস

প্ৰস্তাৱনা :-

যুঁৱলিৰ যুগৰ, বিৰল প্ৰতিভাৰ অধিকাৰী মামণি ৰয়ছম গোস্বামী অসমীয়া সাহিত্য আকাশৰ এক উজ্জ্বল নক্ষত্ৰ। দুটা যুগৰ সন্ধিক্ষণত জন্ম গ্ৰহণ কৰা অসমীয়া সাহিত্যৰ প্ৰতিষ্ঠিত লেখিকা মামণি ৰয়ছম গোস্বামীয়ে চল্লিশ দশকটোৰেপৰা সমসাময়িক সাহিত্য সাধনাত ব্ৰতী হৈ অসমীয়া সাহিত্যৰ যুগজয়ী ঔপন্যাসিক হিচাপে এখন সুউচ্চ আসন দখল কৰাৰ লগতে চুটিগল্পৰ ক্ষিত্ৰতো দক্ষতা প্ৰদৰ্শন কৰিছে। তেওঁৰ প্ৰকাশিত গল্প সংকলন কেইখন হৈছে– 'চিনাকি মৰম' (১৯৬২), 'কইনা' (১৯৬৬), 'হৃদয় এক নদীৰ নাম' (১৯৮৯), 'মামণি ৰয়ছম গোস্বামীৰ প্ৰিয় গল্প' (১৯৯৮) আৰু 'নিৰ্বাচিত গল্প' (১৯৯৮)। মানুহ, সমাজ, পৰিৱেশৰ বৈচিত্ৰ্যময় ৰূপ ছবি তেওঁৰ গল্পত পৰিস্ফুট হোৱা দেখা যায়। বিশেষকৈ গভীৰ জীৱনবোধ, মানৱতাবাদ আৰু নাৰী মনস্তত্ত্বৰ প্ৰকাশ তেওঁৰ গল্পৰ অন্যতম বিশেষত্ব। তেওঁৰ প্ৰত্যেক গল্পতেই নৰ-নাৰীৰ মনৰ অতি ভিতৰত গোপন বাৰ্তা কিছুমান প্ৰকাশিত হৈছে। বিভিন্ন প্ৰান্তৰ বিচিত্ৰ অভিজ্ঞতাৰে বিভিন্ন পটভূমিত ৰচিত গল্পসমূহৰ গুণগত ঐশ্বৰ্যৰ বাবে অসমীয়া চুটিগল্পৰ জগতত মামণি ৰয়ছম গোস্বামীয়ে এক বিশেষ আসন দখল কৰিছে।

মামণি ৰয়ছম গোস্বামীৰ দ্বাৰা ৰচিত সাৰ্থক গল্পসমূহৰ ভিতৰত 'সংস্কাৰ' এটা উল্লেখযোগ্য চুটিগল্প। 'সংস্কাৰ' গল্পটি অসমৰ পটভূমিত ৰচিত। হিন্দু সমাজৰ বিশেষকৈ অসমৰ জাতি-বৰ্ণ বৈষম্যৰ অন্তৰালত থকা পৰম্পৰাগত সংস্কাৰ আৰু ৰীতি-নীতিৰ ওপৰত কুঠাৰাঘাত কৰি এটি অতি স্পৰ্শকাতৰ বিষয় গল্পকাৰে এই গল্পটিৰ মাজেৰে নিৰ্ভীকভাৱে তুলি ধৰিব বিচাৰিছে। মামণি ৰয়ছম গোস্বামীৰ 'সংস্কাৰ' এটি নৰ-নাৰীৰ মনস্তত্ত্ব প্ৰকাশক গল্প। এই গল্পটোত নৰ-নাৰীৰ প্ৰেমৰ বিবিধ অনুভূতি আৰু বিবিধ উদ্দেশ্যৰ ব্যাখ্যা আগবঢ়োৱা হৈছে। সংস্কাৰ গল্পটোত সমাজৰ এলাহুকলীয়া পুৰাতন কুসংস্কাৰ আৰু এই কুসংস্কাৰৰ পৰিণতিত বিশেষকৈ নাৰী জীৱনে কিদৰে যন্ত্ৰণা তথা বেদনাৰ বোজা বহন কৰিব লগা হয় সেই বিষয়ে অতি মৰ্মস্পৰ্শীৰূপত দাঙি ধৰিছে।

'সংস্কাৰ' গল্পৰ বিষয়বস্তু :-

'সংস্কাৰ' গল্পটোৰ বিষয়বস্তু অগতানুগতিক। গল্পটোৰ মূল বিষয়বস্তু এক বিধবা ব্ৰাহ্মণ যুৱতীৰ কাহিনীক কেন্দ্ৰ কৰি গঢ় লৈ উঠিছে। বিধবা ব্ৰাহ্মণ যুৱতী দময়ন্তীৰ পৰম্পৰাগত ধ্যান-ধাৰণা, বিশ্বাসৰ প্ৰতি গভীৰ অন্ধ আনুগত্য, আৰ্থিক দৈন্যতা আৰু জৈৱিক ক্ষুধা আৰু পীতাম্বৰ মহাজনৰ সন্তান লাভৰ উগ্ৰ হেঁপাহ–গল্পটোৰ মূল উপজীব্য। পেটৰ দায়ত বিধবা ব্ৰাহ্মণ যুৱতী দময়ন্তীয়ে সামাজিক পৰম্পৰাৰ ৰেখা অতিক্ৰম কৰি শৰীৰটোক লৈ বেহা আৰম্ভ কৰিছিল। দুজনীকৈ ছোৱালীৰ বোজা আৰু নিজৰ পেটৰ ক্ষুধা নিবাৰণ কৰাৰ বাবে ধৰ্ম, জাতিৰ মৰ্যাদা ভংগ কৰি পৰপুৰুষৰ লগত দৈহিক সম্পৰ্ক স্থাপন কৰিছে। দময়ন্তীয়ে নিজৰ [illegible] কৰিছে। এনেদৰে এটিন [illegible] মহাজনৰ বিশ্বাস হ'ল যে তেওঁৰ বংশ ৰক্ষা হ'ব। এটিন [illegible] দুখ আৰু কল্পনাৰ [illegible] কৰিছিল। [illegible] দেখিলে নিজৰ সন্তানৰ শৈশৱ, কৈশোৰ, যৌৱন এক জীৱন্ত ৰূপত। দুৰ্ভাগ্যবশতঃ [illegible] পাছত মহাজনে জনা পাৰে যে দময়ন্তীয়ে তেওঁৰ সন্তানৰ ভ্ৰূণ নষ্ট কৰিছে। এই কথা শুনি তেওঁ বলিয়াৰ দৰে [illegible] কৰিলে এটা মানসিক [illegible]। [illegible] এনেদৰে হৈ শোকত আকুল হৈ মহাজনে নিজৰ [illegible] দিয়ে। এনেদৰে গল্পকাৰে 'সংস্কাৰ' গল্পটিৰ কেন্দ্ৰত অৱস্থিত পীতাম্বৰ আৰু দময়ন্তীৰ কেন্দ্ৰ কৰিয়েই গঢ়ি তুলিছে। চৰিত্ৰৰ মানসিকতা, জীৱনৰ যন্ত্ৰণা, বেদনা আৰু সমাজৰ অধঃপতিত দৃশ্যৰ স্পষ্ট আৰু সুন্দৰ ৰূপায়ণে গল্পটোক এক বিশেষ মৰ্যাদা প্ৰদান কৰিছে।

'সংস্কাৰ' গল্পত নাৰী মনস্তত্ত্বৰ প্ৰকাশ :-

চুটিগল্পৰ কলা-কৌশলৰ এটা প্ৰধান বৈশিষ্ট্য হৈছে চৰিত্ৰৰ মনস্তত্ত্ব বিশ্লেষণ। চুটিগল্পৰ মাজেৰে মানুহৰ মনস্তত্ত্ব বিশ্লেষণ কৰিব পৰাটোৱেই লেখকৰ এক প্ৰধান দায়িত্ব। মামণি ৰয়ছম গোস্বামীৰ গল্পত চৰিত্ৰৰ মনস্তাত্ত্বিক বিশ্লেষণ পোৱা যায়। 'সংস্কাৰ' গল্পত নাৰী-পুৰুষ উভয়ৰে জীৱন ব্যৰ্থতা, অসম্পূৰ্ণতা, অপ্ৰাপ্তিৰ প্ৰতিচ্ছবি লেখিকা গৰাকীয়ে শিল্পসংগত ৰূপত প্ৰকাশ কৰিছে। বিশেষকৈ 'সংস্কাৰ' গল্পত পুৰুষ-নাৰীৰ মানসিক নিসংগতাৰ দিশটো অধিক গুৰুত্বসহকাৰে বৰ্ণনা কৰিছে।

'সংস্কাৰ' গল্পটোৰ মূল নায়িকা দময়ন্তী নাৰী মনস্তত্ত্ব প্ৰকাশৰ চৰিত্ৰ। লেখিকাই যি বলিষ্ঠ ৰূপত 'দময়ন্তী' চৰিত্ৰটোক গল্পটোত চিত্ৰিত কৰিছে। দাৰিদ্ৰ্যপীড়িতা বিধবা দময়ন্তীয়ে পেটৰ দায়ত সামাজিক পৰম্পৰাৰ লক্ষণ ৰেখা অতিক্ৰম কৰি শৰীৰটোক লৈ বেহা আৰম্ভ কৰিছিল। দুজনী ছোৱালীৰ বোজা আৰু নিজৰ পেটৰ ক্ষুধা নিবাৰণ কৰাৰ বাবে ধৰ্ম, জাতিৰ মৰ্যাদা ভংগ কৰি পৰপুৰুষৰ লগত দৈহিক সম্পৰ্ক স্থাপন কৰিছে এই নাৰী গৰাকীয়ে। পীতাম্বৰ মহাজনৰ সৈতে যৌন সম্পৰ্ক গঢ়ি তোলাৰ মূলতেই হ'ল দময়ন্তীৰ পেটৰ ক্ষুধা আৰু যৌনক্ষুধা পূৰণৰ আকাংক্ষা। এনে আকাংক্ষাৰ জৰিয়তে যি এক মনস্তাত্ত্বিক আৰু সামাজিক সত্য প্ৰতিভাত হৈছে, সিয়েই তাইৰ চাৰিত্ৰিক দুৰ্বলতাক প্ৰকাশিত কৰি তুলিছে। স্বামীৰ মৃত্যুৰ পিছত দময়ন্তীৰ জীৱনলৈ নামি অহা দুৰ্যোগৰ ধুমুহাই তাইক এনে অনৈতিক পথ ল'বলৈ বাধ্য কৰায়। তাইৰ এনে অধঃপতিত চৰিত্ৰ স্বত্বেও কৃচ্ছ্ৰকান্তৰ সমুখত দময়ন্তীয়ে ব্যক্ত কৰা দুৰৱস্থাৰ কাহিনীয়ে পাঠকৰ মনত তাইৰ প্ৰতি সহানুভূতি জাগি উঠে। দময়ন্তীয়ে কৈছে–

"তাইৰ চকুৰ পানী মাটিত পৰিল। ক'লৈ একো উপায় নাছিল। পেটৰ ভোকত ছাটি-ফুটি কৰি মৰিছিলোঁ। আগে অধিকাৰিণী গোসাঁনীয়ে চিৰা

ভাজিবলৈ ধৰিছিল। আজিকালি মই চিৰা ভাজিলে যেনো শুনা যায়। আগে লওন কাটিবলৈ শিকিল, আজিকালি এই কওঁৰ বামুণে লওন কাটিবলৈ শিকিয়া হৈছে।.......ৰাতনখলিৰ দুই পুৰা মাটিৰ পীতাম্বৰে ধান আজি পৰ্যন্ত কোনেও দিবলৈ অহা নাই। সেই মাটিৰ খাজনা আজি তিনি বছৰেও দিব পৰা নাই,—এই নীলাম হব, এই নীলাম হব। এই অৱস্থাত মই আপী দুটাই কৰোঁ কি ?" (গল্পমঞ্জুৰী, পৃ. ৪০২)

একালে আৰ্থিক দৈন্যতা আৰু যৌনক্ষুধা আনকালে সামাজিক সংস্কাৰ-এই দুয়োটাই তাইৰ মনত যি দ্বন্দ্বৰ সৃষ্টি কৰিছে সিয়ে পাঠকৰ মনত তাইৰ প্ৰতি সহানুভূতিশীল কৰি তোলে। কিন্তু দময়ন্তীক আৰ্থিক অৱস্থাই দুৰ্বলা কৰিলেও বা স্বামীহীন আৰু সামাজিক ভাবে তাই দুৰ্বল হলেও উচ্চজাতৰ গৌৰৱ আৰু নিজৰ ধ্যান-ধাৰণা ৰখাৰ ক্ষেত্ৰত দময়ন্তীয়ে সাহসিকতাৰ পৰিচয় দিছে। দময়ন্তীৰ মনত সৃষ্টি হোৱা অন্তৰ্দ্বন্দ্বক লেখিকাই অতি বাস্তৱানুগ ৰূপত দাঙি ধৰিবলৈ সক্ষম হৈছে। প্ৰয়োজনৰ তাগিদাত অনৈতিক পথত নামিলেও বা অজাতিৰ লগত সম্পৰ্ক কৰি তাই শান্তি পোৱা নাছিল। তাইৰ মনত পুঞ্জীভূত হৈ আছিল অন্তৰ বেদনা আৰু মানসিক সংঘাত। নিজৰ অনিচ্ছা স্বত্বেও অজাতিৰ লগত সম্পৰ্ক স্থাপন কৰাৰ বাবে মানসিক অন্তৰ্দ্বন্দ্বত ভুগি বাবে বাবে ভ্ৰূণ হত্যা কৰিছে। নৈতিক স্খলনৰ মাজত দুখ হৈয়ো উচ্চ জাতৰ গৌৰৱে আশ্ৰয় কৰি ৰখা দময়ন্তীয়ে পৰম্পৰাগত সংস্কাৰৰ পৰা মুক্ত হ'ব পৰা নাই। কিয়নো তাই বামুণৰ জোৱালী। সেয়েহে পীতাম্বৰ মহাজনে দময়ন্তীক বিয়াৰ প্ৰস্তাৱ আগবঢ়োৱাত তাই লগে লগে এই প্ৰস্তাৱ প্ৰত্যাখ্যান কৰিছে। কাৰণ

"বেটা পৃথিবীয়া মহাজনৰ ইমান সাহ। সি বেটা নাজানেনে মই বামুণী বামুণৰ আপী বুলি।"

আকৌ শেষত পীতাম্বৰৰ বীৰ্যই গৰ্ভত স্থিতি লোৱাৰ পিছত সংস্কাৰৰ বশৱৰ্তী হৈয়ে দময়ন্তীয়ে মহাজনৰ সন্তানটোও নষ্ট কৰিছে। তাই পৃথিৱীয়াৰ বীজ কঢ়িয়াব নোৱাৰে। অভাৱ-অনাটন আৰু অৱদমিত কামনাৰ তাড়নাত অন্য পুৰুষৰ শয্যাসংগী হ'লেও জাত্যাভিমানৰ অহংকাৰৰ বাবে তাই মহাজনৰ সন্তানটো নষ্ট কৰি পেলাইছে। এনেদৰে 'দময়ন্তী' চৰিত্ৰটোৰ জৰিয়তে নাৰী মনস্তত্বৰ এক জটিল দুৰ্বোধ্য ৰূপ দাঙি ধৰিছে।

দময়ন্তীৰ বিপৰীতে পীতাম্বৰ মহাজনৰ পত্নীৰ জৰিয়তে লেখিকাই অক্ষমতা অসহায়তা নাৰীৰ মনস্তত্ব প্ৰকাশ কৰিছে। পীতাম্বৰ মহাজনৰ পত্নীৰ চৰিত্ৰই নাৰী-জীৱনৰ দুৰ্বিসহ যন্ত্ৰণা অতি হৃদয়স্পৰ্শী ৰূপত প্ৰকাশ কৰি তুলিছে। কিয়নো পীতাম্বৰৰ পত্নীৰ জৰিয়তে গল্পটোত চৰিত্ৰৰ মানসিক সংঘাত, কাৰুণ্য, জীৱনৰ জটিলতা আদি গভীৰভাৱে ফুটি উঠা দেখা যায়। সাংসাৰিক হৈও পীতাম্বৰৰ পত্নীৰ সংসাৰ শূন্য যেন হৈ পৰিছে। তাইৰ কংকালসাৰ দেহৰ নিঃসাৰতা আৰু মানসিক নিসংগতাই তাইক অৱশ কৰি পেলাইছে। পীতাম্বৰৰ ঘৈণীয়েক জীয়াতেই মৰাশত পৰিণত হৈছিল। বিবাহিত জীৱনত বিফল হোৱা পীতাম্বৰৰ ঘৈণীয়েকে গিৰীয়েকৰ পৰা শুনিব লগা হৈছিল কটু কথা আৰু কদৰ্থনা—

" ঐ হেনেপা মুই, কাঠবাজী—কিয় চাই থাক তেনেকৈ ?"
এইবুলি তেওঁ বান্ধাকেইটাক চিঞৰি মাতিবলৈ ধৰিলে, "ধৰ
ধৰ, এইৰ বিছনাখন ধৰ। এইৰ বিছনাখন আমি টেঁখাজৰ
কোঠাটোত পাৰি থওঁ। ধৰ। ধৰ।।"

দময়ন্তীৰ সৈতে সম্বন্ধ হোৱাৰ পৰা পীতাম্বৰে পত্নীৰ চিকিৎসাৰ কথা পাহৰি গৈছিল। লৰাবোৰেও আলপৈচান ধৰাৰ পৰি... থাকিবলৈ দিছিল দুৱাৰ খিৰিকি নোহোৱা অন্ধকাৰ দুৰ্গি... কাৰণ আজাৰ খোঁটালিত গিৰীয়েকৰ মৰম যেনো কিছ... নিশ্চুপ হৈ থকাৰ বাহিৰে উপায় নাছিল। পীতাম্বৰৰ ... নোৱাৰাৰ বাবে বেমাৰী ঘৈণীয়েকৰ প্ৰতি তেওঁ প্ৰদৰ্শন ... নিষ্ঠুৰতা। নিজে বাটি ধৰা স্বত্বেও গিৰীয়েকে দয়াহীন ... নতুন ক্ৰিয়া কলাপ তাই বিচনাত থাকিয়েই অনুভৱ ... বেদনাত মৰ্মাহত হৈছে। চকুৰ সন্মুখত সকলো দেখি... নিশ্চুপ, তাই একো কৰিবও নোৱাৰে, একো ক'বও নোৱা... অন্তৰ্দ্বন্দ্বত তোলাৰ বাহিৰে তাইৰ অন্য পন্থা নাই। তাইৰ ... হৈছিল মাথোন নাৰী হৃদয়ৰ বিষণ্ণতা আৰু জীৱনৰ ...

"তাইৰ লগত পানীৰ পিয়াহ দিবলৈ পাহৰিছিল। পিয়া... কাঠ হৈ গৈছিল। নাই, মানুহজনীয়ে কিন্তু মুখেৰে কোনো ... নকৰিছিল। তিনি শুকাই কাঠ হৈ গ'লেও মাইনা হুৱা ... পৰি থাকিলেও তাই মনে মনে আছিল। তাই মানুহে কোনো... মৰাশ হৈ পৰিছিল।" (গল্পমঞ্জুৰী,পৃ ৪৪০)

মানুহজনীৰ অসহায়তাই পাঠকৰ মন কাৰুণ্যৰে ভৰাই তো... কঠোৰতা, অনীহাৰ এক নিৰ্মম সাক্ষী হ'ল পীতাম্বৰৰ পত্নী।

উপসংহাৰ :-

শেষত ক'ব পাৰি মামণি ৰয়চম গোস্বামীৰ 'সংস্কাৰ' গল্প... ভিতৰত এক উল্লেখনীয় সৃষ্টি। যেখেতে 'সংস্কাৰ' গল্পত নাৰী... অনুভূতিক অতি হৃদয়স্পৰ্শী ৰূপত প্ৰকাশ কৰি তুলিছে। বিশেষ... মৃত্যুৰ পিছত নাৰী এগৰাকী কিদৰে অসহায় হৈ পৰে আৰু ... পূৰণ কৰিব নোৱাৰিলে নাৰী কিদৰে অনাসক্তিৰাম হৈ পৰে, ... আৰু পীতাম্বৰৰ ঘৈণীয়েকৰ জৰিয়তে লেখিকাগৰাকীয়ে ... ৰূপত চিত্ৰিত কৰাত সফল হোৱা বুলি ক'ব পাৰি। গল্পটো ... ব্যঞ্জনাধৰ্মী। জীৱন আৰু জীৱিকাৰ তাড়নাত মানুহৰ যি অন্ত... গল্পটোত ফুটি উঠিছে, সেয়া অসমীয়া চুটিগল্পত বিৰল।

*****

গ্ৰন্থপঞ্জী :

গোস্বামী, বাণী (সম্পা.) : হৃদয়ৰ তপস্বিনী মামণি ৰয়চম গোস্বামী... আৰু সাহিত্য, জ্যোতি প্ৰকাশন, ... গুৱাহাটী, দ্বিতীয় সংস্কৰণ,২০০৮

বৰুৱা, প্ৰহ্লাদ কুমাৰ : অসমীয়া চুটিগল্পৰ অধ্যয়ন, বনলতা, ... গুৱাহাটী, দ্বিতীয় প্ৰকাশ, ২০০৫

ভট্টাচাৰ্য্য, বসন্ত কুমাৰ : অসমীয়া চুটিগল্পৰ সুবাস, জাৰ্নাল এম্পৰিয়াম, ... পি.এন.চি.পথ, নলবাৰী, প্ৰথম প্ৰকাশ, ...

গগৈ, অখেশ্বৰ : চুটিগল্পৰ বিচাৰ, বান্ধৱী প্ৰকাশ, ... গুৱাহাটী, দ্বিতীয় সংস্কৰণ,২০০৮

ভৰালী, শৈলেন : গল্পমঞ্জুৰী, গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয় প্ৰকাশন ... গুৱাহাটী, দ্বিতীয় সংস্কৰণ, ২০০১

শৰ্মা, শৈলেন্দ্ৰজিৎ : অসমীয়া চুটিগল্পৰ আলোচনা, চন্দ্ৰ প্ৰকাশ ... পাণবজাৰ,গুৱাহাটী, প্ৰথম প্ৰকাশ, ...

(লেখিকা- বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ ...)

*****

নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ কবিতাত নাৰী ঃ এটি আলোচনা

দীপামণি দাস

সাঁথৰিক যুগৰ আধুনিক কবিসকলৰ ভিতৰত নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈ অন্যতম। মানুহৰ মনোজগতক লৈ বৰদলৈ সদায় সচেতন কবিতা ৰচনা কৰিছে বিশেষকৈ নাৰী মনোজগতক কেন্দ্ৰ কৰি তেখেতে কেইবাটাও কবিতা ৰচনা কৰিছে। ইতিহাস প্ৰসিদ্ধ পৌৰাণিক নাৰীৰ মনৰ কোমল অনুভূতি, বিষাদ আদিক তেখেতে কবিতাৰ শব্দ আৰু ছন্দৰে তুলি ধৰিছে। নাৰী মনৰ সপোন, প্ৰেম, বিদ্ৰোহ, যন্ত্ৰণা, কোমল কামনা - বাসনা আদি তেখেতৰ কবিতাত মাধুৰ্যৰে পৰিস্ফুট হৈছে। ইয়াৰোপৰি বৰদলৈৰ কবিতাত মানুহ আৰু প্ৰকৃতিৰ উভয় বিষয়বস্তু সমাবেশ ঘটিছে। প্ৰকৃতিৰ বিভিন্ন প্ৰতিফলিত হোৱা কবিতাবোৰত নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ প্ৰকৃতিৰ প্ৰতি থকা আন্তৰিক প্ৰীতি প্ৰকাশ হৈছে। বৰদলৈৰ নাৰী মনস্তত্ত্বৰ সুক্ষ্মাতি সুক্ষ্ম বিভিন্ন বিশ্লেষণে নাৰী বিষয়ক বিষয়বস্তুৰে লিখিত কবিতাবোৰক অনন্য সৌন্দৰ্য দান কৰিছে।

নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ 'মন কৰিছোঁ বহু' নামৰ কাব্য সংকলনখনৰ অন্তৰ্গত 'দ্ৰৌপদী' আৰু 'সীতা' নাৰীবাদী চেতনাৰ সংপৃক্ত কবিতা। মহাভাৰতৰ আদৰ্শ নাৰী 'দ্ৰৌপদী'ক লৈ ৰচিত 'দ্ৰৌপদী' কবিতাটোত কবিয়ে ভিন্ন দৃষ্টিভংগীৰে দ্ৰৌপদীক এক সহানুভূতিক ৰূপত অংকন কৰিছে। দ্ৰৌপদী আধুনিক কাব্য শৈলী আৰু বিভিন্ন নাৰীমনৰ শুৱলা প্ৰকাশ। ভাৰতীয় নাৰীৰ প্ৰতিনিধিত্ব মূলক চৰিত্ৰ হিচাপে উত্থাপন কৰা দ্ৰৌপদীৰ এক মনস্তাত্ত্বিক বিশ্লেষণ কবিতাটিৰ জৰিয়তে দাঙি ধৰা হৈছে। মহাভাৰতৰ দ্ৰৌপদী দ্ৰুপদ ৰাজনন্দিনী আৰু পঞ্চপাণ্ডৱৰ পত্নী। সীমাহীন পাৰ্থিৱ সম্পদৰ অধিকাৰী হ'লেও অন্যজনৰ মনত এক অতৃপ্ত বাসনাই দোলা দি থাকে। মহাভাৰতৰ নাৰী হ'লেও আন দহজনী সাধাৰণ নাৰীৰ দৰে নাৰী মনৰ চিৰন্তন সত্য কথা এগৰাকী সাধাৰণ নাৰীহে। ব্যতিক্ৰমী নাৰী নহয়। কবিৰ সূক্ষ্ম পৰ্যবেক্ষণত দ্ৰৌপদীৰ মনোজগতৰ অভিব্যক্তি কবিতাটোত ফুটি উঠিছে।

"মই ব্যতিক্ৰম ?
নহয়, নহয়।
মই, মই যে মাথো চিৰন্তন নাৰী
যুগমীয়া ৰহস্যৰে ভৰা বিচিত্ৰ ৰমণীৰ এক সহজ প্ৰকাশ
মোৰ বাসনাত কোনো নতুনত্ব নাই,
অগণিত নাৰীৰ মনৰ ৰং আৰু সুৰভিৰে
মনৰ মজিয়াত মোৰ কল্পনা আঁকো
মোৰ দোষ ক'ত ?"

কবিৰ মতে দ্ৰৌপদী কোনো এগৰাকী বিশিষ্ট নাৰী নহয়, সমগ্ৰ নাৰী জাতিৰ প্ৰতীক। সমাজত প্ৰতিগৰাকী নাৰীৰ হৃদয়ত আশা আকাংক্ষা, সুখ-দুখ, কামনা বাসনা থাকে। সহজ নাৰীৰ দৰে দ্ৰৌপদীৰো আছে, কিন্তু কবিৰ মতে তেনে কথাৰ কোনো নতুনত্ব নাই। দ্ৰৌপদীয়ে যেন এই সত্যক সহজভাৱে স্বীকাৰ কৰি লৈছে। নাৰীৰ মনত কোণে কোণে সততে নাই, সকলো মানুহৰ মনত এক অতৃপ্ত বাসনাই দোলা দি থাকে। দ্ৰৌপদীয়ে ধৰ্মপুত্ৰ যুধিষ্ঠিৰ, মহাবলী ভীম, শৌৰ্য - বীৰ্য গুণসম্পন্ন অৰ্জুন, সৌম্য শান্ত নকুল সহদেৱ - সকলোকে পতি হিচাপে লোৱাৰ পিছতো দ্ৰৌপদী যেন পূৰ্ণ নহয়। ব্যক্তিগত দৃষ্টিৰ আড়ালে পৰিপূৰ্ণ হ'লেও দ্ৰৌপদীৰ মনত কোনো অনিৰ্দেশ্যৰ বাবে এজন পুৰুষ হৈ অৰ্পণ কৰি তৃষ্ণা জাগে। দ্ৰৌপদীৰ মনত ব্যক্তিগত দৈহিক কামনা বাসনাৰ উৰ্দ্ধত মন এজন মানসিক জগত আছে। যেনে কবিয়ে কৈছে ঃ

"চিন্তাৰে অৰ্পণ দিয়, বিয় এই তৃষ্ণা জাগে
আজিও কৰি মোৰ অন্তৰৰ অন্তৰ।
এখন যে আজান দেশ
মোৰ আজি, তথাপি অনা যে বান
সেহেৰ উৰ্দ্ধ।"

ব্যক্তিগত দৃষ্টিৰে দ্ৰৌপদীৰ বিষয়ে আগত? দ্ৰৌপদী দ্ৰুপদ ৰাজকন্যা আৰু পঞ্চপাণ্ডৱৰ পত্নী হ'লেও দ্ৰৌপদী এগৰাকী নাৰীহে। আন সাধাৰণ মানুহৰ নাৰীৰ দৰে দ্ৰৌপদীৰো এখন হৃদয় আছে। পৰ্যবেক্ষণ আছে। সকলো বাধিৰ যেন দ্ৰৌপদীয়ে অন্তৰ অনুভৱ কৰে। বিশ্বক দহাকৈ বিশাল ভালপোৱাই, ঐশ্বৰ্যময়িতা তুলি অৰ্পণ পতীৰ মই উঠাৰ মনে মনে যেন মনৰ একোণৰ কথা অন্তৰেকমাহি চিন্তাৰ ছবি বানে। দ্ৰৌপদীৰ জৰিয়তে এগৰাকী চিৰন্তন মাতৃৰ সন্তানৰ প্ৰতি থকা চিৰন্তন আকাংক্ষাৰ ছবি এখনি দাঙি ধৰিছে। কবিৰ ভাষাত ঃ

"মাতৃৰ সকল তৃষ্ণা, লালসৰ মায়া থাকে
অভিলাষী ৰূপ লৈ ভূমত মাতৃৰ
ঃ প্ৰতিটো বহুৰে প্ৰতিগ্ৰাহ তুলা যদি থাকিলেহেঁতেন মোৰ
মনমন, জীৱনৰ সকল এই অনাবিলতা !!"

বৰদলৈয়ে দ্ৰৌপদীৰ জৰিয়তে নাৰী মনৰ আকাংক্ষা, সৌন্দৰ্য তৃষ্ণা, নাৰীৰ ৰহস্যময়তা, নাৰী মনৰ বিচিত্ৰ ৰূপ প্ৰকাশ কৰিছে। নাৰীয়ে পত্নী, মাতৃ ৰূপৰ সমান্তৰ জীৱনৰ পৰিপূৰ্ণতা বিচাৰে। পৰম্পৰাগত পিতৃতান্ত্ৰিক পুৰুষ প্ৰধান সমাজৰ নাৰীৰ মনৰ মুখ্যত্ব, দ্ৰৌপদী চৰিত্ৰৰ জৰিয়তে প্ৰকাশ কৰিব বিচাৰিছে।

নিৰ্মল প্ৰভা বৰদলৈৰ 'সীতা' আন এটি ব্যতিক্ৰমী কবিতা। ৰামায়ণৰ আদৰ্শ নাৰী চৰিত্ৰ সীতাক কবিয়ে নতুন দৃষ্টিৰে অংকন কৰিছে। কবিয়ে 'সীতা' কবিতাটিৰ জৰিয়তে সীতাৰ এক প্ৰতিবাদী ৰূপ যেন দাঙি ধৰিছে। ভগবান শ্ৰীৰামৰ ভাৰ্যা সীতা সতীত্বৰ মাজৰ এক জীৱন্ত বিগ্ৰহ। স্বামী আৰু সমাজৰ দ্বাৰা প্ৰতাৰিত, অৱহেলিত, লাঞ্ছিতা নাৰীৰ প্ৰতীক সীতা বৰদলৈৰ কবিতাত অংকিত হৈছে এনেদৰে ঃ

"মৰ্মাহত বেদনাত বোবা মই আজি।
বিদেশী পথিকে মোক কৰোঁতে লুণ্ঠন
বেদনা আছিল সঁচা
কিন্তু পৰাজয়ৰ এই গ্লানি
তেতিয়া নাছিল
সন্মানে বাৰে মোক দিয়া এই আঘাতত
উদ্ধতম যি লজ্জা আছে
আপোন আত্মাৰ কাৰণ

লাঞ্চিতা সেবিকা !

ৰাৱণৰ হাতত অপহৃতা হোৱা সীতাৰ দুখ, বেদনাদায়ক বাস্তৱ একবছৰ আত্মীয়হীন হোৱা সীতাৰ লাঞ্ছনা জীৱনৰ আছিল। নিজকে পবিত্ৰ বুলি প্ৰমাণিত কৰিবৰ বাবে অগ্নি পৰীক্ষা দিবলগা হোৱা সীতাৰ আত্মমৰ্যাদাৰ আঘাত লাগিছিল। সীতাৰ গৰ্ভত থকা সন্তানৰ পোহৰ নিদেখা জন্মৰ বাবে দুগুনিলে। প্ৰজাৰ মতক কৰিবলৈ যে নিজ পত্নীৰ ওপৰত হোৱা অন্যায়, অবিচাৰ অন্যায় বিচাৰ হ'ব পাৰে। ন্যায় কৰিবলৈ যে গৰ্ভৱতী সীতাক অকলশৰে বনবাস দিয়াটো অন্যায় উচিত আছিল ৰামৰ। জীৱিত সীতাৰ সেইসময়ৰ প্ৰতিমূৰ্তি পাঁচি বাবে যজ্ঞকাৰ্য কৰিছে। নিজ পত্নীক এইদৰে জীৱন্ত অৱমাননা হাতেৰে স্বৰ্ণসীতা পাঁচি যজ্ঞকাৰ্য কৰা এয়া যেন ভুৱা প্ৰতাৰণা কবিৰ ভাষাত - "অন্যায়ৰ নতুন শিশুৰ

পোহৰ নিদেখা জন্মৰ বাবে দুগুনিলে

নিষ্ঠুৰ উপেক্ষা সেৱা

দুগৰ্তিৰ কৰিবাৰ অংকুৰৰ প্ৰতি

এই মাটিৰ কৰুণ শিশু আজি

অসহায়, আশ্ৰয়বিহীন।

স্বৰ্ণসীতা পাঁচি বাবে যেনো

যজ্ঞকাৰ্য কৰিছে কাৰণ

জীৱন্ত সীতাক নিজহাতে আঁতৰাই থৈ

স্বৰ্ণসীতা গঢ়াৰ প্ৰয়াস

কি যে এক হাঁহি উঠা ভুৱা প্ৰতাৰণা ?"

শেষত পতিভক্তা সীতাই স্বামীৰূপী ৰামৰ অন্যায় অবিচাৰ, অবিশ্বাসৰ প্ৰতি প্ৰতিবাদ কৰি স্বামীদ্বাৰা লাঞ্ছিতা সীতাই নিজৰ মৰ্যাদা ৰক্ষাৰ বাবে পাতাল গৰ্ভত আশ্ৰয় লৈছে। এয়া যেন পুৰুষ প্ৰধান সমাজত নাৰীৰ প্ৰতি কৰা অন্যায়ৰ তীব্ৰ প্ৰতিবাদ।

" আৰু আহ্বান মোক

অগ্নি এক পৰীক্ষাৰ বাবে

নিষ্ঠাৰত ধৃতি শেষ হয়।

পৌৰুষৰ এই দুৰ্বলতা অসহ্য অসহ্য

এইবাৰ শান্তি মই কৰিম অদৃশ্য মোৰ নিজৰ

অস্তিত্ব

পাতাল গৰ্ভত

সত্য এক বিচাৰৰ সূৰ্য্য শিখা আহি

নজলায় মানে"।

ৰামধেনুৰ পঞ্চদশ বছৰৰ তৃতীয় সংখ্যাত প্ৰকাশিত মহাভাৰতৰ নাৰী চৰিত্ৰ গান্ধাৰীৰ জীৱনৰ আধাৰত ৰচিত নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ 'গান্ধাৰী' আন এটি ব্যতিক্ৰমী কবিতা। 'গান্ধাৰী' কবিতাটোত গান্ধাৰীৰ জৰিয়তে নাৰীবাদী চিন্তা প্ৰকাশ পাইছে। ৰাজমাতা গান্ধাৰী ৰাজ প্ৰাসাদৰ মাজত স্ব - বন্দিনী নাৰী। মহাভাৰতৰ আদৰ্শ নাৰী গান্ধাৰী এগৰাকী পতিব্ৰতা নাৰী। নিজ স্বামীৰ অন্ধতাৰ প্ৰতি সম্মান জনাই নিজৰ দৃষ্টিক অৱৰুদ্ধ কৰা গান্ধাৰী নাৰী হৈয়ো যেন নাৰী নহয়। পতি, পুত্ৰ থাকিও যেন গান্ধাৰী বঞ্চিতা। এশ পুত্ৰৰ মাতৃ হৈয়ো গান্ধাৰী মাতৃত্বৰ বিমল আনন্দৰ পৰা বঞ্চিতা। ৰাজপ্ৰাসাদৰ ৰাজমাতা, ৰাজবধূ, ৰজাৰ গৃহিণী গান্ধাৰী, যাৰ মাতৃত্বৰ কোনো অধিকাৰ নাই, যেতিয়া অলপো মাতৃ হ'ব পাৰে -

" জীৱনে অৰ্থ মাতৃ জীৱনৰ পাত্ৰ ...

এশ পুত্ৰ ? কি এক হাঁহি উঠা কথা

এশ পুত্ৰৰ মুখ কি যে এক

কাল অধিকাৰ

দুখৰ আঘাত পাবে

চিৰদিনৰ কাঢ়ি নিলে মাতৃ।

যাৰ মাতৃত্ব অধিকাৰ নাই,

নাৰী নাই,

কেতিয়াও হ'ব পাৰে মাতৃ কেতিয়া ...

মাত্ৰ মই ৰাজমাতা

ৰাজবধূ, ৰজাৰ গৃহিণী।

হায় মাতৃ !"

পতি - পুত্ৰৰ মোহৰ মাজত উৰ্মিলা গান্ধাৰী ... মহীয়ান নহয়। যেনে মাতৃৰ প্ৰতি গান্ধাৰীয়ে নিজৰ নিজ ... পুত্ৰক দুৰ্যোধন বাহিনীৰ এশজন চিতাৰ দুখিতেও গান্ধাৰীৰ ... সৃষ্টি কৰিব পৰা নাই। পিতৃতান্ত্ৰিক পুৰুষ প্ৰধান সমাজত ... মূল্যহীন, মৰ্যাদাহীন, যেতিয়া ৰাজমাতা বা মাতৃয়েই ... নাপালে যেতিয়া সংসাৰৰ আকাংক্ষিত ৰক্ষক হ'ব সন্তান ... মিঠা মাত্ৰ থাকে।

"মাতৃৰ মাতাসমা মিঠাঅৰ

হ'ত হয় সন্তানৰ তীব্ৰ আকাংক্ষী

সেয়েহে ঘৰ, সেই দুখ ক'ত ?

হায়, মই যে নহ'লো মাতৃ সেই অৰ্থত -

'গান্ধাৰী'ৰ জৰিয়তে মধ্যযুগীয় সামন্ততান্ত্ৰিক পুৰুষ প্ৰধান ... নাৰীৰ প্ৰতি কৰা শোষণ নিষ্পেষণ, প্ৰতাৰণাক অকপটে, ... মনোজগতখন কবিয়ে লেখুৱাব বিচাৰিছে।

ওপৰত আলোচিত নিৰ্মল প্ৰভা বৰদলৈৰ 'দ্ৰৌপদী', 'সীতা', 'গান্ধাৰী' এই কবিতাকেইটাৰ জৰিয়তে নাৰী মনৰ বিভিন্ন দিশ প্ৰকাশ ... হৈছে। ইতিহাস প্ৰসিদ্ধ পৰম্পৰাগত সমাজৰ আদৰ্শ নাৰীৰ চৰিত্ৰ দ্ৰৌপদী, সীতা আৰু গান্ধাৰীৰ জৰিয়তে নাৰীৰ ওপৰত চলা নিৰ্যাতন ... ধৰা হৈছে। পূৰ্বৰেপৰা নাৰীৰ ওপৰত পুৰুষ প্ৰধান সমাজৰ ... অবিচাৰ চলি আহিছে, বৰ্তমান সময়লৈকে। ইয়াৰোপৰি কবিৰ ... অনেক কবিতা আছে য'ত নাৰীৰ বিষয়বস্তুৱে প্ৰাধান্য পাইছে ... নাৰী বিষয়ক কবিতাবোৰৰ জৰিয়তে নাৰী সমাজক জাগ্ৰত কৰি ... সজাগ কৰাৰ প্ৰয়াস দেখা যায়।

সহায়ক গ্ৰন্থ :

ক) নিৰ্মল প্ৰভা বৰদলৈ : জীৱন জীৱন বৰ অনুপম

খ) মনোৰমা শৰ্মা (সম্পাঃ) : ড° নিৰ্মলপ্ৰভা বৰদলৈৰ গীত আৰু কবিতা সমগ্ৰ

গ) ড° বিমল মজুমদাৰ : অসমীয়া কবিতাৰ বিচাৰ

(লেখিকা- বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ ...)

****

সভ্যতাৰ আঁৰত নাৰী সমাজ ঃ এটি সমীক্ষা

[illegible]

বিবাহ এটা সামাজিক [illegible] । [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] । [illegible] [illegible] ।

ভাৰতবৰ্ষ এখন পুৰুষ প্ৰধান দেশ । ম'তপুৰুষক সকলো ক্ষেত্ৰতে আগতৰাই নাৰীক পিছুৱাই থোৱা পৰিলক্ষিত হৈছে । ভাৰত বৰ্ষৰ [illegible]- 'ভাৰে নাৰী, ভাৰো নাৰী, ভাৰো পাপ - ভাৰোৱাৰ নাৰী ।' এই [illegible] সমাজৰ প্ৰাৰম্ভৰ নাৰী পুৰুষেই আছে । নাৰীয়ে আজি [illegible] সকলো দিশতে আগবাঢ়ি যাবলৈ সক্ষম হৈছে । পৰিয়ালত [illegible] প্ৰয়োজন নাৰীয়ো সিমানে প্ৰয়োজন । প্ৰতি গৰাকী পিতৃ - [illegible] অনুভৱ কৰিব পাৰিছে কন্যা সন্তানৰ আৱশ্যকতা । কন্যা সন্তানক [illegible] পৰিয়াল [illegible] কৰিবলৈ প্ৰতি গৰাকী মাতৃয়ে আজি অনুভৱ কৰিছে ।

আজি একৈশ শতিকাত সভ্যতাই বহুখিনি অগ্ৰগতি লাভ কৰিছে । [illegible] পৃথিৱীখনক যন্ত্ৰৰ যোগে চাবলৈ শিকাইছে। এই ক্ষেত্ৰত নাৰী [illegible] অগ্ৰগতিও অতুলনীয় । কিন্তু একালে যুগ যুগ ধৰি চলি অহা [illegible], আচাৰ নীতিয়ে নাৰী সমাজক কলুষিত আৰু নিষ্পেষিত কৰি [illegible] । সতীদাহ প্ৰথা, বাল্য বিবাহ বন্ধ হ'ল যদিও, তাৰ তুলনাত বিধবা [illegible] [illegible] [illegible] । [illegible] ।

সভ্যতাৰ আঁৰত নাৰী সমাজে আজি [illegible] উঠিব লাগে ? এজন পুৰুষে পত্নীৰ মৃত্যুৰ পিছত [illegible] এগৰাকী [illegible] পাৰে । কিন্তু এগৰাকী নাৰীয়ে এখন সেন্দুৰ [illegible] জীৱন কটাব লগীয়া হয় অকলশৰে । আজিৰ সমাজত [illegible] অগ্ৰগতিৰ বাবে ওলাই আহিব লাগিব নাৰী সমাজ । [illegible] নাৰীয়ে সচেতন হ'ব লাগিব যে নাৰী সমাজ পণ্য সামগ্ৰী নহয়, পুৰুষে কি [illegible] চলি লয় তাকেই আকাৰ লয় । নাৰীয়ে শিক্ষা [illegible] আহিলেহে অকালতে [illegible] পুৰুষ [illegible] [illegible] জীৱন যাপন কৰি [illegible] আগবাঢ়ি যাবলৈ নাৰী সক্ষম হ'ব ।****

(লেখিকা- বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাক্তন ছাত্ৰী)

নামতত্ত্ব : এটি সম্যক ধাৰণা

[illegible]

আৰম্ভণিতে : সৃষ্টি আদিৰ আৰম্ভণৰ পৰা বৰ্তমান বা ভৱিষ্যতলৈ উদ্ভাৱন হ'ব পৰা প্ৰাকৃতিক আৰু সাংস্কৃতিক উপাদানসমূহৰ বিশ্বজগত তথা ইয়াৰ বহিৰ্জগতৰ বাবে হৈ থকা উপাদানবোৰৰ এক নিৰ্দিষ্ট পৰিচয়ৰ প্ৰয়োজন আছে। যেনে পৰিচয় প্ৰদানৰ আৱশ্যকতাতেই সাংকেতিক চিহ্ন, চিনাক্তিকৰণ, পৰিচয়, নাম আদিৰ উদ্ভাৱন হৈছে। বিশ্বজগতৰ প্ৰাকৃতিক উপাদানসমূহৰ অৱস্থিতি মানৱ প্ৰজাতিৰ জন্মৰ বহু বিলিয়ন বছৰ পূৰ্বেই সংঘটিত হ'লেও মানৱ জাতিৰ মস্তিষ্ক, মানসিক চিন্তা, বৌদ্ধিক উত্তৰণ, দৰ্শন আদিৰ সাংস্কৃতিক পৰিক্ৰমা সুস্থিৰতা মননশীল চিন্তা প্ৰক্ৰিয়াৰ উত্তৰণ বা প্ৰগতি। এনে এক সংমিশ্ৰিত পৰিৱেশতেই বহু হাজাৰ বছৰ পূৰ্বেই নামৰ বা পৰিচয় দিয়াৰ প্ৰাথমিক ধাৰণা প্ৰজাৰ উন্মেষ ঘটিছিল। সাংকেতিক চিহ্ন, পৰিচয় চিহ্ন, নাম আদিৰ ক্ৰমবিকাশৰ আদি পাঠতেই প্ৰাকৃতিক আৰু সাংস্কৃতিক উপাদানসমূহৰ মূলটো সোমাই আছে। ইয়াৰ লগত ওতঃপ্ৰোতভাৱে জড়িত হৈ আছে মানৱ প্ৰজাতিৰ মানসিক উৎকৰ্ষ, মননশীলতা আৰু এনে উপাদানবোৰৰ লগত সংশ্লিষ্ট সাংস্কৃতিক তথা পৰিৱেশিক ক্ৰিয়া-প্ৰক্ৰিয়া।

মানৱ প্ৰজাতিৰ মানসিক স্থিতিৰ উৎকৰ্ষ সাধনৰ সাৎথিক স্থিতিতেই পৰিচয় প্ৰদান তথা নামৰ দাৰ্শনিক প্ৰক্ৰিয়া নিহিত হৈ আছে। সাধাৰণ সমাজত 'নাম' হৈছে কোনো এক উপাদানৰ চিনাক্তিকৰণৰ পৰিচয় পত্ৰ। এই পৰিচয় পত্ৰই বিশ্বজগতৰ পৰিৱেশ-পৰিস্থিতি, মানৱ [illegible]

[illegible]

১) [illegible]

২) [illegible]

[illegible]

নামতত্ত্ব : পৰিচয়

ইংৰাজী 'Onomastics' শব্দ [illegible] নামতত্ত্ব। [illegible] পৃথিৱীৰ বিভিন্ন [illegible] [illegible] পৰিচয় [illegible] এই নামবোৰ গঠিত হৈছে, সেয়েহে ভাষাতাত্ত্বিক [illegible] আলোচনাৰ লগত জড়িত হৈ পৰে। [illegible] আন বিষয়ৰ লগত আন্তঃসম্পৰ্ক থকা (interdisciplinar [illegible] হিচাপেও গণ্য কৰিব পাৰি।

নামতত্ত্ব সম্পৰ্কে বিভিন্ন পণ্ডিতৰ সংজ্ঞা [illegible] তলত কেইটামান উল্লেখ কৰা হ'ল—

১) "নামসমূহক অৰ্থাৎ আমাৰ চাৰিওফালে থকা [illegible] নাম, বস্তুৰ নাম আদিৰ বিজ্ঞানসন্মত আৰু [illegible] অধ্যয়ন কৰা বিজ্ঞানক নামতত্ত্ব (onomastics) [illegible]

২) "Onomastics (or onomatology) is the [illegible] names. The word is derived from [illegible] OVOI a (onoma) which means name."

৩) Onomstics is the study of proper nam[illegible] all kinds and the origins of names. The [illegible] are from the Greek "OVOI aOTIK[illegible] (Onomastikos)

৪) "The study of the origins and forms of p[illegible] names. The study of the origins and for[illegible] terms used in."

৫) "The study of proper names, especiall[illegible]

names of People and Places."

ঘ) "Word English Dictionary"

Onomastics-noun :

ক) (Functioning as singular) the study of proper names, esp of their origins.

খ) (Functioning as singular or plural) a systematization of the facts about how proper names are formed in a given language.

৩) **American heritage Dictionary - 4**

Noun : (Used with a singluar or plural Verb)

১) ক) The study of the origins and forms of proper names.

খ) The study of the origins and forms of terms used in specialized fields.

২) The system that underlies the formation and use of proper names or terms used in specialized fields.

ওপৰৰ আলোচনাৰ পৰা গম পোৱা যায় যে, নামতত্ত্বত 'নাম'ৰ বিস্তৃতভাৱে অধ্যয়ন কৰা হয়।

নামতত্ত্ব অধ্যয়নৰ প্ৰণালী আৰু পদ্ধতি :

নামতত্ত্বৰ বিভিন্ন শাখা আৰু প্ৰশাখাৰ অধ্যয়নৰ প্ৰণালী আৰু পদ্ধতিসমূহৰ মাজত সমন্বয় থাকিলেও শাখা অনুযায়ী ইয়াৰ প্ৰক্ৰিয়াসমূহৰ মাজত বহু ভিন্নতা আছে। নামতত্ত্বৰ অধ্যয়নৰ প্ৰণালী আৰু পদ্ধতি মূলতঃ ক্ষেত্ৰভিত্তিক আৰু পুথিভঁৰালমুখী দুটা স্বকীয় ধাৰাত বিভক্ত কৰিব পাৰি।

আগতেই কৈ অহা হৈছে যে, নাম হৈছে একোটা সাংকেতিক চিহ্ন কিম্বা পৰিচয় পত্ৰ। নামবিজ্ঞানৰ অধ্যয়নৰ প্ৰণালী আৰু পদ্ধতিত এই পৰিচয় প্ৰদানৰ প্ৰক্ৰিয়াৰ জীৱ জগতৰ উপাদানসমূহ বিশেষকৈ মানৱ প্ৰজাতিৰ মানসিক অৱস্থা বা মননশীলতা, মানসিক উৎকৰ্ষ সাধনৰ লগত, বিশ্বজগত সম্বন্ধে বাস্তৱিক জ্ঞান প্ৰভৃতিসমূহৰ সাংস্কৃতিক ক্ৰিয়া-কলাপেই মুখ্য উপাদান। নাম বা পৰিচয়ৰ গুণমান বিশিষ্টতা সৰ্বদায়েই সামাজিক সম্পৰ্ক তথা অৱস্থাৰ ওপৰত নিৰ্ভৰশীল।

নামতত্ত্বৰ প্ৰধান শাখা স্থাননাম ব্যক্তিবাচক নাম, উপাধিবাচক নাম প্ৰণালী আৰু পদ্ধতিৰ ক্ষেত্ৰতো মূল শব্দ, উপসৰ্গ, প্ৰত্যয়, পদ, সমাস, অনুকাৰ যুক্ত, অৰ্থ গুণবাদি অব্যক্ত-স্থিতি আদি উপাদানসমূহৰ বিশ্লেষণতেই অধ্যয়নৰ প্ৰণালী আৰু পদ্ধতি নিহিত হৈ আছে।

নামতত্ত্ব অধ্যয়নৰ প্ৰণালী আৰু পদ্ধতিত নামতত্ত্ব আৰু ইয়াৰ শাখাসমূহৰ বিজ্ঞানসম্মত অধ্যয়নৰ বাবে প্ৰয়োজন সাপেক্ষ সমলসমূহ তিনিটা পৰ্যায় বা শ্ৰেণীত বিভক্ত কৰিব পাৰি :

ক) প্ৰাথমিক পৰ্যায় বা প্ৰথম শ্ৰেণীৰ সমল :

ক্ষেত্ৰ পৰিদৰ্শন আৰু অনুসন্ধান লোকসংস্কৃতি, লোকসাহিত্য, পুৰাতাত্ত্বিক আৰু প্ৰত্নতাত্ত্বিক সমল, প্ৰাচীনতম সাহিত্য বেদ, ব্ৰাহ্মণ, উপনিষদ, পুৰাণ, আৰণ্যক, মন্ত্ৰ-তন্ত্ৰ, তাম্ৰলিপি, বুৰঞ্জী, বংশাৱলী ইত্যাদি।

খ) দ্বিতীয় পৰ্যায় বা শ্ৰেণীৰ সমল :

বিভিন্ন বাতৰিপত্ৰ, বাতৰিপত্ৰিকা, কৃষি সম্পৰ্কীয় নথিপত্ৰ, মানচিত্ৰত উল্লেখিত নাম, গৱেষণামূলক গ্ৰন্থ আদিৰ সূচক।

গ) তৃতীয় পৰ্যায় বা শ্ৰেণীৰ সমল :

বিভিন্ন প্ৰকাৰৰ গ্ৰন্থ, আলোচনী, টোকা ইত্যাদিৰ সূচী।

নামতত্ত্ব ইতিহাস :

নামতত্ত্বৰ ধাৰণাটো আমাৰ দেশৰ লগতে পৃথিৱীৰ আন আন দেশতো বা সভ্যতা সমূহতো প্ৰাচীন কালৰ পৰাই প্ৰবাহমান। গ্ৰীচ্ দেশত হোমাৰৰ 'ওডিচি' কাব্যতো নামতত্ত্বৰ বিশ্লেষণ খেলা-মেলোকৈ পোৱা যায়। দাৰ্শনিক চক্ৰেটিচ আৰু প্লেটোৱেও সমৃদ্ধভাৱে নামতত্ত্বৰ ওপৰত বিশ্লেষণ আগবঢ়াইছিল। পৰৱৰ্তী সময়ত মাৰ্কাচ টেৰেন্টিয়াচ ভাৰু নামৰ ব্যাকৰণবিদ পণ্ডিতজনে ডি. লিংগুৱা লেটিনা ভাষাৰে আৰু দাৰ্শনিক উইটগেনষ্টাইন এ চিন্তাশক্তিত ভাষা আদিৰ ওপৰত বৰ্ণিত বিশ্লেষণে নামৰ ভাষাতত্ত্বৰ ভঁৰাল চহকী কৰি গৈছে। চীন দেশত সম্ৰাট হোৱাংটিন দিনৰ ৰাজসভাৰ পণ্ডিতসকলে নামতত্ত্বৰ সূত্ৰসমূহৰ বিশ্লেষণ আগবঢ়াই থৈ গৈছে।

পৃথিৱীৰ বিভিন্ন প্ৰান্তত থকা আদি প্ৰজাতিসমূহৰ মাজতো নামতত্ত্বৰ ধাৰাটি সনাতনিকৈ চলি আছে। নামৰ অধ্যয়নে পাশ্চাত্যৰ বিশেষকৈ গ্ৰীক দেশত খ্ৰীঃ পূঃ দ্বিতীয় শতিকা মানৰ পৰা এক বিজ্ঞানভিত্তিক অধ্যয়নৰ পৰ্যায় পায়। সেই সূত্ৰেই গ্ৰীক ভাষাৰ 'অনমা' অৰ্থাৎ নাম, ষ্টিকচ্ বৰ্ণনা বা বিজ্ঞান বা তত্ত্বৰ উৎপত্তি।

আধুনিক বিশ্বত নামতত্ত্বৰ প্ৰথম সোঁত খ্ৰীঃ ১৭৬৮ চনত পশ্চিমীয়া দেশৰ জাৰ্মান পণ্ডিত আলফ্ৰেইড উইলহেম লিবেনিজ ডাঙৰীয়াই বোৱাইছিল। লিবেনিজকেই আধুনিক নামতত্ত্বৰ পিতৃস্বৰূপ আখ্যা দিয়া হয়। লিবেনিজৰ পদাংক অনুসৰণ কৰি জে. এইচ. বাওচ, ইছাক টেইলৰ আদিয়ে নামতত্ত্বৰ ধাৰাটি পশ্চিমীয়া দেশসমূহৰ ভিন্ ভিন্ স্থানত বহলাংশে আগুৱাই লৈ যায়। পশ্চিমীয়া দেশসমূহৰ আন আন নামতত্ত্ব বিদ্সকল হ'ল জাৰ্মানীৰ ফোৰষ্টিমেন, নৰৱেৰ ৰিগ্, চুইডেনৰ নৰেন, ইংলেণ্ডৰ স্কিট, ফ্ৰান্সৰ লনেন প্ৰভৃতি। পশ্চিমীয়া দেশসমূহত ভাষাবিজ্ঞানী, নৃতত্ত্ববিদ, ভূগোলবিদ, ভাস্কৰ্য্য, স্থপতিবিদ, পুৰাতত্ত্ববিদ, ইতিহাসবিদ তথা সমাজ বিজ্ঞানীসকলে নামতত্ত্বৰ বিভিন্ন শাখাসমূহৰ অধ্যয়ন চলাই আছে। বৰ্তমান সময়ত জোচেফ ক্ৰু, মেথ, হেলেন কাৰফুট, টম গেল্ড, অৰমেলি, লচি মলাৰ, অমৰ লাবিবি, চাল জাটিৰ কেথলিন আদিৰ ভূমিকা বিশেষভাৱে উল্লেখযোগ্য।

ভাৰতত উনবিংশ শতাব্দীৰ পূৰ্বাৰ্দ্ধৰ পৰাহে ভালদৰে এই বিজ্ঞান চৰ্চা আৰম্ভ হয়। খ্ৰীঃ ১৮৩৪ ত এইচ ব্ৰেকমেন, ১৮৩৪ খ্ৰীত ৰামকমল

সেও ১৯৭২ চনত কেদাৰনাথ বাপনাৰী, ১৯৭৮ চনত আৰ. বি. ব্ৰাউনিং আদিয়ে অসম বিষয়ে তথা ইতিহাসৰ বৰ্ণনাৰে তুলনামূলক নতুন বিশ্লেষণ দাঙি ধৰি নামতত্বৰ বিশেষ অৱদান আগবঢ়ায়। আজিৰ সময়ত সৰ্বভাৰতীয় ভাষাবিজ্ঞান ক্ষেত্ৰত বিশেষ ভাষাবিজ্ঞানীসকল হ'ল- বি. বি. দ. এচ. কে. চেটাৰ্জী, কে. দুস্তাল সেন, কে.পি. গোস্বামী, বি. কাকতি গৌড়, এম. এম. মুন্সুৰী, জে.ভি. ম্যাৰেল, হুকিয়ান অলী আদি।

অসমত নামতত্বত তুলনামূলক অধ্যয়নৰ গোড়াতেই তাই আহোমৰ চমৰ পৰৱৰ্তী চওকা চওকাৰ চুকাফাই বৰঙনি আগবঢ়াইছিল। তাৰ পৰৱৰ্তী কালত মহৈৰামৰ আন্দোলনৰ বৰ্ণনাৰ বকাল ধীৰেন্দ্ৰনাথ বৰকাকতিৰ উপৰিও কেইজন অনুগামী বাৰকলৰে, হৰিবৰে, গোপাল আৰু আদিয়ে প্ৰকৃত পুথিসমূহৰ যোগেদি বিশেষ বৰঙনি আগবঢ়াই গৈছে। পৰৱৰ্তী সময়ত বৰ্তীমানৰ কনটিক-এতিমিক ইণ্ডি দন্ধযোগ এণ্ড জেওগ্ৰাফী,' ৰাজমোহন নাথৰ 'দি বেকগ্ৰাউণ্ড অৱ এচামিজ কালচাৰ', বিৰিঞ্চি কুমাৰ বৰুৱাৰ 'এ কালচাৰেল হিষ্টৰি অৱ আসাম', লেখুৰাম শৰ্মাৰ 'টাই নামৰ ...', সৰ্বানন্দ ৰাজকুমাৰৰ 'ইতিকথা তাই', মহেশ্বৰ নেওগৰ 'পবিত্ৰ অসম', লীলা গগৈৰ 'দি বুৰঞ্জী', যোগেন শৰ্মাৰ 'আমনি অসমৰ ঠাইনাম', শৰৎ কুমাৰ ফুকনৰ 'নামতত্ব', 'টপনিমি অৱ আসাম', 'এ ষ্টাডি অৱ হেড নিমি', 'ঠাইনামচ্‌ অৱ আসাম', 'হাইড্ৰ'নিমি অৱ আসাম', 'অনমিমি অৱ আসাম', 'অনমেষ্টিক্‌ছ আসাম ১-২-৩' আদিৰ অৱদান উল্লেখযোগ্য। ইয়াৰ উপৰিও সত্যেন্দ্ৰনাথ গোস্বামী, প্ৰমোদ ভট্টাচাৰ্য, হেম বৰুৱাগোঁহাই, যমুনা বৰগোঁহাই প্ৰভৃতিয়ে কেইবাটাও এই দিশৰ প্ৰবন্ধ ৰচনা কৰিছে।

নামতত্বৰ পৰিসৰ :

অনমেষ্টিক্‌ছ (Onomastics) অৰ্থাৎ নামতত্ব বিষয়টি তুলনামূলকভাৱে আধুনিক আৰু ই লোক সাহিত্য, লোক-সংস্কৃতি, ভূগোলবিজ্ঞান, নৃতত্ব, পুৰাতত্ব, ইতিহাস, সমাজবিজ্ঞান তথা ভাষাবিজ্ঞান প্ৰভৃতি শাখাৰ বিষয় সমূহৰ অন্তৰ্গত। গ্ৰীক্ ভাষাৰ 'অন'মা' আৰু সংস্কৃত ভাষাৰ 'নাম' শব্দ দুটা সমাৰ্থক। গ্ৰীক 'অনমেষ্টিক্' শব্দই 'নামতত্ব'। নামতত্বই নামসম্বন্ধীয় দৰ্শন, ইতিহাস, মহিমা, অৰ্থ, ভাষাতত্ব, নামকৰণ প্ৰক্ৰিয়া, শ্ৰেণীবিভাজন, অধ্যয়নৰ পদ্ধতি আৰু প্ৰণালী, ... জাতি বা প্ৰজাতিৰ মানসিক অৱস্থা আদি এই সকলোবিলাক ... সাঙুৰিছে। ভাষাবিজ্ঞানৰ এই নামতত্ব শাখাটি সুদীৰ্ঘ।

নামতত্বৰ পৰিসৰ অতি বিস্তৃত। নামতত্বই প্ৰাচীন কালৰ ... বৰ্তমান কালৰো সকলো নামৰ অধ্যয়ন কৰে। যাৰ ফলত ... কথা ইতিহাস, কেনেকৈ হৈছে? কিয় হৈছে? আদি ... নামতত্বৰ বিভিন্ন শাখা-প্ৰশাখা আছে। সেইবোৰ হ'ল ;

১) স্থাননামৰ অধ্যয়ন : টপ'নিমি

২) জলধাৰ আৰু জলাশয় নামবাচক নামৰ অধ্যয়ন : হাইড্ৰ'...

৩) পশু-আদি নামবাচক নামৰ অধ্যয়ন : জুনিমি

৪) মহাকাশৰ স্থাননামৰ অধ্যয়ন : কছমনিমি

৫) পৰ্বত-পাহাৰ নামবাচক নামৰ অধ্যয়ন- অৰনিমি

৬) জাতি-গোষ্ঠীৰ নামবাচক নামৰ অধ্যয়ন - ইথনিমি

৭) ব্যক্তিৰ নামৰ অধ্যয়ন - এনথ্ৰোপনিমি

৮) ব্যক্তিৰ নামৰ যোগেদি হোৱা স্থাননামৰ অধ্যয়ন - ইপ'...

৯) উপাধি পদবীৰ নামৰ অধ্যয়ন - টাইটেল ষ্টাডি

১০) বস্তুৰ নামেদি হোৱা ঠাইৰ নামৰ অধ্যয়ন - ক্ৰেমাট...

১১) পৰোক্ষ নামৰ অধ্যয়ন - টেকনোনিমি

১২) জনশূন্য পাহাৰ-হাবি আদিৰ নামবাচক নামৰ অধ্যয়ন - মাইক্ৰোটপ'নিমি ইত্যাদি।

গতিকে নামতত্বই নামসমূহক অৰ্থাৎ আমাৰ চাৰিওকাষৰ ঠাইৰ নাম, মানুহৰ নাম, বস্তুৰ নাম আদিৰ বিজ্ঞানসম্মত আৰু ... ভাৱে অধ্যয়ন কৰে ।

. . . .

(লেখিকা- বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰাক্...

ইংৰাজী বিভাগ-

VOCATIONAL EDUCATION: ITS IMPACT ON PRESENT EDUCATIONAL SYSTEM

Dr. Manoranjan Das

The role that education has to play in the act of social transformation, in accelerating the process of modernisation and in imparting the young people with knowledge of citizenship is above controversy. Many things depend upon the prevailing system of education in a country as regards the best utilisation of manpower, spreading the concept of modern thoughts like humanism, socialism, secularism etc. as well as the increase of productivity.

The social scientists and educationists lay much stress on educational system of a nation and describe it as an important heritage. The educational system, must not stand on a firm superstructure but it should have a moral and spiritual basis. If it is agreed that development of the inherent faculties of a man the destiny of education, it becomes clear that any sound educational system must provide such courses and activities which will result simultaneously in an integrated, harmonious and balanced development of the physical, mental and spiritual faculties of a student. Again, education is life and life is work. So, our education must provide positive work.

During the long years of British rule in India, the imperialist rulers formulated an educational system in our country which served their interest. In British system of education in India the best use of bodily organs did not get attention for which they remind untrained and education system play any effective role in the struggle for life. Apart from other demerits, the failure of providing assistance in practical life is marked as a fundamental defect of the British oriented educational system in India.

No one would dare to defend an allegation describing our present day general education as extremely academic and to be detached to the life of the commu-

nity. Further, the socio-economic condition of our society which it is supposed to serve, over and above our education courses to develop a vague sense of superiority complex among the children. The typical "white-collar" mentality largely prevailing among the youths of our country can be traced back to the type of education imparted in our conventional schools. A general aversion to manual work has been a common attribute of all educated and semi-educated youths of the country. We do not generally become interested in adopting their ancestral occupations also and, being victims of the faulty educational system, they are turned to social parasites. Thus millions of young people become misfits for the society resulting in their hasty rush to the towns or cities in search of easy money.

To do away with this gloomy scene from our society, several devices have been suggested. Since independence, with a broadly described view to finding out the defects and to suggesting remedies for them, many committees, commissions and conferences have been instituted. The Indian Education Commission (1948 – 49), The Secondary Education Commission (1952 – 53), The Education Commission (1964 – 66) are the commissions appointed by the Government of India for the said purpose. Further, the Central Advisory Board of Education, the number of conferences of the State Education Ministers, different sittings of the Vice – Chancellor's conference and the All India Council for Technical Education also assisted the Government by their suggestions and recommendations.

Before independence also as early as in 1882, the defects of the present school education was found in Education Report. Later Hartog Committee in 1929 and the Wood Abbott Report, 1937, specially recommended inclusion of manual labour in school curriculum.

The citizens attempted through all these ventures to evolve a meaningful, purposeful and practically oriented educational system in our country. In this respect, recommendations of the Education Commission headed by Dr D.S. Kothari has been accepted as principal guidelines and attempts being made to remould our educational system in the light of these recommendations. The Commission has emphasised the concept of ... education as an integral part of general education. Commission, father, recommended that ... tion should form a part of curriculum at all ... may be mentioned that the proposal of introdu... tional education formulated by the Commission ... gift to the current educational thought of India.

The objective of introducing vocationa... tion is stated to bring about behavioural chang... students. Among the behavioural changes ... edge to be gained, certain activities to be develop... certain attitudes to be cultivated. Moreover ... cal subjects or vocational subjects should ... students in reference to human values which ... be able to foster. Education either without ... without human values is not worth its name.

The conventional system of education ... serious criticism, owing to its extremely academ... bookish character. Further, it is also criticised ... evant to the socio -economic condition of the coun... and responsible for the sprouting of a typical white-... lar mentality among educated people thus extricating ... bondages from the mainstream of the vast masses. ... der the above circumstances, several attempts were ... to introduce some vocational subjects in the curricu... of different levels or attempts have been made ... vocationalisation of education without much succes... a result, many decades have passed since independe... and the progress we have made over the years ... field of education is not at all satisfactory. The tradition... form of education churns out more and more gradua... and postgraduates every year who are increasing the ... of unemployed youth. Therefore, it is the need of ... hour to introduce vocational courses in our educatio... system so that our students can prepare themselves ... future life with practical outlook.

It is a fact that in order to introduce such voca... tional courses there must be some adequate agenc... and such adequate agencies are undoubtedly the Dir... torate of Technical Education, Directorate of Industr... various Boards and Councils of Education and the Uni... versities which are collectively responsible for implem...

ing different schemes of vocational education in the country. The Directorate of Technical Education is directly linked up with Engineering Colleges and Polytechnics while a few vocational institutions are controlled by the Directorate of Industries. Of late, the Directorate of Cultural Affairs also has been entangled with music institutes. The Department of education of the State Government is responsible for major portion of education in the State. In fact, the vocational education which has now been attached to general education is controlled by the Department of Education through its various agencies. The University Grants Commission has also a vital role to play in this regard by introducing various modern and scientific courses based on career orientation and employment generation. Of course, the commission is acutely aware of it and has reoriented and reshaped its policies and programmes.

Moreover, the teachers can play a great role in imparting not only general education but vocational education also. The teachers can bear the responsibilities of developing the latent intellect of the students. But the teachers must be trained up. Here it is so limited that the bulk of the teachers yet lack in basic training. It could somehow be managed in conventional type of education without training of teachers. But to impart vocational education, which needs technical knowledge supported by the academic background of the item, it is essential to have proper training of teachers. The difficulties that are facing in the implementation of the schemes of vocational education may be described as lack of physical facilities, lack of proper curriculum, untrained teachers, no provision for providing the funds etc. But all these difficulties can be overcome provided there are sincere attempts from all quarters and such attempts must be made.

Now our country is passing through a transitory period. Mechanised systems are going to replace the old traditional methods of production. In some of the cases, which deserve notice, mechanised systems have already been introduced, such as, weaving. Instead of using old and traditional methods, it is necessary to introduce the latest type of machineries to have a successful and effective result. Some of the most modern and scientific courses may be thought of as ideal for vocational education in this regard are: Information and Computer Technology, Refrigeration, Biotechnology, Hospital Waste Disposal Management, Hotel Management, Agriculture, Sericulture, Applied Sociology, Applied Psychology, Tourism, Fashion Designing, Translation Proficiency, Television and Video Production, Insurance, Banking, E-commerce, World Trade, Foreign Exchange Trade, Retailing, Fisheries, Food craft and the like.

The vision of introduction of vocational education is excellent and it is sure to succeed if the above mentioned vocational courses are introduced in good spirit. However, the outcome so far has not gone along expected lines. Therefore, it is beyond controversy that vocational education in whatever form it might be is of utmost importance to the present educational system of our country.

Reference:

1. Biswas, Aravinda and Agarwal, Susen: Indian Educational documents since independence, The Academic Publishers, New Delhi, 1971.
2. Keller Franklin, J, Principles of Vocational Education, D.C. Heath and Company , Boston.
3. Mathur, V.S: Some Issues in Indian Education, The Indian Publications, Ambala, Cantt, 1967.
4. Report of the Indian University Commission, 1948, Ministry of Education, Govt. of India.
5. Report of the Secondary Education Commission (1952-53), Ministry of Education, Govt. of India.
6. Report of the Education Commission (1964-66), Ministry of Education, Govt. of India.
7. Proceedings of the Seventh State Education Ministers' Conference, Ministry of Education, Govt. of India, 1964.

(Writer- Principal I/c, B.H.B. College, Sarupeta)

DISINTEGRATION OF JOINT FAMILY SYSTEM IN RURAL SOCIETY - A HISTORICAL BACKGROUND

Dipti Kalita

Joint family has been Common form of family system in India, but it has long been in a continuous process of formation and fission. As a joint family came to include many nuclear families, strains developed which caused such a joint family to divide the common property and split up. Thus parted, a man alone establishes a nuclear family. When his children grow to adulthood and sons marry and have childrem, it may again lead to formation of their nuclear families.

The tendency towards nuclearisation of family in rural India has been growing during the present century. A large portion of small household (33% in villages and 38% in towns) as noted by the census commissioner of India in 1951, is an indication that familes donot continue to be "Joint" according to the traditional custom of the Country and the habit of breaking away from the Joint family and setting up separate households is becoming quite strong.

Many factors are involved in the process of separation of joint families. Among these the predominant ones are (1) the increased chances for a man to earn a living as an individual rather than as one of a joint family team and (2) the decreased willingness to the sub-servient to the head family or to spa... effort and income.

The average size of family in rural ... six often a family splits up after the death of the ... ther, when brothers seek separation and divi... property. Separation also sometimes occurs bet... fathers and sons.

The village traditionally accuses women ... cuusing thebreakup of families women cannot ... along together is a common laying among ... elders. Many persons leave their parents and ... down in a separate house soon after their mar... or within two or three years after marriage. M... thequrrels whch lead to separation occur betw... mother-in-law and daughter in-law and among ... daughters-in-law. These quarrels sometimes ge... the nerves of the menfolk and force a separation.

Every human institution orginates to Contrib... ute towards the progress and development of ... society. Like the life history ofman himself, ... tutions and organizations originate nature ... stage, decline and then ultimately die away. Joint ... ily system originated to fulfil certain needs of ... nurtured into a will developed organisation and ... its need become less and less required it showed ... of decay.

Joint families originated in India when ... of human lives were living in villages. In a so... which was agricultural in its character, joint fa... was the most self-contained social organisation ... these times it was a stabilizing factor of the so... set-up. But with industrialization and the urba... tion that followed it, joint family lost some of its ... ties and which rapid progress in these direction ... became very defficult for joint family to mainta... orginal form and it disintegrated.

Causes of disintegration : Some of m... important causes of disintgration are given below

(1) Industrialisation : The joint family ... tem is most suited to agricultural families. Joint ... ily found itself quite stable. Because one of the ... feature of a joint family is that its members sho... reside in close proximity. In that agricultural ... and in village life, people had no need to go ... from their families. Wirh the down of industrial ... agriculture was pushed in background and ... went those institution which were it products. ...

ries and mills were not family ventures in the same sense in which forms and fields were. They pulled persons of different families out of the narrow limits of joint families. These mills and factories were scattered for and wide which compelled people to leave their families and villages. Industrilzation also affected adversely the village and cottage industries and the manpower thus released found employment in distant parts of India. This shattered the very foundation of joint families. Rapid development of the means of transport and communication further enhanced the industrial development resulting in further disntegration of joint family.

(2) Impact of western culture :- Western Culture presented before Indian people a new idle of family life. A family constituted of husband wife and their children become more favoured than the suffocation of joint family. Besides the basic ideas of western type of family life, which is based on the concepts of freedom, equality and love between man and woman become more tempting for Indian people who were being creshed under the weight of a joint stock venture viz, the joint families based upon the concepts of sacrifice responsibilities and devotion instead of love.

(3) Over-population and scarcity :- Increase in the population resulted in corresponding increase on the loud upon agricultural land. This resulted in the increasing unemployment and poverty in Indian villages and the people were forced to part with their families and go away in search of some employment.

(4) Problems of Accommodation :- Along with industrialisation and consequent growth of cities the population there in became more and more diverse. A single house became insufficient to accommodate all the members of a joint family.

(5) Enlightenment of women :- Western education, effect of western concepts and various movements made women conscious of their equality with men with regard to all human rights. They gradually resisted the oppression of a joint family and refused to remain in a state of slavery western ideas of family life inspired them to have a family of their own and according to their likings. They were greatly supported in this directoon by the growing trend of individualism. Individualism is basically opposed to the concept of a joint family. To sacrifice one's whole life for the sake of a joint family, became an out of date idea. Family feeling became concentrated within the limits of husband, wife and children. Walls. Raised standards of life rendered the brothers, near relatives and even parents a unbearable burden upon limite income of a single member. These byproducts of modern industrial era greatly thined the bonds of joint family and placed it in the list of monumental things.

(6) Family Quarrels :-Diversity in the interest of members of a joint family, their different incomes and personalities resulted into frequent clashes. Feminine quarrellings became a household affair. These married the happiness and satisfaction of family life and it often became unbearable for members of a joint family to live together in peace.

(7) Absence of Felling and sympathy :- The joint family system breaks down when its members do not have fellow feeling and sympathy for one another. Those who are more enterprising and intelligent earn more and those who lack initiative earnless. Hence, some'members contribute more and some less to the joint family enterprise. This leads to frequenct jealousy and tension amonstthe family members. As a result the joint family breaks into smaller units. When a joint family is broken up or sub-divided into nuclear units, each nuclear unit frames its budget according to the capacity of its earning members. The idlers and the parasites who formerly are compelled to earn their livlihood to maintain themselves and their family members when the joint families break down.

(8) Lack of freedom of the members :- The members of a joint family do not usually have the type of freedom which the members of a nuclear family enjoy. It is often found that the head of joint family tends to be dominating and authoritarian in his attitudes. The junior members do not always appreciate this attitude of the senior members and they rebel against thelatter. A joint family breaks down when there is frequent and serious clash between the junior and senior members of the family.

The intelligent members of a joint family realise that the smaller the family unit the better it is for the prosperity and the happiness of its members. Consequently, such person prefer to leave a joint family to establish conjugal units

The joint family system breaking down in Assam villages. There are still some remnents of joint family it will continue as long as the rural people

depend upon subsistence agriculture and remunerative and stable employment opportunities are not available elsewhere.

Joint family system in Assam :- It is however to be remembered that joint family system in Assam has not completely died out. The causes of its disintegration are mainly social and also to some extem. The Assam people still keep intact the family attachment and live their traditional morality. Hindu sentiments are even today in favour of joint family even in cases where family property has got divided and income of the family members is not pooled, the constituent house-holders consider themselves duty bound to participate in ceremonial celebrations like marriage, birthday and religious functions. Such participation keeps the joint family feelings alive. The thinkers who criticize the system have not been able to appreciate it properly. compromise and mutual adjustment are the key notes of the Indian joint family system. The joint family 's not a place where individually is crushed but it is a cooperative institution where every member does his duty under the guidance of the eldest members In it we have a synthesis of individual and common interests; here are inculcated social virtues which make men a good citizen and teach him to live for all, what is needed today is to find out the ways by which the virtues of the joint family system can be retained. And this will require the intelligent Cooperation of rulers and social scientists aided by enlightened public opinion.

Merits of joint family system :- Joint family was advantageous for those dependent upon agriculture for livelihood. The members of a family found it advantageous to own land jointly and cultivate it through joint effort. Members of the same family also preferred to follow the same trade. Brothers in the same family carried on the trade of carpentry or pottery or blacksmithy and they mutually helped each other. The joint family system was based upon the ideal of shared reponsibility. For instance, in a farming family the adult male members tilled the lands, the women folk in some areas helped the menfolk in planting and harvesting in addition to managing the home, and the young children helped in tending cattle.

Firstly, in a joint family cooking and household purchases are done jointly which results in considerable savings. Similarly no single member has absolute right in family property and a member cannot waste away whole family earnings in such families are pooled into a common... Every member gets almost equal share ... of his income. Due to this, a member is saved from starvation and distress even if he is unemployed or earning very little. From the psychological ... view this aspect of joint family life trains a ... the concept of equality.

Secondly, it enables economic progress ... country since every one in the family ... have subsistence, a first condition of ... progress. Unless people are assured of food ... ter, they would not devote them selves ... the work of country's progress. It is an essential condition of national progress that the citizens ... least get two meals a day. Joint family provides ... to its members and thus enables them to devote ... selves to national progress.

Thirdly, the common right in the family property has its most beneficial effect on agricultural productions, on one hand it helps in pooling all ... resources into a single co-operative venture ... the other hand it saves the land from splitting ... smaller pices. This has resulted in considerable ... bility of agricultural production in India. A joint ... thus may rightly be called an institution in which ... member shares the distress of other and in return ... in their collective joys.

Fourthly :- responibilities of a joint ... are shared by all the members. In case of ... of a particular member, all the rest come forward ... give him or her a helping hand. It is not ... compulsion, but rather a sense of duty that ... them to do this.

Fifthly:- in fact this mutual consideration ... tween members in the essence of joint family ... tem. A person thus becomes insured since birth ... remains till death joint family is an ideal shelter ... old widows and orphans after death of a male ... it becomes the duty of the rest to look after the ... ceased person's widow and children.

Sixthly :- it is also on ideal institution ... imparting in human being in their boy hood the ... human itarian ideas of toleranee, selfless service ... operation, equality and mutual considerations. A... sphere of a joint family removes from child's ... all interests of self feeling. At the same time ...

family is an ideal place of recreating of all the members childish plays between and old man and his grand child are a sign to delight the household. Now here else can we found such a glorious example of give and take. Most of the present maladies of indivduals as well society which are mainly the out come of lack of security and high individualism are checked in join family life.

Seventhly :- Maintenance of good family traditions and customs is one of the advantages of joint family system. Experience, advices and directions of elders are better utilized in joint family. Encouragement to Community sense resuts in the harmonies working of the whole society. Because a singleindividual is not reponsible to theburden of whole family, he is comparatively free to pursue other interests. In a joint family where there are more than one good evrning members, a member if he likes can undertake the tasks of social reforms, national construction and pursuit of other high ideals. Probably it was due to joint family system in India that helped together such large number of volunteers of differet movements.

Eightly, : it provides opportunities for leisure to the members. The female members divide the household work and finish it within a little time spending the rest of it in leisure.

Ninthly, in the join family the orphans find a comfortable asylum instead of being thrown out. Similarly, widows are asured of their proper living for whom remarriage in India is unthinkable. The joint family acts as a social insurance company for the old, sick and incapacitated.

Tenthly, : it avoids frag mentation of holdings and the evils inherent therein. It prevents property from being deivided.

Finally, the joint family suppresses the selfishness of individualism. It regulates individual conduct in relation to a wider community.

These are the common advantages which cause the noticed in most states of India. There is no deviation from there benefits in rural Assam also.

Demerits of Joint family system

In spite of the above mentioned merits of joint family system, there are certain defects which are inherent in its constitution. These are as follows-

i) Dependency on Limited Members :- Often whole financial responsibility of a joint family rests upon the shoulders of one or more earning members. They are thus compelled to do more and more labour resulting in the breakdown of their mental and physical health.

ii) Home for idlers :- Joint family is the home for idlers and drones as the non-earning members do not want to earn their livelihood. When a person can eat comfortably without exerting himself, he is unlikely to indulge in any strenuous activity. Mostly in the joint family it happens that some people have to exhaust themselves while the others lead a life of utter lethargy.

iii) Hindrance to social Mobility :- Joint family also proves a hindrance to the mability of labour. Due to families and also due to security provided by the joint family, people are not willing to move to other places . In majority of the joint families, the number of earning member is less then non-carness. Therefore due to this generally joint families live in a poor condition.

iv) Sloth and laziness :- In a joint family, all the members are provided equally irrespective of their incomes. This gives rise to sloth and laziness. When means of subsistence are available in joint family other members do not worry for employment. Children and women in a joint family often remain neglected and due to equal treatment of all children a talented one do not get a chance to develop this abilities.

v) Jealousy and quarrel : Jealousy and quarrel become a daily affair in a joint family. Interests and emotions of different members clash. Some earn more and get less while others earnless and get equal. This perpetual stated of conflict in a joint family creates partly economical and partly psychological hindrances which have rendered the joint family system in a disintegrated structure.

vi) Misserable condition of women : In joint families condition of women is very poor. She is continuously harassed by mother-in-lows and sister-in-lows who themselves are suppressed by the male members. Their advices are not accounted in family matters. Their status is that of a slave and child producing machinery. Whole of their lives are confined

to kitchen and other domestic duties. According to K.M. Panikkar. "One of the major problems of Hindu social life is the position accorded to women in the Hindu Joint family."

vii) Absence of privacy : In a joint family there is a often a lack of privacy specially in lower or middle class families. Husbands and wifes can-not associate freely. Generally open intimacy between the newly wed couple is looked down by the elders of the family. This unnatural atmosphere affects their psychologies and their suppressed feelings find their out put in freequent family quarrels. It is also a fact that genuine love which is an out come of intimate association and under standing between a husband and wife finds no fertile ground in a joint family.

viii) Lack of Individualism : In a joint family a person is a part of the family first and as an individual he is placed in a second position. After he has to kill his will and personal opinions before the opinions of the head of a joint family. This gives his personality a twisted structure.

ix) Encourage litigation :- The joint family system encourages litigation, for at the time of partition of common property generally disputes cropup which are not settled without a recourse being taken to law. In case of agricultural families partition leads to fragmentation of holdings which is harmful from the viewpoint of agricultural progress.

x) Unfavourable to accumulation of capital : It is not favourable to large accumulation of capital. When one has to there ones income with ... family. It is not possible to save much the ... of the family being jointly owned, is sometim... lowed to go waste.

xi) Uncontrolled procreation : In the ... family the responsibility for bringing up and ... ing the children is shared. No. individual fe... sponsibility to control procreation because of the ... ited income of the family. The offspring of one ... ber will be treated on the same footing as other... distinction is made between the status of the ... members. In this way no direct benefits occur ... individual in thejoint family by practising family ... ning or earning more.

Thus the joint family system has got ... strong proponents as well as opponents. How... we are to remember that no institution is perfec... also that no institution full of defeets can exis... long. The joint family system has been in existen... since the society changed from the agricultural ... of economic development. While the system is ... ing down in cities, it still largely prevails in the ... lages especially among the agricultural fam... Though there may be exceptions here and there it cannot be said that the system has been comple... abolished. It is no doubt true that the system has ... completley abolished. It is no doubt true that sys... once considered the pillar of stability is finding it ... ficult to with stand the dizzying pace social mob... and the transformation of values.

(Writer-Asstt. Prof. Deptt of Political.Scien...
B.H.B. College, Sarupe...

COMMUNALISM: AS A CHALLENGE FOR MAINTAINING HARMONY AND NATIONAL UNITY IN INDIA

- Prabodh Kalita

Communalism :

Communalism is an ideology which states that society is divided into religious communities whose interests differ at different times. The antagonism practised by the people of one community against the other community and religion can be termed as Communalism.

"Simply put, Communalism is the belief that because a group of people follow a particular religion, they have, as a result, common social, political and economic interest"- Bipan Chandra.

Harmony :

It is important for us to share an understanding of some concepts-tolerance, understanding, empathy, cooperation, respect- as we talk about our attitudes and values and as we describe and anyse situations for elements of peace a or conflict. Language, caste, religion, occupation, political, political doctrines, and nationalities should not divide the people and cause hatred and enemy.

National Unity :

National Unity may be defined as " a situation in which all citizens from the various ethnic groups, religions and states live in peace as one united nationality, giving full commitment to national identity." India is country of heterogeneous people. Here, we find multi-furious languages, religion, castes and creed. However, in the midst of all such diversties of character, there is the need of underlying unity among them.

Communalism in India :

Conflict between groups distinguished by religious membership 'Communalism' as it is known in-locally in India today. But during the struggle for independence, the national and communal identities were the most pronounced one. Communalism was then contrasted with nationalism. Hindu communalism's anti-muslim plank was considered a diversion from the nationalist movement thus was isolated.

In India, the slow pace of transition due to colonial set up, resulted in consolidation of religion/ caste based identities. Colonial policies generated the growth and economic domination of merchant-money lenders. Hindus could take maximum advantage of modern education and accordingly, a place in bureaucray.

The freedom struggle also saw an important dimension of usage of symbols and religion terminology by the Hindus and the Muslims to formulate their positions vis-a-vis the British and each other. Thus, cultural practices played a significant role in

the rise of communal feelings.

Recently, Bombay Riots refers to the riots in Mumbai, December 1992. The riots started as a result of communal tension prevailling in Ayodhya after the Babri Masjid demolition by Hindu nationalists on 6 December 1992. The second phase was a Hindu backlash occurring as a result the killings of Hindu Mathadi Kamgar (workers) by Muslims in Dongri (an area of Mumbai)

The 2002 Gujarat violence took place in the State of Gujarat, India involving communal violence between Hindus and Muslims. The official estimates of the death toll given to the parliament on May 11, 2005 by the Dr. Manmohan Singh Government and based on Gujarat Government statistics, are 790 Muslims and 254 Hindus dead, 223 missing and 2,548 injured. 58 people including 25 women and 15 children were burnt alive in train coach at Godhar Station during an altercation between Kar Sevaks on board the train and local Muslims.

The violent incident in the Bodoland Territorial Admisnitrative District (BTAD) areas in Assam which is currently going on took lives of at least 121 people. Till date at least 2,50,000 people are taking resort in several relief camps in strife-torn Kokrajhar, Chirang and Dhubri district.

The Asian Centre for Human Rights (ACHR) said over 50,000 people from the north east had fled to their homelands in the wake of widespread rumours about impending attacks on north-easterners in the wake of the recent riots in western Assam. This includes at least 30,000 from Bangalore, about 6,000 from Pune, about 5,000 from Chennai, and at least 9,000 from places like Hyderabad, Mysore, Mumbai, Nasik, etc. according to the statement issued by ACHR Director Suhas Chakma.

Expected outcome from Communalism :

In India, there are at least 1,79,000.000 Dalits (2001 census), which would cover almost of our population. The situation of Dalits, minorities and weaker sections today is one of the worst examples of discrimination against, and the oppressive living conditions of millions of people in India. The discrimination persists despite government efforts to improve the situation through affirmative action and land reform policies in the last 50 years.

The discrimination against Dalits, minorities and weaker sections of the society affects e... pects of their life: health/housing, educatio... marriage, social interaction, etc. For most of ... are economically exploited, socially oppresse... prived of education, political marginalised ... in dept bondage even today.

Ultimately, the expected outcome from Co... munalism can be summed up as.

- Ego clash between communi...
- public property damaged
- Innocent people affected due to chaos
- Role of anti-social elements
- Play of religious sentiments

Challenges for Maintaining Social Harmony ... National Unity :

India's civilization is thousands of years ... and very few countries are as old as India. Our ci... lization is said to be the oldest civilization in the w... However, in spite of the old and pleasant civiliza... tion, today a threat has been created to our so... harmony and national unity. Therefore, the signi... cance of studying the challenges of the national ... and social harmony is increasing day by day. T... challenges for maintaing communal harmony ... unity in India can be pointed out as below.

- Social conflict
- Poverty
- Contradicting social system
- Lack of change in the rigid religi... systems
- Defective functioning of politic... systems
- Inadequate means of social con...
- Lack of integration of institutio...
- Illiteracy/litercy
- Terrorism and violence
- Gender/class/religion/language discrimination
- Unemployment
- Population explosion
- Corruption
- Access to technology
- Lack of good governance and l... of dedicated lectureship
- Lack of guidance and counseli...
- Migration
- Refugees

Important matters to follow :

There are lot of challenges for maintaining communal harmony and unity in the contemporary Indian Society. If India is to go ahead with a strong bond and hormonal intergation it has to follow a lot of important matters which are mentioned bellow.

1. Multi-religious Nation : Generally people of all religions, say, Hindus, Muslims and Christians live side by side. If the religious sentiments of one society are hurt, it immediately affects the peace and harmony of the society. Therefor everybody should be careful to see that the religious sentiments are held intact.

2. Enemies on our borders: Since India has enemies on all its borders, it is our very basic duty to maintain communal harmony, on else India would be lost in no time. If we do not stand together, the enemy can easily attack and takeover our nation.

3. People depend on each other for their livelihood: It is to be remembered by every community that everybody is dependent on one another for their livelihood. Therefore, everbody should remember that his own survival depends on the prosperity and progress of other community.

4. Mutual help between all the communities. The people of all the communities should try to help each other mutually. This will pave the way for communal bond and harmony between them.

5. Opportunistic Politicians : The opportunistic, unprincipled and indisciplined politicians can easily spoil the harmony and unity of the nation. We should, therefore, be on the lookout for such politicians with great vigil.

6. Anti-social elements should be dominated: If we do not maintain communal harmony, it will be easy for the anti-social elements to raise their heads and cause a lot of damge to our nation.

7. Availability of essential commodities : What is patriotism without food, shelter and clothing? Therefore, the government's basic duty is to make available the essential commodities at reasonable rates.

8. Teach the children to love their motherland: The children should be taught patriotism from a very teen age. They should also be taught love for their brethren of other religions. This will bring a kind of love, affection and unity between them.

The important thing that we need in our Indian society at present is communal harmony and national unity. This moment we lose the communal harmony, India will just disintegrate into many nations. If it slips out of our hands, we stand to lose in a very very big way from where we will not be able to retrive ourselves. " Saare jahan se achha Hindustan hamara" is the sweet lyric of a song written for our beloved mother country. Let us keep up this beautiful nation intact and let these lines echo throughout our nation in the years to come. (dtd on 25-08-212)

References :

1. **The Assam Tribune**, Page-5 August 21, 2012
2. **Dainik Asom**, Page-1, August, 22, 2012
3. Training Manual for Youth in Social Harmony and National Unity, **Ministry of Youth Affairs and Sports, Govt. of India.**
4. **Tina Regina**, Dr. Padiyan Memorial Homeopathic College, Kerala.
5. **Mohanty**, T.K. "National Integration and Communal Harmony." Orissa Review June 2006.
6. **Illangaratna**, Kerrthi," Ethnic Harmony for National Security." January 2012
7. www.emigratesharmony.com

(Writer-Asstt, Prof. Deptt of Economics , B.H.B. College, Sarupeta)

CONCEPT OF KARMA IN INDIAN PHILOSOPHY

Pranita K...

The doctrine of Karma is the ethical back ground of Indian philosophy. Shiva Swami Ayer holds that there are three major elements in the doctrine of Karma.

1) Every human activity entails result.

2) Karma necessitates another life, because man cannot reap rich reward of his actions in one life.

3) The diversities i.e. poor or rich, happy or sorrowful, intelligent or foolish etc. are the result of the actions of previous birth.

4) The doctrine of Karma makes indispensible a belief in the immortality of the self. To reap the reward of action of this life, the Jiva should be re-born just as the Karmas of this life prove the previous existence of Jiva.

In general the law of Karma (action) means that all action, good or bad, produce ... proper consequence in the life of the individual ... acts, provided they are performed with a desire ... the fruits there of this law helps as to explain cer... differences in individual beings which can not ... explained by the known circumstances of their li... It is not infrequently that we find that man who ... born and brought up under the same or similar ... cumstances differ very much in respect of th... achievements and enjoyments in life. some man ... happy and some miserable, some wise ... someignorant. We see also how some virtuous ... suffer and many wicked people prosper in this wo... How are we to explain these variations & and ano... lies in our worldly life? Some of them, we find, ... obviously due to the different actions performed ... us in this present life. But many of them cannot...

explained by reference to the deeds of this life. Now if some good or bad actions are thus found to produce certain good or bad effects in the present life, it is quite reasonable to maintain that all actions-past, present, and future will produce their proper effects in this or another life of the individuals who act. The law of Karma is this general moral law which governs not only the life and destiny of all individual beings, but even the order and arrangement of the physical world.

The word Karma means both this law and also the force generated by an action and having the potency of bearing fruit. Karma in the second sense is variously classified.

Acc. to one principle, Karma are broadly divided in to (a) those which have not yet begun to bear fruits (anarabdha Karma) and (b) those which have already begun to bear fruits like the present body and its accompaniments (arabdha or prarabdha Karma). Anarabdha Karma again can be subdivided into two classes, according as it is accumulated from past lives. (Praktana or sancita Karma) or is being gathered in this life (Kriyamana or sanciymana Karma)

Some systems of Indian philosophy like the Nyaya, vaisesika believe that the law of Karma is under the guidance and control of God, the Supreme Being who creates the world in accordance with the law. It is here held that the adrsta or the stock of merits and demerits of Karmas of the individual souls, can not by itself lead to their proper effects, because it is an unintelligent and unconscious principle. It is God who controls our adrsta and dispenses all the joys and sorrows of our life in accordance with our Karma. In some other systems. e.g. the Jaina, the Buddha, the Sankhya and the Mimansa, the law of Karma is autonomous and works, independently of the will of god. These systems hold that the origin and order of the world may by explained by the low of Karma without the supposition of god. But it should be noted here that whatever may be the status of the law of Karma it has a limited application to the world of actions done under inflence of the ordinary passions and desires of the worldly life. All actions, of which the motives are desires for certain gains here or hereafter are governed by this law. Disinterested and passionless actions, if any do not produce any fettering effect or bondage just as a fried seed does not germinate. The law, therefore, holds good for individuals who work with selfish motives and are swayed by the ordinary passions and impulses of life and banker after worldly or other worldly gains. The performance of disinterested actions not only produces no fettering consequences but helps usto exhaust and destroy the accumulated effects of our past deeds done under the influence of attachment, hatred and infatuation or of interested hopes and fears and there by leads to liberation. With the attainment of liberation from bondaget, The self, rises above the law of Karma and lives and act in an atmosphere of freedom. The liberated one may act for the good of mankind but is not bound by his Karma, since it is free from all attachment and self-interest.

(Writer-Asstt.Prof. Deptt of Philosophy, B.H.B. College, Sarupeta)

GANDHI'S CONCEPT OF SATYAGRAHA:

A close observation

Rumi Deka

According to Gandhian Philosophy Satyagraha was the most powerful weapon for fighting against imperialism or a powerful enemy. By Satyagraha he meant adhering to truth under all circumstances. A true Satyagrahi should belief in God and Ahimsa. For Gandhiji violence was untruth while non-violence was truth. By ahimsa he also meant that no one should be injured and there should be no hatred in thought, speech and action. For Gandhi Satyagraha is self dependent. It does not require the assent of the opponent before it can be brought into play. Indeed it shines out most when the opponent resists. It is therefore, irresistible. A Satyagrahi does not know what defeat is for the fights for truth with out being exhausted. "Death in the fight is a deliverance and prison a gateway to liberty. " According to Gandhiji, a true non-volent fighter hates evil and loves his opponent because for him it is not the man but the institution which is to be hated. A true non-violent fighter or a Satyagrahi is bound to leave credit forhimself in the minds of others and leaves nothing bitter behind him.

For Gandhiji, it was futile to think that many weapons were needed to win over the enemy. An emeny could only be won over by love and affection. In his own words," My non-violence does not admit running away from danger and leaving dear ones unprotected. No knowing the stru... non-violence is made, may have honestly beli... running away from danger every time was ... compared to offering resistance, especially wh... was fraught with danger to one's life. As a de... of non-violence, I must as faras it is possible fo... guard against such an unmanly belief." For h... Ashimsa had deep bearing not on body but on ... Not the evil doer but evil alone should be hated... him, it was great force which required immense c... age and strength. A Satyagrahi should have high ... als.

In Gandhian philosophy fruit of a movement... self. A true Satyagrahi does not let any opportu... for settlement go un-noticed and is bound to be c... teous. Such a person is stranger to disappointment... and in the end a Satyagrahi is bound to emerge... stronger and powerful. As the sun cannot be ... described. A Satyagraha is truth as well as love... virtually whole system is an extension of rul... doemesitic life to political life. It is self depen... and most essential for the development of hu... civilization and harmonious and proper as we... uniform advancement of mankind.

By non coperation Gandhiji meant that those ... were doing injustice or oppressing others shoul... campletely non-co-operated with. An oppre... should not be given support from any quarter ... should feel himself all alone. It was in such a si... tion alone that an oppressor cuould be obliged to ... ten patiently to the demands of the opponent. It ... quired courage and self-sacrifice; because it w... weapon in which a non-co-operation was also ... quired to make sacrifices. It he was not prepared ... them, he could not achieve the goal.

It was a movement which should not depen... one man. It was something collective and co-op... tive. In other words it was an extension of dom... life to political field. It is not directed against ... indovidual but against policies or systems onl... has no reference to diplomacy, but is open and ... It aims at restraining our evil passions and chec... our spirit of intolerance. Something open does n... any way think of harming the opponent. It is a me... of cultivating public opinion. Gandhiji himself ... said, " Our present non co-operation refers n... much to the paralysis of a wicked government ... our being proof against wickedness. It aims ...

goes not at destruction but at construction. It deals with causes rather than with symptoms.

For Gandhiji, another method of fighting against a powerful enemy was that of civil disobedience. He was opposed to armed resistance but pleaded that the people should not obey unjust laws and such regulations which were not based on the doctrine of collective welfare. The people should be bold enough to declare their disapprove of Cruel and unjust laws.

They should openly defy such orders and be ready to go behind the bars and suffer such cruelties as the opponent might inflict but should carry on the struggle till the time an unjust law was abrogated and re-placed by a just law. Gandhiji in " Young India' wrote' I have found that it is our first duty to render voluntary obedince to law, but whilst doing that duty I have also seen that when law featurs untruth it becomes a duty to disobey it". In civil Disobedience the resister always suffers and in that suffering lies his dignity add honour, since violence is the law of beast civil resistance is the law of the man in human beings. There are certain pre-requisites for a good civil resister including a stout heart. diseiplined mind, resisting spirit and scrupulous and willing obedience to laws of god. It is a badge of satyagraha.

According to Gandhiji, strike was another weapon for fighting against an oppressor. He pleaded that the works should organize themselves in each industry to fight against the industrialists.He however made it very clear that such organizetions should only aim at getting their legitimate rights and status and not hostility against capital, He favoured the idea of strikes if these were based on non-violence. He felt that strike was an effective instrument if it did not aim at destruction and sabotage. The workers must realize that machinary and wealth were national property and owner was only the custodian of that national wealth. The destruction of machinary was undesirable and could not be justified on any ground. He strongly fell that in India the students should participate in the strikes but there should be a perreper regulating of enthusiasm so that their studies were not hampered.

Gandhiji felt the sense of the persons in power could most effectively be touched by fasting and a person going on fast should fall highly elevated while observing this method. Fasting could be a success only when the person going on fast was spiritually and mentally disciplined and also sincere to his cause. An ordinary person could not achive his object but was bound to be a failure. He therefore, felt that fasting, if taken in its real spirit, was bound to touch the better sense of the opponent. It was a method by which even the hardest of the hearts could be impersaed. In this opinion, it was most powerful weapon and promoted requisite discipline and spirit of self sacrifice and a necessary step in evolution of a man. As far as possible these should be scout. A person going on fast must conserve his energies and must not think of food. It is a weapon of Satyagrahi against the loued ones and should be in close cooperation with soul.

Is satyagraha practicble ? It is considered that gandhian philosophy and methods of struggle could not be put into actual practice and provided no practical solution against oppression. But as the time passed these methods estaslished their effectiveness and we find that through them. Gandhiji was in a position to releive- Indians from miseries in South Africa and also could win freedom for India from the world's mightest empire. These methods however require proper disciplining and training of mind. Which if one had, there was no reason to doubt the practicability of these methods for fighting against any opperssion therefore to doubt the effectiveness of these methods was not justified at all.

(Writer-Asstt. Prof.Deptt of Philosophy,
B.H.B.College, Sarupeta)

MIDNIGHT'S CHILDREN AND INDIA'S FREEDOM

Nayan Jyoti Talukdar

Newyork Times writes on Salman Rushdie, "The literary map of India is about to be redrawn ...... Midnight's Children sounds like a continent finding its voice. An author is welcome to World Company".

Salman Rushdie was born in Bombay on June 1947 a little before great independence of India in a liberal and rich Muslim business family which had its roots in Kashmir (On the stroke of midnight, as a matter of fact, clock hands joined palms in respectful greeting as I came. Oh, spell it out, spell it out; at the precise instant of India's arrival at independence, I tumbled forth into the world. There were gasps. And outside the window, fireworks and crowds: Midnight's Children.) He is considered to be born in India while not many take this proposition and regard him to be bor in Pa... He was brought up in a villa on warden road, ...sembled Methwold's Estate in the novel. Initially ...tended the cathedral school and was sent to E... for furthur studies when he was 14. His paren... grated to Karachi in Pakistan 1964, 17 years af... dependence. He went to Cambridge to study ... for a short duration but Pakistan couldnot hold ... long. Brought up in the highly spiced non-conform... Bombay, Rushdie could never like Karachi, wh... echoed by Saleem in the novel. He tried a care... acting and advertising at England and finally join... firm as a copywriter and toured extensively in the ... Canada and Europe. He soon took up to writing ... made it his full time vocation and finally settled ... gland.

The publication of Midnight's Childre... pulted Rushdie into instant fame and the book ... scribed as a scintillating, humorous and aggressive ... that mixes facts and fantasy in a linguistic extravaga... The lives of the Midnight's Children born on the ... Independence Day is profoundly similar to the ... ing history of the nation, which incidently came ... istence at precisely the same moment. The life ... of the protogonist Saleem Sinai is going to be ... ingly close, in fact, exact to the emerging history ... nation and that is why he will later on go on to ... that he can't get himself free from the shackles of ... tory. He is mysteriously hand cuffed to history. Pr... lives and public events are related and relationship ... tween individual and history is closely examined. Sale... Sinai becomes a witness, though a forced one, to ... the events of the nation both of yesteryears and ... present ones which bear great testimony to his life. T... very opening paragraph of the Midnight's Children ... tablishes Rushdie's narrative mode of writing and ... interplay of history, autobiography and fantasy. He ... the expressions like India's arrival at Independence ... play history; I was Born in the city of Bombay to ... autobiography and once upon a time for fantasy. Th... chapters of the book correspond to the thirty years ... Saleem's life and thirty years of India's run from ... pendence (1947 to emergency). The historical ev... included are Quit India Movement, Cabinet Miss...

Muslim League Activity, Riots, Five Years Plan, Pakistan war, Liberation of Bangladesh and Stealing of Sacred Relic of Hazratbal Mosque. Indeed, Salem's narrative (the main Protagonist) is the curious mix of his life history as well as the history of the nation. The two central episodes are interminably and inextricably blended. Thus, the book links individual history with the history of the nation in a magically realistic manner.

The history has been re-written by Rushdie in a manner, which is unprecedented in the history of India writing in English. The national events have found a realistic description in the novel though not quite without the comic touch at several places. The novel paints a scene of national movement at Amritsar with. It is April 7th, 1919, and in Amritsar the Mahatma's grand design is being distorted. The shops have been shut. The railway station is closed, but now rioting mobs are breaking them up. Doctor Aziz, leather bag in hand, is out in the streets, giving help wherever possible. Trampled bodies have been left where they fled. He is bandaging wounds, doubling them liberally with Mercurochrome, which makes them look bloodier than ever, but at least disinfects them. Finally he returns to his hotel room, his clothes soaked in red stains.

Saleem's narrative is at once an account of his own life and a mirror of the life of India. The very opening paragraph of the Midnight's Children establishes Rushdie's narrative mode of writing and his interplay of history, autobiography and fantasy. History and linearity of public events are fused to put the novel into prominence.

"I had been mysteriously hand cuffed to history, my destinies indissolubly chained to my country." Right from here, Saleem's destiny has been chained to the history of the country. In fact, Saleem Sinai's moment of birth was identical to the moment of birth of the nation in which he lived and hence a connection is made and that connection being made in the very beginning of the book has consequences for the novel as well. However, what is presented in the novel is not pure history but twisted history and diluted facts and figures. The intention is not to distort but to serve his own purpose; the events as they turned out for him or bore their effects upon his life. That's why, Saleem makes no distinction between official facts and gossip, history and legends, because he thinks that sometimes legends make reality and become more useful than facts. He tries to give a full account of the past with its continuities and missing links. He tries to recapture and restore the past with the help of his memory and what is presented in his narrative is not the literal truth but memory's which selects, eliminates, alters, exaggerates, minimizes, glorifies and belittles also and finally creates its own reality. He seems to emphasise the way we remake the past to suit our present purposes using memory as a tool. Saleem says in words and pickles I have immortalized my memories although distortions are inevitable in both the methods. Through the pickle metaphor Rushdie seems to suggest that history is pickled through the imagination of a creative artist becomes a kind of fiction. Sallem presents the post independence history of India from the point of view of an individual. Rushdie seems to suggest that when an individual recaptures history he provides a version of truth, which is valid for the individual. So there are errors, ambiguities and the untruth in Saleem's version.

In an interview, Rushdie has said that his aim was to write a novel about India and Bombay in perticular where his early days were spent. Rushdie describes the history of Bombay and how the place of seven islands merged into one and the collies, the native fisherman were pushed away to make place for foreigners and others. In the novel, Saleem identifies himself with the city of birth and childhood. The narrative of Saleem touches his emotional chord as he describes the city and his home, 'We are entering my kingdom now coming into the heart of my childhood; a little lamp has appeared my throat.' This hybrid and cosmopolitan city with its composite and secular culture becomes a metaphor of India's plurality for Saleem.

"And Saleem! No longer connected to history, drained above and below. I made my way back to the capital, conscious that an age, which had begun on that long ago midnight, had come to a sort of end .... I knew who it felt to clutch on for dear life."

Saleem Sinai is flung into history after he is hit on his head by the flying spittoon and hoses memory. He is drained of human emotions, family and history

save the endowment of that fantastic gift of smelling things out. He had become a man-dog whose head contained nothing except smells. No memory, not interested in people either but living like a dog. Neither does he have a family or a private or personal life around him and the idea of connection to history steps being a fantasy. He actually comes in the middle of it and then we find that he is not very much the master of history but its victims and what happen to him in Bangladesh, in emergency and so on is a kind of tragic answer to his claim of being responsible for everything. Although he still clings to the fact but it is not quite so like instance he says that the purpose of emergency is to eliminate him and all the other midnight children.

The moment of Saleem's birthday is also the moment of the birth of a new India. So, he is thus tied to history. Indeed it is against his wife that he has to accept the central role assigned to him keeping in tune with the demands of a new India. From thereon he will be woefully tied to India's history and would suffer her evolutions in his own body and person. For Saleem both he (personal) and the national become one.

"Newspapers celebrated me; politicians ratified my position. Jawaharlal Nehru wrote : 'Dear ba... Saleem, My belated congratulations on the happy ac... cident of your moment of birth. You are the ne... bearer of that ancient face of India, which is also ete... nally young. We shall be watching over your life... the closest attention, it will be, in a sense, the mirror of our own". Saleem uses (often unconsciously) the ... imposed upon him as a tool to model India's ... and his own personal story. His exercise of recon... through memory is neither aimed directly at an ... nary audience nor intended to answer the big ques... of history. It is addressed to his own self, in a desp... attempt to get meaning out of him, to "achieve ... summation", Saleem Rushdie uses history as a ... suit his purpose of 'commingling and colliding ... meaningful whole', as the only key to our person... Indeed, Midnight's Children is looked through the ... of history and fantasy with a creative bend of ... "So among the midnight children were infants with ... ers of transmutation, flight, prophecy and wizardry ... to me, the greatest talent of all the ability to look ... the hearts and minds of men".

(Writer-Asstt. Prof. Deptt of English, ...
College, Sar...

বড়ো
বিভাগ-

आसामनि गुबुन गुबुन

ट्राइबेलफोरनि रंजाथाय फोरबोफोर

आनान्द लाहारि

आसाम होननानै बुङोब्ला आथिखालनि आसाम आरो भारत उदांस्रिनि सिगांनि आसाम बे मोननैनि गेजेराव आसामनि सोरगिदिं सिमाखौ लानानै गोबां गोरोबलायै नुनो मोनो। उदांस्रिनि सिगां आसामनि सोरगिदिं सिमाआ आथिखालनिफ्राय गुबार सिनमोन। गोदो गोबाव आसामखौ प्राग्ज्योतिसपुर आरो कामरुप मुङैसो मिथियोमोन। पण्डितफोरा बुंनाय बादियैब्ला गोदोनि आसामाव मंगलयद, अस्त्रिक, निग्रयत आरो आर्य फोलेरनि मानसिफोरा रायजो खुंदोंमोन। बिथांमोननि बादिब्ला गिबिआव मंगलयद, अस्त्रिक आरो निग्रयत फोलेरनि सुबुंफोरा आसामाव हाबफैनानै रायजो जाफैग्रोदोंमोन। बे मोनथाम फोलेरनि सुबुंफोरा गोबाव बोसोर रायजो जानाय उनावसो आर्य फोलेरनि सुबुंफोरा आसामाव फैनानै रायजो जाफैनो लायो। आर्य फोलेरनि अनगायै गुबुन मोनथाम फोलेरनि बांसिन सुबुंफोरानो आथिखालाव ट्राइबेल सुबुं महरै सिनायथि मोनदों। अस्त्रिक आरो निग्रयद सुबुं फोलेरनि मानसिफोरा आसामनि सोनाब आरो खोला सोनाब ओनसोलजों आसामाव हाबफैदोंमोन होननानै मिथिना मोनो। बिब्दिनो मंगलयद फोलेरनि सुबुंफोरा आसामानि साह-सोनाब,साहा आरो सानजा दिगजों आसामाव हाबफैजेनदोंमोन। आरो बे फेलेरनि मानसिफोरानो जादों--Sino-Tibetan राव फोलेरनि सुबुं। राव फोलेरनि बिथिंनिफ्राय नायोब्ला मंगलयद सुबुं फोलेरनि बांसिन सुबुंआनो Sino-Tibetan राव फोलेरनि सुबुं होननानै बुंनो हायो। बे Sino-Tibetan राव फोलेरनिनो Tibeto-Burman हानजानि Bodo-Naga दालाइ हानजानि बांसिन सुबुंफोरानो आसामनि ट्राइबेल बे रावफोलेरनि सुबुंफोरा जादों- बर कछारी, दिमासा कछारी, देवरि, कारबि, लालुं (तिवा) मिसिं (मिरि) राभा, कुकिच, सनवाल, कछारी, गार, हाजं, आरो मेच। गाहायाव बैफोर ट्राइबेल सुबुंफोरनि रंजाथाय फोरबोफोरनि सोमोन्दै सावरायनाय जाबाय।

1. बर' कछारोफोरनि बैसागो, मागो, कातिगासा आरो दोमाय फोरबो :-

आसामाव रायजो जानाय गुबुन गुबुन ट्राइबेलफोरनि गेजेराव बर' कछारीफोरानो बांसिन आरो गोहोम गोनांसिन ट्राइबेल सुबुं। बर' कछारीफोरनि फोरबोफोरनि गेजेराव मख'जाथाव फोरबोआ जादों- बैसागो फोरबो। बे फोरबोखौ आसामनि गुबुन गुबुन हारिफोरा बुंनाय बादिनो बर' फोराबो बोसोर गोदान (बांला) नङाब्ला बोथोर गेदानि मोनसे रंजा-बाजानि फोरबो महरै खुङो। बैसागो फोरबोआव बर' सुबुंफोरा थोरोम सिबिनाय, रंजा-बाजानि गेजेरजों जानाय लोंनाय खालामनाय लोगोसेनो आबाद गाबनायाव बाहायनाय मोसौ, आरो बायदिसिना दाबसिन दावला जिब-जुनालखौबो सिबिनो बाबा। आयनि आहोनाव बर'फोरा फालिनाय सिनि सान बैसागो फोरबोनि गिबि सानाखनो मोसौनि बैसागो, नैथि सानाव मानसिनि, थामथि सानाव सैमानि, ब्रैथिआव अमानि, बाथिआव दावनि, दथिआव हांसो फारी आरो गुबुन दावमा दावसाफोरनि बैसागो फोरबो खुंनाय नुनो मोनो। बे बिथिंनिफ्राय बुंनो हायो मिथिंगानि बिखायाव उफ्लेनानै जिउ सुबोनाय बर' सुबुंफोरा बैसागो रंजानायाव मुसुगनि दावसिन-दावला, जिब जुनादफोरखौबो गोसोखांनो बाबा। बिब्दिनो रंजा-बाजानि गेजेरजों बैसागो फोरबोनि सिनि सानाव खुरमा बाइ-बाहागिफोरजों ज' ज' जाजाय जालायनानै जानाय लोंनाय खालामनायनि गेजेरजों बैसागो फोरबोखौ फोजोबो।

बैसागो फोरबोनि उनावनो बर'फोरनि मख'जाथाव फोरबो महरै मागो एबा दमासिनि बाद्राखौ मखनो हायो। बे फोरबोआ गाहायै जानाय लोंनायनि फोरबो। आबादारि बर' सुबुंफोरा आबाद दैखांनायनि उनाव रंजा-बाजानि गेजेरजों जानाय लोंनायनि थाखाय खुंजानाय बे फोरबोखौ पुस दाननि जोबथा साननि मोनाआव लावखार गथफोरा जयै जानाय लोंनाय खालामनायनि गेजेरजों मेलागुर सावनानै जागायो। बे फोरबोआव जानाय लोंनायजों लोगोसे दोहोम सिबिनाय उन्दैफोरा गेदेरखौ खुलुमनाय गेदेरा उन्दैफोरनो बोर होनाय बायदि सिना हाबाफारिबो सिलियो। बर'फोरबिनो मोनसे मख'जाथाव फोरबोआ जादों खेराय फोरबो। खेरायआ जादों बाथौ सिबियारि बर'फोरनि दोहोमजों सोमोन्दो गोनां मोनसे फोरबो। बे फोरबोनि गेजेरजों बाथौ बोरायखौनो सिबिनाय जायो। खेराय फुजाखौ बर'फोरा रंजाबाजानि गेजेरजों सोरनिबा नख'राव, गामिआव नङाब्ला ओनसोलाव जयै होनायखौ नुनो मोनो। बे फोरबोआव दौदिनि, दौरिजों लोगोसे गासैबो गथ-गोथाय सेंग्रा-सिखला, बोराय बुरै ज'ज' जाजाय रंजा बाजा खालामनायजों लोगोसे थोरोमबो सिबियो।

2. दिमासा कछारोफोरनि हांसेव मानायबा :-

आसामानि गुबुन गुबुन जनजातिफोरा गोजाम आसार खाथिजों बैसागो फालिनाय बायदिनो दिमासाफोराबो फालियो। लंफा, नभाङा कोभराकाता बायदि हायेन ओनसोआव रायजो जानाय दिमासाफोरनि बिहु आरो साहा काछारनि दिमासाफोरनि बिचु नि गेजेराव फाराग नुनो मोनो। साहा काछारनि दिमासाफोरा सानथाम, सानबा नङाब्ला स्नि सानालागै बिचु फोरबोखौ फालियो। सानथाम नङाब्ला सानबानि बिचुखौ चुरैम आरो स्नि साननि बिचुखौ हांसेव मानायबा बुङो। हांसेव माने नागा रायआव सेंग्रा हानजा। दिमासाफोरा जानाय लोंनायनि गेजेरजों गोदान बोसोरा जागायनायनि सिगांआवनो बे फोरबोखौ फालिनायनि थाखाय हाबाफारिखौ थि खालामनानै लायो। बिसोरो बे फोरबोखौ फालिनो थाखाय सिगाङावनो सासे नागा हजा सेंग्रा दैदेनग्रा आरो सासे मातला हजा सिखला दैदेनग्रा सायख,नानै लायो। बे सानै दैदेनग्राआनो

बिसु फोरबोनि गासै हाबाफारिखौ फोजोबो। बे फोरबोखौ फालिनो बिहु फोरबोनि गासै हाबाफारिखौ फोजोबो। बे फोरबोखौ फालिनो थाखाय दिमासा सैग्रा सिखलाफोरा जयै आबाद मावो नखाबला गुबुननि आबाद थिलिआव हाजिरा मावनानै धोन जमा खालामो। बे धोनखौ सोरनोबा खम सुदाव दाहार होननानै बैसागो एबा बिहुनि समाव सुद आरो आसोलखौ जयै दिखांनानै बे धोनजोंनो बिसु फोरबोखौ फालियो। दिमासाफोरा बैसागो बोथोरनि गिबि सानाव सिनै रोखोमनि मैनं-मैला बुथुमनानै औंखै संनानै जायो। बे जानायनि गेजेरजों मोनसि बेरामा हायो होननानै दिमासाफोरनि गेजेराव सुथुं फोथायनाय दं। बिसु जागायनायनि सिगां साननि बेलासेआव मैसो बोलि होनाय जायो। बे हाबाफारिखौ दिमासा रावआव शालाइबा होननानै बुङो। बिसुनि नैथि साननि बिसुमा बुङो। बे सानखालिनो सिगांनि बोसोराव थैनानै थोनायफोरनि सिमानि गोजोननि थाखाय औंखाम औंखै आरो जौ बावनाय जायो। बिसु फोरफोरा सोलिबाय थायो। बिसुनि जोबथा सानाव गरबा मुंनि मोनसे हाबाफारि जायो। बिसुनि समाव गामिआव खालाय दैथोन जानायखौ फोथारनायनि थाखाजों बे हाबाफारिखौ मावो। बै सानखालि गुबुन गामिनि मानसिखौ गामिआव हाबफैनो होआ लोगोसेनो गामिनि मानसिखौबो गुबुन गामिआव थांनो होआ।

3. देवरिफोरनि बिहु फोरबो :-

आसामाव रायजो जानाय गासैबो ट्राइबेलफोरा रंजाथाय फोरबोफोर फालिनाय बादिनो देवरिफोराबो फालियो। देवरिफोरनि मोनसे मख'जाथाव रंजाथाय फोरबोआ जादों-बैसाग दाननि रंजाथाय फोरबो बिहु। मगंलबारै उरुका बुधबारै बिहु,, बिब्दियैनो बैसाग दाननि गिबि बुधबारनिफ्राय देवरिफोरा बिहुखौ फालियो। देवरि सैंग्रा सिखलाफोरा सैत दाननि जागायनायनिफ्रायनो गामिनि सोरनिबा सियलाआव मोनानि समाव बिहु मोसायो। देवरिफोरा बैसाग दाननि गिबि बुधबारनिफ्राय सुख्रबारसिम सिगां बिहु आरो नैथि बुधबारनिफ्राय सुख्रबारसिम उननि बिहु महरै फालिनाय जायो आरो गेजेरनि सानब्रैआव हुसुरी रोजाबो। बिसोरो थान न'आव फुजा खालामनानैसो बिहुखौ फालियो। देवरिफोरा बैसाग दाननि गिबि मंगलबारै मोसौ बैसागो फालियो आरो बिनि अखानायै सोरांसि समावनो सिखारनानै फ'ता होखांनानै मोसौफोरखौ थुखैनो लाङो। बिहुनि गिबि सानाव देवरिफोरा नखरनि मोदायनो फुजा खालामो।

4. कारबिफोरनि सजुन एबा सरग पुजा :-

सुजन एबा सरग पुजाया जादों कारबिफोरनि मोनसे आबादजों सोमोन्दो गोनां फोरबो। माय आबादखौ दिखांनायनि उनाव उदां बोथोराव कारबिफोरनि गासिबो नखर नखर सजुन एबा सरग पुजा फोरबो जायो। बे पुजाखौ बिसोरजों सायख'नानै लाजानाय दौरिआ खालामो। पुजाआव बिसोरो दाव अमा बायदिसिना बोलि होयो। पुजाखौ गासै कारबिफोरनि नखर नखर होयोब्लाबो रायजोनि गासैबो सुबुङनो पुजाआव फैनानै पुजा होननाय नखराव मेलाबादि खालाम फैयो।

5. लालुं (तिवा) फोरनि सग्रा मिसावा :-

लालुं एबा तिवाफोरनि मख,जाथाव मोनसे रंजाथाय ... जादों सग्रा मिसावा। लालुंफोरनि बे फोरबोआ आबादजों ... गोनां मोनसे बोथोरारि फोरबो। टिवा रावआव सग्रा सोरोंनि ... जादों गासैबो आरो मिसावा नि ओंथिआ जादों मोसानाय। ... गासैबो गोरोबलायनानै जयै मोसानायानो जादों-सग्रा मिसावा। ... फोरबोखौ टिवाफोरा फागुन दाननि गेजेर समाव रबिबार नखाव ... सायखनानै जागायजेननो लायो। बे फोरबोनि गाहाव ... फोरबोनि थाखाय गोनां जनाय मुवा बेसादखौ लायनो ... सायाव थांनो बियोन होयो। बृहस्पतिबारै सैंग्राफोरा फोरबोनि ... गोनां जानाय मुवा बेसादफोरखौ बुथुमो। बे साननि हरनिफ्राय ... मिसावा फोरबोआ जागायो। बे फोरबोआ सोलिबाय थानाय ... नखराव हौवा मानसि थानाय, आलासि लाखिनाय ... गाननाय, माय सौनाय, बन दाननाय, हाल एवनाय, ... दानाय, बाखि दांनाय खफ्रि आरो लाथथि लानाय, ... हानाय बायदिफोरा हैया दं। फोरबोनि थैथि सानखालि बैफोर ... दैखांनानै लायो। बे फोरबोआ जोबनायनि उनाव फोरबोआव ... दामग्रा देग्राफोरखौ सामादिनि साखाव दैखांनानै दोननायनि ... बादियै रावबो दांनो एबा बाहायनो हाया।

6. मिसिं (मिरि) फोरनि आलि-आइ लिगां :-

आसामनि गुबुन गुबुन ट्राइबेल हारिफोरहा रंजाथाय ... थानाय बादिनो मिसिं एबा मिरिफोरहाबो दं। मिसिंफोरनि ... फोरबोफोरनि गेजेराव मख'जाथाव फोरबोआ जादों-आलि-आइ-लिगां। बे फोरबोखौ मिसिंफोरा बोसोरफरामबो फागुन दाननि गिबि ... फालियो। बे साननिफ्रायनो जागायनानै गासै सानबा रंजा बाजानि ... मिसिंफोरा बे फोरबोखौ खुङो। आलि-आइ-लिगांनि ओंथिआ ... आलि माने आबाद आइ माने बेगर आरो लिगां माने फोनाय। ... जादों आबादनि बेगर फोनायनि गिबि हाबाफारि। बे ... नायनानै बुंनो हायोदि बे फोरबोआ आबादजों एंगारलायनो ... मोसानायखौ मिसिंफोरनि रावै गुमराग मोसानाय बुङो। बे ... बाहागो लानाय गासै सैंग्रा सिखलाफोरनो रि: बि: गासैं मुंनि ... गानग्रा सि गानो।

7. राभाफोरनि कखसि पुजा :-

कखसि पुजाआ राभाफोरनि मोनसे मख'जाथाव ... रंजाथाय फोरबो। बे पुजाआव राभाफोरा गाहायै शिब एबा ... सिबिनाय जायो। पुजानि थाखाय गोनां जानाय बेसादफोरा जादों-... दाव बायदि बायदि। बे पुजाखौ राभाफोरा रंजा-बाजानि गेजेरजों ... खुङों। कखसि पुजा एबा फोरबोआ सोलिबाय थानाय समाव ... सैंग्रा सिखलाफोरखौ गोसोनि बाथ्राफोरखौ फोरमायलायनानै ... खाबु होनाय जायो। बे खाबुनि गेजेरजोंनो खायसे सैंग्रा ...

नोंसो सोरोबसाइनाव जुलिबो जालायो।

8. बनवाल कछारीफोरनि रंगालि बिहु :-

बनवाल कछारीफोरनि मख' जानाय फोरबोआ जादों रंगालि बिहु आधिखालाय असमिया सुबुंफोरा जों हाय रङालि बिहु खुङो बनवाल कछारीफोरबो रंगालि बिहुखौ खुङो। बे फोरबोखौ बिसोर बत दाननि संक्रान्तिखालि जागायनानै गासै नै स्नथा खुङो। असमिया सुबुंफोरा जौहाय रंगालि बिहुखौ मोनसे दौरोंआरि, माहारिआरि रंजाथाय फोरबो महरै खुङो बिदिनो बनवाल कछारीफोरबो खुंनायखौ नुगै मोनो। माग बिहु आरो खाति बिहुखौबो बनवाल खछारीफोरा मोनसे रंजाथाय फोरबो महरै खुङो।

9. गार,फोरनि मांगना आरो डबामग्ला :-

मांगनाआ जादों आसामनि जनजाति ऐबा ट्राइबेल गारफोरनि गेजेराव सोलिनाय मोनसे फोरबो। मांग'ना फोरबोआ जादों गामिनि गासैबो सुबुङानो ज'पै फालिनाय मोनसे फोरबो। गामि गंसेआव बोसोरसेनि गेजेराव जायफोर सुबुङा थैयो, बै सुबुंफोरनि जियमानि तोजोननि थाखाय एबा बिउमाखौ उदां खालामनो थाखाय गामिनि गासैबो सुबुङानो जथैनो बे फोरबोखौ फालिनाय जायो। बोसोरनि जायखि जाया समाव मानसि थैब्लाबो अस्थि भस्मखौ नखरनि सुबुङा मांगनानि समालागै जोथोनै दोननाय जायो। मांगनानि सानखालि पुजा जोबनायनि उनाव बेफोरखौ बाहेराव लाबोनानै मावनानै गारनाय जायो। बे फोरबोआव गामिनि गासैबो नखरानो मैग्रा सिखलाफोरा सिमा बेसाद लौंनानै गासै हरखौनो रेंजा-बाजानि गेजेरजों बारहोयो। उबाअग्लाआ जादों गारफोरनि आबाद दैखांनानै रेंजा बाजानि गेजेरजों खुंनाय आबादजों सोमोन्दो गोनां मोनसे फोरबो।

10. हाजोंफोरनि बाथ, पदमा आरो कारतिक पुजा :-

बाथ पुजाआ जाबाय हाजोंफोरनि अखा पुजा खालामनाय मोनसे थोरोमारि फोरबो। बे फोरबोखौ हाजोंफोरा बैसाग दानाव खुङो। हाजोंफोरा जायखि जाया हाबा खुंनायनि सिगां हाबा खुंनो गोनां नखराव पदमा पुजा खालामनाय नुनो मोनो। बे पुजाखौ नखरनि गाहाय सुबुङा आगसि आखायजों बिमा मनसानि मुङै हाबा जागोदान हौवा आरो हिनजावखौ सिबी सौनायनिफ्राय रैखा मोनसे थाखाय बोरमा बोलि होनानै बायनाय जायो। हाजोंफोरनि गुबुन मोनसे मख' जानाय फोरबोआ जादों कारतिक पुजा। बे फोरबोखौ गामिनि हिनजावफोराल खुङो राववो हौवा सुबुंफोरखौ बे पुजाआव बाहागो लानो होआ। हाजोंफोरनि गेजेराव फोथायनाय दंदि बे पुजानि गेजेरजों कारतिकखौ सिबिनानै गथ, मोननो रोङै हिन्जावफोरा गथ मोननो हायो।

(*Writer-Asstt. Prof. Deptt. of Bodo, B.H.B. College, Sarupeta*)

बे मोजां मोनलाइनायखौ मा मुं होनो ?

पुजा [illegible]

[illegible] E.D.C. [illegible] Bodo Major [illegible] Unit [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] 12.00 [illegible]

[illegible]

आंखौ हाउलैनो थांनो थिथोन होबाय गावहा माला Bodo Major नि क्लास लाना थारोनो। बेखायनो सोलोंथायाबो बिदाय होबोनाबाय आं।

दसे उनाव साइकेलखौ लाना फैनानै उननि कैरियारआवनो ब्ला खावलायनाइसे आरो फेदेलखौ सरुंगेटा टाउन फारसे गानायसै। दान्दिसे सम्नि उनाव्नो टाउनावबो सहैदांमोन जों मानोना ओंनि कलेजनिफ्राय टाउनआ थांदाय गोजान जाखाया खोब लागोब्ला 3 मिनिटसोल लायो खोमा। फारमानिफ्राय पुलिसफोर लांगोन नामा मोंदोंमोन आं बिखौ।

आदा नं'आवनो पिल देंखायो गैया लानानै थांफानाय खार सानायनि थाखाय फैनोनो गोसो गैखायामोन राहा गैया आदा क्लास इउनिफ्राय हैसम दक्मोन इंलिसारनि बेखायनो फैनांनो जादों।

फिन सोंथि सोंथाबबाय आं साहाफोर लोंगौमोन नामा बिनानाव। जानांगौ बे खाबुखौनो माइछादोंमोन। थायनो फिन होदोंमोन बियो थौ आदा होन्नानै। बेबादिनो सानैबो साहा गं'ला फारसे आगान सुरलांनायसै।

साहा गलायावबो आंखौसो गाब आगोलआव जिराइनो बिथोन होबाय आरो लोगो लोगो आंनि मोखां फारसे जानानै गावबो बिराइफ्लाबाय।

आंनि आनदाजाव बिनि ख'र सानाया थारला खारबाय जानांगौ आंजों माबाफोर खोन्था राइज्लायनो थाखायसो बेबादि फाव खालामदों सलाव लांबाय आं।

बिनो होतेल बयखौबो बुंनायसै भाइति कपि दुता आरु मलय दुता आनिब बेनि उनाव आंनि मेगनआव अन्नायनि फावजों नायखुमाबाय थाबाय।

दान्दिसे उनावनो हतेल बयआवबो बितोन बादियै गासैखौबो होनानै थाफैबाय। लोगो लोगो बियो लोंदों आदा होन्नानै गावबो बलिखौ दैखांबाय।

आं खरनि इसाराजोंनो जागोनदे बिनानाव बुंनानैल थाबाय। दान्दिसे उनाव बियो सायमिन जानिदे आदा होन्नानै बिहरनो लोंदोंमोन। नांलिया बिनानाव बेनो थोबाय, दा नं'आवनोबा ओंखामानो लेवाहैखासिगोन होन्नानै बुंनायसै आं, आब्ला बियो दे बिदिब्लालाय बुंनै गंद्रिना थानायसै।

जानायनि बिलखौ आंनो होनो नागिरदोंमोन नाथाय गावहोगोन होन्नै आंखौ हैथा होना गावनो अखावै होमारनायसैबो। बिनि उनाव बे साहा गलाखौ बिदाय होबोनायसै। जों जेब्ला साइकेलजों ससे सेंथेये अब्ला गावनो आंखौ सोंथि खालामनाइसै। आदानि मुंआ मा? आरो नं'आव साबैसे मा थाखोआव फराइयो।

एसेबां सोंथि बिनानाव हां खनसेथावनो फोरमाय जोबनो सोनदा आं इसे गोलाओ हां लाग्रानाइसै आं। बेनिफ्राय सैथो फिनखौनो सौ-साये फोरमायलांनायसै आंबो, आंनि मुङा फुंखा दैमारी आउे TDC 1st year आव फराइयो बिननाव। नं'आव गासै साबामोन, बिमाय साखाय ससै बिब्दि बुंना सिरि थाबाय आं। बा फुंखा दैमारी

मा एसे समाइना मुं How sweet Brather होन्नानै अन्नायनि राबजों गोसानै बुंबाय आरो आंखौ सोंथि खालामबायबाय। सानैया सोर सोर मोन फुंखा दा मा जाखो आरो आदैया माबाफोर माबो नामा?

मु. थाबै बे खिथिखौल फिनबाय आं, मासैया आंनि आब,मोन आरो गुबुन मासैया आंनि उन्दै बिनानावमोन। आफाया आबादारिसो बिनानाव बोसोरफ्रोमबो आबादनि सायावनो सोमारनानै थोब्ले-माब्ले सोलिसाखौ बिदि बुंनानै सिरि थाबाय आं।

फुंखा नौहासो मालाइ हारसिंसै जेबो फिन्था गैलिया, मोजां जाथारबाय जा बियो बेखौनो मोनमिगो। फुंखा आंखौ जेबो सोंलिया नामा?

आं बिनानाव मानो सोखा जानो मोंगोनदै, बिदि बुंनानै आंखौ गाब जाबादि सोंथि सोंदोंमोन आंबो बे एसे सोंथिखौनो सोंफिन्दोंमोन।

बियो दाव पैनानि गाराङै आरो जोबोर आंगोयै फारि-फारि फिन होलांदोंमोन एरै आंनि मुङा माइदांग्रि दैमारी। आं H.S. 1st Year आव फराइयो। जौंहा गासै साबैमोन, आइ आफा, आदा आरो आं नाथाय दा साबबा जाबाय। माने आदाया बाजै लाबोबाय। बाजैआ आंखौ जोबोर अनसोगारी फुंखा। आफाया गामि सेरनिनो गुमुरु हाइ स्कुलआव हेत मासथरनि फोरोंगिरि माबो। आफानि बेबनजोंनो सोलिसाबो। फुंखा नों गाब्रि मोनाब्ला फंसे बाखा बुंना सान्दोंमोन आं।

बुंजागोन माइदांग्रि मा फंसेल गोथांखौनो बु माथो जानो। माबादियो गाब्रि मोनजालायनाय बाद्रा बेलाय, बुंदे जेबो गाब्रि मोना आं। अरदार होप्लां गारबाय आंबो जेबो उन सिगां साना हसिया। जानांगौ समाइना सिखलाखौ खिबु उनाव लाफानो मोन्नाइखाय सान्नो रोंमलां लायाखौ।

फुंखा आं नौंखौ जोबोर मोजां मोनो आरो मोजां मोन्नाल नङा अरायबो जिउनि लोगो मोननो हास्थायो I love you फुंखा I love you so much आं नौंखौ जोनोंमाव बावनो हानाय नङा फुंखा नांगौ जायोब्ला आंनि थिफ्लिसे जिउखौनो फोथैना लागोन। फुंखा आं नौंखौ नुजेन्नायनिफ्रायनो गोसोनि खोथाखौ फोरमायना लानो सान्दोंमोन नाथाय राहाखौनो मोनाखैमोन दिनैसो मोनबाय फुंखा बिदि बुंनानै हरखाबनो सिरि थाबाय बियो।

बिखौ सिरि थानाय नुनानै आं मा जाखो बिलाइ सान्नानै आनदास खालामबाय, गावबायसो नामा बिलाय सान्नानै। नंमारगौ गन्थं सुरखखो सुरुखखो दिन्थिदों। मा फिन मोनगोन सान्नानै साजिनाय आरो गिनायजों गावदों जानांगौ। गावनो हामा माइदांग्रि सं'ना आंबो नौंखौ मालाबानो जायगा होखाबायमोन I Love you माइदांग्रि I love you too अब्लासो बियो सिरि थानायसै बेनिफ्राय आंनि बिखुंआव होलैलाइथारनासो फैबाय थानायसै।

दान्दिसे उनावनो बिसोरनि लांगोना मोनहैनाइसैबो आरो आं बेथहायनो बिखौ बिदाय होनानै खुसिनि रंजागासे सिरियै हारसिंनो मिनि खुमानानै साइकेलखौ आंनि नफारसे फेदाल गानायसै........।

*****

गोसोआ हासथायो नोंखौ

कमल सिं दैमारी

आंनि न.आ सल्पेटा हालामनि साहा बा किल मिटार गोजानाव थानाय दाबसे गामियाव। आं जेब्ला बि.ए. सेथि थाखोआव फरायनो मुं बिसन फैदोंमोन अब्ला बि कलेजनि मुङा बि एइस बि मोन। बि कलेजआव आंनि गोबां सैंग्रा सिख्ला फोराबो मुं बिसन फैदोंमोन। बिसोरनि गेजेराव बिबारि मुंनि सासे सिख्ला दंमोन। बेनि गामिया सल्पेटानि साहा सिन किल,मिटारसो गोजान जायो। बेनि थाखायनो जों फननों मोबां गाब्रि सौरां लाम्लायोमोन। बियो ननिफ्राय कलेजआव बासजों फैयोमोन आरो *बिजों गोबां लाग्नायोमोन। बियो ननिफ्राय कलेजआव बासजों फैयोमोन आरो* बिजों गोबां लोगोफोर बो फैयोमोन। नाथाय आंहादि गोसोआ बिखा गावो खुगा गैया।

सानसेखालिनि बाथ्रा जेब्ला बिबारिया गामबारि मुंनि सासे सिख्लाजों कलेजनि खोलाहा दाबसे बर' गामियाव लखिं लाना थायैदों मोन। बि गामिनि मुंखा गोजोनफुरि मोन। अबब्ला जोंना बोसोरारि आनजादआ नै मास दंबावोमोन। अब्लाबो जोंना कलेजआव थेब थुबै क्लास जाबाय थायोमोन। अब्ला बियो माब्लाबा माब्लाबा फैयोमोन आरो आंखौ सानसेखालि फनआव बुंहरबाय हंला आंनो नोंनि सौनाय फिननाय लिरखानाय बहिखौ नांगौमोन होनना गाबोन लाबोफा दे होनना बुहरदोंमोन। बि बुंनाय लेखा मथै अखानायै लांनानायनि खोथा नाथाय बि बहिनि सिंआव आं गिबियावनो लिरग्रदोंमोन गाब्रि दामोन आरो बिनि माहायाव से ब्रै थाम लिरबावदोंमोन बुजिना मोनिबादि। आरोबाव बिनि गाहायाव सुंथायै लिरबावदो मोनदि ?

आं नोंखौ.................... ?

नोंसो आंखौ................. ?

अखानायै क्लासआव थांखाय बहिखौ ...

जेब्ला जोंना क्लासआ जोबथाबायमोन अब्ला ...

लोगोआव आंखौ गोबां लोगोफोर दंमोन। बिसोरनि ...

मुंनि लोगोखौ बुंदोंमोन बि बहिनि सिङाव आं ...

बुंदोंमोन। बिदि बुंनायाव समबारुआ बुंबाय आं ...

होनबाय बिसोरखौ बिबारिनो बहि नांगौनो थौ ...

नौसोर लोगोआवलासो थांफानांगौ। जेब्ला जों कलेज...

सुरबाय अब्ला आंनि गोसोआव जोबोद गिनाय फैदोंमोन ...

राइज्लायना माब्लादि लखिंनि लांगोना मोनहैबो अब्ला ...

कल खालामदोंममोन अब्ला बिनि लोगो गामबारियाव ...

बुंदोंमोन आबआ रुम सिङाव गैया दुंगै हैदोंअब्ला आं ...

लाबोदोंमोन बिहरनायखाय गामबारिया बिदि बुंनाय...

लांगोनासिम फैनानै लांनो ओंखारबोबाय अब्ला ...

गिखांनाय फैदोंमोन। बौरैबा बेखेवना नायब्ला आं ...

बियो बेखेवना नायाखिसै अबब्ला आं बिनि आखा...

गथायखांनानै फैनो थाखाय साइकेलखौ फिदिङोअब्ला ...

दुगैखांनानै गावनि गिसि सिखौ दानदायाव लामफैदों अब्ला ...

बुनायसै थांदिनि। बहिखौ होखांनानै नफारसे रौना ...

बैयावबो मेब्ला होननाय लोगोआ बुंबाय बा माला...

होनना माब्लादि नंमोनहैखौ आं गावखौनो मिथिनानै ...

नाथाय दसे समनि उनाव माब्लादि मोना लांबो अ...

गोसोआव बायदि गिखांनाय फैदोंमोन। नाथाय मोनि ...

रिगायाव आंनाव मोनसे मेसेस फैदोंमोन अब्लाबो आं ...

हौमोन-बि मेसेस आ बा सोरनि नाथाय बि मेसेस आ बिखारनिमोन। आं जेब्ला बि मेसेसखौ नायनो आखायाव मबाइलखौ लायो अब्लाबो आंनि गोसोआव गिखांनाय फैदोंमोन बिखा मा लिरहरदों।

नाथाय बिखारिया मेसेसआव लिरहरदोंमोन हेला आंखौ नो मानो बिदि सानखो? आं जेब्ला फरायसालिआव फरायबाय थानाय इमायबो गोबां लोगोफोरां आंखौ माजादोंमोन आं बिखौबो हानाय नङा होनना बुंहरदोंमोन। आरो बुंबायदोंमोन आं उनदैनिफ्रायनो आइ आफा मोननि दैदेननायाव बेसिमहालागै मोनफैबाय आं बौ आइ-आफामोननि बारगा जानो आइ आफाया बायखौ हरो बिजौनो बागोन होनना बुंबाय आरोबाव बिखारिया बुंबायबाय आं हानाय नङा।

अब्ला आं मेसेसखौ नायखांना आंबो फिन हरफिनना बुङासाय बिखारि गाबि दामोन?

अब्ला बियो फिन मेसेसखौं लिरहरबायदों बयबाबो गोसोनि खोमाखौ फोरमायथिनानै लानो सानखायो मानो गाबि मोननांगौ बाखो बिदि होनना लिरहरनायसै।

अब्ला आं आरोबाव मेसेसखौं बुंहरबायबाय आं नौंनो माबौरै मोखां दिन्थिबायनो होनना बै दिननिफ्रायनो आं बिखौं मोगा-मोगि जुल्लबोराय होफ्लायनो हायाखैमोन। बियो आंनि बाहिखौ क्लासआव फैनानै लोगनि आखायायसो हरदोंमोन। अबब्ला लोगोआ आंनि आखायाव बाहिखौ होफदोंमोन।

नाथाय जोंना आनजादआ खाथिनिफ्राय खाथि मोनफैबायमोन। दिनै गोसे गाबोन गांसे जागासिनो नाथाय आं बिखौ आनजादसालियाव जेब्ला जुल्लाबोराय होनो हाया जादोंमोन। जेब्ला आनजादआ जोबो अब्ला आं बिखौ फन खालामना बुंहरोमोन आनजादआ माबादि जानाय होनना बियो बुंहरदोंमोन मोजां जादों आरो बिखारिया फिन आंनिखौबो सोहरो मोन आंबो बुंहरदोंमोन मोजां जादों।

बेफोरबादिनो गोबां दिन बारलांबाय आरोबाव आं बिखौ मब्लाबा माब्लाबा मबाइलों खौरां लाब्लायोमोन। गावबो माब्लाबा मब्लाबा मेसेस जोंबो खौरांफोरखौ सोहरनायमोन नाथाय आंनि गोसोआदि अराय बिखौल मोननो हसथायनाय। बेफोरबादिनो गसोखालि बियो मेसेसखौं लिरहरबाय जाखांना उन्दुबाय नामा लोगो? लोगो नौंनाव आं मोनसे बाग्रा मोनिदै गाबि दामोन? नोंखौ बिहानि लोगोरि नाइगिरना मोनखौ नामा ?

नाथाय जेब्ला आ मबाइलखौ टेबिल सायाव दोननानै बाइजो फारसे जोरायदोंमोन अब्ला आं बिनि मेसेसखौ जुनी मोनथआखैमोन। बि समायनो बियो फिन मेसेस आव आरोबाव लिरहरदोंमोन सोरि लोगो गाबि मोनबाय नामा आं अरौनोसो सोदोंमोन।

जेब्ला आं बायजोनिफ्राय गसिखाव हाबफैयो बि समाव आंनि मबाइलआ जौखांनानै दंमोन मानोना मेसेस फैदोंमोन। अब्ला आं मबाइ लखौ गाखाइआव दैखांनानै नायो अब्लासो आ जुनी मोनजोबदोंमोन।

नाथाय आं बिनि जौनायाव फिन हरनायसै आं रावखौबो नायगिना मोनाखौ एबा नायगिरना लानो हायाखै मेसेसआव बुंहरदोंमोन।

अब्ला बियो फिन हरफिननायसै थैग्रा मानसियानो नाइगिरनो रोङा होनबा दै बिदिब्ला जेबो नङा।

नाथाय आंनि गोसोआबो मानिथिनि गावनि फारसे फिन सोंहरबायदोंमोन मा खालामदो गाबि दामोन नौंहालाय बिहानि अनजालु दंगा गैया अननानै फिन हर ?

अब्ला बियो फिन लिरहरदोंमोन आं जेबो गाबि मोना आंहा मोजां मोननाय दखायो।

अब्लाबो आं फिन लिरहरबायनायसै आंनि गोसोआ गोजोनबाय।

अब्ला आं फिन हरफिननायसै नौंनि बिदि थाखानायखौ मोनना नजाब्ला आं........?

अब्ला बियो बुंदोंमोन आंखौ नोंखो गोसो दखेमोन नङा होनब्ला आंल मानसि नङा बेसे मोजां मोजां मानसि दं? नो आंनिखुइ साबसिनखौनो मोनगोन दै उनाव।

नाथाय आंनि गोसआ बै दिननिफ्रायनो बायग्लिनाय आयना बायदि बायग्लिजोबदोंमोन। बै दिन्निफ्रायनो गोसोआव बायदि बायदि सानखांनाय फैदोंमोन। मोखथांआव मोनकुअब्लाबो सिम्माआव मोनकुंयो। बै दिननिफ्रायनो आंनि गोसोआवबो दुखु हाबनानै थादोंमोन।

नाथाय बै दिन्निफ्रायनो लोगो बादि थाब्लायदोंमोन। नाथाय अब्लाबोदि आंनि गोसोआ हासथायो नौंखौ।

*****

थांखिनि सायाव नोजोर

बिनद देवरी

सेंथसनखा, बुहुमाव जोनोम मोननाय गासिबो सुबुंआनो गावबा गावनि बिडनि मिथिं सावगारिखौ लानानै मोनसे थांखि दायो। जाय थांखिखौ सोनाबारि सुबुंफोरा Aim होननानै बुंनाय जायो। थांखिखौ जौंनो मानो नांगौ आरो जों बेखौ बबेनिफ्राय मोनोव जों जुदिन फंसेल बाथ्राजों बुंनो थाखेब्ला थांखिआनो जौंनि जिवनि दैदेनगिरि। समजों गोरोबलांफ्लानानै खामानि मावलांनो गावनि आथिंआव गाव गंसनो, आरो बिमा-बिफा हारि हारिमुखौ बुहुमाव सिनायथि होनो नाजानायजानो जौंनि गिदिर थांखि। थांखिखौ दानाया एसेबां गोरलैदि जेनेबा सासे गोरसै गबाआबो गोरा हायाव खदाल जावनो हानायबानि नाथाय..........बेखौ जाफुंहोनाया एसेबां गोब्राबादि अन्थाय थाफायाव बिफां रजहोनो नागिरनायबादिसो। जौंनि थांखिआ औरैबादि जानांगौदि जायखौ जों संसाराव नागिरनानै मोना, आरो जायखौ नों सोलोजों बोलोजों मावनो आरो फेजेननो हायो। बेनि सायाव थांखिगिरिनि नोजोरा इसेल नङा गोबां। बिमा-बिफाया गव गथायखौ जोनोम होयोब्लाबो गासैबो बिबाना बिमा-बिफानिल नजोबा जौंनिबो। बुहुयाव जोनोम मोननाय गासिबो सुबुंनोनो थांखिनि गोनांथार, गानोना जाहाथे जौंनि गेजेर लायानाव आन्दायनाङैबादि जानाय। गासिबो मानसिआनो बुहुयाव अरायबो दुखुखौ नेवसिना सुखुजों उसिफबना थानायखौनो नागिरो। नाथाय बेयो जानो हाजोबगोदा ? संसारनि मायायाव गेलेनानाय गासिबो सुबुंआनो दुखु आरो सुखुखौ मोननाङो नाथायजों दुखुखौ मानो मोननाङो ? बेनि गुबै दायनिगिरिआ रावबोनङा जौंनो। जों जौंनि थार, उसित थांखिखौ सहैनांगौब्ला आरो बेनिफ्राय गोदै फिथायनि बिदैखौ मोनलौहानांगौब्ला गावखौनो सांग्रा, रफोद आरो सोगोमै सि... रौनांगोन सुबैनाय, हास्थायनाय, बेफोर गासैखौबो आंगो जाथा ह... बेवहाय जों जायगा होनो नङा -गिनाय बानाय लाजिनाय-... गासैखौबो जौंनि ननि खोलाहाथि फ्राव नेवसिहरनांगोन।

जौंनि गोजों थांखिखौ दाखांनायनि उननिफ्रायनो थ... गोदै फिथायनि बिदैखौ मोनहैनायसिम नारा नाथा जुजिनाय। ... बेवहाय नों जेननांगौबो जानो हागौ मानोना थैनाय आरो उरजिना... संसारनि नागारनो हायै नेम, थिग बिबदिनो दावहायावबो जेन... देरहानाया थाखाथारो औंखायनो थांखि दागिरिनि बाननाय हना... दांनायफोरा अरायबो बुहुमबादि गुवार आरो लैथोमाबादि गोथौ... जौंनि थांखिखौ दाखांनानै थांखिनि खामानिखौ मावलांनाय समाव... रोखोयनि जेंना जेंसिखौ खर सायाव दैखाङाबालानो ... नेवसिलांनांगौ। थांखिआ जौंनि गेजेराव मोनसे नागारनो हा... जायखौ जों गैयाब्ला साननि ख्रां-ख्रां जौंनायावबो खोमसि-... आनलेद नुवा-नुवा मोनो। जों गावनो मेलेमजिबि जानानैबो, ... गोरा जानानैबो गाव-गावनि गोरोनथिखौ गोबाना लायो। ... जों मालायनि मावनाय दांनायखौ रुजुआबालासिनो गाव गावनि ... नोजोर आरो सांग्रा जानाया गोनां। थांखिखौ लानानै मिजिंखौ ... दोनब्ला थाफल, जानाय नङा थारै बेखौ मावफुंनो नाजानाय ... गिदिर मावनांगौ हाबा। एम्फौ लाथाबादि गावनि मोजोंमसे ... सिंआव थानानै आंनि बुहुमनो बयनिखुइबो सानगोरोंसिन ... अराय फैमाल। मानोना जौंनि सांग्रेमाबादि मोलेले जौंनायखौ ... देरगानो दासान। गावखौनो हावरिया दासान, नंगौ जों ... बोजोबना ला नों दुखुखौनो सानसे बेनो जालांगोन सुखुनि ... बुहुमाव बयनिखुइबो गोरिबसिन मानसिआसोर ? थांखि ... मानसिआनो नङाना? हे जोहोलाव जोहोलावजोफोर जौंहा ... दावगानाय थांखि दानायनि सम औंखांयनो गासैबो दिनैनिफ्रायनो, ... दानिफ्रायनो आखाय हमलायनानै जयै औंखार बोदोनिफ्राय जौंनि ... जौंनाय आलारिबाथिखौ ख्रां-सां फोजोंनो। जीउआव मोनबा ... थांखि सायखंना लानानै दावगालु आरो सोरजिलु हाबा मावनि ...

বড়ো কবিতা-

मा बेलाय......... ?

भबेन गयारी

जिउनि बे रैखब लांगोनायाव,
सुखुंनि सानसहायै गोसोनि खंखरआव,
मा बेलाय..... ?
बयनिबो जिउ खुंनाइनि सनानि लामायाव।

सानस'हायै-गुहुरस' हायै थांखिखौ होसोनायाव,
गुजाथिफैयो बयनिबो जिउआव,
हालाय-हाफाय जुजिबाय थानाय समाव,
मा बेलाय............ ?
गोसो मेलेमनि गेजेराव॥

जायखौ सुबैया सुखुंआ माब्लाबाबो,
आलो-आलो संसार खुंनाय समाव,
जायखौ नेवसियो सुखुंआ अरायसम
हाली-दैली जिउनि बिदै गोनां देंखो रिहोनाय समाव,
मा बेलाय......... ?
बिदै बहा देंखोनि सिरियाव।

हेंथा होफैयो जाय सनानि लामायाव
फेलें खालामफैयो जाय गोसो मेलेमनि साननायखौ,
खाब्राम खालामफैयोजाय बिदै बरहा देंखोखौ,
मा बेलाय........... ?
जिउनि समायना--रमायना सुखुनि बिबार माललायाव॥
बेनो नामा गासैनिबो गुदिया,
हेंथा होफैग्राया सनानि लामायाव,
जायनि थाखाइ फेलें जायो गोसो-मेलेमनि साननाया,
जायनि थाखाइ खाब्राम जायो बिदै बरहा देंखोआ,
(------)
मा सु बेलाय........... ?
बयनिबो दावगानायाव।
मा बेलाय........... ?
बे सुखुनि संसारआव॥

*****

लिमारिक

[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] ?

ददेरैआ थांबाय कलेकआव
बेराइहैदोंसो गोसो थोनाइयों पार्कआव
बिमा-बिफाया सानदों कलाय लाईदों
ओजोंबादि फिसाओआ लाइनसो मारिहैदों
जब हैबाय बियो मिथि स्लाबियाव
मुंआ बिनि हालदैबारि
नाज्ञनो बिनो मथर गारि
खदाल हाथाइ थाजोंआ बिनि गोलाआव
खुंथाना थाहैयो गुस्थिआव
बिस्री लानानैनो बियो दादागिरि

थुंखाय आं सासे सिखलाखौ
हाब्रा लागोन आं नोंखौ
लिरना हरबाय आं I love you होन्ना
फिन हरफिनबाय बियो I hate you होन्ना
खायनायाखौ लाइथागोन आं बिखौ।

*****

ओं खिबायारि

हायना बर

आं खिबायारि

आंनि गोजोनथोनि
खिबायारि आंखाइ
सानाय लाखाथोनो

आं खिबायारि

बे गोजोनखाव
मोनफ्रोम आंखाइ
खिबायारि थाखै सोलिबिदों।

आं खिबायारि

आं सानखोनखो
गावनिखालाव जानांना हाखायनि
गामि-गामि
नगर-नगर खिबायारि
उखैनायनि आसार्थाव
सोरनिफा आननाय
मोनसेफोन सानना।

आं खिबायारि

सानसे खिबायारानो
रानखाबो आं
आनायखौ खुगानाव सुथुं
बेसेबाव थोंदै।

आं खिबायारि

बे गसाव
सानसेथोन आंलाय
आवु थानायसोनखालो
आं खिबायारि आनाय मखासेन
सेखा फारा सोलोंनो
गोसो हंथोन
नायाव
गैया आंहा
उदैं थाखोनि गसाव

आं खिबायारि

गसाव।
हाथिखसे आंनो
गोजोन हाथायनाय
बेनो आंनि जोनोम फुंखा
आव गसाव बे
जोनोमाव
आं खिबायारि......!

****

दाहा

रश्मिता स्वर्गियारी

गोथौ गुदैमनायथिखायनी
    सान्दौथोंनि आरो गोसोआ
आराय गोथौ लोगो खालो
    सिमांनी गुदीयाव जों
गोथोनि सानथि नख्रा सुनो।
    फाथायु...............
    बैसोनि सिमांफोरा
सिमांनि खाना थाखाय--
    गोरबो सिखावनाय दाननाय थाखाय।
दिनै जों बेखौ नोंखान्थाय
    बैसोनो जों गोथौ हाखाबो रंजे;
    आराय सानथि थाखाय....
    सुखु दुखुनि खोंदो लाना,
गोथौ गोथाय्ला
    गोसोआव दाहा थागोन रंखें।
*****

बहलेण्ड

रश्मिता ब्रह्म

[illegible]
बहलेण्डनि थाखाय दिनै
बर' फिसाजोफोरा गोजों सिख-नोंलाया
बर' फिसानि मेगनाव दुखुनि मोदै बोहैनाय
बर' बिमाया सिखा गोजा जानानै
हाखाब-थाखाय, गोरोब-बोरोब जानानै,
दिनै बर' आयजोआ खाखलानि
सिनाय खोमोरनायदों।
बिनि सिखाखाय बर' सुबुंआ
जाथिखौ दिनै बहलेण्डनि थाखाय
दिनै बर' फिसाजोफोरा गाब गाबनि
खाथा, खानाय-सोनाय थाखाय
सि-बौथ गामीखौनी भागारनायदों
आरो बबेबा दावबो खागानाय
दुखु दाहाखौ सुखुर जानानै थानांदों।
बेखायदि दुखु-दाहानि थाखाय
दिनै बर' बिमानि मेगनाव मोदै
दावनो दैला।
बेनिखायनो जौसे बा
बर' फिसाफोर
बर' बिमानि मेगननि मोदैखौ हुगारनो
बर' बिमाखौ देरहासार खालामनो।
बहलेण्डखौ रैखा खालामनो।
जानांथि खाजाना
सिखानि दुंफ्रद बैखौ लानानै
आगान सुर बर' फिसाफोर,
गिनानै दा फाउसाय
दैमालु बोहोलाव, गाम्बारि सिखानि
गोहोखौ लानानै आवगायला
बर' फिसाफोर....
थाया जों गुबुननि आथि सिंआव
मुगै जाया जों गुबुनजों
उन्दै नङा जों रावनिबो
रैखा खालामगोन जों बर' बिमाखौ
देरहासार खालामगोन जों बहलेण्डखौ
मेगननि मोदैखौ हुगारनानै थागोन
जों रंजा-खुसि, रज-रमु बहलेण्डआव
आय.........
बे जौनि समायना बहलेण्ड।
*****

बर' फिसाफोर

रैसुमै रवखारि

आखांदों बर' फिसाफोर
आखांदो बेद्रान जुगनि
गोदान सोलोंथायनिफ्रिफोर,
गोसो होआरना सोलोंदो
गावनि हाबिफ्रि बेरसोन दौगलांनो
गाबादों बथाफिनो गोवोंआव गाखोनो।
आबारिदो बर' फिसाफोर
दाथासै गोदाव सोरजी,
दिनै एसेवां दुखु गोथाव बर'आ
आयजोंनो बांखिनानै थिनि हरबादों,
गुवुनजों नासय जानानै
बर' बिमानि दखना आगसोला
मोदैजों सिग्लाबना गिसि जादों,
नाहरदों बर' फिसाफोर
बिमानि मोदै सिग्लाबनायखौ।
जोंखिखांदो बर' फिसाफोर
जान्थि खफ्रादो आर'नायजों
बिमानि मोदैखौ हुगारनो
खामग्लिनाय गोसोखौ सुगलाय होनो,
दावगालांदो गोजों लामाजों
दाजासै गावजों गाव एना एनि।
नाजादो बर' फिसाफोर
सुफुंनो बर' जोहोलाव जोहोलावजोफोर
बड़लेण्ड मोन्नायनि हाबिला
सुफुंनो बर' बिमानि सिमां मिथिंनि
गोसो गोरबोनि गांहावनाय हाबिला।
नाजादो बर' फिसाफोर
गोजोन खौसे लाबोनो
बर'नि धुनलायखौ फोथांना लाखिनो
बर'नि आरिमिन गुबुनना खोनासंहोनो
बर'नि फिरफिला अखांआव बिरहोनो,
नाजादो बर' फिसाफोर
जावरिदो बर' जोहोलाव जोहोलावजोफोर।

****

जिउनि मोदै

अजय रामसियारी

मोदै नों आनि गोरबो
जिउनि गोदै सिनी मोदै,
बानो नों जोंनी सोलोंसे
जिउनि सुखु दुखुनि
लामाजाव आन्थोर जं'आ जासे।
मुगिनो गोजौ सुबुंफोर
आरायखौ अब्रा जासे,
बेबाबोदि मानाय नों
सुबुंखौ आरायखौ सानसे।
गोरबो बिखाउनि दाहाथा
आनि जिउआव हाबासे,
फोरमायो नाथाय नों
मुलुग सुबुंनि गेजेराव
आरायखौ आख्रायासे।
बिमानि गोबोंनिफ्राय
जोनोम मोन्दों आं सानसे,
आंजों लोगोसे फैबादों
नोंबोदि आंगो असे असे।
हे मोदै,
दक गौहा मुलुग संसाराव
जिउनि माबेबा लामा दथायाव
आन्थोर जं'आ जासे।
हे मोदै,
महार नोंनि बरथिंगासे,
नाथाय गोहोआ नोंनि
सुबुंनि सोलेराव आरायखौ थुंजासे॥

****

जानथ्रि खाफ्रा

नमिता बर'

ई बर' फिसाफोर जानथ्रि खाफ्रा
बयबो फारा-फारि।
दानाफार-दानाफार गाबनिखौ
आफाफोर आइफोर।
गोदोसानै थानाय
सम गैलिया
ई बर' फिसाफोर
दावगादो जों बयबो
खौसे जानानै
गावजों गाव हनाय अनागारि
नांग्लाय खमग्लाय
बुन्लाय मुन्लाय॥
हारिखौ गोजौआव दैखांनो
गुबुन हारिखौ गादबना
ई बर' फिसाफोरा।
सिखारदो माबार
उन्दु हाबनानै थानाय
बर' सुबुंफोरखौनो
जाखांनो थिन्दों।
दावगादो जों बयबो
खौसे जानानै
हारिखौ गोजौवाव दैखांनो।

****

जोनोम हादर

प्रनिता गयारी

आय बे जोंनि समायना
जोनोम हादर,
सिबिगोन जों अरायसम
हाजो-हाला, हाग्रा-बंग्रा,
दंफां-लाइफां, दाउसिन-दाउला,
मानसि बे जोनोम हादरावनो
उदां गोसोवै गेलेयो
बेयावनो देरो लावो।
जोंनि हादरा सं'नानि
खालामना जों थेर-बेथेर,
बे हादरनि हा-दै, बार
सिबिगोन जों गले-गले।
दुब्लि बारियाव गोमो-गोथां
सं'ना गाबनि माइ
समायना रमायना सं'नानि माला
बे जोंनि जोनोम हादरा।
हिन्दु, मुसलमान, शिक
आया जों रावजोंबो एना-एनि
धोरोमखौ लानानै मुगैया जों रावखौबो।
जोनों हादरखौ रैखा खालामनो
जौगा होनो खालामो
जों गोसोआव एना-एनि।
थागोन जों अनग्लायना खौसेयै रुजु-रमु
दैलाय उथिलाय बेयावनो
जोनोम मोनबाय थायों
जुगे जुगे फुजिबाय थानो मोनथों
नों जोनोंफुरि हादरखौ।

*****

फुंखिलि

कृष्णा फादांगिरि

फुंखिलिनि गोजोन समा
आनि गोसोखौ बोदोर खालामो।
बुहुमाव सोरां जानाय लोगो लोगो
बिबार बारियाव
बिबारा गेवलांबाय।
समाय सिनयाव मिथिंगानि बिखाखौ
बारखौ बिबारफोरा मोसाग्लांसै
बावखोमा सिखिरिफोरखौ बरायसै।
आय बेसेबा समायना नों फुंखिलि
गोमो गोथां बाथ्रां सिखिरिफोरा
बिबारनि बिदैखौ सोबनो हमफै।
आंबो बिबार जानायमोनब्ला
बिबार बारियाव बारगौमोन
बारसे गलाब बिबार जानानै।

****

सोर नोंलाय ?

जसना स्वर्गीयारी

सोर नोंलाय ?
सोर नोंलाय ?
नुनो मोना सिनायनो हाया
खालि हायोबोल हमदांनो
नोंनि गोहो नोंनि माया
नोंनि अननाय नोंनि बोराबनाय।
नुनो मोनाबोलाबाबो मोनदां मोनथारो
नोंदि दं बेराबबो
जेनिबो महर जेनिबो जायगा लाना।
रावखौबो साना गेदेर उन्दै,
रावखौबो बुझा मोजौ गाहाय,
होयो बयनोबो समान अननाय
सोर नोंलाय ?
हरी नों मिथिंगानि बिठ-बिबिनो
मोनसे बेसेन गोसा बिठ
नाथाय, सम जाब्लानो लाफिनो नों
गोथै सोलेरखौ बैसुमुथिआव दोनलांना
नोंनि हरनाय बेसेन गोसा बिठखौ
सोर नोंलाय ?
नुनो मोनाब्लाबो सिनायनो हायाब्लाबो
मानो गियो नोंखौ अरायबो
मानो गोमोयो नोंनि मायाखौ
बिदिब्ला नोंनि मायाखौ
बिदिब्ला नोंनो नामा
आनान गसाय बिनान गसाया
सोर नोंलाय ?
सोर नोंलाय ?

****

दफाखौ लिमारिक

मद्रि प्रसेनजित बसुमतारी

क)   आजोमा बर' जोहोलाव जोहोलावजोंसोरा फि उन्दुआव
बर' फिसाया दुखुआव थोंदै दुनायाव,
दाखोनो दइ बायखोन्दा फेजेन फिसाफुर जोंनोराव
दिनैबो जोहोलाविनि गोख्रा थै दावहाखिलिनाय,
फैदी बयबो हारिखौ फोजाखांनो दम जाबाय।

ख)   फाबादी बयबो बर'फोर गामसान्नी दैहानाय खाम्फा
बर'आव रजाब्दी गिलिर बिखान सापा फोनथा,
सुदुरफोरा लैहोर लैहोर होसोबोंगौ हनै
हान्फा सुरदी बयबो दावहाखिलिआव साग्रिद बाना
गोसो खांनानै माखासे जोहोलावनि मुखां खाम्फा।

ग)   गोथां बोंगोलाव बालांबाय मुंखां आलादा राइजो सोमाव सारनायाव
लाबोबाव सोरां हारिखौ खोमसि मुलुकआव,
दाउगादी बर' फिसाफार, दाफादफाडसारी बर' फिसाफोर,
जानो थांगोन बयनिबो खार;
गासै होसारदो बर'नि गोजोन राइजो दानायाव।

घ)   बिखा सुथै सुथै गाबदों बर'बिमा
गैया माथो बर'नि आखाआव दुखु दाहानि सिमां,
जानाय नङा बिदिक्सा माउथि हानजा,
होसोबोंगौ हनै सुदुरफोरा रोजा रोजा,
दाथासै बर'फिसा सिरि उन्दुनानै हामा दैमा।

*****

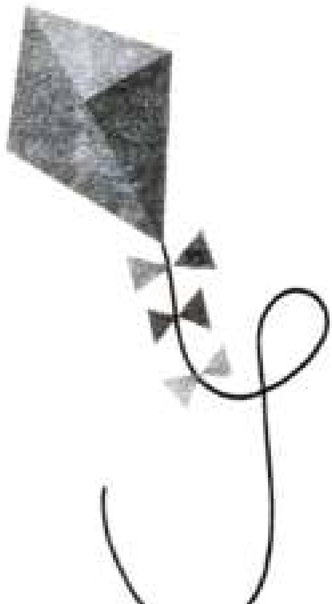

बे जोनोमाव

दिगन्त गयारी

बयनिबो गोसोआव गोजोननाय गैया
साननायजों गोरोबहोनो रायबो हाया
जानांगौमोन साननाया गोथों आरो गोथौ
खबसे ओंखामनि लुबैनायाव
मावनाय दांनाय गासिबो थियारि
जाय फिथाइखौ जानानै गोजोनग्लायो
गोसोनि साननाय हास्थायनाया गोजोना
खायफा फिथाइआ गोदै नाथाय
खायफाया गोफा गोखै बायदि
गासैबो बिथिंआवनो समान नङा
गोरबो गोसो जिउ बायफलेना
लुबैनायजों सुबुंनि साननाया गोरबोआव
गोसो सिखाव सिरिमीनैजिउ
दुखुथिया जानांबाय बे जोनोमाव
हागोनदा गोजोनहोनो सोरबा.... ॥

***

मिजिं

डेभिट खेरकाटारि

आँनि बाइग्लैनाइ गोसोनि मिजिं
रजे बै समनि बाखाया
दाबो खामग्लिहोयो आँनि लोरबां गोसोखौ
मानो सानफिनासै रजे
बे बाइग्लनाइ गोसोनि मिजिंखौ॥
रजे बेनानै दं दाबो
आबखान्दा मिजिं लानानै
नोंनि अननाइ बोनगोन सानना॥
आँनि बाइग्लैनाइ गोसोनि मिजिं
रजेदा खामग्लिहोसै आँनि गोसोखौ
रजेआं मिजिनौ नों बारुंहोगोन
आँनि बिउनि मिजिंखौ
बाइग्लैनाइ गोसोखौ थाखिम खालामफिनगोन
नोंनि अननाया॥
रजे गोबाव दा खालामसै
होदो नोंनि गोथार अननाय
नेनानै थागोन आं बाइग्लैनाइ
मिजिं लानानै।

*****

बार

मरमि स्वर्गीयारि

बार..........बार..........बार..........
सिउ सिउ सोदोब खानानै
फैयो बबेबा अन्दरनिफ्राय
जेबो महर गोया नोंहा
नुनो मोना नोंखौ
खालि मोन्दांनोल हायो।
हाया थावरिनो रावबो
नोंनि अननायै
मेंगुनाय देहाखौ
सुदेम खालामफैयो नों
गोसो गोरबोखौ
गोजोनग्लाय होयो।
रावखौबो हेव सानालासि
बिलायो अननायनि फिथिखा
गासै संसारनि माहारिनो।
नुनो मोनै बिरादब्लाबो
नोंनि अननायाव बोदोर बाथलि
हाबिला दंमोन,
नोंजों गोरोबफालांनो।

*****

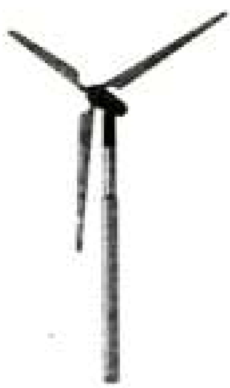

गलाब बिबार

अन्जलि दैमारी

बिबारनि गेजेराव आं
गोदो बिबार बारिनि
आंखौ गलाब बिबार।
समाय होयो आं
साबो बिनोयानि गोदो
समायना बिबार बारिखौ।
गोजोनलाय होयो हायो आं
बिथि हारिनि गांसानखौ।
आनि मोदोमआव आरो
आनि समायना महरखौ
मुनांनै आवलिया बायो
माखासे बिरखायथाव
सिखिरि हान्थाव।
हाय गसाय
मोर मोरजिनाय आंखौ?
मोर अनसुलि बिमा-बिफाया
जोनोम होनाय आंखौ,
गलाब बिबार होननानै।
आरोबाव बिबारनि गेजेराव
आंखौ सायखनानै मुं दोनबाय
बिबारनि रानि मुङै।

*****

जों लुबैयो बडलेण्ड

सोनाराम ब[illegible]

जों लुबैयो बडलेण्ड
नागारनो हाया जों
बडलेण्ड
जों लुबैयो उदांश्री
बडफा उपेन्द्र नाथ ब्रह्मनि
हैलांनाय जिउमाखौ
गोजोनम्लाय होनो,
नाथाय
जोंनो नांगौ हारिनि मोनथाय
नागारनो हाया
जेब्लायबो बर'नि राव
फोथांनानै लाखिगोन जों
अरायबो बर' हारिमुनि आसार-आदब
दानाय-लुनाय, गान्नाय-जोमनाय
मावनाय-दांनायजों लोगोसे
जुजिगोन जों बयबो
मोजोमसे गोग्गो दैहानि
गोथार गोसो लाना
बारसोमगोन बर'नि
उदांश्रि दावहायाव
जिउ बावगोन बडलेण्डनि थाखाय।
रोजा-रोजा बर' सुबुंफोरा
गावनि मोननांगौ गंसे रायजोंनि थाखाय
अना-खाना, खाश्रि बिश्रि
देहा-मोदोम जिउ बावनानैब्लाबो
जुजि बोगासिनो दं।
बर' हारिनि मोनथायनि थाखाय
गुबुन हारिजों नासय जाब्लाबो
जों बर' हारिया थेवबो फासेवा
जों बर' हारिया मोनथायखौ नागारा
बर' बिमानि सानजा नखराङाव
साग्लोबनानै थानाय
दाखा गोसोम जोमैखौ
बुंफ्रांनो थाखाय जों सिगांबोगोन।
जोंनो नांगौ हारिनि मोनथाय
जोंनो नांगौ गोग्गो सोलोंथाय
जोंनो नांगौ उदांश्री मोनथाय
जोंनो नांगौ गंसे उदां राज्यो॥

*****

खौसे

मिजुङ रामसियारी

औंखारबो औंखारबो,
हानजा हान्जायै बयबो
औंखारबो औंखारबो
खौसेयै ज'ज' बयबो।
खौसेआरो थौलो,
खौसेआरो देरहासार।
जादो मुङमानि बर' फिसाफोर
नोंसोर गासैबो खौसे
फै फै
औंखारबो औंखारबो
गासैबो खौसेयै औंखारबो।

जानथि खाफ्रानानै
बिखा फोरदानानै
बिखायाव थोरोम आरो
फोथायनाय लानानै
औंखारबो औंखारबो
फारि फारि बायबो।
खौसेयै आगान सुरलां
दिनैनि बे दानगालु मुगायाव।
दां जासै रावजोंबो हैंथा-हैंथि
दा जासै रावजोंबो मोनसा मोनसि
गाखोदो जौगानायनि जांखलायाव थाखो थाखो
जौगाहोदो हारिखौ थाखो थाखो।
औंखारबो औंखारबो
हानजा हानजायै बयबो
खौसोयै ज'ज' जानानै।
हुगारदो सिग्लाबनाय मोदै
बर' बिमानि।

****

दिखार

बिनति गयारी

आय'........

सोर दं दिनै अं बाहादि दुखुथिया ?
सोरनि मेगनाव बोहैयो
अरायखौ दुखुनि मोदै ?
सोरनि गोसोआव अरायखौ खामग्लियाबाय ?

हे गसाइ........

नुथाय अं दिनै बेरायखौ
गैया माथाय अं बाहादि दुखुथिया,
गैया बे जिउआव सुखु
अरायखौ फैयो मानो
सारअन्थाय बाख्रुंखा ?
मेगन थायनैयाव अरायखौ
बोहैयो मानो दुंब्रुद मोदै ?
गोसो खांब्ला रोहो-रोहो-खामग्लिखाडो
आंनि बे गोरबोआव।

हे गसाई..............

माथाय गैया आंखौ रायखो
आय होननानै बिखायाव बबखनो,
सोर खोनानो आंनि बे गावनि हरनायखौ ?
सोर नुसनो आंनि बे मेगन थायनैखौं
बोहैनाय दुंब्रुद मोदैखौ ?

हे गासाई............

दानदिसे सम नुजाथिनो
नों मानो सोरजियामोन
बे दुखुथिया जिउखौ ?
दिखारजों सानो आं
बे जिउखौ फोजोबनो
गैया नामा आंहा बे संसाराव सुखु,
आनो हागौ बे आंनि जिउआ अरायखो
गोजोन मोनगोन बै निजोम
गोथै सालियावसो।

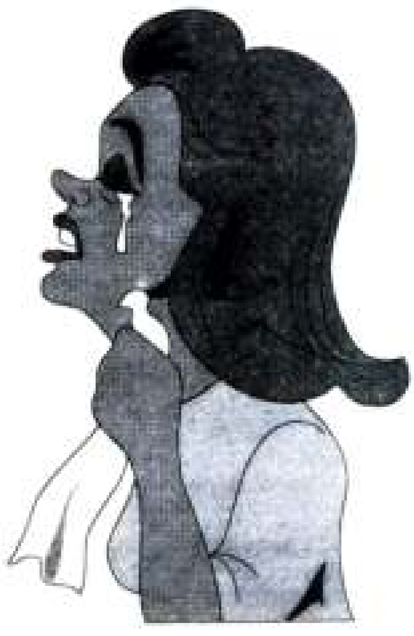

*****

जानाय

सनजिब रामसियारी

मुद्रा आनि जानाय
आं फैसाखौ जानो सानो,
बहाथा रां मोनजानाय खाबु गुदुरोब्ला
ओंखार बोयो आं गुरब्ला-गुरब्ला।
बिसाइखा,थिनि समाय रां मोनजाबोब्ला
गोजोंयो आंनि बिड सोलेरा
पान्थि एम.एल ए. नि थिये जानानै
लुटियो आं कहोर टाका।
फिसाफ्रा सानैआ आंनि पुलिस हमनाई,
बिसोरनि रां खामायनाय राहाया जाबाय
टाका गारिनि फैसा लुटिना
जानानै डई गेन्द्रा खालामनाय।
*****

गोसोनि अनजालि

मिथिंगा दैमारी

गोसोआ हास्थायी गोंखौनो
मिथिसना गावखौनो गाव
बावगोमा लायो आं।
जानायाव लोंनायाव, खामानि-दामानि
मावनाय समाव अरायबो
नों अनजालिखौ गोसो खांवाय थायो।
मादि हायना गोनां नोंनि महर
नोंनि थाबायनाय, ओदै मद
खानाय-बिलाय रुमबां, जानजाय सों,
नोंसु गन्थं, हाथाय रिंखि रिंखि,
हाथाबो जौवाबो मावनो समायना,
आरो आवलिया खालामो नोंनि रैसुथै
गोदै दावमैना गाराआ आंनि गोसोखौ
फगला खालामो।
नों अनजालिखौनो बेब्लाबो खाथियाव
मोनथाय थानो हास्थायो,
अराय बिडनि लोगरि खालामनो
सुखु दुखु समानै राननानै लाखायनो,
अराय सम सुखु गोजोनै
संसाराव आगान सुरलांनो
गोसोआ हास्थायो नों अनजालिखौ
****

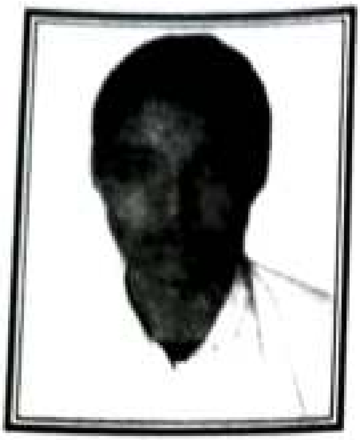

উপ সভাপতিৰ প্ৰতিবেদন

বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ উপ সভাপতিৰ হিচাপে এটি গুৰুত্বপূৰ্ণ পদত বিনা প্ৰতিদ্বন্দ্বিতাৰে নিৰ্বাচিত কৰাৰ বাবে সমূহ বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী তথা বন্ধু বান্ধৱীলৈ মই কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

সকলোৰে দৰে এখন গৌৰৱীয়া আকাশত আসন পোহৰ বিলাবলৈ যি সকল মনীষীয়ে এই মহাবিদ্যালয় স্থাপনৰ সপোনক বাস্তৱায়িত কৰিছিল সেইসকল মহান ব্যক্তিলৈ প্ৰতিবেদনৰ পাতনিতে গভীৰ শ্ৰদ্ধা নিবেদন কৰিছোঁ।

উপসভাপতিৰ দায়িত্বভাৰ লৈয়েই ছাত্ৰ একতা সভাৰ সদস্য সকলৰ মাজত মধুৰ সম্পৰ্ক বজাই ৰাখিবলৈ চেষ্টাৰ ত্ৰুটি কৰা নাছিলোঁ।

মহাবিদ্যালয়ৰ নবাগত ছাত্ৰ সকলক আদৰণি জনোৱাৰ উদ্দেশ্যে মহাবিদ্যালয়ত উলহ-মালহৰ সৃষ্টি হৈছিল। ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলোও দুয়োটা দিনৰ কাৰ্যসূচীত নিষ্ঠাৰে অংশ গ্ৰহণ কৰিছিল।

বিগত বছৰৰ দৰে এই বছৰো ছাত্ৰ একতা সভাৰ তৰফৰ পৰা 'মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ' অনুষ্ঠিত কৰা হয়। আঠাইকেইটা দিনেই এই অনুষ্ঠানৰ উৎসাহজনক আছিল।

সদৌ শেষত মোৰ কাৰ্যকালত বিশেষভাৱে সহায় আগবঢ়োৱা শিক্ষাগুৰু সকল, ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু বন্ধু- বান্ধৱীলৈ আন্তৰিক ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

জয়তু বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়।

ভৃগুজিৎ দাস
উপ-সভাপতি

*****

সহঃ সাধাৰণ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ পাতনিতে যি সকল ব্যক্তিৰ অক্লান্ত পৰিশ্ৰমৰ বিনিময়ত বি,এইচ,বি, মহাবিদ্যালয়ে পূৰ্ণ ৰূপ লাভ কৰিলে সেই সকল ব্যক্তিৰ চৰণত প্ৰণিপাত জনাইছোঁ।

বি,এইচ,বি, মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সহঃ সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে কাৰ্যনিৰ্বাহ কৰিবলৈ সুযোগ দিয়া বাবে এই মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী তথা বন্ধু-বান্ধৱী সকলক আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা ও কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

বি,এইচ,বি,মহাবিদ্যালয়ৰ সহঃ সাধাৰণ সম্পাদকৰ দায়িত্বভাৰ লৈয়েই বিভিন্ন সমস্যাৰ সন্মুখীন হৈছিলোঁ। বিশেষকৈ একাংশ বাহিৰৰ যুৱকে উশৃংখল পৰিস্থিতিৰ সৃষ্টি কৰাত বিষয়টো মহাবিদ্যালয় কৰ্তৃপক্ষৰ দৃষ্টিগোচৰ কৰিছিলোঁ।

মোৰ কাৰ্যকালত মহাপুৰুষ শংকৰদেৱ আৰু মাধৱদেৱৰ তিৰোভাৱ তিথি উপলক্ষে নাম প্ৰসঙ্গৰে গুৰু দুজনাক স্মৰণ কৰাৰ সুযোগ লাভ কৰিছিলোঁ।

আমাৰ কাৰ্যকালৰ মাজ ভাগতে ছাত্ৰ একতা সভাৰ সাধাৰণ সম্পাদকৰ পদটো খালী হোৱাত মোক ভাৰপ্ৰাপ্ত সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে দায়িত্ব দিয়া হয়।

সৰ্বশেষত মোক বিভিন্ন ধৰণে সহায় আগবঢ়োৱা শ্ৰদ্ধাৰ শিক্ষাগুৰু, ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, বন্ধু-বান্ধৱী সকলক মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা ও কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

জয়তু বি,এইচ,বি, মহাবিদ্যালয়।

জলেশ্বৰ বসুমতাৰী
সহঃ সাধাৰণ সম্পাদক

*****

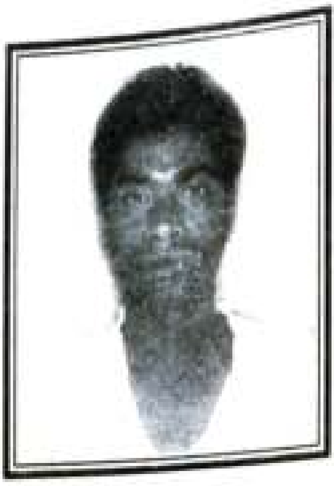

সাংস্কৃতিক বিভাগৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ পাতনিতে বি,এইচ,বি, মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ শিক্ষাগুৰু সমন্বিতে কৰ্মচাৰী বৃন্দ আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, বন্ধু-বান্ধৱীলৈ মোৰ আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা ও অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

মোৰ কাৰ্যকালত সাংস্কৃতিক বিভাগৰ তত্বাৱধায়ক শ্ৰদ্ধাৰ নমিতা দাস বাইদেউৰ এক উল্লেখনীয় অৱদান আছিল।

গাৰ্ভ অঞ্চলত যদিও বি,এইচ,বি, মহাবিদ্যালয়খন অৱস্থিত চহৰৰ তুলনাত আমাৰ মহাবিদ্যালয়খন কোনো গুণে কম নহয়। বিগত ২০১০-২০১১ বৰ্ষত মোৰ কাৰ্যকালত কোনো উল্লেখনীয় কাৰ্যসূচী ৰূপায়িত নহ'লেও গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ত অনুষ্ঠিত যুৱ মহোৎসৱত আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ পৰা কেইবাজনো ছাত্ৰ-ছাত্ৰীয়ে প্ৰতিযোগিতাত অংশ গ্ৰহণ কৰিছিল। অৱশ্যে পুৰস্কাৰ পাবলৈ সক্ষম নহ'ল।

মোৰ কাৰ্যকালত শ্ৰদ্ধাৰ শিক্ষাগুৰু, ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু বন্ধু-বান্ধৱী সকলে যি সহায়-সহযোগ আগবঢ়ালে তাৰ বাবে মই সকলোৰে ওচৰত কৃতজ্ঞ।

জয়তু বি,এইচ,বি, মহাবিদ্যালয়।

মোঃ ছাহজাহান আলী
সম্পাদক, সাংস্কৃতিক বিভাগ

*****

গুৰু খেল বিভাগৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে যি সকল ব্যক্তিয়ে বিভিন্ন ত্যাগ-প্ৰতিজ্ঞাৰে মাজেৰে বি,এইচ,বি, মহাবিদ্যালয় স্থাপনৰ সপোন বাস্তৱায়িত কৰিছিল সেই সকল গুণী-জ্ঞানী ব্যক্তিলৈ মোৰ শ্ৰদ্ধা নিবেদন কৰিছোঁ।

গুৰু খেল বিভাগৰ সম্পাদকৰ দায়িত্বভাৰ অৰ্পণ কৰা বি,এইচ,বি, মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, বন্ধু-বান্ধৱী সকললৈ মই কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

খেল ধেমালিয়ে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ শাৰীৰিক, মানসিক উৎকৰ্ষ সাধন কৰে। সীমিত সা-সামগ্ৰীৰে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে মহাবিদ্যালয় সপ্তাহত খেল-ধেমালিত অংশ গ্ৰহণ কৰি কৃতিত্বও অৰ্জন কৰিছে। অৱশ্যে খেলৰ সামগ্ৰী আৰু কিছু ব্যৱস্থাৰ এই দিশতে মহাবিদ্যালয় কৰ্তৃপক্ষক অনুৰোধ জনালো। এই ক্ষেত্ৰত আমাক বিপুল তালুকদাৰ আৰু মৃণাল দত্ত চাৰৰ সহায়-সহযোগিতা উল্লেখনীয়।

সদৌ শেষত মোৰ কাৰ্য কালত অজানিতে হৈ যোৱা ভুল-ত্ৰুটিৰ বাবে মাৰ্জনা বিচাৰি প্ৰতিবেদনৰ সামৰণি মাৰিলো।

জয়তু বি,এইচ,বি, মহাবিদ্যালয়।

উৎপল দাস
সম্পাদক, গুৰু খেল বিভাগ

*****

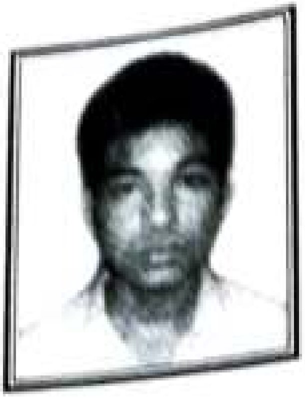

ছাত্ৰ জিৰণি কোঠাৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ পাতনিতে যিসকল পৰিবৰ্তনকাৰী ব্যক্তিৰ প্ৰচেষ্টাত বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ে আজিৰ এই অৱস্থা পালে সেইসকল জ্ঞাত-অজ্ঞাত ব্যক্তিলৈ মই আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা নিবেদন কৰিলোঁ। বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ দৰে এখন মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সদস্য হিচাপে নিৰ্বাচিত কৰাৰ বাবে মই সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ ওচৰত চিৰকৃতজ্ঞ।

ছাত্ৰ জিৰণি কোঠাৰ সম্পাদক হিচাপে প্ৰতিবেদন লিখিবলৈ লওঁতেই পোন প্ৰথমে মনলৈ আহে ছাত্ৰ জিৰণি কোঠাটোলৈ। সাধাৰণতে ছাত্ৰ-জিৰণি কোঠা বুলিলে ছাত্ৰসকলে জিৰণি লোৱা এটি সুন্দৰ কোঠালি। কোঠালিটোত বহাৰ ব্যৱস্থা, শৌচাগাৰ, খোৱাপানীৰ ব্যৱস্থা, খেল-ধেমালিৰ বিভিন্ন সঁজুলি আদি একোটা প্ৰয়োজন। কিন্তু আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ জিৰণি কোঠাত তেনে বিশেষ ব্যৱস্থা নাই। এই ক্ষেত্ৰত মহাবিদ্যালয় কৰ্তৃপক্ষক অনুৰোধ কৰিলোঁ যাতে ছাত্ৰ জিৰণি কোঠাটোত প্ৰয়োজনীয় ব্যৱস্থাখিনি কৰি দিয়ে।

বিগত বছৰৰ দৰে এই বৰ্ষটোতো মোৰ কাৰ্যকালত মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ অনুষ্ঠিত হৈ যায়। ছাত্ৰজিৰণি কোঠাৰ তৰফৰ পৰা বিভিন্ন প্ৰতিযোগিতা অনুষ্ঠিত হৈছিল। সকলো ছাত্ৰৰ বাহিৰেও আৰু বন্ধু-বান্ধৱী সকলৰ সহযোগত এই প্ৰতিযোগিতা সমূহ সুকলমে চলাই নিবলৈ সক্ষম হৈছিলোঁ।

শেষত মোৰ কাৰ্যকালত অজানিতে হৈ যোৱা ভুল ত্ৰুটিৰ বাবে সমূহ শিক্ষক শিক্ষয়িত্ৰী, কৰ্মচাৰী বৃন্দ, ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু বন্ধু- বান্ধৱীৰ ওচৰত মাৰ্জনা বিচাৰি এই প্ৰতিবেদনৰ সামৰণি মাৰিলোঁ।

জয়তু বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়।

দীপজ্যোতি কলিতা
সম্পাদক, ছাত্ৰ জিৰণি কোঠা।

*****

উপ সভাপতিৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে যিসকল মহান ব্যক্তিৰ কঠোৰ পৰিশ্ৰম আৰু ত্যাগৰ ফলত বি,এইচ,বি, মহাবিদ্যালয়ৰ দৰে এখন আগ শাৰীৰ শিক্ষানুষ্ঠান গঢ়ি উঠিছিল সেইসকলোকে এই চেগতে মোৰ আন্তৰিক অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

২০১২-১৩ বৰ্ষৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ উপসভাপতি হিচাপে নিৰ্বাচিত কৰাৰ বাবে মই ছাত্ৰ ছাত্ৰী সকলোকে জনাইছো আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা আৰু কৃতজ্ঞতা।

মই মোৰ কাৰ্যকালৰ সময়ছোৱাত কিমান দূৰ সফল হৈছো নাজানো। কিন্তু এটা সুন্দৰ পৰিৱেশ কৰি তোলাত গুৰুত্ব দিছিলো। তথাপিও তেনে চেষ্টাত হৈ যোৱা অনাকাংক্ষিত ভুলৰ বাবে মই সকলোৰে ওচৰত ক্ষমাপ্ৰাৰ্থী।

মোৰ কাৰ্যকালত 'নৱাগত আদৰণী সভা' আৰু মহাবিদ্যালয় সপ্তাহকে ধৰি আটাইবোৰ অনুষ্ঠানেই সুকলমে চলাই নিয়াত সক্ষম হৈছিলো। ইয়াৰ উপৰিও মহাবিদ্যালয়ৰ শৈক্ষিক পৰিৱেশ বিনষ্ট কৰা কেতবোৰ সমস্যাৰ ওপৰত গুৰুত্ব দিছিলো। বিশেষকৈ চাইকেল ষ্টেণ্ড, পুথিভঁৰালৰ প্ৰয়োজনীয় কিতাপৰ অভাৱ আদি সমস্যা সমূহ, বিশুদ্ধ খোৱাপানীৰ যোগান ইত্যাদি সমস্যা সমূহক সমাধানৰ ওপৰত যথেষ্ট গুৰুত্ব দিছিলো যদিও সম্পূৰ্ণ ৰূপে সফল হ'ব নোৱাৰিলোঁ।

সেয়েহে এই চেগতে মই মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যক্ষ তথা কৰ্তৃপক্ষক বি,এইচ,বি, মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ মৌলিক সমস্যা সমূহৰ ওপৰত কিছু পৰিমাণে গুৰুত্ব দিবলৈ অনুৰোধ জনাইছোঁ।

সদৌ শেষত ছাত্ৰ একতা সভাৰ কাৰ্যকালত মই টিকিমস্যা শিক্ষাগুৰু সকলে পৰামৰ্শ আগবঢ়োৱা বাবে ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছো লগতে মোৰ বন্ধু ভূগুনা, দীপজ্যোতি, বিক্ৰম, প্ৰশান্ত, অঞ্জন, ৰীমা, মমী, জিণ্টী আদিলৈ হিয়াভৰা মৰম যাচিলোঁ।

জয়তু বি,এইচ,বি, মহাবিদ্যালয়।

দেৱজিৎ দাস
উপ সভাপতি,

সহকাৰী সাধাৰণ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ পাতনিতে সেইসকল ব্যক্তিক স্মৰণ কৰিছো যিসকল ব্যক্তিৰ ত্যাগ আৰু অশেষ কষ্টৰ বিনিময়ত গঢ়ি উঠিছিল আমাৰ এই মহান বি. এইচ. বি. মহাবিদ্যালয়খন।

আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ ২০১২-২০১৩ ইং বৰ্ষৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সহকাৰী সাধাৰণ সম্পাদক হিচাপে মোক নিৰ্বাচিত কৰা হয়। মোক নিৰ্বাচিত কৰা সাধাৰণ ছাত্ৰ ছাত্ৰীলৈ ধন্যবাদ জনালো। মোৰ কাৰ্যকালত কিমান দূৰ সফল হ'ব পাৰিছো সেইটো আপোনালোকৰ বিচাৰ্য। মোৰ কাৰ্যকালত সীমিত জ্ঞানেৰে মহাবিদ্যালয়ৰ শৈক্ষিক পৰিবেশ আৰু বহু দুখ পৰিকল্পনা সফল ৰূপায়ণৰ বাবে চেষ্টাৰ অকণো ত্ৰুটি কৰা নাছিলো। তথাপি মোৰ কাৰ্যকালত হোৱা অনাকাংক্ষিত ভুলৰ বাবে মই সকলোৰে ক্ষমা প্ৰাৰ্থী।

আমাৰ মহাবিদ্যালয় কৰ্তৃপক্ষই মহাবিদ্যালয়খনৰ বহুতো উন্নয়নমূলক কাম কৰি আছে যদিও বহুতো অভাৱ অভিযোগ আছে। গতিকে মোৰ এই প্ৰতিবেদনৰ জৰিয়তে মহাবিদ্যালয় কৰ্তৃপক্ষক সকলো অভাৱ অভিযোগ দূৰ কৰি মহাবিদ্যালয়খন সুকলমে পৰিচালনা কৰাৰ বাবে অনুৰোধ জনালো।

সৰ্বশেষত মই বি.এইচ. বি মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰী তথা কৰ্মচাৰীবৃন্দক মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা যাচিছোঁ আৰু লগতে মহাবিদ্যালয়খনৰ সৰ্বাংগীন উন্নতিৰ অৰ্থে ভগৱানৰ ওচৰত প্ৰাৰ্থনা কৰি সম্পাদকীয় প্ৰতিবেদনৰ সামৰণি মাৰিলো।

জয়তু বি. এইচ. বি. মহাবিদ্যালয়, সৰুপেটা

[illegible] ৰে

সহঃ সাধাৰণ সম্পাদক

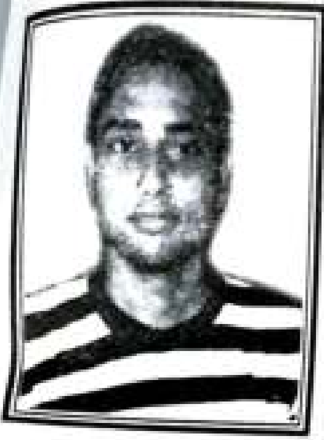

আলোচনী বিভাগৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে বি, এইচ, বি, মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ শিক্ষাগুৰু সমন্বিতে কৰ্মচাৰী বৃন্দ, ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু বন্ধু-বান্ধৱীক মোৰ শ্ৰদ্ধা আৰু অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিছোঁ। ছাত্ৰ একতা সভাৰ আলোচনী বিভাগৰ সম্পাদক হিচাপে নিৰ্বাচিত হ'বলৈ সহযোগিতা কৰা ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, বন্ধু-বান্ধৱী সকললৈ প্ৰথমতে মোৰ আন্তৰিক শুভেচ্ছা যাচিলোঁ।

যি সকল ব্যক্তিৰ প্ৰচেষ্টাত বি,এইচ, বি, মহাবিদ্যালয়ে আজিৰ পৰ্যায় পাবলৈ সক্ষম হৈছে তেওঁলোকলৈ মই আন্তৰিক শ্ৰদ্ধা নিবেদন কৰিছোঁ। বি,এইচ, বি, মহাবিদ্যালয় হৈছে জাতি, বৰ্ণ, ভাষা, ধৰ্ম নিৰ্বিশেষে মিলনৰ তীৰ্থভূমি।

'ছাত্ৰনাং অধ্যয়নং তপঃ' এই উদ্দেশ্যেৰে অনেক ছাত্ৰ-ছাত্ৰী প্ৰতিবছৰে আমাৰ মহাবিদ্যালয়ত প্ৰৱেশ কৰে কিন্তু আব হয় আজিৰ সমাজত যদি নিজকে প্ৰতিষ্ঠা কৰিব লাগে অকল পাঠ্যপুথিৰ জ্ঞানেই যথেষ্ট নহয়। কিয়নো আজিৰ সমাজত এজোন সচেতন নাগৰিক হিচাপে সামাজিক, ৰাজনৈতিক অৰ্থনৈতিক আদি প্ৰত্যেকটো বিষয় লগতেই ওতঃপ্ৰোত ভাৱে জড়িত হোৱাৰ প্ৰয়োজন।

আজি অসমীয়া সংস্কৃতি সংকটৰ গৰাহত। কিয়নো নব্যাৱে ব্যক্তিগত বিদ্যালয়লৈ চাপলি মেলাৰ ফলত তেওঁলোকে পাঠ্যক্ৰমৰ বাহিৰে সমাজৰ অন্যান্য বিষয় কথা চিন্তা-চৰ্চা কৰিব নোৱাৰে। কাৰণ তেওঁলোকৰ লক্ষ্য হৈছে ৰিজাল্ট ভাল কৰা। যাৰ ফলত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ মনত সামাজিক দায়বদ্ধহীনতাই গা কৰি উঠিছে। আনহাতে নতুন প্ৰজন্মৰ মাজত ইংৰাজী ভাষাৰ আগ্ৰাসন আৰু মাতৃভাষাৰ প্ৰতি বিৰাগ ভাৱে জাতীয় কৰ্মীয়তা হ্ৰাস কৰি আনিছে। এই ক্ষেত্ৰত নব-প্ৰজন্মই মন দিয়া উচিত।

২০১১-১২ আৰু ২০১২-১৩ বৰ্ষৰ আলোচনীখন দুটীয়া ভাৱে প্ৰকাশ কৰাত যথেষ্ট বাধা-বিঘিনি পাইছো ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ উৎসাহ তথা চাৰ-বাইদেউসকলৰ সহায়-সহযোগিতাত যিমান দূৰ সম্ভৱ উন্নত কৰিবলৈ চেষ্টা কৰিছোঁ। তথাপি আলোচনীখন কিমান দূৰ সফলদায়ক হৈছে সেই মূল্যায়নৰ দায়িত্ব আপোনালোকলৈ এৰিলোঁ।

২৪-১২-২০১২ তাৰিখৰ পৰা ৩০-১২-২০১২ তাৰিখলৈ মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ ও যুৱমহোৎসৱত আলোচনী বিভাগৰ পৰা হৈ যোৱা বিভিন্ন প্ৰতিযোগিতাৰ ফলাফল সমূহ লিপিবদ্ধ কৰা হ'ল-

প্ৰবন্ধ প্ৰতিযোগিতা- ১ম বিবেচিত নহ'ল।
২য় বিবেচিত নহ'ল।
৩য় শ্ৰীমমী দাস।

চিত্ৰাংকন - „ ১ম শ্ৰীতৃষ্ণা তালুকদাৰ।
২য় শ্ৰীঅনুপম কলিতা।
৩য় শ্ৰীচিন্তু তালুকদাৰ।

গল্প - „ ১ম শ্ৰীকংকন তালুকদাৰ।
২য় শ্ৰীমমী দাস।
৩ য় শ্ৰীকৰবী পাঠক।

প্ৰতিবেদনৰ শেষত মোৰ কাৰ্যকালত জ্ঞাত-অজ্ঞাতভাৱে যি ভুল ত্ৰুটি কৰিছোঁ বা হৈছে তাৰ বাবে মই মহাবিদ্যালয়ৰ শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰী, কৰ্মচাৰীবৃন্দ আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ ওচৰত ক্ষমাভিক্ষা বিছো। শেষত মহাবিদ্যালয় কাৰ উন্নতি কামনা কৰি মই মোৰ সম্পাদকীয় প্ৰতিবেদনৰ সামৰণি মাৰিলোঁ।

জয়তু বি,এইচ,বি,মহাবিদ্যালয়।

প্ৰশান্ত শৰ্মা
সম্পাদক, আলোচনী বিভাগ

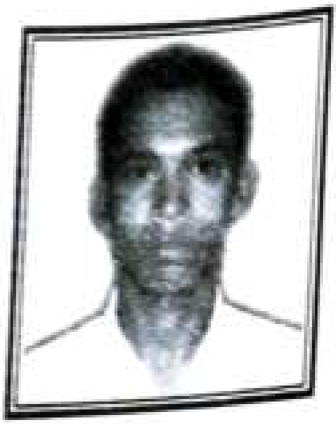

সাংস্কৃতিক বিভাগৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদন পাতনিতে বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ সাংস্কৃতিক বিভাগৰ সম্পাদক হিচাপে নিৰ্বাচিত কৰাৰ বাবে মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ ওচৰত চিৰ কৃতজ্ঞ।

মহাবিদ্যালয়ৰ সাংস্কৃতিক বিভাগৰ গুৰুত্ব সৈয়েই আৰ্থিক দিশত এই বিভাগটো দুখি দুখি অনুভৱ কৰিবলৈ বাধ্য হৈছিলোঁ। কিয়নো সাংস্কৃতিক বিভাগৰ আৰ্থিক দিশটোলৈ চালে অনুভৱ হয় যে, পৰম্পৰাগত ভাৱে চলি অহা যেইসমূহ প্ৰতিযোগিতাৰ বাবে সাংস্কৃতিক বিভাগৰ পৰিচালনা সম্ভৱ নহয়। তথাপি মোৰ একবছৰীয়া কাৰ্যকালত মহাবিদ্যালয়ত নিত্য প্ৰয়োজনীয় কেইখনমান বাদ্য যেনে—তবলা, গীটাৰ, হাৰমনিয়াম স্থায়ীভাৱে ক্ৰয় কৰি আনিবলৈ সক্ষম হৈছিলো।

সম্প্ৰতি অসমৰ সাংস্কৃতিক জগতক পশ্চিমীয়া সংস্কৃতিয়ে আবৰি ধৰিছে। সাংস্কৃতিক জগতখনত ভোগবাদী নীতিয়ে গ্ৰাস কৰি পেলাইছে। আনকি আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী মাজতো এই নীতিৰ প্ৰভাৱ কিছু পৰিমাণে পৰা পৰিলক্ষিত হৈছে। ইয়াৰ মাজতে মহাবিদ্যালয়ৰ সকলোৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলক আমাৰ উদ্দেশ্যে আমাৰনি সভাৰ সাংস্কৃতিক কাৰ্যসূচী সমূহ বহু দিনৰ মাজেৰে অনুষ্ঠিত কৰাৰ যথেষ্টখিনি চেষ্টা কৰিছিলো। মোৰ কাৰ্যকালত গুৱাহাটী বিশ্ববিদ্যালয়ত অনুষ্ঠিত 'যুৱ মহোৎসৱত' সাংস্কৃতিক বিভাগৰ তৰফৰ পৰা অংশগ্ৰহণ কৰাটো আছিল আমাৰ গৌৰৱ।

মহাবিদ্যালয়ৰ সপ্তাহত সাংস্কৃতিক বিভাগৰ তৰফৰ পৰা তুলনাত্মক সংগীত, বাদ্য সংগীত, জ্যোতি সংগীত আদিকে ধৰি বিভিন্ন প্ৰতিযোগিতা অনুষ্ঠিত কৰা হৈছিল। এই প্ৰতিযোগিতা সমূহত ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে অধিক উৎসাহেৰে ভাগ গ্ৰহণ কৰিছিল।

সৰ্বশেষত মোৰ কাৰ্যকালত মোক বিভিন্ন ধৰণে সহায় আগবঢ়োৱা তত্ত্বাৱধায়ক শিক্ষক দাস ডেকা বাইদেউ আৰু শিল্পী কলিতা আৰু শিল্পী গোস্বামী বাইদেউ তথা মোৰ বন্ধু-বান্ধৱী সকলক অশেষ ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰি আৰু অজানিতে হোৱা ভুল-ত্ৰুটিৰ মাৰ্জনা বিচাৰি প্ৰতিবেদন সামৰণি মাৰিলো।

জয়তু বি. এইচ. বি. মহাবিদ্যালয়

কুলদীপ কলিতা
সম্পাদক, সাংস্কৃতিক বিভাগ

যুব ও ক্রীড়া বিভাগের সম্পাদকের প্রতিবেদন

[illegible]

[illegible] বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ের [illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible] বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ের [illegible]

জয়তু বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়।

পিন্টু দাস
সম্পাদক, যুব ও ক্রীড়া বিভাগ

লঘু খেল বিভাগৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ পাতনিতে মই বি, এইচ, বি, মহাবিদ্যালয়ৰ শ্ৰদ্ধাৰ শিক্ষাগুৰু সৰ্বি... কৰ্মচাৰীবৃন্দ, সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু বন্ধু-বান্ধৱীসকলে মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা জনাইছোঁ। বি, এইচ, বি, মহাবিদ্যালয়ৰ সুস্থ শৈক্ষিক পৰিৱেশত শিক্ষা গ্ৰহণ কৰিবলৈ পাই আৰু লগতে ছাত্ৰ একতা সভাৰ লঘু খেল বিভাগৰ কাৰ্যভাৰ ল'বলৈ পাই মই গৌৰৱ অনুভৱ কৰিছোঁ। মোৰ কাৰ্যকাল... সীমিত জ্ঞানেৰে মহাবিদ্যালয়ৰ বিভিন্ন কাৰ্যসূচীত মহাবিদ্যালয়ৰ শৈক্ষিক পৰিৱেশ সম... ৰূপায়ণৰ মই চেষ্টা কৰিছোঁ।

বিগত বছৰৰ দৰেই মোৰ কাৰ্যকালতো মহাবিদ্যালয়ৰ অনুষ্ঠানবোৰ সুচাৰু ৰূপে পৰিচালিত হয়। মোৰ কাৰ্যকালৰ এটি উল্লেখনীয় অনুষ্ঠান মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ। চাৰ-বাইদেউ সকলৰ উচিত দিহা-পৰামৰ্শৰ বাবে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ উৎসাহজনকভাৱে খেলসমূহ নিয়াৰিকৈ চলাই নিয়াত সহায় হৈছে। ইয়াৰ ভিতৰত মোৰ শ্ৰদ্ধাৰ তত্ত্বাৱধায়ক শ্ৰীযুত উপেন বৰ্মন চাৰৰ পৰামৰ্শ আৰু মোৰ বন্ধু-বান্ধৱী সকলৰ সহযোগিতা তথা অক্লান্ত সেৱাৰ কথা মোৰ স্মৃতি পটত সদায় উজ্জ্বলাই থাকিব।

সদৌ শেষত বি, এইচ, বি, মহাবিদ্যালয়ৰ উজ্জ্বল ভৱিষ্যৎ কামনা কৰি মোৰ প্ৰতিবেদন সামৰিলোঁ।

জয়তু বি, এইচ, বি, মহাবিদ্যালয়।

অনুপম কলিতা
সম্পাদক, লঘু খেল বিভাগ

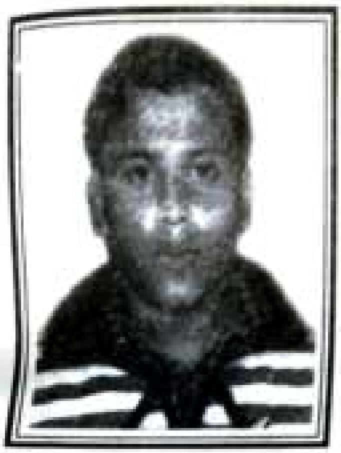

তৰ্ক বিভাগৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ আৰম্ভণিতে বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ প্ৰধান শিক্ষাগুৰু সহিতে কৰ্মচাৰীবৃন্দ আৰু ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, বন্ধু-বান্ধৱীক মোৰ আন্তৰিক অভিনন্দন জ্ঞাপন কৰিছোঁ। লগতে কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰিছোঁ সেইসকল ছাত্ৰ-ছাত্ৰীক, যিসকলে ২০১২-১৩ বৰ্ষৰ ছাত্ৰ একতা সভাৰ নিৰ্বাচনত মোক বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ তৰ্ক বিভাগৰ সম্পাদক হিচাপে নিৰ্বাচিত কৰি এনে এটা গুৰু দায়িত্ব পালনৰ সুযোগ দিলে।

বৰ্তমান সময়ছোৱা ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলৰ বাবে মুঠেই আশানুৰূপ নহয়। বিভিন্ন কাৰণে সময়ে আমাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলক শিক্ষা গ্ৰহণ কৰা শিক্ষানুষ্ঠানসমূহত ক্ৰিয়া কৰাৰ ফলস্বৰূপে ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকলে চৰম অনিশ্চয়তাৰ গ্ৰাসত পৰিবলগা হৈছে। যি হাৰত শিক্ষাৰ মাচুল বৃদ্ধি পাইছে, তাৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত দুখীয়া ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ বাবে উচ্চ-শিক্ষা গ্ৰহণ কৰাটোও অতি কঠিন হৈ পৰিছে।

আমাৰ মহাবিদ্যালয়ত বহুতো সমস্যা আছে। মহাবিদ্যালয়ত অনুষ্ঠিত হোৱা মহাবিদ্যালয় সপ্তাহত অংশগ্ৰহণ কৰা প্ৰতিযোগীৰ মান নিম্নগামী আৰু প্ৰতিযোগিতাত অংশগ্ৰহণ কৰা প্ৰতিযোগীৰ সংখ্যাও সেৰেঙা। খেল-ধেমালিত অংশগ্ৰহণৰ ক্ষেত্ৰতো আমাৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকল উৎসাহিত নহয়।

সেয়ে মোৰ বিভাগৰ বাবে নিৰ্দ্ধাৰিত কাৰ্যসূচীসমূহক মই যথাসম্ভৱে ৰূপায়ণ কৰিবলৈ অহো পুৰুষাৰ্থ কৰিছিলো যদিও মই সম্পূৰ্ণ সফল হ'ব নোৱাৰিলোঁ।

বৰ্তমান পৰিস্থিতিত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীসকল সকলো দিশত সচেতন হোৱাৰ লগতে নিজৰ কৰ্তব্য সমূহক দায়িত্ব সহকাৰে পালনৰ সময় সমাগত।

শেষত মোৰ প্ৰতিটো দিশতেই সহায়ৰ হাত আগবঢ়োৱা প্ৰধান ব্যক্তিসকল, সতীৰ্থ, ভাইটি, ভণ্টিসকল তথা শুভাকাংক্ষীসকলৰ ওচৰত মই চিৰঋণী।

জয়তু বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়।

অসীম কলিতা

সম্পাদক, তৰ্ক বিভাগ

সমাজ সেৱা বিভাগৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

সমাজ সেৱা ক্ষেত্ৰখন বৰ বিশাল। এনে এখন বিশাল ক্ষেত্ৰৰ পদবীত মোক বিনা প্ৰতিদ্বন্দ্বীতাৰে নিৰ্বাচিত কৰি সেৱা আগবঢ়াবলৈ সুবিধা কণ দিয়াৰ বাবে মহাবিদ্যালয়ৰ সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ ওচৰত চিৰ কৃতজ্ঞ।

সমাজ সেৱা বিভাগৰ বিশাল ক্ষেত্ৰখনৰ দায়িত্ব লৈ নিস্বাৰ্থ ভাৱে সেৱা কৰাৰ বাবে চেষ্টাৰ কোনো ত্ৰুটি কৰা নাছিলো। জ্ঞানৰ মন্দিৰ হিচাপে মহাবিদ্যালয়ৰ চৌহদটো সদায় পৰিষ্কাৰ কৰি ৰাখিবলৈ যত্ন কৰিছিলোঁ। সমাজ সেৱা বিভাগৰ অৰ্থনৈতিক দিশটো ইমান টনকীয়াল নহয় যদিও কামবোৰ সুচাৰু ৰূপে কৰিবলৈ সক্ষম হৈছিলোঁ।

বিগত বছৰৰ দৰে এইবছৰো মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ অনুষ্ঠিত হৈ যায়। এই মহাবিদ্যালয় সপ্তাহত সমাজ সেৱা বিভাগৰ দ্বাৰা বিভিন্ন খেল-ধেমালি অনুষ্ঠিত কৰা হৈছিল। অৱশ্যে কিছুমান খেল প্ৰতিযোগীৰ অভাৱত বাতিল কৰিব লগা হয়। খেল ধেমালিত পাৰদৰ্শিতা দেখুওৱা ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলক 'বঁটা বিতৰণী সভা'ৰ জৰিয়তে পুৰস্কৃত কৰা হয়।

এই ক্ষেত্ৰত মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলক সমাজৰ প্ৰতি দায়বদ্ধতাৰ দিশে অগ্ৰসৰ কৰিবলৈ সমাজ সেৱা বিভাগটো কিছু উন্নত কৰিবলৈ মহাবিদ্যালয় কৰ্তৃপক্ষক অনুৰোধ জনাইছোঁ।

সদৌ শেষত মোৰ কাৰ্য কালত বিভিন্ন দিহা পৰামৰ্শেৰে সহায়ৰ হাত আগবঢ়োৱা ছাত্ৰ-ছাত্ৰী তথা চাৰ-বাইদেউ সকললৈ ধন্যবাদ জনাই আৰু অজানিতে হোৱা ভুল-ত্ৰুটিৰ মাৰ্জনা বিচাৰি প্ৰতিবেদনৰ সামৰণি মাৰিলোঁ।

জয়তু বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়।

ছফিউৰ আলম
সম্পাদক, সমাজ সেৱা বিভাগ,

ছাত্ৰ জিৰণি কোঠাৰ সম্পাদকৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ পাতনিতে যি সকল ব্যক্তিৰ অশেষ চেষ্টা আৰু ত্যাগৰ ফলত বি,এইচ, বি, মহাবিদ্যালয়ে পূৰ্ণাংগ ৰূপ পালে সেই মহান ব্যক্তি সকললৈ আৰু যি সকল ব্যক্তিয়ে বি,এইচ,বি, মহাবিদ্যালয়ৰ উন্নতিৰ হকে বৰ্তমান পৰ্যন্ত নিঃস্বাৰ্থ ভাৱে কাম কৰি আছে সেই সকল প্ৰজ্ঞাৱান ব্যক্তিলৈ মোৰ আন্তৰিক ভক্তি অৰ্ঘ্য নিবেদন কৰিছোঁ।

ছাত্ৰ জিৰণি কোঠাৰ সম্পাদক হৈ থকা সময়ছোৱাত কিমান কৃতকাৰ্যতা অথবা সফলতা লাভ কৰিছোঁ সেয়া বিচাৰ কৰিবলৈ আপোনালোকলৈ এৰিলোঁ। ছাত্ৰ জিৰণি কোঠাৰ সম্পাদকৰ কাৰ্যভাৰ গ্ৰহণ কৰি মই এটা কথা গম পালো যে আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ অতি কম সংখ্যক ছাত্ৰহে প্ৰতিযোগিতাত অংশ গ্ৰহণ কৰে। এনে সমস্যাৰ কাৰণে মই সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীলৈ বিনম্ৰ অনুৰোধ জনাৰ্থ যাতে পৰৱৰ্তী খেল ধেমালি অথবা অন্যান্য প্ৰতিযোগিতা সমূহত নিষ্ঠা আৰু একাগ্ৰতাৰে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে অংশগ্ৰহণ কৰি মহাবিদ্যালয়খনৰ গৌৰৱ অৰ্জন কৰাত সফলতা লাভ কৰে। মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলক শাৰীৰিক,মানসিক উৎকৰ্ষ সাধন কৰে এই খেল-ধেমালি সমূহে। আমাৰ মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলে বিভিন্ন দিশত সমস্যাৰ সন্মুখীন হৈ আহিছে। গতিকে মই এই প্ৰতিবেদনৰ জৰিয়তে মহাবিদ্যালয়ৰ কৰ্তৃপক্ষক অনুৰোধ জনাৰ্থ যাতে এই অসুবিধাবিলি দূৰ কৰাৰ বাবে মহাবিদ্যালয়ৰ কৰ্তৃপক্ষই ব্যৱস্থা হাতত লয়। মোৰ কাৰ্যকালত বিভিন্ন দিশত সহায়-সহযোগিতা আগবঢ়োৱা ছাত্ৰ সকলৰ লগতে শিক্ষাগুৰু সকললৈ মোৰ আন্তৰিক কৃতজ্ঞতা আগবঢ়ালোঁ।

সদৌ শেষত মোৰ কাৰ্যকালত অজানিতে হোৱা ত্ৰুটি-বিচ্যুতিৰ বাবে ছাত্ৰ-ছাত্ৰী, শিক্ষক-শিক্ষয়িত্ৰী তথা কৰ্মচাৰী বৃন্দৰ ওচৰত ক্ষমা বিচাৰি মহাবিদ্যালয়ৰ সৰ্বাংগীন উন্নতি কামনা কৰি এই প্ৰতিবেদনৰ সামৰণি মাৰিলোঁ।

জয়তু বি,এইচ, বি,মহাবিদ্যালয়।

বিকি বিকাশ দাস
সম্পাদক, ছাত্ৰ জিৰণি কোঠা

ছাত্ৰী জিৰণি কোঠাৰ সম্পাদিকাৰ প্ৰতিবেদন

প্ৰতিবেদনৰ পাতনিতে যিসকল ব্যক্তিৰ অশেষ কষ্ট আৰু ত্যাগৰ বিনিময়ত এই মহান শিক্ষানুষ্ঠানটি গঢ়ি উঠিছিল সেইসকল শিক্ষানুৰাগী ব্যক্তিক শ্ৰদ্ধাৰে সুঁৱৰিছোঁ। লগতে ২০১২-১৩ শিক্ষা বৰ্ষৰ বি,এইচ,বি, মহাবিদ্যালয়ৰ ছাত্ৰ-একতা সভাৰ সাধাৰণ নিৰ্বাচনত ছাত্ৰী জিৰণি কোঠাৰ সম্পাদিকা হিচাপে মোক নিৰ্বাচিত কৰি মহাবিদ্যালয়খনৰ সেৱা কৰিবলৈ সুযোগ প্ৰদান কৰাৰ বাবে সমূহ ছাত্ৰ-ছাত্ৰীকে এই ক্ষেত্ৰতে ধন্যবাদ জ্ঞাপন কৰিছোঁ।

মোৰ কাৰ্যকালত সীমিত সা-সুবিধাৰ বাবে বিশেষ কাম কৰিব পৰা নাছিলো যদিও বিন্দুতে সিন্ধু বচনা কৰি ছাত্ৰী সকলৰ সুবিধাৰ প্ৰতি লক্ষ্য ৰাখি ছাত্ৰী জিৰণি কোঠাত আৱশ্যকীয় সামগ্ৰী কিছু দিয়াৰ ব্যৱস্থা কৰিছিলো।

মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ উপলক্ষে মোৰ কাৰ্যকালত কাবাদী, মেজিক চেয়াৰ, মেৰাথন, কেৰম, কেশ সজ্জা, পুষ্প সজ্জা, বিং দলিওৱা, লক্ষ্য স্থিৰ আদি খেল-ধেমালি অনুষ্ঠিত কৰিছিলো যদিও অংশ গ্ৰহণকাৰী ছাত্ৰীৰ সংখ্যা আশানুৰূপ বুলি ক'ব নোৱাৰি। বহুক্ষেত্ৰত মাত্ৰ এটা সপ্তাহ খেল-ধেমালি অনুষ্ঠিত কৰি ছাত্ৰী সকলক ইয়াৰ প্ৰতি আগ্ৰহী কৰি তুলিব নোৱাৰি, সেয়েহে মহাবিদ্যালয়ৰ সপ্তাহৰ বাবে বছৰৰ অইন দিনতো ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলক খেল-ধেমালিত জড়িত হ'বলৈ উৎসাহ যোগাব লাগে। কাৰণ ছাত্ৰ-ছাত্ৰী সকলৰ কেৰিয়াৰ গঢ়াত খেল ধেমালি সহায়ক হ'ব পাৰে, যিহেতু বৰ্তমান পাঠ্যক্ৰমৰ লগতে সহ-পাঠ্যক্ৰমৰ গুৰুত্ব যথেষ্ট পৰিমাণে বৃদ্ধি পাইছে।

সৰ্বশেষত মোৰ কাৰ্যকালত বিভিন্ন ধৰণে সহায় সহযোগিতা আগবঢ়োৱা চাৰ-বাইদেউ সকলৰ লগতে বন্ধু-বান্ধৱী সকললৈ মোৰ কৃতজ্ঞতা জ্ঞাপন কৰি প্ৰতিবেদন সামৰণি মাৰিলো।

জয়তু বি,এইচ,বি, মহাবিদ্যালয়।

জিম্পী তালুকদাৰ
সম্পাদিকা, ছাত্ৰী জিৰণি কোঠা

*****

বৰ্তমানৰ বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যাপক-অধ্যাপিকা (কলাশাখা)

[illegible] কুমাৰ দেব
উপাধ্যক্ষ

ড° [illegible]

ৰীনা ৰাণী ডেকা

ড° গায়ত্ৰী দেৱী

ড° ফণীধৰ তালুকদাৰ

ড° দুৰ্গেশ্বৰ বৰ্মন

মোজাম্মেল হুছেইন

ধৰণীধৰ বৰ্মন

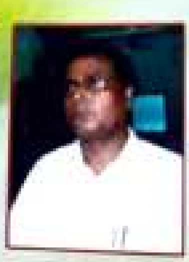
উপেন্দ্ৰ নাথ বৰ্মন

প্ৰণীতা কলিতা

মদন কাকতি

ত্ৰিপুল তালুকদাৰ

চিত্ৰী কলিতা

প্ৰবোধ কলিতা

ড° কল্পনা বৈশ্য

ফণীধৰ মেচ

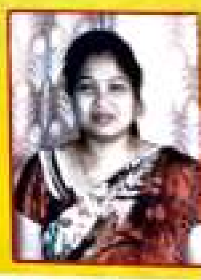
ড° পূৰৱী তালুকদাৰ

মৃণাল নন্দ

চিত্ৰামনি গোস্বামী

হিমেন্দ্ৰ কলিতা

মোঃ ৰিয়াজ উদ্দিন

ড° নমিতা দাস (শুক্লা)

দীপা ৰাম বড়ো

আনন্দ লাহাৰী

...ন জ্যোতি তালুকদাৰ

ভাস্কৰ কাকতি

নীলকমল কলিতা

ৰাতুল দাস

আনোৱাৰ উদ্দিন আহমেদ

ৰূপা বসুমতাৰী

অমলেন্দু গোস্বামী

সৰলা দাস

জুৰী ডেকা

উজ্জ্বল ডেকা

ঋতুপৰ্ণা দাস

বৰ্তমানৰ বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ অধ্যাপক (বাণিজ্য শাখা)

সঞ্জীৱ দাস

জয়ন্ত সৰকাৰ

বৰ্তমানৰ বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ কৰ্মচাৰী বৃন্দ

বিবেকানন্দ চৌধুৰী

সুৰেশ শৰ্মা

গোবিন্দ ৰাম দাস

ডালিম ডেকা

অমল চৌধুৰী

দেৱজিৎ তালুকদাৰ

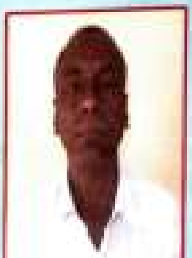
সুৰেশ বায়ন

গীতা দাস

নিত্যানন্দ পাঠক

মুনীন্দ্ৰ দাস

কফিল ডেকা

পুতুলী দাস

বৰ্তমানৰ বি.এইচ.বি মহাবিদ্যালয়ৰ পুথিভঁৰালৰ কৰ্মচাৰী বৃন্দ

যুগল কিশোৰ গুপ্তা

বিজন শালৈ

কামেশ্বৰ বড়ো

বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ ২০১২-২০১৩ বৰ্ষ ছাত্ৰ একতা সভাৰ সদস্য সকল

দেৱজিৎ দাস
উপ-সভাপতি

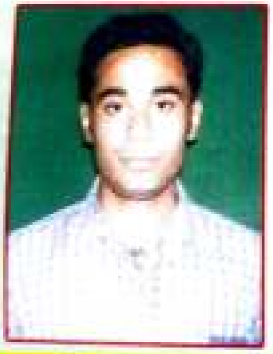

দীপজ্যোতি ডেকা
সাধাৰণ সম্পাদক

ৰণেন্দ্ৰ মেধি
সহঃ সাধাৰণ সম্পাদক

প্ৰশান্ত শৰ্মা
সম্পাদক, আলোচনী

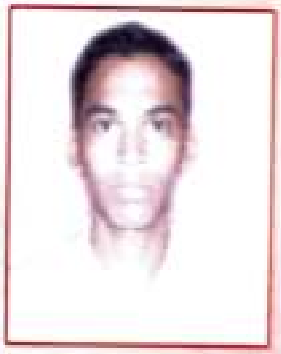

কুলদীপ কলিতা
সম্পাদক, সাংস্কৃতিক

...সীম কলিতা
...্পাদক, তৰ্ক

পিংকু দাস
সম্পাদক, গুৰু খেল

অনুপম কলিতা
সম্পাদক, লঘু খেল

ছফিউৰ আলম
সম্পাদক, সমাজ সেৱা

বিকি বিকাশ দাস
সম্পাদক, ছাত্ৰ জিৰণি কোঠা

শিল্পী তালুকদাৰ
সম্পাদিকা, ছাত্ৰী জিৰণি কোঠা

২০১২-১৩ বৰ্ষৰ নৱাগত আদৰণি সভাৰ কেইটামান মুহূৰ্ত

কৰ্মৰত অৱস্থাত জ্যেষ্ঠ কৰ্মচাৰী বিবেকানন্দ চৌধুৰী

ৰক্তদান শিবিৰত ৰক্তদান কৰা বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ একাংশ ছাত্ৰৰ আলোকচিত্ৰ

পুথিভঁৰালৰ অধ্যয়ন কক্ষত ছাত্ৰ-ছাত্ৰীৰ একাংশ

মহাবিদ্যালয়ৰ কম্পিউটাৰ প্ৰশিক্ষণ কেন্দ্ৰৰ এটি দৃশ্য

মুজলিনা আহমেদ
উচ্চতৰ মাধ্যমিক শিক্ষান্ত বৰ্ষত মহাবিদ্যালয়ৰ
সৰ্বোচ্চ নম্বৰ প্ৰাপ্ত পৰীক্ষাৰ্থী
(২০১২ ইং)

মৌচুমী কলিতা
স্নাতক চূড়ান্ত পৰীক্ষাত মহাবিদ্যালয়ৰ
অৰ্থনীতি বিজ্ঞান
বিষয়ত অনাৰ্চ(ডিষ্টিংচন সহ)
সৰ্বোচ্চ নম্বৰ প্ৰাপ্ত পৰীক্ষাৰ্থী।
(২০১২ ইং)

ভাস্কৰজ্যোতি বৰ্মন
২০১২-১৩ বৰ্ষৰ মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ ও
যুব মহোৎসৱৰ শ্ৰেষ্ঠ খেলুৱৈ

নুৰ দাস
২০১৩ বৰ্ষৰ উচ্চতৰ মাধ্যমিক চূড়ান্ত পৰীক্ষাত উত্তীৰ্ণ
হৈ বৰ্ষ স্নাতক বৰ্ষৰ বিষয়ত প্ৰথম বিভাগত
সৰ্বোচ্চ নম্বৰ (১ম) প্ৰাপ্ত মহাবিদ্যালয়ৰ পৰীক্ষাৰ্থী

বি.এইচ.বি. মহাবিদ্যালয়ৰ এন.চি.চি. ৰ দলটো

২০১২-১৩ বৰ্ষৰ মহাবিদ্যালয় সপ্তাহ ও যুবমহোৎসৱৰ
বিভিন্ন প্ৰতিযোগিতাৰ দৃশ্যাৱলী

২০১২ বৰ্ষত অনুষ্ঠিত ৰাষ্ট্ৰীয় আলোচনা চক্ৰৰ অংশ বিশেষ

চৰকাৰী অনুদানেৰে শিক্ষামূলক ভ্ৰমণত গেংটকলৈ যোৱা আমাৰ
ছাত্ৰ-ছাত্ৰী আৰু অধ্যাপক -অধ্যাপিকা

Printed at : Kalita Micro Printers, Sarupeta